„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: .....
Megjelent: 1948 DEC.-5

VASUTAS MŰVÉSZEK KIÁLLITÁSA

A vasárnapi Vasutas Nap bevezető eseménye volt szombaton a miskolci vasutas képzőművészek kiállításának megnyitása a Kossuth szálló kiállítási termében. Bürokratikus szabatossággal talán úgy kellene meghatároznunk a kiállítás jellegét; művészkedő vasutasok kiállítása. Hiszen ők magukról ezt mondják, hogy átmenetben vannak a művészet felé még hiányokat éreznek. És éppen ez az, ami őket érdekesebbekké, művészebbekké teszi, mint azokat a „hivatásos művészeket", akik azt állítják, hogy ők készen vannak, nekik nem kell tovább menniök, számukra megegedtetett, hogy helyben topogjanak, önmagukat ismételgessék. Mert ha még feleúton is van egyikmásik a teljes kibontakozás felé, vannak köztük olyanok, akiktől máris tanulhatnak művészek is akár technikai felkészültséget, akár helyes tárgyválasztást, akár jó képszerkesztést, mi több, igazi művészi érzéket.

Nézzük csak Hollósy Endre munkáit. Hollósy, aki jelenleg MAV intéző, Pécsről került ide; már Pécsett művészként könyvelték el, kiállításokon is részt vett. Néhány tempera tája, egy téli szénrajza, „Közelgő vihar" című grafikája, Műteremsarok című olajkompozíciója csupa fölényesen kezelt, könnyedén odavetett művészi megérzés. Vagy Ficzere László, egyforma biztonsággal dolgozik akvarellben, olajban, krétával, szénnel. „Varga János élmunkás", Édesanyám című olajportréi, önarcképe izelítőül szolgálhat arra, mi a művészi arckép, mik a jellegzetes sajátságai, követelményei. Ficzere az alakos festészetben és grafikában a legerősebb, kitűnő jellemző ereje és ízlése van. A vasútnál, mint mozdonyfelvigyázó teljesít szolgálatot, de hogy a művészettel végleg eljegyezte magát, azt bizonyítja termékenysége, amely a legszélesebb témakört öleli fel.

Erős tehetség a fiatal Nagy Lajos is, segédtiszt az üzletvezetőségnél, a dolgozók iskolájában tett érettségit s mint kiállító társai, a miskolci képzőművészeti szabadiskolában szerezte meg az alapot művészi mondanivalói számára. Az iskolában rajzolt tanulmányai mellett önálló műveit is felsorakoztatja s ha itt-ott egy-egy részletkérdésben botladozik is, az egyenes fejlődés útján halad. Ugyancsak erős tehetség Csáky István segédhivatalnok az ÚVÉ-nél), fejtanulmányai tájai fejlett szín- és formaérzékről tanuskodnak.

Párkányi Ferencet (MAV főtiszt), dekorativ hajlandósága itt-ott giccses színháboruk felé sodorja, amitől óvakodnia kell, mert a tónusegység mégis csak az a biztos alap, amelyen a művészibb kifejezési mód felépülhet. Erdeklődése sokfelé ágazik, s talán ez okozza, hogy technikai vonalon nem tud sehol sem megállapodni. Vongrey Béa (novajidrányi állomásfelvigyázó) a tájképfestés terén, a pasztell puha eszközével, Széplaki László (műszaki segédtiszt), csend-életekkel, Petővári Elemér (MAV intéző), aki egyébként az irodalom felé is vonzódik, néhány kis akvarell tájával mutatja meg irányvételét a festői kibontakozás felé.

A kiállítás egész anyaga változatos és joggal kelt komoly érdeklődést. (hb)

SALLAY csillár
Miskolc, Széchenyi u. 9

A perecesi bányászcsapat vasárnap Sátoraljaujhelyre látogat el. A PTK köreiben sokat remélnek a mérkőzéstől s ha a bányászfiuk úgy szerepelnek, mint vasárnap a MMTE ellen, győzelmük nem lehet kétséges.

Szakszervezeti élet

Felhívjuk a vasutas nyugdíjas kartársak figyelmét, hogy december hó 6-án délután 3 órakor a fűtők otthonában, Hadirokkantak u. 52. sz. alatt nyugdíjas gyűlést tartunk, melyre a nyugdíjas kartársak minél nagyobb számbani megjelenését kérjük. Vezetőség.

A miskolci házfelügyelők nőbizottsága december 5-én, vasárnap d. u. 4 órai kezdettel a Szemere u. 5. sz. alatti helyiségben tánccal egybekötött Mikulás-estet rendez, melyre szeretettel vár mindenkit a Nőbizottság. A tiszta bevételt a szegény gyermekek felruházására

egyetle
sőt mé
kis Bo
tekos

SA

A
GYEN
Azo
21-én
vettek
órakor
nácste
tunk.
Az
decem
rai k
endez
izben
csapat
kot k
tánc.
zeret
Fal
Decen
kor
falujár

Nagy Lajos

VIII. Nagytemplom u 23

1927. Független Művesek
Kiáll. Ucuvreti Halon

sárga

1771-909-5
Restaurator.

361. Asztalok (festő)

Két darab sárgára festett puhafa festő-asztal, záros fiókkal, négy négyszögű lábbal és sima tetővel. ~~Restaurátorra.~~

Méreteik: 83 cm. magas, 70 cm. hosszú, 47 cm. mély.
Értéke per 10 K ..... 20.- K.

Régi leltári száma 63-64

MDK

Nagy Lajos

Müanyag faliképterv

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mics. 1962.

MDK

Nagy Lajos

Virágcsendélet, of.

Pályaudvar, of.

Napos utca, of.

5. Nemzetk. vasutas képzőműv. kiáll. MÜcs. 196o. jul.

MDK

Nagy Lajos, régész

egy pannoniai terra-sigillata gyárról és a pannoniai köemlékek u.n."pelta" /amazonpajzs/ diszitményekröl /irt értekezést.

[redacted]: Az archeologiai Értesitö XLII kötete. Magyar Müvészet. 1930. 658.l.

Bp. 1928

MDK

ifj Nagy Lajos nijgyártó (Debrecen)

1909. Csikóbőrös kulacsok; nőr-nijdinitéseket állít ki.

Debreceni Iparmův. Kiállítás vezetője. D. 1909. 14. l.

MDK

Nagy Lajos Béla, festö.

Esti csend. Of.

Az Uj Szalon Szent István-i kiállitása. 1934. aug.
Katal.

MDK

Nagy Lajos Béla, festö

151. Vihar elött. Olf.

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. Bp. 1934 ápr. Kat.

M.D.K

Nagy Lajos
Grafikus

A XII. országos vasutas képzőművészeti kiállítás első díjának nyertese

— = Hirsch

Művészet, 1962. szeptember — 45 kop

M.D.K

Nagy Lajos
fotómű vész

A Fotómű vészeti kiállitáson
részt vett. — „Apák sorsa" (repro)

— : Országos Fotómű vészeti kiállitás 1965
Nők Lapja, 1965. szept. 11 - 11 lap.

M.D.K.

Nagy Lajos festő

A miskolci vasutas képzőművészek kiallitasan szerepelt.

Cikk: Vasutas művészek kiállitasa.(hb.)

Északmagyarország.Miskolcz. 1948.dec.5.

Nagy Lajos MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

~~Horváth Antal~~
~~épitészmérnök~~ K

tovább 2 Nagy Lajos statikus

tervezte a IX. ker.
Szent István-kórház
B. pavillonja emelet-
ráépitési tervét.

Halász közép. 1941.
85. l. – 86. l. –
alaprajzzal.

2
P

VII. 18. -19- (2

Szombathely — Köneg
(18) — Pereszmuse — Sopronhorpács (18)
Lövő (2·5) — Nagycenk
— Sopron (26)

Az alkalmatlan vasuti csatlakozás s annatt, hogy az ut jelentékeny részét annegy is autón kellett volna megtenni, ez utvonalon autókat használtunk.

64·5 km, 2 autó, 6. személ

P 69.66

Sopron — Győr

Győr-Sopron-Ebenfurti vasut. II. o.
92 km Gyorsmotor.

		ath.	25.80
Ger. —	7·60	Sz. —	7·60
Gent. —	7·60	K —	7·60
P. —	10·60	D —	10·60
	25·80		51·60

MDK

Nagy Hajós /?/, festö

Csertörö. Olf.
Zazar a Bánya heggyel. "
Koratavasz a Bányavölgyben. "

Nemzeti Szalon. -Tavaszi tárlat. 1932. junius. Kat.

Nagy Lajos

A miskolci szabadiskola 1. évfolyamot végzett növendékeinek 1948-ban a Kossuth szállóban rendezett kiállitásán ő is részt vett.

A képzőművészeti szabadiskola növendékeinek kiállitása.
Északmagyarország 1948. jun. 22 4.l.

Nagy Lajos

Részt vett azon a kiállitáson, amelyet a miskolci és diósgyőrvasgyári Dolgozók Képzőművészeti Szabadiskolájának növendékei rendeztek a szinház előcsarnokában 1949-ben a könyvnapok kapcsán.

Északmagyarország 1949. jun. 19. 4.l.

Nagy Lajosné

Kolozsvár

Hímzések

Milano 1906

76. l

Nagy Sajosné Csókos Varga
György festő

N. Csókos Varga György 1926 Budapest.
festőművész, rajztanár jelölt
Barnáth Aurélnál végez a képzőmű
főiskolán.
férjemmel Mauréza freskóin dol-
goztam, M. Vegyapárgár részére fres-
kókat készítettem,
állami Koc. öntöndíjat kaptam

Nagy Lajosné

szerepelt a nagy képzőművészeti bukaresti kiállításon.

P H. 1931. IV. 23.

Nagy Lajos

„Reggel Tokajban" c. képe szerepelt a III. miskolci országos kiállításon.

Hajdu Béla: Néhány gondolat a III. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitásról
Északmagyarország 1957. nov. 14. 5.l

Nagy Lajosné

Szerepelt a magy. képzőművészek bukaresti kiállításán.

W. h. 1931. IV - 23.

ifj. Nagy Lajosné, [iparművész? MDK
gyertyöntő és
gyertyafestő

ifj. Nagy Lajos műhelyében
készülnek a különleges
gyertyák.
(kép – szöveg.)

– Gyertyafestés 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 27.

MDK

Nagy Lajos, Miskolc

Napraforgók, of.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O. Muz.
1960.

MDK

Nagy Lajos forgalomirányitó

Mólóépitők, temp.
Müteremben, of.

Ülőnő, of.

Napraforgó, of.

5. Nemzetk. vasuti képzőmüv. kiáll. Mücs. 196o. jul.

Nagy Lajos.

A Magyar Képzőművésznők egyesületének kiskunfélegyházi kiállításán művei szerepelnek.

Magyarság, 1927. ápr. 24.

MDK

Nagy Lajos festő

neve eml.

Fógyi Géza kiáll. Csók-gal. 1961. dec.

MDK

csákvári Nagy Lajos, [illegible] szobrász

Artner T: Vidéki művészeink kiáll. SzM. 1955. 36 l.

M.D.K.

Nagy Lajos, fazekasm.

A veszprémi fazekascéh cserépkorsója. Feliratból: "xxx "Ez akotsó készült...Az 1863-ik Évben Máii 18 Cz.M.Nag Nagy Lajos...Szőczi János munkája." L.49.kép. Veszprémi Bakony Múz. Lsz: C- 35. Függelék: 76. 197.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei. 4. 1965. Veszprém. Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém. 1965

Nagy Lajos

MDK

Csendélet, olf. 7ox8o

I.Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll. 1965
Salgótarján

mdk

Nagy Lajos Király

1382 ben a Kammerhof épületét = (Kamaraház) a budaszentlőrinci palos kolostornak ajándékozta. A kamaraház nevét onnan nyerte, mert a pénzkibocsátási ügyletek: pénzverés, beváltás stb ott bonyolodott le.

Huszár Lajos: A Budai Pénzverés Története a Középkorban
Budapest, 1958 19. L

mdk

Nagy Lajos v. Ssigmond

rajzogó udvarát épugy zemléltető a budai veretek gazdag sorozata, mint a 15 sz-i párt-villongások bizonytalanságait a sílány pénzek

Huszár Lajos. A Budai Pénzverés Története a Középkorban
Budapest. 1958 12. L

Nagy Lajos 1923 n. Budapesten

festő és kobrász művész

Bernáth Aurél főiskolai osztályán

véger és Pátzay Pál kobrász mův-

nél tanul

Manréza freskóin, Jópásztor zárda

kobrán dolgozott, állami kőc osztön

díjas

Nagy Lajos festő

Nagy Lajos Béla
festő
IX. Bakáts tér 3.

MKSz 1947

Nagy Lajos

zobrázt

Sirenlék, repr.

Művészet. 1942. 89. l.

előterét zöld pázsit borítja; középütt
llató fa áll széles koronával; kissé o-
kazalok körül meg a háttérben facso-
k ki. Az égbolt felhőzött. Jelzése alól
Daniel."

ászonra, méretei 117: 87 cm
I. 12-cu
8 ~~ban~~ a 82406/97 sz. rendelettel (33/98), a
~~fr~~ vételár kifizettetett 1898. III. 6-án (99/98) és az
~~tott~~ 1898. III. 13-án a 2469/98 n. datt (114/94).
~~adi muzeumnak 37021/99. sz. rendelettel~~
ántúl" 1899. junius 13-án megjelent 132. számát.
9-ádi 37021 sz. leirat (275/99) alapján
23/99) kiadatott a Biharmagyei és NVára-
letnek (405/99).

Vid. Mur.

Nagy Lajos

Csendéletek kiállítva a MÁV miskolci kultúrotthonban rendezett kiállításon.

Hajdu Béla: Több segitséget a MÁV miskolci képzőművészeti körének
Északmagyarország 1954 jun. 2

Nagy Lajos

Müncheni nemzetközi vasutas kiállításon IV. díjat nyert.
Mólóépítők c. képe a IX. orsz. kiállításon Bp.-en oklevelet nyert
Csendélet akv. tanulmányok a miskolci kiállításon.

Hajdu Béla: Vasutas képzőművészeti kiállitás Miskolcon

Északmagyarország 1959. aug. 13. 2.1

Nagy Lajos
rajztanár
gimn.
Székelykeresztúr
1905.

YOUR GIFT NOTED BELOW, WHICH YOU HAVE BEEN SO KIND AS TO PRESENT TO THIS LIBRARY.

VERY RESPECTFULLY,

C. H. Anderson

DIRECTOR

Budapest Müemlékei, írták,
Dr. Gárdonye Albert, Dr. Kuzsinszky Balint
... .

M.D.K.

Nagy Lajos: építész

Harmadik díjat nyert a Kereskedelmi Minisztérium kiírásában a Nemzeti Vásár területén építendő kiállítási pavillon tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.
ápr. 24. sz. 5. old.

ifj. Nagy Lajos [iparművész? gyertyaöntő] MDG

Jóként exportra kéníti „művészi" gyertyáit, (ténykép)

— : Ritka szakmák mivesei 3.

ESTI HIRLAP Bp. 1964 jún. 29.

M.D.K.

B. Nagy Lajás

acs

Fejfa faragó szalóban

Dömötör Sándor: Néprajzi kutatások Abádszalóban
Jászkunság, 1959. december 172 lap V. évf. 4 szám

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Lajos
SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1965 JUN 6

1021

Badacsonyi táj

Nagy Lajos (Kaposvár) oklevelet nyert fölvétele.
(A III. Barátság Hídja fotokiállítás anyagából.)

Kulturális melle

Sásdi Sándor:

EGYENES ÚTON

Reggel fél hat. A rádiómuzsikát megszakítja az időjárásjelentés: »Bu-

sodosztályos tanuló »üzleti« feljegyzései között miért szerepel a noteszában többszörösen is a rekamié? Kevesen tudják —

tött káposzta miatt izgul, és a szokásos figyelmeztetésről is megfeledkezik: »Gombold

Nagy Lajos
építész

l.

MMÉEÉvk
1934. 231. l.

árlej
és L
h e
fillér
A
kere
A
hiva
totta
irán
K l
B ö
Mih
s i
F
fog
S
z á

zés.) A segesvári megyei kórház területén levő gazdasági pavillon ujonnan létesitett helyiségeiben és az ujonnan épülő orvosi lakóházban szükséges vizvezetéki csatornázási és villanyvilágitási berendezések biztositása tárgyában a segesvári m. kir. államépitészeti hivatal által d e c e m b e r 7-én tartott árlejtésen a vizvezetéki és csatornázási munkákra F a z e k a s testv. segesvári cég, a világitás berendezésére F a z e k a s testv., valamint a G a n z-féle villamossági társaság budapesti cég pályáztak. Az

gyárke
apoz
rsa
r, nyu
TELE
Rákóczi-
ay-u. sa
en a
h l e r
l f Má
r Józs
s a K
a 40 fi
r Józs
ák el.
kerek.
trh. k
Toron
r 12-
llitásra
bányá
e i m
átadva
l San
oszt. lukarcei ba
k. 85 f., R e i t
dunabogdányi, d
maróti kövekre a l
L e o v i c s
visegrádi. — mátyás
anyagra a helyszi
járók burkolásáho
hegyi trachytra
T a u s z i g Da
minta szerinti any
zuzottkavics sz

ar R.-T.
s Bokmayer
erceg Sándor-tér 4. sz.
o Gyár: Kőbánya.

:: :: :: tartható. :: ::
Földfeletti jégvermek sörhütők, borpincék
tervezése.
Műszaki iroda
a parafakő anyag célszerü alkalmazására vonatkozó tervezések
kivitelére.

Hofbauer és
.
issai áll. közutra:
963 kor. 78 fill.,
er 20.905 kor.

oró—ország határ-
m K. és fiai 9324
Lehner 7749 k.
uer 9556 k. 40
487 kor. 50 fil-

ett felterjesztették a
nhoz.
ése.) Az alábbi
Versec város ta-
ejtést tartott. Ajún-

áll. uton létesi-
lig vastartós hidra
Stark és Kul-
nrich A. és fiai
János (Versec)
ínyzat 18,742 kor.
h 101%, Hein-
áry János 14%,
f.): Stark és
y János 23% ár-

Az épitkezésre Czeizel László kapott megbizást.

Arad. (Iskola épitės.) Az aradi kir. jószágigazgatóság december 3-án árlejtést tartott a Csanádvármegyei Kövegy községben létesitendő iskola és tanitói lakás épitésére 16,841 korona 72 fillér előirányzattal. Ajánlatot tettek: Dávid István (Békésgyula) 18,525 korona 89 fill., Lenkei Antal (Arad) 15,881 korona 74 fill., Csorba József (Makó) 16,167 korona 06 fill., Lakatos Pál és tsa (Makó) 15,915 korona 42 fillér, Kapitány István (Makó) 15,730 korona 17 fill., Dózsa András (Nagylak) 19,680 korona 76 fill., Ádok András és Garsó István (Csanádpalota) 16.168 kor. 06 fillérrel.

Az épitkezés kivitelére Kapitány István kapott megbizást

Károlyfalva. [Temes m.] (Toronyóra felállitás.) Károlyfalva község előljárósága október 25 én árlejtést tartott egytornyu templomán felállitandó toronyóra munkálataira. Ajánlatot tettek: Duma Lipót (Oravica) 1280 k., Kehler József (Graszlitz) 1099 k. 50 f., Schwalb Kálmán (Budapest) 1205 k., Badics Sándor (Baja) 1572 k., Schauer Emil (Bécs) 1230 kor., Villamos és mechanikai gyár (Budapest) 1500 kor. Kulicska Antal (Budapest) 2024 kor. Lie

M.D.K.

Nagy Lajos (miskolci) építész

1000 koronás első
díjat nyert a losonci
takarékpénztári palotára
kiírt pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.
aug. 16. sz. 5. old.

Nagy Lajos Jestő.

K. T. 260/1898.

1898. márc. 16.

MDK

Nagy Lajos, gróf.

Hunyadi János, Mátyás király, Mária Terézia.
Rézmetszetek.

A Szent-György-Czéh XI. Aukciója.
1912. Kat. 265.1.

ifj. Nagy Lajos, gyertyaöntő
gyertyafestő
iparművén?

MDh

Egy kiveszőben levő foglalkozás
utolsó művelője.

– : Gyertyafestés 8.

Dp. 1963. ápr. 27.

ESTI HIRLAP

CS. NAGY Lajos / Etyek

Táka vi-tenger játék gipsz 200 X 110

Dunántuli Képzőmüvészek Kiállitása 1958.

Kat. bev.: Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Duncan
körlemenyei D sor 14./

Nagy Lajos forgalomiza jelő

Mólóépítő,	temp.,	27 x 40 cm	28. l
Műteremben,	olaj,	40 x 27 -	
Ülőnő	"	70 x 80 -	
Naprafogó,	"	60 x 50 -	
Virágosendélet,	"	50 x 60 -	30. l.
Pájandvar,	"	80 x 100 -	
Napos udvar	"	60 x 75.	

Vasutasok 5. Nemzetközi Képzmúv Kiáll. Bp 1960

Kat. Kerk Kovács János

3.0

28

MDK

Nagy Lajos statikus mérnök

Halászközép 1941. 86 l.

Mdk

Nagy Lajos (Miskolc)

Kis mesterek a. felvétele.

Bp. a Felszabadulási Kulturális Szervezet
Fotókiállítása

Népművelés, 1960, 9.12. Hátsóborító.

Nagy Lajos festő

MOK

levelezőlap pályázat.
A műbarátok köre pályázatot hirdetett magyar tárgyú festett képes levelezőlapokra. A pályázó művészek közt 5 díjat osztottak ki. A zsűriben Bálló Ede és Vándor Róbert festőművészek is résztvettek.
Első díjat Nagy Lajos festő m. nyert.

Megjelent: A műbarátok köre lev.lap. pályázata
Grafikai Szemle 1908 I. 1/10.

MDK

Nagy Lajos statikus

Szt.István kórház B pavillonja, terve

Halászközép, 1941. 85. l. alaprajzzal

Nagy Lajos MDK

statikus és okl.épitészmérnök

a Szt.István kórház B. pavillonjának átépitésének egyik tervezője

Fridrich Lajos: Bp. szfv. ujabb közegészs.ügyi épitkezései. Magyar Épitőművészet, 1942. nov.sz. klpek és alaprajzok

Nagy Lajos

Contra Aquincum castrum.

ó Feltárta 1932-ben Nagy Lajos. Ma földalatti Muzeum. /Repr. 201. kép./

A castrum másik tornyát a belvárosi templom szentélyfalánál Bertalan Vilmos tárta fel 1944-ben.

1959-60-ban a tábor nyugati tér edékes falrézét tárta fel Sz. Póczy Klára.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

112.1.

MDK

Nagy Lajos

Aquincumi római város maradványai.
Szentendrei ut 193.

Rendszeres ásatások 1878-tól, Torma Károly, Kuzsinszky Bálint, majd Nagy Lajos és Szilágyi János vezetésével.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

89.1.

Nagy Lajos MNK

Az óbudai királynői vár maradványait/Cálvin köz/ 1908-11 Lux Kálmán, 1933-35-ben Lux Kálmán és Nagy Lajos tárta fel.
1949-ben Gerevich László vezetésével hitelesitő ásatás folyt.
A feltárás nincs befejezve.
Repr. 144. kép.

1932-33-ban részben kiásatta a Csucshegy 21 274/5 és 21 273 hrsz. római villa maradványait. /III. sz./

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

79.1

MDK

Nagy Lajos, festő
Képzöm.Föisk.

108. Munkások, mozaik.
Anya gyermekével.

Nagy.Ifj.Képzőm.Kiáll. /VIT/
Föv.Képtár.XIII3 1940.aug.16.-szept.15. Kat.

Nagy Lajos MDK

Ülő nő, olf.

Napos udvar, olf.

Mücsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Nagy Lajos

MDK

Müteremben, olf.

Virágcsendélet, olf.

Napraforgó, olf.

Pályaudvar, olf.

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Nagy Lajos forgalomirányitó MDK

Mólóépitők temp.

Müteremben, olf.

Ülő nő, olf.

Napraforgó, olf.

Mücsarnok 196o.Vasutasok V.Nemzetk.Képzőm.Kiáll.

Nagy Lajos MDK

Virágcsendélet, olf.

Pályaudvar, olf.

Napos udvar, olf.

Mücsarnok 1960.Vasutasok V. Nemzetk. Képzőm. Kiáll.

Nagy Lajos MDK

Mólóépitők, temp.

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

MDK

Nagy Lajos

Virág ablak előtt, temp.

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll. 1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Dátoraljaujhely

Nagy Lajos

művészkedő pásztor

Béres András: Népi díszítőművének Hajdú-Bihar megyében Debrecen, 1955.

19.o.

MDK

Nagy Lajos

Foto kiáll. Bp.-München

Nagy Lajos

41. Csendélet, olaj, 70×80 cm.

Észak Magyarországi Tavalat képző-
művészeti kiállítás 1965 Bp. Kat. bev.
Aradi Nóra

Nagy Lajos

II. díjat nyert a münchen nemzetközi vasutas kiállításon, mint a miskolci képzőművész szakkör tagja

Északmagyarország 1964. márc. 29. 6.o.

dr. Nagy Lajos plébános

készítette a helyreállított pásztói plébániatemplom kifestésének és az új liturgia szerinti belső ~~berendezésének~~ átalakításának tervét.

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz., p. 228.
p. 230

Dr. Nagy Lajos

Jegyzékben említve, mint a pásztói plébánia-templom és a Szentlélek kápolna helyreállításának vezetője.

Műemlékvédelem, 1969. 4. sz., p. 200.

Nagy Lajos

A Nyugati pályaudvar Kulturvárótermében rendezett XIII. Országos Vasuta s Képzőművészeti Kiállitáson szerepelt.

III. díjat nyert.

Északmagyarország 1963. jul. 24. 2.l.

Nagy Lajos
ipszemüvész

M.D.K.

Bőrmálétekkel cifrázott
karikás öslora szerepelt
a tailaton.

Ónody György: Mohácsi korsók, sklósi maiasedények..
Dunántuli Napló, 1958. jun 25 - 2 lap

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Lajos

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

19 MÁR 2

1021

Siker Kalinyinban

Érmek és oklevelek — Hetvenezer néző Asztrahánban
Testvérvárosunk fotográfusai a nemzetközi tárlaton

A Somogy megyei Foto- és Filmklub hosszabb ideje rendszeres kapcsolatot tart fenn testvérvárosunk, Kalinyin fotoklubjával. Ez a kapcsolat nemcsak levelezésben, hanem elsősorban képek, alkotások cseréjében és bemutatásában nyilvánul meg.

A múlt év végén *A széles Volgán* címmel rendezték meg Kalinyinban a Volga-parti nagyvárosok klubjainak második kiállítását. Erre — versenyen kívül — meghívták a somogyi fotoklubot is. A klub tizenöt képet küldött a tárlatra.

A napokban meleg hangú levél és egy csomag érkezett Kalinyinból Kaposvárra. *Mihnovsky* elvtárs, a kalinyini fotoklub elnöke többek között a következőket írta:

»... Köszönjük részvételüket A széles Volgán című kiállításon. Örömmel újságolhatom, hogy az önök kollekciója állt a közönség érdeklődésének középpontjában. Bár klubjuk versenyen kívül indult, mégis érmeket és okleveleket nyertek a kaposvári fotográfusok. Szívből gratulálunk ehhez a jól megérdemelt sikerhez...«

A tárlaton *Nagy Lajos Meditáció* című képe arany-, *Jávori Béla Tolsztoj-illusztráció* és *Lipkovits Tibor Fentről* című képe ezüst-, *Buzinkai Gyula Országokon át* című alkotása bronzérmet nyert. Ezenkívül aranyéremmel és számos oklevéllel díjazták a klub kollekcióját. Két díjazott alkotás a tárlat katalógusában is megjelent.

A kiállítás anyagát valamennyi Volga-parti nagyvárosban bemutatják, a kaposvári fotósok képei tehát csaknem egy évig vándorolnak a Szovjetunióban. Értesítés érkezett arról is, hogy Kalinyin után Asztrahánban hetvenezer ember nézte meg a kiállítást, amely azóta már Gorkijban várja látogatóit.

Kalinyin fotoklubja értesítette a kaposváriakat, hogy örömmel vesznek részt az őszi IV. Barátság Hídja nemzetközi fotokiállításon, amelyet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából nyolc ország fotográfusainak részvételével rendez meg a Somogyi Foto- és Filmklub.

A Siófoki Kőolajvezeték Vállalat beruházási osztály[illegible] azonnali fölvételre

hosszú sarokba
A 44. percben
fejessel juttatta
jobb sarokba, 2:

A második féli
gák felhagytak a
kezéssel, és sokk
veszélyeztettek. A
a győri védők megtorpantak,
és Semmeling az ötösön elő-
re vetődve fejelt a bal alsó
sarokba, 2:1.

A győri csapatban Szániel,
Orbán, Palotai, Kiss és Szaló
játéka emelkedett ki. A ven-
dégeknél a válogatott Nicolay,
a hátvédsorban Jeck és Heur-

korábbi 14 helyett 16 csapat küzd
majd egymással a bajnoki pon-
tokért. Véleményünk szerint ez
nem a mezőny »felhígítását« jelen-
ti, hanem éppen ellenkezőleg, a
magyar labdarúgás további fejlő-
désének az alapja lehet, mert az
eddiginél több csapat és több já-
tékos mérkőzhet a legjobbakkal az
első osztály országos méretű nyil-
vánossága előtt.

— Milyen szereplést vár az NB I újoncaitól?

— Már az osztályozókon is ki-
derült, hogy az NB I B-s csapa-

Jó befektetés!

Neveljen minél több baromfit!

Hízott libára, hízott kacsára, pulykára, csirkére előnyös föltétellel köt szerződést a földművesszövetkezet.

Magas átvételi ár!

A liba után 15 kg
a pulyka után 5 kg
takarmányjuttatás állami áron.

ELŐLEG!

(5578)

Háztartási gázfogyasztók, figyelem!

Nagy Lajos festő m.~.K.

A miskolci Nehézipari Egyetem aulájának mozaikját kész
sziti Barcsay Jenő 1949-ben készitett monumentális
mozaikterve alapján.

Prukner Pál: Lirai vallomás- kritika helyett

Pest megyei Hirlap 1964. április 19. o.l.

ifj. Nagy Lajos

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

1963 MÁJ 17

1021

Kivesző foglalkozás: a gyertyaöntés

A gyertyaöntés a megszűnőben lévő iparágak közé tartozik. Ma az országban már csupán ifj. Nagy Lajos műhelyében készülnek, részben exportra iparművészeti gyertyák. Ifj. Nagy Lajos szép formájú gyertyáival már több kiállításon nyert díjat.

Bodó Imréné a műhely legnagyobb gyertyájával, amely 120 centiméter hosszú és 12 centiméter átmérőjű. Súlya 8 kilogramm. Előtérben modern gyertyák.

Szeged,
cen—Komló, Győ
Pécs—Szombathely,
tarján—MTK, Ta
Ferencváros.

Az NB II. Keleti
ban a listavezet
igen nehéz feladat
vasárnap. A fővá
Ganz-MÁVAG ellen lép pá-
lyára. Sokkal jobban és gólra-

kány—
zsi, Prügy—Tállya,

ortkör, amely csendben, dményesen működik

kitották meg sportkörüket. Akkor mindössze két szakosztályuk volt, ma ötben biztosít-

Czoborczy György

ják dolgozóiknak a sportolási lehetőséget. Az a céljuk, hogy a jelenlegi atlétika, asztalitenisz, természetjárás, torna, tömegsport szakosztály mellé létrehozzák a labdarúgó, a röplabda és a női kosárlabda szakosztályt, s ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a jelenlegi kilencven helyett 150—160 sportolót fognak foglalkoztatni.

Arról is beszélt Czoborczy György, hogy a szakosztályokban jó munka folyik és különösen arra büszkék, hogy a Vörös Meteor „nevelő" egyesület és szép számmal adott sportolót az élvonalba. Természetjáró szakosztályuk versenyzői közül most különösen Borbás Mária és Gazdag Mária tünt ki. A fiúk közül Csizmadia János, Rigó László és Mitró István szerepelt eddig elismerésre méltóan.

A kis sportkör munkájához nagy segítséget adnak azok a vállalatok, amelyek az egyesületet patronálják.

Czoborczy György lelkesen beszél a sportról, egyesülete eredményeiről, eddigi szép fejlődéséről. Az izig-vérig jó sportembernek nagy szerepe van abban, hogy az Ózdi Vörös Meteor útja egyre felfelé ível. A kis sportkör előtt szép célkitűzések vannak, s a sportköri elnök vezetésével és irányításával minden bizonnyal megvalósítják elképzeléseiket.

Ivánszki Arpád

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Lajos

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1967 JAN 26

1021

KUNFFY LAJOS PORTRÉJA

Egy kép Nagy Lajosnak, a Kaposvári Film- és Fotoklub tagjának gyűjteményes kiállításából.

...ükorcsolya EB.	kowski.
...0: TV-Híradó. — II.	20.25: Műkorcsolya EB.
	Kb. 22.30: TV-Híradó. — II.

...ás után a...

a szövetkezeti boltba veze...

Hűtőgép Televízió Rádi...

) Lemezjátszó Kerékpár

Motorkerékpár 125-ös és 250-es Mopedok

Gazdag áruválasztékból vásárolhat a

...ázakban, szaküzletekben és vegyesboltokban

...gok vásárlásaik után az év végén visszatérítést kapnak.

Nagy Lajos

szül. Bethlenben (Szolnok Doboka megye) 1881 ápr. 22 – Gimn. vétt. – 1899/900 I–II. 1. éves rajztjel

Gyurkafehérvár V. 14.

Nagy Lajos

festő

2 rajza az adatbi
kastélyról.

Kelemen Lajos

A fiádfalvi kastély
és régi gazdái.
Pásztortűz 1925.
XI. 164–165. l.

Nagy Lajos

1899/900 – 1902/3

Ferkèpzomfoiskèvk

416.0.

ábrázolni. Gyorsan dolgozott, ezért a fák koronáinak sematikus ábrázolásáról híres. Staffázs alakjait sokszor másokkal is festtette és legtöbbször a keresztény vagy pogány történetből vette. Freskó-, tempera- és olajtájképeket festett, mely utóbbiak a bolusalapozás folytán gyakran igen megsötétedtek. — Legjelentékenyebb freskótájképei: Róma, S. Martino ai Monti, főleg Illés próféta történetéből vett alakokkal. Temperával festett, vonalhatásra épített mintegy 12 tájképe a római Pal. Colonnában, jobbára Róma környékéről vett motivumokkal, egy másik sorozat bibliai és mitológiai staffázzsal a Pal. Doriában, ahol 25 darab olajjal festett óriási tájképe is van. Képei a legtöbb európai képtárban találhatók: Hegyi tó, Campagna-táj, Hegyes erdei táj vízeséssel (Drezda), Római hegyi táj pásztorokkal (Berlin), Campagna-részlet Caecilia Matella síremlékével, Viharos táj villámsujtotta égő házzal (Bécs, Kunsthist. Mus.), Klasszikus táj, 2 kis kerek olasz tájkép bádogra festve (Budapest, Szépműv. Múzeum, a két utóbbi csak neki tulajdonítva, Pálffy-gyüjt.). Karcokat is készített. Követői között a legkiválóbb a flamand származású Francois Millet.

P. 2. *Nicolas*, francia festő, P. 1. sógora, * Villers (Les Andelys mellett, Normandia) 1594, † Róma 1665. A francia festészet klasszikus mestere a XVII. században, az idegenből be-

maradtak. Tulajdon[illegible] állam önállosá-
művészetről csak az állam önállosá-
gának kivívásától, a XII. sz. közepé-
től kezdve beszélhetünk, de inkább
csak topográfiai alapon, mert a mű-
vészet fejlődéstörténete főbb mozza-
nataiban a spanyol művészetével
egyezik. Az ország első fővárosa
Coimbra volt, amelynek boltozatos ro-
mán „régi katedrálisa" (Sé Velha)
Santiago de Compostela után indul
s festői, várszerű homlokzatával tű-
nik ki; keresztfolyosója a spanyol-
országi Tarragonáéra emlékeztet. A
román művészet egyéb emlékei a Sao
Salvador Coimbrában, a Coimbra
melletti Sa. Maria de Celles kereszt-
folyosója, a leiriai várkápolna, a
portói Sao Martinho de Cedofeita és
a lissaboni székesegyház. Nagyszabá-
sú emléke az átmeneti kornak az
alcobacai cisztercita-zárda (1148—1222),
impozáns csarnoktemplommal és szép
keresztfolyosóval. Ugyancsak átme-
neti formákat mutat a thomari zárda-
templom, amelyet templáriusok épí-
tettek, s a nagyszabású evorai kated-
rális, amelyet a XIII. sz. elején szen-
teltek fel s a poitoui és burgundi is-
kola nyomán indul. A tiszta gótika
érvényesül a gazdag homlokzatú ba-
talhai Sa. Maria da Victoria hatal-
mas apátsági templomán, amely a
XIV. sz. végén épült. Nagyszerű ke-
resztfolyosója, merész konstrukciójú
káptalanterme van s általában a for-
mák nagy gazdagsága jellemzi. Ré-
gebben egy Hacket nevű angol mes-
ter művének tartották, de ma már
bizonyos, hogy első mestere a portu-
gál Affonso Domingues, a második a
francia Huguet volt. A korszak többi
temploma közül a madeirai Funchal
székesegyháza, ahol néhai IV. Károly
királyunk van eltemetve (a XV. sz.
első negyedéből), s az evorai várszerű
Ermida de Sao Braz (a XVI. sz. vé-
géről) válnak ki; későbbi a vizeui
[illegible] sz. eleje). A közép-

Nagy Lajos

1912/13 – 1914/15,
1917/18

Ferkèpzomfoiskèvk

116. l.

VÁC

Sühetnéma-intézet

Képe VV 1859, 412 l.

Nagy Lajos
szobafestő segéd
2 iparr. 3 i. téli tanf.
10 hónap, jeles
Tanár Kölber Dersó
Iparrajziskola 1905

ALE INTERNATIONALE DES BEAUX-ARTS

VENISE

MAI - OCTOBRE * 1940

ICE

	Genre de l'oeuvre	Dimensions en mètres	Prix de vente en lires italiennes

Nagy Lajos

szobafestőseged.

2 iparr. 2 téli tanf.

Geles eredm.

Tanár Kölber Dezső

Iparrajziskola 1904

Réz, mag. 7·2 cm.

EDÉNY,
talpas, és füles.
XIX. század.
Réz, mag. 24 cm.

GYERTYATARTÓ,
két darab,
XIX. század.
Réz, mag. 25 cm.

EDÉNY,
sasos fedéllel és hermákkal.
XIX. század.
Réz, mag. 17 cm.

CSIPESZ,
hengeres tokkal.
XIX. század.
Réz, hossza 36 cm.

VONALZÓ,
felirattal.
XIX. század.
Réz, hossza 46 cm.

SZŰZ MÁRIA,
dombormű.
XIX. század.
Réz, mag. 10 cm.

GYERTYATARTÓ,
sárkányalak

Nagy Lajos

szikes fehérvári templom festés

festette ki a györszent-
mártoni rk. templomot.
Nem figuralis festés;
hanem jelképes ábrá-
zolások díszítik a fala-
kat, ornamentális
díszek körött.

Pannonhalmi Szemle

1933. 316. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Nagy Lajos

székesfehérvári festő

1926-ban Megyer
Meyer Antal tervei
szerint és utmutatása
ellenett festette ki
a szfehérvári Jézus
sz. Szive plébánia
templomot.

Marschall Székesf

74. l.

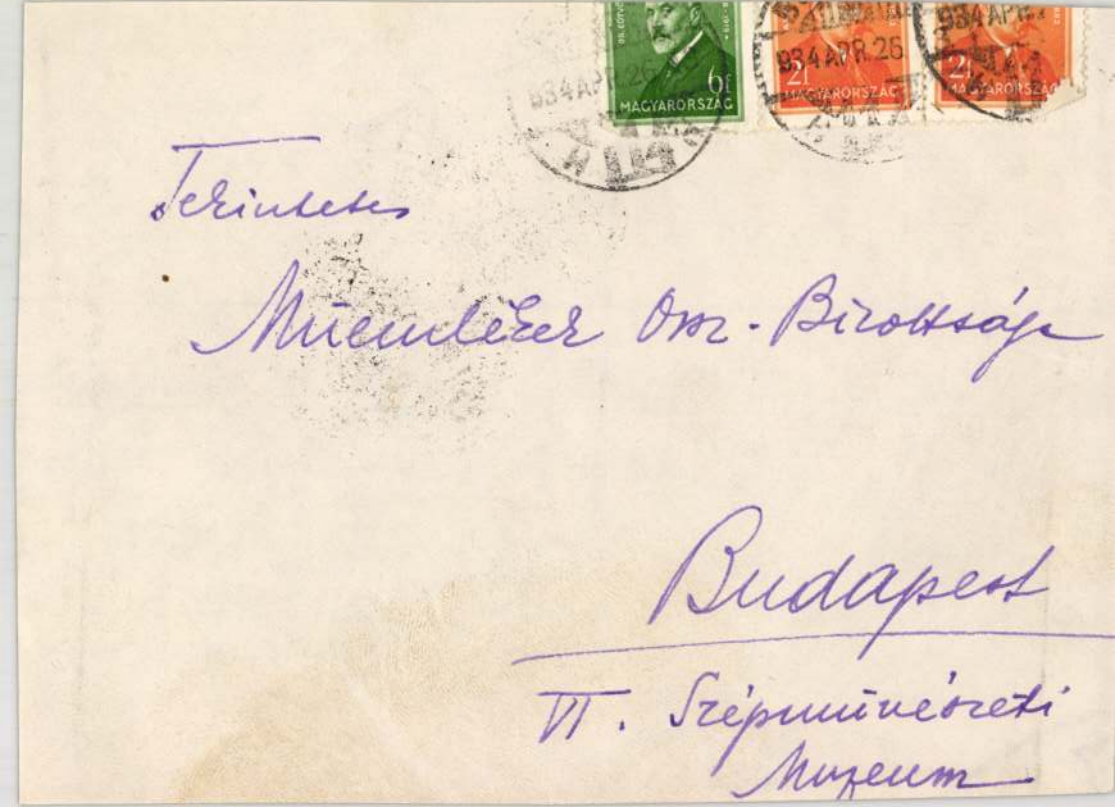
934 APR 26
6f
MAGYARORSZÁG
934 APR 26
2f
MAGYARORSZÁG
934 APR
2f
MAGYARORSZÁG
Tekintetes
Műemlékek Orsz. Bizottsága
Budapest
VI. Szépművészeti
Muzeum

Nagy Lajos

fentő Székesfehérvár

Elektr. arch

lárd Jul. 1887 [illegible]

Székesfehérvárra

La magyar alm II./394. l.

Nagy Lajos Bpest

Miscsarnok

1893/94. téli kiáll.

Albánia TV. 103.

Nagy Lajos

1895/96

Ferképzomfoiskèvk

116.0.

Nagy Lajos

~~mint~~ adat nincs

1894/95 II. fest. ontaly

1895/96 " "

Közoktatásügyi Tanács (olasz) V. 18

Nagy Lajos

(Bankjegy-hamisítók.) Nagy Lajos híres bankjegy-hamisítónak két társa, u. m. Kun Károly és Perl Péter fölött most folyt a tárgyalás a bécsi törvényszék előtt. Ezek a legártatlanabb színezetü levelezésben állottak Nagy Lajossal, mert leveleikben mindent más néven neveztek el, mint amit alatta egymás közt értettek.

Nagy Lajos 1562 503-1.

chliffenes Glas, mit eingeschnittener Ansicht. Böhmisch,

eg, fazettált testén piros alapon beköszörült fürdőépület- mit Stopsel, geschliffenes Glas, fazettiert, mit eingeschnit- um 1840.

köszörült üveg. Cseh, 1830 k. — Humpen mit Deckel, Glas. Böhmisch, um 1830.

eg, oldalán piros alapon kerek szemek és német felirat·, auf der Wandung runde Augen mit deutscher Inschrift.

g, hatszögü baluszteralak, szines szőlőlevelekkel. Cseh, isses Glas, sechseckige Balusterform mit Traubenblätter.

g, aranyindás diszitéssel. Cseh, Bidermeyer. — Flakon anken. Böhmisch, Biedermeyer.

dalán beköszörülve ovális medaillondisz. Cseh, 1800 k. — Medaillonen. Böhmisch, um 1800.

vel. Cseh, XIX. sz. e. — Vase, Milchglas, mit farbigem Jh.

Nagy Lajos

bankjegy hamisító 1862.

*** (Nagy Lajost), a hirhedett bankjegyhamisitót Genfben elfogták. Megérkeztére a genfi rendőrség már 14 nappal előre figyelmeztetve volt. Egy osztrák biztos, két rendőrfőnökkel, már Genfben várták, hogy Bécsbe kisérjék. Amint a vasutvonatról kiszállt, rögtön letartóztatták. Nála 8500 ft értékü hamis bankjegyet találtak.

Vas. Ujs. 1862. 527. l.

Nagy Lajos

hajdunánási szur-
szabó

XIX. 7

Görffy szur

138. l.

MDK

Nagy Lajos, festő

Nő könyvvel c. festménye
a XIII. ker. Vastag Kézműv. kiállítás
anyagából: Repr.

—: (Címlapkép) Címlap.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1963. november XIII/11

Nagy Lajos –
Müller Mária – Konjáthy Attila –
Czoch Andrea – Patalay Szabolcs –
Szövényi István

terve kiemelt megvételben részesült a "Fejleszthető müvelődési otthonok" tervpályázatán. 1967.

Magyar Épitőmüvészet 1969. 1.sz. 2.l.

Nagy Lajos

Említve

Fotók és festmények
Északmagyarország Miskolc 1970. jul. 10.

Nagy Lajos

Váza az ablakban olaj 60×50

V. Észak-Magyarországi Területi Képző-művészeti kiállítás Salgótarján 1969

NAGY LAJOS IMRE

VÁROSI GALÉRIA
NYÍREGYHÁZA
1996. január 12 - február 11.

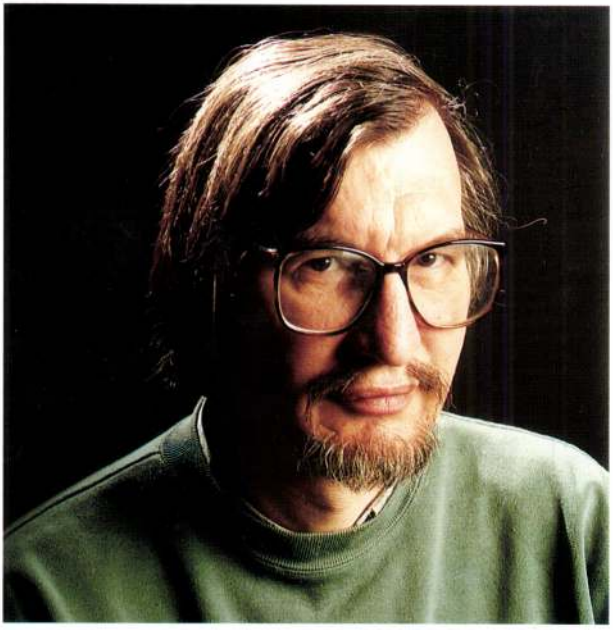

NAGY LAJOS IMRE
Cím/Address:
NYÍREGYHÁZA
Gádor Béla utca 56.
H-4400
Tel.: 42/445-877

Gulács községben születtem 1949-ben. Iskolába is itt kezdtem járni. Nyíregyházán a Zrínyi Gimnáziumban érettségiztem, majd a Bessenyei György Tanárképző Főiskolán földrajz-rajz és pedagógia szakos tanár lettem.
A Magyar Képzőművészeti Főiskolán a tanárképző tagozaton kaptam diplomát. Több képzőművészeti szakkörben is foglalkoztak velem. Tanulmányaim alatt Berecz András, Bodó Károly, Patay László és Tóth Sándor jelentős hatással volt rám.

Rajztanár voltam általános iskolában és szakközépiskolában, a nyíregyházi tanárképző főiskola Rajz Tanszékén pedig csaknem tizenöt éve tanítok, ahol néhány éve a tanszékvezetői feladatokat is végzem.

Kiállításokon több mint húsz éve szerepelek kisplasztikákkal és érmekkel.

Tagja vagyok a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének, a Magyar Papírművészeti Társaságnak, a FIDEM-nek és még jónéhány szervezetnek, egyesületnek.

Családommal - feleségemmel és három fiammal - Nyíregyházán élek. Gyökereim a beregi, a szatmári és a szabolcsi tájakhoz kötnek.

Jelenet két alakkal

Pozitív - negatív

Nike

Próféta II.

Dante találkozik
Francescaval és Paoloval

Matilda

Engram VII.

Rétegek

Lány

Torzó

Born in 1949, in Gulács. Studied at the Teacher Training College, Nyíregyháza, in the Faculty of Drawing, and at the Hungarian Academy of Fine Arts, receiving a Degree in Art and Teaching, in 1982.

He has presented solo exhibition in Nyíregyháza, Nagykálló, Hajdúböszörmény.

He is currently Head of the Department of Drawing at the Nyíregyháza Teacher Training College.

Díjak (válogatás)

- Nyíregyháza-Sóstói Nemzetközi Éremművészeti és Kisplasztikai Alkotótelep,
  Nyíregyháza Városi Tanács díja, 1985
- Zempléni Nyári Tárlat,
  Borsod-Abaúj-Zemplén megye Önkormányzatának díja, 1993
- Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep,
  Káplár Miklós díja, 1993

Köztéri munkák (válogatás)

- Dózsa György utcatábla, bronz dombormű, Nyíregyháza, 1986
- Gróf Széchenyi István bronz portrédombormű, Debrecen, 1989
- Sipkay Barna bronz portré, Nyíregyháza, 1990
- Bessenyei György bronz portrédombormű, Nyíregyháza, 1990
- Lélekharang, Ópályi 1991
- Mátyás király bronz dombormű, Tiszaújváros, 1992
- Zrínyi Ilona bronz portré dombormű, Munkács, 1993
- Lélekvesztő (a II. Világháború áldozatainak emlékére),
  bronz, kő, Gulács, 1993

Kiállítások (válogatás)

- Nyíregyháza, Váci Mihály Művelődési Központ, 1984
  (Székhelyi Edith társaságában)
- Eger, Ifjúsági Ház, 1987
  (Dévényi János és Bakos Tamás társaságában)
- Szombathely, MMIK Galéria, 1990
  (Hegyeshalmi László, Masszi Ferenc és Székhelyi Edith társaságában)
- Miskolc, Mini Galéria, 1991
  (Szepessy Béla társaságában)
- Nagykálló, Művelődési Központ, 1994
- Hajdúböszörmény, Sillye Gábor Művelődési Központ, 1995

- Alföldi Tárlat, Békéscsaba, 1983, 1985, 1987, 1989, 1991
- Portrébiennálé, Hatvan, 1983, 1985, 1987, 193, 1995
- Országos Képzőművészeti Kiállítás, Budapest Műcsarnok, 1984
- Nyári Tárlat, Debrecen, 1984, 1986, 1991, 1993
- Képzőművészeti Gyűgytemények, Budapest, Nemzeti Galéria 1985
- 40 Alkotó Év, Budapest, Műcsarnok, 1985
- Országos Érembiennálé,
  Sopron, 1985, 1987, 1989, 1991, 1993, 1995
- Országos Szobrászrajz Biennálé, Budapest-Nagytétény, 1990, 1992
- XVI. Országos Grafikai Biennálé, Miskolc, 1991
- MEDIUM:PAPER Nemzetközi Papírművészeti Kiállítás,
  Budapest, Szépművészeti Múzeum és Barcsay Terem, 1992
- Tavaszi Tárlat, Budapest, Petőfi Csarnok, 1994
- Kisgrafika '94, Budapest, Újpest Galéria, 1994
- Névjegy-érem kiállítás, Budapest, OTP Galéria, 1995
- HELYZETKÉP (MAGYAR SZOBRÁSZAT), Budapest,
  Műcsarnok, 1995
- Dante Biennale, Ravenna, 1985, 1988, 1990, 1992, 1994
- Sport és Művészet, Moszkva, Manyézs, 1985
- Kelet-európai Művészeti Szalon, Oudenbosch, 1991
- VI. Nemzetközi Kisgrafikai Biennálé, Ostrów Wielkopolski, 1995
- Bronz Háromszög, Körmöcbánya, Nyíregyháza,
  Uherské Hradisté, 1995

Hírvivő

Hírhozó

Adaptáció I.

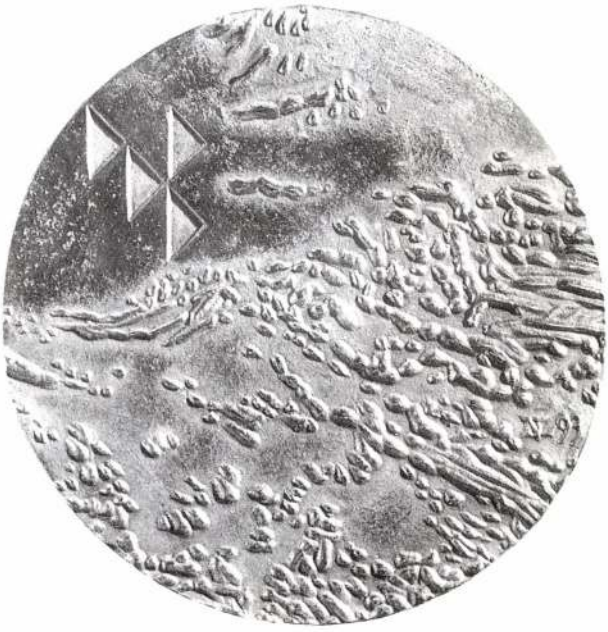

Adaptáció II.

Dante és
Beatrice

Felelős kiadó: Pankotay István
a Városi Galéria igazgatóhelyettese
Készült a Csutorás és Társa Kft. nyomdaüzemében,
Nyíregyházán 1996-ban
Felelős vezető: Csutorás György ügyvezető

1999. 08. 02. 15.o.
MAGYAR HÍRLAP

Művészi betonkémény

A világ legnagyobb festményét akarja két magyar művész elkészíteni FOTÓ: MH

Két fiatal magyar művész egyedülálló műalkotás létrehozását tervezi a millenniumi ünnepségsorozatra. Nagy Lantos Marianna és Nagy Lantos Balázs a messziről látható 200 zetméteres felületén alkotnák meg a világ legnagyobb festményét. A betonmonstrumból születő műalkotás olyan szimbólummá válhatna, mint a New York-i szabadságszobor, torony. Az alkotás minden bizonnyal a Guinness-rekordok könyvébe is bekerül majd. A Főtáv Rt. tulajdonában lévő torony tetejére lifttel 6 perc alatt lehet feljutni.

KÖZÖNSÉGSZOLGÁLAT

Európai városok időjárási adatai

Város	Időkép	Max. hőm. (°C) Tegnap (tényl.)	Ma (várható)
Athén	napos	32	32
Bécs	napos	28	27
Berlin	napos	27	29
Belgrád	változó	27	28
Bukarest	változó	26	26
Kijev	zápor	24	23
Ljubljana	változó	27	27
London	napos	28	29
München	változó	29	28
Madrid	felhős	33	31
Moszkva	felhős	24	22
Prága	derült	26	26
Pozsony	felhős	27	26
Párizs	felhős	27	33
Rijeka	napos	29	29
Róma	napos	30	30
Stockholm	változó	24	26
Szófia	felhős	27	27
Varsó	változó	24	26
Várna	felhős	27	26
Zágráb	zápor	28	28
Zürich	változó	28	30

Világvárosok időjárási adatai

Város	Időkép	Max. hőm. (°C) Tegnap (tényl.)	Ma (várható)
Bangkok	esős	30	29
Buenos Aires	változó	18	20
Caracas	esős	30	31
Fokváros	derült	19	15
Kairó	napos	36	35
Kalkutta	esős	32	31
Los Angeles	változó	27	26
Mexikóváros	esős	25	19
New York	felhős	32	29
Peking	változó	27	25
Rio de Janeiro	változó	20	24
Sydney	esős	16	17
Tel-Aviv	derült	32	32
Tokió	változó	30	31
Toronto	változó	29	26
Tunisz	változó	28	29

A főváros légszennyezettsége

A levegőminőségi határérték %-ában a tegnap 12 órakor mért értékek alapján.

	Belváros	Külváros
CO	12%	12%
SO2	13%	10%
NO2	32%	24%

A magaslégköri ózon 4%-kal marad el a sokévi átlagtól.

Széljelentés (km/h)

Dunakanyar	30-35
Szelidi-tó	30-35
Balaton	35-40
Fertő- tó	35-40
Tisza-tó	30-40
Velencei-tó	30-40

Ma Lehel napja van.
A Nap 5.24-kor kel, 20.16-kor nyugszik.

Rádióműsor

KOSSUTH

6.00 Reggeli Krónika. 9.00 és minden órakor hírek. 9.04 Napközben. 11.04 Szonda. 11.35 Egressy Gábor törökországi naplója. 12.00 Déli Krónika. 12.40 Ki nyer ma? 12.50 Törvénykönyv. 13.05 Vendég a háznál. 13.20 Az Ungvári Görög Katolikus Székesegyház Kórusának felvételeiből. 13.30 Krisztus közöttünk! 14.04 Klasszikusok mindenkinek. 14.35 Tetten ért szavak. 14.55 Irodalmi műsorajánlat. 15.05 Tudósfórum. 16.00 Délutáni Krónika. 16.20 Hasznos tudnivalók. 16.25 12 rádió 7 nyelven. 17.05 Kassza. 18.00 Esti Krónika. 19.05 Sportvilág. 19.30 Jó éjszakát, gyerekek! 19.41 „... függetlenségi harcunk utolsó lehelete". 20.04 Élő népzene. 20.30 Határok nélkül. 21.04 Értsünk szót! 21.30 Hétfő esti filmzene. 22.00 Késő Esti Krónika. 22.30 Régiók. 23.04 Egy énekes – több szerep. 0.10 Himnusz.

PETŐFI

6.00 Hírek. 6.03 Kívánságreggel. 8.45 Sportreggel. 9.00 Petőfi-délelőtt. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 13.00 Verkli. 14.00 A rádió kívánságműsora. 17.00 Háztól házig. 18.00 Közlekedés. 18.01 Kölyökrádió. 18.30 Gordiusz-játék-tér. 19.00 Hírek. 19.04 Unikum. 20.00 Világzene-magazin. 21.00 Hírek. 21.04 A zene varázsa. 22.00 Szálkák. 23.00 Hírpercek. 23.15 Korzó. 0.00 Éjfél után...

BARTÓK

6.00 Hírek. 6.03 Muzsikáló reggel. 8.00 és minden páros órakor hírek. 9.05 Zenekari muzsika. 10.05 Mikrofonák. 10.42 Romantikus szonáták. 11.31 A hét zeneműve. 12.04 Műsorismertetés. 12.06 Hangverseny délidőben. 13.13 Massenet: Werther. 14.00 Hírek. 14.05 Kalász Márton életútinterjú. kb. 15.00 Barokk kamaramuzsika. 15.30 Fiatalok minikoncertje. 16.00 Hírek. 16.05 Muzsikáló délután. 18.05 A Brentano Vonósnégyes hangversenye. 19.00 A Gordiusz-műhely műsora. 19.30 Bregenzi Fesztivál – 1999. kb. 21.30 Hangszerszólók. 22.00 Hírek. 22.05 Maria Callas és Tito Gobbi énekel. 22.51 A 20. század nagy zongoristái. 0.00 Hírek. Szózat.

RÁDIÓ BRIDGE

FM 102,1 MHz Budapest vételkörzetében. Állandó műsorok: 0.00-24.00 Zene, hírek. E-mail bridge@radiobridge.datanet.hu. 06.00 Rákóczi Ferenc. 08.00 Forintos Percek – Gazdasági műsor. 09.00 Balázsy Panna. 12.00 Pásztor Máté. 15.00 Világi Péter. 19.00 Dittmann András. 22.00 Szilágyi János. Csevegő kérdések c. műsora.

DANUBIUS

(Budapest: FM 103.3, Debrecen: FM 101.1, Kabhegy: FM 100.5; Szeged: FM 94.9, Sopron: FM 102.0, Győr: FM 101.4, Tokaj: FM 103.5, Komádi: FM 101.6, Kékes: FM

vebb információk a műsorról: a Teletext 471. oldalán találhatók.

JUVENTUS

(Budapest 89,5 MHz) Tel.: 234-3434. 06.00 Szegő Tibor. 10.00 Barabás Zoltán. 14.00 Kósa L. Adolf. 18.00 Kívánságműsor. 20.00 Dénes Tamás. 22.00 Kupidó – Kánya Kata társkereső műsora.

CALYPSO

(MW 873 kHz) 5.55-8.00 „Jó reggelt Budapest" regionális, közszolgálati műsor. Műsorvezető: Kőszegi Gábor. 6.05, 6.32, 7.32 Időjárás-jelentés. 6.34, 7.34 Fővinform. 8.00-13.30 Műsorvezető: Kőszegi Gábor. 8.35 Fővinform. 9.35 Útinform. 9.45 Novotny Zoltán: Budapest története. 11.35 Fővinform. 11.40 Pártai Lúcia: Praktikus praktikák. 11.45 Hírvonal. 12.00 Sporthírek. 12.35 Útinform. 13.05 B. Tóth László: Rockshow. 13.30-19.00 Műsorvezető: Jakupcsek Gabriella. 14.00 Műsorvezető: Siklós Erik. 14.35 Fővinform. 15.35 Útinform. 16.35 Fővinform. 16.57 Tőzsde hírek. 17.35 Útinform. 18.00 Sporthírek. 18.30 Nemzetiségi műsorokat sugárzunk. 18.35 Fővinform.

RÁDIÓ 1

(FM 100,3) 6.30 Játék. 7.05 Játék. 16.30 Star News. 17.30 Programajánló. 18.30 Hírösszefoglaló. 18.50 Tv-ajánló. 19.10 Időjárás.

SLÁGER RÁDIÓ

(Budapest: FM 100.8; Győr: FM 87,6; Pécs: FM 95,9; Ózd: FM 101,5; Szeged: FM 90,3; Sopron: FM 96,8; Nagykanizsa: FM 90,2; Kiskőrös: FM 88,4; Miskolc: FM 97,1; Tokaj (Debrecen): FM 97,5; Kabhegy (Balaton): FM 107,2; Vasvár: FM 91,6; Komádi: FM 103,0; Kékes: FM 95,5; Csávoly: FM 96,7; Szentes: FM 100,4) 5.45 Bochkor Gábor és a Bumeráng – a Sláger Rádió reggeli műsora. 9.00 Szabó Tamás műsora. Benne: 12.00 „Kívánságok Órája". 14.00 Ivanics Eszter műsora. 19.00 Leirer Tímea műsora. 24.00 Murányi Mariann műsora.

Regionális rádió

BERETTYÓ RÁDIÓ

(90,3 MHz) 12.00 Szieszta. Benne: zene, kultúra, sport. Fékezz! Gyere velünk két nyugodt órára a rohanó világba... Óránként hírek, időjárás, térségi információk. 14.00 DJ Service (ism.) 17.00 Műsorvezető: Kogyilla Zsolt. Tartsanak velem, hírek, időjárás-jelentés, kulturális magazin, névnapköszöntő, lapszemle, telefonos játékok, könnyűzenei kalendárium. 20.0 Élő telefonos kívánságműsor.

RÁDIÓ EGER

(FM 101,3 MHz Friss hírek, információk, a világ legjobb zenéi 24 órán keresztül. Magazinműsorok: 05.00-09.0 Hajnalhasító. 10.00-14.00 Délelőtti M Van Most? 15.00-19.00 Délutáni csalamádé. 19.00-23.00 Pihenjünk...

NAGY LAJTOS BALÁZS

Színesedik a Főtáv-kémény

Nem tudják, ki adhat rá engedélyt

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az óbudai képviselő-testület március 1-jén várhatóan egyetért a sok vitát kiváltó távfűtőmű kéményének befestésével – mondta érdeklődésünkre *Bihary Gábor,* az önkormányzat városfejlesztési és környezetvédelmi bizottságának elnöke. Ez a döntés azonban csak erkölcsi támogatást jelent, hiszen a kémény nem a kerületi önkormányzaté, és egy korábbi közigazgatási hivatali döntés szerint ehhez a munkához nincs szükség építési engedélyre. Ahhoz a tulajdonos Főtáv Rt., és a légügyi hatóság hozzájárulása kell. A III. kerület városfejlesztési bizottsága városképileg, a kulturális bizottság pedig művészeti szempontból korábban már elfogadta az ötletet. Mint ismeretes, a 200 méter magas kéményre *Nagy Lantos Balázs* és *Nagy Lantos Marianna* műalkotást szeretné festeni.

Óbuda-Békásmegyer polgármestere *Tarlós István,* akiről közismert, hogy nem támogatja a tervet, kérdésünkre csupán annyit fűzött a hírhez, nem érti, hogy Bihary, hogyan nyilatkozhat a képviselő-testület nevében. Hozzátette, hogy a képzőművészeti alkotás ügye nem is biztos, hogy napirendre kerül március elsejei testületi ülésen. Információnk szerint a Főtávnak nincs kifogása a pingálás ellen, amennyiben ennek költségeit valaki állja.

Az alkotók minden huzavona ellenére, tavasszal szeretnék elkezdeni a munkát.

Ilyen lenne kifestve. (Nagy Lantos Balázs számítógépes grafikája)

NÉPSZABADSÁG 2000. II. 19.

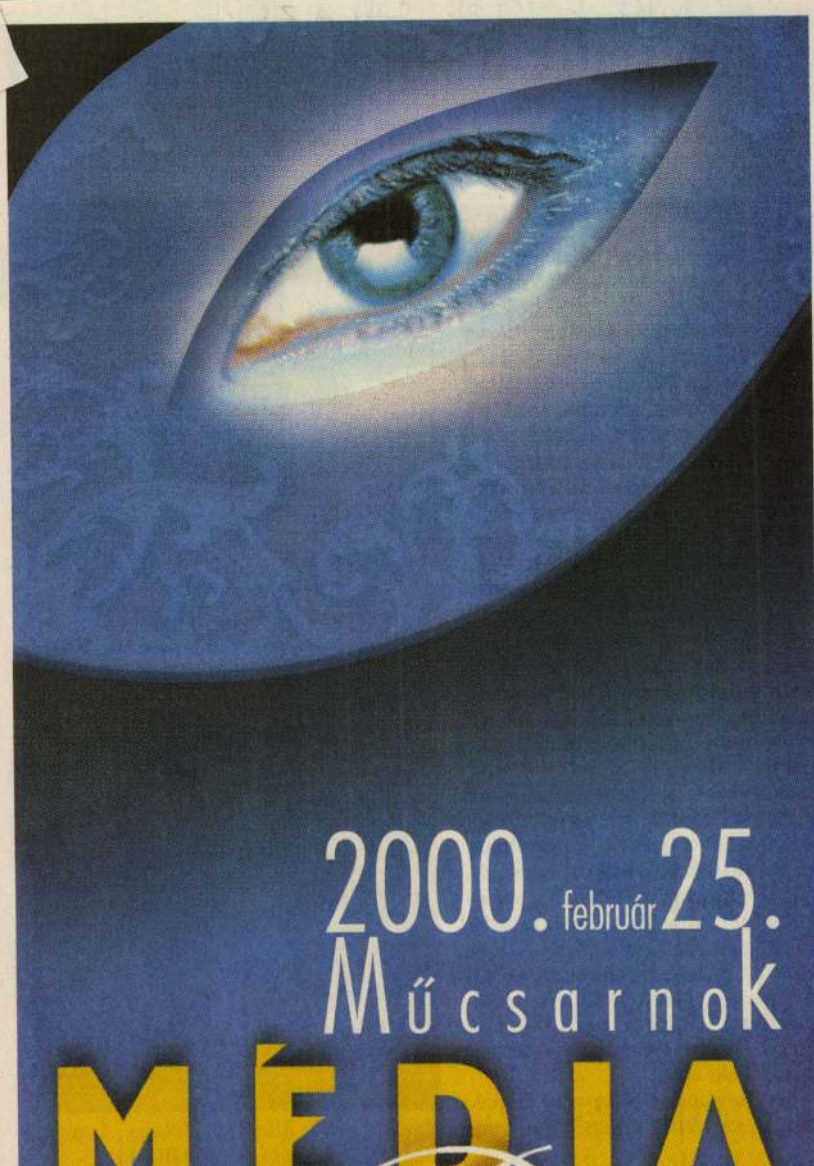
2000. február 25.
Műcsarnok
MÉDIA

Deák Zsigmond NÉPSZAVA

– Mennyire nőtt meg az önbizalma Hamed legutóbbi WBO világbajnoki címvédő meccsét látva? – kérdeztük a ma délután Németországba utazó Kovácsot.

– Egy mérkőzésből nem lehet mélyebb következtetéseket levonni. Akkor sem tettem ezt, amikor kiütéssel nyert a Herceg, s most sem, amikor végigment a tizenkét menet. Az tény, és nem csak én, hanem a bokszszakma is egyöntetűen állítja: Hamed ütőerő, gyorsaság és dinamizmus terén világklasszis, ráadásul a marketingje is neki a legjobb, ökölvívótudásban viszont nem éri el a legnagyobb bajnokok színvonalát. Ennek talán az az oka, hogy hiányzik a nívós amatőr múltja, s egyszer valamikor ez lehet a veszte.

– Ön is azok közé tartozik, akik szakmailag felülmúlják?

– Nem csak én, de több mexikói és Puerto Ricó-i pehelysúlyú klasszis is, akik nem a WBO, hanem egy másik világszervezet kötelékében bunyóznak. Ők itthon kevésbé ismertek, de, mint mondtam, Hamed marketingje, no és a képességei tökéletesek. Én már a vasárnapi meccs előtt is bizakodó voltam, s maradtam is az. Úgy gondolom, a tudás és a képességek csatájában előbbi győzhet. A gyorsaság, az ütőerő javítható, a szakmai alapokat viszont nagyon nehéz pótolni. Hamed nem fejlődött semmit, amióta világbajnok lett.

nyert tizennégyszer Európa-bajnoki címet. Éppen ezért, ha legyőzöm, sanszot kapok az igazi nemzetközi bemutatkozásra, egy csapásra berobbanhatok az elitbe.

– Közelmúltbeli műtéteit – amikor több verejtékmirigyet távolítottak el a hónaljából – követő rossz hangulata már a múlté?

– Amikor kiderült, hogy nem bokszolhatok Belcastróval az eredeti, október 24-i időpontban, nem véletlenül engedtek el olyan könnyen klubomtól, az Universum Box Promotiontól. Látták rajtam a németek, hogy mennyire vágyom haza. Számomra ugyanis Magyarország a legjobb orvosság minden bajomra.

– jelentette ...

Az Eccleston hoz tekintélyes sek szerint m fontra van szü reskedelmi ba Forma–1-es vb miként lehet e

Besúgással vádolják Zátopeket, a cseh futólegendát

MTI-információ

A Nova prágai kereskedelmi televízió vasárnap esti híradójában a nézők azt hallhatták, hogy *Emil Zátopek*, a csehszlovák és az európai atlétika egyik legendája az ötvenes és a hatvanas években valószínűleg együttműködött a csehszlovák kommunista titkosrendőrséggel, az StB-vel. A tévé *Václav Benda* szenátor azon szombati állítására reagált, amely szerint *Václav Havel* az október 28-i cseh nemzeti ünnep alkalmával két vagy három olyan személyt is kitüntetett, aki együttműködött az StB-vel. Benda neveket nem említett. *Ladislav Spacek* elnöki szóvivő a Nova televízió Zátopeket érintő információit nem volt hajlandó kommentálni.

A televízió egy Amerikába szökött magas rangú csehszlovák belügyminisztériumi dolgozót idézett, aki egyik könyvében Zátopeket úgy említi, mint aki együttműködött az StB-vel. Zátopek az ötvenes évek elején egy koncepciós perről is elismerően és egyetértőleg nyilatkozott – említette a szenzációhajhász Nova tévé. Zátopek egészen a hatvanas évek végéig, amikor a prágai tavasz idején elhangzott állásfoglalásaiért kizárták a pártból, és menesztették a hadseregből, hivatásos katonatiszt volt s a cseh kommunista párt tagja. Azt, hogy Zátopek valóban besúgó vagy ügynök volt-e, csak független bíróság tudná eldönteni, mert a volt titkosszolgálat iratai más számára nem hozzáférhetők – mondták a Nova tévében.

Milos Zeman kormányfő és a Cseh Szociáldemokrata Párt elnöke a Novának nyilatkozva kifejezte ama meggyőződését, hogy Zátopek megérdemelte a magas állami kitüntetést, mert beírta magát a cseh sport történetébe. A ma 76 esztendős Zátopek 1948-ban, Londonban és 1952-ben, Helsinkiben összesen négy olimpiai aranyérmet szerzett különböző futószámokban, és pályafutása során 13 világrekordot állított fel.

Az idei október 28., a Csehszlovákia megalakulásának 80. évfordulója alkalmával kiosztott állami kitüntetéseket egy másik súlyos botrány árnyékolta be. Havel ugyanis *Helmut Zilk* volt bécsi főpolgármestert is ki szerette volna tüntetni. Benda szenátor azonban arról tájékoztatta, hogy Zilk együttműködött az StB-vel, ezért Havel a már megígért kitüntetést visszavonta. Zilk határozottan tagadja a vádat, s az ügyből nemzetközi botrány lett. Zátopek esete hab a tortán, sportvonatkozásokkal.

Két festő közös világa

Fiatalok, de már nem teljesen kezdők. Képzőművészek. Nagy Lantos Marianna könyvtervező, képei Olaszország és Kanada múzeumaiban is megtalálhatók. Győrfi András festő, könyvillusztrátor, díszlettervező. Közös kiállításuk a Fiatal Iparművészek Stúdiójának Galériájában még e hét végéig tekinthető meg.

Bóka B. László írása
a NÉPSZAVÁNAK

Nagy Lantos Marianna egyik képe a kiállítás anyagából

Dömötör Csaba felvétele

– Szólíthatom festőművésznek?

– Nem szeretem, mert nem csupán festő vagyok, elég sok mindennel foglalkozom – válaszolja Nagy Lantos Marianna. – Ezek a képek sem kifejezetten festmények, inkább grafikák. Mindig megpróbálok valamit másképpen csinálni, mint a többiek.

– A „másképpen" a művek szellemében vagy technikájában rejtőzik?

– Szeretném, ha mindkettőben jelen volna, de azt hiszem, ez egyelőre még nem ért össze. Még távol vagyok attól, ahová el szeretnék jutni.

– A képeket nézve úgy tűnik, mintha két téma izgatná csupán, a testiség és a lélek rejtelmei.

– Főképpen ezek foglalkoztatnak. A szellemi világ, a belső élet rezdülései, és ennek kivetülése a fizikai világra. Megpróbálom koncentráltan átadni az élményeimet a képeimen keresztül. A mostani tárlat éppen az utam felét mutatja. Egyelőre még nem készültek el azok a művek, amelyeket igazán szeretnék megmutatni.

– Miért éppen Győrfi Andrással állít ki közösen?

– Kölcsönösen egymást választottuk. Eredetileg nekem lett volna önálló kiállításom, de az anyagom nagy része a New York-i Magyar Házban van kiállítva. Ezért „társulnom" kellett valakivel, akinek a képei közel állnak az én világomhoz.

– A képei furcsa, groteszk, kicsit meseszerű világot mutatnak, mintha mindenütt Don Quijoték szaladgálnának – fordulok Győrfi Andráshoz, akinek kisfia éppen egy papírlap fölé görnyedve rajzol...

– Nézzen rám, magam is olyan vagyok, mint egy Don Quijote-adaptáció. Olyanok a képeim, amilyen szerintem a világ. Körülnézek, és mit látok: politika, sport, művészet – számomra valamennyi groteszk. Így látom, és ezt a világot szeretem.

– Mióta fest?

– Hároméves voltam, amikor elkezdtem rajzolni és megfigyelni a világot. Úgy gondolom, hogy a képzőművésznek nem csupán az a dolga, hogy valamit jól tudjon rajzolni, de emlékezzen is rá. Nagyon sokan tudnak kiválóan rajzolni, de a tökéletes megfigyelőkészség ritka adomány.

– Szokott a kisfiának is rajzolni?

– Természetesen, sőt együtt is rajzolunk. Ő már most használhatja azokat az anyagokat, amelyeket én csak húsz-egynéhány évesen ismerhettem meg. Azért olyan későn, mert építészmérnöknek tanultam. Apám ugyanis azt szerette volna, ha szerzek egy „tisztességes" diplomát. A papírt megszereztem, betettem a fiókba és tovább festettem.

– Könnyen boldogul ma egy fiatal képzőművész?

– Én egy levélpapírtervezésbe is bele tudom vinni a művészi énemet. Egyébként pedig állítom, hogy meg lehet élni. Apám óhajának köszönhetően építész lettem, tehát racionálisan gondolkodom és megfelelő a tárgyalási készségem. Nem csak a magam szórakoztatására festek, megélek belőle. Nem adom el magamat, szórakoztat, amit csinálok, ráadásul a fiamnak is tetszik. Kell ennél több?

Népszava 1998. nov. 3.

A Fiatal Iparművészek Stúdiója Galéria
tisztelettel meghívja Önt és kedves családját
1998. október 20-án kedden, 17 órára,

NAGY LANTOS MARIANNA

és

GYŐRFI ANDRÁS

kiállításának megnyitására.
A kiállítást megnyitja: Kelemen István
színművész
Közreműködik: Benkő Zsolt
gitár

A kiállítás megtekinthető november 6-ig,
hétfőtől-csütörtökig 12 és 17 óra között,
pénteken 12 és 15 óra között.
Cím: FISE Galéria, 1054 Budapest, V. ker., Kálmán Imre u. 16.

Köszönet támogatóinknak:
Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület, Nemzeti Kulturális Alap, MAOE, Fővárosi Polgármesteri Hivatal, Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány

Contact:
Nagy Lantos Marianna: 1037 Budapest, Farkastorki lejtő 34/a,
Telefon: 439-8187
Győrfi András: 1118 Budapest, Osztapenko - köz, Telefon: 247-1055

HÍVÓ

Tervtanácsi nem a kéményfestésre

Az alkotóknak új támogatók után kell nézniük

Tavaly szeptemberben még azt írtuk, hogy elhárultak az akadályok a főváros legmagasabb építményének, a távfűtő művek óbudai kéményének befestése elől. Az alkotók akkor új, oszlopcsarnokokkal és lépcsőkkel díszített elképzeléssel álltak elő, ezt pedig az önkormányzat sem ellenezte. A művet nemrégiben a fővárosi tervtanács is megvizsgálta, s bár az ötletet igen jónak tartotta, úgy foglalt állást, hogy jobb lenne, ha élénkebb színű és absztraktabb festmény kerülne a toronyra. Ez utóbbit azonban az építési hatóság, a III. kerületi önkormányzat tartja elfogadhatatlannak. Úgy tűnik tehát, hogy a kezdeményezés újra megfeneklett.

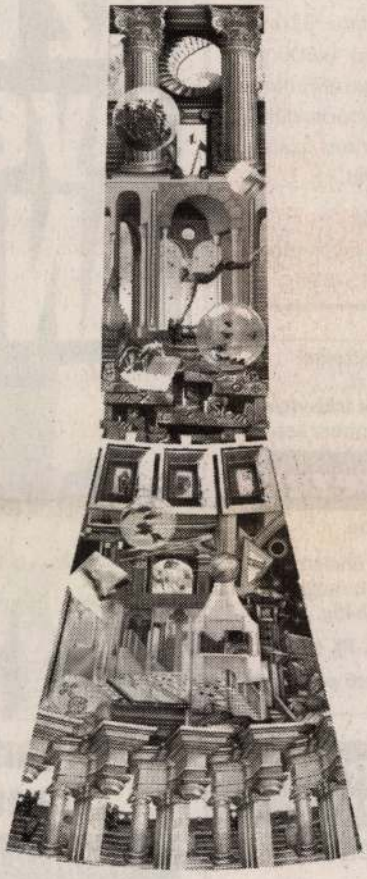

Az óbudai távfűtő művek kéményét ékesítő alkotás legújabb változata kartonon. Ez sem nyerte meg minden érintett tetszését

Mint ismeretes, az ötletgazdák, *Nagy Lantos Marianna* és *Nagy Lantos Balázs* már csaknem két éve szeretnék színesebbé varázsolni a kéményt. A második tervre öt hónapja adták be az építési engedélyre vonatkozó kérelmüket, ám a mai napig nem kaptak hivatalos értesítést ügyük sorsáról. A hivatal munkatársa kérdésünkre annyit mondott, hogy az engedély kész van, csak nem adhatja ki – tájékoztatta lapunkat Nagy Lantos Balázs. Hozzátette: a késlekedés miatt fő szponzoruk idén már nem tud pénzt adni a több tízmillió forintos munkához, ezért új támogatókat is kell majd keresni. A kémény a tervek szerint 2001. augusztus 20-ra öltözött volna ünnepi díszbe.

A városrész polgármestere, *Tarlós István* a jelenleg versenyben lévő művet nem ellenzi, a fővárosi tervtanács véleményével szemben azonban nem fogja kiadni a kerület az építési engedélyt. Tarlós szerint félő, hogy nem születik olyan alkotás, amely minden döntéshozónak elnyeri a tetszését, ez pedig annyit jelent, hogy nem lehet majd befesteni a kéményt. Nagy Lantosék mindenesetre kisebb módosításokkal újabb változatokat terjesztenek majd a tervtanács elé.

V. M. P.

Nem

2000-ben sem javult fővárosi tömegközl bár a társaság szűkö lül igyekszik a szolg lát megtartani. Kev zás a fővárosi úthá is, igaz, a Hungária az 1-es villamos vor szabbítása látványo házás volt – összege megközlekedést érir punknak a városüz ság alelnöke.

A fővárosi közlek ben sem szűkölködöt jelenségekben. Előbb kedik a Hungária amelynek szerves rés lamos vonalának m Lágymányosi híd mondta *Szálka Miklós* mányzat városüzeme nak fideszes alelnök vumok közé kell so nem romlott látvány megközlekedés szín nem a városvezetés illetékeseinek köszö gazdasági helyzetük megtesznek, hogy a teljesítsenek. Vagyi drámai mértékben a járművek követési óévben is számos még meglévő utasa sőt újakat szerezni. éves villamosokon fortos, nyugodt k utazhatnak. Ezzel hogy tavaly a tava utaztak BKV-val.

A társaság évek görget maga előtt nem 14 milliárd hi tésükből –, de ez ne

Nagy Lantos Marianne

Népszabadság 2001. január 4

			péntek: 15.00
	XII., Csörsz u. 28.	–	kedd: 14.00
rök Egyesület	I., Bem rakpart 6, I. em.	366-8016	szombat: 15.30

...ális társaság. Ami közös ...rek és amatőrök között is a legfontosabb szabály: veszíteni is tudni kell!

Mihalovics Réka

tatási Kht.

en előadások
adótörvény,
eli törvény
l, adóbevallás
zítéséről.
gyéni, társas,
nok szervezése!

a 488-2168-as
számon.

Budaörsön, az autópálya mellett a
VÍZÉP MÉLYÉPÍTŐ Kft.
(Budaörs, Stefánia u. 32.)
hosszú távra bérbe ad 4x500 m², összesen 2000 m² raktárépületet SALGO polcokkal, raktárirodákkal berendezve + bekerített szabad tárolórésszel.

Érdeklődni:
Benedek Dávid telepvezetőnél,
telefon: (23) 415-670

mt

Az üzlet nyelve ANGOL

Nyelvanfolyamok januártól

Budapesten és külföldön

Részletes információ és jelentkezés:
Tel.: 212 4010
Bp, II., Bimbó út 7. www.ih.hu

International House
ANGOLUL TUDNI KELL

anyag-gyártás egyik
sztrák cégének
vállalat budapesti
keresünk

DAIPARI
STEREKET

a bevezetéséhez
k üzemeltetéséhez.
ős jövedelemmel
sséggel végzett,
s munkát.

gzettséggel
attal rendelkező
ntkezését várjuk.
rete előnyt jelent.

géppel írt
s fényképpel:
ti Tanácsadó Iroda
Gábor
Margit krt. 8–10.
16-2551

Baromfi-értékesítéssel foglalkozó rt.
szállítási feladatainak irányítására
jól felkészült szakembert keres

szállításvezető

munkakörbe.

Jelentkezés fényképes önéletrajzzal, bizonyítványmásolattal, a megjelenéstől számított egy hétig.

1476 Budapest, Pf. 92

Jelige: „Szállításvezető pályázat"

mt

PRINTERES
(FOTÓIPAR)

A FUJIFILM MAGYARORSZÁG KFT.
keres
MINILABORT KEZELŐ PRINTERES MUNKATÁRSAKAT.

Pályázatukat és fényképpel ellátott önéletrajzukat az alábbi címre kérjük küldeni:

FUJIFILM MAGYARORSZÁG KFT.
Mátyus Tamás
1134 Budapest, Váci út 19.

Népszabadság. 1998 szept 09.

Nem szép a festett kémény terve?

Az óbudai Főtáv-kéményre tervezett műalkotás nem vívta ki a III. kerületi polgármester, *Tarlós István* tetszését, és felszólította az építési hivatal vezetőjét, hogy utasítsa el az építésiengedély-kérelmet.

Kérdésünkre Tarlós István azt mondta: mivel kilenc éve polgármester és születése óta óbudai, ismeri az itteniek véleményét, biztos benne, hogy a nonfiguratív alkotás nem tetszene a helyieknek. Az engedélyezéssel nem akar olyan helyzetet teremteni, hogy azt higgyék, megbolondult. Mint a városrész vezetőjének, felelőssége van, s ennek hite szerint óhajt eleget tenni. Ő pedig ezt a művet ide nem illőnek, csiricsárénak tartja. Amikor a kulturális bizottság vezetője beszámolt neki a tervről, még olyan figurális műről volt szó, amely az emberiség történetének lépcsőit mutatja be, pasztellszíneket alkalmazva. Az az ötlet tetszett neki, a mostani terv azonban eltér az akkoritól. Esztétikában jártas szakemberek véleményét nem akarja kikérni, mert ők nem objektívek, és a lakosság előtt sem ők vállalják majd a felelősséget. Mint mondta, ebben a kérdésben neki többet jelent egy óbudai lakatos véleménye, mint a pop art művészet professzoráé.

A művész pár, *Nagy Lantos Marianna* és *Nagy Lantos Balázs* meglepődött az elutasítás indokai hallatán. Eddig ugyanis minden érintett hivatal, amelytől engedélyt kellett kérniük, az ügy mellé állt, s korábban a polgármesteri hivataltól is biztatást kaptak. A döntés ellen fellebbeznek. A festményt egyébként a légügyi igazgatóság kérésére kellett élénk színűre tervezniük. Szerintük a polgármester ebben az ügyben nem ismeri a lakosság véleményét, internetes oldalukra (www.netstudio.hu/torony) ugyanis százával kaptak elismerő leveleket (Óbudáról is), csupán egy kritikus hozzászólás akadt, de az is csak a repülésbiztonság veszélyeztetése miatt kritizálta őket.

Cs. L.

Az alkotók és a makett TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

tartanak a Száraznád utca 5. szám alatt.

KŐBÁNYA. Befejezték Kőbányán a Mázsa tér közelében eltörött vízcső helyreállítását, a vízszolgáltatás megindult, ám a 28-as villamos egyelőre még nem közlekedik. A csőtörés miatt ugyanis egy szakaszon a síneket is fel kellett szedni. A számítások szerint legkésőbb péntekre tudják helyreállítani a villamospályát.

UTAK ÉS UTASOK

- A Budaörsi úton, a Fehér ló utca után útszűkület lassítja a kifelé tartó forgalmat.
- A Fehérvári úton, az Etele út után, a Kalotaszeg utcánál szintén a kifelé vezető külső sávot bontották fel egy hosszabb szakaszon, mert javítják a gázvezetéket.
- A Déli pályaudvar átépítésének ideje alatt a 49-es villamosok sűrűbben járnak. A 80-as villamos az Etele tér és a Szent János Kórház között jár 15 percenként. A 206-os busz munkanapokon jár az Etele tér és a Móricz Zsigmond körtér között.
- A dunai kompok többsége 6-tól 20 óráig, Vácnál pedig 21 óráig óránként jár. A folyó középső szakaszán új kompot indítottak Szigetbecse és Dömsöd között.

Forrás: Fővinform, Útinform

A főváros visszakapja az Erzsébet teret

A főváros november 6-ig – ahogy az az eredeti szerződésben szerepel – visszakapja az Erzsébet téri telket. A kulturális tárca vállalja, hogy a téren meglévő építmény mélygarázzsá alakításához – akár a központi költségvetésből, akár vállalkozói tőke bevonásával – segítséget nyújt a Városházának – nyilatkozta lapunknak *Várhegyi Attila*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának politikai államtitkára, miután tegnap tárgyalásokat folytatott a főváros vezetőivel a terület további sorsáról. Az államtitkár szerint kétséges a *Demszky Gábor* főpolgármester által említett konferenciaközpont felépítése, mivel Belváros-Lipótváros szabályozási terve szerint a téren csak Nemzeti Színház építhető. Várhegyi úgy gondolja: ha a tárca, a főváros és a kerület szándékai találkoznak, már 2002 előtt eltüntethető a gödör. A tér sorsáról a jövő hét végén folytatódnak a tárgyalások az V. kerület bevonásával – tette hozzá.

A kerületet a főváros eddig nem vonta be az egyeztetésekbe – sérelmezi *Karsai Károly* polgármester, aki szerint az Erzsébet téren közparkot kell kialakítani – közvélemény-kutatások szerint az V. kerületiek többsége is ezt szeretné –, alatta pedig a mélygarázs volna a legjobb megoldás. A konferenciaközpontot inkább a közraktárak rehabilitációjával, a IX. kerületben kellene felépíteni – mondta.

S. G.

Nagy Lantos Marianne

Csak háztartásban használatos mennyiségeket szolgálunk ki. Amíg a készlet tart. Nyomtatási hibáért felelősséget nem vállal

Kiállítási darabok!

69990.-

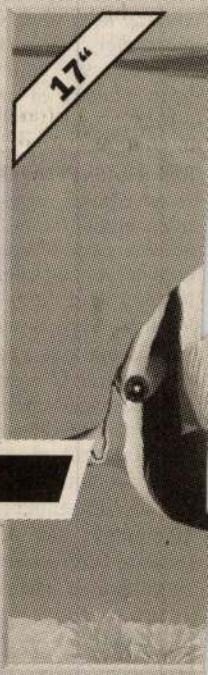

LG Electronics 77i DIGITÁLIS MONITOR

17"-os SVGA digitális monitor, képpontávolság: 0,28 mm, max. felbontás: 1280x1024/60 Hz, frekvencia: 50-160 Hz vertikális, 30-70 KHz horizontális, 3 év garancia

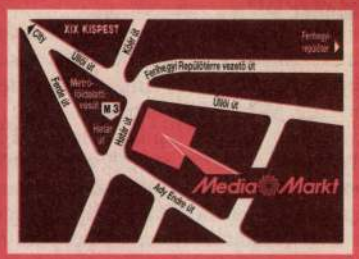

Internet címünk: www.mediamarkt.com

Europark Kispest • 1191 Budapest • Üllői út

Media

Mi más

Deli Anna (fönt) és Nagy Lászlóné (lent): Lakkos festékkel díszített dobozok, fagyöngyök és alakok. — Mit Lackfarben bemalte Schachteln, Dosen, hölzerne Halskette und Figuren. — Laques.

Magyar Iparművészet
1929.

Báthory Júlia: Vésett díszüvegek. — Gravierte Ziergläser. — Cristaux gravés.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy László

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 AUG 29.

1021

Nagy László rajza

Lábrakapott a fejetlenség?

Mondják, hogy a dél-amerikai, indián fejzsugorító-mesterek ellenségeik (és néha barátaik) levágott fejét különféle csodatévő füvek füstjében addig aszalták, míg végül öklömnyire zsugorodott, ám — és ez benne a varázslat! — *emberfej* maradt, mely megőrizte a hajdani emberarc egyéni, jellemző vonásait is.

Úgy tetszik, a lapjainkban mind nagyobb teret hódító, mondatnyira zsugorított, „zanzásított" kritikák írása közben égre szálló cigarettafüstnek egyelőre nincs meg ez a csodatévő hatása.

Az e heti **TÜKÖR**-ből villan felénk — például — az alábbi mikro-recenzió Voznyeszenszkij verseinek új magyar válogatásáról: *„A mérnök-poéta Voznyeszenszkij erőteljes, expresszív költészetében a majakovszkiji hagyományok ütik fel erőteljes fejüket".*

Eltűnődtem e duplán *erőteljes*, tömör mondat újszerűségén. Még szerencse — jutott eszembe —, hogy a szovjet költő tanult mesterségénél fogva ért valamit a magasabb matematikához. Így legalább, ha netán Magyarországra látogat, össze tudja számolni, hányszor írták már le róla, mint valami nagy újságot, hogy mérnök, hogy erőteljes, meg hogy expresszív...

Nem nevezhető viszont elcsépeltnek a mondat második fele, melyben — frappáns fordulatként — „majakovszkiji hagyományok ütik fel erőteljes fejüket." Szemléletes kép, tagadhatatlan, mely (nem kívánom a szerzőnek!) könnyen klasszikussá, szállóigévé válhat. Csekélyke szeplő rajta, hogy nem stimmel. Mert igaz, hogy még költők is viszonylag ritkán jönnek rózsabokorban a világra, és minden költő örököl valamit az elődeitől. De ami konkrétan Voznyeszenszkijt illeti — közvetlen Majakovszkij-hatást nála elég nehéz kimutatni. Kivéve korai, a recenzált kötetben nem szereplő verseit.

Vagyis — hogy stílusosak maradjunk — a mikro-recenzió eme megállapítása fölött kétségkívül és alaposan elrepült az idő vasfoga.

(koroknai)

Botlásaink

Nagy László

Jeges

l.

Szabad művészet

1948. 268. l.

vi október hó 19.-én.

A miniszter rendeletéből:

dr.vitéz Haász Aladár s.k.

miniszteri tanácsos.

Bizottságának,

Budapest,

IX.Rákos u.lo.szám.

Nagy László
rajztanár

l.

Rajzoktatás
1937. 9-10. n.
134. l.

35. ajtó szám a Műemlékek Orsz.

M.Kir. Vallás- és K

51.884/1925.szám.-

III.a.

A Műemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Tudomásul vétel végett másolatban megküldöm a t. Bizottságnak.-

Budapest, 1925.évi julius hó 10-én.-

A miniszter rendeletéből:

Rimay

miniszteri tanácsos.-

Nagy László "ötvös 1811.

Archaeologiai Értesítő

XIV. 1880., 164–165.

Pulszky Károly: Kehely és kókuszdió-billikom.

(Nagy László)
könyvel

( ) A gyermekrajzok
lélektanából. 1905.

lásd
Kemény Gábor:
Egy magyar kultur-
pedagogus. Bp, 1943.

Az utóbbi mű
fentiről szól, aki
maga bizonyára
nem volt művész

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **JANUÁR** 5. hét

23 usárnap		Raimund *Zelma*
24 Hétfő		Timót *Tádé*
25 Kedd		Pál megt. *Pál ford.*
26 zerda		Polikárp *Vanda*
27 ütörtök		Ar. sz. J. *Lothár*
28 éntek		Nol. sz. P. *Károly*
29 :ombat		Szal. sz. F. *Adél*

Nagy László

Magyar Művészet, 1927

113.0.
kiállítások.

Nagy László MIK

aranyérmet kapott

Magyar Iparművészet 1934. 72.o.

MDK

Nagy László

N. Szal. 1927. jan. 14-23.

MDK

Nagy László festő, sz. Debrecen 1881.

Virágos tornác, vf.

Zalai tornácosház, "

Vöcköndi ház, "

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1977 OKT 29
ÉLET ÉS IRODALOM

Nagy László

1021

KÖSZÖNT

Nagy László rajza

A GÉPPISZTOLYOKIG?

és a liberalizmus szövet-
„Bevezetni az általános
munkakötelezettséget a
üliség letörésére!", „For-
ítást készítünk elő a
ogató szovjet pártveze-
ogállam? Göttingenben
onosítatlan eredetű —
és Schleyeren mint az
alt és sajnálatlan áldo-
ikusán töprengő — röp-
ltak. Erre felszámolják
ezetet, és elmozdítási ja-
rjesztenek elő több tucat
ellen, akik megszólaltak
védelmében. Jogállam?
az ablakon. (Rácsos
ndóautó áll az egyetem
ndóan ott áll — mondja.

●

ti záróakkord: Franz
uss a televízióban. Né-
drészlet. Téma: a ter-
zellemi gyökerei és a
krata kormány felelős-

terrorizmus leküzdése
olidárisak vagyunk a de-
al." Csakhogy: „Semmi-
ságra nem vagyunk haj-
tények összemosásában,
összefüggések ártalmat-
." Nézzük, mit is jelent
nképpen. FJS: „Aki a
egyetlen történelmi
oktatja, beletölcsérezve
ságba: szellemi bábája
ta terrornak... Aki ok-
nítványt elnyomóként és
ént jellemez, aki mun-
unkavállalót kizsákmá-
és bérrabszolgaként rá-

néhány éve az NSZK legnagyobb állami kutatóintézet-hálózatának, a Max Planck Institutnak szociológiai kutató részlege. És itt igazgat a hetvenes évek eleje óta Jürgen Habermas, akinek jelentőségét a marxista filozófia és szociológia azzal is elismeri, hogy jó ideje megkülönböztetett vitapartnereként tartja számon. Habermas jelen filozófiai programja legalábbis sajátos: a *közép*. A közvetítés Nyugat és Kelet, a marxizmus és a polgári társadalomtudományok, a kritikai és az analitikus gondolkodás, a konfliktusos és az egyensúlyi modellek, a szocializmus és a liberalizmus között. Az „új szintézis" — alighanem több ponton kibékíthetetlen gondolatirányok ötvözése — még készülőben van.

Ülök egy intézeti vitán. Az első benyomások erősítik a várakozásokat. Itt *van* elmélet, mégpedig Nagy Elmélet. Nem akármilyen. Egy munkatárs hozzászól. Közgazdász, úgy érzi, nincs rá szükség. Ökonómiai adataival nem tud a valamennyiük munkáját átfogó *rendszer-integrációs* nézőponthoz hozzájárulni. Növekvő munkanélküliség, emelkedő inflációs ráta — mindezt képtelen rendszer-stabilizáló mozzanatokként megragadni. Habermas: kell a gazdaságtani nézőpont. De csak mint *Randbedingung*. Mint keretfeltétel. Tessék megérteni, hogy itt általános szociológiát csinálunk. Ez azzal foglalkozik, hogy mi van az emberek fejében, s hogy milyen „fejükön túli" körülményekhez igazítják a fejüket. Az emberek fejében pedig *nem* a gazdasági élet belső törvényszerűségei tükröződnek. A közgazdász hümmög. Akkor ő el is

MSZ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP

Nagy László Lázár

MAGAZIN
1977. OKTÓBER 23., VASÁRNAP

10 21

A kisgrafika ceglédi tárlata

Ma nyílik meg Cegléden a III. Országos Kisgrafikai Kiállítás, amelyet a Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár, a ceglédi városi tanács művelődési osztálya és a Kossuth Művelődési Ház Kisgrafika Baráti Köre rendezett. A kiállító művészek anyagából mutatunk be három alkotást: Ex libriseket, illetve üdvözlő kártyát.

Nagy László Lázár újévi köszöntő lapja

FEJFA

Nagy László

A Gutenberg Müvelődési Házban

közös tárlata nyilt meg Bujáki, Nagy László és Szondy munkáiból

Magyar Hirlap 1977/65/1o

Nagy László, grafikus

Rajz: Repr

Nagy László: ex libris
[Maczelka Tibor]

Hátsó-külső-
-borító

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. február

XXI
2.

Nagy László, grafikus

Legrédi művész, kiállított

Püspökladányban.

— : Hírek

676.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1972. nov.

XXII/11

Nagy László, grafikus

2 ex libris:

Repr.

– □ A ceglédi Róma 556.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. szept. XX/9.

Nagy László grafikus

Kiállított Cegléden

— : □ A cegléd Róna vendéglátó
[Róna]

556.

XX
9.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. szept.

Nagy László, grafikus

Rajz:

Repr.

Nagy László: ex libriae
[SZMT könyvtár]

429.

KÖNYVTÁROS, Br. 1970. júl.

XX/7

Nagy László, festő
író
költő

(Az írás a Kortárs 1975. évi 5. számban (máj.) jelent meg.)

Gyermekkorával szólva festői vágyairól, törekvéseiről is beszámol a költő.

Nagy László: Jönnek a harangok értem
7 – 14.

Látóhatár, Bp. 1975. július

Nagy László

Szarvasvadászat (dombonítás)

A Hét, 1971. dpr. 9. 2. evf. 15sz. 9p.

Nagy László

Lengyel József iróról készitett rajzát bemutatja a lap.
Repr.

A kép Bányai István: „Karinthy-variációk" c. munkájának hátlapján szerepel.
Lásd: a lap 4. oldalán, Bányai István nevénél, céduljához mellékelve.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 19.
XIX. évf. 29. évf. 4. lap.

Nagy László

Érdekelte a képzőművészetés a költészet gyerekkorában.Festő akart lenni. A. Tóth Sándorhoz járt különrajzra.Látogatta Képző Társulatot, de verseit nem tutatta meg.

Uj Irás 1974/12 126.o.
Nagy László:Életem.

Nagy László

Nagy Lászlót Frenczy Bémi biztatta,de ő meghalt.

Uj Irás 1974/12 132.o.

Nagy L.:Életem

Nagy László

festmény

Forrás 1971/1 3

Nagy László, grafikus, költő

1

Prózai művek (– emlékezés, műelemzés stb

Nagy Lászlóval kapcsolatban:

		old.
1.) Ágh István: Üdvözítő emlékek	14 –	17.
2.) Csoóri Sándor: Nagy László földi zonulása		21 – 23.
3.) Kiss Benedek: A Nagy László-i imperatívusz		24 – 27.
4.) Kis Pinter Imre: Nagy László indulása	28 –	35.
5.) Görömbei András: Ki viszi át a szerelmet		36 – 41.
6.) Vörös László: Nagy László: Csontvány		42 – 45.

— — — — — —

XXIX

TISZATÁJ, Szeged, 1975. július

7.

Nagy László, grafikus
költő

2

→ [folytatás:] Prózai művek:

old.

7.) Vasy Géza: Nagy László: Szárnyak reménje ... 46–51.
8.) Bodri Ferenc: Seb a Cédruson ..... 52–57.
9.) Gaszna Ferenc: Pártatlan ítélet a költőről: verse 58–61.
10. Pomogáts Béla: Nagy László lovai 62–67.
11. Bodri Ferenc: A lírikus „Szeme" 67–73.
12. Csetri Lajos: Nagy László: Versek és műfordítások 74–82.

— — — — — — — — — —

XXIX

TISZATÁJ, Szeged 1975. július 7.

ALIZMUS MESTERE

Nagy László rajza. Mihail Solohov iróról.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24. XIX. évf. 21. sz. 3. lap.

Élet és Irodalom
Bp. 1975.május
24.XIX.évf.21.sz.3.lap.

Nagy László rajza Mihail Solohov iróról.

De térjünk vissza Solohov pályájának elejéhez, közelítsük meg

vasok egyszersmind parasztok is: egységesnek látszó alakulataikat

mozgott, élt és cselekedett. A nép absztrakt fogalom maradt, persze, bár keze-lába volt.

Solohov az izmusok vetélkedésétől távol maradt, mind gondolatilag, mind földrajzilag. Higgadtan, hagyományos eszközökkel, közérthetően írt: regényének szereplőit gondosan egyénítette, a cselekményt lassan, szerteágazóan hömpölyögtette. A kritika hamarosan megtalálta, mihez kell hasonlítani a solohovi módszert. Kezdetben nem feltétlenül dicséretként emlegették a tolsztoji hagyomány újraéledését, a Háború és béke mintáját. Solohov bölcsen és türelmesen elviselte az összehasonlítást, sőt párosítást.

Szuverén tehetség. Mindig a maga útját járta, első lépéseitől kezdve. Divatoktól, rövid életű örök igazságoktól sem az esztétikában, sem egyebütt nem zavartatta magát. A történelmi haladással lépést tartó, mindig megújulásra kész realizmus elkötelezettjeként felmérte korát és elmondta róla a véleményét. Újításai a mondanivalóból derülnek ki, nem a formai elemek könnyen észrevehető átrendezéséből.

●

Az európai regény a tizenkilencedik századi aranykor után hanyatlani látszott. A naturalizmus és a kritikai realizmus csúcsairól alább ereszkedett. Egységes műfaja széttöredezett, s létrejött az eszszé-regény, a lírai regény, a drámai regény, az epikus regény. Mindez annak a következménye volt, hogy a polgári irodalom a polgársággal együtt mély válságba került. A regények szereplőit általában csak idézőjelben lehetett már hősöknek nevezni: legfőbb elfoglaltságuk a töprengés, az önmarcangolás, melynek segítségével belátják saját kiúttalanságukat, de addig nem jutnak el, hogy a változásra érett társadalmi rend csődjét felismerjék.

Ilyen környezetben adta vissza a nagyepika hitelét Solohov. A széttrancsírozott regényt egységes egészként vállalta. A számtalan magáncsődöt általános katasztrófaként merte megmutatni, s mindjárt a vérben vajúdó új világba vetett reményét is kifejezte. Legújabbkori történelmünk viharait mindenféle zilálttság nélkül örökítette meg, mert megértette, hogy a forradalom a dolgok rendjéhez tartozik. A formai kiegyensúlyolyozottsághoz, ha úgy tetszik, a klasszicizáláshoz a legnagyobb felfordulás idején sem lett hűtlen. Töretlenül hisz a humanizmusban, amely korunkban a szocializmus eszméjével és gyakorlatával gazdagodva meg tud újulni.

Solohov realizmusának szemléleti lényege az a tapasztalati tényekből eredő meggyőződés, hogy az emberi cselekvés, a társadalmi ak-

Tuloldalon lásd: Csohány Kálmán rajzát. 4. lapon.

./.

Csohány Kálmán

Csohány Kálmán rajza

Szó

(Folytatás az 1. oldalról)

vállalhatná a szórakoztatást is *első célul.* Mert a legmagasabb mesterségbeli szinten a szórakoztatás a szellemi kultúrával azonos. Tartalmi föltételekről nem szólt; megszorítás nélkül hozta közös nevezőre a szórakoztatás és a szellemi kultúra más-más minőségű mértékegységeit.

★

Pusztán az értékek védelmében is szükséges bizonyos határokat és összefüggéseket hangsúlyozni. *A szellemi kultúra magában foglalja a szórakozás, a hangulati befogadás és a játékos cselekvés elemeit.* A viszony fordítva már esetleges. A „művelődve élni" eszménye természetesen nem tagadja a „szórakozva élni" lehetőségét, viszont a „szórakozva élni" törekvése nem nyit tág kaput a „művelődve élni" magasabb szándéka előtt.

A „szórakozva élni" eszménye rossz örökség. Nem a dolgozó társadalom talajából nőtt és nő ki. Átvétel. Onnan származik, ahol a munka nem egyedüli forrása és formája az életnek, s ahol a munkátlanság valóságos hagyomány és lehetőség. Vagyis ahol a munka minden jövedelmezősége mellett szemben áll a dolgozó emberrel, aki keresi a kiélés lehetőségeit. Erre pedig igen alkalmas a szórakozás, amely a könnyen elérhető, az olcsón megváltható szabadságot testesíti meg.

A szórakozásban megnyilatkozó szabadság társadalmilag kialakított vagy befolyásolt *életforma.* Keretében a szabadság azonosul részben a föléléssel, az élvezettel, részben a rossz kényszerek levetkőzésével, végül pedig a meneküléssel. Azaz a történelmi *passzivi-*

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 24.
XIX. évf. 21. sz. 4. lap.

PACH ZSIGMOND PÁL:

A MÁSFÉLSZÁZADOS AKADÉMIA (II.)

Amikor *Eötvös József* az 1868. évi nagygyűlésen arra a következ-

mányi Bizottságot az Eötvös köréhez tartozó *Csengery Antal* javasla-

ágaiban. Sok középiskolai tanár vált így a *tudományos* haladás ré-

POMOGÁTS BÉLA

Nagy László lovai

EGY MOTÍVUM KÖLTÉSZETÉBEN

„Örökké lovakat rajzoltam — mondja Nagy László egy nyilatkozatában —, ma is azt csinálom. Ha leülök az asztalhoz, és nem megy az írás, lófejeket, lólábakat rajzolok a papírra." Izmosak ezek a lovak, erő feszül bennük, sörényes fejüket merészen vetik előre, amint száguldanak valami ismeretlen végzet felé. Szécsi Margit verseskönyvét, az *Új heraldikát* díszítik ezek a rajzok, Nagy László lovai. Ám nemcsak a rajzpapíron kelnek életre, hanem a versekben is. A költő iszkázi gyermekkorának és ifjúságának természetes társa volt a ló, a család, a falu lovai. Maga is foglalkozott velük, nevelte őket, bennük ismerte és szerette meg az ember körül élő természetet. Idézett nyilatkozatában meséli el, hogy miként szelídítette meg a család a falu legvadabb fiatal csődörét. Ifjúságában természetes köze volt a lóhoz, az állat szépségének és erejének költészetében is meg kellett jelennie. A ló alakja Nagy László verseinek kitüntetett motívuma lett; olyan költői *jel*, amely változó értelemben mindig alakot öltött költészetének egymásra rakódó rétegeiben.

A ló alakja különben a művészettörténet ősi szimbólumai közé tartozik. Általában az erőt, a gyorsaságot és a hatalmat jelképezi; a harcosokkal, vezérekkel és fejedelmekkel együtt jelenik meg mint harci paripa. A hindu ikonográfia Indra és Visnu isteneket ábrázolja lóháton, a görög Héliosz napistent festi lovak vontatta tüzes fogaton. Az ősi lóábrázolások gyakran harci szekér elé fogva mutatják be a lovat. Így Assurbanipal khorsabadi palotájának a British Museumban őrzött domborművei az i. e. 7. századból. Pheidias is harci lovakat ábrázolt a Parthenon frízein. A reneszánsz lovas képei és lovas szobrai, Paolo Ucello és Andrea Castagno freskói a firenzei dómban, Donatello paduai Gattamaleta- és Verrocchio velencei Colleoni-szobra ugyancsak a hadvezéri dicsőséget és hatalmat érzékeltetik. A lovas ábrázolások ebben a korban általában a háborús képek és jelenetek nyomán születnek. Dürer híres metszete az Apokalipszis négy lovasáról például magán viseli a huszita vallásháborúk szörnyű emlékeit. Néhány évszázaddal később a francia romantika, Delacroix és Géricault lovas képeit hatotta át a napóleoni háborúk lovasrohamainak erőteljes lendülete.

A fiatal Nagy László verseiben is erő, szépség és lendület jellemzi a lovakat, a bővérű ifjúság társait és jelképeit. A lovak konnotációs körzetében olyan fogalmak fordulnak elő, mint a jókedv, az énekszó, a tavaszi nyargalás. „Lenyargaltunk gyorsan / domboldalakon, / átdobogtunk lassan / deszka-hidakon"; „Hozzád felbőgnek az ökrök, / csikó rádnyerít, / zöldre varázsold a rétek / gyulladt selymeit"; „Deres füvön paripázok, / ázok, fázok, / istennel se parolázok, / cimborákkal cimborálok" — hangzanak sorra a versek, az *Itthon vagyok*, a *Felhő, felhő*, a *Ballada*. A versekben feltűnő lovakból szilaj életerő és szertelen jókedv árad, a természettel kialakított harmónia és az ifjúság jókedve, életereje. A költő saját fiatalságát ünnepli bennük, fiatalságot, amely feszített próbákban, vakmerő lovasbravúrokban igazolja önmagát.

A kedv és az ifjúság körül persze ott a véres és kegyetlen valóság, a háború. Nagy László költői indulását is a háborús iszonyat árnyékolja be, a könyörtelenség és az embertelenség, amivel már kamaszkorában megismerkedett. Versek egész sora tanúsítja, hogy a háborús világban magányosnak és idegennek érezte magát. Mint annyian a kor költői közül, ő is a természethez menekült, az iszkázi tájban keresett oltalmat a nagyvilágban dúló borzalmak elől. A ló ennek a menekülésnek a társa és eszköze; ahogy a *Fehér lovam* című versben olvasható:

Föld-hó-kohó-arcú világöreg-ősök
hazaérnek csengős pásztorok, regösök,
parasztok, tímárok, vasverő cigányok,
költők s holdsütésben forgó szent zsiványok.

A sorrá dagadó többszörös szóösszetétel, a halmozás a testvériesülés struktúrájába épül éppúgy, mint a betyárballadák hősét idéző önarckép, a „versben bujdosó" variánsa. S itt értünk föl a költemény csúcspontjáig. Mert a Nagy László-vers ugyan eleven organizmus, sokféle szerv és működés bonyolult rendszere, de nem formátlan, nem alaktalan! A részletek gazdagsága fölé az eszme kilátója magasodik.

A *Kísérő ének fiának* nagy vers. Nagyobb, semmint a viviszekció, a részleteket horgoló elemzés meg tudná mérni. Nem tudjuk, mit csodáljunk inkább benne: a sokféle elem és minőség egységes összhatását-e, vagy hogy egyetlen szólamba egyesül a már-már adys temperamentumú személyesség és a József Attila-i elme kristályossága a folklór kollektív és történelmi tárgyiasságával? Ösztönös művész alkotása? A formaépítő tudatosság, a műveltség birtoklása nem kevésbé jellemző rá. Nemcsak a teremtő erő, de a fegyelmező mértéktartás, a mívesség dolgában is legkiválóbb költőink közé tartozik. Reméljük, hogy a vers megérzett nagysága — a köztudatba épüléssel, a gondolati földolgozással — a jövőben csak növekedni fog.

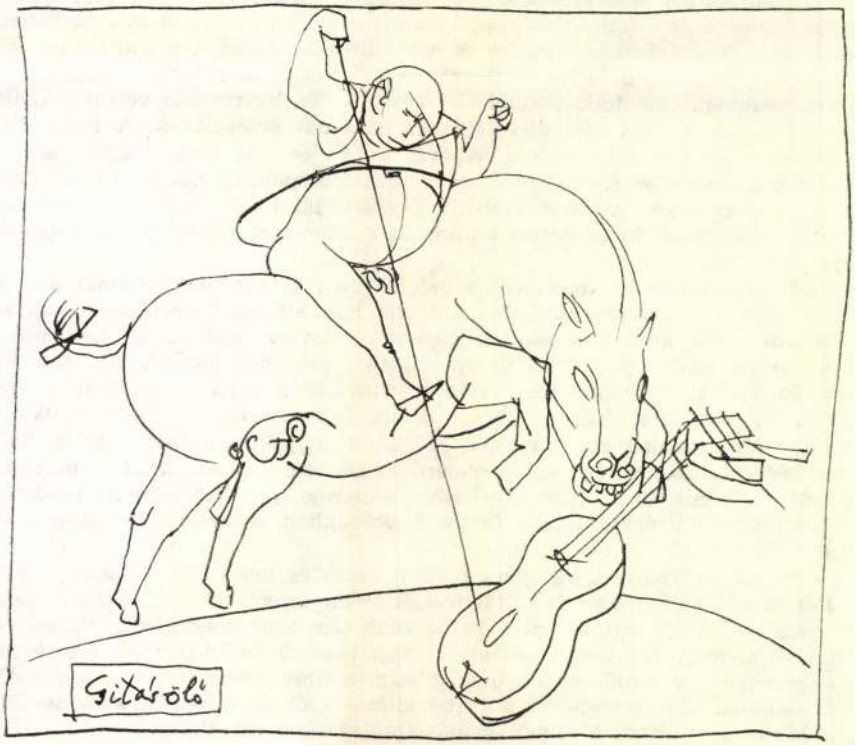

Fehér lovam jól galoppol,
fehérebb lesz a haboktól,
bundás felhőt rúg a porból,
ugat minket por-komondor.

Híd előttem: fadobogó,
horkanva át robog a ló,
víz rezeg: békabujtató,
sás remeg: récealtató.

Kék homályban ezüstnyárfák,
felragyogó ezüstmáglyák,
hajladozva sustorogják:
így rohannak, akik árvák.

Bombázókról kondenz-fátyol
úszik, északig világol,
édes lovam, égre lábolj,
vágtassunk ki a világból!

Maguk a lovak is megsínylik a háborút. Nagy László nem harci paripákra gondol a háborús tavasz mozgalmas eseményei között, nem izmos méneket, ágaskodó csődöröket lát, mint az olasz reneszánsz vagy a francia romantika mesterei. Hanem agyongyötört, megfáradt, árva katonalovakat, akik maguk is a háború áldozatai. És akik „a poklok útjait bejárva" példázzák a szörnyű időt, a szenvedő emberi sorsokat. A *Katonalovak*ban ezek a megfáradt, elgyötört állatok jelennek meg, a költő szánalma, részvéte őket öleli körül: „Etettem őket, megitattam, / ne haljanak meg énmiattam. / Más hasznosat nem is tehettem, / néha fejüknél megpihentem". És az ő szemükben látja tükröződni a történelem kegyetlen tüzeit, sőt a létezés szomorúságát, amely majd verseinek alapvető élménye lesz. „Néha a szemük világában — folytatódik a költemény — / keselyűket s csontokat láttam, / s létem szikráját, ahogy este / fekete, véres hó belepte." A ló alakja ezúttal is költői jel; a halállal és szenvedéssel találkozó fiatal költő ezzel a jellel fejezi ki elégikus közérzetét. Hasonló szerepet tölt be a ló alakja a korábbi *Kiscsikó-siratá*ó és a jóval későbbi *Vértanú arabs kanca* című versekben. E két vers arra utal, hogy Nagy László költészetében a lovak nemcsak a bővérű fiatalságot és a száguldó erőt jelképezik, hanem a veszélyeztetett és esendő létezést is.

Egyre inkább ezt: a veszélyeztetett létezést. Nagy László költészetét ugyanis egyre jobban átszövi az emberi élet, általában a létezés múlékonyságának, törékenységének tudata. Egyetlen hatalmas dráma ez a költészet; öröm perel a fájdalommal, szerelem a magánnyal, remény a kétségbeeséssel. Egy boldogságra termett és becsületre szegődött költő viaskodik az emberi lét és a történelem ármányaival. Miként Berzsenyi vagy Vörösmarty, ő sem az esetlegeset, a jelenséget, a hangulatot akarja megragadni; törvények nyomában kutat. Létünk meghatározói érdeklik, ezért állít mindent a végtelenség perspektívájába, ezért jut mindegyre az emberi sors alapvető drámájához, az élet és a pusztulás döbbeneteihez. Ezért méri le életünket és világunkat újra meg újra a végső kérdések mérlegén. A drámai küzdelemben, amelyet verseiben vív, ezért válik főszereplővé a tisztaság és a rontás, az élet és a halál ősi dualizmusa.

A történelemmel, a világgal és a létezéssel tusakodó költő motívumrendszerében a lovak is drámai szerepbe kényszerülnek. A szép erő és a szertelen ifjúság társai a vérre menő küzdelmek tanúivá és áldozataivá válnak, akiknek sorsa ugyanúgy küzdelmes és végzetes, mint magáé a költőé. A motívum ismét átalakul, a ló alakjából Nagy László költészetének tragikus szimbóluma lesz. „Tusakodok Istennel / dühösen s nem okosan, / orcáimon tűzrózsa, / lehervad hamarosan. / Sugár sujt le lovamról, / nyúzva cifra-szép ruhám, / az Úrnak szánt kötelek / csavarodnak énreám.

[...] Uramisten, mi lesz itt! / Kapok ballagó sarút, / holló-lovam rámszagol, / rámröhög egy iszonyút" — olvassuk a *Szentpáli versben*; „Középen áll egy meszelt oszlop, / nékem hófehér keresztfa, / megfeszítve én függök rajta, / onnan figyelek hallgatva. [...] Kopár fal mellett bundásodva / játszik a gyilkos méncsikó, / sárga zabszalmát rágcsál, mégis: / iker-labdája dagadó" — hangzik a *Zene az istállóban.* Ember és állat korábbi harmóniája, „testvérisége" már, úgy tetszik, a múlté. Az érkező idők kegyetlensége megrontja a természetes kapcsolatokat.

Ezek már a keserűség, a kiábrándulás évei. Nagy László Bulgáriában töltötte a negyvenes-ötvenes évek fordulóját, s midőn hazatért, döbbenten kellett tapasztalnia, hogy a felszabadulást követő történelmi korszak népi lendülete megtorpant, az öröm helyére a félelem és a harag költözött. Idehaza daltalan táj, szótlan emberek fogadták, komor világ vette körül. A természetbe menekült megint.

Még magasabbra tartom a gyeplőt,
rebben a bundás lipicai kanca.
Rohanás fönn is, hamuszín felhőt
bakonyi szél hajt fedőnek a napra.
— — —
Azért futok, mert rettegnek tőlem,
mint vihart keltő garabonc-deáktól,
pedig a fejem érettük törtem
s vérüktől vérem el sohase pártol.

Röpíts te állat, szinte már ríkat
szülőhelyemnek szótlan konoksága!
Nem tudja még, hogy megvetem mindazt,
aki méreggel készti jobb sorára.

Ó, mikor érünk arra a tájra,
hol zene zeng s a tűz pirosbort forral?
Mert az én szívem most igen árva,
már társalogna muzsikával, borral

— hangzik a *Bolyongó* című versben. És ugyanez az érzés, ugyanez a helyzet ölt alakot a *Hajszában* is: „Vadvízü síkra lóval kirepültem, / űzött a szívem, én a lovat űztem..." Ló és lovasa együtt menekül a külvilág rideg valósága elől.

A lovas menekülések, a mezei száguldások egyre inkább a képzelet terepén zajlanak. A költő időközben a nagyváros lakója-foglya lett, aki csak ritkán látogat haza, ritkán találkozik a természettel. Legfeljebb íróasztalánál ülve, a fehér papírra meredve idézheti maga elé ifjúságának társait, a lovakat. A városi lovak mások, nem a szabadság és az ifjúság nagyszerű jelképei. Ellenkezőleg a humánus tartalmától megfosztott emberi életre, az önnön értelmétől elidegenedett munkára utalnak. „Pára száll, hab szakad, hívja a muraközit / sáfrányszín istállóba abrak, nyugovás. / Őket is várja a szép lovak palotája, / új slágert fülükbe a huzat dudorász" — mondja *A fekete fiúk* című versben a szeneskocsik szomorú lovairól és kocsisairól. Az ifjúság és a falu száguldó csikóiból elgyötört, megfáradt igavonó állatok lettek. Vagy a lóversenyek felpántlikázott áldozatai: „a pálya szaturnusz-karéján, hol a fáslis telivér / hordágyon nyöszörög", mint *A Zöld Angyal* haragvó, ótestamentumi sorai között olvasható. A ló alakja, mint Nagy László költészetének kitüntetett jele, végképp megváltozott; a hanyatlás, a pusztulás jelképe lett.

A költői jel átalakulásának végső következményei a *Búcsúzik a lovacska* elégikus soraiban találhatók. E vers mintegy az ember és a ló kapcsolatának több évezredes történetét idézi fel és foglalja össze. Az apokaliptikus víziók ijesztő paripái után az ember segítőtársait, majd martalékait ábrázolja. A hatalom és az erő jelképei után a kiszolgáltatottság páriáit, a pusztán eszközzé válás szerencsétlen áldozatait. Nagy László verse valójában egyetlen vád, egyetlen számonkérés, amely-

nek során a ló, az emberi történelem hagyományos kísérője és szereplője egyes szám első személyben panaszolja el áldozattá válását, gyötrelmes végzetét. A lovak történelmi szerepe lejárt, munkájukat átvették a gépek, alakjukból az emberi civilizáció és a művelődéstörténet puszta emléke lett. „... fölszántott égi parlagok sürgetik halálomat / égen és földön az ítélet betűit vetik elém / hideg a törvény ablaka, hiába leheli tüdőm / pára-bárányaim dér-koloncként függnek a párkányokon / nem old el a végzettől szerelmem, irtózatom / emlék, se ábránd, óvásra szívem ereje kevés / a törvény kemény, e pörben aludtvér-kokárda a szám // fejemet szöggel televerik, viselek vádkoronát" — szólnak a vers keserű sorai. Vádolják az embert, aki elhagyta, elárulta történelmének hűséges társát, azt a társat, aki összekapcsolta őt a természet ősi tisztaságával és ősi erőivel.

Illusztráció (vázlat)

A ló elpusztul, és elpusztul vele a humánum örökségének egy része is. Nagy László a lovakat siratja, de mondhatnók, siratja az embert, aki végképp elhagyja a természeti világ körét. A gépi civilizáció embere bizonyára nem lesz ugyanaz a lény, akinek kultúráját, erkölcsét és emberségét részben a természettel kialakított

hagyományos kapcsolat határozta meg. Vagyis Nagy László, miközben a lovaktól búcsúzik, az ember jövendő sorsán töpreng, a humánum várható veszteségét mérlegeli, s valóban szorongással néz a technikai civilizáció emberének elképzelt jövője elé. Mint korunk magyar irodalmának más mesterei: Illyés Gyula, Déry Tibor és Juhász Ferenc, ő is az emberi lény morális és kulturális torzulásától tart, attól, hogy a természet pusztulása majd magával hozza az ember humánus lényegének megváltozását. S midőn a gépi civilizácó áldozatául esett lovakat gyászolja, valójában az embert siratja el:

mert idomom, szervezetem régen mérnöki ábra már
hasznosra torzult vetületemből csoda jött a világra, csoda
fém-gyomor, benzint, áramot, atomot evő és bontó gyomor
az űr selyemszénáján élő, napelem-zabáló gyomor
fém-tüdő, fáradhatatlan, átnyerít világokat
fém-csövek a beleim, ereim, forgóm és csuklóm a csapágy
violaszín zsírban ütemre lökődnek combcsontjaim
szálltok lemásolt mesebeli szárnyaimon ki tudja hová
én ember akartam lenni, azzá válik hirtelen a gép
titeket másol, hasznosabbra torzít, a csodák csodájaként
elrabolva agyatokat, szíveteket, ezerszer mohóbb
micsoda ruganyos, micsoda halk, csak duruzsol s ketyeg
elfújja a lámpa-virágot, kioltja a virágzó cseresznyefát
szemet vet a majálisra: szikla lett a zene, a tánc és ital
szívja magához a zászlókat, bárányfelhőket, összekavar
telet és nyarat, a fejetekben hasznost meg haszontalant
ketyeg a tengerben, sivatagban, ketyeg a csillagokon
és ti vigyázzban, tehetetlen álltok, íme az igézetes
íme a bénító himnusz, a földön mindenki vigyázzba állt

— olvassuk a vers szorongató jóslatait.

A ló alakja ezzel végképp a pusztulás jelévé vált. És ezért a pusztulásért valamiképpen maga az ember a felelős. Nagy László költészetét morális szigor hatja át, a huszadik század emberiségét teszi felelőssé az önpusztítás szörnyű bűneiért. És a természeten elkövetett pusztításokért, amelyek mintegy előkészítik az emberi nem önmaga ellen elkövetett bűneit. A *Búcsúzik a lovacska* fájdalmas indulattal ítéli el ezeket a bűnöket, s a motívum mindmáig utolsó jelentkezése (és összefoglalása), a *Vértanú arabs kanca* talán még fájdalmasabban ítélkezik. Gyermekkori emlékből indul; részeg kapások tüzet gyújtottak egy vemhes kanca hasa alá, aztán megnyúzták a halálba roskadt lovat s a meg sem született csikót. S elvonultak, mint a megválthatatlan bűnösök: „... vonultunk vezekelve. És nincs vége, nem lehet vége az útnak: vonulunk az idők végezetéig az éjszakában. Legelöl én a viharlámpával, embermagasságú fagyban." Ebből a versből valóban hiányzik a feloldás, a megváltás lehetősége; a bekövetkezett tragédia immár végleges. Ahogy Nagy László szavait olvassuk: „sejtettem a tragédia végtelenségét". Igen, a pusztítás részeg dühével megölt vértanú arabs kanca a tragédia végtelenségét és egyetemességét jelképezi. Azt, hogy magát a létezést, az emberi és természeti létezést is a pusztítás gyilkos örvénye veszi körül.

A lovak most már ennek a veszendő és veszélyeztetett létezésnek a költői jelei. Nemcsak Nagy László költészetében. Bojtár Endre elemzi egy tanulmányában Tandori Dezső *Hommage* című versét (Kritika, 1971. 9. sz.), s itt gyűjti össze azokat a modern magyar verseket, amelyekben a ló alakja a pusztuló természeti élet, maga a pusztulásra szánt élet szimbóluma lett; Kassák Lajos, Weöres Sándor, Benjámin László, Nemes Nagy Ágnes, Tornai József és Csoóri Sándor műveit. (Ide sorolhatjuk Kányádi Sándor szép versét is, a *Függőleges lovak*at.) A jelkép érvényessége azonban ennél is szélesebb körű. Az egész modern európai művészetben a halálra vetett

létezést, a végső veszélybe került életet jelképezik a pusztuló lovak. Delacroix *Villámlástól megrettent lova* (1824) vagy Géricault *Viharban ágaskodó lova* (1812) még az elemekkel küzdő erő és bátorság szimbólumai voltak. Degas és Franz Marc lovai már nosztalgiáról tanúskodtak a századvégen, illetve a huszadik század elején. Mindkét művész a nagyvárosi civilizáció nyűge elől menekült a természethez, az állatok szépségéhez, a lovak harmonikus formáihoz és mozdulataihoz. Aztán a háborús vérengzések poklában a ló alakja is új értelmet kapott. Picasso híres festményének, a spanyol polgárháború szenvedéseit ábrázoló *Guernicá*nak a centrumában egy halálra sebzett ló apokaliptikus alakja áll. Fejét az égnek emeli, torkából halálhörgés tör elő, oldalát lándzsa verte át. Művészi jelként ugyanazt a szerepet tölti be, mint Nagy László halálba roskadó árva lovai. A *Guernicá*nak nincs is méltóbb rokona korunk európai költészetében, mint a *Búcsúzik a lovacska* és a *Vértanú arabs kanca*. A festményen és a versekben alakot öltő szenvedés és fájdalom egymásnak felel.

BODRI FERENC

A lírikus „szeme"

A cím kölcsönzött: a *Magyar Csillag* 1943. augusztusi számában *Péter András* írt tanulmányt *Babits szeméről*, kutatva a költő és a képzőművészet kapcsolatát. Igaz, főképp Babits képzőművészeti élményeit és „vonatkozásait" sorolta elő. Alább is hasonló kísérlet olvasható, de mi talán nem elégedhetünk meg az életrajzi adatok sokszor idézett tényeivel, láttatni szeretnénk azt (miképpen az itt közölt néhány rajz is így), hogyan él a képzőművészeti kompozíciós igénnyel formált „világkép" a lírikus versvilágában és „természeti képeiben".

Köztudott, hogy *Nagy László*ban két művészet ütött tanyát, és a *Versben bujdosó* előtt még úgy tűnt, hogy a költői lélek győzött a festői felett. De az itt közölt kalligramma, a látomások vizuális erejének hatása és nem kevés festőportré, a szavak mágiájában jelentkező Kondor Béla-i mű után ez a „harc" legalábbis eldöntetlenre áll: Nagy László immáron két angyallal viaskodik. Addig mint „mag hó alatt" élt és fejlődött a költő képlátó szelleme, és jó néhány rajzban, főképpen pedig a líra leírt képeiben jelentkezett. Utóbb már a képformára váltott versben és a látomás nagyszerű élményében él tovább.

Közhely és köztudott: a *vizuális látomás* a legnagyobb erő a Nagy Lászlóban feszülők között. „Fülébe még ősmagyar dal rivall", de a *leírt látomás* a legmodernebb vonaltörvényeknek és kompozíciós kánonoknak engedelmeskedik. Ez lenne tehát a „tételünk", és versbizonyíték erre nem kevés akad a kötetek lapjain. Láthatunk akár „fejlődésvonalat" is.

Sorslátó szemmel áldotta (verte?) őt meg az ég, a fiatal költő mondataiban a dunántúli horizont emelkedik: rétek, hegyek, lankák és fények, barna avar és csillogó vizenyők, „körteforma lányok", virágzó vagy télire dermedt fák, a horpadó láthatár alatt a dombok mellkúpjai. Nemes tartású lovak és ragyogó tomporú kiscsikók.

És mindez elegendőnek tűnik egy szinte krőzusi érzelemvilág lírai kifejezésére; élmények és érzelmek, vágyak és hangulatok húzódnak meg a kezesre formált képek mögött. Így a látvány szinte mondatonként eltérő kompozíciós formákban és szuverén kolorikában jelentkezik. A költő címere és lobogó szalagja villan és repdes a látványjelenségek horizontján, Nagy László verssorokból feszít kupolát a szülő-

földje fölé. Az ív kontúrjait a Nap és a Hold h
lapulnak mélyen a sugárzó laterna alatt.

Egynémely versben szinte hang se hallszik,
dobol: a költő leginkább a szemén keresztül
Az ifjú poéta műve a *látomás lírája* mindenekel
a vonalak és vonulatok ritmusában, formákban

Az *Arccal a tengernek*-kötet első versében
képzés, a versben megelevenedett, szokatlan szír
színek és képek idézik elénk (Holtak felkelőb
szakban hallszik; szorongásokkal tele és félelme
lóan fájdalmas versakkordban hanggal indít (
játék záróeleme a hang. Minden korábbi verss
tük sejthető hangulatról árulkodik:

„Márvány az ég alja,
nincs repedés rajta" — húzza meg a költő a horizontvonalat. Később „kósza csillagfények" húzódnak, a Hold „lábol" az absztrakt színkompozícióba, az alapvonal fölé. A színorgia alatt a föld jelenségei: látomás és vallomás találkozik az apró vers látható kompozícióiban. A Hold és a holtak dinamikus mozgására ebcsaholás és bikabömbölés hangzik válaszul: a látható és a hallható szintéziséből az eredmény a „szegény kölyök" félelme és fájdalma lesz, a sírás visszafojtásának önszuggesztív kényszere. Akár *William Blake* vagy *Gulácsy* ecsetjére méltó a mondatokba zárt látomáskompozíció. Még nem „szürreális", de már bizony óriás mélységekkel rendelkezik.

*

Ha a költő fél évszázadának pusztán tényszerű „képzőművészeti vonatkozásait" kívánnánk felidézni itt, akkor könnyű dolgunk lenne, hiszen az életút nem kevés ily tárgyú adatban bővelkedik. Nagy László maga említi ezeket sok helyütt, legutóbb az *Életem* című prózai írásában (Új Írás, 1974. december), hogy első művészi élményei között az Édesanyja kezétől származó vonalrajzok — főképpen lovak — emlékét őrzi a legtisztábban, később már maga használta az író- és rajzeszközöket. A pápai rajztanár okos „tanulóvezetése", a két főiskolán töltött hónapok emelték hivatássá a korábbi játékokat. Egy régi Nagy László-rajzot láthatunk itt a szülőház udvaráról (amelynek élete, majd lassú pusztulása a líra váltásait és érzelmi mélyülését adja majd a továbbiakban is), az előtérben egy kiscsikót szoptató kanca: ez az emberinél még tisztább madonnaság szóban és rajzban éteri szimbólummá emelkedik.

Később a folyóiratok és a könyvek lapjain nem kevés portrérajzával találkozunk, a Kortárs 1975. májusi számában pedig egy kitűnő és modernül formált „krokival" (Somló); e rajz előterében is egy stilizált lóforma látható.

A képzőművészet felé vezető útját a költő maga írja le, majd az út félbeszakadásának okát és indítékait is: „... Negyvenhat őszén grafikusnak mentem az Iparművészeti Főiskolára ... ősszel átmentem a Képzőművészetire Kmetty mesterhez ... Karácsonyra megjelent hét versem az akkori Valóságban. A tiszteletdíjból öcsémnek vettem télikabátot ... Áprilisban kiültem a fénybe verset írni ... Tépelődtem sokáig s döntöttem, inkább verset írok, elszántam, s a festészethez majd visszatérek ..." A kipontozott helyeken a bőségesebb adatok, a teljes szöveg az Új Írás említett helyén olvasható. És idézhetnénk a költő tanárait, a festőpálya tanúit, köztük *Cs. Szabó Lászlót*, aki ez időben a Képzőművészeti Főiskola professzora volt, s nem egy emlékező vallomásában írja le szeretettel a legkedvesebb tanítványok között *Hantai Simon* és Nagy László nevét. És megemlítjük *Bertha Bulcsu* kitűnő interjúját (Jelenkor, 1973. február), a kérdések gazdag vallomást csalnak elő.

A rajzolás és a festés vágya, az elhatározó gyermekkori motiváció mindegyre előbúvik a később jött elfojtódások alól („Örökké lovat rajzoltam, ma is azt csinálom. Ha leülök az asztalhoz, és nem megy az írás, lófejeket, lólábakat rajzolok a

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 7
TISZATÁJ

Nagy László

Tisnottáj, 1947. X.

rossz és a jó küzdelmét állítja középpontjába. A küzdelem világnyíva mögött, a költő megteremti kifejezésére állandó jelképeit, melyeket szinte kivétel nélkül a paraszti világkép elemeiből alkot. Természeti képek gazdagodnak így társadalmi jelentésű tartalmakkal. A líra újabb minőségét pedig az jelöli, hogy ezek a társadalmisággal bővült természeti képek a létezés egészének tükrévé válnak.

Az állandó motívumok — mint a dér, tél, csönd — a világ negatív vonásai jelképévé emelkednek. A csönd az ötvenes évek derekán daltalanná vált társadalom képe, de a versek szövetében egyértelmű a József Attila-i csöndmotívum közelsége, a társadalmi jelentésnek ismeretelméleti tágítása. A hidegség, a télképzet az élettelenséget, életellenességet jelenti, de általában a létezés pusztulásba fordulásának tendenciáját is. A *Rege a tűzről és a jácintról* apasirató soraiban is ilyen értelemben szerepel: „Most fáj nekem, hogy a tél a szájába veszi ujjaid." Érzékleteset és elvontat, tárgyszerűt és eszmeit egyesítenek magukban az eme látvánnyal szembeszegülő költői ént megjelenítő képek, jelképek is. De míg a világot festő képek jobbára a természethez kötődnek, a küzdő ember portréja leggyakrabban képi megjelenítés nélkül, közvetlen vallomásban, fogalmilag áll előttünk. Vonásai gyakran a gazdagon bemutatott negatív világ elleni tiltakozásképpen, csattanóként összegezve rajzolódnak ki. A költői én küzdelmes és elszánt különállása, protestálása evidencia, bővebb motivációt nem is kap. Aktivitása, elszántsága predestinációszerű. A csalódás, veszteség- és pusztulásérzés szinte muszájherkulesi szerepbe kényszeríti a költőt: „Voltam én szelíd s muszáj, hogy legyek már bujtogató", „konokan az élethez kötődöm", „gázolnom kell ami rút" — hangzanak tételszerűen az önvallomások. Csak nagyon erős hit lehet ilyen rendületlen a felháborító események láttán. Képtelenségnek tartja azt, ami történik, ezért kapcsolja hozzá a lehetetlenséget, nemcsak a társadalom, hanem a lét minden negatív mozzanatához. Kitűnő érzékkel vette észre Kiss Ferenc, hogy ez a „sokszor már mítoszi vitalitás a Nagy László-vers egyik legállan-

Nagy László

Nagy László rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 12.
XIX. évf. 28. sz. 3. lap.

BÚCSÚ SIMON ISTVÁNTÓL

A másokért remélő

Hogy elhiggyem az előre láthatót, az elhárithatatlant s mégis oly hihetetlent, a te versedet idézem józanító vigaszul: *„A mulandóság talán ostoba / tréfája csak a másként komoly létnek”*... És a tűnődő, elégikus sorokra ráfelel költői és emberi ars poeticád emlékezetes mondata: *„...én mindig a világ gyógyszerét, / azt a csodás verset keresem, / melytől megszelídülne a lét...”*

A magad számára létet szelídítő gyógyszert nem találtál, s nem találtak, nem találhattak azok sem, akik érted és melletted fáradhatatlanul küzdöttek életedért; de tudom, hogy világ-jobbító gyógyszert hagytál te mégis miránk, mindannyiunkra, akiket sugárzó eszméidtől és szavaidtól nem, de jelenlétedtől végleg megfosztott a halál.

Életformád volt a hűség és az egész eleven világot pártfogoló szeretet. Hazulról hoztad ezt a hűséget, kedves apádtól, édesanyádtól, szűkebb családodtól, a tálytól a nemzeten és az egyetemes ember-közösségen át az önmagához felnövő egyénig haladtál utadon, s onnan újra vissza és — fölfelé a spirális pályán — egyre magasabbra. Együtt emelkedtél ezzel a harmincesztendős új Magyarországgal, a szocializmus elidegeníthetetlen, édes fiaként.

De a legmagasabbról is észrevetted az élet minden segítő-kérő rezdületét ezen a földön. Nemcsak a feltétlenül rádbízottak — a szűkebb hazád népe, családod, munkatársaid, íróbarátaid — gondjára, bajára ügyeltél, de szeretettel nézted még a nyár végi mezők szökkenő sáskáit is, az égen a vadludakat; és Mirza, a régholt kiscsikó, ha akarod, újra fölnyihogott volna életre serkentő szavadtól.

Hányszor öntöttél erőt, reményt, bizakodást belém is! — most már meg sem köszönhetem. Csak azt mondhatom el, amit, míg éltél, szemedbe nem mondhattam, mert kinevettél volna érte: igaz és tiszta szavú, nagy költő vagy, igaz és tiszta szívű, nagy ember voltál, fel versben a küzdelem végeredményét — ez talán másokat is élni segít.

Nem egészen két héttel ezelőtt, amikor utoljára beszéltem veled, s már alig tudtál felülni kórházi ágyadon, azzal biztattál, hogy mire legközelebb jövök, már jobban leszel, s elmegyünk majd Bazsiba, Tapolcára, Keszthelyre, a Rezi várba, bejárjuk együtt az egész gyönyörű vidéket.

Hogyan tudtál még akkor is — magadról lemondva — másokért remélni?!

A tolakodó kérdésre már csak utolsó köteted, a *Rapszódia az időről* versei — a *Néhai jó öreganyám* könyörgése, a múlt idővel perbe szálló szonettek — válaszolhatnak. És a *Késői hózápor* utolsó, intő üzenete: bármilyen örvénybe jutottál, „megpróbálni, hogy kiússz, / kötelesség, ha reménytelen is.”

Búcsúzom tőled, Simon István, barátom — utolsó hozzám szóló

~~A szeretet fehetsége~~

1/1

~~Ember, akiről nehezen hisszük el, hogy a halált hordozza. Ilyen volt. Nyitott az életre, gondot, [illegible]~~

~~sietett, mert főszerkesztő, képviselő, szövetségi titkár volt. Óriási vitalitás, hatalmas tartalékenergia duzzadt benne. Erős' mint Veres~~

BÚCSÚ SIMON ISTVÁNTÓL

Örök körben

Nézem a gimnazista-Simon dolgozatát a Kortárs áprilisi számában. Címe: A szomorúfűz. Eltökélt zsinórírás az 1940-ben kötelező szisztéma szerint: a betűk egyenesen állnak, szoros hurkokkal, pontos kötésekkel fűződnek egymáshoz. Aki írta, vigyázott, fel ne emelje a tollat, amíg egy-egy szót le nem írt:

„Régen a szomorúfűznek sem hajlott le az ága mint most, hogy lehajlik. Történt egyszer, hogy az Úr Jézus az üldözői elől menekült és egy szomorúfűz alá ült le pihenni. Ahogy Jézus ült alatta, egyszer csak lehajoltak az ágai és simogatták az Úr verejtékes arcát. Mikor Jézus elment, a szomorúfűznek nem hajlott vissza az ága, hanem úgy maradt annak emlékezetére, hogy az Úr Jézus ült alatta.

Bazsi, 1940., szept. 27."

A dolgozat alatt ott az osztályzat is: fogalmazás, külalak egyaránt jeles, sőt némely hiányok ellenére a helyesírás is. Elnézte a tanár úr? Vagy tudta, hogy szeptember elején milyen nehéz durvább szerszámokhoz szokott kézzel ilyen szépen írni? Az is lehet, hogy a dolgozat és szerző szerettük, de nem lehetett úgy megsérteni, hogy az értéket kirekessze. Nemcsak hirdette, mélyről eredő készséggel félte és tisztelte a szövetség törvényeit. Tudta, hogy a közös portán meg kell férnünk, s szerette is a testvéri közeget, melyben nem kell folyton „fegyvert veretni". — Ezért volt emberséges olyan helyzetekben is, amikor a kíméletlen harciasság számított elsőrendű erénynek. Ő „mindig a világ gyógyszerét; / azt a csodás verset" kereste, „melytől megszelidülne a lét". S a világ kezéhez állt, ha érveket keresett. Látásának természetes világításában, okos ihletei hívására a dolgok eleve a mondandót igazoló arcukkal ötlöttek föl, s csak az elemző figyelem érzékelheti, hogy a spontánul kifejlő harmónia, mint dolgozata szavaiban az erős kötések, küzdelem műve.

Mert ismerte ő, sokszor nagyon is közelről a szorongás és szégyen görcseit, s ahogy tágult körülötte a világ, ahogy sokasodtak szerepei s velük a felelősség terhe, intelem és bántás is érte épp elég. De hű maradt magához. Megvetette lábát a közeli dolgok s a közösség támaszpontjain, s versei hangsúlyos rendjében humanizálta dolgozó emberek sokféle mozdulatának óvó, elkötelező erejét érezte, s az emberiség ábécéje az emberi szemek jelrendszeréből állt össze képzeletében. S ennek első és utolsó betűje, létének határpontjait felragyogtatva, be is iktatta őt ebbe a meghitt rendszerbe. Kulcsáról sihette, hogy a világ rejtelmeit is nyitja.

A bajoktól ez a bizonyosság, ez a menedék sem óvhatta meg, de az élet egészén átívelő állandóság, a nagy folyamat hullámverése, ahogy kapcsolatainak veszendőségére ébredt, egyre teljesebben jelent meg költészetében. A szűk köröknek tágasabbakba átható, a tágasabbaknak a szűkebbeket is magába ölelő kölcsönössége a zaklatott világot is otthonossá tudta tenni. Örök körben érezte magát, ahol helyére találhat ember és nemzet. Mert jó ügyek részese volt. Mert szívében hordta a dolgok elrendezhetőségének eszméjét, olyan áldomások óhaját, melyek feloldhatják görcseinket.

Halála másfajta békével sújtotta őt, s rendített meg mindnyájunkat. De hogy az igazinak milyennek kellene lennie, hogy ezt tudjuk, ezért mindnyájan adósai vagyunk.

Kiss Ferenc

Somogyi Árpád

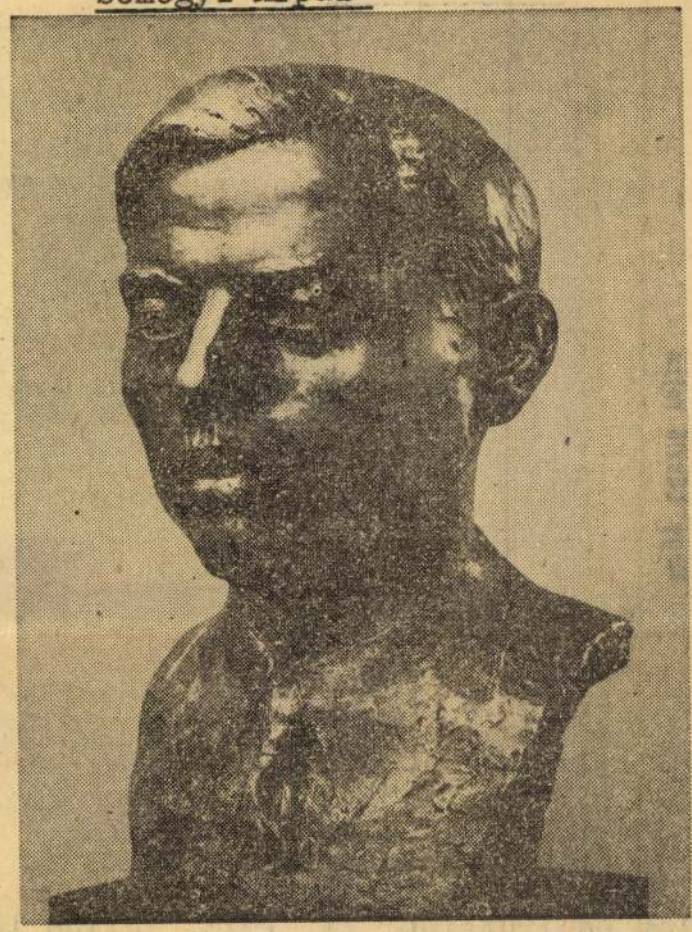

Somogyi Árpád szobra (1955)

Élet és Irodalom, Bp. 1975. julius 12.
XIX. évf. 28. sz. 4. lap.

Nagy László, grafikus

— : Illusztráció

65. old

[Illusztráció (vézkuc)]

Tiszatáj, szeged, 1975. július

XXIX
7

fém-gyomor, benzint, áramot, atomot evő és bontó gyomor
az űr selyemszénáján élő, napelem-zabáló gyomor
fém-tüdő, fáradhatatlan, átnyerít világokat
fém-csövek a beleim, ereim, forgóm és csuklóm a csapágy
violaszín zsírban ütemre lökődnek combcsontjaim
szálltok lemásolt mesebeli szárnyaimon ki tudja hová
én ember akartam lenni, azzá válik hirtelen a gép
titeket másol, hasznosabbra torzít, a csodák csodájaként
elrabolva agyatokat, szíveteket, ezerszer mohóbb
micsoda ruganyos, micsoda halk, csak duruzsol s ketyeg
elfújja a lámpa-virágot, kioltja a virágzó cseresznyefát
szemet vet a majálisra: szikla lett a zene, a tánc és ital
szívja magához a zászlókat, bárányfelhőket, összekavar
telet és nyarat, a fejetekben hasznost meg haszontalant
ketyeg a tengerben, sivatagban, ketyeg a csillagokon
és ti vigyázzban, tehetetlen álltok, íme az igézetes
íme a bénító himnusz, a földön mindenki vigyázzba állt

— olvassuk a vers szorongató jóslatait.

A ló alakja ezzel végképp a pusztulás jelévé vált. És ezért a pusztulásért valamiképpen maga az ember a felelős. Nagy László költészetét morális szigor hatja át, a huszadik század emberiségét teszi felelőssé az önpusztítás szörnyű bűneiért. És a természeten elkövetett pusztításokért, amelyek mintegy előkészítik az emberi nem önmaga ellen elkövetett bűneit. A *Búcsúzik a lovacska* fájdalmas indulattal ítéli el ezeket a bűnöket, s a motívum mindmáig utolsó jelentkezése (és összefoglalása), a *Vértanú arabs kanca* talán még fájdalmasabban ítélkezik. Gyermekkori emlékből indul; részeg kapások tüzet gyújtottak egy vemhes kanca hasa alá, aztán megnyúzták a halálba roskadt lovat s a meg sem született csikót. S elvonultak, mint a megváltathatatlan bűnösök: „... vonultunk vezekelve. És nincs vége, nem lehet vége az útnak: vonulunk az idők végezetéig az éjszakában. Legelöl én a viharlámpával, embermagasságú fagyban." Ebből a versből valóban hiányzik a feloldás, a megváltás lehetősége; a bekövetkezett tragédia immár végleges. Ahogy Nagy László szavait olvassuk: „sejtettem a tragédia végtelenségét". Igen, a pusztítás részeg dühével megölt vértanú arabs kanca a tragédia végtelenségét és egyetemességét jelképezi. Azt, hogy magát a létezést, az emberi és természeti létezést is a pusztítás gyilkos örvénye veszi körül.

A lovak most már ennek a veszendő és veszélyeztetett létezésnek a költői jelei. Nemcsak Nagy László költészetében. Bojtár Endre elemzi egy tanulmányában Tandori Dezső *Hommage* című versét (Kritika, 1971. 9. sz.), s itt gyűjti össze azokat a

1021
Nagy László

CSOÓRI SÁNDOR

Nagy László földi vonulása

Láttam, mert láthattam költőket tündökölni és meghanyatlani. Láttam őket világlapok első oldalán, filmen, találkozókon s láttam őket roncstelepek orfeuszaként elsodródni. Némelyikük, mint később kiderült, attól volt nagy, sikeres és hódoltató, hogy a hazája is nagy volt. Hosszúak és izgalmasak voltak országának az útjai, bejárhatatlanok a városai, a folyói, s a vörösréz tornyok fölé óceáni hab röpült. Egyszóval már a kellékek is a nagyarányúság látszatát keltették.

És közben láttam, mert láthattam Nagy László földi vonulását. Lenyűgöző háttér nélkül és kellékek nélkül. Egyik kőtől a másikig, a mécslángtól a tulipánig, a tulipántól a Saturnus-tüzekig és tovább. Hol közelebbről, hol távolabbról azt az utat, amelyen a gyerekhangra és a suhanchangra írt mondókáktól eljutott a világot magukba fogadó és átrendező mítoszi, nagy versekig: A Zöld Angyalig, a Menyegzőig.

Az utolsó öt évtizedben alig volt költőnk — Babitstól Kosztolányin, Radnótin, Szabó Lőrincen át Illyésig, akit ne a klasszikusság: a görögség vagy a latinság európai szikrázású szelleme mozgósított volna. Az előírt, a követendő, a sóvárgásra méltó eszményeké. Nagy László azonban már az első körbepillantás után más istenpatkók szikrázására figyel. Lorca-szerű verseket ír, amikor még nem is hallhatott Lorcáról. Pontosabban: ugyanazokra a verőerekre tapasztja fülét ösztönösen, amelyekre a maga korában Lorca és néhány versében József Attila is odahajolt.

A népköltészet, illetve az európait megelőző ősibb költészet vérsuhogására gondolok.

De az a gyanúm, hogy még ez is túlontúl tanáros közelítés. Mert ha valaki egyszer félredobva az akadémikusok nagyító lencséjét, azt kezdené kutatni: mi a Nagy László-i tudás alapja, rögtön észre kellene vennie, hogy nem is a népköltészet, mint ahogy sokan vallják, hanem az, ami magát az ősköltészetet és a népköltészetet is szülte, táplálta, fönntartotta. A közvetítő közeg helyett a dolgok eredete. S be kellene látnia, hogy Nagy László versei azt tudják, amit a forró szél imádatában egymáshoz kapcsolt szeretők tudnak, amit a fák sebei, a hasba rúgott parasztházak, a magasból lebukó mennykövek Dugovics Tituszai, amit a kiszúrt szemű és búcsúzó lovacskák tudnak. Mondjunk még ennél is nyilvánvalóbbat: a méhzúgás megtanulhatatlan, de Nagy László verse ezt is tudja. Mert elmennek őérte a csodák, mert ballagásához odaszegődnek.

Volt életének egyetlen pillanata, mikor engedve a csábításnak, ő vonatozott utánuk. Csattogva Ady nyomán a „szerelmes Városig". S ekkor a csodák vissza-

felé kezdtek megtörténni vele. A francia liliom csípni kezdi, mintha vadcsalán volna. Az imádat, a fény, a művészetek, az európaiság jelképes városából szökve menekül haza. Haza, haza, „napkeleti képzeletbe, a Tisza rohadó-almás partjáig s tovább, hol gyémánt éggel az örök Attila patkolja magát". Hátrál az őserő, kuncoghattak egymás között a szökés szemtanúi. Ha közelébe férhettek volna, talán még bélyeget is ütnek a homlokára: Európa helyett ismét a vidékiesség, a barbárság! Hát igen, az embert így is meg lehet csúfolni! Illenék végre fölírni a sok kicsi jegyzetfüzetbe, hogy Nagy László ösztönös visszafordulása ugyanolyan történelmi pillanat volt, mint Ady nyugatra szökése annak idején. Figyelmeztetés, hogy többé nincs számunkra Párizs nyársain megsüthető gondolat; hogy csontok és agyvelők, akarva-akaratlan, ezen a földrészen is izzásba jöttek, még ha balkániaknak mondják a térséget továbbra is. Hogy mi már megmenekülni se a világosság által tudunk, hanem azáltal, ami köt bennünket. És hogy menekülni csakis a magaslatok iránt van utunk. „Ha neked emberi a mértéktartás, az igénytelenség, nekem emberi a magasra csavart láng" — írja.

Kozmikussága tehát nem stíluselem vagy pátoszt verítékező kagyló, hanem erkölcsi érték. Ellenállás és küzdelem, mellyel a szürkeség fölé emelkedhet, ahol érték és értéktelenség gyáván összemosódik. Emlékezzünk csak, hogy az elmúlt negyedszázadban hányszor próbálgatta megmutatni erejét az igazság homályos tükrök előtt. Mozdulatai azonban kivehetetlenek voltak. De mikor Nagy László félretolta a tükröket, és azt mondta: vége a lírai fényűzéseknek s vért akar az ábránd — a kínos tornagyakorlatok is véget értek.

A nagyság: mindenkor újrakezdés, miközben makacs folytatás is. Új ritmikájú Sárkányölő, mondja Bartókról Nagy László, amit mi szóról szóra visszafordíthatunk őrá. Új nyelv, új ritmus, új gyöngédségek, dühök, fejforgatások a mindenségben, új képek, képzetek, amiket rá tudott kényszeríteni a világra. És új szemlélete a történelemnek is. Mintha kizárólag csak az érzékeivel közeledne hozzá. Ő az a hályogkovács, akinek mennyezetlámpák helyett elég egy kis tükör és egy idomítható kés is. Nem korszakok időszerű drámája érdekli, hanem a megrugdalt csontok visszhangja, amely századok óta ismétlődik. Ha korokat akar összefoglalni, így ír: Mikor a branyiszkói dobok is legurultak az orfeumokba... Tudásnak, történelemnek neki ennyi is elég. A többi már harag, undorodás vagy ámulat. Hősei sem a történelmi cselekvés hősei; nem Dózsák, Rákóczik, Kossuthok, hanem a szellemi cselekvésé: Csokonai, Ady, Csontváry, Krúdy, Bartók, József Attila, Tamási Áron, Kondor Béla. Vagy az olyan köznapi mítoszoké, mint a Rege a tűzről és a jácintról apa és anya alakja, vagy mint Péter és Julcsa az Országház kapujában. A megtermékenyítők s a teremtők: az idő királyai és királynői.

Három évvel ezelőtt New York modern múzeumában végre eredetiben láthattam Picasso Guernicáját. Az arányaival együtt kibontakozó mű úgy söpörte el a róla készült törpe másolatokat, mintha azok csupán elővázlatok lettek volna. Vagy mintha egy ismerős katasztrófa újonnan előkerült hátborzongató dokumentumát lökte volna elém a Város. Magát a Természetellenességet láttam megtestesülni. S ott a kép fekete és fehér veszedelmében állva, gondolkodás nélkül Nagy László gyötrő és tépett, de tépettségében is fölmagasodó verseire gondoltam. Különösképp a Menyegzőre. Ha Picasso Guernicája a második világháborús emberiség mitikus arcképe, akkor a Menyegző a háború utáni emberiségé. Sajnáltam, hogy ezt az igazságot, ott a teremben egyedül csak én tudhat-

tam. Ezt is meg még a többit is, ami Nagy László nevét körüllángolja. Mondtam magamban a sorokat csukott szájjal:

nem a kivégző szakasz, ó nem, csak megörökítenek
— — —
s hiába ez a menyegző, menyegző a hátunk mögött.

Mondtam, mint aki abban reménykedik, hogy láthatóvá válnak a szavak, és ezen a szóra, hitre és emberi tisztességre kiéhezett földön el kezd növekedni azok száma, akik őt megérdemlik s akiket ő is megérdemel.

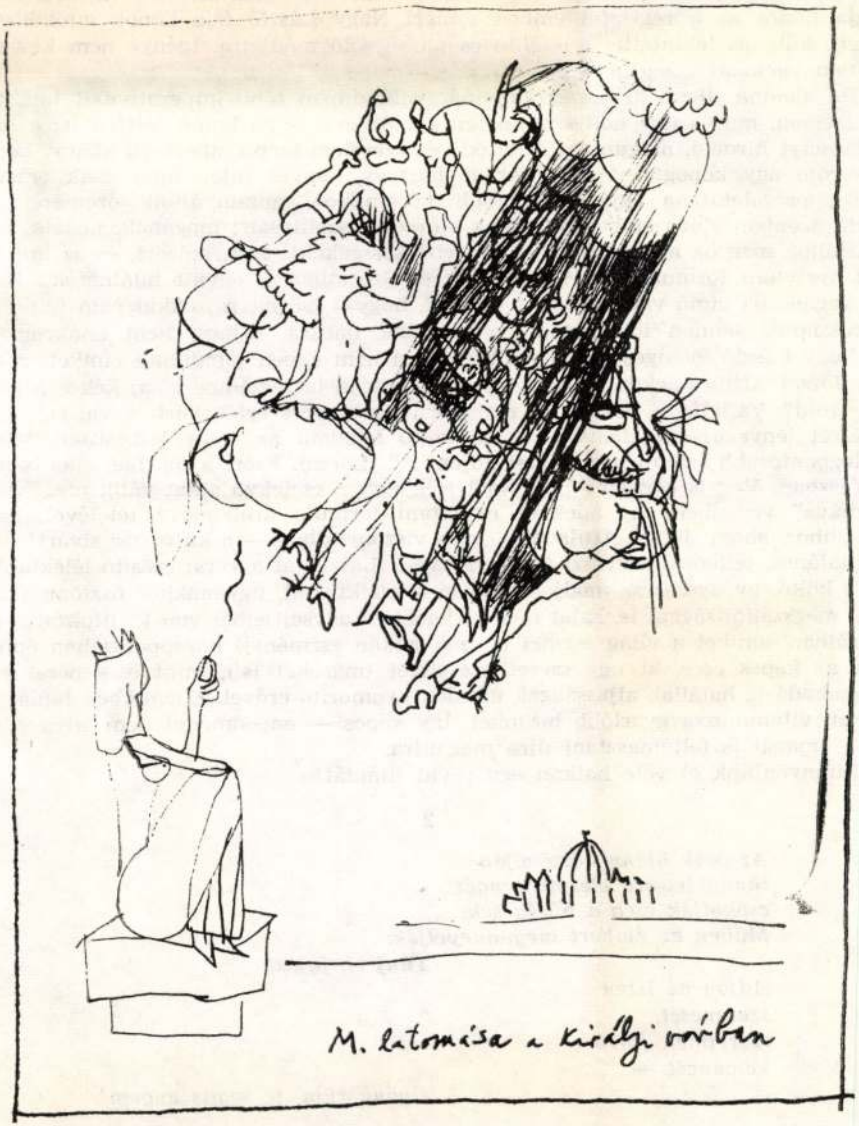

KISS BENE

A Nagy László-i

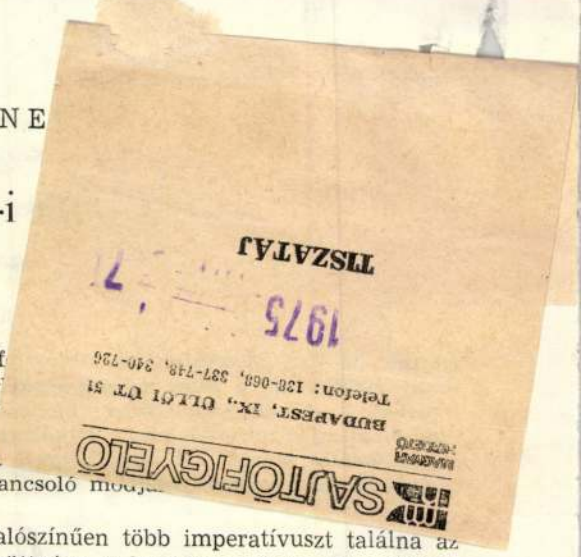

1

Nagy László verseit, különösen azok f
olyan közeli rokonság fűzi az altamirai bar
lókhoz, ráolvasásokhoz, s a népköltészet
mammutot, leopárdot is olyan indítékból k
langja falára az a régi-régi ember, amié
verseit, különös tekintettel felszólító és parancsoló mód
daloljon varjakat döggé a vers.

Ha akadna filosz, ki összeszámlálná: valószínűen több imperatívuszt találna az ő verseiben, mint egész költészetünkben együttvéve. S ha lenne Jóisten is: e férfias és törvényt hirdető, magunkért átkozódó és szerelem-szép emberségű akarat kemény dobverője úgy kopogtatná már kék-dobhártyás, kényes fülét, hogy csak emiatt is másképpen alakítana egyet-mást földi köreinkben, mindnyájunk örömére. Nagy László azonban eleve emberi füleknek címezi felszólításait: magának, nekem, neked — nekünk, még ha a Sorsnak is. (Csak érdekességként: sors, balsors, és az imperatívusz nyelvtani formulája a Himnuszban és Szózatban is együtt találhatók.) Bartók és a ragadozók című verséből az is kiderül, hogy a barlangrajzokkal való funkcionális rokonítás fennen lobogtatott civilizációnk dacára, sajnos, nem anakronizmus.

Nagy László fölényes mosollyal fogadja a nem éppen jóindulatú címkét: romantika. József Attila anekdotikusan emlegetett vitája jut eszembe róla: kék-e a tenger, vagy zöld? Vállalja a harcot az emberért, az emberi értékekért, s vallja, hogy a költészet lényege: energiaátvitel, s „a költő feladata az, hogy lelkesítsen, tehát a szó legpontosabb értelmében: lelket adjon . . .” (Lorca). Ezért a sok ige, s az is imperatívuszban. Vagyis egy lényegi személyiségjegy: a cselekvő alkat válik meghatározó „formává” verseiben egy adekvát nyelvtani formula uralkodóvá tételével, hasonlóan ahhoz, ahogy József Attilánál — más viszonylatban — a külvárosi sivárság képe nő általános, jellemző művészi formává. Nagy Lászlónál a vers: erősítő lélektabletta, mit a költő, gyógyszerész módján, magas intellektussal, ugyanakkor ösztönműködésszerű megszállottsággal is, saját idegsejtjeiből és agysejtjeiből von ki titokzatos szívkamráiban, amiket a világ eszmei (s csak ritkán eszményi) középpontjában épít föl. Csak az képes erre, ki úgy szereti az életet (másokét is!), mint ő, s perel érette megszakadásig halállal, aljassággal, minden nyomorító erővel. Ellenükben táplál bennünket, vitaminozza gyarlóbb hitünket. Így képes — engedményt nem adva a sorsnak — magát is feltámasztani újra meg újra.

Dünnyögjünk el véle halkan egy rövid litániát!:

2

Az örök hiány köszörűjén
tündökletesre élezett pengét
csókolják meg a hűségesek.
Műben az embert megünnepelják.
Tűnj el, fájás!

Adjon az Isten
szerencsét,
szerelmet, forró
kemencét —

Gyönyörűm, te segíts engem!

Nagy Károly, grafikus

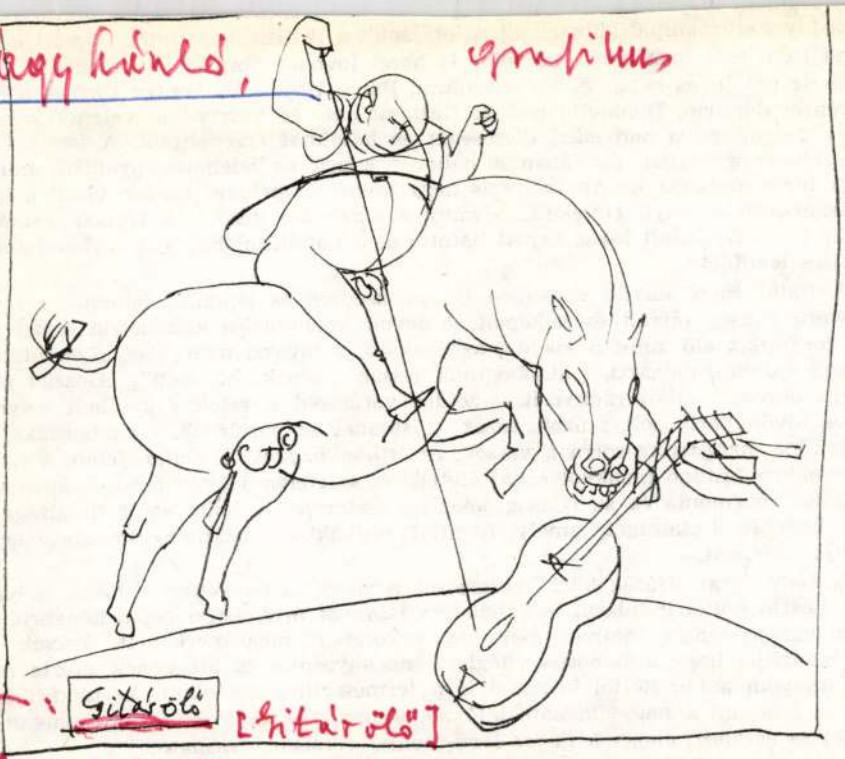

1. Gitáros [„Hitáros"]

Tiszatáj, Szeged, 1975. július

61. old

XXIX. é.

lovat. Így Assurbanipal khorsabadi palotájának a British Museumban őrzött dombormű vei az i. e. 7. századból. Pheidias is harci lovakat ábrázolt a Parthenon frízein. A reneszánsz lovas képei és lovas szobrai, Paolo Ucello és Andrea Castagno freskói a firenzei dómban, Donatello paduai Gattamaleta- és Verrocchio velencei Colleoni-szobra ugyancsak a hadvezéri dicsőséget és hatalmat érzékeltetik. A lovas ábrázolások ebben a korban általában a háborús képek és jelenetek nyomán születnek. Dürer híres metszete az Apokalipszis négy lovasáról például magán viseli a huszita vallásháborúk szörnyű emlékeit. Néhány évszázaddal később a francia romantika, Delacroix és Géricault lovas képeit hatotta át a napóleoni háborúk lovasrohamainak erőteljes lendülete.

A fiatal Nagy László verseiben is erő, szépség és lendület jellemzi a lovakat, a bővérű ifjúság társait és jelképeit. A lovak konnotációs körzetében olyan fogalmak fordulnak elő, mint a jókedv, az énekszó, a tavaszi nyargalás. „Lenyargaltunk gyorsan / domboldalakon, / átdobogtunk lassan / deszka-hidakon"; „Hozzád felbőgnek az ökrök, / csikó rádnyerít, / zöldre varázsold a rétek / gyulladt selymeit"; „Deres füvön paripázok, / ázok, fázok, / istennel se parolázok, / cimborákkal cimborálok" — hangzanak sorra a versek, az *Itthon vagyok*, a *Felhő, felhő*, a *Ballada*. A versekben feltűnő lovakból szilaj életerő és szertelen jókedv árad, a természettel kialakított harmónia és az ifjúság jókedve, életereje. A költő saját fiatalságát ünnepli bennük, fiatalságot, amely feszített próbákban, vakmerő lovasbravúrokban igazolja önmagát.

A kedv és az ifjúság körül persze ott a véres és kegyetlen valóság, a háború. Nagy László költői indulását is a háborús iszonyat árnyékolja be, a könyörtelenség és az embertelenség, amivel már kamaszkorában megismerkedett. Versek egész sora tanúsítja, hogy a háborús világban magányosnak és idegennek érezte magát. Mint annyian a kor költői közül, ő is a természethez menekült, az iszkázi tájban keresett oltalmat a nagyvilágban dúló borzalmak elől. A ló ennek a menekülésnek a társa és eszköze; ahogy a *Fehér lovam* című versben olvasható:

Nagy Lajos, grafikus

Nagy Lajos: rajza

Tihanyi. Szeged, 1975. július

35. Old.
XXIX/7.
(35)

társadalmi indíttatású dráma két pólusúvá teszi Nagy László költői világképét, a rossz és a jó küzdelmét állítja középpontjába. A küzdelem világnyivá nőtt, a költő megteremti kifejezésére állandó jelképeit, melyeket szinte kivétel nélkül a paraszti világkép elemeiből alkot. Természeti képek gazdagodnak így társadalmi jelentésű tartalmakkal. A líra újabb minőségét pedig az jelöli, hogy ezek a társadalmisággal bővült természeti képek a létezés egészének tükrévé válnak.

Az állandó motívumok — mint a dér, tél, csönd — a világ negatív vonásai jelképévé emelkednek. A csönd az ötvenes évek derekán daltalanná vált társadalom képe, de a versek szövetében egyértelmű a József Attila-i csöndmotívum közelsége, a társadalmi jelentésnek ismeretelméleti tágítása. A hidegség, a télképzet az élettelenséget, életellenességet jelenti, de általában a létezés pusztulásba fordulásának tendenciáját is. A *Rege a tűzről és a jácintról* apasirató soraiban is ilyen értelemben szerepel: „Most fáj nekem, hogy a tél a szájába veszi ujjaid." Érzékleteset és elvontat, tárgyszerűt és eszmeit egyesítenek magukban az eme látvánnyal szembeszegülő költői ént megjelenítő képek, jelképek is. De míg a világot festő képek jobbára a természethez kötődnek, a küzdő ember portréja leggyakrabban képi megjelenítés nélkül, közvetlen vallomásban, fogalmilag áll előttünk. Vonásai gyakran a gazdagon bemutatott negatív világ elleni tiltakozásképpen, csattanóként összegezve rajzolódnak ki. A költői én küzdelmes és elszánt különállása, protestálása evidencia, bővebb motivációt nem is kap. Aktivitása, elszántsága predestinációszerű. A csalódás, vesztesség- és pusztulásérzés szinte muszájherkulesi szerepbe kényszeríti a költőt: „Voltam én szelíd s muszáj, hogy legyek már bujtogató", „konokan az élethez kötődöm", „gázolnom kell ami rút" — hangzanak tételszerűen az önvallomások. Csak nagyon erős hit lehet ilyen rendületlen a felháborító események láttán. Képtelenségnek tartja azt, ami történik, ezért kapcsolja hozzá a lehetetlenséget, nemcsak a társadalom, hanem a lét minden negatív mozzanatához. Kitűnő érzékkel vette észre Kiss Ferenc, hogy ez a „sokszor már mítoszi vitalitás a Nagy László-vers egyik legállan-

... több imperatívuszt találna az
... együttvéve. S ha lenne Jóisten is: e férfias
... magunkért átkozódó és szerelem-szép emberségű akarat kemény
... veroje úgy kopogtatná már kék-dobhártyás, kényes fülét, hogy csak emiatt is
másképpen alakítana egyet-mást földi köreinkben, mindnyájunk örömére. Nagy
László azonban eleve emberi füleknek címezi felszólításait: magának, nekem, neked
— nekünk, még ha a Sorsnak is. (Csak érdekességként: sors, balsors, és az imperatívusz nyelvtani formulája a Himnuszban és Szózatban is együtt találhatók.) Bartók
és a ragadozók című verséből az is kiderül, hogy a barlangrajzokkal való funkcionális rokonítás fennen lobogtatott civilizációnk dacára, sajnos, nem anakronizmus.

Nagy László fölényes mosollyal fogadja a nem éppen jóindulatú címkét: romantika. József Attila anekdotikusan emlegetett vitája jut eszembe róla: kék-e a tenger,
vagy zöld? Vállalja a harcot az emberért, az emberi értékekért, s vallja, hogy a
költészet lényege: energiaátvitel, s „a költő feladata az, hogy lelkesítsen, tehát a
szó legpontosabb értelmében: lelket adjon..." (Lorca). Ezért a sok ige, s az is imperatívuszban. Vagyis egy lényegi személyiségjegy: a cselekvő alkat válik meghatározó
„formává" verseiben egy adekvát nyelvtani formula uralkodóvá tételével, hasonlóan ahhoz, ahogy József Attilánál — más viszonylatban — a külvárosi sivárság képe
nő általános, jellemző művészi formává. Nagy Lászlónál a vers: erősítő lélektabletta,
mit a költő, gyógyszerész módján, magas intellektussal, ugyanakkor ösztönműködésszerű megszállottsággal is, saját idegsejtjeiből és agysejtjeiből von ki titokzatos szívkamráiban, amiket a világ eszmei (s csak ritkán eszményi) középpontjában épít föl.
Csak az képes erre, ki úgy szereti az életet (másokét is!), mint ő, s perel érette
megszakadásig halállal, aljassággal, minden nyomorító erővel. Ellenükben táplál bennünket, vitaminozza gyarlóbb hitünket. Így képes — engedményt nem adva a sorsnak — magát is feltámasztani újra meg újra.

Dünnyögjünk el véle halkan egy rövid litániát:

2

Az örök hiány köszönjén
tündökletesre élezett pengét
csókolják meg a hűségesek.
Műben az embert megünnepeljék.
Tűnj el, fájás!

Adjon az Isten
szerencsét,
szerelmet, forró
kemencét —

Gyöngyörűm, te segíts engem!

olyan közeli rokonság fűzi az altamirai barlangrajzokhoz, mint a buvolokhoz, bajolókhoz, ráolvasásokhoz, s a népköltészet hasonló „varázsszövegeihez". A bölényt, mammutot, leopárdot is olyan indítékból karcolhatta, véste, festette: rajzolta le barlangja falára az a régi-régi ember, amiért Nagy László írja konok eltökéltségg verseit, különös tekintettel felszólító és paranesoló módjaira. Igénye nem daloljon varjakat döggé a vers.

Ha akadna filosz, ki összeszámlálná: valószínűen ő verseiben, mint egész költészetünkben és törvényt hirdető, ma dobverő

[illegible] aranyvesszője
hármat ha süjt a temetőre
mind a sírok megnyílnak tőle
s bezárulnak a hazudott egek

3

Amióta elhagyta Iszkázt
poharai faragott sziklák
kever a borához jégverést
a röghöz meteort és magmát

istenülnek ágyúkból-visszált
harangjai kék ormokon
szavai fergeteges szikrák
szívén Bakony zúg szent vadon

seregeket sebző szabadság
villongsz ha tüze átvirrad ránk
ezernyi strófaablakon

4

A sötétség csóvákat gerjeszt
hasa alatt tűzzel a vemhes
kanca föld csak rohan rohan

a jövőbe amely tán nem lesz
ordítozik egy részeg [illegible]

Kezében botjogar a kőre
ír azzal királyi jelet
ős arcokat meg a jövőre
valló szép emberfejeket

van ball

2 Tiszatáj

Nagy László, grafikus, költő

Nagy Lászlónak ajánlott versek:

1./ Kiss Benedek: Ez lesz az arcom .... 11. old.
2./ Zelk Zoltán: Elhé sett vers .... 13 "
3./ Simai Mihály: Sámán arc a XX. n.-ból .... 18-19. "
4./ Farkas Árpád: N. L., az ő tejtéksöré nyű ménjeivel .... 19. "
5. Utassy József: Csillagviságvára .... 20. "
6. Kovács István: A halál ajkain [hasonmás] .. Mümelléklet.

— . — . — . —

TISZATÁJ, Szeged, 1975. július

XXIX. 7.

Nagy László, költő, grafikus

Komoss István interjúja Nagy Lászlóval a Magyar Televízióban. (Részletek.)

[Komoss–Nagy]: A költő nem tévedhet 5–11.

Tiszatáj, Szeged, 1975. július XXIX. 7.

Vagy László, [grafikus]
Költő

V. ö.: László Gyula

László Gyula, rajzai

Mümelléklet:
1-2

JELENKOR, Pécs, 1975. jelen

XVIII
7

Nagy László, grafikus költő

CZINE MIHÁLY

NAGY LÁSZLÓ ÖTVENÉVES

Ötven? Már ötven?

Nem nagy idő, mostanában nem is nagyon ügyelünk az ötvenedik születésnapra. A negyvenedikre inkább – de csak pohárcsendítéssel –, akkor lép be az ember a „férfiak rendjébe", s majd a hatvanadikra, s még inkább a hetvenedikre, ahonnan már illik visszatekinteni az elpergett esztendőkre, az elvégzett és végezetlenül maradt munkákra. Az ötvenesztendősnek amúgy sincs sok érkezése az emlékezésre; dolgozni akar, tetőt emelni, amíg még magasan van a nap. Mert az árnyak mintha már gyülekezni készülnének.

Nem nagy idő az ötven év. De azért mégis nehéz tudomásul venni, hogy már Nagy Lászlónak is ötvenet mutat a naptára. Tegnap, tegnapelőtt még fiatal költőként emlegettük. Hiszen még csak most volt, hogy indult, a fényes szellők karján, a rózsás arcú sereggel; világforgató kedvvel.

Most volt? Harminc esztendő telt el azóta; fénnyel, jégveréssel; álmok koptak és vágyak valósultak. Nagy László „fényből kitéphetetlen levélként" élt e nagy vajúdásban, virrasztó tegyelemmel, a szépség és emberség elkötelezettjeként. A tűz, az ifjúság szerelmeseként. A történelem sodrába kerülő lélek vívódásait, a magunk és rokonaink arcát az ő lírájában véltük talán legtöbbször felismerni. Ezért is válhatott szinte kezdettől megtartó, összefogó erejűvé a költészete. Versei, legszebben Berek Kati közvetítésében, végig hullámoztak az országon; szép sorait diákok, tanárok, munkás- és parasztfiatalok idézték és idézik egyetértőn, Pesten és Szatmárban, Erdélyben és Amerikában; mindenütt, ahol magyarok élnek. Magyarok, emberek, akik Nagy László költészetében a maguk emberi igényének a megfogalmazását találták.

Nagy Lászlót – sokszor mondtuk már – a felszabadult nép küldte az irodalomba, akárcsak nemzedéktársait, Juhász Ferencet, Simon Istvánt és Csoóri Sándort; mintha a megkésett nemzeti és társadalmi felszabadulás bennük akarta volna kiénekelni mindazt a szépet, ami egy népben századokig gyűlt, s azt is, ami a jelen idegzetében feszkel. Az ő nemzedékükben – mondtuk –, de nemcsak a költő fiakban, nemcsak versekben: a prózában, a színpa-

ves 623-624.
XVIII
7

Ezt az embereszményt táplálta – és táplálja – olvasóiban Nagy László; méltóságot és elszántságot sugározva. A csalódott szívűekkel is hitette: próbáljon az ember hinni és élni, a sír peremén is. Tudva, hogy a föld, amelyen él, az övé. Övé a múltja, a népe, dolgozóinak a szíve, dallamainak a ritmusa; még a holtak is, lent a földben. S övé a holnap gondja is. Végezze ki-ki a maga dolgát, a szépért, az emberért mindent megtegyen, ami csak telik erejéből – vigye át a szerelmet, ahogy versében mondja, fogában tartva is a túlsó partra –, de hamis parolákra ne adja még a tekintetét sem.

Nagy László ötvenéves. A sugaras, szép, mindent merő ifjúság évei, bármennyire is marasztalnánk őket, egyre inkább a múltból énekelnek. Hullván a naptár levele – Nagy Lászlót idézzük –, nem födheti el az ifjúságot, a szívben fogant álmokat. Míg vágy nyílik a szívben, az élet nincs lezárva; még „egzakt aszály" után is újra sarjad a fű. Műveld, kedves Nagy László, tovább a csodát. Őrizzed és oltalmazd továbbra is a tisztát. És írd be szívárvánnyal az időt.

S ne hagyjanak többé cserben a csillagok.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Könyvtáros
Nagy László Lázár
1976 IIII

1021

Nagy László Lázár ex librise

Bor István metszete

M. Nagy Lászlóné

Ma már mintegy húsz kör működik a megjében. Vezetésével működik a derecskei Kerámia Kör.

Filep Tibor: Az amatőr képzőművészeti mozgalomról.
Hajdúbihari Napló, 1975. ápr. 25.

Nagy László

Kozák Attila
és Todor István

kiállítása
HNF Frédéric Joliot-Curie Ifjúsági Klub
Bp. Népköztársaság u. 25.
1977. szeptember

A meghívót ld → Todor István.

Nagy László 1021

Nagy László ex librise

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Könyvtáros

1976

Nagy László

a Gutenberg Művelődési Ház és a Globus Nyomda rendezésében képzőművészeti kiállítás nyílt Bujáki, László, Nagy László és Szondy György munkáiból.
(Két kép a kiállítás anyagából). (Képr.)

Typographia, 1977. Máj.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-968, 337-748, 340-726
1975 MÁR 21
KAPCSOLÓ

Nagy László
1021

Munkásnők (Nagy László rajza)

RCA

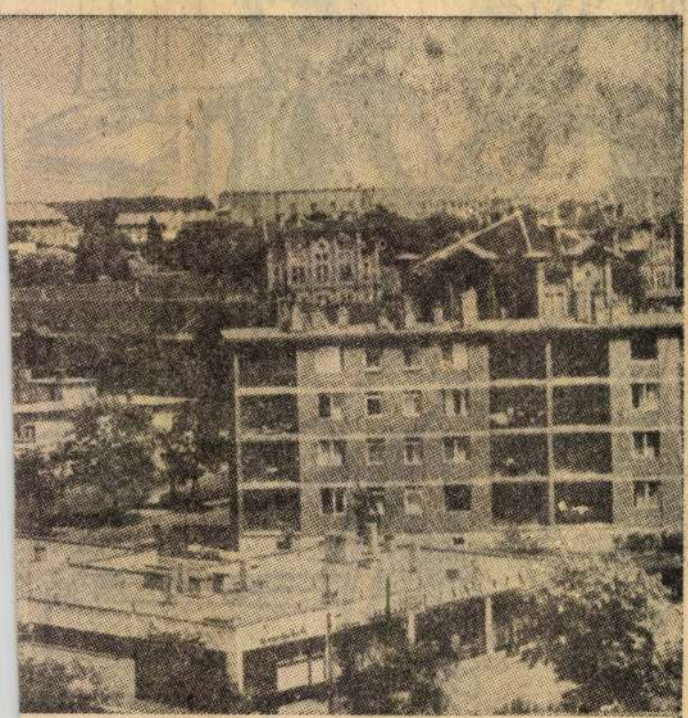

erű lakótelepeken szolgáltató kombinátok teszik kényelmessé az
nkban beteljesednek a hajdani, titkolt álmok is.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Könyvtáros

Nagy László Lázár

1976 III

grafikusművész

1021

Nagy László Lázár ex librise

NAGY LÁSZLÓ LÁZÁR grafikusművész ex libriseiből rendezett kiállítást a Pápai Városi Könyvtár, s ehhez szépen illusztrált katalógust bocsátott ki kisgrafikai füzetsorozatának első számaként a Veszprémi Megyei Könyvtár. A hazai és külföldi kiállításokon sok elismerést aratott, Cegléden élő művész Veszprém megye tájait több grafikáján ábrázolta, itt élő könyvgyűjtőknek készített ex libriseket; bemutatásával a pápai könyvtár nemcsak művész és táj kapcsolatát erősítette, de népművelő feladatot is végzett: az olvasók figyelmét a kisgrafikára irányította.

niük és gazda

A *Körkép*
Beremenyi Gé
dos G. György
Iván, Mesteri
Sik Csaba nemcsak színvonalas gyűjtemény
törekedett.

A gyűjtemény valóban változatos. Galgóczi Erzsébet n
mintha irodalmi riport lenne. Az írónő hazalátogat sz
beszédbe elegyedik, hallgatja a falu életének újabb ese
ről értesül: egy öregember, menekülve a családi zsarnoksá
felakasztja magát. A szűkszavú előadás emberi tragédiár
szinte dokumentarista ábrázolás és a szemünk láttára meg
jában ez az az írói világ, amelynek Galgóczi mindinkább
sik változat Sőtér István *Piros pünkösd* című elbeszélésé
„tényirodalomnak", modern dokumentumnak is felfogható
és irodalomtudósnak, a nemrég elhunyt Lotz Jánosnak áll
és a valóságos környezet ábrázolása mégis általánosabb j
tudománnyal birkózó tudós és a hazájától távol élő ember
temek tanára volt) emberi sorsát, drámáját és állandó küz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-965, 387-748, 340-726
1976 MAR 6
NAPLÓ (VESZPRÉM)
Nagy László Lázár
1021

Tapolcai tórészlet

Tapolcai tórészlet

Portrék, tájak — grafikákon

Nagy László Lázár tárlata Veszprémben

Önarckép

Poór Ferencné könyvjegye.

Veszprémben az Eötvös Károly megyei könyvtár klubjában rendszeresített kisgrafikai tárlatok soraiban most *Nagy László Lázár* munkáit ismerhetik meg az érdeklődők. Fekete—fehér—linó- és fametszeteinek zöme ex libris. E kifejező könyvjegyek tulajdonosaik foglalkozására és egyéniségére is utalnak. Tömör lapjain portrékat és tájakat ábrázol leginkább. Érdekes a Dzsessztörténet képekben című sorozata, amit a Dimitrov művelődési központ klubszobájában állítottak ki.

A keszthelyi Balatoni Kisgrafikai Biennálékon is rendszeresen szereplő művész grafikáit a nemzetközi gyűjtőmozgalomban is nyilván tartják. Kiállítása alkalmából jelentette meg a megyei könyvtár a Kisgrafikai füzetek 1. számát, Poór Ferenc szerkesztésében.

A könyvtári tárlat anyagából valók az alábbi grafikák:

A Don Quijote sorozatból.

. napján az ország te-
ületén gazdaságilag
művelhető (kataszteri
szta jövedelemmel bí-
ó) 400 négyszögölet el-
ő mező- és erdőgaz-
asági ingatlant,

b) vagy 400 négyszög-
nél kisebb, de ezen
elül 200 négyszögölet
érő szőlő, kert, gyü-
ölcsös művelési ágba
rtozó ingatlant (föld-
szletet) bármilyen cí-
en (tulajdonjog, ha-
onélvezet, haszonbér-
, felesbérlet, illet-
ény vagy egyéb más
nén) használ, kivéve
t, akinek az előző
ben használt és
óztatott földterülete
gyságában művelési
ában és kataszteri
zta jövedelmében
tozás nem következ-
t be.

. aki 1976. január 1.
pján 2 évesnél idő-
b ló (öszvér) tulaj-
nosa (haszonélvező-
kivéve azt akinek
előző évben adóz-
ott 2 évesnél idősebb
a darabszámában
tozás nem következ-
be,

a) jövedelmére vo-
kozóan, ha 1975. év-
3 kat. holdat meg-

munkabér pénzbeni,
vagy természetbeni ér-
téke együttesen a 10 000
Ft-ot elérte,

c) gazdaságában leg-
alább 120 000 Ft for-
galmi értékű termel-
vényt állított elő, vagy
ilyen összegű bevételt
ért el,

d) akit adóhatóság a
gazdálkodásból elért
jövedelmének bevallá-
sára felszólít.

Az adóbevallást a
földterület fekvése
szerint illetékes adóha-
tósághoz kell benyúj-
tani.

Ha az adózó több
község (város) terüle-
tén használt földterüle-
tet, akkor a földterüle-
tek fekvése szerint il-
letékes minden adó-
hatósághoz köteles be-
vallást benyújtani, és
ezekben feltüntetni a
valamennyi községben
(városban) használt
földterületnek adatait
is.

A bevallási nyomtat-
vány a városi tanács
vb pénzügyi osztályá-
nál szerezhető be, ahol
bővebb felvilágosítást
is lehet kérni a fentiek-
kel kapcsolatban.

---

nagy telek eladó. Parasz
házat bérelnék, később
megvenném. 1122 Budapest,
Maros 4. Gergely.

Kövesgyür puszta 11. szá-
mú kétszobás, kertes ház
melléképületekkel eladó.

Csopakon, Füredi u. 105
430 négyszögöl közművesí-
tett, zártkerti szőlőstelek
eladó. Érdeklődni: Csopak,
Sport utca 2.

Somlószőllős, Kossuth ut-
ca 71. beköltözhető családi
ház jó karban, gazdasági
épületek beltelekkel ugyan-
itt 210 négyszögöl somló-
hegyi szőlő eladó.

Balatonfüreden családi
ház építésére alkalmas te-
lek eladó, ugyanott egy
szoba, konyha, kamrás
házrész lakottan, áron alul
eladó. Érdeklődni: Bala-
tonfüred, Arácsi utca 52.

Csopakon 210 négyszögöl
üdülőtelek eladó. Érdek-
lődni: Nagy Sándor, Ne-
mesvámos, Petőfi utca 2.

Balatonalmádi, Bartók B.
utca 4. szám alatt eladó 210
négyszögöl telken levő egy
szoba, konyha, éléskamra,
nyárikonyha és pincéből
álló ingatlan. Villany, víz
van. Nyaralónak is megfe-
lelő. Érdeklődni: Teveli
József, Veszprém, 13—350
telefonon 8—16 óráig.

500 négyszögöl jó termő
szőlő a Somlón, a somló-
szőllősi oldalon eladó. Víz,
villany van. Érdeklődni:
Hőbe Imre, Pápa, Viczai
J. utca 3/6.

Vennék 100—200 négy-
szögöl telket Veszprémben
családi ház építésére. Be-
építhető 79 jeligére a
veszprémi, cserháti hirde-
tőbe.

---

tonfüzfői út 116.

353-as Wartburg Tourist
kifogástalan állapotban el-
adó. Érdeklődni: Veszp-
rém, Kádártai utca 4.

250 köbcentiméteres NSU
motorkerékpár sürgősen el-
adó. Érdeklődni Keszthely,
Ady Endre utca 7. Reggel
8-tól 11 óráig.

Vennék UE 28-as trak-
tort, üzemképtelent is vagy
adnék cserébe jó állapot-
ban levő RS—09-est meg-
egyezéssel. Noszlop, Dózsa
utca 26.

Megkímélt 408-as Moszk-
vics eladó. Érdeklődni le-
het 17 óra után: Drexler,
Veszprém, Gagarin utca 1.

1500-as Polski Fiat, más-
fél éves, eladó. Balatonal-
mádi, Csokonai köz 6.

IG-s Trabant Combi el-
adó. Érdeklődni: Monos-
torapáti, Rákóczi út 33,
egész nap.

Most műszaki vizsgázott
1200-as Volkswagen olcsón
eladó. Magyarpolány, Hegy-
alja utca 4.

250-es MZ oldalkocsival
eladó. — Cím: Hidegkút,
Hosszú utca 21.

GELKA AUTÓRÁDIÓ SZERVIZ Balatonfüred, Jó-
kai utca 15. Autórádió ja-
vítást, szakszerű beépítést
minden típusú személygép-
kocsiba, zavarszűrést, autó-
antenna felszerelést válla-
lunk. Autórádió és autó-
antenna eladás, ingyenes
szaktanácsadás: **TELEFON
40—333.**

Megkímélt Trabant 601-es
és UK-s Skoda 100 L el-
adó. Bakonybél, Fő utca 8.
péntek délután.

HÁZASSÁG

53 éves, független, jól ke-
reső, lakással rendelkező
férfi megismerkedne há-
zasság céljából 45—49 éves
korú, csinos, megbízható
nővel. Levelet Kék ibolya
jeligére a kiadóba, Veszp-
rém, Szabadság tér 15.

GYÁSZJELENTÉS

**Értesítjük mindazokat, akik
ismerték és szerették, hogy
férjemet,**

VACZKÓ JÁNOST

**március hó 5-én, pénteken
du. fél 4 órakor kísérjük
utolsó útjára Veszprémben,
a Vámosi úti temetőben.
Özv. Vaczkó Jánosné és a
gyászoló család. (x)**

Köszönetnyilvánítások

**Ezúton mondunk köszönet-
tet a Moziüzemi Vállalat-
nak és mindazoknak, akik
szeretett férjem, édesapánk
temetésén megjelentek. A
gyászoló Hanák család,
Hajmáskér. (104)**

**A gyászoló család és ro-
konság nevében köszönetet
mondok mindazoknak, akik
drága halottunk,**

özv. RUIP JENŐNÉ

**temetése alkalmával rész-
vétüket megjelenésükkel
vagy más módon kifeje-
zésre juttatva, fájdalmun-
kat enyhíteni igyekeztek.
Ruip Gyula. (563)**

Fürdő

A Gy
Pápai
felvesz
zett, 18.
gozókat
nak é
vizsgáva
gozókat
körbe.
a kollel
**rint. Jelentkezni lehet Cse-
hi István építésvezető, Pá-
pa, Schwenczel rét 1. Min-
den pénteken 8-tól 10 óráig.**

**Hévízi üdülőhöz műszaki
vezetői állás betöltésére pá-
lyázatot hirdetünk. Első-
sorban gépészmérnökök,
üzemmérnökök jelentkezé-
sét várjuk, akiknek épü-
letgépészeti munkavégzés-
ben jártasságuk van. Le-
hetőleg Hévíz, Keszthely
környékén lakók jelentkez-
zenek. Levelet Hévíz jel-
igére a kiadó, Veszprém,
Szabadság tér 15. címre
kérünk.**

**munkásokat, valamint la-
katos szakmunkást. Mun-
kásszállás és étkezés biz-
tosítva. Fizetés kollektív
szerződés szerint. Jelent-
kezés a gyár irodájában
személyesen 8—16 óráig.
Érdeklődni a Keszthely
12—994 telefonszámon lehet.**

**Bakonyvidéki Vendéglátó
Vállalat, Veszprém, Rad-
nóti tér 2, felvételre keres
érvényes egészségügyi
könyvvel szakképzett kony-
hamészárosokat, szakácso-
kat, valamint konyhalá-
nyokat veszprémi munka-
helyre.**

NAPLÓ

az MSZMP Veszprém megyei Bizottsága és a megyei tanács lapja
Főszerkesztő:
Csaba Imre
Napló Szerkesztőség, Veszprém, Irodaház
8201 Veszprém
Telefonszámaink:
Szerkesztőség: Alközpont (ugyanitt hirdetésfelvétel is!): 13-250, 13-251, 13-252
Főszerkesztő, titkárság, panaszügyek: 11-255
Főszerkesztő-helyettes, szépírók, információfelvétel: 12—649
Sportrovat: 11-244.
Esti szerkesztés: 12-234
Kiadja a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó:
Domján Gábor igazgató
Telefonszáma: 11-245
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizetési díj 20 forint
Előfizethető bármely posta-hivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzemeiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (Budapest VII., József nádor tér 1. sz.)
Veszprém megyei Nyomda Vállalat
Felelős vezető:
Steltzer Ferenc igazgató
Készült SUBURBAN ofszet rotációs gépen
Index: 25—061

Nagy László, [ ]

L.: Kelen Imre

— : A hétvégi ..... 9.

Nérszabadság, Bp. 1976 szept. 18.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 DEC 13
KAPCSOLÓ

Nagy Lajos

1021

Welaszos pogácsa és diós beigli

...milyen lesz az idei karácsony? Lesz-e hó? Mennyi kerül ajándékra? Mit eszünk? Milyen fajta bor a legjobb ilyenkor? ...Nem is volt ebben semmi rendkívüli! Így, ünnepek előtt mindig sok szó esik ezekről a kérdésekről.

A beszélgetés közben valahogy 1945 karácsonya is szóba került.

— Felejthetetlen volt az első igazán szabad, és az esztelen háború utáni első békés karácsony! Ma sem tudok meghatódottság nélkül rágondolni. Minden ilyen ünnep szép, mindhez valami kedves emléke fűződik az embernek. Az elmúlt évi karácsony még közel van, mégis jobban elhalványult az emléke ennem, mint a 29 évvel ezelőttinek. Pedig micsoda karácsony volt az! Egy szál ruhám volt, méghozzá katonai zsávolyruhából átalakítva, egy öreg szabó ismerősöm jóvoltából. Abban a ruhában jöttem haza gyalogosan Ausztriából a háború befejezése után. Amennyire tudtam, igyekeztem hazafelé, mert olyan hírekben hallottunk, hogy a hátunk is beleborsódzott. A szegényes kis családi házikónk bizony elég vigasztalan látványt nyújtott. Mindez azonban nem számított. Éltek a szüleim, nagymamám és én is szerencsésen megúsztam a háborút — és akkor csak ez volt a fontos.

Az infláció egyre jobban erősödött. A heti fizetés mellé — később helyette természetben kaptuk a járandóságunkat. Hogyan örültünk mi akkor, mikor egy kis krumplit, hagymát, melaszt vihettünk haza! Közben december lett és közelgett a karácsony. Élelmiszert egyre nehezebben lehetett szerezni a mindjobban elértéktelenedő pengőért. Édesanyám napokig járt utána, hogy egy kis húst szerezzen — persze feketén — a vasárnapi ebédhez. Még most is a számban érzem az árpából —

szaharinnal, de legtöbb esetben krumplicukorral édesítettünk. A reggeli vagy esti kávézás, persze kenyérrel, mert az étkezést szolgálta akkor —, mindig külön esemény volt. Azt lestük, ki unja először a kavarást, mert a krumplicukor az istennek nem akart elolvadni.

— Mondom, közben készültünk a karácsonyra. Micsoda karácsony volt az! Rosszul éltünk, nagyon rosszul! Mitagadás, alig volt mit ennünk. Mégis, nem ezek a dolgok teszik felejthetetlenné az 1945-ös karácsonyt. Nem tudom, hogy a mai fiatalok megértik-e, mit jelentett nekünk az a karácsony, amelyet békében, ér'? békében! tölthettünk el. Együtt volt a család, én az eljegyzésemre készültem. A menyasszonyom kisgazdának volt a lánya, nekik még volt némi élelmiszerpótlékuk, így mi a sok ezer családdal szemben valóságos krőzusként ünnepeltük a karácsonyt és az eljegyzést. Rántott húst és kolbászt ettünk, lassan, sokáig rágva, hogy minél tovább tartson. Fölséges volt. Sütemény a melasszal készült „négerke" volt — mi így neveztük —, hogy miből és hogyan, azt nem tudom, ez édesanyám titka volt. Ital? Ital a szokásos feketekávé, krumplicukorral.

Most jut eszembe, kölcsön ruhában voltam, mert ugye azért mégsem illett volna katonaruhában eljegyzést tar-

szaloncukrot. Mindezek a dol... megmosolyogtatják. Lehet, hog... legetni azt a sok régi, cifra ny...

Sok karácsony múlt el az... lett ez a nagyon szép családi ü... a készülődés valahogy más. Jón... nepeket, de ez az öröm más, m... hogy karácsonyt ünneplünk. ... nagyja — ajándékot ad, és kar... ről szó sem lehetett. Egyszerűe... nem volt mit ajándékozni. Mindezek ellenére nekem mégis az egyik legszebb, legemlékezetesebb karácsonyom volt. Petróleumlámpa mellett, rádió, tv nélkül, a jövőt tervezgetve, ami akkor ugyancsak kilátástalan volt — így ünnepeltünk. Mi, idősebbek gyakran emlegetjük a három évtizeddel ezelőtti éveket. A bőséges lakomák közben nem árt a múltról is beszélgetni, felidézni azokat az időket, mikor romos lakásokban, egyszál ruhával, kukoricakenyérrel -- de töretlen hittel ünnepeltünk.

Ma már szerencsére csak a mi emlékeinkben élnek azok az idők. A mai fiatalok ne is tudják, ne is éljék át azokat a borzalmakat, amikben nekünk is részünk volt. A közösen végzett becsületes munkánk eredménye, hogy ma vidáman, gondtalanul készülhetünk a karácsony megünneplésére. Szívből kívánom minden fiatal és idősebb barátomnak, hogy az idei karácsonyhoz hasonlóan még sok-sok eredményekben nagyon gazdag, kellemes karácsonyt töltsenek el szeretteik körében, békében.

Lejegyezte:

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Nagy László

PEST MEGYEI HIRLAP

1977 OKT 23

1021 Szalagtánc

Nagy László krétarajza

Húsz éve lőtték fel az űrbe a Szovjetunióban az első mesterséges holdat, a szputnyikot.

Az (függőleges 12.) műszerek segítették elő, hogy az ember megismerje a későbbi mesterséges holdak (vízszintes 1.) szükséges adatokat. A szputnyikban volt a többi közt (vízszintes 33.), a napsugárzást, a (vízszintes 50.), a meteoritbecsapódásokat regisztráló műszer. Új korszak kezdődött: az ember elindult a Kozmosz meghódítására.

A sarokkockák betűi: F, U, B, Z.

VÍZSZINTES: 1. (Beküldendő.) 12. Növelős ételízesítő. 13. Kárt okoz. 14. Időhatározó névutó. 15. Pálca. 16. Elsüti a fegyvert. 17. Vissza: időegység. 19. Magyar Nemzeti Bank. 21. Körülbelül. 22. Női név. 23. Arra a helyre. 25. Régi germán nép. 27. Megszólítás. 29. 476 (a római birodalom bukása) előtti. 31. Lopva nézi. 33. (Beküldendő.) 36. Szemlél. 37. Fanyar ízű gyümölcs. 38. Jegyezd. 39. Igevégződés. 40. Nagy kosár. 42. SNN. 44. Tojás, németül. 45. Növel. 47. Személygépkocsik. 49. Római ezres. 50. (Beküldendő.) 53. Á. 54. Szélütés, népiesen. 55. Nyakravalói. 56. Felesége van, névelővel. 57. Gyilkolt. 59. Mázol. 61. Vissza: magasztal. 62. Római ezerötvenes. 63. Becézett szülő. 65. Villanykörte. 67. Indulatszó. 68. Lengyelország és az NDK határfolyója. 70. Tévesen ért.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 SEP 14

PEST MEGYEI HÍRLAP

Nagy László

1021

Egykor majd a városra száll

A gyűjtő és a gyűjtemény

„A hajókat elcserélem"

Hatszázhatvan kisgrafikai lapból áll az a kiállítási anyag, amelyet szeptember végéig tekinthet meg a közönség a *ceglédi Kossuth Múzeumban.* A két termet betöltő kollekció hosszas válogatás eredményeként került együvé. *Komáromi Imre* ceglédi magángyűjteménye ötezer lapot számlál, s ezenfelül őrzi a cserére szánt, úgynevezett duplum példányokat. A lapok általában nem haladják meg egy könyv fedelének méretét, s a kiállítás képei kényelmesen elférnek egy irattáskában.

Virágok, aktok — képen

A könyvek és az illusztrációk mindig érdekeltek. Amióta 1971-ben megalakult *Cegléden* a kisgrafika barátok körének csoportja, figyelmem az *ex librisek* felé irányult. Alapító tag és gyűjtő vagyok magam is. Nálunk az a szokás, ha valaki gyűjteni kezd, a többiektől kap az induláshoz néhány lapot, hogy megalapozhassa a gyűjteményt. Sok személyes és levélbeli ismeretséget kötöttem gyűjtőkkel és grafikusművészekkel. A hazai cserepartnerek mellett a szocialista országok és számos más állam polgáraival kerültem kapcsolatba.

— Szabad óráimat kitölti ez a szenvedély. Sokféle ismeretre teszek szert. Minden darabról kiderítem, ki, mikor, kinek, milyen technikával készítette, számontartom, milyen apró mozzanat, esemény fűződik a cseréhez. A katalógusokból és a szakirodalomból tájékozódom. Nemcsak az egyes lapok szépsége gyönyörködtet. Örömöm telik az anyag *rendezgetésében.* Tablóimat részben egy-egy művész munkáiból állítom össze, részben tematikus csoportosítás alapján. Kezdetben mindent gyűjtöttem, de rájöttem, irányt kell szabnom érdeklődésemnek. Kedvenc témáim a *virágok,* az *aktok,* a *mitológiai* alakok és az irodalomból *Don Quijote* ábrázolása. A hajókat is gyűjtöttem, de azokat lehet, hogy elcserélem.

Névre szóló lapok

— Az ex librisek mellett szép számmal születnek úgynevezett *alkalmi kisgrafikák.* Ilyenekkel kívánnak boldog új esztendőt, jelzik a barátoknak az ezüst- vagy aranylakodalmat, új családtag születését. Több *névre szóló*an készült lapom van. A legtöbbet *Nagy László Lázár,* a főnököm készítette. Mellette dolgozom mint dekoratőr a *Pest megyei Vendéglátóipari Vállalatnál.* A gyűjtőszenvedélyt is ő ébresztette fel bennem.

— A művésznek, akit egy újabb lap elkészítésére felkérek, elmondom, ki vagyok, mi a foglalkozásom, érdeklődési köröm, kedvtelésem, *mit jelképezzen* a rajz, a metszet. Ennek alapján a grafikus több vázlatot rajzol, és a legmegfelelőbbről elkészíti a *nyomódúcot.* Erről négyötszáz levonat készül, s mehetnek a levelek a cserepartnerekhez.

Don Quijote elutazott

— A levelezés kissé bonyolult, ha hiányzik a kellő nyelvismeret. Az idegenből jövő üzenetet még csak akad, aki lefordítsa. A válaszokat többnyire magam fabrikálom. Ismerőseim jóvoltából van néhány jól bevált mondatom, szükség szerint ezekkel gazdálkodom. Most legutóbb egy *portugál* múzeum igazgatója — régi cseretársam — kért fel, küldjek az ex libriseimből, mert új gyűjtési ágként ezzel is foglalkoznak. Kollekciómból legjobban a *Nagy László* által készített *Don Quijote* tetszett meg, amely a katalógusukban is helyet kap. A postaköltség egyébként tetemes, nem ritka a tizenöt—húsz forintos küldemény.

Mappában a találkozók

— Az a szokásom, hogy a félévenként, évenként ismétlődő találkozókra mappát készítek. Ebbe ragasztom be azoknak a művészeknek a lapjait, akik rajzban megörökítették az eseményt. A többiek is szívesen rajzolnak valamit, s valamennyi jelenlevő kézjegye helyet kap a rögtönzött albumban. Idővel *helytörténeti* jelentősége lesz ezeknek a dokumentumoknak. Úgy tervezem, hogy gyűjteményem egykor majd a városra hagyom.

Komáromi Imre fiatal ember. Valószínű, még sok öröme telik gyűjteménye bővítésében, rendezgetésében. A hasonló érdeklődésűek körében újabb barátokra, ismerősökre lel. Tovább gyarapodnak kiállításra méltó grafikai epigrammái.

Tamasi Tamás

SAKK

836. sz. feladvány.
Chicco A.
Magyar Sakkvilág, 1931.

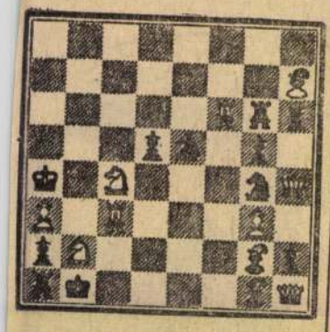

Matt 2 lépésben.

Feladványmegfejtési versenyünk létrarendszerű. A megfejtők közé bármikor be lehet lépni. Szeptember havi feladványok megfejtéseit egyszerre, 1975. okt. 10-ig kérjük rovatvezetőnk: Hoschek László (2000 Szentendre, Dózsa György út 57. I. 10.) címére küldeni.

A XXXI. magyar bajnokság középdöntői.

A négy csoport I—III. helyezettje kerül a döntőbe. A továbbjutásért óriási a küzdelem, Hardicsay Péter mester a IX. forduló utáni 5,5 pontjával az élcsoportban foglal helyet, egyik legnagyobb fegyverténye Bárczay nagymester elleni győzelme.

I. csop., V. ford., IX. 5.
Szicíliai védelem.
Scheveningeni változat.

Hardicsay Péter m. (Volán)—**Bárczay László nk. nm.** (BVSC)

1. é4, c5 2. Hf3, é6 3. d4, cd4: 4. Hd4:, Hf6 5. Hc3, d6 6. Fé2, Fé7 7. 0—0, Hc6 8. Fé3, 0—0 9. f4, Fd7 10. Hb3, Vc7 11. Vé1, a6 12. a4, Hb4 13. Fd1, Bac8 14. a5, é5 15. Vg3, Vc6 16. Hd2, d5? (Jobb 16. —, Bfd8) 17. fé5:, He4: 18. Hcé4:, dé4: 19. c3, Hd5 20. Fd4!, Vh6 21. Hé4:, Fh4 22. Vf3, Fc6 23. Fa4, Fa4: 24. Ba4:, Fé7 25. Hd6!, Fd6: 26. Vd5:, Fb8 27. Vb7:, Bc6 28. Bb4, Fc7 29. h3, Fa5:? 30. Vf7:! sötét feladta.

Ifjúsági fiú—leány válogatóverseny.

Az utánpótlás és az erők felmérése céljából szept. 4—13. között lejátszott versenyen a legharcosabb sakkot ketten játszották:

SPORT

Pro és kontra — a ponthul

Itt az ősz, a lakodalmak ideje. S vajon mi köze van ennek a sporthoz? *Sok labdarúgó* — mivel ők vannak a legtöbben, velük foglalkozunk — *most tartja esküvőjét, s a lagziba általában csapata is hivatalos.* A szombat esti kimaradás befolyásolja az együttes teljesítményét.

Szerdai számunkban idéztük *Kovács Lajos* albertirsai sportvezetőt, aki elmondta: szombat este a pilisiek játékostársuk lakodalmán voltak. Hogy ennek milyen szerepe volt a pilisi labdarúgócsapat isaszegi 3:0-ás vereségében, nem tudjuk. *Bagi Lajos*, az isaszegi sportkör elnöke nem látott semmi lakodalmas előzményt a vendégek teljesítményén, hanem *csapata jó játékának tulajdonította* a veretlen Pilis legyőzését. Egy előzményt viszont megemlített: múlt őszszel 5:1-re verték a pilisieket.

Bagi Lajos azt is elmondta, idén *már két fordulóban a pilisiekhez hasonló cipőben jártak.* Például az őszi rajtra lakodalmas szombat után állt ki a csapat.

Elsősorban a községekben, falvakban nagy hagyományai vannak a lagzinak. Vajon hogy vélekednek sportvonatkozásairól? Erről beszélgettünk megyei és járási sportvezetőkkel, egyesületi képviselőkkel.

— A játékosok amatőrök, *kedvtelésből kergetik a labdát, nem lehet megtiltani nekik, hogy ott legyenek játékostársuk esküvőjén,* hiszen ez is a közösségi szellemhez tartozik — hallottuk az egyik véleményt.

— *Az NB-s játékosokat nem lehet összehasonlítani az alacsonyabb osztályúakkal.* Az NB I-esek szerződés alapján játszanak meghatározott köve-

Izzó-siker a váci uszodában

Vácott rendezték a Dunakanyar Kupa úszóversenyt, amelyen kilenc sportkör 108 versenyzővel képviseltette magát. Legtöbben a Váci Vízmű (30), a Vasas Izzó (20), a Dorogi AC (15), a Ceglédi VSE (11), színeiben indultak.

Tizennyolc szám került sorra, a váci *Vizkelethy Péter*, a dorogi *Orsai Zoltán*, valamint *Kelemen Gabriella* (Vasas Izzó)

Összesített pontversenyben: *1. Vasas Izzó 148, 2. Váci Vízmű 95, 3. Dorogi AC 88, 4—5. Komáromi Spartacus, III. ker. TTVE 16, 6. MTK-VM 8, 7. Ceglédi VSE 5 ponttal.* Az Esztergomi Granvisus, s az Abonyi Tsz SK nem szerzett pontot.

Modern gladiátorok

Pest megyei totó

1	BVSC
2	Répce
3	Szfv

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 [illegible] 9

ÉLET ÉS IRODALOM

Nagy László
1021

Nagy László rajza

yai István: Karinthy-variációk

ölcsönhatásban van egymással: özösség nélkül nem jöhet létre rtékes mű.)

szemérmesen hallgatunk. Legfeljebb akkor szólunk, ha botrány van a csoport körül. Noha mindenki tudja, hogy a művészeti irányítók szerepe az amatőr közösségek

Nagy László, grafikus
költő

Nagy László: Önarckép, 1966

(bácsony): Erdőn, mezőn

2.

EŠTI HIRLAP, B p. 1976

Nagy László Lázár

Egyleden a Kossuth Lajos Múzeumban ex-libris kiállítás nyílt meg, melyen a művész ex-libris-sorozata szerepel Don Quijote spanyol lovagról.

Losonci Miklós: Kiállítás termekben.

Pest Megyei Hírlap, 1975. szept. 16.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 FEB 24

PEST MEGYEI HÍRLAP

Nagy László Lázár grafikus

1021 Lasonci Miklós:

Kiállítótermekben

Képüzenetek Ceglédről és Tápiószeléről

Nagy László Lázár és Selmeci György tárlata

Cegléd régóta már, és egyre inkább a kisgrafika hazája. Most újra hallat magáról azzal, hogy *Nagy László Lázár* kollekciójával nyitotta meg a Veszprém megyei Könyvtár kisgrafikai galériáját és első füzetét is a rajzban pallérozott és energiákban oly gazdag életművének szenteli.

Ex libris vallomások

Poór Ferenc írt igényes előszót a kiállított ex librisekhez és nagygrafikákhoz, megjegyezve, hogy amatőrből főiskola nélkül vált alkotóművésszé. Igaza van — megállapítása nem túlzás. Nagy László Lázár ügyszeretete valóban páratlan. *Cegléden 1964-től jelentkezik tárlatokon,* sőt hazánkat képviselte több pályatársával a helsingöri és a bledi nemzetközi kiállításon. Művei szerepeltek a Pest megyei tárlatokon, a Balatoni kisgrafikai biennálén, grafikái eljutottak Barcelonába is. 1971-ben létrehozta és azóta vezeti a Kisgrafikai Barátok Körének ceglédi csoportját. Valami különös szorgalommal, áhitattal dolgozik. *Fő területe az ex libris, de Beethoven, Bartók, Van Gogh* emlékének is rajzzal tiszteleg évfordulóikon, metszettel köszönti 20 éves érettségi találkozójukat, újévi üdvözlőlapot küld grafikai melléklettel, rajzzal tiszteli meg a Pest megyei Könyvtárat. Műlistájának kétszáztizenöt opusza eseménytár rajzban. E műfajban rögzíti a tovatűnő napok tovatűnő emlékeit. Csak egyet sajnálunk, amikor üdvözöljök Nagy László Lázár veszprémi tárlatát a most alakult kisgrafikai galériában, hogy nem a mi megyénkben valósult ez meg. Ugyan, nem történt baj, mert ezt még pótolhatjuk.

Nagy Lá

lést tartott, amelyen meg-
irgyalta és elfogadta a *szak-*
ervezeti jogsegélyszolgálat
egszervezéséről és működé-
éről, a *társadalmi bíróságok*
negalakításáról, szervezetéről
s működéséről szóló irányel-
vet, valamint az 1976—80-as
évekre vonatkozó *kollektív*
zerződések megkötéséhez ké-

Az üzem
intézmén

Ez év jan
hatályba a
törvényerejű
sadalmi bíróságokról, ami a
13 évvel ezelőtti szabályozást
váltotta fel *a társadalmi élet-*

ötéves terv közgazdasági sza-
bályozórendszerének hatékony alkalmazását segítő szakszervezeti feladatokról és a tervidőszak kulturális fejlesztési tervéről előterjesztett jelentést tárgyalta meg

Ötéves kö
a százhal

Változások

A Pest megyei Közúti Építő Vállalatról tavaly ilyenkor úgy beszéltek, hogy megállíthatatlanul halad a mélypont felé.

A féléves mérleg is magán hordozta a vállalati viszályokat: a nyereség szinte a nullával volt egyenlő. Az Útépítő Tröszt, látva a tarthatatlan ...tet, gyorsan intézkedett: ...zetők vették át a ...ot, s ha lassan is, ...edett a gazdasági ...érő. Év végére 95 ... teljesítették az ...nelési tervet és nye... esedést is tudnak ...zetni dolgozóiknak.

... *Géza* igazgató — ... felkerestem — éppen ...letenként sorra kerülő ...aki tanácskozásra ké... . Egy óránk volt a be...getésre.

Kiegyensúlyozottabb gazdálkodás

— Hogyan rendeződött a vállalati élet, megnyugodtak-e a kedélyek az elmúlt hónapok alatt?

— Érzésem szerint sikerül... vágányra állítani a gépezetet. Kialakult a stáb, voltak, akik kiléptek a vállalattól, de helyükbe vettünk fel fiata...

...szló Lá...

...tavaly

Nagy László Lázár grafikus

Másodszor jöttek össze az ország grafikusai és a kisgrafika gyűjtők legléden barátt találkozóra. Nagy László helyi titkár nyitatta meg a találkozót

Réthy István:

~~Lenkey István~~: A kisgrafikabarátok életéből.

Szocialista Művészetért, 1947. jún.

Nagy László

Az irók, költők és képzőművészek, ill. az irodalom, a lira, a képzőművészet kapcsolatát fejtegeti Frank János: "Egy fiu a házból" c. cikkében. Ennek szemléltetésére néhány nevet emlit meg az azonos felfogás, a kölcsönös megértés, a barátság bizonyitására.
Néhány képzőművész felsorolása után a költők és irók neve mellett azt mondja:"Kassákot, Takáts Gyulát, Nagy Lászlót jogosan sorolhatom a képzőművészek közé is."
Frank János cikkét lásd: Medgyessy Ferenc nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. aug. 14.
XX. évf. 33. sz. 13. lap.

Nagy László

A Józsefvárosi galériában látható a művész kiállítása.

Távlatok.

Népszabadság, 1976. szept. 18.

Nagy László Lázár grafikus

A művész, valamint Párzkán Lilla és Kállós Elek közös kiállítása nyilik meg holnap, legléden, a Kossuth Múzeumban.

Pestmegyei Hírlap, 1976. dec. 11.

Nagy László

A Gutenberg Művelődési Házban rendezett kiállításon részt vett.

—: Kiállítás
Tatvár, 1974. ápr. 3–43. oldal.

Nagy László, [festő, grafikus, író – költő]

Dolgozó szobájában több magafestette kép található.

(fencsik): Lovak, angyalok, kiskutyák 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 15.

Nagy László, grafikus

A Duna Művelődési Házban
nyílt meg ex-libris kiállítása.

—:o„A Duna Művelődési 7.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. szept. 4.

Nagy László

a Nagykörösön rendezett II. Dél-Pest megyei képzőművészeti kiállítás alkotásai szerepelnek.

Pest m. Hírlap, 1970. máj. 23.

Nagykároly
író-grafikus

Méltatás.

B. Szepka Magdolna. Kondor Béla kiállítása.
Művészet, 1972. július – 43 oldal.

Nagy László költő és festő

"Irók, pillanatok" cimmel rövid beszámoló keretében a lap bemutatja Balla Demeter fotómüvész képeit, melyek között szerepel a költő, aki mellett ott él az általa teremtett képzőmüvészet is" -irja /i.j./- s a költő portréján kivül bemutatja négy festményét. Repr.-ók.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1971. juni. 26.
26. sz. 16-17. lap.

Nagy László

Tapolca, X 2 76 × 119mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Nagy Lajos

Művei szerepelnek az Iparművészeti Főiskola typografikai tanszéke által rendezett diplomamunka kiállitáson

Magyar Nemzet 1973 január 12

4.old.

Nagy László

1972 ÁPR 9

más regém nem volna!

1971

ANYÁM

Nagy László rajza

PESTMEGYEI HÍRLAP

SAJTÓIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Ülői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

az egyes burkolá... s
olyan sajátosságokat kölcsö- e
nözzünk, amelyek nem jellem- k
zőek a természetben található h
anyagokra. k

Óriás molekulák

Mind a természetes, mind a szintetikus polimérek több millió atomból álló hatalmas molekulákból épülnek fel. Ezeket a molekulákat hajlékony láncokhoz hasonlíthatnánk, melyek szemei szilárd kémiai kötéssel kapcsolódnak egymáshoz. A láncoknak néha elágazásai vannak, melyeket nyúlványoknak nevezünk.

E nyúlványok vegyi természetétől függenek az egyes burkolóanyagok különleges sajátosságai. A polimérek láncainak mesterséges megváltoztatásával elérhető, hogy a burkolóanyag szorosan tapadjon a beburkolandó felülethez, védje a fémeket a korróziótól, elpusz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 DEC 14

Magyar Ifjúság

Nagy László grafikus

Ex libris

1021

Nagy László grafikus a Bezzegh házaspárnak készítette ezt a szép kisgrafikát, házassági évfordulójuk-ra.

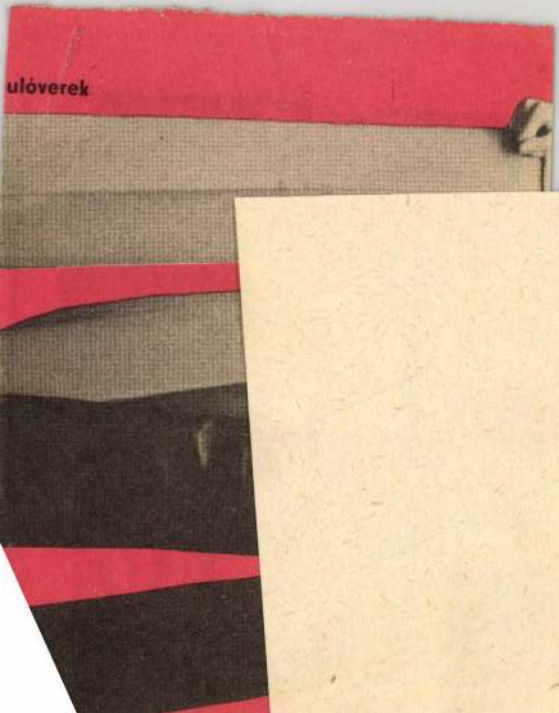
ulóverek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Pestmegyei Hírlap
1973 ÁPR 1

Nagy László

PEST MEGYEI Hírlap

1021

Folyópart

Nagy László rajza

Hírlap

Átvonulóban a pólingok

Március végén a Szolnok és agyvarékas között húzódó ét fölött, messzehangzó fuolázással jelezték érkezésüet a pólingok. A barnás szíezetű, hosszú lábú és hosszú, efelé hajló csőrű, sirálynagyágú madarak Afrika északi észein töltötték a telet, s nost útban a költőhely felé, néhány napra megpihentek ezen a tájon.

A pólingcsapatot nem könynyű megfigyelni. Hangversenyüket ugyan már messziről hallani, de barnás színük be leveszik a kora tavaszi rét, szántóföldek fakó színébe. közeledő ember elől má messziről szárnyra kelnek.

AKTUÁLIS

Huszonnégy százalékkal emelkedett a népszaporulat

Nagy László grafikus

Ócsán, Érden, Monoron élő fiatal művészek mutátkozták be Dabasan. E tárlaton szerepelnek grafikai művei.

Losonczi Miklós: Fiatal alkotók tárlata.

Pest Megyei Hírlap. 1974. jan. 15.

Nagy László

A szegedi ünnepi játékokkal egyidejűleg átvös művészeti kiállítás nyílik, melyen szerepel műve, a gong. (ismétlés)

TÉKA.
1942. júl. 20. TV. H. 40 Ka.

Nagy László

„Ex libris" c. könyvének

a 17-oldalán

Napjaink 1971 április

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS

1973 DEC

1021

Nagy László

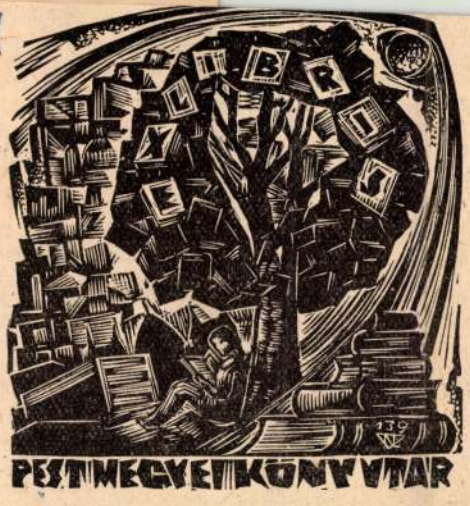

Nagy László ex librise

... az igényeknek egyik kielégít
A jövő tehát bíztató, az 50 éves fennállását
és feladatok állnak. A meleg hangú, szívél
véllel és a jubileumra készült „Az óbudai 8
c. kiadvánnyal ajándékozták meg a könyv
képekkel illusztrált füzetet a könyvtár egyk
né, Jancsovics Klára, Vásárhelyi Edit és Va
készült az alábbi rövid összefoglalás a jubil

*

Az egykori Fővárosi Könyvtár 8-as szá
meg a Kórház utcai iskolában. Szűkös köri
meg működését: az egyik szobában volt a felnőtt kölcsönző, a másikban a szabadpolcos berendezésű gyermekkönyvtár. Könyvállománya 4389 kötetet számlált, s már kezdettől fogva nagy súlyt fektetett kölcsönzési rendszerének kialakítására: kezdeményezései közé sorolható a *Walter Hofmann* (l. a Könyvtáros 1969. évi 1. számát) elképzelései nyomán létrehozott egykártyás, indikátoros kölcsönzés.

Tíz év alatt könyvállománya és olvasóinak száma olyan mértékben gyarapodott, hogy a két kis tanteremben semmiképpen nem tudta ellátni feladatát. Amikor a Fő tér 2. sz. házba költözött, már 18 031 kötetettel rendelkezett, olvasóinak száma 1400 volt, akik egy év alatt 88 884 kötetet kölcsönöztek. Annotált katalógusának kiépítése ebben az időben úttörő kezdeményezésnek számított.

Fejlődését a harmincas évek anyagi nehézségei sem törték meg, sőt a háborús

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Nagy László grafikus

MUNKA

1971 NOV

1021

A Ceglédi Élelmiszer Kiskereskédelmi Vállalat szakszervezeti tanácsa Ifjúsági Fórumot rendezett a vállalat fiatal dolgozóinak. A Fórum résztvevői emléklapot kaptak, amelyet Nagy László, ceglédi grafikus készített.

valamennyi szerepében új táncosok bemutatkozását figyelhessük.

Az egyes táncszámokat a kisbojtár története köti össze. Líra, dráma, humor keveredik a színpadon. A népmesék legkisebb fiújának kalandos sorsát elmondani felesleges. Katához fűződő szerelme átsegíti minden nehézségen. Látunk és hallunk mesterembereket, vásári komédiát, rablótivornyát s végül, mivel a jó győzelme percig sem kétséges, esküvői köszöntőt, igazi lakodalmat.

Az előadásokat Budapesten tartják az *Erkel Színházban*. Megtudtuk azonban, hogy 1972-ben ezzel a produkcióval vidékre is ellátogatnak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 SEP 19

Magyar Nemzet

Nagy László

Magyar Nemzet

1021

A hetvenötödik évfordulón

Tamási Áron szülőházában

A Nyikó-patak partján, a Székelyföld szívében, szelíd dombok övezik a falut, Farkaslakát, ahol hetvenöt éve — 1897. szeptember 20-án született Tamási Áron. Aprócska helység azon a vidéken, amelyen szinte lépésenként fakadnak a híres borvizű gyógyforrások. A szülői ház világoskékre meszelt falai között már csak az író öccse, Gáspár él. Maga főz, mos, takarít, s gondot visel a nagyobbik szobában berendezett emlékmúzeumra.

A bölcső

Mindenütt ragyogó tisztaság, a faragott tornác könyöklőjén világos faborítás jelzi: az elkorhadt léceket nemrég javították, cserélték. Gáspár bácsi fehér székelyharisnyásan, pörge kalapos népviseletben fogad. Szívesen kínálja hellyel a látogatót, majd mindent sorra megmutat.

— Ebben a bölcsőben ringatták bátyámat, s a többi kilenc testvért. Bizony, velem együtt csak öten értük meg a legény- és a nagylány kort... Ezt a képet Nagy László rajzolta Áronról. A korondi kancsókat, a tányért és az emlékkönyvet Sütő András hozta. Apánk faragta ezt az ágyat, amiben Áron udvarhelyi diákkorában aludt.

Elmondja, hogy az első világháború idején a kollégiumból az öregdiákokkal az ifjabbak fekhelyét is „besorozták". Így a kisebb gimnaziták nemcsak tiszta ruhával, ágyneművel és hazai elemózsiával érkeztek az új tanév kezdetére, hanem az ágyat is otthonról hozták — szekéren.

Levelek

A szülőház múzeumát Tamási Áron tisztelői, barátai és a helybeliek — a plébános, az állatorvos, a tanárok — rendezték be. Ide került sok családi okmány, s az író levelei közül is jó néhány. A géppel írt sorok arról tanúskodnak: Tamási diákkorától haláláig figyelemmel kísérte az otthoni dolgokat, s ha tehette némi pénzzel is enyhítette a gondokat.

Egymás mellett sorakoznak a művek; a regények, színdarabok és elbeszélések, amelyek a Székelyföld fenyőillatú levegőjét idézik. Itt, a hazai környezetben találkozunk Ábellel, aki úgy vélekedett: „Azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne."

Az egyik polcon a székelykapuk és a havasi házak stílusában faragott makett, Szervátiusz díszletterve az *Énekes madár* marosvásárhelyi előadásához. Az aprónövésű Gáspár — termete magasságát 157 centire mérték a katonaságnál — szeretettel igazit a falon lógó képen. Az elsárgult fotón a családfő, Tamási Dénes mosolyog, s mellette a szelíd édesanya és a nagymama.

A régelmúlt gyermekkor

Tamási Gáspár nemrégiben szép irodalmi sikert aratott. Megjelent visszaemlékezése *Vadonnőtt gyöngyvirág* címmel. Szóba kerül ez is. A komód fiókjából előveszi a piros fedelű irkát, amelybe belerótta hogy is volt „a régelmúlt gyermekkorban és az utána következő időkben". Javítás alig van a füzetben, csak a más-más színű tinta jelzi, hogy nem egyfolytában íródott. Gyöngybetűs sorok regélnek a családról, a szegénységről, a munkás hétköznapok robotjáról, a sovány ünnepek apró örömeiről.

Könyvének sikere talán kissé kárpótlás is a sorstól. A Tamásiak íratlan törvénye volt ugyanis, hogy a fiúk közül egynek tanulnia kell, aki majd feljebb emelkedve, segítheti az otthonmaradottakat. A választás Gáspárra esett, de bátyja, Áron, valamiféle puskával ellőtte az egyik ujját, s így — mert a mezei munkára alkalmatlan lett — ő került a felsőbb iskolába.

Tamási Gáspár — maga is közel a hetvenhez — most már csak a ház körül dolgozgat. Háromszázötven lei nyugdíjat kap, nyár óta pedig másik kétszázötvenet, a múzeum gondnokságáért. Nem panaszkodik. Megvan, ami szükséges, s ha valami nagyobb kiadás adódik, a könyvért kapott pénzből hozzápótol...

Az emlékmű

Kékszemű asszony érkezik, Erzsike, Tamási legfiatalabb húga. Kihív a kertbe, s az öreg fákról hamvas szilvával kínál. A gyümölcs még nem egészen érett.

— Felénk hidegebb idő járja, később lesz jó a gyümölcs — mondja.

Aztán az új emlékműről beszél. A követ a környék hegyeiből hozták, keményebb, mint a vas. De ritka is az ilyen hiba nélküli hatalmas szikla. A szobrot Szervátiuszék csinálták, az apa meg a fia. Már csak a környékét kell rendezni, s máris jöhetnek Kolozsvárról, Marosvásárhelyről az avatásra.

Az emlékmű, amelyre a Tamási-művek alakjait vésték Erdély nagy hírű szobrászai, a farkaslaki templom falánál emelkedik, Tamási Áron kopjafával jelölt sírja előtt. A sírt tarka virágerdő borítja, a dombok és a falusi kert díszei: margaréta, bársonyos levelű árvácska. De ott van már az őszirózsa is...

— Mi, testvérek, kötelességünknek tartjuk, hogy tehetségünk szerint bátyánk sírját gondozzuk, amíg élünk. De ez már nem sokáig fog tartani, mert valahányan öregek vagyunk, és nemsokára meghalunk. De az a remény él bennünk, hogy a mi halálunk után is lesz valaki a rokonságból, aki gondol e kötelességgel — szól Gáspár bácsi.

Kell-e mondani és éppen itt, a régi házban, hogy ez a rokonság roppant kiterjedt; magába foglalja mindazokat, akik — éljenek bárhol a világban — szerető szívvel veszik kézbe Tamási Áron könyveit. S az emlékmű is, amelyet most avatnak, bizonyítja; az utódok, az olvasók nem felejtik azt, aki „a nép lelke szerint beszélő művészetet akart teremteni".

Benczur Zsuzsa

Magyar Nemzet

Vietnami diplomatákat fogadott Kállai Gyula

Kállai Gyula, az MSZMP PB tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke — dr. *Molnár* Bélának, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa titkárának társaságában — fogadta *Hoang Cuong-got*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetét, és *Huynh Van Thant*, a Dél-vietnami Köztársaság ideiglenes ügyvivőjét.

A találkozón Huynh Van Than tájékoztatást adott a DIFK szeptember 11-i, a vietnami probléma igazságos politikai rendezésére irányuló javaslatáról. Kállai Gyula hangsúlyozta, hogy a Hazafias Népfront-mozgalom, összhangban a párt és a kormány politikájával, *továbbra is támogatja a vietnami nép igazságos harcát és a DIFK legutóbbi javaslatát.*

Magyar—csehszlovák szakszervezeti tárgyalások

Hétfőn elutazott hazánkból a Csehszlovák Forradalmi Szakszervezeti Mozgalom központi tanácsának küldöttsége, amelyet Karel *Hoffmann*, a tanács elnöke, a Csehszlovák Kommunista Párt Központi Bizottsága elnökségének tagja vezetett. A vendégeket a Ferihegyi repülőtéren *Gáspár* Sándor, a SZOT főtitkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja búcsúztatta. Jelen volt a SZOT több más vezetője, valamint dr. Zoltán *Rabay*, Csehszlovákia budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

A hivatalos látogatáson hazánkban járt csehszlovák delegáció megbeszélést folytatott a SZOT küldöttségével, amely Gáspár Sándor vezetésével vett részt a tárgyalásokon. A szívélyes, baráti légkörben lefolyt megbeszéléseken a két küldöttség tájékoztatta egymást a szakszervezetek munkájának időszerű kérdéseiről, a szakszervezeti kongresszusok határozataiból adódó feladatokról, és megvalósításuk módjáról. A tapasztalatcserét mindkét fél hasznosnak, eredményesnek ítéli.

Fogadás a chilei nemzeti ünnep alkalmából

Dr. Oscar Jimenez *Pinochet*, a Chilei Köztársaság budapesti nagykövete a chilei nemzeti ünnep alkalmából hétfőn este fogadást adott rezidenciáján.

A fogadáson megjelent dr. *Timár* Mátyás, a Minisztertanács elnökhelyettese, dr. *Szabó* Zoltán egészségügyi miniszter, *Garai* Róbert külügyminiszterhelyettes, dr. *Szalai* Béla külkereskedelmi miniszterhelyettes, *Szücs* László vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, dr. *Rosta* Endre, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke, s a gazdasági, kulturális és társadalmi élet több más vezető személyisége. Részt vett a fogadáson a budapesti diplomáciai képviseletek sok vezetője és tagja is.

Megkezdődö

e

A Hazafias Népfron

Hétfőn a Hazafias Népfront budapesti bizottsága kibővített ülést tartott az Újvárosháza dísztermében. A tanácskozáson részt vett és az elnökségben foglalt helyet *Kállai* Gyula, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöke, *Németh* Károly, a budapesti pártbizottság első titkára, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *Szépvölgyi* Zoltán, a fővárosi tanács elnöke, *Erdey-Grúz* Tibor, az MTA elnöke, a budapesti népfrontbizottságot dr. *Trautmann* Dezső elnök és *Bodonyi* Pálné titkár képviselte. Meghívták az ünnepi ülésre Budapest üzemeinek, intézményeinek, társadalmi, tudományos, művészeti és sportéletének képviselőit, s ott voltak a 19 megyei népfrontbizottság vezetői is.

A tanácskozást Szépvölgyi Zoltán nyitotta meg. Kifejezte azt a reményét, hogy *a centenárium eseményekben, rendezvényekben gazdag programjának megvalósításából, az évfordulóról történő méltó megemlékezésből a főváros népével együtt az ország egész lakossága kiveszi részét.*

Az európai fővárosok együttműködése

A megnyitó beszéd után dr. Trautmann Rezső szólalt fel. Egyebek közt hangsúlyozta:

— *A mai nappal kezdetét veszi a centenáriumi eseménysorozat*, amely 1973. november 17-én Budapest főváros Tanácsának ünnepélyes záróülésével fejeződik be.

Elmondta, hogy *a centenáriumi program már kialakult.* A kulturális események közül például kiemelkedőnek ígérkezik az idei *budapesti művészeti hetek*, azután a centenáriumi emlékkiállítás. Nagy jelentőségű rendezvény lesz az európai fővárosok vezetőinek budapesti találkozója, amelyhez hasonlóan *széles körű összejövetelre eddig még nem került sor.* Több mint 30 főváros polgármestere jelentette be részvételét és 26-an előadások tartásával is hozzájárulnak, hogy a találkozó valóban tartalmas legyen. Az összejövetel iránti jogos igény, hogy kezdetét jelentse *az európai fővárosok szoros együttműködésének*, hiszen ezáltal is közelebb kerülnek egymáshoz az európai népek, és távolabb kerül a kontinensünk fölötti viharfelhő, amely már olyan sokszor katasztrófát idézett elő elődeink idején és a mi életünkben.

Bejelentette, hogy tárgyi dokumentumokkal is megörökítik a jubileumot. A napokban avatják fel a *Pest—Buda—Óbuda egyesítését szimbolizáló emlékművet a Margitszigeten.*

A budapesti munkásság érdemei

Kállai Gyula, az MSZMP KB és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa nevében kö-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Népújság Heves

Nagy László

1972 SEP 17

1021

Nagy László, Andruskó Károly és Mesko Anna kisgrafikái.

Vasá

MADÁRTÁVLATBÓL ...:

A természet legalább any
nyira kiismerhetetlen, mir
mindinkább ura, az embe
Féltve őrzött titkait *csak a*
ismerheti meg, aki időt é
fáradságot nem kímél a ku
tatáshoz. S hogy megéri, a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

CAMION ÚJSÁG

1971 OKT 2

Nagy László
1021

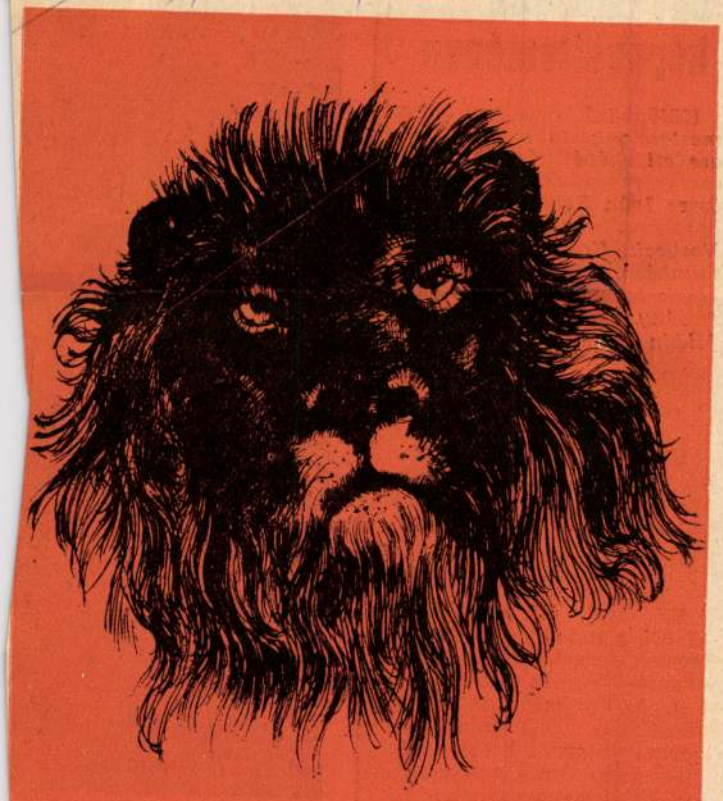

NAGY LÁSZLÓ GRAFIKÁJA

Egy munk... képgyűjteménye

Különböző országok ismert mestereinek több mint 3 ezer eredeti képét és mintegy 70 ezer reprodukciót gyűjtött össze Iván Rehlov nyugdíjas, korábban az észak-szibériai Norilszki Kohászati Kombinát munkása. Ez a világon az egyik legnagyobb magángyűjtemény. Egyes darabjait külföldön is többször kiállították.

(APN)

SPANYOLORSZÁGBAN a vasúti díjszabást 1971. augusztus 1-vel átlagosan öt százalékkal emelték.

*

EZ ÉV SZEPTEMBER 15-ÉN a hetedik hajót helyezték forgalomba, a Trelleborg—Sassnitz kompjáraton. Az új hajó az NDK vasútjának (DR) tulajdona, harminc vasúti kocsi és tíz tehergépjármű-szerelvény továbbítására alkalmas.

Vállalatunknál minden alap szervezeti taggyűlésen ismer

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1971 NOV 3

MAGYAR HÍRLAP

Nagy László grafikusművész

[illegible] nap alatt tették meg.

NAGY LÁSZLÓ CEGLÉDI GRAFIKUSMŰVÉSZ alkotásaiból tegnap kiállítás nyílt a gyulai Jókai Művelődési és Ifjúsági Házban. A tárlaton több mint 50 grafika, linómetszet, portré és ex libris látható.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1972 SEP 2 4

Zalai Hírlap

Nagy László

1021

Egy kép a kiállításról. Nagy László: MÁR CSAK EMLEK

juk —, s ha hi
mit, akkor az
sokrétűbb bem
tájképek egyéb
tott együttesén

S az élet mégis s

„Édes Fiaim!!! Ne dobjátok el ezt az irkát, hanem idősebb fejjel olvassátok újra, és amit most, mint gyermekek nem értetek meg, talán majd akkor megértitek. Engem elszólít az életből ez a nem várt halál, így van megírva a sors könyvében, nekem távoznom kell, de mielőtt elmennék, szeretném leírni, ki is a ti édesanyátok. A világon a legkedvesebb, a legdrágább ...”

Így kezdődik a napló, amelyet Farkas Károly nagypáli lakos írt súlyos betegsége idején. Nemcsak ő, de a családja, s az orvosok is úgy tudták: meg fog halni.

Legszívesebben a naplót tettem volna közzé, hadd olvassák azok, akik könnyebben élnek, azok, akik nem tartják sikknek a meghatódást és szentimentalizmussal vádolják az újságírót, ha emberi sorsok krónikásává szegődik. Olvassák azok, akik két gyerek felnevelését is megerőltetőnek érzik, akik migrént kapnak, ha hófehér autójukra felfröccsen a sár, és hisztériás dührohamot, ha nem ott jelöl számukra a tanács garázshelyet, ahol éppen szeretnék. Olvassák azok, akik szinte versengenek ismerőseikkel, ki épít reprezentatívabb villát a Balaton mellett.

Kockás spirál füzet, hosszúkás, tétova betűk szorosan irkával is spórolni

„Nem tudom m tán az édesapját miért született, mi vedett annyit, és mondjátok majd e már most megcáfo igenis megérte” — aki a házaspár so lyodik, de lelkéber erőfeszítés e példá

A hajdani urasá korában kezdett d tott, mint a felnőt kák legnehezebbik a lába, s az akkor nyok, a gyászos s lehetővé a teljes gyerekkorában cs ségű lett, s csak hegyőr dolgozhato ismerte meg Nagy ben feleségül vett életük építését. L goztak három hol jöttek a gyerekek 1955-ben az asszo hidai Állami Gaz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 APR 17

Camion Újság

Nagy László
1021

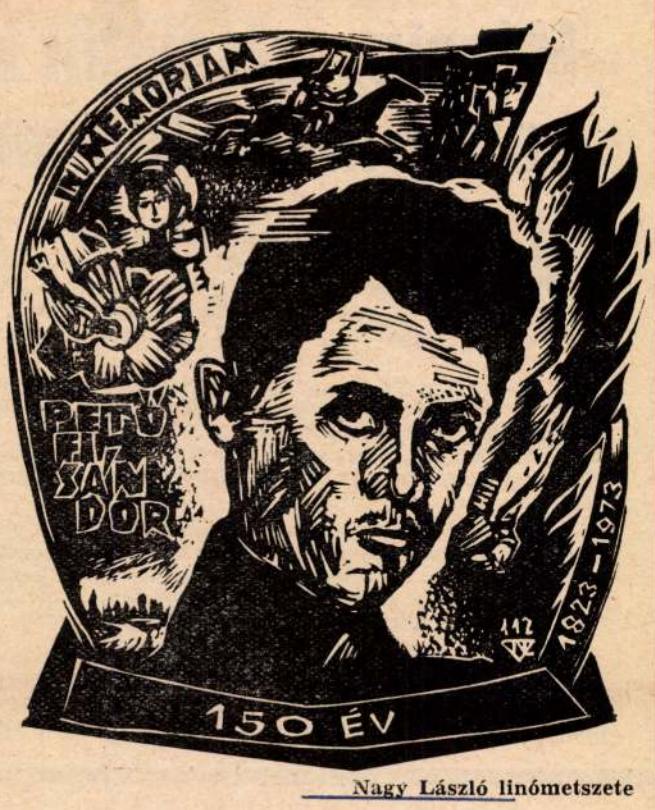

Nagy László linómetszete

PETŐFI SÁNDOR:

15-dik március, 1848

Magyar történet múzsája,
Vésőd soká nyúgodott,
Vedd föl azt s örök tábládra
Vésd föl ezt a nagy napot!

Nagyapáink és apáink,
Míg egy század elhaladt,
Nem tevének annyit, mint mink
Huszonnégy óra alatt.

Csattogjatok, csattogjatok,
Gondolatink szárnyai,
Nem vagytok már többé rabok,
Szét szabad már szállani.

Szálljatok szét a hazában,
Melyet eddig láncotok
Égető karikájában
Kínosan sirattatok.

Szabad sajtó! ... már ezentúl
Nem féltelek, nemzetem,
Szívedben a vér megindul,
S éled a félholt tetem.

Ott áll majd a krónikákban
Neved, pesti ifjúság,
A hon a halálórában
Benned lelte orvosát.

Míg az országgyűlés ott fenn,
Mint szokása régóta,
Csak beszélt nagy sikertelen:
Itt megkondult az óra!

Tettre, ifjak, tettre végre,
Verjük le a lakatot,
Mit sajtónkra, e szentségre,
Istentelen kéz rakott.

És ha jő a zsoldos ellen,
Majd bevárjuk, mit teszen:
Inkább szurony a szívekben,
Mint bilincs a kezeken!

Föl a szabadság nevében,
Pestnek elszánt ifjai!...
S lelkesülés szent dühében
Rohantunk hódítani.

És ki állott volna ellen?
Ezren és ezren valánk.
S minden arcon, minden szemben
Rettenetes volt a láng.

Egy kiáltás, egy mennydörgés
Volt az ezerek hangja,
Odatört a sajtóhoz és
Zárját lepattantotta.

Nem elég... most föl Budára,
Ott egy író fogva van,
Mert nemzetének javára
Célozott munkáiban.

S fölmenénk az ős Budába,
Felrepültünk, mint sasok,
Terhünktől a vén hegy lába
Majdnem összeroskadott.

A rab írót oly örömmel
S diadallal hoztuk el,
Aminőt ez az öreg hely
Mátyás alatt ünnepelt!

Magyar történet múzsája,
Vésd ezeket kövedre,
Az utóvilág tudtára
Ottan álljon örökre.

S te, szívem, ha hozzád férne,
Hogy kevély légy, lehetnél!
E hős ifjúság vezére
Voltam e nagy tetteknél.

Egy ilyen nap vezérsége,
S díjazva van az élet...
Napoleon dicsősége,
Teveled sem cserélek!

Pest, 1848. március 16.

Március elsejétől kil soron kívüli béremel

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága 1972. novemberi ülésén határozatot hozott a nagyüzemi ipari munkások soron kívüli — átlagosan 8 százalékos — béremelésére és fedezetének népgazdasági központi forrásból való biztosítására.

A béremelés az ország ipari nagyüzemeiben 1973. március 1-i hatállyal került megvalósítára. Vállalatunk munkásállományú dolgozóira ez az intézkedés nem vonatkozott, és így népgazdasági forrás sem került megállapításra egy rendkívüli munkásbéremelés finanszírozására.

A vállalat gazdasági, párt- és tömegszervezeti vezetése ugyanakkor szükségesnek tartotta annak megvizsgálását, hogy milyen lehetőségek állnak rendelkezésre saját forrásból a párthatározat szellemében megvalósítandó soron kívüli munkásbéremelés végrehajtására.

Az elvégzett elemzések és felmérések alapján megállapítható volt, hogy *a vállalati átlagos bérszínvonalemelésen felüli béremelés végrehajtása szükséges és indokolt a munkásállományú dolgozóink számára a párt*

Termelési tanácskozás a forgalomnál

A közelmúltban megtartott műszaki konferencia nyomán a vállalat szakigazgatási szervei sorra napirendre tűzték az 1973. év első termelési tanácskozásait. A forgalmi igazgatóság területén különösen nagy várakozás előzte meg ezt az eseményt, amit a programban szereplő kérdések indokoltak és a hozzászólások nagy száma igazolt.

Meiszterics Lajos forgalmi osztályvezető tájékoztatása a második forgalmi termelési tanácskozáson valóban számos olyan kérdést ölelt fel, amely méltán tarthatott érdeklődésre számot. Az elmúlt év gazdasági eredményeinek ismertetésén kívül, bírálóan sorolta fel a vállalat munkájában előfordult hiányosságokat és az eredményt kedvezőtlenül befolyásoló tényezőket is. A tapasztalatok értékelése nyomán világosan kirajzolódtak az 1973-as gazdasági év célkitűzései és megvalósításuk módszerei. A célokat a tervelőírások tartalmazzák, a megvalósítás legmegfelelőbb metódusait azonban közös erőfeszítéssel kell megtalálnunk. 1973-ban a gépkocsipark 11 százalékos növelése mellett 13 százalékkal magasabb kilométer-teljesítményt kell elérnünk, mint a múlt évben, emellett a termelési érték és a devizahozam 18, a vállalati nyereség 25 százalékos növelését kell megvalósítanunk a devizaellenérték-mutató változatlanul tartásával. A személyi jövedelmek átlagos növekedését a terv 5 százalékban jelöli meg.

Változatos módszerek

A módszerek változatosak és azt célozzák, hogy a rejtett tartalékok mind teljesebb feltárásával egyengessük a sikeres tervteljesítés útját. Elsősorban a már felismert hiányosságokat kell mielőbb megszüntetnünk; eredményesen végrehajtani a soron levő vállalati üzem- és munkaszervezést; sikeresen fejleszteni piacainkat és ezzel a külkereskedelem igényeit maradéktalanul követni; a vállalati költséggazdálkodás színvonalát javítani, ezen belül csökkenteni a tranzitköltségeket; hatékonyabbá tenni beruházásainkat és ezzel is növelni a vállalat teljesítményeit.

Az elmúlt év munkájával kapcsolatban figyelemreméltó adatokat hallottunk a balesetek és a fegyelmi helyzet alakulásáról. Eszerint 1972-ben a balesetek viszonylagos száma csökkenést mutat: az 1972. évi 1 millió kilométerre eső saját hibából eredő balesetek száma az előző évi 1,4-ről 1,16-ra csökkent. A statisztikai bontás értékes tanulságokkal szolgál. A balesetek 23 százaléka történt éjszaka, illetve 77 százaléka 6—23 óra között, tehát nappali időszakban. Az éjszakai vezetés fokozott baleset-veszélyességet statisztikáink nem igazolják. Ebből arra kell következtetnünk, hogy az éjjeli közlekedés hátrányai és előnyei kiegyenlítődnek. A gyérebb forgalom és a vezető figyelmét eltérítő jelenségek hiánya csökkenti a veszélyhelyzeteket a nappali körülményekhez képest, de az egyhangúság álmosító hatása és a látási viszonyok tagadhatatlanul hátrányt jelentenek, ezért az éjszakai vezetésnél fokozottan fontos a kifogástalan szellemi és fizikai állapot.

A balesetek megoszlása

A balesetek további elemzése arra mutat, hogy a vezetési gyakorlat szerinti megoszlás nem játszik nagy szerepet, bár érdekes, hogy amíg az 5—10 éves és a 20 éven felüli gyakorlattal rendelkező gépkocsivezetők egyaránt 23—23 százalékkal szerepelnek a balesetesek között, addig a 15—20 éves gépkocsivezetői gyakorlattal bírók 27 százalékkal vannak képviselve. A balesetek kerek 40 százalékát — a gépkocsivezetői gyakorlattól függetlenül — 1—2 éves vállalatunknál dolgozók követték el.

A forgalmi igazgatóság területén, 1972-ben 346 esetben indult fegyelmi eljárás, ebből 105 közúti, 76 vám-, 15 ittasság és 150 egyéb okok miatt. A fegyelmi esetekkel szemben a dicséretek és a kiváló dolgozó jelölték nagy száma arra mutat, hogy a forgalom területén is többségében vannak azok, akiknek becsületes, odaadó munkájára a megnövekedett feladatok végrehajtásánál minden bizonnyal számítani lehet.

Kiváló dolgozók

Az elért eredmények érdekében kiemelkedő munkát végzett dolgozók név szerinti felsorolása mellett a tanácskozás résztvevői 157 gépkocsivezető kiváló dolgozó jelölését egyhangúan elfogadták.

Udvari Gábor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 AUG --

ALFÖLD
Debrecen

M. Nagy László
1021

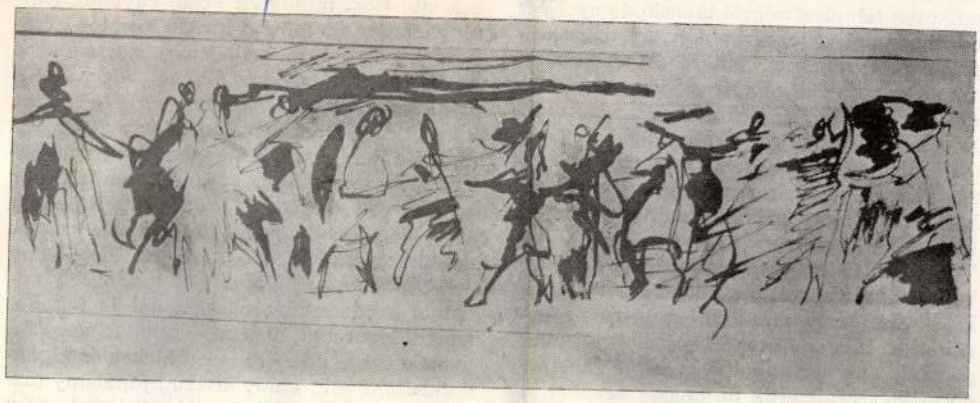

M. Nagy László: Fríz

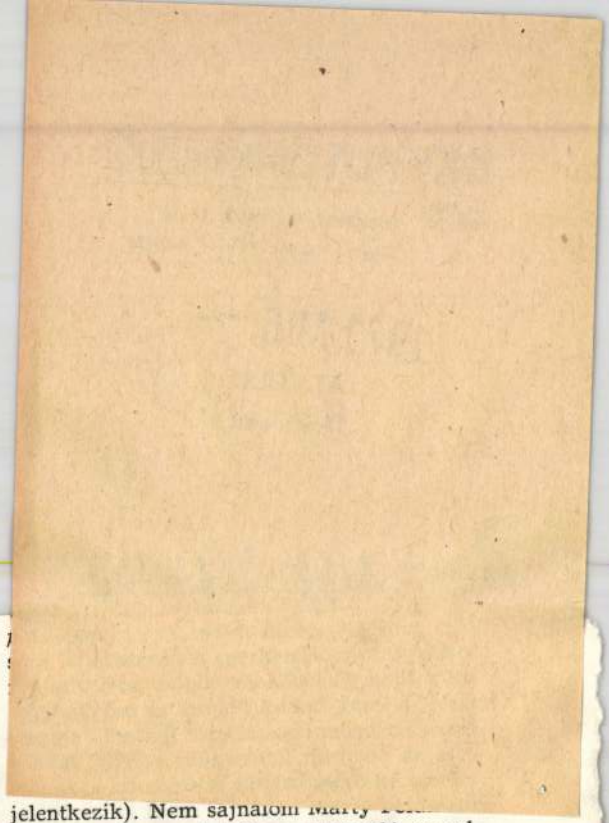

Nem, ez affektálás, sznobos kiejtésmajmolás lenne, de ez a ,,hertfordsájör'' ejtés olyan tipikusan félműveltségről tanúskodó nyelvhiba, mint amilyeneket hajdan volt parvenüpolgárok követtek el, amikor összetévesztették az empire-t a vámpírral, vagy a barokkot a tarokkal . . .

És mindezek után is be kell vallanom, hogy még mindig vannak kétségeim dolgom igazát illetően, mert eszembe jut, hogy vagy két évvel ezelőtt írtam egyszer egy szerény levélkét a Rádió- és Televízióújságnak az idegen nevek kiejtésének az ügyében, s akkor a ,,Szerkesztői üzenetekben'' finoman kioktattak, hogy nem kell olyan nagy hűhót csapni az idegen nevek kiejtése körül, mert, például, épp az angolok a saját fonetikai normáik szerint ejtik az idegen neveket, és milyen jól megvannak ezzel a megoldással.

jelentkezik). Nem sajnálom Marty [illegible] (humora nem a szánk íze szerint való, mondhatnám – mint ahogy sokan elmondták már –, ,,kár volt megvenni''), de igenis sajnálom azt a bizonyos magazint (milyen színvonalas szórakozást adott annak idején Réz Ádám meg Antal Imre műsora!) és különösen sajnálom a városműsorokat, annál is inkább, mert a legutóbbi, a pécsi – minden apró fogyatékossága ellenére is – érdekes és elgondolkodtató volt, s úgy hiszem, jónéhány magyar város lakói sóhajtották tévénézés köz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Pestmegyei Hírlap
1973 JUL 28

Nagy László grafikus-
művész
1021

1973. JÚLIUS 28., SZOMBAT

Alkotóműhelyben

Nagy László grafikusművész a kisgrafika barátok köre ceglédi szervezetének titkára, maga is szorgalmas alkotó. A közelmúltban zárult tárlata a budapesti Duna művelődési házban, hasonlóképpen eredményesen szerepelt a múlt évi nemzetközi ex libris kongresszuson, Helsingőrben is.

Nagy László munkája a Pest megyei könyvtár részére készített ex libris.

Udvari Gábor felvétele

SZERVEZNI — KONKRÉTAN

Nem maradnak papíron a „Papírban" a tervek

A Papíripari Vállalat szentendrei gyárában időben elkészült a szervezési terv, s a vezetők hozzáfogtak a program végrehajtásához. Feladatokban bővelkedtek, hiszen a műszaki színvonal, a technológia korszerűsítésre szorult, a gazdaságosság érdekében modernizálni kell az anyagmozgatást, a raktározást s szervezési módszerekkel szükséges enyhíteni a létszámgondokon.

Hogyan valósul meg az észszerűsítési program Szentendrén?

— erről beszélgettünk *Bächer Zoltánné* igazgatóval és *Varga Ferenc* főmérnökkel.

— Ma már tény, hogy az 1973-as igényt olcsó borítékból nem tudjuk kielégíteni, importra szorulunk. Műszaki fejlesztéssel kívánjuk ezt megoldani: mintegy ötmillió forintért új, nagy teljesítményű olasz gépet vásárolunk. Az elavult berendezéseket leállítjuk s így munkáskezek sza-

változott a helyzet: a gyártórésznél tízszázalékos alapbéremelést és üzemi pótlékot vezettünk be. Most egy papírgyártó gépvezető heti 42 órás munkával havi 3900—4100 forintot kereshet. E változás már érezteti hatását: itt csökkent a munkaerőhiány, inkább új segédmunkásokat keresünk. A létszámgondot tehát még további szervezéssel enyhíthetjük.

— Tallózzunk tovább a szervezési programban. Milyen tervek valósultak már meg?

— Fontos teendőnk volt a szakmai továbbképzés megszervezése, mert papírgyártó szakmunkástanulónak évek óta nem jelentkeznek a fiatalok. Idén megkezdődött a képzés a kétéves tanfolyamon, tizenheten tanulják a szakismereteket.

— Atszervezéseket is végrehajtottak az üzemekben?

— Igen, például a feldolgozóüzemben felülvizsgáltuk a

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

Nagy László ceglédi grafikus

1973 JUL 13

1021

EX LIBRIS Tanyán él, s a ceglédi kisgrafika-barátok körének tagja Öze Károly. Ezért készítette a jellegzetes rajzú ex librist számára Nagy László ceglédi grafikus.

Hak szorgalmasan forognak utánuk.

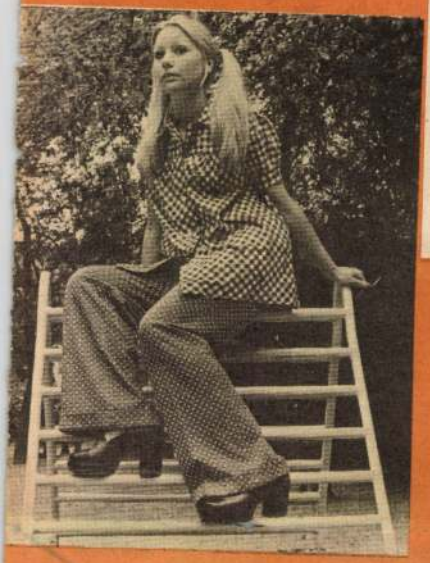

szoknyahossz a legáltalánosabb.

A józanul öltözködő nők az ingruhát viselik. Ezernyi változata van, pasztell színű anyagból készült. A bécsi utcán mint a festő palettáján sorakoznak a divatszínek: a sárga és a derűs zöld, de divatos a piros, sokan kedvelik öltözködésükben a kéket és a legszebb, a legnagyobb divat ezen a nyáron a ciklámen.

Fóti Inez

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR IFJÚSÁG

1973 JUL 27

Nagy László grafikus

1021

gyűjtőknek

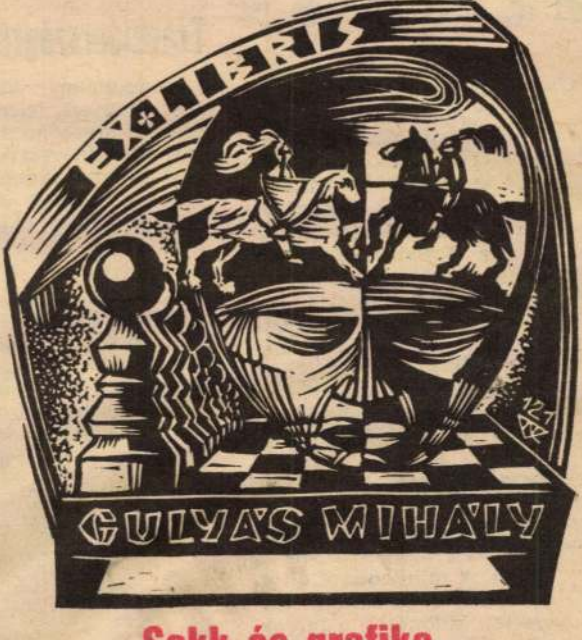

Sakk és grafika

Gulyás Mihály hobbyja a sakkozás és a grafikagyűjtés. Nagy László grafikus szép rajzú ex librisében ezt a két hasznos időtöltést fejezte ki.

atban

szítő művészetét. A thüringiai szőttesek gazdag csíkmotívumait alkalmazzák a korszerű jersey anyagokon és az ezekből készített együtteseken. A Berlini Divat Intézet ezeket a mintákat és motívumokat a különféle ruhagyáraknak és üzemeknek továbbítja, ahol a legdivatosabb modelleket készítik el. A Felsőruházati Kötöttárugyár alkalmazza a legsikeresebben a thüringiai szőttesek mintáit a női és gyermekruhákon.

Romániában

a változatos táj gazdag népművészeti hagyományokkal társul. A mindennapi öltözködésben is él még a népviselet, különösen a falvakban. Állandó és kimeríthetetlen tárháza ez a divattervezőknek és a különféle ruhagyáraknak. Az egyes népi öltözködési ruhadarabokat

divatot.

Franciaországról

tulajdonképpen azt k
írni, hogyan jelentke
francia divatban a nép
leg. Hogyan veszik át
rosi divat szamára a
tagne-i falusi öltözi
ruhadarabjait, vagy d
motívumait. Egy nem
ben érkezett diva
mégis mást sugall. A
riporter bepillantott a
szülő divat műhelytitk
s mi derült ki? Az, ho
kozákok híres köpen
— népviseletéből — k
az új divat, a követ
szezonra — Párizsban.

Nagy László

A váci Sztáron Sándor gimnázium állandó iskolagalériáján szerepel munkája, a mai tanulók között.

L.M.: Iskolagaléria Ráckevén és Vácott.

Pestmegyei Hírlap, 1974. máj. 4.

Nagy László

az első balatoni kisgrafikai kiállítás szereplők művei.

Balogh Elemér: az első balatoni kisgrafikai kiállítás Keszthelyen.

Napló, 1941. okt. 24.

Nagy Lánló, festő
költő

Lakását több magakénített kép díníti.

Nagy László festő akart lenni: fiát az Iparművészeti Főiskolára is, meg a képzőművészetire is.

Bertha Bulcsu: Interjú Nagy Lánlóval

104 – 114.

JELENKOR, Pécs, 1973, felmár

XVI
2.

Nagy László

A Kasselik Fidél tervezte Bp.V.Arany János u.15.sz. ház 1973-ra befejezendő felújitásának tervét Nagy László készitette.

Perchány Károly: A Várcsarnok-rekonstrukciók...
Művtört.Ért.1972.3.sz.213-223.1

218.1.

Nagy László, [grafikus, költő]

A képzőművéneti főiskola hallgatója volt.

Így jöttem én...

Nagy László: Egy rajztáblával 7.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. nov. 17.

Nagy László
reglédi grafikusművész alkotásai-
ból legnagyobb kiállítása nyílt a gyű-
lai Vörösi Művelődési és Ifjúsági
Házban. A kiállított több mint 50
grafika, linómetszet, portré és ex lib-
ris látható.

Magyar Hírlap 1971/328 Földi

Nagy László költő és műfordító

A 40-es évek második felében a Képzőművészeti Főiskola növendéke volt. Dylan Thomas és Szécsi Margit verseskötetét illusztrálta. Battay Elemér gyűjteményében egy rézkarca van.

Dévényi Iván: A „hites fotografus" gyűjteménye; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 13. l.

Nagy László

"A nyolcvan éves Déry Tibor köszöntése" c. megemlékezés illusztrációjaként az iró arcképét hozza a lap, melyet a művész készitett. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 19.
XVIII. évf. 42. sz. 3. lap.

Nagy László grafikus

Az érdi művelődési központban megnyílt amatőr művészek kiállításán szerepel ~~képe~~ rajza

Losonci Miklós: Amatőr művészek a budai járásban.
Pestmegyei Hírlap, 1973. szept. 22.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT 19
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Nagy László
1021

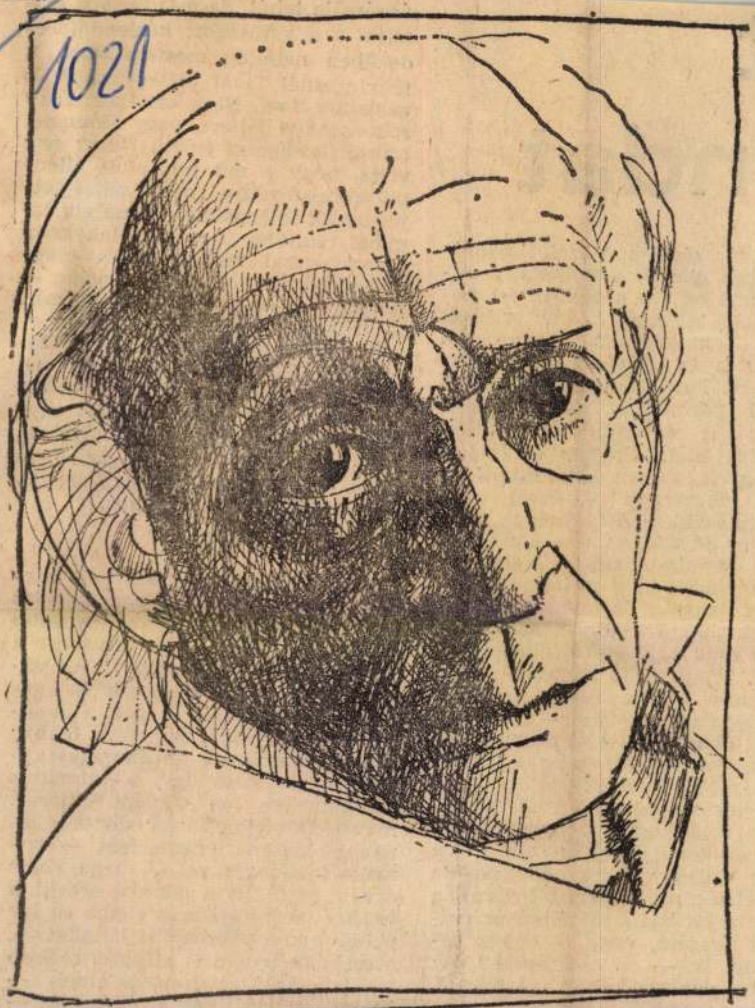

Nagy László rajza

tt
ondat

ég. István elvtárs voluntarizmusá-
al mégis élesen szembenáll: ép-
en, mert az ezt a felmentést ab-
zolútnak tételezi. Lőrinc viszont
zonosul a morális parancsokkal
s, és nem is csak azért, mert az
mber-lét legáltalánosabb, ösztöni-
rzelmi normáinak, az integráns
személyiség egyedüli biztosítéká-
ak hiszi őket. „Elvégre én is em-
er vagyok, s nem kell engem ok
élkül megsérteni" — érvel nagy
eszélgetésükkor Rózsánénak. Túl
minden fölszínes moralizáláson,
Lőrinc azonosulása gyökeresebb,
nert úgy érzi: ha a személyiség sé-
ül, az igazság is megsérül: „az
gazság nem foglalható szavakba,
anem csak egy egész emberélet-
e...". „Csak az a kérdés — fog-
alja össze Lőrinc innen sarkítva
s a maga dilemmáját —, hogy az
gazság nem veszti-e el azonnal ér-
ényét, ha valakit meg akarunk
yőzni róla." Konfliktusa tehát az
gyén történelmi cselekvés-lehető-
égeire vonatkozik. Összetettebben,
int egykor Raszkolnyikové, de
Lőrinc belső vitája sem annyira
örténetileg, mint inkább logikailag
iélezett. Mi hát a döntőbb: az em-
erség akarása, vagy — ennek ér-
ekében is — a cselekvésé? Az
yénre nehezedő két másirányú,
egyenrangú és egymást feltéte-

Konfliktusa végül is nyitott ma-
rad. Ügyében maga az író is ta-
nácstalan. A tisztességes életnek
arra a vágyott mikéntjére, amikor
a gondolkodó-szuverén ember egy-
szerre lehet önmagáé és a történe-
lemé: Déry nem tud hőst. Az egyén
sorsa — a regény tanúsága szerint
— feloldhatatlanul tragikus.

★

Illetve mégis... Azzal kell zár-
nom, hogy A befejezetlen mondat
irodalmunk egyik legtalányosabb
alkotása is. Mert Déry elvarrja a
szálakat, befejezi a regényt. Ad vá-
laszt, csak éppen többet is és egy-
mással ellentéteseket. Igaz, a hang-
súlyos választás Lőrincé, s ő, bár
súlyos aszkézissel, de önmagát vá-
lasztja; gesztusa így a humánus
eszményeket, az egyéni morált
nyomatékosítja. Lőrinc döntése lé-
nyegi, hiszen felismerését — ön-
maga feláldozásával — maga Péter
érvényesíti. Ezt a döntést erősíti a
regény megannyi más eleme is, így
például az a stílusból is kihallatszó,
a cselekményben is kifejezésre jutó
magány és kiúttalanság, amely —
az egykorú kritikák szóltak róla —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 AUG
ÚJ ÍRÁS
Budapest
Nagy László
1021

NAGY LÁSZLÓ

Betűképek

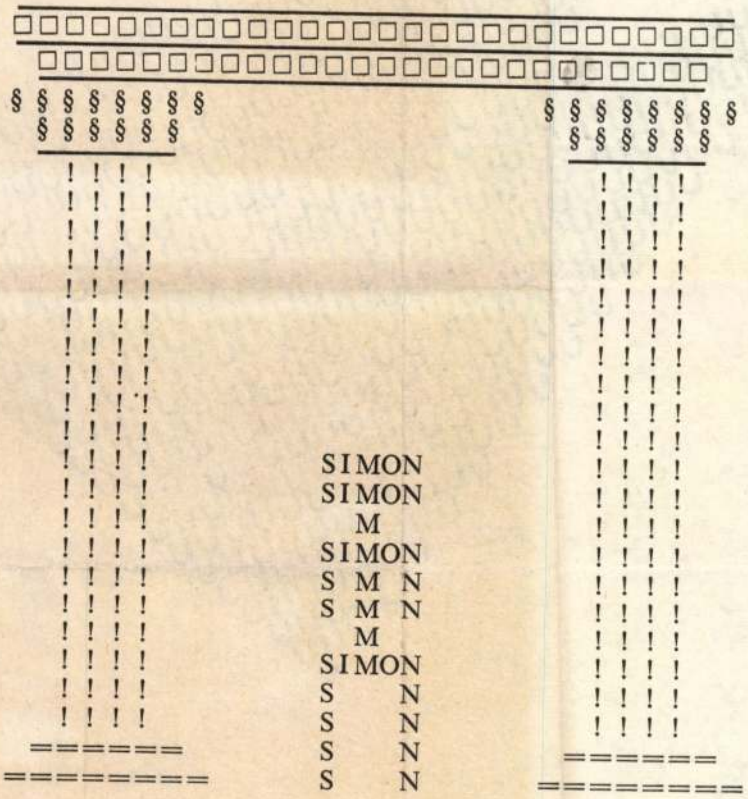

AZ OSZLOPOS

ELŐRE ELŐRE ELŐRE
ELŐRE ELŐRE ELŐRE

HORDÓSZÓNOK II.

c/1

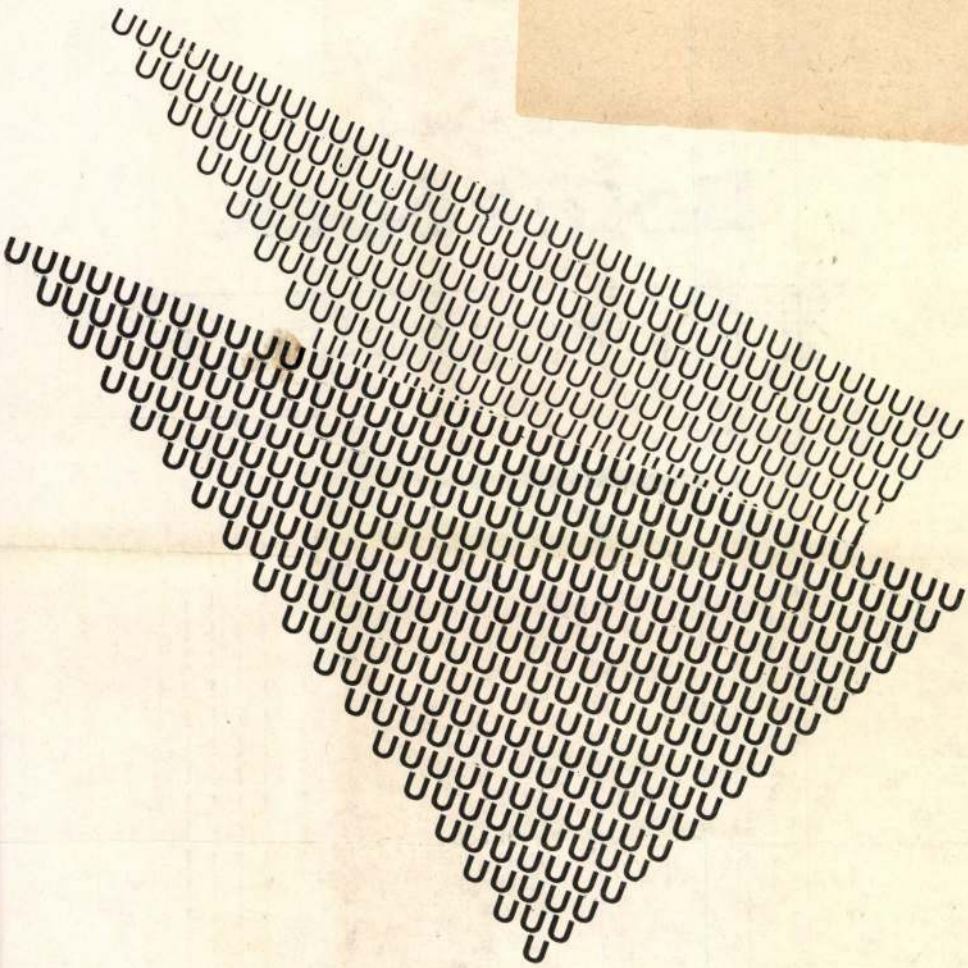

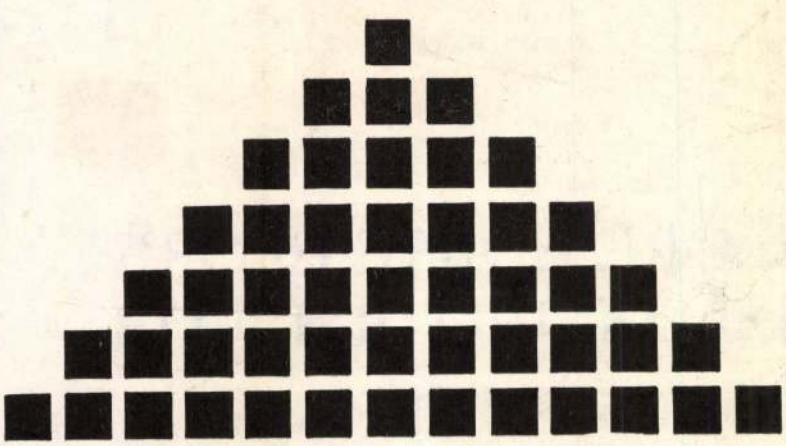

SZÁRNY ÉS PIRAMIS
Kondor Béla emlékének

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nagy László

PEST MEGYEI HÍRLAP
1972 MAR 26

1021

Nagy László: Halász

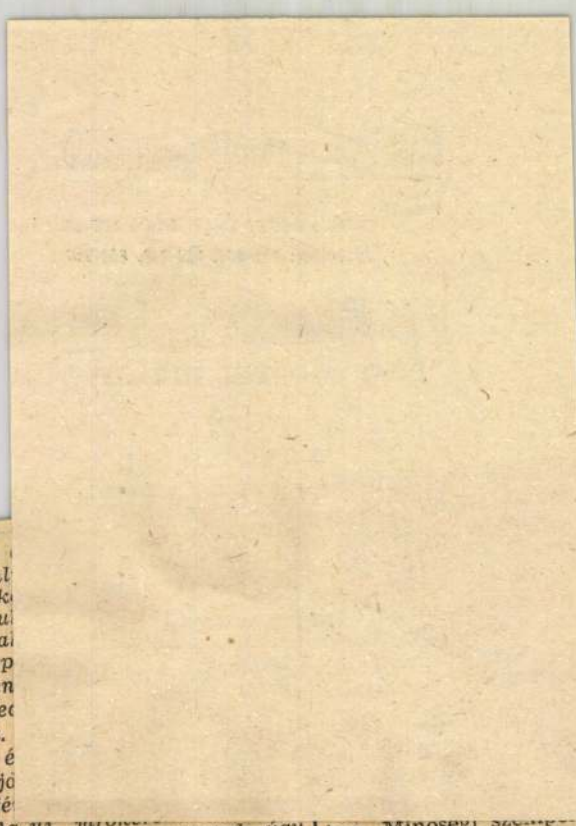

teres
alatt
áraml
csökk
alaku
ciónal
csöpp
ötven
terjed
szét.
lió é
majó
a fé

Az uj járóke... tésekor az energetikusok úgy döntöttek, hogy a dolgozó felületeket nem borítják rozsdamentes acéllemezekkel, hanem pobjeditből készült védőréteget visznek fel rá, ráadásul hatalmas felületen — 70 négyzetméteren. A kipróbálás napján az irányító állomáson elhangzott a vezényszó: „Indítás". A gépteremben a gépcsoport felett megmozdultak a készülékek mutatói, és a dolgozó turbina zaja megtörte a csendet. A turbina járókerekének lapátjai alatt tombolva zubogott a víz, de erőtlenül ahhoz, hogy bármit is tegyen: a pobjeditből álló vékony, mindössze néhány tized milliméter vastagságú hártya megbízhatóan védte a fémet.

...övet,
igen
yban.
húsá-
mely-
nm —
süllő

ha-
tartal-
ezőbb,
árhús-
ból a
ban. Minőségi szempontból a halhús még a tejnél is értékesebb tápláléknak számít.

A halhús természetes vitaminforrás

A halhús zsírtartalma halfajonként változó, sőt ez függ a hal tápláltságától és takarmányának a minőségétől is. A sovány ponty 100 gramm húsában 1,9, a hizlalt kövér pontyéban 8,7 gramm vagy még ennél is több a zsír. A fogassüllő kimondottan sovány húsú hal, az angolna, a heringfélék, a makréla zsírosak; ezek zsírjában sok értékes, zsírban

„Merülő csés

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Nagy László Lázár, grafikus

SEP. 4

Magyar Ifjúság

1021

Ex libris

A fenti fametszetet Nagy László Lázár ceglédi grafikus készítette a Szentesi családnak abból az alkalomból, hogy gyermekük született.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

1973 DEC 2

Pestmegyei Hírlap

Nagy László

1021 A Holt-Tiszánál

Nagy László rajza

nap alapszabad
szabadságot ará
dolgozónak nin
kèrek hónapja,
a hónapban 5 1
két hetet dolgc
gyelmen kívül
badság megálla
vasóink rendsz
zik is az ilyen
rást, de nem [illegible] adnak nekik igazat.

Pedig kivétel nélkül, minden ilyen panasz esetén a dolgozónak van igaza. A rendelkezések szerint, ha a dolgozó munkaviszonya évközben keletkezett, illetve szűnt meg, a részére járó évi rendes szabadságot aszerint kell kiszámítani, hogy a munkaviszonyban töltött idő az év összes naptári napjainak mekkora hányadát teszi ki. A számításnál elkerülhetetlenül keletkező töredéknapok esetében a dolgozó évi rendes szabadságának eldöntéséhez a fél napot elérő

zene tánczritmusban. 10.05: A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából 10.35: Az MRT szimfonikus zenekara játszik. 11.47: Láttuk, hallottuk — a kiállítótermekben. 12.07: Az elégedetlen kis hangya. Mesejáték. 12.55: Részletek Strouse Bye bye Birdie és Az aranyfiú című zenés játékából. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00: Az Ifjúság Rádió zenés műsora. 15.00: Reklám. 15.05: Mit üzen a rádió? 15.40: Leonid Kogan hegedül. 16.00: Hírek. Időjárásjelentés. 16.05: Népzene. 16.30: Tito Scipa énekel. 16.47: Richard Strauss: Don Quijote — fantasztikus változatok egy lovagi témára. 17.29: A vasárnap sportja. 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. 18.05: Bottlik Sándor műsora. 18.15: Hanglemez (MK). 18.20 Slágermúzeum. 19.26: Jó estét gyerekek! 19.35: Az MRT énekkarának hangversenye. Közben

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Szolnok Megyei Néplap

1974 SEP 15

Nagy László Lázár
grafikus 1021

Ceglédi grafikus Jászberényben

A jászberényi városi-járási könyvtár Nagy László Lázár ceglédi grafikus 60 kisgrafikájából rendezett kiállítást. Nagy László Lázár eddigi munkássága a magát önművelő, tehetségét nehéz, de következetes gyakorlással kibontani tudó alkotó személyiség eredményeiről, sikereiről számol be.

A könyvtárban kiállított ex librisek is érdekes dinamizmusról vallanak. Nagy László a kisméretű lapokon általában sokféle tárgyat, figurát szerepeltet s ezeket sikerül párhuzamosan metszett vonalnyalábok ölelkező vagy széttárulkozó íveivel egységes kompozícióba fognia. — Hogy a tárgyszerű zsúfoltság nem szükségszerűsége a tartalmas mondanivalónak, azt jól illusztrálja néhány olyan lap, amely éppen e stilizált fekete-fehér vonalnyalábokat teszi a kép lényegévé, ebből é tve fel miniatür napsütötte tájképet vagy a vízben úszó test változó mozgásformáit.

E kiállítás kapcsán — hasznos tanulságként — feltétlenül szót kell ejtenünk Nagy László művészetnépszerűsítő, szervező munkájáról is. Cegléden egységes szervezetté sikerült alakítania a kisgrafikagyűjtők 30—40 fős táborát. Ez a kör évek óta egyedülálló művelődési programot valósít meg. Előadássorozatokat rendeznek, az ország nagy művészeti hagyományokkal rendelkező városait csoportosan látogatják meg, de a kör is helyt ad országos gyűjtő és művész találkozóknak.

A. A.

tításával megalázták, s szín-
té meglopták őt meg a fele-
ségét — Bujkó a kifosztott-
ság és tehetetlenség keserű
szájízével nyitott be a háza
ajtaján.

RAJZA

... a XIX. század ele-
jének népies színjátéka, az
Irodalomtörténeti füzetek so-
rozatában került kiadásra. A
nyelvtanulók munkáját segíti
a sokadik kiadásban megje-
lent Német—magyar kézi-
szótár és a két kötetes nagy
Német—magyar szótár,
mindkettő Halász Előd szer-
kesztésében. A népszerű mi-
niszótárak legújabb kötete
Havas Lívia Magyar—német
miniszótára. A Terra gondo-
zásában jelent meg a Ma-
gyar—bolgár (bolgár—ma-
gyar) útiszótár. Két fontos
ipargazdasági mű is napvi-
lágot látott. Az egyik Mód
Aladárné—Kozák Gyula: A
munkások rétegződése, mun-
kája, ismeretei és üzemi de-
mokrácia a Dunai Vasmű
két gyárrészlegében, a másik
Kiss Tibor: A szocialista
nemzetközi vállalat.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KORTÁRS

1977 DEC

Nagy László

1021

NAGY LÁSZLÓ: Kós Károly

– Megölték a trónörököst ma Szarajevóban.
Hirtelen sztánai fagy csapott rám:
Háború... Ebből világháború lesz...
Világfordulást jelentett a sztánai emlék nekem
falusi...
De régen is élünk. De sok minden történt ez ala

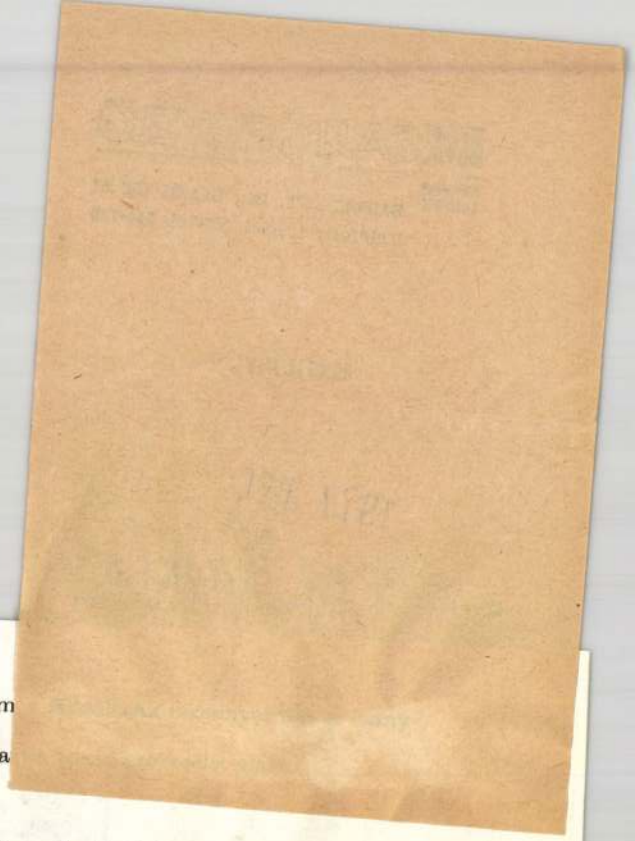

Móricz Zsigmond: »Budai Nagy Antal«

Kós Károly színdarabja a Vígszínházban

Titkok titka, hogy csak megszólal s már erdélyi, s szól, szól és úgy röppennek fel a századok, mint varjak a barázdáról, s múltba hanyatlik mai élete, mint a havasok alatt a völgyi szántók.

Annyira magára hagyva, annyira elzárva, örökkön az életért harcolva, a napok eseményzuhatagában soha nem volt s nincs ideje ellustulni s kitenni magát a szép verőfénynek, hogy kikeljenek lelkében a nyugati kultúra-kényelem csírái: maradt erdélyinek, ami erdélyi, maradt ősinek, ami ősitől jött, s összefolynak viadaljai Zsigmond királytul óta máig.

1977

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nagy László grafikus
Magyar Ifjúság

1974 OKT. 41.

1021

Hal, vad,

s mi jó falat,
– kedvence
Rozeinstein
Tibornak.
Ezért készített
számára jellemző
ex librist
Nagy László
grafikus.

men-
ruha-
akul –
vénye-
térdet,
sszúsá-
mér-
ará-
redmé-
hetünk

müipari
alat
n áll a
a váll-
A ter-
eses és
Különö-

Az

a r
sele
müi
mag
vel.

nagyon csinos modellt láttunk. A pantallókhoz változatlanul divatos a háromnegyedes kabát, csakhogy már nem baba-stílusban, hanem szűkebb vonalvezetéssel követi az alakot. Az egyszínű kabátokhoz a skót és eszterházykockás szövetnadrág divatos. A fiatalok jersey–bőr kombinációs öltözékei mindig lemberdzsekkel, vagy csipőig érő kis spencerkabátkával készülnek. Érdekességként hasítottbőr kabát–blúz együttessel mutatták be az egyik kockás nad-

Nagy László

Vonzás

Nagy Lászlónak

Kellesz a kárhozathoz,
az üdvösséghez,
kellesz hangnak
a némák
körmenetéhez.

Rozzant kocsmai
székek,
üvegek, képek,
részeg seregek —
minden
megindul érted.

Vonzod az éhes létet,
lényed a póráz.
Üdvösségre ki gondol:
szavadra pályáz.

Minden égbeli érckő
melleden villan,
fordul, énekre-lobban
félelmes kínban

Ó majd kitűz az ország,
kénytelen vállal,
bajban elhenceg véled:
sajgó virággal.

1958.

Szécsi Margit

Nagy László: Fiatalkori önarckép

Élet és Irodalom. Bp. 1978. febr. 4.
XXII. évf. 5. sz. 5. lap.

Az ígéret

Lásd: Tuloldalt!

BÚCSÚ NAGY LÁS

Megint megcsókoljuk

Nagy László nemrégiben megrajzolta Kormos István arcát, halottunkét, bátyánkét. Olyan hű volt a kéz, hogy megmagyarázhatatlan döbbenet fogott el, amikor én, az élő, az élő arcba néztem. Sokára vettem csak észre, hogy mi az oka hökkenésemnek: a szem. A szem, amely, mint a híres fajumi portrékon, ezeken az ezredéves sírfestményeken, máshonnan és máshova néz, akkor is, amikor ránk figyel. Honnan tudja, kérdeztem magamtól, honnan tudja Nagy László, mint néznek a halottak? De tegnap, amikor lucskos hó áztatta a várost, megértettem: aki magában hordta a hiányt, csak az tudta így láttatni a hiányzót.

Tegnap óta ízlelgetem számban ezt a furcsa magyar igét is, hogy *nincs*. Hiszen — ha hiányát részemmé akarom tenni, olyan létigét kellene lelni, amely önmagamat is kifejezi. Csakhogy nem lehet. Körül kell írni: nem él, nem létezik, meghalt, s akkor magamról is mondhatom ugyanezt egyes szám első személyben. De róla azt kell mondanunk, hogy *nincs* már, ahogy halotti beszédében a néhai költő, magamról pedig nem mondhatom, hogy nincsek, legföljebb azt, hogy nem vagyok. S meglehet, azért van ez így nyelvünkben, hogy magunktól el tudjuk távolítani azt, aki meghalt.

Ám éppen ezt nem akarom. Mert ő volt ifjúságunk angyala, akinek kezében kivirágzott az ostor. Nem is tehetett mást: hiszen combjában fecskenyilaltató hasadék tátongott, mint magamnak is tüdőmben, s ő tudta, hogy annak, aki botozva jár-kel a világban, muszáj szárnyakat növeszteni, ha céljához akar érni. Angyal volt ő, ifjúságunk angyala, akit nehezen szerettünk meg. Magam is, amikor először hallottam Szegeden, a konzervatórium nagytermében szavalni — amikor olyankorú lehetett, mint most én, az élő, aki nem talál már közös igét —, magam is föllázadtam tisztasága ellen. Nem értettem, mit akar ez az ősz ember, hogyan mer hadat üzenni az alantasságnak, hogyan mer dalolni

Átváltozásra

Hát elrepült
a kis királyfi.
Halk gyermekmódján
megmutatta,
így kell könnyű
felhővé válni.

Majd jő tavasszal,
bárányfelhő,
egy-két könnyet még sír a földre,

Nagy László László grafikus

Vasárnap megnyílt az orsz. kisgrafikai kiállítás, mely nov. 4.-ig látható Cegléden. A művész művei szerepelnek a kiállításon.

Lovonci Miklós: Megnyílt Cegléden a III. országos kisgrafikai kiállítás.
Pest Megyei Hírlap, 1947. okt. 25.

Nagy László

a Pataky Kisgalériában nyílik meg 1978. aug. 18.-án L. Bencze László, Kozák Attila, Kövesdi János & Nagy László kiállítása.

Meghívó

1978. aug. 18.

Nagy László

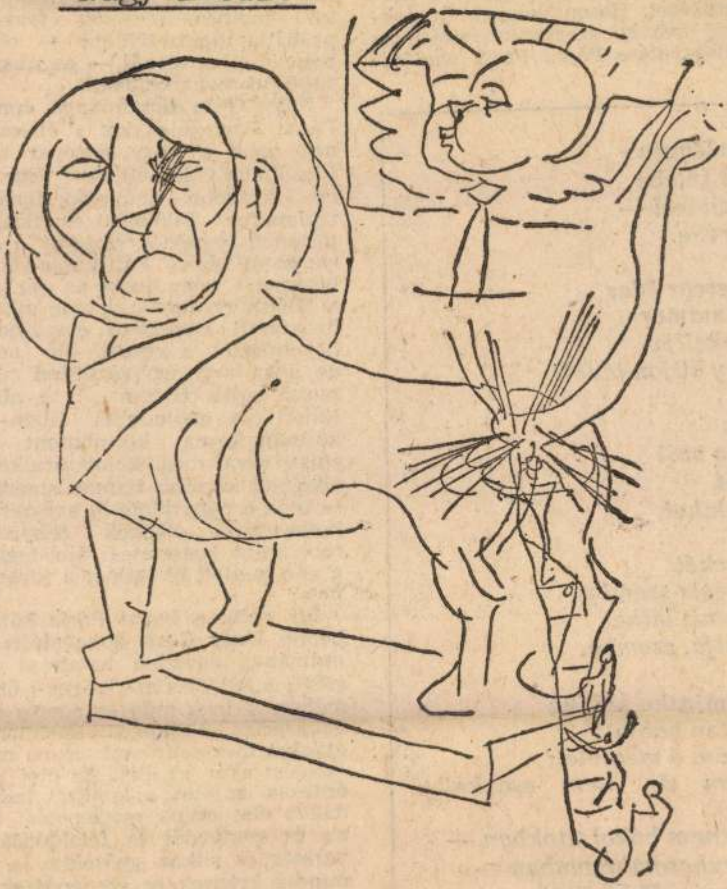

Nagy László karikatúrája

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 10.

1977 DECEMBER

. re-
stuk

özül,
neg-
rója

szemléletét. Éppen ezért nagyon fontos, hogy Nagy Géza fölfedezi és hangsúlyozza Pápai Páriz orvosi tudásának európaiságát és korszerűségét. Hasonlóképpen: a doktorrá avatási szertartás leírása és költségvetése Pápai Páriz naplójá-

— [illegible] tán Leibniz, Malebranche, Bayle, Shaftesbury nevével jellemezhető — európai békefilozófiába, mely végül a tolerancia, a megértés, az okos és öntudatos kompromisszumok fényeivel próbálta megszelídíteni — olykor nem is sikertelenül — az abszolutisztikus monarchiákat.

Nagy Géza tanulmánya épp itt, Pápai Páriz életének s életművének ebbe a nagy európai békefilozófiába való beillesztésekor mutat legszebb művelődéstörténeti távlatokba. Filológiai és filozófiatörténeti remeklés, ahogyan a *Pax*-sorozatot lezáró *Pax aulae*-ról bebizonyítja, hogy benne az agg tudós a Habsburg-abszolutizmus elkerülhetetlenül következő évszázadaira figyelmezteti s készíti elő népét, de úgy, hogy egyszersmind túl is mutat rajta. Hiszen „...az abszolutisztikus monarchia állam- és kormányforma körmönfont kazuisztikával megalkotott uralkodási elveinek ironikus hangú ismertetése után a népuralom öt egyszerű és kategorikus elvének felsorolása több mint ismertetés: állásfoglalás a nép mellett és üzenet a jövendőnek."

Így válik a Pápai Páriz kötet s benne Nagy Géza kongeniális tanulmánya egyetlen hatalmas eszszévé, a szó Bretter György-i értelmében, akinek szép és pontos szavai szerint az esszé „...szemben az *érdekes* történetírással: csupa meglepetés; akár az élet. Az élet nem [illegible] az élet, a konkrét indivi- [illegible] meglepetés: krí- [illegible] és

larcos Harlequin
os dámák fülébe
ndő nyaktilóról —
t vár cserébe.

a mézes terror édes
l a szelíd mámor
s ha ki sokallja
áttal, vagy álljon távol.

riáskerék
ír, furulya szól
ér öltönyét
Gilles valahol.

ladni a leckét
l áll és mégis szembe
dannak, amit láthat
ak, ami látja, szembe.

de mégis, mintha szállna
mi [illegible] *bábja*
tté
or

ál
al
á

XXI. évf. 50. sz. 9. lap.

Nagy László

szigkigeti rajza

Uj Irás 1977-5-124

Nagy László

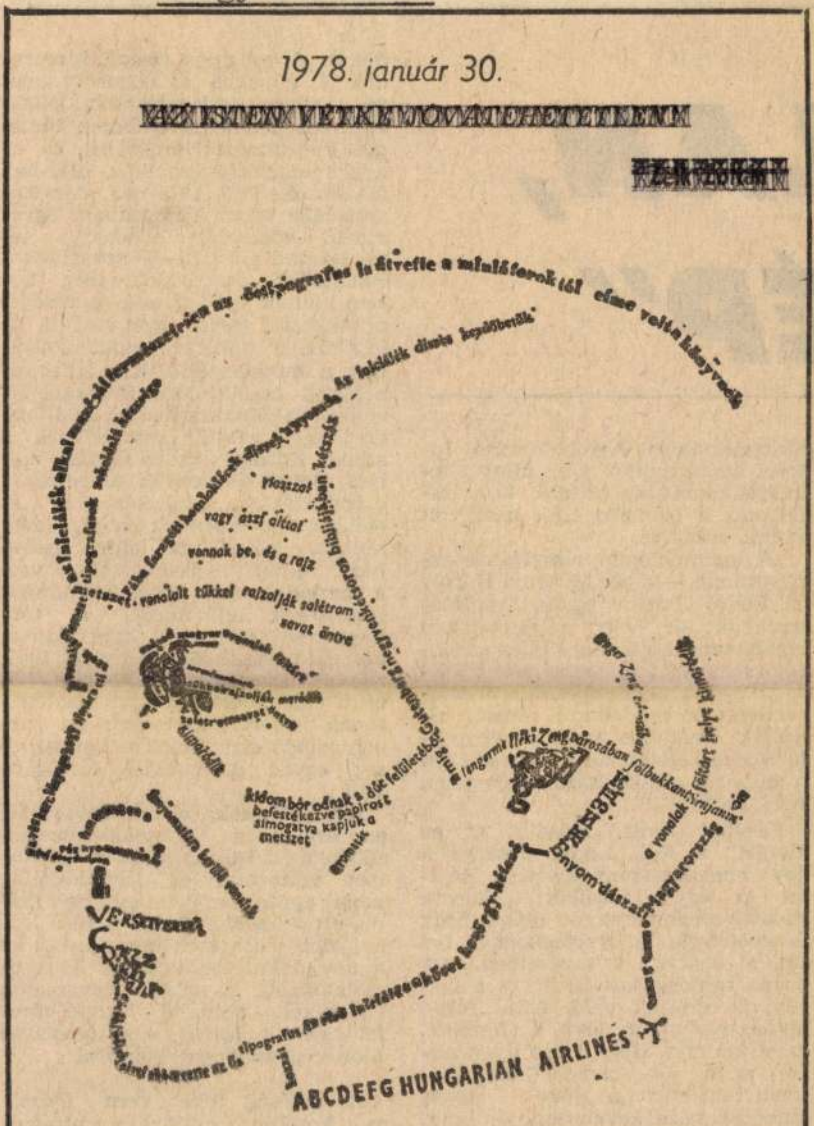

Nagy László: Önarcképvers

Élet és Irodalom, Bp. 1978. febr. 4.
XXII. évf. 5. sz. 4. lap.

Új seb a cédruson

TLAN, IÉP"

Munkaterápiás Alkoholelvonó Intézet beutaltjainak több mint a fele szakképzettség nélküli, 40 százalékának a beutalás előtt nem volt munkaviszonya.

„A kriminológiai vizsgálatok arra utalnak — írják Miltényi Károly és Vavró István egyik tanulmányukban —, hogy a társadalom legalacsonyabb kulturális és gazdasági szintjén álló személyek a társadalomnak olyan speciális normarendszerrel rendelkező rétegét alkotják, amelyben az itt érvényesülő sajátos életforma következtében a bűnözés gyakorisága lényegesen magasabb."

Fenákel Judit „másolta át az életből" a Nők Lapja hasábjaira egy munkásasszony leveleit. Részlet az egyik levélből: „Nagyon rosszak az emberek, én hiába türök és gyötrődök. A gyermekem el fog züllení ebben a környezetben. Itt csupa rablógyilkos lakik, és a férjem is közéjük való. Attól félek, olyan gazember lesz a fiamból, mint az apja. Hogy lehet ilyen ebben az új rendszerben?" Egy későbbi levélből: „A fiam... rossz emberek közé keveredett, és iszik, és elszedi a pénzemet, ami kevés van, pedig én csak egy egyszerű munkásasszony vagyok, nem tudom, miért türik el az ilyen dolgokat a mai társadalomban..." Akár hitelesek a levelek, akár költöttek, találóan jellemzik a lumpenréteg újratermelődésének folyamatát, amelynek egyik eredője a „minta" utánzása. Ehhez ismét egy adat: az antiszociális viselkedésű gyermekek 41 százalékának a szülei is dudukál. A rohamos ütemű iparosodás, a növekvő munkaerőkereslet új, képzetlen és iskolázatlan, lakástalan és pénztelen emberek tömegét vonzotta a városokba, és az agglomerációs övezetekbe. 1949-ben a lakosság 36,8, 1975-ben már 50,4 százaléka lakott városokban; egyes vidéki városaink népessége negyedszázad alatt 50—80 százalékkal emelkedett. A városok még így sem tudták befogadni a szükséges munkaerőt; egyre gyarapodott az ingázók, a „feketevonatok" utasainak, a munkásszállások és kétes albérletek családjuktól tartósan távollevő lakóinak, valamint az állandó lakhely nélküli „csövezőknek" a száma. Közöttük azoké is, akik szabad idejük és pénzük jó részét a csapszékekben töltik-költik, és előbb-utóbb rájönnek arra, hogy munka nélkül is lehet pénzhez jutni. Tömegessé vált a családok és a hagyományos közösségek felbomlása, a természetes emberi kapcsolatokból való kiszakadás. Mindezt tetézik a háromszázezer főnyire becsült cigánylakosság szocializálódásának ismert nehézségei; az, „urbanizálódó" cigányság a lumpenréteg egyik utánpótlási forrásává vált.

Az iszákosok, a munkakerülők, az erőszakos bűncselekményeket elkövetők között igen sok a lakóhelyét változtató és társadalmilag mobil egyén. Az ilyen egyének száma ott a legjelentősebb, ahol a legnagyobb változások következtek be a társadalmi szerkezetben és kapcsolatokban. A jelzett folyamatok klasszikus példája Dunaújváros felődésének lassan már feledésbe merülő „vadnyugati" őskora.

●

A valóság tehát nem igazolta korábbi optimista prognózisainkat; a lumpenproletariátus — akár így nevezzük, akár másként — a kapitalizmus felszámolásával még nem szűnt meg, és elkerülhetetlenül ellentmondásos fejlődésünk során újraképződésének feltételei sem tűntek el. Annak ellenére, tovább létezik és újratermelődik, hogy külön-külön tiszteletre méltó erőfeszítések történnek az iszákosság, a munka-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 NOV 6

PEST MEGYEI HIRLAP

Nagy László

Küzdelem 1021

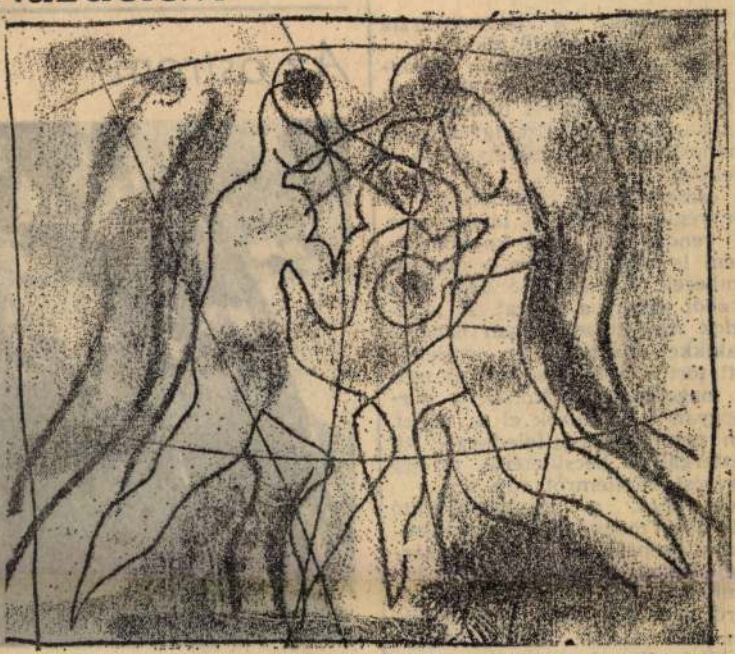

Nagy László monotypiája

kát?

Nem sú

beszélgetést a
útjain járva folyta
Esztergályos koron
meg, hogy vasalt
dolgozzak, a gépet
takarítsam le. Ezt
ıonosítani itt a mű
jekben is.
esztergályosok üz
ır végigmegyünk —
vendég itt, nem
em is hagyják abba a munkát
mberek. Az igazgató *nem csak*
véből ismeri a gyárat. A mun-
dok mellett sok olyan ismerős
akikkel közösek az emlékei.
tt törték a fejüket egy új mű-
megoldáson, rajzolták a por-
ıogyan is készítsék el a gépet.
n percekre is elfeledkezik itt,
sztergályos becsületéről, ott egy
yezési kérelemről van szó.
or János, a munkásigazgató
l időre megkérdezi mindenttu-
számítógépétől, hogy a törzsgár-
gjai közül ki érkezett kerek ju-
mhoz, kinek illik gratulálni?
ről sem feledkezik meg. Ilyen-
z MM jelzésű, merített vezér-
ıtói levélpapírra ráírja:
zönet a sokéves, évtizedes
áért.

CSULÁK ANDRÁS

Kádár János Miklós festménye

A magyar művészek Műcsarnokb

KÖSZÖNTJÜ

Nagy László

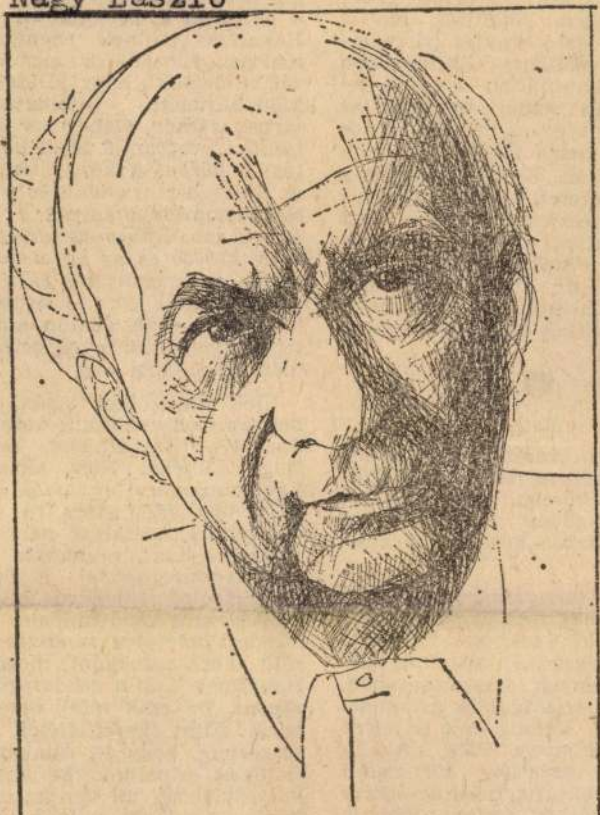

Nagy László rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 29.
XXI. évf. 44. sz. 3. lap.

SZOLGÁLÓ SZAVAK

TŐL — A GÉPPISZTOLYOKIG?

marxizmus és a liberalizmus szövetségével!", „Bevezetni az általános had- és munkakötelezettséget a munkanélküliség letörésére!", „Forró fogadtatást készítünk elő a Bonnba látogató szovjet pártvezetőknek!" Jogállam? Göttingenben néhány azonosítatlan eredetű — Bubackon és Schleyeren mint az állam vállalt és sajnálatlan áldozatain ironikusan töprengő — röpiratot találtak. Erre felszámolják a diákszervezetet, és elmozdítási javaslatot terjesztenek elő több tucat professzor ellen, akik megszólaltak a szervezet védelmében. Jogállam? Nézzen ki az ablakon. (Rácsos rendőri riadóautó áll az egyetem előtt.) Állandóan ott áll — mondja. Jogállam.

●

Frankfurti záróakkord: Franz Joseph Strauss a televízióban. Néhány beszédrészlet. Téma: a terrorizmus szellemi gyökerei és a szociáldemokrata kormány felelőssége.

FJS: „A terrorizmus leküzdése kapcsán szolidárisak vagyunk a demokratákkal." Csakhogy: „Semmiféle cinkosságra nem vagyunk hajlandók a tények összemosásában, az okok és összefüggések ártalmatlanításában." Nézzük, mit is jelent ez tulajdonképpen. FJS: „Aki a konfliktust egyetlen történelmi igazságként oktatja, beletölcsérezve azt az ifjúságba: szellemi bábája az anarchista terrornak... Aki oktatót és tanítványt elnyomóként és elnyomottként jellemez, aki munkaadót és munkavállalót kizsákmányolóként és bérrabszolgaként rágalmaz meg, aki a történelmet és a társadalmat az erőszak és az elnéhány éve az NSZK legnagyobb állami kutatóintézet-hálózatának, a Max Planck Institutnak szociológiai kutató részlege. És itt igazgat a hetvenes évek eleje óta Jürgen Habermas, akinek jelentőségét a marxista filozófia és szociológia azzal is elismeri, hogy jó ideje megkülönböztetett vitapartnereként tartja számon. Habermas jelen filozófiai programja legalábbis sajátos: a *közép*. A közvetítés Nyugat és Kelet, a marxizmus és a polgári társadalomtudományok, a kritikai és az analitikus gondolkodás, a konfliktusos és az egyensúlyi modellek, a szocializmus és a liberalizmus között. Az „új szintézis" — alighanem több ponton kibékíthetetlen gondolatirányok ötvözése — még készülőben van.

Ülök egy intézeti vitán. Az első benyomások erősítik a várakozásokat. Itt *van* elmélet, mégpedig Nagy Elmélet. Nem akármilyen. Egy munkatárs hozzászól. Közgazdász, úgy érzi, nincs rá szükség. Ökonómiai adataival nem tud a valamennyiük munkáját átfogó *rendszer-integrációs* nézőponthoz hozzájárulni. Növekvő munkanélküliség, emelkedő inflációs ráta — mindezt képtelen rendszer-stabilizáló mozzanatokként megragadni.' Habermas: kell a gazdaságtani nézőpont. De csak mint *Randbedingung*. Mint keretfeltétel. Tessék megérteni, hogy itt általános szociológiát csinálunk. Ez azzal foglalkozik, hogy mi van az emberek fejében, s hogy milyen „fejükön túli" körülményekhez igazítják a fejüket. Az emberek fejében pedig *nem* a gazdasági élet belső törvényszerűségei tükröződnek. A közgazdász hümmög. Akkor ő el is mehet. Egy másik munkatárs: a tervtanulmányukban szerepel az

1021

BÚCSÚ NAGY LÁSZLÓTÓL

Nagy László Kossuth-díjas költőt február 6-án helyezték örök nyugalomra a Farkasréti temető művészparcellájában, a Fővárosi Tanács adományozta díszsírhelyen.

A barátok, a pályatársak nevében SÜTŐ ANDRÁS búcsúzott Nagy Lászlótól. Többek között ezeket mondta:

... Történelmi omlások, romlások szülötte: magyar irodalom, nyelvi társtalanságában oly sokszor árvának nevezett fáradozásunk, hát vajon indokolt-e az árvaság fölemlegetése? E gondolat árnyékából téged néztelek, László, arcodnak arany pénzre kívánkozó vonásait figyeltem nemegyszer és vigasztalást találtam bennük: hogyan is lehetne árva az az irodalom, amelyet egy nemzet ringat a térdén, amiként Téged is magához ölelt a te néped, László! Milliók sorsában osztozva miért is lenne társtalan a művészi Szó, az élet vizét helyettesítő, a divatok hálóit, a lemondás kötelékeit mindig szétszaggató Elkötelezettség? Igen, elkötelezettség, ami Te voltál, drága Nagy Laci, minden rezdülésedben. E fogalom hallatán görbeszájú vélekedést is fölszisszent a sznobéria, de látom aranyba metszett mosolyodat és fejmozdulatodat, ahogyan a magasba néztél: talpalatnyi föld felett a nagy ég kerítéstelen, a mi fáink igenis az égig nőnek, hogy lombjuk testvérlombokkal ölelkezzék a véges térben, s a végtelen időben. Így hallhattuk verseidet fiatal olvasóid ajkáról Marosvásárhelyt, Stockholmban, Torontóban és Bukarestben is. Megérted életedben a nagyvilágnak reád vetett pillantását is, de halálod gyászát csak magunk viseljük; halhatatlanságod tápláló forrása az a nép marad, amelynek Gondját magadra vetted. Magadra öltötted nem csupán gondjait, amelyek mindenkor elviselhetők, hanem életed értelmeként: a Gondot, a közösségit, az egyetlent, a magyar szellem óriásaira szabottat, amely épp megosztottságában egységes, a virrasztóktól pedig emberfeletti erőt követel. Jól tudjuk, László: a testi törékenység, amilyen a Tied is volt, a halál ütésközelében termi gyümölcseit; ribizke-terheket viselve talán most is élnél, mert bizonyos, hogy apró aggodalmak között egyedül a Gond a szívkamra-repesztő. Ez jutott ki Neked, mert éppen ezt vállaltad, s ilyen teherrel a biológia kivételes ajándékaképpen juthatunk el csak az emberi kor végső határáig.

... Sorsod a legnagyobbaké volt, László, a teherviselésben szívüket fölemésztőké. Azoké, akik a dunatáji kérdő kiáltásra: mikor mondunk már egy nagyot? — Ady előtt, Adyval és őutána olyan életművel válaszoltak, amilyen a tied is, László. A mindannyiunk útjába állított, megkerülhetetlen Vallatás és örök Számonkérés a ránk mért feladatok véghezvitelének dolgában. Az élők röstelkedésével mondom a szokványos, de fájdalmasan igaz önvigasztalást: elmentél, hogy csöndes jóságodat, a vizek fényfodraira emlékeztető testi mivoltodat levetve botlást, megalkuvást meg nem bocsátó szigorúsággal állíts bennünket lustrára; elmentél, hogy a mi gyarlóságaink elé dobbanj konokságedzőnek, biztatásnak, eszméltetőnek, kötésnek, oldásnak, nyelvünk fölött virrasztó dajkának és emberségnek minden lehetséges embertelenségben. Itt voltál és azt írtad könyved homlokára: arccal a tengernek. Hadd tegyem hozzá: és a tengerszemnek, amelyről székely népmesék regélik, hogy titkos mélységeiben tengerrel társalog. Erről Teveled már nem beszélhetünk többet. Ki kell szárítanunk szemünkből a könnyet, hogy igaz ragyogásában fogja föl ragaszkodásunk a Csodát, amit ránk hagyakoztál.

... Korán, a küzdelem ágyútüzes szakaszában szakadt meg a szíved, László, miközben már lovas századaid fölött is szemlét tartottál; iszonyatos a veszteség, ha elgondoljuk: micsoda rohamok orkánereje feszült a szándékaidban, hűségedben, megalkuvásra képtelen, forradalmas konokságodban. Ami a hosszú élet lehetősége volt benned, ami immár némaság marad, annak üres helyét is betöltik örök szolgálatra képes műveid, a lehetetlenbe kapaszkodók a jövőnek sziklafalain. A meg nem írt sorok, a vérbe-fult mondandók helyét betöltik, fogunk között is tört szorítva — a megiratlanok, s a kimondatlanok. Élő közelségedben tán föl sem fogta sejtelmünk a Te valóságos nagyságodat, a magasságot, ahol homlokod ráncaiban a Gondot viselted. De most már tanúi leszünk a halálodat követő vulkanikus kéregmozgás látványának: egy sírgödörnyi szakadék körül eddig ismeretlen hegyvonulat támad, árnyékot vetve minden törpeségre, minden alacsonyságra. Ha vigasz nincs is: szívünket erősíti ez a Te némaságos figyelmeztetésed.

Féljenek tőled ezután is a költői szó kufárai és mindenfajta pénzváltói. Mert kegyetlenül igazságos és tisztító erejűvé szigorodik mindnyájunk számára a Te szelidséged, amellyel — mint elmondatott rólad, — „tonnányi tételekhez a margaréták szirmát is odadobtad".

Be közeli és fájdalmas emlék a Te kolozsvári gyászod az ugyancsak fiatalon eltávozott költőtársunk koporsójára ejtett szavaiddal. Azt mondottad: „Ne legyen néked nehéz a föld." Nincs jelzőm, drága László, hogy minden igaz barátod, magyar írótársad nevében is kifejezhetném a fájdalmat, amelybe kolozsvári szavaidat begöngyöltem, hogy elhozzam, visszahozzam: nyelvben bujdosó a versben bujdosónak; több nem lehetek most, csak visszhangod, László!

„Ne legyen Néked nehéz a föld!" Nyugodj békében.

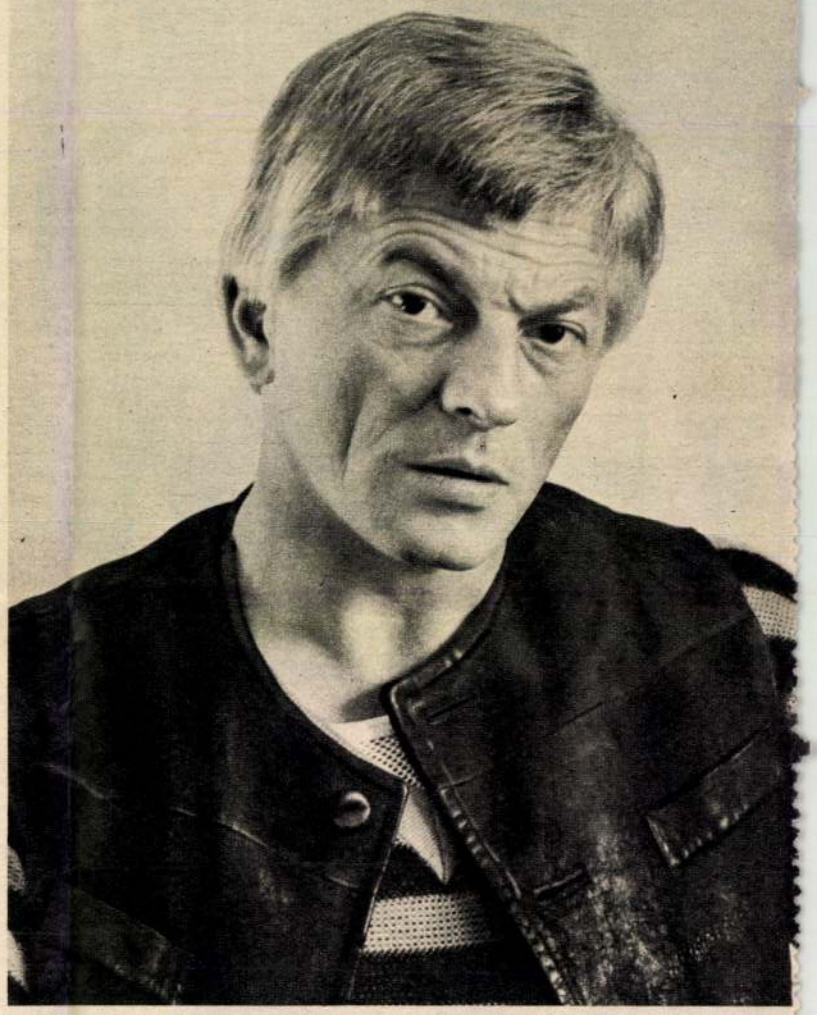

Balla Demeter felv.

Nagy László: Fiatalkori önarckép

NAGY LÁSZLÓ

Jártam én koromban, hóban

Jártam én koromban, hóban,
húzott az álom.
Mást kerestem s mellém te álltál,
kardél mellett felnőtt virágszál,
sebzett virágom.

Húszévem elveszett, s érzem,
te lész a vigasz.
Mord kültelken, hol a füst szárnyal,
szádról szóló harmonikáddal
föl-fölvidítasz.

Engem a szépség, a vigság
csodásan éltet
Érte égek, hogy megmaradjak,
bár úgy kelljen szívnom, mint rabnak
kócból a mézet.

Köröttem kúsza az élet,
kúsza a sorsom,
Vértezz hittel, hűséggel állig,
akkor én a halálosságyig
belédfogódzom.

Egy modern mackó február 2-án...

MTI — Fényes Tamás felv.

Szeszélyes volt az elmúlt nyár

MTI — Ruzsonyi Gábor felv.

Népi időjóslás

Az időjárás ősidők óta érdekelte az emberiséget, hiszen az évszakok váltakozása, a hideg és a meleg, a csapadék és az időjárás okozta természeti csapások jelentősen befolyásolták életét. A hosszú évszázadok, mondhatnánk, évezredek alatt kialakult népi gyakorlat a tudománnyal ellentétben számos meteorológiai babonát, egyes napokhoz fűződő különös jelentőséget fűz.

Megkérdeztük a Meteorológiai Intézet illetékeseit: 1977 meteorológiai mérlegében hogyan váltak be ezek a népi jóslások.

Az év első meteorológiai mondása: „A kutya nem eszi meg a telet". Ez 1977-ben nem vált be, ugyanis január után már nem tért vissza a tél. Az év jelentős meteorológiai dátuma február második. Ilyenkor bújik ki a medve a barlangjából, illetve, ha akkor kint marad, a zord idő ellenére hamarosan beköszönt a tavasz... A mackó tavaly, február másodikán jelesre vizsgázott, ugyanis akkor néhány napig zord hideg volt, de utána egész februárban enyhe tavaszias időjárás uralkodott, nem egy helyen évszázados melegrekordok dőltek meg, csaknem 20 fokos hőmérséklettel. Sándor, József és Benedek március közepén zsákjukban valóban meghozták a meleget, és március vége felé 28 fokos meleget is mértek Homokszentgyörgyön.

Sajnos, a májusi fagyosszentek, Pongrác, Szervác és Bonifác is megjöttek egynapos késéssel, fagypont körüli hőmérséklettel. Orbán viszont (május 25.) a negyedik fagyosszent kegyes volt és megkímélte az éppen ez időtájt virágzó szőlőt a fagytól. Június 8-án Medárd, aki negyvennapos esőt szokott hozni, ezúttal a koranyári nyaralók nagy örömére, csődöt mondott: az igazi nyarat 1977-ben a június hozta.

A „vénasszonyok nyara" ezúttal jócskán megkésett, szeptemberben minusz 5 fokos hideget is mértek, de ezért kárpótolta az őszi kirándulókat és nyaralókat a hosszú meleg, száraz október és november, amely csaknem hathetes kései nyarat varázsolt Magyarországra. Az utolsó meteorológiai forduló Katalin napja, november 25-én. Azt mondják, „ha Katalin kopog, a karácsony locsog". Nos, Katalin valóban kopogott, Dobogókőn minusz 7 fokos hőmérsékletet mértek, Karácsony napjára azonban menetrendszerűen megérkeztek az enyhe léghullámok, 8—10 fokos hőmérséklettel.

Mindent összevetve, a néptapasztalat jónéhány esetben valóban eltalálja az időjárás alakulását.

Fényes Tamás

TALLÓZÁS A SZOMSZÉDOS SZOCIALISTA ORSZÁGOK MAGYAR NYELVŰ SAJTÓJÁBÓL

A Csehszlovákiában megjelenő ÚJ SZÓ január 27-i számában Bodnár Gyula „Ősbemutató a MATESZ Thália Színpadán" címmel írja a következőket:

„A jubileumi évadban két fiatal szlovákiai magyar szerző, Kmeczkó Mihály és Batta György darabját tűzte műsorára a Magyar Területi Színház, egyúttal fölvetvén bennünk a régi kérdést, lesz-e végre — ne restelljem leírni — nagy drámánk, amely rólunk szól, az utánunk jövő nemzedékhez és talán más népekhez is híven, érdemesen beszél, majd nemzetiségi [illegible]

vagy ha ismerték is, nem tudtak belőle erőteljes, színpadi művet fogalmazni.

Vajon sikerült-e Kmeczkó Mihálynak, akinek első darabját, Mint a fű fölé az árnyék címmel a kassai Thália Színpad mutatta be."

— »Elsősorban önismeretre szeretnék serkenteni a nézőt, mert anélkül nincsen haladás. Továbbá arra, hogy cselekedni kell és nem szószátyárkodni a cselekvésről. Hogy az őseink nyitotta sorból nem léphetünk ki, mert aki kilép, az egyénileg is, társadalmilag is elveszett.« — nyi-

MAGYAR HÍREK

Nagy László

1978 FEB 25

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

190

2

Egyik kedves [illegible] könyvtár rendsz[illegible] járt, mindig me[illegible] nak-e a magyar könyvek, s ha nem, akkor átrakatja a könyveket és egy kis táblára kiiratja: „Magyar irodalom".

Ausztráliában működik az Idős és Rokkant Magyarok Nyugdíjas Egyesülete, amelynek célja, hogy idős honfitársaiknak otthont teremtsen. Az ausztrál kormány segítségével és honfitársaink adományaiból telket vásárolnak és építkeznek. Tervük nagy népszerűségnek örvend az ausztráliai magyarok között.

Dr. Németh József ottawai magyar nagykövet beszédet mondott a Kossuth Betegsegélyző Egylet pickeringi parkjában Ady Endre szobránál, majd Szombathelyi Gyula, a nagykövetség munkatársa és Ottó János kereskedelmi titkár kíséretében megkoszorúzta a szobrot

A kanadai magyar nagykövetség munkatársai, Szombathelyi Gyula és Ottó János kereskedelmi [illegible]

Nagy hánló, grafikus
költő

Kedves Ádám!

A puliképeket meg a pulihimnuszt gyönyörűségemre megkaptam. Azóta pili-pulizok, jól esik nézegetnem a puli-portrét. Köszönöm! A csődörképek egyenlőre nem sürgősek: nem érek rá hogy rajzoljak, fessek. — Hegedűs Lajostól megkaptam az adatokat s küldöm.

134.

XXI/5.

Bp. 1977.
III. 25.

Szeretettel
ü. ivözöllek, asszonyod-
nak egészséget kívánok,
a pulikkal játszadoz-
zatok kedvetekre!

N. Laci

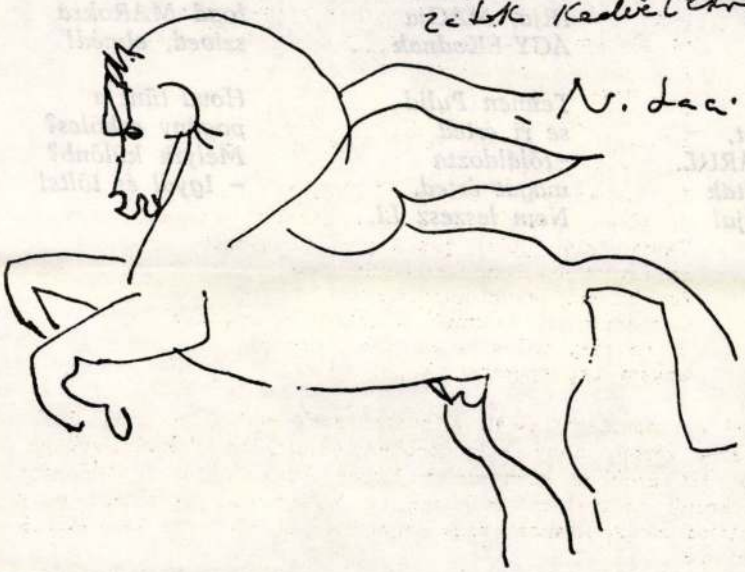

tebb voltam
ecsétnél!

yok a „KA"-
"-hoz kötött,
két kötő
ikötött
r elé
nyságul,
sorra jut,
BONT, ÁRUL.
tán szóltak
b ki bánja!

burka nélkül!–
nincsen ÉLet
FÁja nélkül!–
Végeszakad
az ÁGodnak,
ÍRja, MAGja
ÁGY-ÉKodnak . . .

Tennen Pulid
se rí érted
–föláldozta
magát érted.
Nem leszesz LI,

ne televeny,
légy semmi, te!

Puli vagyok.
Jel és jelkép –
fogd MARokra
szived, elméd!

Hová tűnt a
pogány erkölcs?
Melyik különb?
– Igyál és tölts!

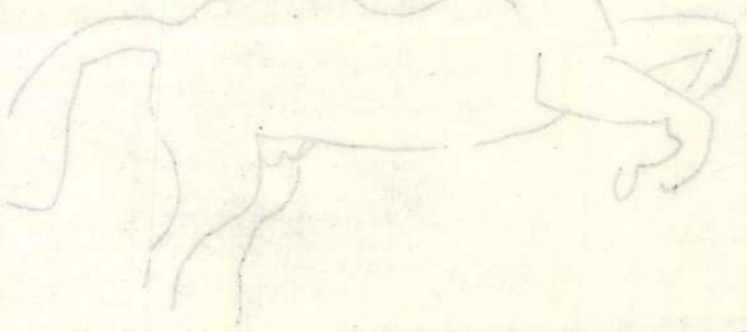

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1971 DEC 10
ÉLET ÉS IRODALOM

1021

Nagy László

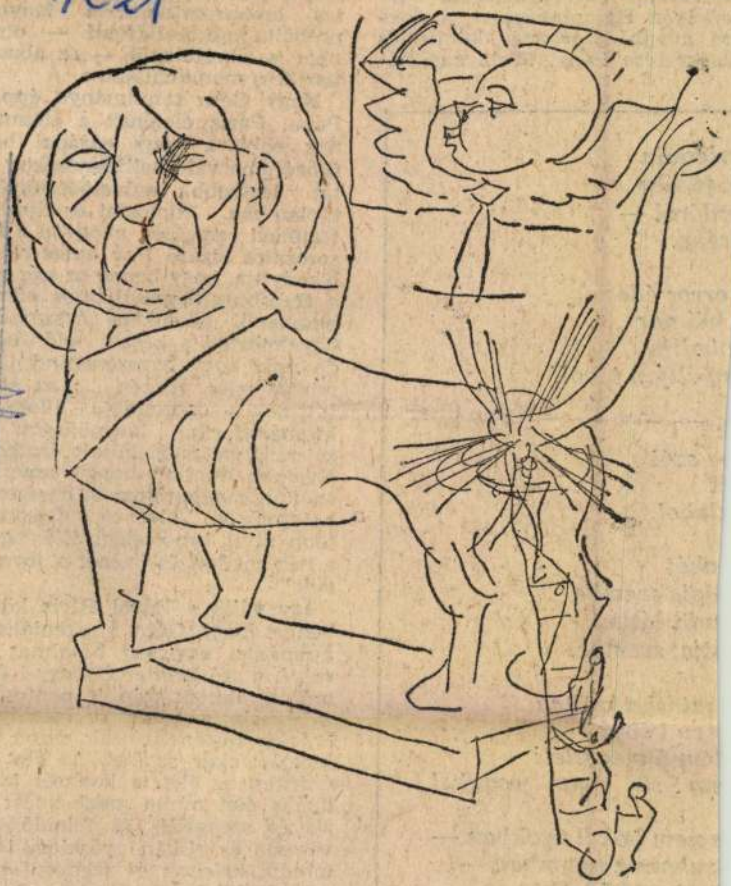

Nagy László karikatúrája

tudásának európaiságát és kor-
erűségét. Hasonlóképpen: a dok-
rrá avatási szertartás leírása és
ltségvetése Pápai Páriz naplójá-

rlequin
k fülébe
ctilóról —
rébe.

terror édes
mámor
okallja
ny álljon távol.

c
a szól
it
lahol.

ckét
égis szembe
mit láthat
itja, szembe.

mintha szállna
ten bábja
lám ő megfelel:
em sír, nem esdekel.

s nem bókol titokban —
zuhanna nyomban —
örvénylő körökbe
szálldosnak körötte.

a Habsburg-abszolutizmus elkerülhetetlenül következő évszázadaira figyelmezteti s készíti elő népét, de úgy, hogy egyszersmind túl is mutat rajta. Hiszen „...az abszolutisztikus monarchia állam- és kormányforma körmönfont kazuisztikával megalkotott uralkodási elveinek ironikus hangú ismertetése után a népuralom öt egyszerű és kategorikus elvének felsorolása több mint ismertetés: állásfoglalás a nép mellett és üzenet a jövendőnek."

Így válik a Pápai Páriz kötet s benne Nagy Géza kongeniális tanulmánya egyetlen hatalmas eszszévé, a szó Bretter György-i értelmében, akinek szép és pontos szavai szerint az esszé „...szemben az *érdekes* történetírással: csupa meglepetés; akár az élet. Az élet nem érdekes, az élet, a konkrét individuális élet csupa meglepetés: krízis és szenvedés és feloldódás és vereség és ritkán győzelem is. De mindig krízisek és szenvedések és vereségek révén győzelem. A nagy ember győzelme önmaga felett: a kigyöngyözött, a kikínlódott alkotás."

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Rába

1977 AUG 19

Nagy László

1021

Nagy László grafikája

dzett Ifjúságért

Egy hét Novákpusztán

A jelszó ismert: *Edzett Ifjúságért.* A cél világos: a atalság fejlesztése, komplex ódon. A pedagógia így fo-ılmaz: sokoldalú (minden dalú) fejlesztés.

Húszéves a KISZ. Ebből az kalomból a KISZ Győr vá-si Bizottsága táborozást ervezett Novákpusztán. A egemlékezést a rendező atalok összekötötték külön-le sport, honvédelmi vetél-edőkkel. A terep tehát egy étig a focistáké, lövészeké, a többi fiatal sportolóé is olt. A táborozás múlt szom-aton, 13-án kezdődött, és gnap ért véget.

* * *

A Győr-Sopron megyei agyüzemek KISZ-titkárai öttek el. A fiatalokat cso-ortokba osztották. A mód-er a jól bevált forgószín-ad. Hétfő délelőtt *Angyal ajossal,* az MVG KISZ-bi-ottsága agit. prop. felelőssé-

A keny

Holnap, augusztus 20-á Pál, kétszeres Kossuth-

A Fiatal Írók József Attila Köre 1977 májusától „Kötet előtt" címmel indított bemutatkozó sorozatot, az Írószövetség klubjában, hogy felhívja a kiadók, folyóiratok figyelmét a jelentkező új tehetségekre. Az utóbbi két esten Dózsa Ildikó, Kapecz Zsuzsa, Bratka László és Hann Ferenc művei hangzottak el. Mostani számunkban az ő írásaikból válogattunk.

BRATKA LÁSZLÓ

Verseim idegen tájban

Mindegyik versnek története van
És mindegyik méltó rá,
hogy messzire menjünk értük,
mint a tökéletes képekért tették a kínaiak
— hisz ezek a pokol zászlai —
és utunkról megtérve,
apró teáscsészével a kezünkben
beszéljünk róluk az
alkony bronzkapujának innenső oldalán
(A kapu túlsó oldalán
tenger van, végtelenbe futó hullámokkal,
ismeretlen földek, titkok,
sárkányok és istenek)

Árkádia

Arról beszélek, amit szeretek. Érzem, mint árad át rajtam a belőle áradó teremtő erő — egyértelműen fogalmazok, körmondatokban jelző-vonatok kocognak. Az sem feszélyez, hogy a velem szemben, a mellettem ülőknek — egy még az asztal sarkánál is kuporog: jó, hogy nem csap ki lánggal az asztallap-átló — édes keveset jelent mindez. Azt is csak sejtem valami ernyedt derűvel, hogy az alattam levő — ezek szerint nem is olyan titkos csapóajtó kezelői is álmatag félfüllel talán idefigyelnek

NAGY LÁSZLÓ
RÉZKARCAI

Ifjúsági Magazin
1978 APR
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., Üllői út 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÓZSA ILDIKÓ

Tornából és szerelemből felmentve

A kamasz zsebre tett kezekkel, kavicsot rugdosva lépegetett a Pasaréten, lefelé egy keskeny, lejtős utcán. Pattogzott mázú, zöld zsalukra oldalvást sugárzott a nap aranyos meleget. Rücskös lépcsőkön borostyán kúszott, és ahogy az idő délutánba hajlott, az ég a vad, áprilisi ultramarinból tompa, májusi üvegkékre hangolt. Pedig november volt. De az orgonabokrok barna levelei közé zöld rügyeket permetezett a szokatlan meleg, mely a vadgesztenyét is becsapta: duzzadó téli rügyei ragyogtak a fényben.

A barátjához igyekezett a kamasz, közben a délelőtti dolgozatírás foglalkoztatta, meg Gorilla, a tornatanár. Ezen tanárfajta nem érdekelte volna különösebben, lévén asztmája, mely miatt úgy vélte, hogy neki az őszi illatoktól terhes levegőből is kevesebb jut, mint a többi pasaréti járókelőnek, de Gorilla — talán az őszülő halántékával és az idegesítő sípjával, ami hivatali jelképként állandóan a nyakában lógott és tornaórán ki nem köpte volna a szájából —, meghódította Váradit. Huszonnégy éves volt Váradi, angol—magyar szakos és egy esztendeje tanított a gimnáziumban. Ez az idő is kevés volt ahhoz, hogy szert tegyen egy csúfnévre, és hogy végül a vezetéknevénél maradtak, elismerés jeleként kellett elkönyvelni. Váradit a barátai Kamillának hívták, hosszú, fekete haját laza kontyban viselte, szép volt, mint a vágyakat beteljesítő álom és szigorú, akár egy matematikatanár. Kevéssel Váradi megérkezése után a gimnáziumon angolmánia lett úrrá, és akik nem jutottak be Váradi külön-angoljára, bánatukban versekkel ostromolták az iskolaújságot. Váradi a lányokat kenyerezte. Bizonyos korig, talán tizenöt és huszonöt év között az esztendőknek nincs elhatároló erejük, és a tanítványok azért is szerették, mert fiatal volt, mint ők. Váradi az első hónapokban kicsit szorongott, aztán megérezte a hódolatot, de nem élt vissza vele. Igyekezett személytelenül kedves maradni, és amikor megjött a biztonságérzete, tényleg olyan boldog lett a hivatásával, ahogy a középiskolában és az egyetemen elképzelte. Aztán Gorilla is kezdett boldog lenni, mert Váradi a vártnál nagyobb jelentőséget tulajdonított ősz halántékának, és beleszeretett. Egy Gorillába, aki ugyan rugalmas és kisportolt, de amikor idegesen himbálja az aránytalanul hosszú felsőtestét, melynek a csúfnevét köszönheti, a lányok haja égnek állt! Váradinak még ez a szerelem sem ártott, bár a körülmények senkinek se tetszettek. Viszont mindegyikük volt már szerelmes, saját magukról tudták, hogy ez a legzavarosabb dolog a világon, tehát megbocsátották az ízlésficamot, és Váradi dicsfényéből egy kevés jutott Gorillának is. Csak van benne valami rejtett érték, amit Váradi egész személyiségének átadásával jutalmaz, gondolták, és az anglománia tartott tovább.

Nem így a kamasz, aki egyébként is tele volt kisebbségi érzéssel a fuldoklási rohamai miatt, meg azért, hogy nem táncolhat, tornázhat, hogy nyápic és képtelen lemenni hátrafelé hídba, hiába próbálkozik vele otthon, titokban. A kamasz távol tartotta magát az élet fizikai örömeitől. Savanyú a szőlő alapon mélységesen megvetette a testet, és a sz
Félt a nőktől, mert úgy
képnek, melyet egy ho
radt a könyveinél, sze
legveszélyesebb kor, a
kell ismerni, hogy tize
töltés. A kamasz pon
felbukkant a gimnázi
életében először szere
reménytelen szereler
semmit nem lehet ve
lett Váradi előtt bi
elég volt, ha megtan
boldogan ápolgatta s
leténél nagyobb ho
jegyzése alapjaiban rázta meg. D
ba, közben édesdeden gyűlölte Gorillát. Aztán
változtatott. Önmagának se vallotta be, de lakóhely szerint orientálódott, s miután kinyomozta, hogy Váradi a Pasaréten lakik, választásában fontos szerepe volt annak, hogy újonnan megkedvelt osztálytársát a Gábor Áron utcában kereshette fel korrepetálás ürügyén. A kamasz volt természetesen az osztály esze. A bordásfalra nem tudott felmászni, így csak eminens lehetett. De hiába vette szárnyai alá a pasaréti barátot, Váradival nem találkozott véletlenül, ahogy azt egyre terjedelmesebben kiszínezte álmaiban.

Andalgott a kamasz az őszi verőfényben, rugdosta a kavicsokat, és gyöngéden kezébe vett egy bágyadt katicabogarat. Elképzelte, milyen szép lenne Váradi fekete hajában ez a piros bogár, élő, apró ékszer, pöttyös gyöngyszem, s azért is becses, mert az egyetlen rovarfajta, melyet a tengernyi fóbiával küzdő kamasz egyáltalán érinteni merészelt. A katicabogár ide-oda vánszorgott a lerágott körmű ujjakon, majd fáradtan elröpült. A kamasz átszellemült mosollyal követte a tekintetével, aztán egész testében összerándult: az utca másik oldalán leszállt a buszról Váradi. Piros pelerinben volt és nagyon sietett. A kamasz először látta kibontott hajjal. Hosszú fürtjei a hátán kígyóztak, és úgy lebegték körül a pelerin hullámai, mintha lángtengerben rohant volna. A kamasz a felindulástól nekiszédült a fának. Szép arca eltorzult, mert a Váradit nyaldosó pokolbeli lángok őt égették, s egyben megsemmisítették azt a tiszta képet, amit a kamasz szeretett volna továbbra is úgy imádni, mint hajdan az anyját, amikor azt hitte, testi funkciók nélküli angyal. De ezt az égő csipkebokrot, amelyben Váradi rejtőzött, két formás láb repítette magas sarkú, fekete cipőben, és a kamasz hirtelen rádöbbent, hogy a Váradi csak egy húszon fölüli, csodálatos és kívánatos nőstény, semmi több... vagy ennél több már nem is lehet? És remegő kezekkel letörölte homlokáról a verejtéket. Váradi szaladt és integetett, egy ütött-kopott, vászontetejű sportkocsiból pedig Gorilla ugrott ki és felkapta Váradit. Összekapaszkodtak, a bő pelerin forgataga beborította Gorillát is, és a fellángoló piros tűz egybemosta alakjukat.

A kamasz megfordult, indult hazafelé. Aznap hiába várta a barátja. Arca kisimult, de száját keményen összeszorította, mert valahol ezt olvasta: „Szeme alatt árkok sötétlettek, szája mellett elmélyült a két keserű vonás." Otthon egész délután gyakorolt, és este le tudott menni hátrafelé, hídba.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1977 AUG 27
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Nagy László

1021

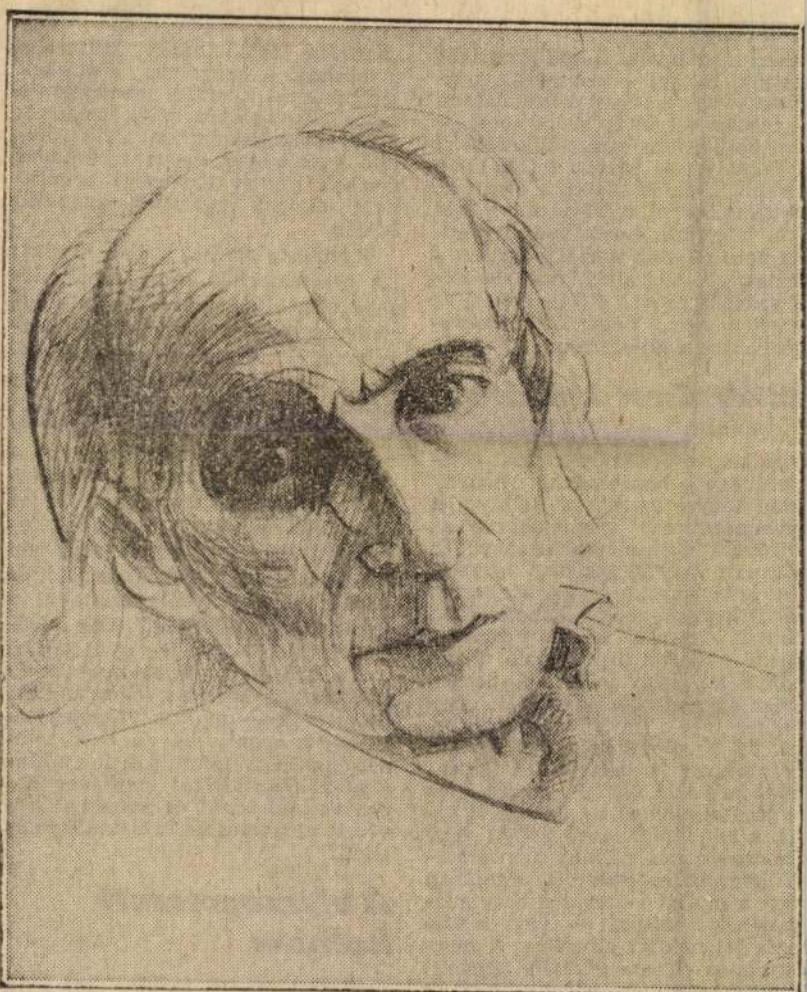

Nagy László rajza

Isten veled, Tibor

nbertudományok tárgyilagosságát tatták, hanem — a szakma konervatív irányzatával kapcsolatban - pozitív mivoltát is. S noha — int említettem — a gyilkosságok-a etnológusok hívták fel a világ gyelmét, akadt közöttük olyan is, ki nem kívánt részt venni a felláró, leleplező munkában. Ilyképen nem teljesen megalapozatlan a írálat: „A néprajzkutatók többsége szemellenzővel éli le életét, és téptelen arra, hogy szaktudománya határain túltekintsen..."

Az elrabolt kultúra

Anélkül, hogy az embertudományok alapvető kérdéseit most részletesebben boncolnánk, néhány lyan tényre szeretném felhívni a igyelmet, ami meghatározta az ntropológia-etnológia viszonyát a yarmati vagy félgyarmati helyzetben levő népekhez. Az embertan tárgyilagosságával" kapcsolatban Maquet francia kutató mintegy násfél évtizede összefoglaló tanulmányt írt, nem indiánok, hanem frikaiak vonatkozásában. Véleménye tömören a következő: az antropológia (vagy etnológia) az afrikai országokban egyértelműen összefonódott a kolonializmussal. Ha például egy francia vagy angol tudós a két világháború között vagy a második világháború után országa gyarmatán kutatott, általában vagy a múltat — tehát a hagyományos helyi kultúrát —, vagy a változás jelenségeit vizsgálta. A megfigyelések célzata többféle lehetett: kimutathatták mondjuk, hogy a nyugati behatolás (iparosítás, pénzgazdálkodás, a nyugati jellegű adminisztráció stb.) negatív eredménnyel járt, azaz lerombolta a gyarmatosítás előtti társadalmak „harmonikus struktúráit". A gyarmati korszakban kialakult alkal-

„nehezen áthidalható" kulturális távolságra. A hagyományos értékek kiemelésével persze nemcsak a konzervatív erőket lehet szolgálni: nem egy latin-amerikai, afrikai kutató figyelmeztet éppen az őshonos értékek pozitív szerepére a mindent elsöprő gyarmati expanzió idején.

Magubane afrikai kutató szerint: „A gyarmatosítás és az imperializmus elrabolta az afrikaiaktól függetlenségüket és földjeiket, az antropológia pedig elrabolta kultúrájukat és önismeretüket." S még hozzáteszi: „Mint a gyarmati társadalmi rend értelmezői, a fehér szociálantropológusok többnyire a maguk javára építkeztek, azaz tanulmányaikban akaratlanul is az önimádat nyilvánult meg... A tanulmányokból a gyarmatosított nép azt olvashatta, hogy múltja sötét és barbár volt, s abból vezette ki a gyarmati alávetettség." Egy nigériai kutató, Okojie így nyilatkozik: „...a gyarmati, neokolonialista és imperialista érdekek felhasználták, és most is — nyíltan vagy leplezve — felhasználják az antropológusok néhány munkáját, hogy alá-aknázzák az afrikai kontinens népeinek aspirációit és harcait a szervezett elnyomás és kizsákmányolás ellen."

A visszaszerzett kultúra

Visszatérve az indiánokhoz — a fentiekhez hasonló nézetek tükröződnek az úgynevezett barbádosi deklarációban: „Az amerikai indiánok most is a hódítással indult és most is tovább élő gyarmati rendszerben élnek számos latin-amerikai országban... Az antropológia a

Nagy László

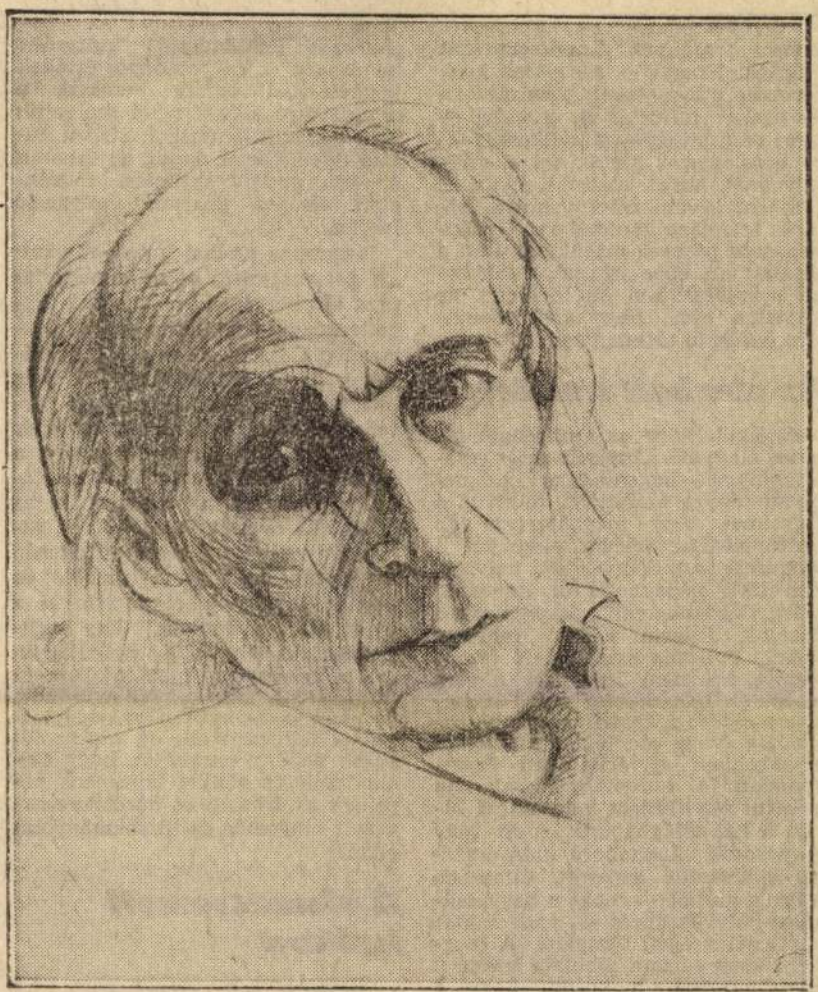

Nagy László rajza Déry Tiborról.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. aug. 27.
[redacted]
XXI. évf. 35. sz. 4. lap.
[redacted]

embertudományok tárgyilagosságát vitatták, hanem — a szakma konzervatív irányzatával kapcsolatban — pozitív mivoltát is. S noha — mint említettem — a gyilkosságokra etnológusok hívták fel a világ figyelmét, akadt közöttük olyan is, aki nem kívánt részt venni a feltáró, leleplező munkában. Ilyképpen nem teljesen megalapozatlan a bírálat: „A néprajzkutatók többsége szemellenzővel éli le életét, és képtelen arra, hogy szaktudománya határain túltekintsen..."

Az elrabolt kultúra

Anélkül, hogy az embertudományok alapvető kérdéseit most részletesebben boncolnánk, néhány olyan tényre szeretném felhívni a figyelmet, ami meghatározta az antropológia-etnológia viszonyát a gyarmati vagy félgyarmati helyzetben levő népekhez. Az embertan „tárgyilagosságával" kapcsolatban Maquet francia kutató mintegy másfél évtizede összefoglaló tanulmányt írt, nem indiánok, hanem afrikaiak vonatkozásában. Véleménye tömören a következő: az antropológia (vagy etnológia) az afrikai országokban egyértelműen összefonódott a kolonializmussal. Ha például egy francia vagy angol tudós a két világháború között vagy a második világháború után országa gyarmatán kutatott, általában vagy a múltat — tehát a hagyományos helyi kultúrát —, vagy a változás jelenségeit vizsgálta. A megfigyelések célzata többféle lehetett: kimutathatták mondjuk, hogy a nyugati behatolás (iparosítás, pénzgazdálkodás, a nyugati jellegű adminisztráció stb.) negatív eredménnyel járt, azaz lerombolta a gyarmatosítás előtti társadalmak „harmonikus struktúráit". A gyarmati korszakban kialakult „alkalmazott" antropológia művelői pedig — a gyarmati kormányzat felkérésére, vagy saját kezdeményezésből — gyakran működtek közre tanács-

„nehezen áthidalható" kulturális távolságra. A hagyományos értékek kiemelésével persze nemcsak a konzervatív erőket lehet szolgálni: nem egy latin-amerikai, afrikai kutató figyelmeztet éppen az őshonos értékek pozitív szerepére a mindent elsöprő gyarmati expanzió idején.

Magubane afrikai kutató szerint: „A gyarmatosítás és az imperializmus elrabolta az afrikaiaktól függetlenségüket és földjeiket, az antropológia pedig elrabolta kultúrájukat és önismeretüket." S még hozzáteszi: „Mint a gyarmati társadalmi rend értelmezői, a fehér szociálantropológusok többnyire a maguk javára építkeztek, azaz tanulmányaikban akaratlanul is az önimádat nyilvánult meg... A tanulmányokból a gyarmatosított nép azt olvashatta, hogy múltja sötét és barbár volt, s abból vezette ki a gyarmati alávetettség." Egy nigériai kutató, Okojie így nyilatkozik: „...a gyarmati, neokolonialista és imperialista érdekek felhasználták, és most is — nyíltan vagy leplezve — felhasználják az antropológusok néhány munkáját, hogy alá aknázzák az afrikai kontinens népeinek aspirációit és harcait a szervezett elnyomás és kizsákmányolás ellen."

A visszaszerzett kultúra

Visszatérve az indiánokhoz — a fentiekhez hasonló nézetek tükröződnek az úgynevezett barbádosi deklarációban: „Az amerikai indiánok most is a hódítással indult és most is tovább élő gyarmati rendszerben élnek számos latin-amerikai országban... Az antropológia a gyarmati uralomban nyert alakot, majd annak nyílt vagy rejtett eszközévé vált, s a kolonializmus társadalmi viszonyainak fenntartásá-

Nagy László

Méltatás.

Bauer Zoltán: Egy faragó arcképe...
Művészet, 1978. augusztus - 12. lap.

Nagy Lajos grafikus
(Bp. 1945-

Az Iparművészeti Főiskolán végzett, plakát és könyvtervezéssel foglalkozik, több hazai és nemzetközi kiállításon vett részt.

Békéscsabai Alakalmazottgrafikai Biennálé
Plakátkiállitás, Munkácsy Muzeum, 1978.IV.2-V.28.
-Katalógus a könyvtárban-

Nagy László

"Köszöntjük Illyés Gyulát" cimmel az Élet és Irodalom egy külön oldalt szentel a költőnek. A cikkek illusztrációjaként szerepel a müvész arcképe.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 29.
XXI. évf. 44. sz. 3. lap.

NAGY LÁSZLÓ, építőmester

Magyar nevü építőmester volt Sopronban a XVII.században Nagy László. 366,old. 4.jegyz

<u>CSATKAI ENDRE</u>: Kéry György csepregi festő a XVII. század végén. 364.old

<u>SOPRONI SZEMLE</u>, Helytörténeti Folyóirat, XXIV. évf. 1970. 4.szám. Sopron

Nagy László

A művész hipverzett a hatvani, Hatvany Lajos Múzeumban mutatta be.

—: Kiállítások.

Művészet, 1979. május - 47 lap.

Nagy László, [grafikus]

Az országos Ady-pályázat eredményhirdetése

Szombaton a Pataky István művelődési központban műsoros záróünnepségen hirdették ki az Ady-centenárium alkalmából *Ki látott engem?* cím el meghirdetett *országos képzőművészeti és irodalmi pályázat* eredményét.

A több tömegszervezet és intézmény által kiírt pályázatra beküldött több mint 1300 képzőművészeti alkotás készítői közül a 3000 forintos első díjat — grafikáival — *Nagy László* budapesti pályázó nyerte; a második díjat grafikáiért *Ponori Thewrewk Ajtony* budapesti, festményéért *Németh Ágnes* budapesti pályázónak ítélték oda. Harmadik díjat nyert festményével *Varga Péter* és fotósorozatával *Németh Zoltán* budapesti pályázó. További heten 500—500 forint pénzjutalmat kaptak.

Az Ady-versek, novellák, publicisztikai írások elemzésére meghirdetett irodalmi pályázat 1500 forintos első díját *János István* nyíregyházi pályázó nyerte. Második díjat kapott *Samu Ágnes* budapesti és *Tapa András* sárospataki pályázó. Harmadik díjban a zsüri *Haas György* budapesti, *Nagy Gábor* gyulai és *Somogyvári Márta* pécsi pályázót részesítette; további heten több száz forintos könyvutalványokat kaptak.

A képzőművészeti pályázatra beküldött legjobb alkotásokból 60 festményt, 80 grafikát és több kisplasztikát, szobrot, plakettet bemutató *kiállítás* nyílt a művelődési ház csarnokában és termeiben.

— Az országos

21.

Népszabadság Bp. 1977. nov. 20.

NAGY LÁSZLÓ

KISS FERENC

Versben bújdosó

Köztudott, Nagy László utolsó előtti kötetének címe ez. A címadó vers összefüggéseiben még zavarba ejtőbb a szerepre utaló állítás: „Versben bújdosó haramia vagy". Akadtak is, akik összevonták a szemöldöküket: lám, így adják fel költőink a teljességet, partikuláris maszkokba, szegény-legény szerepekbe húzódva, görcsösödve.

Ami a szerepet illeti, az tagadhatatlan: a *Versben bújdosó* valóban szerep-vers, ahogy szerep-líra a Goethe *Weoöstlicher Diwan*ja, Arany *Bolond Istók*-ja, *Ady* kuruc versei, *A szegény kisgyermek panaszai*, Benjámin: *Buga Jakab énekei* vagy *A tengerek fogságában* című poémája s Weöres egész sor „proteuszi" verse. S e példák önmagukban is jelezhetik, hogy ez a poétikai jelleg önmagában nem lehet tehertétele sem a versnek, sem a benne formát öltő magatartásnak. Ellenkezőleg, talán a legfontosabb hajlamnak adhat zárt és homogén formát, s a helyzetet is tükrözheti, melyben e hajlamoknak létezniük kell. Ugyanakkor distanciát is létesíthet a teljes személyiség s a belőle színpadra: az első vonalba kényszerült adottságok között, s ezzel vallomás és önszemlélet, azonosság és fölény rendkívül tartalmas, sokrétű színjátéka bontakozhat ki.

Persze a maszk, a szerep, akár a közvetlen vallomás, lehet manír is, öncsonkító redukció eszköze is. Kivált, ha divattá válik. S egy társadalomban, ahol a normálisnak számító emberi magatartásban az egyenesség, merészség és eredetiség inkább megtűrt, mint preferált tulajdonságok, óhatatlanul divattá válnak a bizarr, a vakmerő, a nem-konszolidált magatartástípusok. Legújabb prózánk ezekben keresi a regényesség principiumait, s azért nem találja, mert a csavargók, vagányok, hippik, páriák, akikkel ezek a regények és novellák benépesülnek — kevés kivételtől eltekintve — már túl vannak azon a ponton, ahol még fontos, mindnyájunkra vonatkoztatható esemény történhetne velük. Nemcsak a társadalomból szorultak ki, hanem az *emberi*-nek is a perifériájára kerültek. Szavuk sincs, gesztusuk sincs, ami jelezhetné, mit vesztettek, miből zárattak ki. Részegségük, bolondságuk, durvaságuk mögül nem nyilallanak fel eltorzult értékek sem. Nemrég újra látva és olvasva az *Éjjeli menedékhely*-et, folyton azon kellett ámulnom, hogy szerencsétlen és elvadult figuráinak minden szava a „felvilág"-nak is szól, sokszor bölcseleti érvénnyel. S ugyanettől válik szikrázóan és felzaklatóan izgalmassá Csurka *Házmestersiratója*.

Nagy László versben bújdosó haramiáját is az minősíti, hogy mit képvisel, mit véd, s emberi arculata milyenné válik üzöttsége közepette. Milyen furcsa, egyszersmind szomorú is, hogy erről eddig alig esett szó a Nagy László-irodalomban, noha a *Versben bújdosó* nemcsak címadó, de pillér-vers is (Strugában meg is koszorúzták), fontos tendenciát jelez tehát.

A szerep, természeténél fogva, mindig el is leplez vagy áthasonít valamit, s tökéletességének feltétele is, hogy ne törjön meg, ne essen ki belőle a szereplő. Itt talán ez a tökéletesség rejtette el előlünk a benne kifejeződő tartalmak rétegeit. A tökéletesség, vagyis a haramia-létet kirajzoló szint töretlensége. Az persze feltűnhetett volna, hogy az erdő, meg az „iszalagos bozót", mellyel magát e haramia körülveszi, „fohászból, gondból, rádszabott sorsból" létesül, tehát nagyon is a társadalmi és morális emberség ügyeiből. De ezután minden az erdő színterein játszódik, úgyannyira, hogy a haramia, akiről szó van, inkább az állat, mint az ember irányába stilizálódik: ébersége, fegyelme „ordasi", s „vemhe" rejti azt a valamit, ami egyszersmind e sajátos haramia-lét egyik alapokát jelenti.

Az állati felé való „elrajzolás" a költői ösztön zseniális mozdulata, mert miközben az emberkép őserdei karakterét felerősíti — tehát a jellemkép primér síkjára nagyon remekül illő vonásokat ró —, szinte észrevétlenül a költői jellem magasabb érdekeit is bevonja a versbe: a teremtésre képesítő, a Nappal rokon tehetség tudatát. S nem a hivalkodó hirdetés szavaival, ahogy egy direkt-vallomás tehetné, hanem az *üzöttség okaként:*

szemed, a szemed is tünedező,
levelek rése ahogy tágul,
ahogy szűkül, de mindig másutt,
szüntelen célzó, de célozhatatlan,
kintről ordasi tűz s fegyelem,
belül piros őzike-csillag —
belül véredtől, véred vasától
hártyáid azúr ablakai közt
káprázatos világ a vemhed
s vétked, mert ott ragyog igazi nap,
versben bújdosó haramia vagy,
megáldott szakállas anyaság,
partizán-anyaság, lomb-koronás.

DYLAN THOMAS: ÉS NEM VESZ RAJTUK ERŐT A HALÁL
NAGY LÁSZLÓ RÉZKARCA

A Nappal való azonosság metafórája máshol, például a *Medvezsoltár*ban is formát ölt, s hogy ez a fényt sugárzó, az embert emberré egyenesítő képesség tilalmas erő, „partizán-anyaság", ezt utolsó kötetének nyitóverse is hangsúlyozza. *(Verseim verse.)* Az őserdei képzetekből alkotott vonásokból tehát szervesen fejlik ez a partizán-anyaság, s ha jól megnézzük, nem is olyan észrevétlenül, hiszen „ordasi tűz"-nek csak kívülről látszik a tehetség párduci ébersége, „belül piros őzike-csillag".

Innen, a „partizán-anyaság" képétől továbbra is az animális lét képzeteiből építkezik a vers, s a partizán-lét új okaként rajzolódik ki a szerep újabb tartalma:

hogy az éterben cirkáló öklök
ünnepén eleven dob ne lehess

hogy ki ne operálják, preparálják ebből az erdei vadnak tetsző jelenségből léte értelmét, érzékei „tündér-villámait". Az *igéző-hatalmat* tehát. S ezzel a költő talán legnagyobb ügye az anyaság, a szülés, sebészet képzeteiből létesített képek révén rajzolódik ki, s illeszkedik a haramiaságra kényszerítő okok rendszerébe. Bekapcsolván így a „medvetánc", a „hím-balerina" szereptől való irtózás máshol is fölfakadó indulatát. Természetesen a szerep logikája szerint, ezért itt az eleven dobbá, élettelen cirkuszi dísszé való merevedés jelzi az esélyt, melytől bújni kell.

Egy-egy ilyen új argumentumként kifejlő kép-bokor után a refrénszerűen beiktatott sor már nemcsak keserű dacot, hanem természetesen büszkeséget is tartalmaz. A hozzákapcsolódó mellékmondat ezt hangsúlyozza is:

koszorúzd lombbal és tartsd magad,
versben bújdosó haramia vagy,
az vagy: mert...

S ez a „mert", a szoros okszerűség logikájával hozza be az eddigi okok sorába az emberi lét, az élet *szorongatottságának* minden atomkatasztrófa-víziónál költőibb képeit. Költőiségük titka ugyanaz, mint az eddigi részeké, a transzponálás titáni ereje: a technikai civilizáció elvadulásának lehetőségeiről való modern tudás ráhangolása egy elemi érzékenység jelrendszerére. Ez is üzöttség, bizony, ahogy a fehérje-láncolatok „csordái", vissza szeretnének bújni a „bátor, pici ős-sejtbe", ahogy a költő a maga erdejébe, s nem tudom, volt-e már

Napjaink 1979. április

hogy Barbusse megjelenítése nyomán maga a szörny-árnyékú Háború veszi őt körül. Barbusse nem elégedett meg a naturalista leírással, az öklendeztető vagy vérlázító részletek bemutatásával, de igyekezett éreztetni azt a folyamatot is, amely végül öntudatra ébresztette a kezdetben bábként rángatható katonákat. („Való igaz, hogy mérhetetlenül különbözünk egymástól. De ugyanakkor hasonlítunk is. A kor, a származás, a műveltség, a társadalmi helyzet minden különbsége ellenére, és noha a múltban mélységes szakadékok választottak el egymástól bennünket, nagy általában olyan az egyikünk, mint a másik. Ugyanazon durva külső mögött ugyanazok az erkölcsök, szokások, ugyanaz a leegyszerűsített jellem alakult ki és rejtezik valamennyiünkben, akik visszatérünk az ősember állapotához. A közös nyelv — a melós nyelv és a kaszárnyai szólamok keveréke, az argót, a különböző vidékek tájszólása, és ráadásul néhány újonnan gyártott szó — egy keverékké kotyvaszt mindannyiunkat az embertömegben, amelyet Franciaország évszakról évszakra kivet magából, hogy összegomolyodva szoronglon az északkeleti fronton. S végül ugyanaz a megmásíthatatlan sors köt össze bennünket, akiket tulajdon akaratunk ellenére ugyanarra az életszintre süllyesztett ez az iszonyú kaland, s így, hetek, hónapok múltán, kénytelen-kelletlen megannyian hasonlítunk egymáshoz. A közös lét szörnyű zsúfoltsága egymáshoz préselt és átformál bennünket és elmossa köztünk a különbséget. Ez a betegség valamennyiünket megfertőzött, és ezért nem kell éppen messziről nézni bennünket, hogy hasonlónak tűnjünk, messziről, ahonnét amúgy is csak porszemnek látszunk, melyeket kedvére kavargat a puszta szele.") Természetes: az eszmélés nem megy máról holnapra. Ezek a katonák békében — hisz ez volt a „szentesített" törvény — a saját önző kis érdekeik szerint igyekeztek érvényesülni: ki parasztként, ki kocsmárosként, ki áruszállítóként. A háborúban is ezek az *önérdekek* dominálnak elsőnek: hogy lehet „elcsaklizni" valaki tarisznyáját, amiben még van valami harapnivaló, hogyan lehet „leoperálni" a már megmeredett hulla lábáról a csizmát, s hogyan lehet szerencsésen átvészelni az iszonyatot. Az összezártság, az egymásra utaltság eleinte tehát nem jelent egymásra találást — pusztán külső kényszert. („A háború örökös várakozást jelent. Az ember már gépiesen várakozik. Ebben a pillanatban a levesre várunk. Utána majd a postára. De mindent a maga idejében: ha majd végeztünk a levessel, a levelekre gondolunk. És aztán akad valami más, amire várhatunk.") Az akaratuktól — önérdeküktől — függetlenül rájuk nehezedő totális bizonytalanság azonban arra kényszeríti őket, hogy megtalálják a józan ésszel fölfogható magyarázatot. Kezdetben nem jutnak el a valódi okokig — a parancs, s a kötelező engedelmesség miatt vannak itt a halál közelében, gondolják, s úgy vélik: nincs ebben semmi különös, amióta világ a világ, ez mindig így volt. („...ha az ember arra gondol, hogy egy katona, sőt, annyi katona semmit sem ér, hisz elveszünk ebben a sokadalomban, akkor rájövünk, hogy mennyire elmerülünk, eltűnünk — mert mik vagyunk? Pár csepp vér ebben az új vízözönben, a vér tengerében... — Beledöglünk... — Tűrni kell... — Muszáj... — Ugyan miért?... — Nem kell, hogy értelme legyen, ha egyszer muszáj. — Semmi értelme... — De van... Igenis, van. Éppen ellenkezőleg: sok értelme van... — Hagyd abba! Ha már egyszer ki kell bírni, jobb, ha nincs értelme... — És mégis azt mondom... hogy itt hagyjuk a fogunkat... — Kezdetben... sok mindenre gondoltam, tűnődtem, mérlegeltem a dolgokat. De most egyáltalán nem gondolkodom többé... — Én sem... — Én sem. — Én meg se próbáltam. — Pedig nem is vagy olyan hülye, mint amilyennek látszol, bolhacsőrű... — Mert lényegében úgysem tudhatunk semmit.") Hasztalan „mossa össze" különbségeiket a bizonytalanság, hiába lett ugyanaz a sorsuk — kezdetben nem törődnek egymással. („Teljesíteni kell a parancsot, igen, de rajta kell lennünk azon is, hogy ne merüljünk el a szarban... — ...Ha magad nem mászol ki a szarból, más ugyan ki nem húz... — Azt az **ember még nem találták ki**, aki a másikkal törődik... — A háborúban **mindenki magát** menti.") És micsoda „örömeik" vannak! „Mégis jó kis sebesülés ez, öregem. Hazaküldenek vele, az egyszer szent." („Eleinte... furcsának találtam, mikor az emberek ‚jó sebesülést' kívántak maguknak. De most, akármit is mondanak, most már megértem. Minden szegény katona, akinek helyén az esze, csak ezt kívánhatja magának.") És, ha úgy alakul, hencegnek „hőstetteikkel", hány ellenséges katonát öltek meg... A napló végére azonban, amikor már megcsömörlenek a háború „örömeitől", amikor annyi iszonyat láttán kezdenek rádöbbenni, hogy nem az ő sorsuk van mások kezében, hanem saját kezükbe vehetik sorsuk irányítását, öntudatra ébrednek.

Könnyen mondhatja az utókor: hiába épül dokumentumokból *A tűz*, végül is utópia maradt, idea. Hiszen nem sikerült megölni a háborút, s napjaink bizonytalan békéjét is a fölhalmozott fegyverek őrzik. Naiv volt-e Barbusse, vagy eltúlozta volna bajtársai öntudatra eszmélését? Úgy tűnik: a kételkedő hang itt igazságtalan. Hiszen az első világháború irtózata küldte forradalomba a cári Oroszország proletárjait, a magyar őszirózsásokat, s Európában szerte a sanyargatott munkások és parasztok százezreit. Barbusse jóslata tehát nem volt illúzió 1915-ben. Annál szomorúbb, hogy könyvének több mint hatvan esztendő múltán is torokszorító aktualitása van.

IV.

Ahogyan „leírta" Barbusse-t a francia irodalomtörténet — *A tűz* című regényt adalékkivételként említve meg —, ugyanúgy megfeledkeztünk róla mi is. Munkáinak java nincs lefordítva, s bizony a még — véletlenül — hozzáférhető műveknél sem ártana az újrafordítás. (Például: Faludi György adaptációja nem tudja érzékeltetni azt a nyelvi sokrétűséget és sokszínűséget, amely az eredeti mű — A tűz — sajátja.)

A cinkosan önző és önérdek-vigyázó irodalom és politika képviselőinek hátat fordítva, *emberi érvekre* hivatkozva vallom Barbusse életművének nagyszerűségét, tévedéseivel, irreálisan szép álmaival együtt. (Mert végső soron nem tudok mit kezdeni azzal az irodalommal, amely *csak és csupán* az irodalmat gazdagítja, és nem érdekel az a politika, amely retteg attól, hogy egy nagyon távoli napon már nem lesz rá szüksége az emberiségnek, hát nem a konfliktusok gyökeres megoldása, hanem fölszíni elodázása felé törekszik.)

„Minden ellenére hiszek az igazság győzelmében. Hiszek néhány valóban testvéri embertárs leendő feddhetetlen fontosságában, akik a világ minden országában, a nemzeti gőg jármától megszabadult forgatagban fölegyenesednek és irányt mutatnak, mint a jog és kötelesség gyönyörű szobrai. Ma este teljes bizonyossággal hiszem, hogy az új társadalom ezekre az ember-szigetekre fog épülni. Akkor is, ha — ameddig a szemünk ellát — még szenvednünk kell, de a gondolat már megakadályozhatatlanul vívja a maga harcát, és egyre nagyobb lesz a hatalma az emberi szívekben és szándékokban — amint sok helyütt ezt már tapasztalni lehet —; és ezt a gondolatot többé már nem lehet megsemmisíteni. Hirdetem az egyetemes köztársaság elkerülhetetlen eljövetelét. Nem lehet soha olyan átmeneti reakció, olyan terror és sötét hatalom, de a tragikus nehézségek, hogy egyszerre felrázzuk az egész világot, sem akadályozhatják meg a nemzetközi igazság beteljesülését... Az igazság nem tud forradalmivá lenni a tévedések összevisszasága miatt. A forradalom maga a rend."

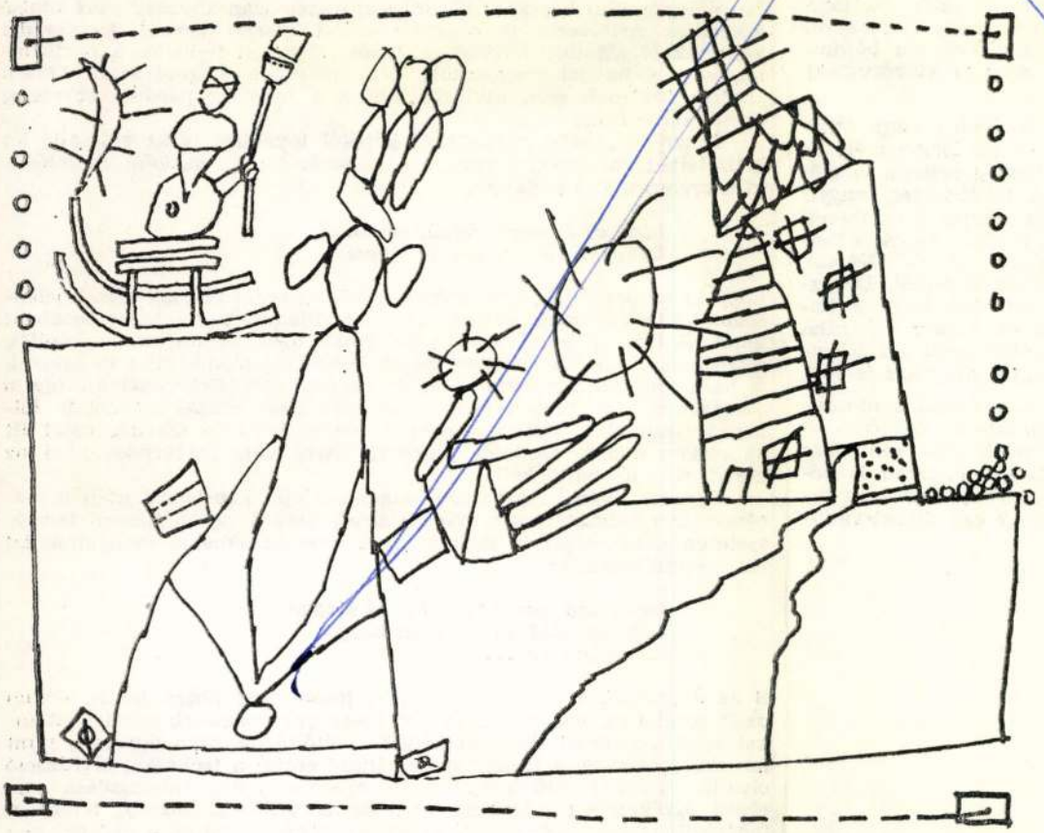

GYERMEKRAJZ UTÁN

SZABADOS ÁRPÁD RAJZA

a földön, mesében és irodalomban olyan szegény-legény, hippi vagy haramia, aki a maga űzöttségének okai között az Élet fenyegetettségének magasrendű gondját ennyire belülről, saját tehetsége, saját világa szorongásaként élte volna át, s ilyen tömören fejezte volna ki:

az vagy: mert égi és földi körök
lángolnak s hamuként lehull a madár,
mert gyászban megtébolyodva forog
aki a kereket hozta világra
és sír a propelleres juharfa-mag,
mi lett a róla vett ős-ideából,
s mert nem éden az ég, ahol ejtőernyők
nyílnak: a halál margarétái
s bezárul a lét — mert az áldás is zagyva
ha manna és puskapor keveredik,
mert fénykaszáknak fordítva hátat
megrémült kisded az anyai kaput
üti ököllel, s döbbenetükben
futnának a fehérje-láncolatok
óriás hegygerinc-csordái vissza
elbújni a bátor, pici ős-sejtbe,
vissza a fölgyújtott holdak alatt —
versben bújdosó haramia vagy,

Ha a vers elején esetleg túl elvontaknak találtuk a fogalmakat, melyekkel magát a lírai hős övezte: „fohászból, gondból, rádszabott sorsból", itt, a vers utolsó szakaszánál már az őrzött értékek egész tartalmassága belátható. S ennek fedezetében a hős arculatának erkölcsi, szellemi jegyei ismét fölerősödhetnek. Fokozatosan történik ez is, az erdei homály babonás tenyészetéből kibontakozva izzik fel, válik ki a bajvívás szelleme, a haramiából a krisztusi lovag szentgyörgyi fensége. De a szerepből még itt sem lép ki, a fenség és a védtelenség vonásai egymásba forrtan néznek ránk:

mohacsizma rajtad és hangya-telep
és izzasz a nyugtalanság mérgeitől
és ítélsz a hűség tövisei közt
és holtig a hűségtől nem menekülsz,
versben bújdosó haramia vagy,
kesztyűdet: ötujjú liliomodat
kidobod a szimatoló ebek elé,
vallatják, szivárog belőle a vér.

Hogy mit véd Nagy László, s milyenné válik űzöttsége közepette, nem hiszem, hogy itt most tételesen is meg kellene fogalmazni. Bizonyos, hogy korunk egyik legszebb, legteljesebb lírai hősét alkotta meg a haramia-„maszkban", sőt annak jóvoltából. Így vihette végbe, amiről úton-útfélen csak az olvasható, hogy nem megy, hogy anakronisztikus. A hagyományos költői szerep létéről beszélünk, kimúlásának mohó jósai is erről beszélnek: a „prófétikus", „váteszi", „prométheuszi" szerep válságáról. És nem oktalanul. Nagy László is észleli e szerep nehézségeit, „lehetetlenségét". De nem hallgathat azokra, akik azt tanácsolják: vegye tudomásul a tényeket, ne legyen se túl magas igényű, se földhözragadt, ne vegye magát túl komolyan, lássa be határait, ne vesse meg a valóságot, hanem annak részeként dolgozzon, nevetve, játszva, bohóckodva, ha muszáj. A köznapit avassa költészetté.

A „fülledt váteszkedés"-től, melyről tanácsadóink beszélnek, Nagy László is menekedni igyekszik, de nem úgy, hogy belekeveredik a közegbe, melyet *Én vacogok már* című versében ő „alom"-nak nevez, hanem úgy, hogy megteremti a lehetetlent hitelesítő közlésformát. Ez pedig abból áll, hogy úgy képvisel hősi magatartást, hogy ennek válságossá lett helyzetét is kifejezi. Erre való a haramia-szerep. Máshol a „nomád", a „barbár" magatartásformák nem-dresszírozható szilajsága, bartóki tisztasága. *(Ordas mondja, Medvezsoltár, Szépaszszonyok mondókája Gábrielre.)* Az önmegszólító mód maga is ellenpontozó tényező, az áthelyezkedés színjátéka, a szerep tökéletessége virtus is, a haramia-lét elemi világa és a modern tudás, animális készenlét és magasrendű gondok összeforrása vibráló ambivalenciát teremt. A dikció óriási sodrásában a kétségbeesés és a maga létjogát tudó tehetség bizalma a vers iránt iker-erőkként működnek. Igen érdekes, hogy bár a vers egyetlen hatalmas sodrású mondat, zihálásra nem kényszerít, zsúfoltsága arányos rendbe tagozódik, vagyis a refrének közötti részek szorosabb egységként mondhatók, a refrénekben mindig új lélegzethez juthat a dikció, s mint egy alapmotívumban, új nyomatékhoz, összegeződéshez mindaz, ami addig történt. Olyan mesteri, egyszersmind életteljes kompozícióban, a verselés olyan pompás rugalmasságával megy ez végbe, ahogy a zene remekműveiben megvalósulni szokott a tökéletesség. Mindez merő ellentéte, ékes cáfolata annak, amit a hősi és a józan szemléletformák össze nem egyeztethető ellentétéről, a morális ihletek fülledtségéről, elmeszesedéséről némelyek összehordanak. Nagy László józansága nem oldja szét a tragikumot, hanem rávésődik arculatára. Ezért marconább a hős. Így is lehet. A fenség maga is erre vall, s a bohóckodással nem fér össze. Akik csalhatatlanul tudják, hogy az irónia a korszerűség kritériuma, Nagy Lászlónál azt is találhatnak, kivált a legutolsó kötetben, s találhatnak szarkazmust, játékosságot, de sohasem olyan funkcióban, mely a prométheuszi magatartást devalválhatná, hanem annak alárendelt árnyalatként. S ha Nagy László bizalma abban a versben, amit ő alkotott töretlen, akkor ennek csak két oka lehet. Az egyik kézenfekvő: ami szép, nem szorul igazolásra. A másik ok, az a tudat, hogy az ő érzékenysége az Élet érdekeivel egylényegű, tehát amit mond s a magatartás, amit képvisel, nem mérhető a líra apályának efemér esztétikai felől. Messzebbről jött és huzamosabb érvényre készült. De azt tudja, hogy majdnem lehetetlen, amit művel, s ez verseiben ki is fejeződik. Nem ő az első költő, aki az adott és a lehető közötti viszonyt konfliktusként éli át, de az ő líraisága épp azért drámai, mert az a teljes világ, melyet képvisel, a valósággal nagyon is szoros, „vérségi" kapcsolatban áll, s bármily erdőbe vagy oromra meneküljön is, mindenütt az Egész költője marad, mivelhogy ez az Egész szét nem marhatóan benne van Nagy László költői világában.

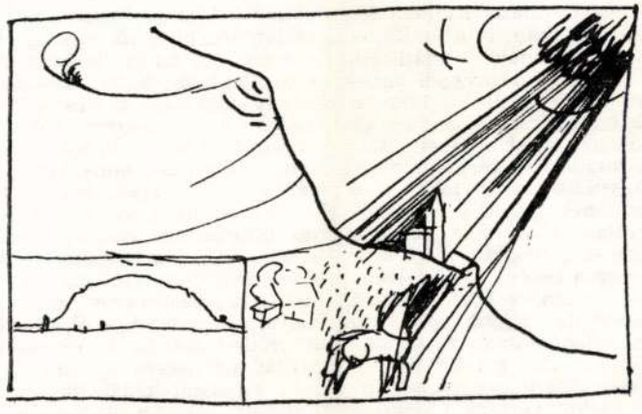

VÁZLATOK

NAGY LÁSZLÓ RAJZAI

VASY GÉZA

A kisregény és a mai magyar irodalom

Használjuk, a hatvanas évektől kezdve egyre gyakrabban a kisregény fogalmát, de jelentésével alig vagyunk tisztában — akár bevalljuk ezt, akár nem. Mégis úgy teszünk, mintha közismert lenne e jelentés. Fogódzóul legfeljebb az kínálkozik, hogy a kisregény a regény és a novella között helyezkedik el, tehát közepes terjedelmű epikai műfaj. De tudjuk, hogy pusztán mennyiséggel sohasem szabad minősíteni. Tovább fokozza a zavart, hogy ugyanazt a művet hol novellának, hol elbeszélésnek, hol kisregénynek nevezzük, és sem a kiadók, sem a kritikusok, sem maguk az írók nem túl következetesek a mű ilyenfajta meghatározásakor. Ami önálló kötetben megjelenik, az általában regénynek minősül (például Déry Tibor *Nikije* 1956-ban), de később egy gyűjteményes elbeszéléskötet része lehet (*Theokritosz Újpesten*, 1967), hogy aztán egy életműsorozatban egy kisregénykötetben kapjon helyet (*Niki*, 1977). A műfaji meghatározás bizonytalansága teljesen érthető, ha tudjuk, hogy maga a műfajelmélet is kialakulatlan és bizonytalan. S a sokféle meghatározás ellenére az epika pontos értelmezése is várat még magára, bár a praxis alapján könnyű megállapítani, hogy egy mű epikus alkotás-e vagy sem. Tisztázatlanabb a regény és a novella fogalma. Ez utóbbi a gyakorlatban sokfelé az elbeszélés szinonimájaként szerepel. Pedig ha nálunk nem is honosodott meg, értelmesen megkülönböztethető egymástól a novella és az elbeszélés, s nemcsak mennyiségileg, hanem a feltárt valóságanyag mélysége és terjedelme, s az ebből következő szükségszerű kompozíciós különbségek miatt. Azonban az elbeszélés legalább annyira bizonytalan fogalom, mint a kisregény. Meghatározása vagy túl szűk lesz, s akkor csak egyetlen elbeszéléstípusra érvényes, vagy túl tág lesz, s akkor — határesetként — a novella, illetve a kisregény is elbeszélés lehet. Ezért van az, hogy a terjedelmesebb, „regényszerűbb" elbeszélések és a kisregény fogalmát is nehéz elkülöníteni, hogy olyan művek, mint Lengyel József *Igézője*, Galgóczi Erzsébet *Pókhálója*, Balázs József *Koportosa* egy fél évszázaddal ezelőtt bizonyosan az elbeszélés minősítést kapta volna. Történetileg annyi bizonyosnak látszik, hogy amit a mai gyakorlat kisregénynek nevez, azt a múltban inkább elbeszélésnek vagy regénynek mondták. Úgy gondolom azonban, hogy a kisregény potenciálisan létező műfajának minőségileg is át kellett alakulnia ahhoz, hogy a huszadik század derekán a világirodalom egyik vezető műfaja lehessen. A kis- vagy közepes, tehát a nem nagyepikai formák előtérbe kerülésének világosan a társadalom állapotában, az írói világképben gyökerező okai vannak. Írt erről Lukács György egy kései tanulmányában:

„... a novella vagy a valóság nagy epikai és drámai formák által történő meghódításának előfutáraként lép fel, vagy egy korszak végén, mint utóvéd és kicsengés. Tehát vagy olyan időszakban jelentkezik, amikor a mindenkori társadalmi világ költőileg egyetemes meghódítására *még nem* kerülhet sor, vagy olyanban, amikor *erre már nincs* lehetőség ...

Utaltunk már a tárgyak totalitására, mint a regény extenzív egyetemességének legjellemzőbb vonására; a drámai totalitásnak más a tartalma és a szerkezete, de mindkettő az ábrázolt élet átfogó teljességére törekszik, a kor központi kérdéseihez való mindenoldalú emberi pro és kontra állásfoglalás mindkettőben a típusok totalitását eredményezi, és a típusok egymással szemben állva, egymást kiegészítve elfoglalják a korszak történetében őket megillető helyet. A novella viszont nem tart igényt arra, hogy a társadalmi élet egészét ábrázolja, és még azt sem tűzi ki célul, hogy e teljességet egy alapvető és időszerű probléma szemszögéből tárja fel." (Világirodalom, Bp. 1969. II. 313.)

Lukács a novella fogalmába beleért minden epikai alkotást, ami nem regény, példaként idézi Hemingway *Az öreg halász és a tenger* c. művét is.

Lukácsnak ez a gondolatmenete azonban nem műfajelméleti szempontból vitatható elsősorban, hiszen a kisebb epikai műfajok egybevonása itt nem lényegi kérdés, hanem a műfajok értékhierarchiájának felállítása miatt. Hiszen a szövegből értelemszerűen az derül ki, hogy a totalitás igazán csak a regénynek a sajátossága, s ezt a nézetét Lukács számtalanszor megfogalmazta. A huszadik század tehát — e gondolatmenet szerint — a kapitalista államokban *már nem*, a szocialista államokban *még nem* engedi meg a regény totális ábrázolását. A műfajok közt azonban értékhierarchia aligha állítható fel — ez ellen nyilván maga Lukács György is tiltakozna —, ugyanakkor kérdéses, hogy minden társadalmi korszak objektíve meglevő totalitásának kifejezésére a regénynek kellene-e *elvileg* a legalkalmasabbnak lennie. A *már nem* vagy a *még nem* helyzete bármely műfaj szempontjából vizsgálható lenne, s egyes műfajok statisztikai és minőségi előretörése bizonyos korszakokban nemcsak az ábrázolás szükségszerű kényszerűségét — tehát a regényre való képtelenséget — jelentheti, hanem a felismerést is, hogy az adott kor *lényege* éppen a megtalált műfajban fejezhető ki.

Kétségtelen tény viszont, hogy az irodalmi műfajok totalitása különböző. Csak az epikán belül maradva — s ezzel máris egyszerűsítve a problémát — a nagy-, a közepes- és a kisepika terjedelmi különbsége mögött nyilván a más-más fajta totalitás igénye és megvalósulása húzódik meg. Lukács György kifejtette azt is, hogy az intenzív totalitás esztétikai fogalma minden értékes műalkotás sajátossága. Tehát az egyperces novella ugyanúgy rendelkezhet vele, mint a regényfolyam. Lukács imént is idézett gondolatmenete szerint lényegében az a különbség a nagy- és a kisepikai alkotások között, hogy a nagyepika egyszerre extenzív és intenzív, a kisepika pusztán intenzív totalitással bír. De mi a helyzet a közepes epikával s a kisregénnyel? Ezt Lukács a kisepikához sorolja, s így véli megoldani a problémát. A kisregény — a közepes epika — azonban a gyakorlatban létező, laikus szemlélő számára is más minőségű alkotás, mint a kisepikai mű. Ha az extenzív-intenzív totalitás jelenléte szerint osztályozunk, a kisregényt tipikusan átmeneti műfajnak kellene tekintenünk. Van is számos, az átmenetiségre utaló tény. Egyes műfajok kikristályosodását azonban aligha lehet pusztán az átmenetiség jegyeivel tudomásul venni.

Ha elfogadjuk az esztétikai kategóriák történetiségének elvét, akkor azt is természetesnek kell tartanunk, hogy az extenzív és az intenzív totalitás követelményei korszakonként változnak. Az extenzív totalitást a huszadik században egyre kevésbé várja el a társadalom a műtől, mivel az extenzív totalitás élményét a korábbi korszakoknál sokkal teljesebben élheti át az egyre szaporodó információs csatornákon keresztül. Amit a hétköznapi, a tudományos, az irodalmon kívüli művészi megismerés nyújt számára, azt nem várja el feltétlenül az irodalomtól is. Az extenzív totalitásra törekvés a szépirodalomban csökkent tehát, de ez nem szünteti meg a kategória mai használhatóságát. Így az epikai ábrázolás középpontjába került kisregényre is értelmesen alkalmazható. A hibátlan kisregények a *huszadik századi extenzív totalitás* sajátosságaival is rendelkeznek. Az *Igéző*, a *Niki*, a *Tóték* az ábrázolt valóság extenzív képét is adják.

A kisregény tehát értelmesen leválasztható a kisepikáról, önálló, esztétikailag is meghatározható sajátosságokkal rendelkezik. Elsőként azzal, hogy a kisregényre a huszadik századi extenzív totalitás és az intenzív totalitás egyszerre jellemző. Ez azonban még nem választ el egyértelműen a nagyepikától.

Továbbvezet bennünket, ha a totalitás mellé bevonjuk vizsgálódásainkba a *perspektíva* kérdését. Úgy gondolom, hogy a különböző epikai műfajok váltásait nem annyira a valóságábrázolás extenzív és intenzív voltának eltérő lehetőségei motiválják, hanem inkább a társadalmi perspektíva változásai. Jelentős regény — sőt nagyregény — létrehozása elvileg s gyakorlatilag a huszadik században is mindig lehetséges. Sajátos módon éppen a magyar valóság leginkább *már nem* és *még nem* korszakában, a két világháború között született azért néhány jelentős nagyregényünk és jó néhány jelentős regényünk. Ennek azonban szükséges előfeltétele volt a társadalmi fejlődés perspektívájának biztos tudata (Déry Tibor: *A befejezetlen mondat*), vagy pedig e perspektíva igenlése, keresése (Móricz Zsigmond: *Erdély*, *Rózsa Sándor*). A kisregényhez főként akkor fordultak ez időben az írók, ha egyetlen élet kamaradrámáját akarták megmutatni (Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*, Móricz: *Árvácska*), vagy akkor, ha az ábrázolni kívánt tartalom valóban *már nem* és *még nem* volt másként ábrázolható (mint az idilli szerelem kiteljesedése Móricz *Pillangójában*).

Aligha véletlen, hogy hazánk felszabadulása szinte egycsapásra széttörte az ábrázolás prespektívájának a Horthy-korszakban mégiscsak meglevő nagymérvű megkötöttségét, s a társadalmi fejlődés közvetlenné szépülő perspektívája sok nagyszabású regénytervet s néhány maradandó megvalósulást is eredményezett (Déry Tibor, Illés Béla, Németh László, Szabó Pál, Veres Péter munkái). E nagyregények aligha egyfajta esztétikai konzervativizmus szülöttei. Nem hibátlan, illetve töredékes voltuk vagy a megformálás hiányosságaival függ össze, vagy azzal, hogy a valóság gyorsabban és másképpen moz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 NOV 2 6
VAS NÉPE
Nagy László
1021

NAGY LÁSZLÓ

Csodafiu-szarvas

konyfalu

dáshoz is. Most bikát, üszőt adunk el, a rosszabb földekre arácsonyfát ültettem. Én voltam az első a faluban, aki ezel próbálkozott. Követőim is vannak már. Hamarosan keződik a vágás, Pestre szállítjuk a fenyőt.

A falu legforgalmasabb helye a kocsma után a kovácsnűhely. Ha szünnap van vagy ebédszünet, Merkli Ferenc nesternél gyűlik össze a férfinép. Ifjú Merkli Ferenc seyemgyári dolgozó alkalomadtán beteg édesapja helyett yakorolja a szakmát. A kupaktanácson részt vett még Srei stván szomszéd, és Karba István kocsmáros.

— Miről beszéltek a legtöbbet az utóbbi időben, a zakonyiak?

Összenéznek, nevetnek. Ők pletykára gondoltak, én em. Meg is mondom.

— A délszlávok nemzetiségi kongresszusára figyeltünk – komolyodnak el.

— Még miről beszéltek? — nógatom őket.

Nagy László

„Képvers" (repró)

Kovács Ákos: Egy képvers születése.
Ujfalusi, 1979. április 22 – 10. lap.

Nagy László, Kölcsö grafikus

NAGY LÁSZLÓ RAJZA

Nagy Lász… 4.

Tinatá… III/4.

A szárnyalást, a madarat
a szél, a céltalan eszelte ki.

A halakat
a habjai gyötörte tenger.

A táncot, a verset, a dalt
az észnélküli
végtelenség-dobálta ember.

Nagy László, grafikus, költő

Sárkányölő Szent György

Nagy László emlékének, aki Szigligeten, az Alkotóház egyik szobájának a falára festette a lovas Szent Györgyöt.

Tóth Endre: Sárkányölő ... 12.

Alföld, Debrecen, 1978. szeptember XXIX/9.

Nagy László, Lóló

NAGY LÁSZLÓ RAJZA

költészet reá méretezett változatát teremtse meg.

Milyen szervező erő szükséges ahhoz, hogy ez csakugyan megvalósuljon? — S
Géza segít nekünk válaszolni e kérdésre, mely óhatatlanul akadémikussá válik,
megrekedünk vele az általánosságok szintjén. Gyakorlatban bizonyítja be, hog
stílustörténeti hagyomány számtalan változatának felhasználása, a „vegyítés", a s
kesztés módja nem pusztán valamilyen stílusteremtő ötlet vagy találmány dolga,
nem sokkal több annál. (Egyetlen ötlet, melyet következetesen visz végig a l
egész kötetén vagy akár egész életművén, még nem egyéniség, csupán annak eg
len jegye, esetleg vezérmotívum.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Nagy László Lázár

1978 OKT 29

1021

Öreg híd Mostarban

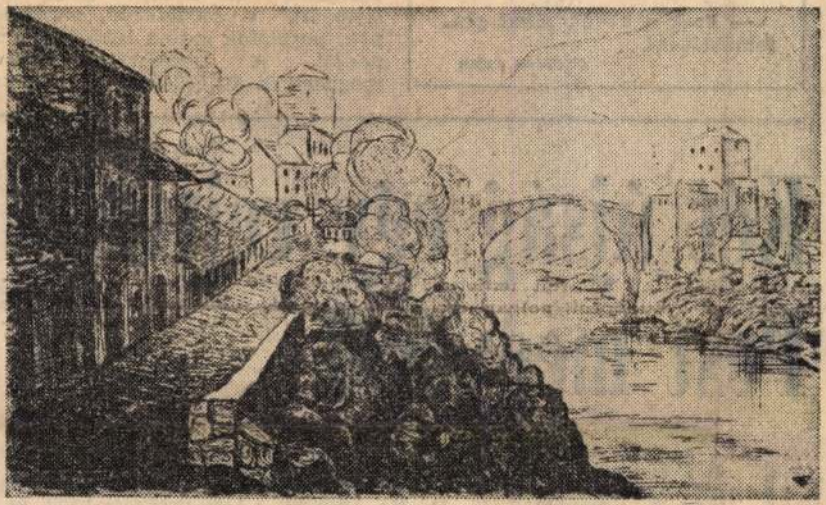

Nagy László Lázár rézkarca

— Ezek a vevők r
fomániások!...

7-ol

Két újság egy rejtvény Pest megyéről

Junoszty típusú televíziókészüléket nyerhet, aki a Pest megyéről szóló öt keresztrejtvényt helyesen megfejti, és a helyes megfejtést beküldi a LOBOGÓ szerkesztőségébe. A Pest megyei Hírlap vasárnapi számaiban (október 29., november 5., 12., 19., 26.), közöljük a keresztrejtvény-hálót, és a vízszintes sorok szövegét. A rejtvényeket kiegészítő függőleges sorok meghatározását a LOBOGÓ november hónapban (2., 9., 16., 23., 30.) megjelenő számaiban találják meg. Kérjük, az öt megfejtést egy levelezőlapon, december 13-ig küldjék be a LOBOGÓ szerkesztőségébe: 1394 Budapest, Pf. 427.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1978 NOV 2

Nagy László Lázár grafikusművésze

KIÁLLÍTÁS CEGLÉDEN

Lenin alakja kisgrafikákon

1021

November 12-ig látható ez az érdekes tárlat az MSZMP járási és városi székházában, Cegléden. Megnyitót mondott Murcsányi Józsefné, az MSZMP városi bizottságának osztályvezetője.

Számtalan szovjet, cseh, magyar grafikus foglalkozott *Lenin* alakjával, s a róla készült kisgrafikák gyűjteményét nevezik *Leniniana* kollekciónak. *Poór Ferenc* a magyar kisgrafika egyik nemzetközi hírű gyűjtője mintegy százнegyven Leninnel foglalkozó rajzot és metszetet mutatott be tavaly *Veszprémben*, s ez az anyag került most *Cegléd-re*.

Ez a tekintélyes léptékű összeállítás szovjet, magyar cseh szerzők munkáiból válogatott. A tárlat jelentősége többrétű. Egyrészt erősíti a grafikusok kapcsolatát, ezzel népeink barátságát, hozzájárul a műfaj nemzetközi minőségének általános kiegyenlítődéséhez, s képek egész sorával fedezi fel számunkra Lenin emberi teljességét. Van, ahol könyvet olvas, máshol ír. Találkozunk olyan lappal, ahol gyermeket oktat, ahol beszél, ahol már szobor — másutt eggyéforr Leningrád és Moszkva városképével. A feldolgozás találékonysága következtében görög oszlopot, antik portrét is látunk Lenin környezetében, a képzelet olykor könyvlapra helyezi, Marx társaságában jeleníti — egyszer sapkájára veti a pillantást, máskor lovasroham-frizt ábrázol, s a zászló vagy városcímer központjaként nevezi meg képileg alakját. Az alkotók sokasága más-más motívummal idézi; megjelenik heroikus vagy lírai képmása mellett a balalajka. Máskor az Auróra, ázsiai hegyek, sarló és kalapács. Attól függően, hogy a forradalmárt vagy az embert kívánja a grafikus elemezni. Még olyan metszet is akad, ahol pergamenlapról tekint felénk, másutt betűk tömkelege vagy emberek sokasága veszi körül.

Akad bélyegforma, ex libris, de a legtöbb Lenin-portré kisgrafikai lap. Különösen szépek és gondosak a lett, észt, litván és az ukrán munkák — *Goljahovszkij, Mahonyin* és kiemelkedően *Kalasnyikov* részvétele. Ő az egyik nemzetközi mérték. A közönség lelkes és értő gyűjtők, alkotók révén ismerkedhet meg ezúttal Cegléden a Leniniana több ezres kollekciójából azzal a százнegyven lappal, melyet Poór Ferenc tudatos tevékenységgel szerkesztett. Nemcsak a saját tulajdona ez a sok tabló, többet barátai kölcsönöztek. S ebben rejlik a képzőművészet olyan funkciója is, mely segíti az emberi kapcsolatok, a béke hídjainak épülését. Szükség van a képzőművészet közkatonáira is. Arra a Poór Ferencre, aki a műfaj mindenese. Mézeskalácsokat és metszeteket gyűjt, ebből írja doktori értekezését, baráti kapcsolatot létesített a szocialista országok több festőjével, grafikusával, az UNESCO magyar képviseletének dolgozója. Nála nélkül e ceglédi kiállítás nem valósulhatott volna meg. Csöndben, szolgálattal mégis ő az egyik főszereplő itt, és *Nagy László Lázár*, aki Lenin alakját remekül érezte meg, aki a kiállítást rendezte, fáradságos munkával, messzemenő gondossággal, és aki Poór Ferenc munkásságát összegezendő szép ex libriseket is készített. A történelem egyik századokat meghatározó ismert alakjáról, és a jelen egyik közkatonájáról.

Losonci Miklós

Nagy László Lázár metszetei

...írlap

Őrizve a régit, szolgálva az újat

A Pest megyei Tanács vb elismeréssel értékelte a szentendrei tanács sajátos munkáját

Szentendre városi tanácsának munkáját legutóbb 1973-ban értékelte a megyei tanács-vb. Akkor 14 300 lakost számlált a város. Ma a lakók száma megközelíti a 18 ezret. Tíz évvel ezelőtt húszezer látogatója volt a város múzeumainak. Ma évente egymillióan tekintik meg a művészeti alkotásokat. Több ezer pihenni vágyó embernek is helyet ad Szentendre. A Dunakanyar jobb parti kapuja természeti szépségeivel is sok százezer kirándulót vonz évente. Műemlékei, sajátos művészeti adottságai, a szabadtéri néprajzi múzeum, a megyei művelődési, módszertani központ, a megyei könyvtár szintén meghatározó a város életében. Szentendre a budapesti agglomerációba tartozik, ugyanakkor maga is 10—12 község részleges, középfokú központja. Nemzetiségi hagyományainak őrzése, a nemzetiségi lakosság élete ugyancsak sajátos feladatokat ró a városi tanácsra.

A város vezetőinek őrizniök kell a múlt értékeit, építési, városrendezési, -fejlesztési terveit úgy kell megoldaniuk, hogy ne szenvedjen csorbát a műemléki jelleg. Ugyanakkor biztosítaniok kell a város fejlődését, otthont, részben megélhetést kell adniok a letelepedőknek, a megnövekedett igényeket megfelelően kell kielégíteniök. Az a feladatuk tehát; *úgy őrizzék meg a régit, hogy rohamosan haladjanak előre.*

A megyei tanács-vb azt vizsgálta, hogyan tud megfelelni a városi tanács sokrétű, *sajátosságokkal teli* feladatának. Közöltekintő vizsgá-

te rendszeres ankétokon, rétegtalálkozókon, politikai, és tanácsi fórumokon is elmondhatják a lakók észrevételeiket. A művészek többségét, az értelmiséget, a műszaki szakembereket is sikerült bevonniok a közügyekbe. Szentendre Baráti Köre, valamint a Dunakanyar Intéző Bizottság tájbizottsága is sok társadalmi munkást tömörít. Az új lakótelepen is jó közösségi életet alakítanak ki. Az utóbbi négy évben 20 millió forint volt a társadalmi munka értéke. A városok közötti versenyben kétszer nyerték el

fejlődésben felfedezhető a városi tanács eredményes munkája.

Túlteljesítették a negyedik ötéves terv céljait és az ötödik ötéves terv időarányos tennivalóit. Jól gazdálkodtak a pénzeszközökkel.

A megyei tanács-vb elemezte az idegenforgalom növekedéséből származó tennivalókat is, hiszen az idegenforgalom már nemcsak idényre jellemző, egész évben sok százezren érkeznek a városba. Felhívta a figyelmet arra, hogy egy-egy új üzlet, vendéglátóipari üzem mellett jobban kell építeni a magánkezdeményezésekre, mind az étkeztetést, mind az elszállásolást tekintve. A szolgáltatásnál is célszerű az idegenforgalom-igényeit is tekintetbe venni, a városban élő 160 kisiparos tevékenységét még inkább a lakosság szolgálatába kell állítani.

Gyors ütemű lakásépítést

A megyei választott testület hangsúlyozta, hogy a város fejlődése során is nagy gondot kell fordítani arra, nehogy károsodjon a város jellege, a lakosság véleményét is kérjék ki ez ügyben. Felhívta a városi tanács vezetőinek figyelmét a lakásépítési terv gyors ütemű megvalósítására, s arra, hogy valamennyi rendelkezésre álló építési kapacitást vegyenek ehhez igénybe. Ugyanakkor az elavult városrészek rekonstrukciója is sok gondoskodást kíván.

Ösztönözte a megyei tanács-vb a városi tanácsot arra, hogy változtasson olyan jelenségeken, amelyek irritálják a közvéleményt. Egyik ilyen például *a rossz kenyérellátás,* vagy az építkezés miatt hónapok óta nehezen megközelíthető bevásárlási központ okozta gond. Gyorsítani szükséges a csatornahálózat építését, korszerűsítését. A kevés munkaerő ellenére is *nagyobb tisztaság* uralkodhatna a városban.

A megyei tanács-vb összességében *elismerte* a szentendrei városi tanács munkáját.

...delmi területek

kádi nagyerdőt és a Halastót.

Nagy László

Varga Balázs: "Gondolati Hidak" cimmel
Tüskés Tibor: "Testvér muzsák" c. munkájáról ir.
A könyv egyes fejezeteiben a különböző korokból származó alkotások illusztrációi között szerepel Nagy László képvers-önarcképe, valamint Schaár Erzsébet néhány szobormüve.

Varga Balázs cikkét lásd: Szabó G. István: "Illusztráció" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 8.
XXIII. évf. 36. sz. 12. lap.

Nagy László

Maurer Dóra a Pécsi Galéria Szinház-téri Termében augusztus 2.-től,
Bényi Árpád a Fényes Adolf Teremben augusztus 2.-től,
Tóth Valéria és Kligl Sándor a hódmezővásárhelyi Tornyai Muzeumban augusztus 5.-től,
Madarassy Walter az Óbudai Galériában aug. 6.-tól,
Muzsnai Ákos a Studió Galériában aug. 18.-ig,
Veszprémi Imre az óbudai Pincegalériában aug.20.-ig szerepel müveivel fenti kiállitótermekben.
Nagy László rajzainak kiállitása a székesfehérvári Ifjusági Házban augusztus 31.-ig tekinthető meg,-közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. aug. 4. XXIII. évf. 31. sz. 8. lap.

Nagy László, Hó
grafikus

Rajz: Reich

Nagy László: Rajz 37

Tiszatáj, Szeged, 1980. jún. XXXIV/1

Nagy László, író
grafikus

„Sorok a képzőművész Nagy Lászlóról" az alcíme az elemző, értékelő írásnak.

Csoóri Sándor: Nagy magyar élmény közelében 34–37

Tiszatáj: Szeged, 1980. jan. XXXIV/1

Nagy László

Nagy László rajza

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juni. 30.

XXIII. évf. 26. sz. 4. lap.

~~Ötvenhét év. Ennyi ideje ismerem Örkény Istvánt. Nincs Magyarországon ember talán az egy~~

[illegible] barátsága, mint a papköltőé. Bezárkózott — mint ő maga mondta. Kezdett hasonlítani a vackára visszahúzódott magányos farkasra.

A köz dolgaitól azonban nem tudott elzárkózni. Sose tudott elzárkózni. Erről beszélgetünk most Puszta Sándorral. Ő még közelről láthatta a „Leányfalusi Társadalmi Egyesület" működését. A község javára tevékenykedett ez az egyesülés, amolyan szépítő bizottság. Talán Gyulai Pálék próbálkoztak vele először. 1914-ben mindenesetre már pecsétje volt. Harminchatban vett új lendületet, alapszabályait is ekkor fektették le, Puszta Sándor emlékszik, hogy a duna-parti sétány a gyönyörű tölgyekkel az ő művük — többek között. A „lányfalusi törzs" kecses faházikójában jöttek össze. A Gyöngyszem vendéglő mellett állott ez a faházikó, a vadgesztenyék sátra alatt. Móriczot alighanem Vámossyék vonták be az egyesület munkájába. Vámossy Zoltán gyógyszerész professzor volt ugyanis a szépítő bizottság mozgatója. Az írónak íróhoz méltó feladatot adtak. Utcaneveket kellett költenie.

Most nyomozok utánuk. Az utcanevek után. Vajon viseli-e utcatábla a nevet, melyet ő adott? A tanácsnál nincs nyoma, a család nem emlékszik. A centenáriumra milyen jó lett volna felderíteni.

— Annyit tudok, hogy virágcsibe a fiával, a kis Móricz Imrével, támasz nélkül. Örvös Lajos emlékezik egy kalandos útra, amikor a kisfiút falura helyezték el, egy parasztcsaládhoz. Ő kísérte el Erzsikét a gyerekkel. Emlékszik, hogy térdigérő vízben kellett átgázolni a Zagyván, ő a gyereket vitte, Csibe a szoknyáját felfogva tudott csak átlábolni; a túlsó parton volt az a házsor, ahol a nagy darab fekete paraszt lakott, s ahol Imrécskét befogadták. Azóta a neve is előbukkant egy szolnoki kiadványból. Kiss Boldizsárnak hívták, sokáig őrzött egy fakanapét, melyet Móricz egy ízben, arra járta-kor, álmával megszentelt. A község Zagyvarékas volt.

Minden rendben lett volna, csak a rékasi iskolával volt egy kis baj. „Nincs biztosítva a gyermek valláserkölcsi nevelése — vakarta fejét az igazgató —, anélkül pedig nem maradhat." A kis Imre ugyanis anyjának nevelőapja után a református hiten volt, míg a rékasi iskolában csak katolikus nevelésben tudták volna részesíteni. Leküzdhetetlen akadályként magasodott e probléma a gyerek felvétele előtt. A dolog aztán mégis megoldást nyert: találtak egy aggastyánt, istenszakállas bibliás embert, aki — református hitoktató híján — Újszászról járt a maga paraszti hitével színezett és átköltött kálomista tanítást a gyerek fejébe csöpögtetni.

Móricz agyagba karcolt autogramjáról. Nem nagyon vette észre. Kínomban elmondtam, hogy szobrászművész vagyok, s ennek bizonyítékául a szolnoki múzeumban rendezett kiállításom katalógusát adtam át neki, írtam is bele kérésére. Végre annyit már mondott, hogy van ilyen, de nem tudja hol a sok holmi között.

Az első menetet megnyertem.

No, ha legközelebb jön, addigra megkeresem, mondta.

Erre megkérdeztem, hogy látta-e Móricz nagy mellszobrát a tanácsháza előtt. Azt válaszolta, hogy látta, még az avató ünnepségen is ott volt, pedig őt senki sem hívta meg. Hosszú szemrehányás következett, amit az elnökhelyettes türelmesen viselt el. A szobrot jónak találta.

Az a szobor is az én munkám, mondtam neki.

rögtön észrevettem Móricz szépen komponált és kaligrafált aláírását. Édesapja készítette elő ezeket a táblákat, s majdnem szárazon karcoltatta bele kis landzettával érdemes vendégeinek nevét. Az írás nyolc centiméter hosszú. Kezdett nagyon hangosan verni a szívem. Az aláírás egy érem hátlapjára éppen megfelelő lenne. Nehezen meggyőztem róla, hogy ott, a szeme előtt készítek az aláírásról viasznyomatot. Dehogy viszem én el, legyen az őrzője továbbra is! El is készítettem a nyomatot, s ő visszavitte a táblácskát rejtekhelyére.

Továbbra is Móriczról beszélgettünk.

Erzsi néni nyolcvan felé jár. Idős szép arca finoman mosolyog. Csend, hosszú hallgatás. Feleségem töri meg a csendet. Hogy milyen szép még most is

Nagy László László

Művei szerepelnek a Balatoni Kisgrafikai Biennálén a keszthelyi Balatoni Múzeumban, 1975-ben

-katalógus a könyvtárban-

Nagy László, író
grafikus

Nagy Lánl… 29.

Tiszatá… XIV/29

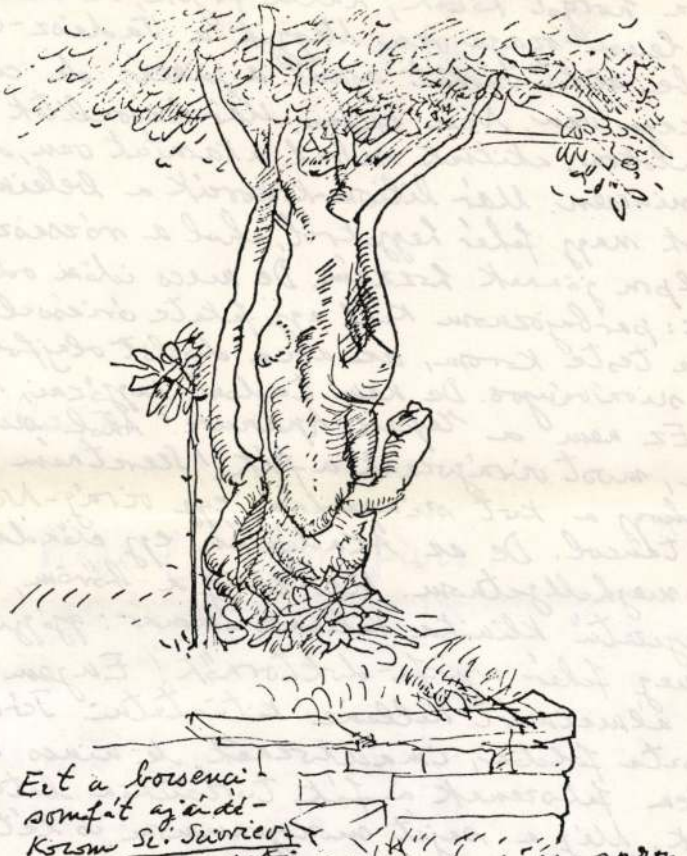

Ezt a borsenci-
somfát ajárdé-
korom Sz. Szivvievnek
és kívánom, hogy légy gyrpo
1976. IX. 12 mindig ilyen kemény: ~~gyrpo~~ gyrpo!
Nagy László

– meghallgatom. ...
nyezetű klinika kellene immár: gyógyító
meg fehér nyírfa-doktornők! Engem a
z álmaimért kellene kitüntetni. Térdel
uszta földön, imádkoznék, de nincs kit
sttem fakszenek a fák, törzsükön betűk
vek. Még a saját monogrammom is látom
zhaltak a fák! – Kiáltanám, de nincs k
. Ki az, aki ezt a szörnyű bölcsődalt

Nagy László

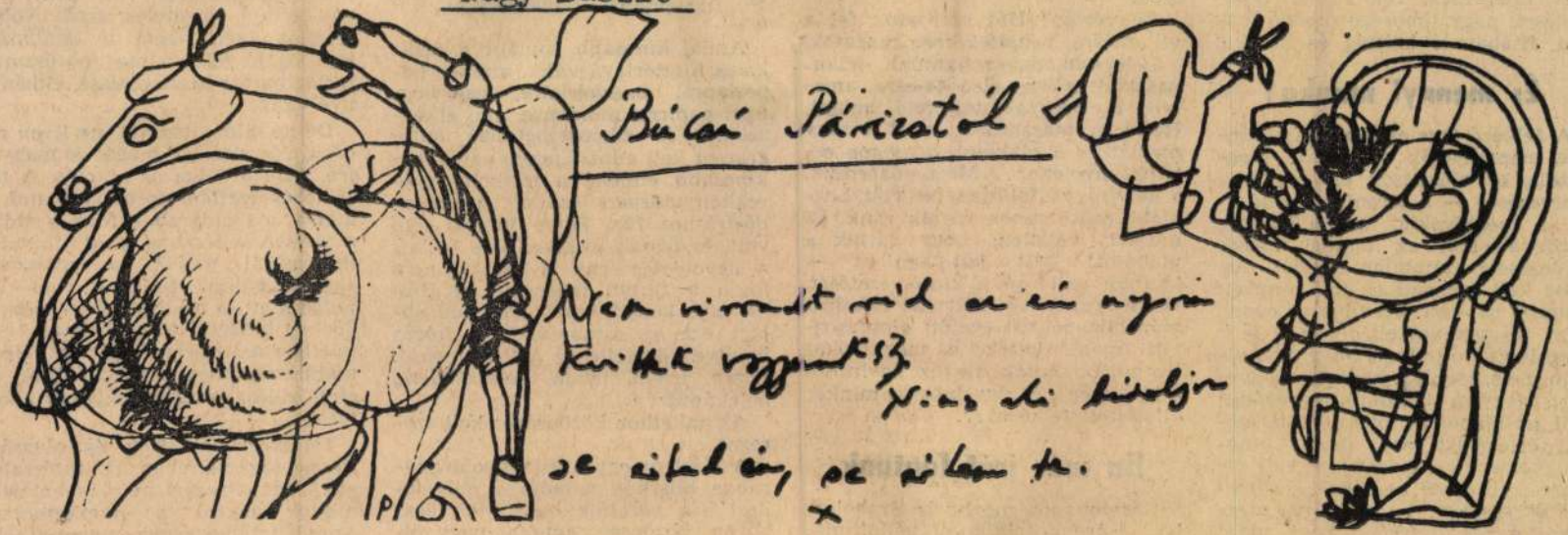

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 19.
XXIII. évf. 20. sz. 6. lap.

se aludna, se szeretne, se olvasna, könyveit meg egyáltalán sose írná meg, úrhajón száguldana Szeg Győrbe, Berettyóújfaluból mendre, ankétot tartani.

A felkérések, felhívások, rábeszélések nagy többsége meddő marad. Hiábavaló költség és munka.

És mennyi munka!

A felkérő leveleket a könyvtárosok, népművelők megírják. Megkezdik az előadások előkészítését, szervezését — a terem biztosításától a meghívókig, a hallgatóság verbuválásától az ünnepi műsor tervezéséig számtalan feladat van.

Be kell szerezni az író könyveit (nincs), rá kell beszélni a népet, hogy jöjjnek ám el, olvassák el a meghívott író műveit (még nem tudom, nem érek rá, kanyarós a gyerek, megy a buszom), egyeztetni kell az időpontot (nem jó, termelési értekezlet van, üzemi pingpongverseny), gondoskodni kell virágról, köszöntő beszédről, csipketerítőt szerezni az asztalra, megkérni a nőbizottságot, hogy majd kenjenek szendvicseket, süssenek

ratunk. Most olvasta a villamoson, hogy mi előadást tartunk egy Th[illegible]

[illegible] Soha.

Félreértés? Hát szálljatok fel a villamosra, nézzétek meg magatok.

Lélekszakadva rohantunk, felkapaszkodtunk az első 44-esre, amelyik a Bosnyák tér felé haladt. Rajta is maradtunk, mert bizony megláttuk a plakátot, hogy ma este fél nyolckor ... Mire odaértünk, a helyiség zsúfolásig telve volt. Legalább százötvenen vártak ránk. És micsoda véletlen, hogy láttuk a plakátot! „Mit jelentsen ez" — kaptam galléron a klub vezetőjét. Ijedten mentegetőzött: az előadást már hónapokkal ezelőtt elhatározták, meghirdették, a meghívókat nyomdába adták, de az ügyintéző szülni ment, és úgy látszik, minket elfelejtett felkérni ...

Ha már írót fogtunk

Háromnapos meghívás Szabolcsba. Három találkozót vállaltunk. A nyíregyházi könyvtárban elhal-

emléksorokat könyvelbe, különösen

re is, írkalapra (bár esküszöm, ezeket két napnál tovább senki sem őrzi).

Annál kínosabb, amikor a dedikálás hisztériává válik, amikor képeslapra, buszbérletre, egészségügyi papírra, mindenre, ami elképzelhető és elképzelhetetlen, autogramot kell adni. Életem egyik legkínosabb emléke a miskolci gyerekkönyvtárban lezajlott nyakkendő-íráshoz fűz. Forró júniusi nap volt, és ötszáz nyakkendőre kellett a nevemet ráírni. A műszál nem fogja a tintát, lepergett az írás, kértem, könyörögtem, hagyjuk abban ezt az ostobaságot, a kórus üvöltve követelte az autogramokat. Írtam, írtam, írtam, beleszédülve, belekáprázva ...

Az ankéthoz közönséget kell szerezni.

A Váci út egyik legnagyobb gyárában büszkén mondta a művelődési ház vezetője: ne féljek, lesz bőven közönség, amióta nagy ötletük támadt. Megengedték, hogy

[illegible] milyen boldogok lettek volna a mincas évek magyar írói, (egész [illegible]énelmünk írói), ha ennyi segí[illegible]kéz, ennyi igyekezet, ennyi jóakarat szervezte volna találkozásaikat az olvasókkal. Ha ennyi hívás, ennyi követelés áradt volna feléjük. Igen, igen, a találkozás kell, ha jó, ha értelmes, ha őszinte, meleg baráti beszélgetéssé, élménnyé válik.

De ne silányítsuk el, ne ilyen olcsón. Ne riszálja magát a magyar író. Az író dolga az alkotás. A találkozás legfőbb formája a mű, a könyv, a színdarab, a film, a rádió, a tévé. A sebészt se lehet kihívni a műtőasztal mellől, a színésznek sem kiabálunk fel a Hamlet-monológ alatt, a buszvezetővel menetközben beszélni tilos. Tartsuk tiszteletben az író munkáját is. Félbemaradnak, meg sem születnek az elmélyülést, magányt kívánó alkotások.

Találkozzanak írók és olvasók. De ne szakmányban, ne futószalagon, ne csak azért, mert jobbat nem tudunk beírni a munkatervbe. Annyit találkozzanak, amennyi írónak is, olvasónak is tiszta öröm.

Nagy László, grafikus

● NAGY LÁSZLÓ grafikáiból nyílik kiállítás ma este a Fészek Klubban.

-:o Nagy László

8.

Esti Hirlap, Bp. 1980 febr. 1.

Nagy László, író

Grafikus

NAGY LÁSZLÓRA, a két éve elhunyt Kossuth-díjas költőre emlékezett hétfőn a Fészek Művészklub közönsége. A tárlaton mintegy félszáz tusrajz, rézkarc reprezentálja a költő grafikai munkásságát, saját köteteihez és felesége, a szintén költő Szécsi Margit műveihez készített illusztrációit.

-: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1980. febr. 2.

Nagy László, író

Nagy László-grafikák a Bolgár Kultúrában

Nagy László, a másfél évvel ezelőtt elhunyt Kossuth-díjas költő grafikai alkotásaiból nyílt kiállítás hétfőn a Bolgár Kulturális Központ Népköztársaság útjai kiállítótermében.

A megnyitón *Kósa Ferenc* méltatta a magyar irodalom kiemelkedő egyéniségének munkásságát.

Nagy László, míg élt, kapcsolatban állt a kulturális centrummal: tiszteletbeli munkatársként rendszeresen részt vett az intézmény tevékenységében. Az ötvenes évek elején bolgár ösztöndíjasként ismerkedett meg a baráti ország népével, irodalmával, s a bolgár és délszláv népköltészet magas színvonalú fordításával élő híd volt a bolgár és a magyar irodalom között.

7

-: Nagy László grafikák a Bolgár Kultúrában

Nepszabadság Bp. 1979 szept. 11

Nagy László, grafikus

Hír

NAGY LÁSZLÓ grafikáit láthatják a veszprémiek a Dimitrov Művelődési Központban tegnap megnyílt kiállításon. A két éve elhunyt Kossuth-díjas költő félszáz alkotását mutatja be a tárlat.

– : Hír

8.

Népszabadság 1979. dec. 18.

Nagy László

Magyar Hirlap 1980/3/9

Fodor András
(Nagy László rajza)

Nagy Lánló, író
grafikus

L: Kass J.

Tandi L: Kass Jónoszál. 91-96.

Tiszatáj, hegedi, 1980. júl XXXIV/7.

Nagy László

Seb a cédruson

Nagy László képversei
Hatvan / Hatvany Lajos Múzeum

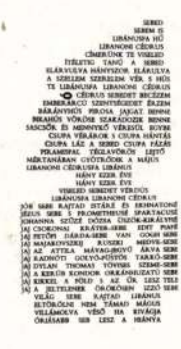
SEBED
SEBEM IS
LIBÁNUSFA HŰ
LIBANONI CÉDRUS
CÍMERÜNK TE VISELED
ÍTÉLETKI TANÚ A SEBED
ELÁRULVA HÁNYSZOR, ELÁRULVA
A SZELLEM SZERELEM VÉR, S HŰS
TE LIBÁNUSFA LIBANONI CÉDRUS
CÉDRUS SEBEDET BECÉZEM
EMBERARCÚ SZENTSÉGEDET ÉRZEM
BÁRÁNYHŰS PIROSA JAJGAT BENNE
BIRAHŰS VÖRÖSE SZAKADOZIK BENNE
SASCIÓK ÉS MENNYKŐ VÉRESÜL BOYBE
CSUPA VÉRÁROK S CSUPA HÁNTÁS
CSUPA LÁZ A SEBED CSUPA FÁZÁS
PIRAMISPAL TÉGLAVÖRÖS LEJTŐ
MÉRTANÁBAN GYÖTRŐDIK A MÁJUS
LIBANONI CÉDRUSFA LIBÁNUS
HÁNY EZER ÉVE
HÁNY EZER ÉVE
VISELED SEBEDET VÉRDŰS
LIBÁNUSFA LIBANONI CÉDRUS
JÓB SEBE RAJTAD ISTÁRÉ ÉS ERMHATONÉ
JÉZUS SEBE S PROMETHEUSÉ SPARTACUSÉ
JOHANNA SZÜZE DÓZSA ÚSZÓK-KIRÁLYNÉ
JÁ CSOKONAI KRÁTER-SEBE EDIT PIAFÉ
JÁ PETŐFI DÁRDA-SEBE VAN GOGH SEBE
JÁ MAJAKOVSZKIJ RUSZKI MEDVE-SEBE
JÁ AZ ATTILA MÁVAG-BOGYÓ ÁRVA SEBE
JÁ RADNÓTI GOLYÓ-FÜSTÖS TARKÓ-SEBE
JÁ DYLAN THOMAS TÖVISES SZEMÉ-SEBE
JÁ A KERÜS KONDOR ORKÁNHUZATÚ SEBE
JÁ KIKKEL A FÖLD S AZ ÚR LESZ TELI
JÁ A JELTELENEK ÖRÖKÖSEN IZZÓ SEBE
VILÁG SEBE RAJTAD LIBÁNUS
ELTÖRÖLNI NEM TÁMAD MÁJUS
VILLÁMOLVA VÉSŐ HA RIVÁGJA
ÓRIÁSABB SEB LESZ A HIÁNYA

Nagy László: Seb a cédruson, képvers

------:Kiállitások.
Müvészet, 1979.május /5.szám/ 47.oldal

Nagy László

...GY LÁSZLÓ grafikáiból ki-
... Szófiában. A Bulgá-
...teletnek örvendő,
... képzőmű-
... be-

Nagy László, grafikus
író

... A
tv vállalt feladatához és a
témához méltó tulajdon-
képpen csak a Nagy Lász-
ló rajzaiból rendezett ki-
állítás bemutatása volt, de
a tisztelet és a hála ezért
Nagy Lászlót illeti, ...

(bársony): TV-no tesz.

2.

Esti Hirlap Bp. 1979. szept. 26.

Nagy László

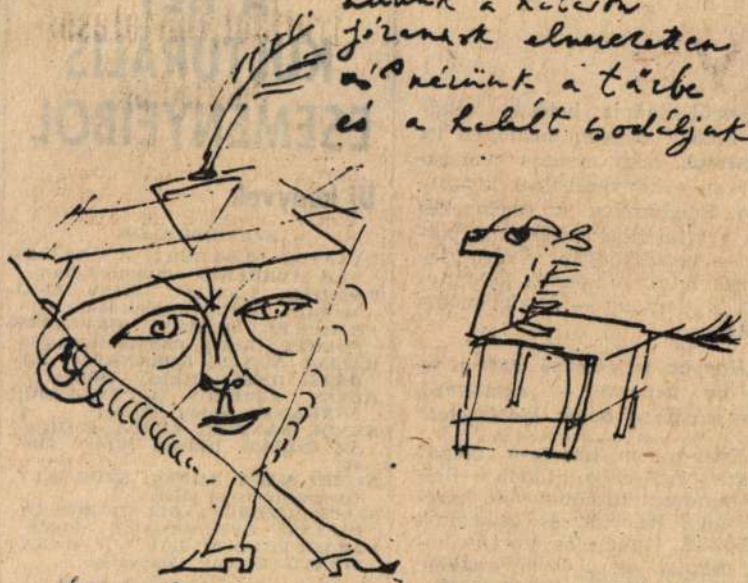

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május 19.

XXIII. évf. 20. sz. 7. lap.

Csonkítások

oms

e s 1977-
harminc-
ött Marc
André
eségével,
átogatott

gíró, kri-
restaurá-
ségemmel
tanítok.
mint én:
n újságot
kitől nem
előfize-
nyomdát,
bünkből.
k és nem
n és ver-
, de pénzt
egföljebb

meg akar

ha sikerül eladnia belőlük néhányat. Engem nagyon meglepett itt Budapesten, hogy mennyi verseskötet van a könyvesboltok kirakataiban. Belgiumban a regényeket teszik a kirakatba, a kioszkok polcaira — verseskönyvet elvétve lehet csak látni. A kötetek példányszáma is alacsony — általában öthatszáz.

— Hogyan jellemezné ezt a — mint ön nevezte — nemlétező, mégis jelenlevő belga költészetet?

— Nem tudom, létezik-e „belga" költészet. Egy dolgot tudok: Belgium mindig ütközőpont volt, harcmező, ahol franciák és germánok hadakoztak, francia és germán hatások csaptak össze és keveredtek. Az én anyanyelvem például a francia, de egyik nagyanyám csak flamandul tudott. Belga vagyok, de franciául írok. Azt hiszem, ez a keveredés, ami egyúttal nyitottságot is jelent, a saját, mélyen gyökerező kultúra, amely ugyanakkor a szembenlevő kultúrát is érzi: ez jelenti

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

LAKATOS MENYHÉRT: A PARAMISÁK IVADÉKAI (Szépirodalmi)
PASSUTH LÁSZLÓ: MEDÚZAFEJ. Életrajzi regény (Szépirodalmi)
FILADELFI MIHÁLY: ÖRVÉNYEK FÖLÖTT (Békés megyei Tanács)
BÁLINT ÁGNES: KORÁNKELŐ DARAZS. Ifjúsági regény (Móra)
HEVES FERENC: A FOGFÁJÓS SÁRKÁNY. Mesék (Móra)
KENDE SÁNDOR: LUSTA EMMI ÉS AZ INDIÁN. Ifjúsági regény (Móra)
NEMES NAGY ÁGNES: SZÖKŐKÚT. Gyermekversek (Móra)
SZERB GYÖRGY: OLGEBORGE KAPITÁNY. Gyermekversek (Móra)
VÁRADI-BALOGH LÁSZLÓ: BAKASIRATÓ. Regény (Magvető)

TANULMÁNY, DOKUMENTUM

KEPES GYÖRGY: A VILÁG ÚJ KÉPE A MŰVÉSZETBEN ÉS A TUDOMÁNYBAN (Corvina)
LOVAG ZSUZSA: A KÖZÉPKORI BRONZMŰVESSÉG EMLÉKEI MAGYARORSZÁGON (Corvina)
KISS ARTÚR: POLITIKAI ELMÉLET — POLITIKAI GYAKORLAT (Kossuth)
CSEH-SZOMBATHY LÁSZLÓ: CSA-

Nagy László

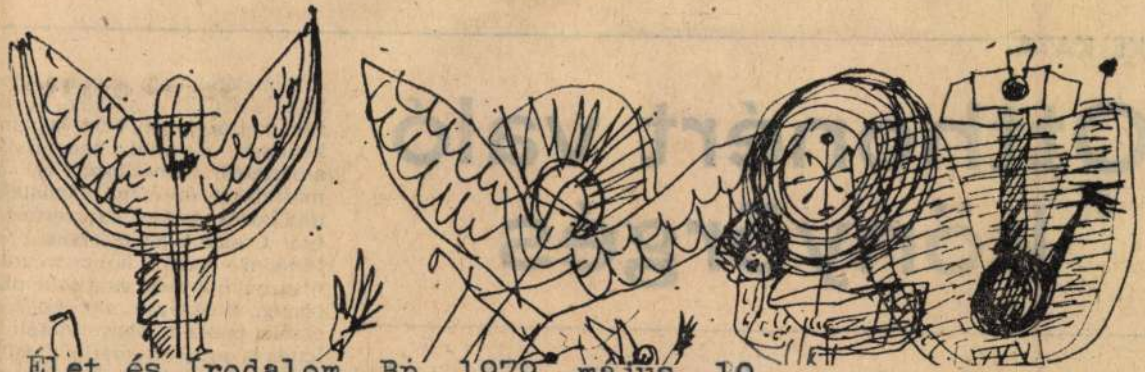

Élet és Irodalom, Bp. 1979. május. 19.

SZÁRAZ GYÖRGY ROVATA

XXIII. évf. 20. sz. 3. lap.

NAPTÁR

~~ral. Amikor ötödször tér vissza, a háziasszony megkérdi, mitől ilyen szomjas.~~

~~— Nem vagyok szomjas, kezticsókolom. Ég a szobám.~~

NÉPSZABADSÁG, I. 20. P. G. P.. „A legfőbb (szennyező) forrás a parti települések — üdülési évadban megnövekvő — szilárd és folyékony hulladékai; a partközeli mezőgazdasági műveléshől

BEKE KATA:

Otthonért való könyörgés

Tudom: **A nagyvilágon e kívül nincsen számodra hely.** Csak tudnám, hogy egészen pontosan hol is van az az „e". (Egy magánbeszélgetésből.)

Belépsz a szobába, felkattintanád a villanyt. Másodpercek múlva veszed csak észre, hogy már megint a falat kapirgálod: a kapcsoló a másik oldalon van. Óvatos mozdulattal

tani" — sóhajtás létezik a kerületi tanácsnál. Szerencsénk van: rendes ember kezébe került az „ügy", amelynek létéről természetesen csak azután lett tudomásunk, hogy kifizettük előre az egyévi bért (Tudsz úgy kölcsönadni tízezret, hogy havonta, ezrenként kapod vissza?), és ideköltöztünk. — A maguk kedvéért talán várhatunk

Remélem, nem minden esetben. Mert a szürke egyformaság, a napról napra évről évre ugyanaz is könnyen okozhat neurózist. Aki albérletről albérletre él, annak másfél-két év maga a végtelenség, unatkozni pedig egyszerűen nem tud Csomagolás közben el lehet tűnődni azon, hogy végtére is mennyi *holmira* van az embernek igazán szüksége; az ideiglenesség érzése pedig a nagy, időtálló szellemi és erkölcsi értékek felé irányítja a tekintetet. Pallérozódik az elme, acélosodik a jellem, izmosodik a humorérzék.

Persze, komolyabb gondolatokkal is vigasztalhatom albérlő-társaimat. Hiszen igazán sok helyütt halljuk-olvassuk, hogy az ezredfordulóra megszűnnek a lakásgondok, s hogy akkor már senki nem fog albérletet keresni. Ne tessék nevet-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979 APR

NAPJAINK

Nagy László
grafikusművé

1021

DYLAN THOMAS: ÉS NEM VESZ RAJTUK ERŐT A HALÁL

NAGY LÁSZLÓ RÉZKARCA

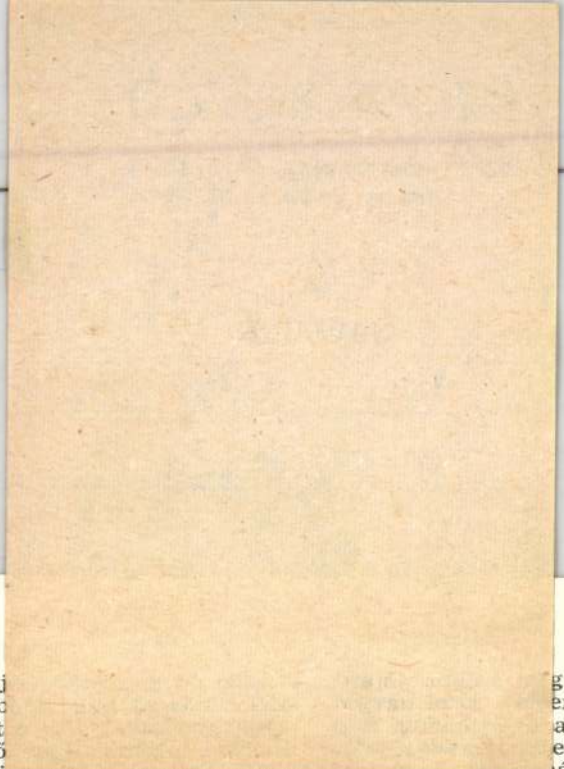

hogy Barbusse megj
szörny-árnyékú Háb
busse nem elégedett
sal, az öklendeztető
bemutatásával, de igyekezett ereztetni azt a
folyamatot is, amely végül öntudatra ébresztette a kezdetben bábként rángatható katonákat. („Való igaz, hogy mérhetetlenül különbözünk egymástól. De ugyanakkor hasonlítunk is. A kor, a származás, a műveltség, a társadalmi helyzet minden különbsége ellenére, és noha a múltban mélységes szakadékok választottak el egymástól bennünket, nagy általában olyan az egyikünk, mint a másik. Ugyanazon durva külső mögött ugyanazok az erkölcsök, szokások, ugyanaz a leegyszerűsített jellem alakult ki és rejtezik valamennyiünkben, akik visszatérünk az ősember állapotához. A közös nyelv — a melós nyelv és a kaszárnyai szólamok keveréke, az argót, a különböző vidékek tájszólása, és ráadásul néhány újonnan gyártott szó — egy keverékké kotyvaszt mindannyiunkat az embertömegben, amelyet Franciaország évszakról évszakra kivet magából, hogy összegomolyodva szorongjon az északkeleti fronton. S végül ugyanaz a megmásíthatatlan sors köt össze bennünket, akiket tulajdon akaratunk ellenére ugyanarra az életszintre süllyesztett ez az iszonyú kaland, s így, hetek, hónapok múltán, kénytelen-kelletlen megannyian hasonlítunk egymáshoz. A közös lét szörnyű zsúfoltsága egymáshoz présel és átformál bennünket és elmossa köztünk a különbséget. Ez a betegség valamennyiünket megfertőzött, és ezért nem kell éppen messziről nézni bennünket, hogy hasonlónak tűnjünk, messziről, ahonnét amúgy is csak porszemnek látszunk, melyeket kedvére kavargat a puszta szele.") Természetes: az eszmélés nem megy máról holnapra. Ezek a katonák békében — hisz ez volt a „szentesített" törvény — a saját önző kis érdekeik szerint igyekeztek érvényesülni; ki parasztként, ki kocsmárosként, ki áruszállítóként. A háborúban is ezek az *önérdekek* dominálnak eleinte: hogy lehet „elcsaklizni" valaki tarisz-

g
er
a
el
ná
nem jelent egymásra
kényszert. („A hábor
lent. Az ember már
ben a pillanatban a
majd a postára. De
ben: ha majd végez
lekre gondolunk. És
amire várhatunk.") A
deküktől — független
lis bizonytalanság a
őket, hogy megtalálj
ható magyarázatot. K
a valódi okokig —
engedelmesség miatt
lében, gondolják, s
semmi különös, amiót
dig így volt. („... ha
hogy egy katona, sőt
sem ér, hisz elveszü
ban, akkor rájövünk,
lünk, eltűnünk — m
csepp vér ebben az ú
gerében... — Bel
kell... — Muszáj..
— Nem kell, hogy ér
muszáj. — Semmi é
Igenis, van. Éppen e
van... — Hagyd ab
kell bírni, jobb, ha
mégis azt mondom..
gunkat... — Kezde
gondoltam, tűnődtem,
De most egyáltalán
bé... — Én sem...
se próbáltam. — F
hülye, mint amilyenn
— Mert lényegében
mit.") Hasztalan „m
ket a bizonytalanság
sorsuk — kezdetben
(Teljesíteni kell a

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 349-726
1979 APR

NAPJAINK

Nagy László

múlásának
„prométheuszi" szerep

1021

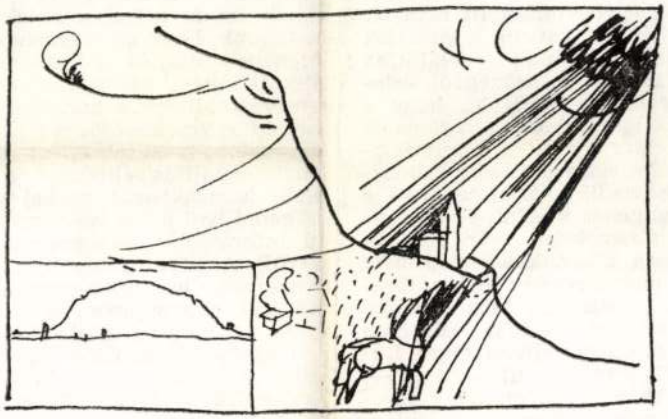

VÁZLATOK

NAGY LÁSZLÓ RAJZAI 31

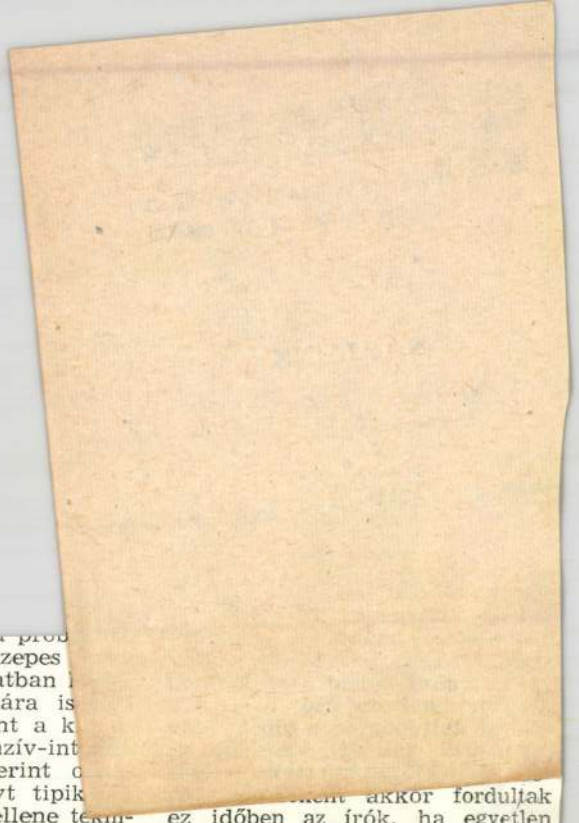

...gény és a novella fogalma. Ez utóbbi a gyakorlatban sokfelé az elbeszélés szinonimájaként szerepel. Pedig ha nálunk nem is honosodott meg, értelmesen megkülönböztethető egymástól a novella és az elbeszélés, s nemcsak mennyiségileg, hanem a feltárt valóságanyag mélysége és terjedelme, s az ebből következő szükségszerű kompozíciós különbségek miatt. Azonban az elbeszélés legalább annyira bizonytalan fogalom, mint a kisregény. Meghatározása vagy túl szűk lesz, s akkor csak egyetlen elbeszéléstípusra érvényes, vagy túl tág lesz, s akkor — határesetként — a novella, illetve a kisregény is elbeszélés lehet. Ezért van az, hogy a terjedelmesebb, „regényszerűbb" elbeszélések és a kisregény fogalmát is nehéz elkülöníteni, hogy olyan művek, mint Lengyel József *Igézője*, Galgóczi Erzsébet *Pókhálója*, Balázs József *Koportosa* egy fél évszázaddal ezelőtt bizonyosan az elbeszélés minősítést kapta volna. Történetileg annyi bizonyosnak látszik, hogy amit a mai gyakorlat kisregénynek nevez, azt a múltban inkább elbeszélésnek vagy regénynek mondták. Úgy gondolom azonban, hogy a kisregény potenciálisan létező műfajának minőségileg is át

szont nem tart igényt arra, hogy a társadalmi élet egészét ábrázolja, és még azt sem tűzi ki célul, hogy e teljességet egy alapvető és időszerű probléma szemszögéből tárja fel." (Világirodalom, Bp. 1969. II. 313.)

Lukács a novella fogalmába beleért minden epikai alkotást, ami nem regény, példaként idézi Hemingway *Az öreg halász és a tenger* c. művét is.

Lukácsnak ez a gondolatmenete azonban nem műfajelméleti szempontból vitatható elsősorban, hiszen a kisebb epikai műfajok egybevonása itt nem lényegi kérdés, hanem a műfajok értékhierarchiájának felállítása miatt. Hiszen a szövegből értelemszerűen az derül ki, hogy a totalitás igazán csak a regénynek a sajátossága, s ezt a nézetét Lukács számtalanszor megfogalmazta. A huszadik század tehát — e gondolatmenet szerint — a kapitalista államokban *már nem*, a szocialista államokban *még nem* engedi meg a regény totális ábrázolását. A műfajok közt azonban értékhierarchia aligha állítható fel — ez ellen nyilván maga Lukács György is tiltakozna —, ugyanakkor kérdéses, hogy minden társadalmi korszak objektíve meglevő totalitásának kifejezésé-

A kisregény — a közepes — azonban a gyakorlatban laikus szemlélő számára is minőségű alkotás, mint a k kai mű. Ha az extenzív-int totalitás jelenléte szerint lyozunk, a kisregényt tipik átmeneti műfajnak kellene te tenünk. Van is számos, az átmenetiségre utaló tény. Egyes műfajok kikristályosodását azonban aligha lehet pusztán az átmenetiség jegyeivel tudomásul venni.

Ha elfogadjuk az esztétikai kategóriák történetiségének elvét, akkor azt is természetesnek kell tartanunk, hogy az extenzív és az intenzív totalitás követelményei korszakonként változnak. Az extenzív totalitást a huszadik században egyre kevésbé várja el a társadalom a műtől, mivel az extenzív totalitás élményét a korábbi korszakoknál sokkal teljesebben élheti át az egyre szaporodó információs csatornákon keresztül. Amit a hétköznapi, a tudományos, az irodalmon kívüli művészi megismerés nyújt számára, azt nem várja el feltétlenül az irodalomtól is. Az extenzív totalitásra törekvés a szépirodalomban csökkent tehát, de ez nem szünteti meg a kategória mai használhatóságát. Így az epikai

akkor fordultak ez időben az írók, ha egyetlen élet kamaradrámáját akarták megmutatni (Kosztolányi Dezső: *Pacsirta*, Móricz: *Árvácska)*, vagy akkor, ha az ábrázolni kívánt tartalom valóban *már nem* és *még nem* volt másként ábrázolható (mint az idilli szerelem kiteljesedése Móricz *Pillangó*jában).

Aligha véletlen, hogy hazánk felszabadulása szinte egycsapásra széttörte az ábrázolás prespektívájának a Horthy-korszakban mégiscsak meglevő nagymérvű megkötöttségét, s a társadalmi fejlődés közvetlenné szépülő perspektívája sok nagyszabású regénytervet s néhány maradandó megvalósulást is eredményezett (Déry Tibor, Illés Béla, Németh László, Szabó Pál, Veres Péter munkái). E nagyregények aligha egyfajta esztétikai konzervativizmus szülöttei. Nem hibátlan, illetve töredékes voltuk vagy a megformálás hiányosságaival függ össze, vagy azzal, hogy a valóság gyorsabban és másképpen moz-

Nagy László 1

Nagy László költő rajzaiból kiállítás nyílt kedden Pécsett. A sokoldalú művész rajzolással és faragással is foglalkozott, tanulmányait az Iparművészeti Főiskolán kezdte, majd a Képzőművészeti Főiskolán foly-

Magyar Hirlap 1980/5/21/6

Nagy László

5/24/6

vásárolják. Egy másik találkozón
ugyan zsúfolt volt a lelátó, hi-
vatalosan mégis csupán nyolc-

Nagy László, grafikus

ró

mejemlékre.

Bársony Éva Koszolányi amatőrfilmen

Esti Hirlap, Bp. 1979. dec. 13.

2

Nagy László Lázár, grafikus

A Nagy István-csoport hagyományos őszi tárlata megnyílt Cegléden, melyen szerepelnek a műrész műrei, rézkarcai.

Losonci Miklós: A Nagy István Csoport kiállítása Cegléden.

Pest Megyei Hírlap, 1978. okt. 24.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 MÁR 3

BUDAPESTER RUNDSCHAU

László Nagy

1021

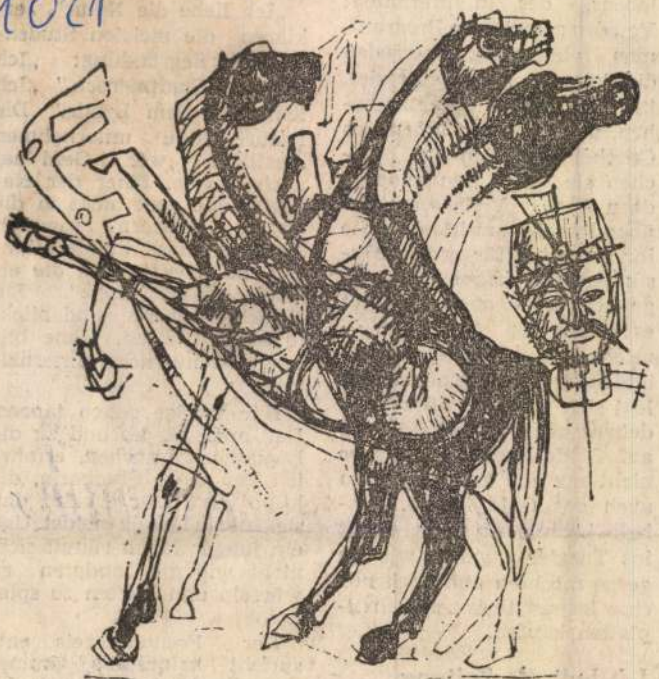

Der Dichter László Nagy war auch ein ausgezeichneter Grafiker. Ein Essay von Gyula Illyés über die Zusammenhänge von Dichtung und Zeichnung im Schaffen von László Nagy finden Sie auf Seite 10. Die vorliegende Nummer enthält mehrere Grafiken von László Nagy.

und Versen, zufrieden.

Ein Vorteil des Studente lebens, des in Internate Von den gemeinsam Progra men abgesehen, überred die jungen Leute einand ins Kino oder Theater zu g hen, und wenn ihnen d Gesehene gefallen hat, m chen sie auch den ander dazu Lust. Viele schreib über ihre Kommilitonen, d ihr Interesse für ernste M sik geweckt haben. Eine ju ge Mutter — auch das gibt es unter den Studenten — zeichnet in einem Zirkel für bildende Kunst, eine andere legt sich während des Windelwaschens Schallplatten auf. Beide lesen. Oft ist aber nicht nur die Zeit, sondern auch das Geld knapp. Deshalb können sie nicht so oft ins Theater gehen wie sie gerne möchten und auch nur eine begrenzte Anzahl Schallplatten kaufen.

Ich hol' die Zeitung

Alle stimmen den Zeitungsartikeln über die Bewegung „Gestählte Jugend" zu. „Es stimmt, daß in einem gesunden Körper eine gesunde Seele wohnt. Wer sportlich

gene „grüne Zone". Ein Mädchen strickt und stickt in seiner Freizeit. „Eine billige aber nützliche Unterhaltung."

Nur wenige gehen tanzen. Daß auch sie ab und zu die Diskothek besuchen, erfahre ich von einer Studentin, die klipp und klar erklärt, daß sie solche Lokale meidet. Und ein junger Mann rühmt sich, nicht wie die anderen zu würfeln und Karten zu spielen.

Der Freundeskreis entspricht keinesfalls immer dem Studentenkreis an der Universität und im Internat. „Ich möchte auch andere Gesichter sehen." Mit allzu vielen Menschen kann man sich nicht befreunden, verlassen kann man sich nur auf wenige." Manche sind

Nagy Kászló 2

tatta. A kiállításon mintegy félszáz rajza látható, köztük híres képversei. A kiállítás alkalmából Kísérlet a bánat ellen címmel irodalmi műsort adtak a költő műveiből. A Nagy László-rajzok május 26-ig láthatók a pécsi galériában.

Magyar Hirlap 1980/5/21/8

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP

1979 NOV 14.

Nagy László, költő, grafikus, költő, író.

1021

Kiállítás

Nagy László grafikái

Nagy László egyik grafikája az egerszegi kiállításról.
(Polgár Tamás felvétele)

Az isten vétke jóvátehetetlen — szakadt ki az egyetlen, mindent elmondó sor a költőtársból, Zelk Zoltánból a múlt év január 30-án elhunyt Nagy Lászlót siratva.

Azóta sokan, sokféleképpen felmérték a veszteséget, méltatták líráját, fordítói nagyságát. Időközben kézbevehettük prózai írásait összegyűjtő kötetét is. Széthullt, elgurult kincseit lassan begyűjti az utókor, s bármekkora is az aranyrögöket tartalmazó kosár, mindinkább kicsinek bizonyul. Mert Nagy László nemcsak írt és fordított, hanem fát is faragott, ékszereket készített, festett és — *kitűnően rajzolt is...*

Ez utóbbiról győznek meg bennünket Zalaegerszegen kiállított grafikai lapjai. Az Ifjúsági és Úttörőházban — egy, a költő nagyságához mérő, emelkedett tisztaságú megnyitó beszéddel és az írásaival azonos hőfokú verstolmácsolással — megnyílt kiállításon most versei mellé rajzait is odamérhetjük.

Déry Tibor halálakor Nagy László egy rajzzal búcsúzott az írótól. Talán mert akkor érzései rajzba kívánkoztak. Mert a gyász nagysága elnémította benne a költőt. Rajzán nekrológok soránál többet mond az írófejedelem tekintete. Világvesztő szomorúsága — egy univerzum összeomlását, semmibehullását éreztetve — a költő szavakat nem találó gyászát, döbbenetét tolmácsolja. Ha e grafikai lap méltó párja után kutatunk, talán csak a Nagy László által olyannyira tisztelt szobrász, Ferenczy Béni *Bartók Béla portréját* illeszthetjük mellé.

Köztudott, hogy Nagy László grafikusnak indult. Vonzalmai egyikét választva, az Iparművészeti Főiskolára iratkozott be. Később, miután úgy érezte, hogy *„versben viszonylag érvényesebben fejezi ki"* önmagát, a költészethez pártolt. Ám a grafikához sem lett hűtlen. Sőt, illusztrált is. A kiállításon láthatjuk az új világok felé hajózó, végül egy rózsacsokorra bukó — s általa megvakuló —, fájdalmasan korán, 39 évesen elhunyt angol költő, *Dylan Thomas* verseihez készült míves grafikáit is.

Nagy László rajzolni édesanyjától tanult. S mivel a felsőiszkázi parasztasszony fáradt keze csak a lovak papírra vetésére állt rá, a költő is ezek által ismerkedett meg a vonallal teremtés gyönyörűségével. Innen a zabolátlan, a szabadságot, a szárnyalást jelképező négylábúak iránti vonzalma. Lapjairól szinte elmaradhatatlanok a felszálló pegazusok.

Aprólékosan részletező studiumok, az írásból rajzba váltó, továbbfűző gondolattársítások és néhány vonallal mindent elmondó kompozíciók váltogatják egymást a kiállításon: Nagy László költészete visszahatott grafikai tevékenységére is. Miként írta is: *„A népdalban minden megtörténhet, akárcsak a legmodernebb versekben"*. Neki nemcsak a versírás, a rajzolás is megadatott, a „minden megtörténhet" kifejezésére, elmondására.

Bizonyára sokan emlékeznek még az *Adok nektek aranyrészt* címen az Élet és Irodalomban napvilágot látott gyönyörű soraira, a Kallós Zoltán balladagyűjtését méltató írására: — *Hét éjszaka már csak a kávrázatoknak élek. Kánolnaviráqok, mennybe vitt lányok, befalazott nők, meg bagolyasszonykák szorítanak. Most Fekete Ren Katák, Fehér Lászlók, Márton Szép Ilonák sorsa az enyém. Hét éjszaka már itt ülök álmatlan a dunai ködben. Lehóhérolt kezek úsznak rám, a kósai rózsáktól fájdul a fejem. S kölykeim szép kis hurkáit döqmadarak húzzák ágról ágra. Mert hét éjszaka már olvasom a Balladák Könyvét...*

S most láthatjuk a balladák olvasása nyomán megszületett szürreális hangvételű, szép grafikai lapokat is. Igen, igaza volt a költőnek — az isten vétke jóvátehetetlen. Sokszorosan az!...

Szelestey László

sport sport

Világ-sakkszimultán — gyermekeknek

Hírek — innen-onnan

A Nemzetközi Gyermekév alkalmából a Nemzetközi Eszperantó Sakk Szövetség (ESLI) „Világ-sakkszimultán gyermekeknek" címmel akciót hirdetett meg november hónapra. Magyarországon 18. és 25-e között kerül lebonyolításra a rendezvénysorozat. Neves nagymesterek, mesterek és mesterjelöltek adnak szimultánt és tartanak előadást. A zárónapon például Portisch Lajos világbajnokjelölt vállalta Budapesten a szimultánozást.

A megyében is jónéhány helyen tartanak élversenyzővel bemutatót. November 18-án a ZTE sportiskolás növendékei Portisch Ferenc nemzetközi mesterrel mérhetik össze erejüket.

A megyei élversenyzők várják a meghívásokat. A felkéréseket a következő címre kell küldeni: Zala megyei Sakk Szakszövetség, 8901 Zalaegerszeg, Pintér Máté u. 22.

A szimultánok és előadások ingyenesek.

•

Az „Interpolis" néven is ismert tilburgi hagyományos nemzetközi sakkversenyen Portisch Lajos a 9. fordulóban legyőzte a dán Bent Larssent, s ezek után már a mezőnyt vezető hatos tagja. A másik magyar, Sax Gyula Portischhoz hasonlóan világossal játszott, döntetlent ért el az amerikai Kavalek ellen.

A mezőnyt az 5,5 pontos Sosonko és Romanyisin vezeti, őket az 5 pontos Karpov követi, akinek 1 függő játszmája is van, majd az 5 pontosok következnek. Larssen, Szpasszkij és Portisch, közvetlenül utánuk pedig Sax 4,5 ponttal 1 függővel.

•

Budapesten, a Testvériség csarnokában rendezték meg a súlyemelők ifjúsági csapatbajnokságát. A népes mezőnyt felvonultató viadalon részt vettek a MÁV NTE versenyzői is, és a súlycsoportonként értékelt teljesítmények alapján újabb 2454 pontot szereztek szakosztályuknak. Egyéni teljesítmények. 60 kg-os súlycsoport: Simon Imre 230 kg (felnőtt I. o. szint), Balogh Béla 175 kg (ezüstjelvényes szint), Domján László 120 kg. 67,5 kg: Horváth Tibor 175 kg (bronzjelvényes szint). 75 kg: Knausz Ferenc 175 kg., 82,5 kg: Hordós Lajos 202,5 kg (bronzjelvényes szint).

Óbudai fölény

Jegyében zajlott le Zalaegerszegen, az Ebergényi úti lőtéren, az MHSZ Kupa első fordulója. Az MHSZ Z. Építők lövészklubja által lebonyolított versenyen a következők végeztek az első helyen:

LÉGPUSKA (40, álló). Serdülők: Kiss Ágnes 353, Izsini István (mindkettő MHSZ Óbudai LK) 351 kör. **Ifjúságiak:** Németh Andrea (Z. Építők) 355, Gergely József (Szombathely) 379 kör. **Juniorok:** Nagy Ágnes (Óbuda) 356, Angyal Márton (N. Bútor) 369 kör. **Felnőttek:** Bozsoki Márta (Szombathely) 382, Szelenj Zoltán (Óbuda) 378 kör.

LÉGPISZTOLY (40). Serdülők: Markó Andrea 314, Holics Tamás (mindkettő Z. Építők) 348 kör. **Ifjúságiak:** Németh Andrea 354, Gál András (mindkettő Z. Építők) 346 kör. **Juniorok:** Lesenszki Erzsébet (Óbuda) 337, Danj László (N. Bútor) 366 kör. **Felnőttek:** Nagy Eszter 378, Regolics János (mindkettő Óbuda) 369 kör.

CSAPATBAN: 1. Óbuda tsz 33, 2. Z. Építők 25, 3. Szombathely 18, 4. N. Bútor 12 ponttal.

•

Az MHSZ és a KISZ kanizsai városi-járási bizottságának szervezésében Zalakomárban rendezték meg az Ifjú- és Úttörőgárdisták „NOSZF Kupa" járási lövészversenyét, melyen 18 csapat mintegy száz kispuskás lövője mérte össze a tudását. A több csapatot is indító vendéglátók alaposan kitettek magukért, ugyanis mindkét korcsoportban megszerezték az első helyeket a csapatversenyben. Eredmények. Csapatban. Úttörőgárdisták: 1. Zalakomár I., 2. Zalakomár II., 3. Gelse. Ifjúgárdisták: Zalakomár I., 2. Zalakomár II., 3. Gelse. Egyéni. Úttörők: 1. Pfeifer István (Zalakomár). Ifjúgárdisták: Kálóczi Lajos (Gelse).

Totó-tanácsadó

1.	Dunakeszi—Csepel	2
2.	Esztergom—BKV Előre	2 1
3.	Ganz-Mávag—SZEOL	1
4.	Budafok—Vasas Izzó	x 1
5.	Vác—Kossuth KFSE	1
6.	Orosháza—Lehel SC	2 x
7.	HMSE—SZMMTE	1
8.	Alumínium—MÁV DAC	2 1
9.	Bari—Cesena	1
10.	Lecce—Como	1 2
11.	Pisa—Palermo	x
12.	Pistoiese—Verona	1
13.	Sambenedettese—Ternana	x 1

A PÁL

Az NB I-es röplabda és az NB I B-s kézilabda-bajnokság már befejeződött. Szünet volt szombaton labdarúgásunk élvonalában is, így a hét végén Zalaegerszegen a kosárlabda jelentette a kiemelkedő sporteseményt. A ZTE női csapatának mérkőzése tanulságos, a férfiaké örömteli volt.

A női gárda a táblázat első helyén álló MTK-VM-et fogadta — a papírforma szerint esélytelenül. S majdnem „csoda" történt, hiszen a fővárosiak csak keserves kinnal tudták kiharcolni a minimális arányú győzelmet. Nos, éppen ez adta az első tanulságot: bárhogyan álljon is a táblázat, nincs előre lefutott mérkőzés. A legjobbak is kifoghatnak gyenge napot, s ekkor mód nyílik esélytelenebb ellenfelének a győzelemre. Persze ehhez arra lett volna szüksége a ZTE-nek, hogy a fáradó játékosokat frissekkel cserélje. Ám a zalai kék-fehérek az egész mérkőzést hat emberrel játszották végig — szükségből. Két sérült, illetve beteg játékosuk hiánya következtében nem volt lehetőség a kezdőket jól pótló cserére. Korántsem véletlenül engedi a szabály tiz játékos szerepeltetését, hiszen akkor jó igazán egy csapat, ha a kispadon is a kezdőkkel csaknem egyenértékű gárda ül. Kertelés nélkül ki kell mondani: erősítésre van szüksége a női csapatnak ahhoz, hogy az NB I-ben jól helyt tudjon állni.

A férfiak mérkőzésén — két

4

águkkal igyekeztek kielégíteni a látogatók érdeklődését. A római ori és középkori kőtár az épület pincéjében, a *Hajók a Balatonon* ajózástörténeti kiállítás a földszinten, a Balaton-felvidékhez kapsolódó történeti és kultúrtörténeti kiállítás pedig az emeleten helyezedett el. Ez utóbbi kiállítások a hetvenes évek közepéig – eltekintve éhány módosítástól és kiegészítéstől – változatlanok maradtak. A Kőtár kialakítása véglegesnek tekinthető.

Képzőművészeti kiállítások

A Veszprém megyei Múzeumi Igazgatóság Éri István vezetésével 965-ben indította meg azt a képzőművészeti kiállítássorozatot, mely megalapozta a Tihanyi Múzeum hírnevét országos viszonyatban is. A kiállítások – egy-két kivételtől eltekintve – a modern magyar képzőművészet kiemelkedő egyéniségeit mutatták be.

A hely szelleméből következik, hogy a Tihanyi Múzeumba az gyébként nem múzeumlátogató közönség is betér. „Olyan képzőművészeti kiállítások rendezését határoztuk el, amelyek a tihanyi bligát múzeumlátogatást zarándoklattá változtatják, s a kirándulók na, itt is voltam« jelszavát a »most valamiért jövök ide« – jelszóvá lakítják át" – mondta Éri István erre az időszakra visszatekintve.

A sajtóban megjelent kritikákra, a statisztikai adatokra és a vendégkönyvek bejegyzéseire támaszkodva egyértelműen megállapítható, hogy ezek a kiállítások valóban még tovább növelték a Tihanyi Múzeum vonzerejét. A múzeum látogatottsága egyébként is az elsők között volt az országban, annak ellenére, hogy a látogatás lényegében csak a szezonra korlátozódik: a képzőművészeti kiállítássorozat megkezdése előtt a múzeumnak évente átlag 120 ezer látogatója volt, azóta ez a szám 200–250 ezerre emelkedett. A látogatóknak legalább 30%-a elsősorban vagy kizárólag a képzőművészeti kiállítások kedvéért keresi fel a múzeumot.

1965-ben az első kiállításra *Borsos Miklós*t, az akkor már jó néhány éve Tihanyban visszavonultan alkotó szobrászművészt kérték

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓVÁLLALKOZÁS
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1980 FEB 9
ÉLET ÉS IRODALOM

Nagy László, festő-grafikus, költő, író

1021

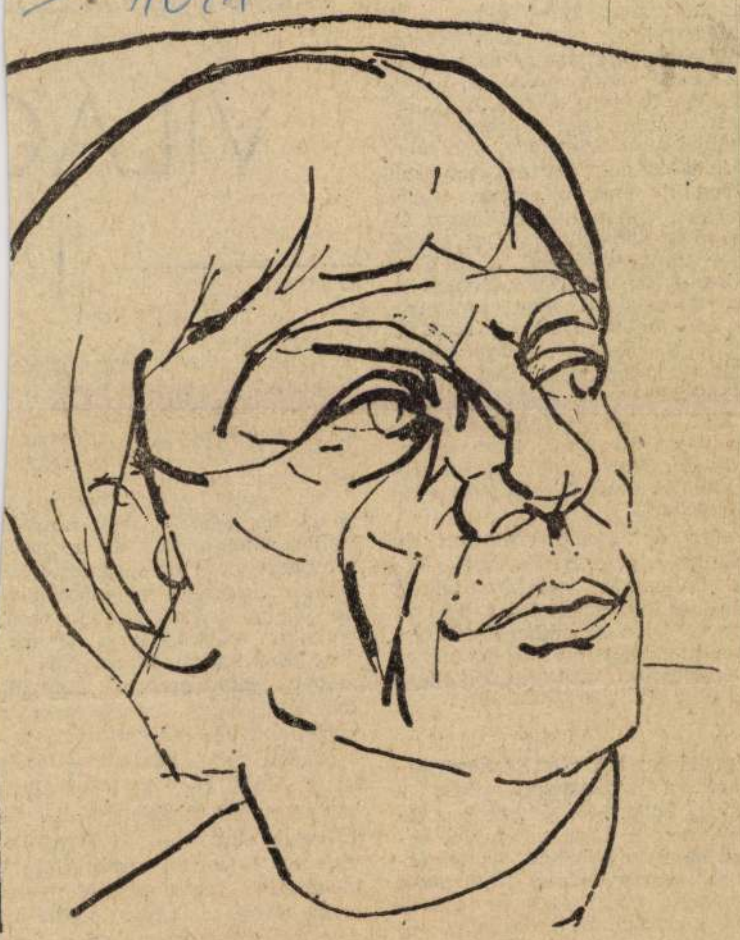

Nagy László önarcképe

Hinni a versben

Jelentős esemény színhelye volt 1980. február elsején a Fészek Művészklub előadóterme. Műsor hangzott el *Nagy László* emlékére, s kiállítás nyílt meg a költő rajzaiból. Azon kívül, hogy a hangulatról olyan ízléses „házigazdai" fogásokkal gondoskodott Fodor András, mint a *Muzsikás együttes* megszólaltatása — két, kivételes okból is a krónikása szeretnék lenni ennek az estnek.

Ha mostanáig elmulasztottuk volna kipipálni az irodalmi közfelfogásból azt a balhiedelmet, hogy két, különböző stíluseszmény — mindkettő a tökéletesség fokán — összeférhetetlen egymással, akkor *Illyés Gyula* bevezetője segítségével végleg hatálytalaníthatjuk ezt a babonát.

A tényszerű, eleven érzékelésből kiinduló, a tapasztalatokat és érzelmeket intellektuális eszközökkel eszmei célba terelő költészet nevében hangzott el: az álomszerű, látomásos, főként a képzeletet mozgósító költészet művelőjének is ugyanolyan szoros kapcsolata lehet a valósággal és közös dolgainkkal, mint annak, aki az életről nem álmokat akar, hanem tényeket. Rövidebben szólva: a realizmus és a szürrealizmus kézfogása történt meg. Hiszen mindkettő a valóság gravitációs erőterében működik, csak az egyik földközelibb, a másik pedig — a tekintet gyorsabb váltása kedvéért — a dolgok fölé emelkedik. De azt a tanulságot is levonhatjuk ebből az eszmei kézfogásból, hogy nincsenek kizárólagos érvényű „izmusok", melyekbe, mint valami Prokrusztész-ágyba, pontosan beleillenék valamely költő. A „realista" Illyés Gyula költészete épp oly gazdag a szárnyaló képzelet leleményeiben, mint a „szürrealista" munkamódszerű Nagy Lászlóé a tapintható valóság dolgaiban.

A William Blake-hez, Goethéhez, Kondor Bélához hasonlóan kettős tehetségű Nagy László rajzaiban Illyés az ihlet működését szemléltette. Az „ihlet", ez a sokszor misztifikált, s józerivel definiálhatatlan képesség, állapot, indulat és működés, játékos kézmozdulatokkal rajta hagyta nyomait Nagy László kéziratpapírjain. Talán az alkotást megelőző szorongások feloldásául, talán a kifejezés útját-módját keresve. Rajztudása máskor a versértelmezés szolgálatába szegődött: sok mindent láthatóvá tett abból, ami Szécsi Margit, Dylan Thomas és mások, főként a saját verseiben sűrűsödik és árad. A fúrni-faragni, fával, fémmel, szerszámokkal célszerűen foglalatoskodni szerető mesterembert is őrzi megannyi karcolótű- és tollvonása.

Az est másik, ráadóbbentő élménye *Hegedűs D. Géza* versmondása volt. Hangján szinte átizzott a versek egyes számú első személye: Nagy László maga. A létezés gyönyörűségétől elragadtatott művész; a régi életforma szépségét felmutató és a jövőre hagyományozó „nomád fejedelem"; a megdicsőítőn szeretni és megsemmisítőn gyűlölni tudó moralista. A fiatal versmondó tudja: a költő jelen van műveiben; hinni kell a szöveg igazában és bízni szépsége minden rétegében, hogy beszéde által a költői ige és igézet megtestesüljön. Hinnie kell, persze, önmagában is, hogy egyéniségét hozzáadja a produkcióhoz.

Mint minden művészethez, természetesen a versmondáshoz is gyakorlás, tudatosság és elmélyedés szükséges. Hegedűs D. Gézánál az, hogy *érzi* a verset, egyértelművé vált azzal, hogy mozzanatról mozzanatra *érti* és értelmezi a művet. Ahogy azonosul vele, egyre inkább a szakértőjévé lesz Nagy László költészetének, s egyáltalán, a versnek. Analitikusként értelmezi a vers részletszépségeit, s hiánytalanul közvetíti az élményt — főként, ha a *virtusos* Nagy László verseit mondja.

Alföldy Jenő

VARJAS ENDRE MELBOU

VILÁC

1.

Melbourne nemcsak világváros, hanem világcsoda — nem a saját leleményem ez, vagy háromnegyedszáz esztendeje vetette papírra néhai Gáspár Ferencz doktor, valaha volt K.u.K. fregattorvos és világutazó. Följegyzései, melyeket jó évtizeddel ausztráliai útja után adott nyomdába, nem egészen pontosak, hiszen a jeles úriember csupán néhány napot töthetett Victoria állam fővárosában, s úgy látszik, idejének túlnyomó részét is az Üdvhadsereg jótékonysági intézményeinek tanulmányozására fordította. De az apróbb tévedések ellenére, meg annak dacára is, hogy közben eltelt nyolc évtized a huszadik századból — aki ma nyitott szemmel és lélekkel jár-kél ebben a hatalmas, tágas városban, lelkiismeretfurdalás nélkül felvállalhatja ezt a hullázó jellemzést: világváros és világcsoda.

Pedig az utolsó nyolcvan év Melbourne történetének nagyobbik fele. Lakossága megtízszereződött ezalatt, és letörölhetetlen nyomokat hagyott életén az emberiség társadalmi-gazdasági-ipari fejlődésének ez a legutóbbi viharos szakasza, a már elég régi „legújabb kor".

★

Két-három hét után kezdem áttekinteni a nyílegyenes utak: a Roadok, Parade-ok, Streetek Avenue-k, meg a talán valamivel kevésbé egyenes és szabályos, sugárirányú gyorsforgalmú Highway-k rendszerét, mely csak az északkeleti dombok között megkapaszkodó elővárosokban kócolódik össze. Az ember azt hinné, hogy egy városban, ahol a portákat megkülönbözteti egymástól az eltérő stílusban, eltérő ízléssel épített portálok, a kertek, a kerítések uniformizáltatlan arculata, nehéz eltéve Csakhogy a rengeteg hasonló f vésű, vonalzóval kijelölt utca minden különbségük ellenére sonló életmódot tükröző, nagyjá egyforma méretű, azonos „ko fortfokozatú" házak sokasága vé is inkább nehezíti, mint megkön nyíti a tájékozódást. Az utcatábl rendszertelenül és egymástól me lehetős távolságra vannak elhelye ve, jó, ha a forgalmasabb csom pontokon megtalálhatók. De ezt meg lehet szokni. Eligazodni a vá rosban mindenesetre könnyebb mint közlekedni. A melbourne-i tö megközlekedés ugyanis arra a – különben nem alaptalan — föltéte lezésre épül, hogy az ausztrál em ber autón jár. A suburbiket a bel várossal összekötő gyorsvasút, villamos és az autóbusz afféle jó tékonysági intézménynek tetszik amire többnyire csak az öregek me a jogosítványra még éretlen kamaszok szorulnak rá. „Itt, ha nincs autód, meg vagy halva" — magyarázta nem túl ékes magyarsággal viszont roppant kifejezően az unokabátyám.

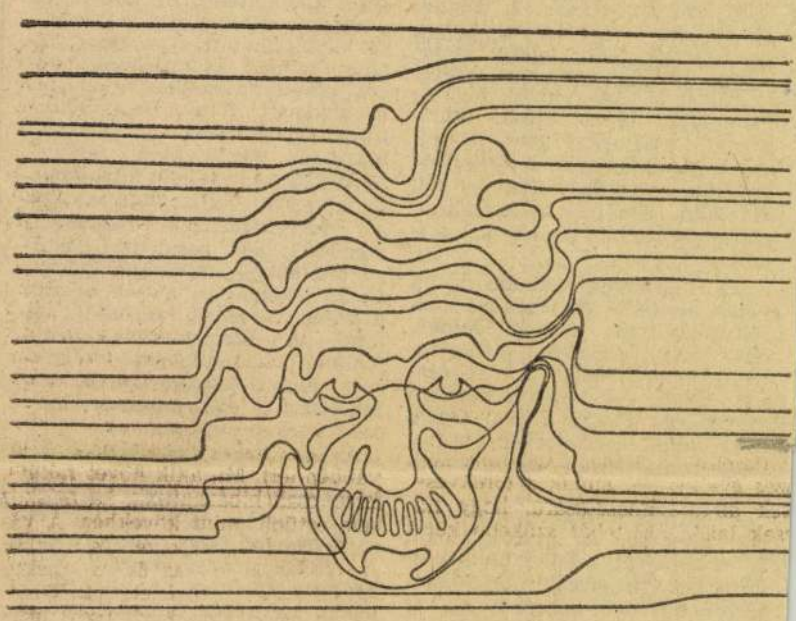

Márton András: Egy tér szinguláris helye

E. FEHÉR PÁL:

NOTA BENE

JANUÁR 31., CSÜTÖRTÖK:

A látszat ellenére: az újságírók rendkívül fegyelmezettek. Ez a fegyelem, persze, sajátos formák között nyilvánul meg, viszont vastörvénye: a lapnak meg kell jelennie. Függetlenül attól, hogy mi történt az újságíróval és függetlenül attól, hogy mi történt, vagy mi nem történt a világban. Mindebből következik, hogy ugyan sok költő szolgált szerkesztőségekben, sokan nagyszerű minősítéssel — századunk-

hogyan ölték meg Martin Lut Kinget. Most bevallja: a hír a nyira megrendítette, hogy k telen volt lapját tudósítani. sort sem adott. Néhány év m va monográfiát írt Kingről.

FEBRUÁR 1., PÉNTEK:

A naptárak nem jeleznek nepet, nekem azonban mi eszembe jut, hogy 1946-ban a napon lett köztársasággá gyarország. 1945. november 1 a Népszava vetette fel a fel badulás után, az államforma

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1979 MÁJ 19

Nagy László

ÉLET ÉS IRODALOM

író, költő, képzőművész, grafikus
(1925–1978)

1021

Nagy László rajzai elé

A „bemutatjuk" rovat lexikális szükszavúságával kezdem — úgy, ahogy ezt Nagy László költő (1925—1978), a rovat szerkesztője megszabta annak idején: a képzőművész tanulóéveivel. A költő Életem című emlékezésében olvashattuk, hogy már középiskolás korában festett, 1946-ban kezdte grafikai tanulmányait az Iparművészeti Főiskolán, Borsos Miklós tanítványaként, 1947-ben a Képzőművészeti Főiskola hallgatója lett, mestere Kmetty János volt. Ugyanebben az évben Nagy László a Dési Huber népi kollégium egyik alapítója. A festők, szobrászok, grafikusok mindig is maguk közé sorolták, a mai fiatalok, az egykori fiatalok és az egykori öregek is. Nagy László maga is festő céhbelinek tartotta magát mindvégig.

Csaknem két évtizedig volt az Élet és Irodalom képszerkesztője; nem minden országban létezik ilyen művészeti fórum, mint az illusztrált ÉS, ha nem hibátlan is. Amikor a lap tízéves lett — 1967-ben —, körkérdést tett föl saját magáról; engem bíztak meg, hogy a művészek véleményét összeszedjem. Barcsay Jenő — többek közt — azt írta, hogy „...az utóbbi évben megjelent és az ott közölt rajzok leggyakrabban felháborítóan gyöngék..." A szöveget megmutattam Nagy Lászlónak, elolvasta, elsápadt, majd kijelentette: ő ragaszkodik hozzá, hogy a nyilatkozatot szószerint közöljék. Nem védekezem se hátra, se előre, mások helyett se, de elmondom: a költő volt olyan nagyvonalú, hogy a legszegényebb gyerekek rajzainál elnéző legyen, tudniillik Magyarországon jogdíjat fizetnek szellemi termékek közléséért, igaz, nem sokat. Meg aztán, akkora birodalom, ahol lehetséges volna hetenként húsz remekművet összegyűjteni, nincs is.

De van. Sohasem méregettem az ÉS képmellékleteinek százalékarányát, ám a remekművek, a jó munkák mégiscsak megjelentek, viszont egyenletesen magas volt képeink színvonala a „bemutatjuk" rovat legtöbb számában. Ezt is Nagy László találta ki, hogy egyes számainkban olykor csak egyetlen művész szerepeljen. Nagy László válogatta a képeket, nagyon sok számban én voltam a rovat egyetlen munkatársa. Ha bementem a szerkesztőségbe, leültetett maga mellé, beszélgetni. Feleségem este kérdezte otthon: „Mit beszéltetek?" — „Semmit". Valóban sokat hallgattunk, pedig hordtam neki a képzőművészeti pletykákat, az élő művészettörténetet, a képzőművészeti etika kérdéseit. A bemutató szövegét húsz sorban határolta, kezdjem — mondta — a kislexikonnal, utána jöjjön a műelemzés, művészportré. Lektorom olyasmit javított az írásomon, hogy mikor — teszem — azt írtam egy Deim Pál-motívumra, olyan, mint a kuglibáb, a költő azt mondta: „Nem kuglibáb, kugli baba". Ezekkel a grafikai bemutatókkal kultúratörténetet írt Nagy László, és mert csakis grafikát közölt — fekete-fehér műfajt —, ez a fototípia eljárással, az ÉS rotációs papírján — egy kis jóakarattal nézve — csaknem olyan hatású, mint az eredeti grafika. Olyan reprodukció ez, amelyik alig-alig csal. A lapunkban megjelent monografikus bemutatók tulajdonképpen valódi kiállítások is. Akár ez a Nagy László-szám.

Lapszámunk képei vázlatok, Nagy László vers-kéziratainak széljegyzetei — mondják, értekezlet alatti rajzok is vannak köztük — meg képverseinek alakos, mégrajz előtanulmányai. Váratlan volt Nagy László nosztalgiája a húszas évek avantgard képversműfaja iránt. Vagy talán kikerülhetetlen volt éppen? Hiszen Nagy László, a költő-festő kétlakiságával egyenesági örököse Kassáknak is. Ezek a rajzok, firkálások, skiccek, játékok, ezek a kusza vonalak a költő meglepően nagy rajztudásáról árulkodnak, ezekből a kényszer nélküli asszociációs sorokból még az élő test kánonjának ismeretét is kiolvasom. Ilyesmit, az ilyen művészetet, mint a Nagy László-rajzot, manapság, a grand art devalvációjának idején, a költő személyiségének háttere nélkül is meg kell becsülnünk; ennek a művészetnek tartalma van.

De most nemcsak a saját újságjában kaptak nyilvánosságot Nagy László rajzai. Folytatom az első bekezdés képzőművészeti kislexikon szenvtelenségével: 1979. május 20-án nyílik meg Nagy László *Kísérlet a bánat ellen* című kiállítása, Hatvanban, a Hatvani Lajos Múzeumban. Hozzáteszem, hogy ez lesz Nagy László első önálló kiállítása — a miénk, az ÉS-beli inkább csak annak előzetese. Hatvan zsebmúzeuma, néhány éve, a legelőkelőbb. Mindig tartogat meglepetést, olyat, mint a Lesznai Anna, a lőtáblák, a fotókiállítások vagy a két Korniss Dezső-tárlat. A tavalyelőtti verniszázsra — mint a katalógusban szereplő pásztoRablók KORNISS PIKTOR UR KÉPEIHEZ képvers szerzője — leutazott Nagy László is. Meg — jól emlékszem rá, Kónya Kálmán lázasan fényképezett — ott volt Kormos István, Réz Ádám és Z. Gács György is.

Nagy László visszatért Hatvanba.

Frank Dániel

LÁZÁR ISTVÁN:

Tükröm, tükröm, mondd meg nékem...

■ *Zsolt Róbert: Labdarúgók, sportolók (Szépirodalmi, 510 old.)*

Egyáltalán: *mennyire fontos a magyar sport?* Ezt a kérdést — melyet itt-ott *Zsolt Róbert* maga is feszeget — legalább kettővé kell bontani. Az egyik az, hogy mennyire fontos az élsport, a nemzetközi mezőnyben is jegyzett magyar *versenysport*, egyrészt hazánk nemzetközi híre, meg- és elismerése, másrészt a magunk önbecsülése, nemzeti büszkesége szempontjából; a másik kérdés pedig, hogy mennyire fontos a *tömegsport*, a testedzés egészségünk jobbításában és a szabadidő hasznos eltöltésében.

Válaszunk eltérő is lehet a kérdés más-más részeire, végül azonban, summázatul még akkor is egyetérthetünk „a" sport magasra értékelésében, ha magam például erősen kétlem, hogy a sportsikerekkel külföldön elérhető hírnév üdvösen hatna ránk. Nem azt vonom kétségbe, hogy — holmi „veszett fejsze nyele" alapon — van hasznos kihatása is annak a különben sajnálatos ténynek, hogy Papp László vagy Balczó András — de Puskás Ferenc vagy Kocsis Sándor — nevéhez is sokkal többen kapcsolják Magyarország nevét, mint Lukács Györgyéhez vagy Szent-Györgyi Albertéhez. Nem is csak az aggaszt, hogy a jeles magyar sportsikerekhez fűződő lelkesedés olykor határos a nemzeti gőg kísértő jelenségeivel. Hanem az aggaszt, hogy mi, amikor évtizedeken át könyvelgettük a versenysport-sikerekkel szerezhető hírt és nevet, bizonyos mértékig fölmentést adtunk magunknak, hogy egyéb eredményekkel — áruinkkal, kultúránkkal — erősítsük inkább a nemzeti *goodwill*, jóhír mértékét.

Ám ez a kételyeimről szóló kitérő nem zavarhatja meg ama közös vélekedésünket, hogy a magyar sport joggal igényel teret a *Magyarország felfedezése* nem csekély presztízsű szociográfiái között. Már Végh Antal oly nagy vihart kavart futballkönyvénél fölvetődött — bennem legalább: meg is írtam —, hogy miért nem a sorozatban nyert helyet (kellően gazdagítva, persze). S valamennyire ismerve a szóba vehetők körét, a választás megalapozott volt, amikor Zsolt Róbert kapott megbízást e kötetre. Ha jól tudom, a honfoglalásról nem az írói nem egyszer, hogy szociográfiáink erejében, hatásában mennyi része van a személyes elkötelezettség, a heves közléskényszer, a spontán hevület áramainak — ezúttal a kínált feladathoz növekedés példaszerű.

Zsolt nemcsak összegezni tudta e műben mindazt, amit okos — és ahhoz mérten, hogy mennyire elaknásított a magyar sport „játéktere", mennyi tilalomfa és buktató nehezítette ezen a terepen évtizedeken át a tájékozódást és a tájékoztatást, viszonylag szókimondó és határozott — cikkeiben megírt a *Magyar Nemzet* hasábjain.

A lehető legtöbbet akkumulálta abból, amit versenysportolói, edzői és főként hosszú sportújságírói pályája során észlelt és gondolt. Otthonossága a labdarúgás és a többi sportág boszorkánykonyháiban, nem az a bennfentesség, amely csak szórakoztat, de felületen marad. Képes a kívülálló beavatására, a milliónyi „hozzáértővel" érvelő vitára; a jelenségeknek nemcsak pletyka- és botránvszintű vagy éppen szakmai részét, hanem ok-okozati láncát, genezisét is föltárni igyekszik. Jó tolmácsa például a sportegészségügy vagy az — elég szűkkörű — sportszociológiai vizsgálatok kérdéskörének, míg a sportlélektan dolgaiban az a legfontosabb, amit személyes élményektől is áthevítve mond el.

Ugyanakkor volt ereje bizonyos „szakításra". Bár amikor írta a könyvét, a labdarúgás és az egész sport vezetésében más volt még a felállás, a hadrend, és ezért bizonyos aggályok mára talán idejüket múlták — elhatározása súlyát ez nem kisebbíti. Joggal kellett ugyanis számítania arra, hogy e könyv után sok ajtó, amely előtte korábban nyitva állt, szigorúan becsukódik.

Egész pályája további ívét meghatározhatja tehát, hogy olyasmire vállalkozott, ami méltó, sőt egyedülálló záróköve lehet egy sportújságíró munkásságának — ám azzal a kockázattal, hogy ezután ugyanott, ugyanúgy már nem folytathatja. Mondjuk ki magyarán: akiknek, sportvezetőknek és sportolóknak, netán bizalmasa volt — cinkosuk is volt, elháríthatatlanul. És telen szenvedés? Mindezt *nagyjából* tudtuk. Ám így, az egész, e kötetben talán épp azzal válik súlyossá, hogy — ritka soroktól eltekintve — Zsolt szövege nem dramatizál, nem fölfokozott, nem kíván szenvedélyeket kavarni. Elmond és érvel.

★

De mindez még a sport — megegyeztünk: önmagában is fontos! — terrénumán belül marad. E könyvet azonban éppen az teszi igazán méltóvá a *Magyarország felfedezése* sorozathoz, amivel túllép a sporton, illetve a sport tükrében annál sokkal többet mutat föl.

Zsolt sajátosan épít. Lassan, szinte körkörösen halad, s — miközben abban hű marad a kétes sporthagyományhoz, hogy messze a legtöbb teret nála is a labdarúgás kapja, az isteni foci, majd a főbb versenysportok taglalása után a legkevesebb jut a tömegsport témakörének — szinte minden kérdésről visszatérően, többször is ír. Fáraszt? Néha az. De be is vési, amit közölni akart.

S eközben olykor, de korántsem mellékesen kitér arra — például a focisták mind magasabb jövedelmének és mind kétesebb értékű teljesítményének mérlegét vizsgálva — hogy az egész magyar sport nem független, nem is lehet az az őt körülvevő társadalom és gazdaság viszonyaitól, normarendszerétől.

Fűzzük ezt tovább, részben az ő, részben a magunk érvelésével. Labdarúgók elkanászodása? Vajon csak rájuk jellemző-e a juttatás és a teljesítmény romló mérlege? Szolgáltatások egész sorára nem jellemző-e ugyanígy, hogy miközben a benzinkutas, a „javszer"-es, a pincér keresete az országos átlagot messze meghaladóan növekszik, az ügyfél örülhet, ha egyáltalán visszaköszönnek? Vagy nézzük a megbocsájtás szép erényét. S *előtte* az oktalan reménykeltést, *utána* a sebesszavú mentségkeresést. Nem gyakori-e máshol is a zűrök, a tisztséghez méltatlan magatartás túl könnyű bocsánata? Üzemek sorának nem engedtetett-e meg rossz gazdasági eredményeket olcsó szóval kimagyarázni? Nem sajátos

Nagy László, festő, grafikus, író, költő.

Képzőművészet

Nagy László jelképei

Kísérlet a bánat ellen címmel Nagy László betűképeit, képverseit, vázlatait láthattuk nemrégiben a Hatvany Lajos Múzeumban.

A költő jegyzetfüzetéből készült a válogatás, amelyeket a szövegvariációkon kívül — lapszélen, a sorok között, sokszor az írást is kiszorítva — szép rajzú, érzékeny ábrák, „grafikák" töltenek meg. Nem kiruccanások ezek a líra határain túlra, mint voltak pl. Szécsi Margit Új heraldika c. kötetéhez készített rézkarcai, hanem a műalkotás születését kísérő rezdülések.

A rajzokon fölbukkanó alakok, tárgyak titkos üzeneteikkel szervesen illeszkednek az egész költői világképbe: töprengő, riadt szemű arcok, kalapos fejek, gondolkodó-figyelő kamaszok suhanó mosollyal, kemény tekintetű, marcona harcosok, szárnyas, kezét égnek emelő figura; ismét fejek és kezek. Tétova, védtelen, rebbenőóvó kezek — mint a Kondoréi. Nem erőtől duzzadó vagy egymásba kulcsolódó, egymás erejét erősítő kezek, hanem az érzékenység, magányosság, kiszolgáltatottság kifejezői. Balassi libbenő alakja, az elesett, keserű, halálba menekülő Ady víziója. Bravúrosan odavetett vagy torlódó, kusza vonalakból építkező figurák — markáns, szép arcok a gond, felelősségvállalás szarkalábakat szántó bélyegeivel. Máshol az elrontott verssorokat áthúzgálva díszítő motívumot kerekít, vagy egy miniátor által is méltán megirigyelhető, kecses-elegáns-kalligrafikus R-et. Türelmetlen pillanatok nyomai vagy éppen játékos ötletek, fegyelmezetlen vonalak. Precízen kiszámolt szótagszámok, mellettük a készülő költemény figurájának rajza. A figyelmes szemlélőt szinte ugyanaz a varázs láncolja a képekhez, mint amit a költő érezhetett papírja fölé hajolva. A töprengés kényszerű szüneteiben önkénteelenül nekiiramodó kéz csupán engedelmeskedik a fehér felület hívásának. Fölbukkan a vonallal-gondolattal játszó varázsló.

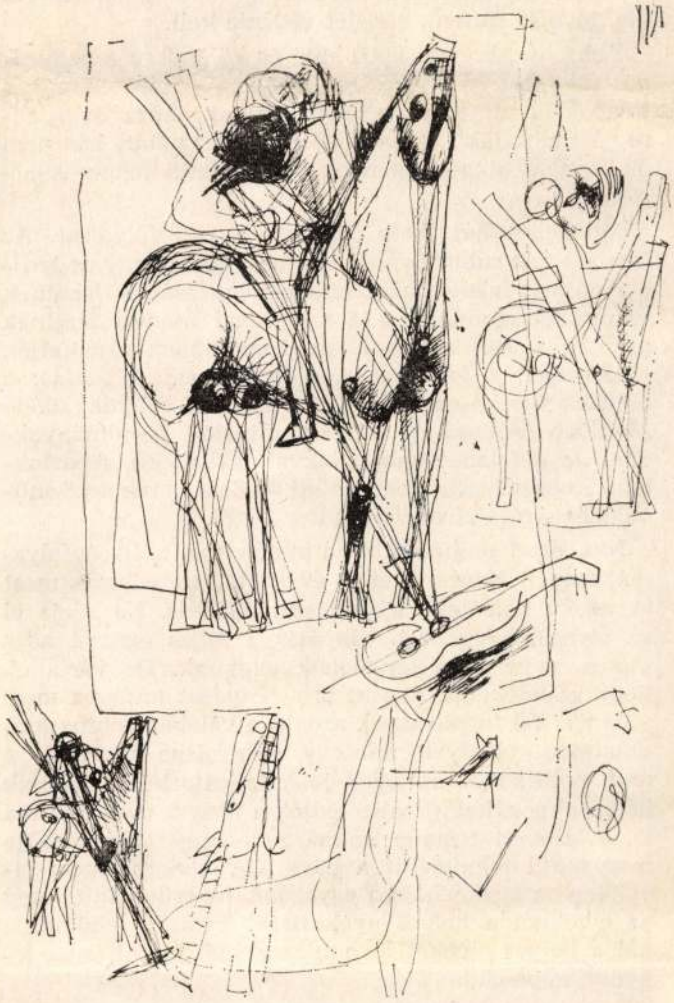

A fegyelmezett, verseiben szigorú, zárt struktúrát, megbonthatatlan versegészt kovácsoló Nagy László itt belefeledkezik az emlékképek megidézésébe, elragadja a vonalak bűvölete, igyekszik megragadni a tűnő gondolatot. Keze szertelenül fut a sima felületen, az elrontott vonal fejjé, lovassá, lovacskává, büszke ménné kerekedik. (Magam is szemtanúja voltam egy lovacska születésének. Könyvnapi író—olvasó találkozón a félresikerült dedikáció első vonalából szökkent hirtelen neve elé.)

A jegyzetfüzet leggyakoribb szereplői ugyanis a lovak. Ágaskodó, toporzékoló paripák, rakoncátlan mének, kiscsikót becéző kancák, gitár-ölő Szent György, fátylas, lovagló nők, szekér lóval; szomorú tekintetű, fejüket lehajtó, beszélő lovacskák, fölbukott pegazus; félig csontváz, vicsorgó-vádló lókoponya; szoborrá merevült, halott tekintettel a semmibe néző lófej.

Minden arca és létformája fölbukkan a nemes állatnak rajzain, szervesen kapcsolódva költészetének egyik központi motívumához.

A ló — koronként változó tartalmakat hordozva — gyakori témája az egyetemes művészetnek. Megörökítették őket mint görög istent tüzes fogaton röpítő mitológiai állatot; hadvezéreket hordozó, nemes tartású paripát — érzékeltetve ezzel a vezérek vagy harcosok hatalmát, erejét, a kor harci szellemét.

Nagy utat tesz meg a szimbólum Dürer, Delacroix alkotásain keresztül Picassóig, utalva mindenkor embereszményre, korszellemre, történelemre egyaránt. A természettel és földi ellenséggel bátran szembeszálló büszke

INICIÁLÉ

A napilapok irigykedve szólnak a heti, a havi vagy éppen a negyedévi folyóiratokról, mondván, milyen jó is nekik. Nyugodt, kényelmes, szerkesztői, írói munka, a mindennapok rohanó eseményei úgy gördülnek el körülöttük, mint olajos test körül a víz. Ne firtassuk most, hogy mennyiben és van-e egyáltalán igazuk a „napilapoknak". A heti, havi, negyedévi folyóiratok irigykedve szólnak a napilapokról, mert azok nyomon tudják követni napról napra tájékoztatván olvasóikat, a világ eseményeit, történéseit, az emberiség mai történelmének és e történésekben a jövő formálódását is. Ismét ne firtassuk azt, hogy mennyiben van igazuk és igazuk van-e egyáltalán a folyóiratoknak. Ám most és itt annyiban igazat kell adni — önmagunknak — a folyóiratoknak, hogy kétségkívül permanens lemaradásban vannak a mind gyorsabban pergő ritmusú élettel, aszinkronban a politikában, lett légyen ez a politika bel- vagy külpolitika.

Eme eszmefuttatás mentség is, önigazolás is egyben, ugyanakkor tudomásulvétele is annak a kényszernek, hogy a Hevesi Szemle sem vállalhatja el maga számára akár csak negyedévi stipendiumnak is, hogy részletesen, sokoldalúan, elemző módon adja keresztmetszetét a két megjelenése közötti egynegyed esztendőnek. Mit tehet ilyenkor egy nagyobb idődistansban megjelenő folyóirat szerkesztője: „Iniciálét" ír. Summázván benne mindazokat a legfontosabb politikai — kül-, belpolitikai — eseményeket, amelyeket egyrészt illik tudomásul vennie a szerkesztőségnek, másrészt illik emlékeztetni rá az olvasót és harmadrészt — kötelező is tudni róla.

Az idei esztendő négy számából az elsőt tartja a kezében az olvasó. A VIII. évfolyam első számát. Ez az első szám ismét „szemlézi" a megye, s a megyéhez kötődők szellemi életét, igyekszik képet adni e szellemi élet állandóan gyarapodó, gazdagodó változásairól. De kénytelen — és ez kellemes kényszerűség — arról is számot adni valamilyen formában, hát most éppen ilyen formában, [illegible] ennek a negyed esztendőnek a domináns eseményei. Nem gond a fölsorolás, mert annyi történt és történik, gond azonban a válogatás, a megemlítés sorrendje, mert hogy éppen annyi és oly sok minden történt és történik. Folyóiratunk már február végén megjelenik, kolofonjában márciust tüntetvén fel megjelenési dátumának. Mikor e sorok íródnak, Heves megyében még a megyei pártértekezletre sem került sor, mire „dátuma járt", már összeült és meghozta határozatait az egész ország jövőjére nézve a párt XII. kongresszusa. Mikor e sorokat írógépbe „rójuk", még csak tudjuk, hogy ugyancsak ennek az esztendőnek belpolitikai eseménysorozatához tartozik a tanácsi és országgyűlési választások feladatsorozata — jelezvén csak ezzel is, hogy az 1980-as esztendő felgyorsult és felfokozott belpolitikai eseménysorozattal teszi próbára mindeme munka szervezőit, irányítóit, s nem utolsósorban a sajtó mindennemű és rangú munkatársát. S ekkor még nem ejtettünk szót a — mire megjelenünk, már nem is olyan új — gazdasági szabályozórendszerről, alig, vagy egyáltalán nem érintettük gazdálkodásunk újszerű, korszerű és — valljuk be — kényszerű tennivalóit, nem beszéltünk a mindezekkel együtt járó, az e feladatok megoldását segítő szocialista demokrácia fejlesztéséről, közéletünk demokratizmusának mind örvendetesebb erősödéséről. És ha mindezt fölsoroljuk, meg még mindazt, ami belpolitikai téren bizvást említést érdemelhetne, nos, még akkor mindig nem ejtettünk szót arról a nemzetközi helyzetről, amelynek közegében hazánknak, Magyarországnak, s azon belül is szűkebb pátriánknak, Heves megyének léteznie, gazdálkodnia, terveznie, jövőjét építeni, békéjét védenie kell.

Ezért hát, hogy a heti, havi és különösen a negyedévi folyóiratok szerkesztői irigykedve szólnak a napilapokról, amelyek e penzumaikat napra és rendre „letudhatják", s ha ismétlik önmagukat, hát nem ők, hanem a cselekmények ismétlődései tehetnek arról.

Mit tehet hát ilyen helyzetben egy folyóirat. Az Iniciálé-féle summázások lehetnek tézisek egy negyedévi munka feladatainak megfogalmazásához, lehetnek hiánypótló gondolatok e negyedévi munka réseinek kitöltésére. Ám önmagukban azonban nem pótolhatják a lényeget, a folyóirat tulajdonképpeni feladatát: a politika kisebb-nagyobb változásait, a belőlük adódó rövidebb és hosszabb távú tennivalóit tanulmányokban, az e feladatokkal adekvát cikkekben, riportokban, irodalmi írásokban, mind — összevetve a közművelődés szférájában visszatükröztetni.

Nos, ezzel próbálkozik az immár nyolcadik évfolyamát megélt Hevesi Szemle évek óta, próbálkozik most is, az év hátralevő három számában is. Ne várja el az olvasó, hogy ez a tükrözés a teljes egészet adja vissza, mert erre képtelenek vagyunk. De várja el, hogy szándékaink szerint is a lényeget mutassa meg, villantsa fel folyóiratunk azokat a valóban fontos gondolatokat, amelyek mintegy szintézisbe foglalják a napi politikát, s amelyek jó katalizátorként járulnak hozzá ahhoz, hogy realizálódjék a hosszú távú politika is. A Hevesi Szemle számára is nagy távra szabja meg majd tennivalóit a párt XII. kongresszusa: elvekben és gyakorlatban egyaránt. Azon leszünk, hogy az elvekből a helyes gyakorlatot és a jó gyakorlatból a helyes elveket levonni, azt elősegíteni, arra legyünk képesek.

e ő a XX. századra a barbár civilizáció áldozata lesz, fajó[illegible] tűnő emlék.

A motívum hazai vonatkozásai az ugorkortól, pogánykori szokásainktól számíthatók. Őseink lóval áldoztak, lóval temetkeztek. A honfoglalás kori sírok tanúsága szerint a halotti toron a halottal eltemetett ló húsát fogyasztották el a gyászolók. Gyors és fürge lábú lovaink később kurucok és betyárok menekítő társai — tehát történelmi emlékűek is.

Nagy László ménjei azonban nem az utóbbihoz (történelmi hagyományainkhoz) kötődnek elsősorban. Ő mélyebb rétegekig ás: az ősköltészet kiválasztott állatát: a táltosokat és a falusi emberek hétköznapi hűséges társát idézi költészetébe — személyes ismerőseit.

„Átkozott és babonás, konzervált ősi szokások közé születtem... a Bakony alján. Ott nevelődtem mesék és babonák közt, a bájolók parancsoló ritmusában, a házra támadó regösének niagarájában." (idézi Kiss Ferenc Művek közelről c. kötetében, 170. p.). Ebből a világból pedig nem hiányozhattak a táltosok sem, akiket a népi képzelet és mindennapos összetartozás csodálatos tulajdonságokkal ruházott föl évezredek során. Beszélni, írást és gondolatot olvasni képesek, előre látnak és tudnak mindent, a széllel és gondolattal egyenlő sebességgel suhannak. Okosak, tapasztaltak, fortélyosak — s mindezt szeretett gazdájuk szolgálatába állítják. Így válnak a hűség, ragaszkodás ősi szimbólumává népmeséinkben, példázva ember és állat összetartozását, életre-halálra szóló szövetségét.

De a költőt gyerekkorából vizuális hatások is érik: „Örököltem egy kis palatáblát, és egész pici gyerek koromban mindig unszoltam anyámat, hogy rajzoljon nekem. A legfontosabb munka közben is arra kértem, hogy rajzoljon, és amit tudott, azt rajzolt nekem — de főleg lovakat rajzolt. Azt szerettem, ha rajzol nekem, és tőle tanultam meg rajzolni is, illetve hát azt a rajzszeretetet." — vallja a Szívemhez anyám közelít c. prózai írásában.

A kis palatáblán megszelídített lovakat a valóságban is betörte, magához kezesítette Felsőiszkázon. Acélos inú, tüzes vérű paripákat legyőzve tanul mérkőzőkedvet, kemény elszántságot, ismeri meg a küzdelem izgalmát. Így épül a sokat emlegetett „erkölcsi tartás", amely Nagy László emberi és költői magatartását alapvetően meghatározza és kivételes magasságokra vezeti.

Verseiben legtöbbször mámorosan vágtató, tajtéksörényű paripákkal, betörhetetlen, büszke ménekkel találkozunk. A tiszta rét, „forró szél" üzenetét hozzák a nap, fű, víz meg a szél bátor társaiként. Máskor a játékosan ficánkoló, bársonyszőrű kiscsikót becézi, aki csilingelő jókedvet, percnyi derűt lop a szigorú hétköznapokba. Borzongó gyönyörűséggel, önfeledt áhítattal figyeli a „deli-szép", „delfin-szökésű" méneket, izmos, szép testű lovakat, a létezés tökéletes teremtményeit.

Szépségre szomjasan azért olyan fájdalmas pusztulásuk tudata: a lovacskák „vascső-karámba" zártak, gazdátlanok, halálraítéltek.

„Mének és jegenyék vágóhídja,
vad jelen, vad jövő hajtószija,
. . . . . .
itt a legigazibb gárda vész el —"

(Harag)

A civilizáció racionális gépi világa kizárja birodalmából a tökéletesség kényes és büszke csodáit, elvágja ember és állat ősi összetartozásának szálait. A természettel való eleven és kényszerű kapcsolatnak eszköze és lehetősége volt a ló. Az egymásrautaltság, gondoskodás szülte a hűség, ragaszkodás erős kapcsát.

A természetközelség szűnik: szél, nap, víz, szikla távolodik így fokozatosan az embertől. Emberségnevelő, vitézi iskoláink száma csappan, szegényedünk a szépségben — a létezés egésze szenved hiányt jóvátehetetlenül.

Szomjúságunk a teljességre azonban egyre mohóbb. Nagy László költészetében is időről időre gazdagabbá válik a költői kép: istenasszony és áldozati oltár — mítoszi lény már a paripa, de a száguldás mámorát idéző, hívó suhanckor szimbóluma is.

„rohanók istene vagyok, ékes eleven idol
barbárok csillaga... iramodó sóhaj"

(Búcsúzik a lovacska)

A ló tartása, rezdülései, változó alakjai, mozdulatai az emberi érzelmek sokféleségére, teljességére is utalnak, ill. általuk nyer érzéki-képi megfogalmazást a költeményekben. Lényük tehát tűnékeny tartományok és állandó jelképek hordozója egyszerre. Ugyanakkor — népmesei és valóságos voltukban egyaránt — a falu, a paraszti világ szerves részei, reprezentánsai. Ennek az életformának a búcsúztatása is ott húzódik a jelentésrétegekben.

A motívum természetesen — a versekben és a rajzokon egyaránt — a mindenkori jelentésnek megfelelően vált alakot. De pontosan a „lovacska" átváltozóképessége, ősi tisztasága, rendkívüli képességei rokonítják népköltészetünk legősibb szereplőivel, a táltosokkal. Emlékében „anyatej muzsikál s tenger".

Nagy László kozmikus ívű költészetének egyik pólusa

a népköltészet ősi rétege, másik az új, modern világkép. A pogány és modern mítoszokat művészetébe sűrítő életmű mégis emberközpontú, sőt legfontosabb költői üzenetként éppen egy tündökletesen tiszta magatartást, példát sugároz felénk. Így válik a József Attila utáni líra folytatásává, új szintézisévé. Ő az idők és terek távlatait erős tekintetével átfogni képes „táltos", aki konokul hiszi, hogy van még hatalma a varázslatnak:

„Ragyognak szárnyas emberek nők
S csillaggal szikrázván az Úr
Sámánarc nézi szkafanderből
mikor a virágzás megkövül
hogy sír föl isten az emberből
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
Szájtáti táltosok csikók
nézik: e mén betörhetetlen
Fehér sörénye fönt lobog
föllebbezés a fellegekben.

(Simai Mihály: Sámánarc a XX. sz.-ból)

Nagy László lovai sok kifürkészhető és rejtett szálon rokoníthatók a XX. sz.-i lírában szereplő társaikkal.

A közös származás, nemzedéki együvé tartozás, s a csikó-ló-lovas teljességet idéző emlékezet hívja életre Juhász Ferenc, Kormos István és Nagy László 2—2 versét tartalmazó kis kötetét (Hajsza), Reich Károly illusztrációival.

A gyönyörű lovak, pompás mének szeretete nyomon követhető Reich Károly egész grafikusi pályafutásán is, noha az ő lovai más kultúrkörökbe, mitológiába is átlátogatnak. Gyermekkorának gazdag élményei, a végtelen mezők, falusi környezet „különös szépségei . . . emberi atmoszférája" számára is ihletadó forrás és megtartó erő marad élete végéig. Ő maga így vall erről: „A természethez való kapcsolatomat valamiféle állandó meghatottság jellemzi. Úgy tudok gyönyörködni egy-egy szép állat látványában, mint egy feltáruló csodás tájban. Szeretem a lovakat, a teremtés gyönyörű remekeit. Úgy érzem, lényük kifejezi az élet játékos ficánkolásait. Szívem létükkel együtt dobog, s valahogy az embernek és állatnak a kapcsolata a kétfajta élő teremtmény együttléte számomra a természetességnek, a tisztaságnak, a szépségnek a hordozója. De az állatok pusztulása az élet drámáit is kifejezi."

A filmművészetben Huszárik Zoltán szép rövidfilmje, az Elégia állít emléket a halálraítélteknek. Ez a mű tartozás, tiszteletadás, emlékidézés és fájdalmas-szívszorító búcsúzás egyszerre.

A magyar képzőművészetben Tornyai „Bús magyar sors"-a: a meggyötört, kilátástalan életű lovacska víziója óta számtalan metamorfózison ment keresztül: Chiovini F., Szurcsik J., Szalay F., Szabó Iván lovai — hogy csak egy-két alkotót említsünk — más-más összefüggésbe ágyazva, más-más tartalmi jegyeket hordozva jelennek meg.

A „komlóillatú csodalovak / zuhanó harangpatával", a mindenségben száguldók, csillagokon túlról ősi üzenetekkel megtérők a mi időnkbe érkezve vádló és bánatos tekintetű lovacskává, „erőltetett térdű" gebévé szomorodnak. Az ősi szimbólum útja lassan véget ér.

Bolykiné Fogarasi Klára

Portrébiennálé Hatvanban

Múlt év végén rendezte meg a Hatvani Galéria a második országos portrébiennálét. Nyilván az első sikeres vállalkozás indította a galéria vezetőségét arra, hogy újra életre hívjon egy szemlét, amely a magyar képzőművészek számára nemcsak a seregszemle nyilvánosságát kínálja, hanem a számvetés, a vissza- és előretekintés lehetőségét is magában hordozza.

Akkor, a tárlat hatására és valódi sikerén felbuzdulva, a Népújság hasábjain néhány gondolatot rögzítettünk. Azt például, hogy a tárlat végre a magyar képzőművészeknek egy olyan seregszemléjét hozta, ahol az üresjáratokat maga a műfaj nemigen tette lehetővé, kevesebb lehetőséget adott a látványos és látszatbravúrra, amely mögött a tartalom apró mécsese sem világít. Azt sem hallgattuk el, mint észrevételt, hogy a festők egymást festették meg, az egyik művész szobrot készített a másik művészről, irodalmi, színházi, emberi és művészi magatartásokat mintáztak meg. Ezzel talán azt kívánták hangsúlyozni, hogy a mai társadalomban, a vajúdó eszmék és társadalmi forrongás, átalakulás világában az is eligazító lehet, ha a téma a művészet közelében marad és így a szépség mint az ábrázolás egyik jelentős tényezője — ha nem a fontosabbika! — kisegíti a művészeket abból a bizonytalanságból, amely manapság meg-meglepi őket.

Mint a kiállítás egyik fontos vonását, különösebben nem hangsúlyoztuk, hogy a képek és szobrok többsége átélt jellemábrázolásra törekedett. Azt az erőt és szándékot akarták kellő hangsúllyal bizonyítani, hogy a sokszor, a korábbi tárlatokon tapasztalt felületesség, mellébeszélés, könnyed lírizálás az ide dolgozó zsürinek már nem volt elegendő. Mintha a szakma is ártalmasnak tartaná azt az állapotot, hogy hazánkban túl sok a művész — legalábbis papír szerint —, túl sok a kiállítás, ahol annyi mindent lehet bemutatni, ahol annyi mindennel meg lehet téveszteni a gyanútlan nézőt, esetleges műélvezőt és még esetlegesebb vásárlót. Odáig mentek ezek a kiállítások és főként rendezőik, hogy némelykor két összefont kötelet egymás mellé fektettek a szabad térben, a zöld fűben, szöveggel jól megideologizálták és máris kész volt a művészek és a közönség „tartalmas" találkozása.

Ez a kiállítás nem az utóbb említettek közül való. Itt alkotások sorakoznak egymás mellett és egymást támogató, hangulatban és szándékban feltétlenül érdekes és értékes emberi nyilatkozatok akarnak olyan hatást elérni, amely nemcsak tartósnak ígérkezik, de vissza is akarja szerezni a kiállítások iránti bizalmat, a művészet ilyen vagy olyan mértékű tekintélyét.

Az Arcok és sorsok címmel összeállított országos gyűjtemény — úgy érezzük — korunk emberét fejezi ki, azt az egyéniségekben, jellemekben, az arcban tükröződő világot, amely állandó szellemi mozgásra és együttműködésre serkenti a mindennapi embert és a művészt elsősorban. Ezt a mozgást, ezt a lelki jelenlétet, a kornak ezt az érdekes munkáját az arcokon nyomon kísérni, az együttérző és részt vevő néző számára értékes tapasztalatokat hozó munka. Azt kitalálni, hogyan és miért válaszol egy-egy művész így vagy úgy a korra, a kor által felvetett kisebb vagy nagyobb kérdésre, nemcsak egy szépséggel és igazságkereséssel egybekötött feladvány megfejtése, de gazdagodási lehetőség is. Lé-

Nagy László, író

grafikus

megemlíthe

Hésa Zoltán: Érintkezések 15.

Nipszabadság Bp. 1981 júl. 5.

Nagy László, író
grafikus

Megemlítve.

Tüskés Tibor: Nagy László (2) 141–148

Jelenkor, Pécs, 1982. febr. XXV/2

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337 748, 340-726

1980 MÁJ 31

PEST MEGYEI HÍRLAP

Nagy László Lázár,
grafikus-fametszőművész

Hírlap

1980. MÁJUS 31., SZOMBAT

KIÁLLÍTÓTERMEKBEN

Lőrinczi Miklós:

Plasztikák és grafikák

Az érdi művelődési központ helyesen értelmezi a közművelődést azzal, hogy sok irányban szervezi. Ilyen tényező, hogy a látogatók a Pest megyei Hírlap érdi különkiadásának nemcsak olvasói, hanem ötleteikkel, kérdéseikkel szerkesztői is. Múltkor a gombáról folyt hasznos vita, faliújság és kisebb kiállítás is készült az előcsarnokban. Mindez eszmecsere a népművelők és a közönség között, tisztázza a közérdekű problémákat.

Az Előry Emil vezette képzőművészeti gyerekszakkör rajzait egy korábbi kiállításon már láthatták, saját szobrainak egyéni kiállítását pedig most.

Lelkes szakkörök

A másik gyermekrajz-kiállítás a 8. számú általános iskolában váltott ki érdeklődést. Különösen *Horváth Anikó*, *Brückner Éva* és *Erdélyi Csilla* munkái szépek, nemhiába kaptak díjakat. Ezt a szakkört hozzáértő lelkesedéssel *Szepesi Gyula* vezeti évek óta, aki egyébként festőművész és értékes képet adományozott az iskolának *Domonkos Bélához* hasonlóan, aki Móra Ferenc domborművével kedveskedett a tavaly új tantermekkel bővült oktatási intézménynek. Érd közművelődési, képzőművészeti élete egyre mozgalmasabb. Itt alkot a Munkácsy-díjas *Rozanits Tibor* grafikusművész, itt rendeznek egyre átfogóbb tárlatokat nemcsak a művelődési központban, hanem iskolákban, vasúti állomásokon. Ott, ahol sok ember fordul meg naponta, sok munkás és diák kaphat kulturális indíttatást.

Kőbányán, a Pataky István téri művelődési központban a ceglédi *Nagy László Lázár* és a nagykőrösi *Király László* grafikáit mutatták be.

Metszetek és karcok

Nagy László Lázár nemcsak jeles fametszeteket és rézkarcokat készít. Annál sokkal többet. Jelenség és a kisgrafika országos teendőinek

Nagy László Lázár ex librise

nélkülözhetetlen mindenese. Hivatásérzetétől átfűtött munkássága sokrétű. Szervezi a műfaj országos kiállításait, vezeti a ceglédi Kisgrafika Barátainak Körét és fametszeteket készít tömérdek ötlettel, finomsággal. Jószándéka és tehetsége elvitathatatlan — közösségi lelkülete fontos személyiséggé avatja. Ahhoz is megvan a képessége, hogy csöndet teremtsen maga körül. Számára a művészi munka belső öröme a fontos elsősorban, nem a társadalmi elismerés. S ha ebben a maga szempontjából igaza is van, éppen műveinek egyre tisztább tökélye kötelez minket arra, hogy *jobban felismerjük* valós értékeit.

Kállai Gyula kitüntetése

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Kállai Gyulának*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa elnökének, a munkásmozgalomban és a közéletben kifejtett több évtizedes eredményes munkássága elismeréseként 70. születésnapja alkalmából a *Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta.* A kitüntetést *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke pénteken adta át. Jelen voltak a kitüntetés átadásánál *Németh Károly*, az MSZMP Központi Bizottságá-

Kuk

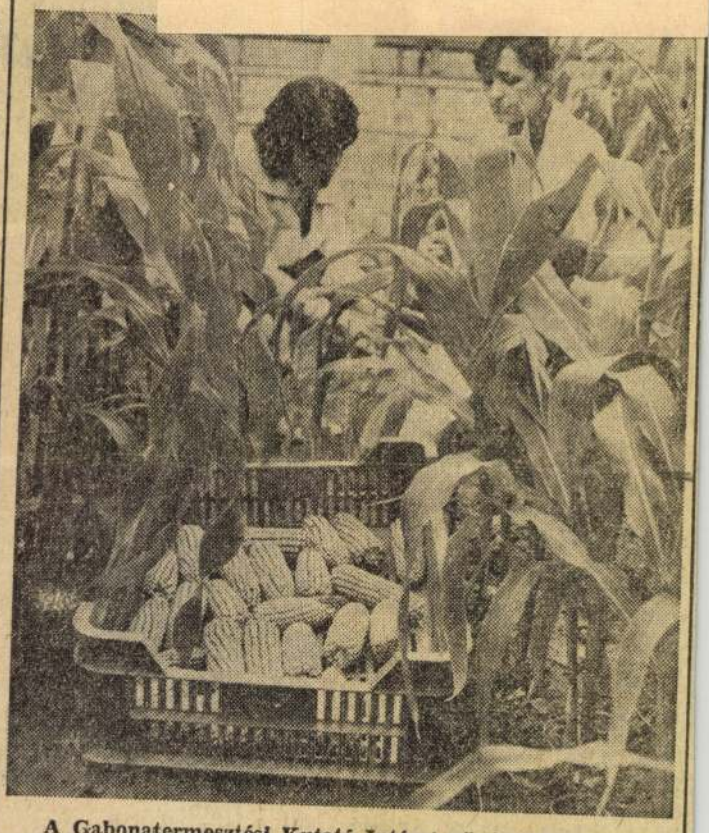

A Gabonatermesztési Kutató Intézet növényházában megkezdték a kísérleti tengerik termésének betakarítását. Az üvegházban a legértékesebb kukoricatörzsek kaptak helyet, s ezeknek csöveit szedik. Az üvegházi termesztéssel lerövidítik az új hibridek előállítási idejét.

Tóth Béla felvétele

Versenyben maradni

gépesítési tanácskozás

nál drágább élelmiszertermelés világpiaci versenyképességét a következő években energia- és eszköztakarékos technológiák alkalmazásával, hatékonyabb gazdálkodással kell fokozni — hívták fel a figyelmet tegnap Székesfehérváron, a Magyar Agrártudományi Egyesület *országos mezőgazdasági gépesítési tanácskozásán.*

A huszadszor megrendezett tanácskozáson az agrárszakemberek a hatékonyabb terménytárolás, a gazdaságosabb állattartás új módszereit és berendezéseit ismertették.

Az anyag- és energiaárak világméretű növekedése a jövőben *határt szab* a magyar mezőgazdaság eszközigényes fejlesztésének is. Ilyen körülmények között az ágazat ha-

TÜSKÉS TIBOR

A KÉPÍRÓ NAGY LÁSZLÓ

Az édesanya mondta visszaemlékezésében: „Mesélni szoktam sokat. Meg rajzolni. Mert én tudtam rajzolni, jól rajzoltam is. Aztán, hogy lovat rajzoljak neki. Arrul aztán ő is lerajzolta a lovat, és aztán akkor mindig a lovakat rajzolta. Rajzolgatott, festegetett. Festett is képeket, otthun vannak még, amiket festett... A kollégiumban festette. De jók ám! Szépek a képek. A Somlót festette le, a szüreti mulatságot... Ezt is örvendte, ezt a rajzolást, festést."

Tegyük az emlékezés mellé a költő szavait, aki az összegyűjtött versek, az *Arccal a tengernek* borítólapján így vall: „Anyám stilizált lovai palatáblámon addig nyargalásztak, míg az én rajzaim is követték őket. Eszmélésem idején elhatároztam, hogy festő leszek... Voltam nyugtalan grafikus- és festőnövendék, majd bölcsészhallgató, három évig népi kollégista..."

A művészetek története nem kevés alkotót ismer, aki két-három múzsa suttogását hallotta a fülében: festett és költő volt, regényt írt és muzsikát szerzett, rajzolt és táncolt, s hozzá még valamelyik tudományággal is kacérkodott: gépet tervezett, csigát és kőzetet gyűjtött, természettudományos megfigyeléseket végzett. Azt szokták mondani: az uomo universale a reneszánsz kor, az itáliai és a németalföldi mesterek igénye volt, ma már idejétmúlt program, ma a szakemberek, a specialisták korát éljük a művészetekben is. Valóban így volna? Alighanem a 15–16. században is épp oly kevesen valósították meg az egyetemes ember eszményét, mint ahogy ma sem hiányzik a legkiválóbb alkotókból a törekvés a teljesség elérésére. Nemcsak Leonardót és Michelangelót ismeri a művészettörténet, de Molière, Goethe, Albert Schweitzer, Cocteau, Kassák Lajos egyetemesség-igényét is számontartja.

Nagy László példája két alkotáslélektani következtetéssel egészíti ki, amit a múzsák testvériségéről elmondhatunk. Az egyik: Ha valamely alkotóban többféle művészeti törekvés, kifejezési mód jelentkezik, akkor leggyakrabban nem a költészet és a zene, a festészet és a drámaírás jár együtt, hanem az irodalom és a képzőművészet mutatkozik egymással a leginkább társulékonynak, testvériségre hajlónak. Ha festő tollat vesz a kezébe, csaknem mindig érzékenyen, plasztikusan, írói igénnyel fogalmaz (hamarjában s a honi példák közül Rippl-Rónai, Kunffy Lajos, Bernáth Aurél, Borsos Miklós emlékiratára hivatkozhatunk), s ha a költő papírt terít asztalán a rajzoláshoz, általában igényes képi kifejezőerő mutatkozik meg munkájában (az idézhető korábbi példák közül Petőfi rajzaira, a frissebbek közül Erdélyi József portréira gondolunk). Csak gyanítjuk – de a különféle gyermeklélektani, alkotáslélektani kísérletek is ezt látszanak bizonyítani –, hogy a nyelvi és a képi kifejezés adottságai már az emberi pszichében kapcsolatban állnak egymással, a két képesség a legelemibb szinten függő viszonyban van egymással, a művészetek közötti ún. transzferhatás itt érvényesül leginkább. Egy, a művészeti nevelés hatásrendszerével foglalkozó szakkönyvben olvasom: „Az újabb kutatások szerint a firkálásnak fontos szerepe van az ábrázolás fejlődésében. Feltételezik, hogy már az olvasástanulásnál sem elhanyagolható." (Valószínű, hogy hasonlóan szoros kapcsolat a zene és a mozgás között lehetséges.) – A másik következtetés: Ha valamely alkotó a képzőművészetre és az irodalomra egyaránt tehetséget árul el, akkor a két képesség közül többnyire korábban jelentkezik a képi, mint a nyelvi kifejezés igénye, előbb rajzol, mint verset ír. A kortársak közül Takáts Gyula neve jut eszünkbe. Még diák, amikor mappájával fölkeresi a kaposvári hegyen élő mestert, Rippl-Rónait, hogy bemutassa munkáit, tanácsot kérjen tőle, s majd csak később határozza el – megőrizve továbbra is a kép-

zőművészetek iránti érzékenységét, sőt művelve is a festést és a grafikát –, hogy végérvényesen az írás mellé áll. Mintha az egyén ebben is a törzsfejlődés útját járná be, ugyanazt az utat, amit az emberiség megtett: előbb rajzolt képet a barlang falára, s utóbb adott nevet a dolgoknak. Mintha a tárgyszerű, anyagszerű, a környezetben föllelhető tárgyakhoz, eszközökhöz tapadó művészi kifejezési mód az ember életében szükségképpen megelőzné az elvont, nyelvi-gondolati anyaggal dolgozó, megnevező kifejezést, a költői-írói közlést.

Köztudott, hogy a költő Nagy Lászlót először 1947-ben a Valóság című folyóirat mutatja be. A hét költemény mellett egyik rajzát is közreadja. A gyermekkora óta verselő, de festőnek készülő fiatalember huszonkét éves kora táján dönt végérvényesen a költészet mellett. Ekkor határozza el, hogy költő lesz. „Hogy a festészethez hűtlen lettem, annak több oka volt, most csak egyet említek – írja. – Éreztem, hogy versben, egyelőre, jobban kifejezhetem magamat, világomat." „Tépelődtem sokáig s döntöttem, inkább verset írok elszántan, a festészethez majd visszatérek" – mondja másutt.

A döntés minden bizonnyal nem volt könnyű, hosszú belső viaskodás előzte meg, s nem volt „végérvényes". A költő fogalmazása is – „egyelőre", „majd visszatérek" – ezt sejteti. Nagy László nem teszi le végleg rajzoló szerszámait, ecseteit, legföljebb pihenteti. Képzőművészeti tájékozottsága, érzékenysége megmarad. Amikor pedig 1960 táján meghívják az Élet és Irodalom szerkesztőségébe, ahol a képszerkesztő asztala mellé ül, s heti, sőt napi gondjává – kenyérkereső foglalkozásává – válik az élő képzőművészettel való törődés, nem történik más, mint megszólal benne a régi hang, s a most már ismert – sőt elismert – költő kézbe veszi „Ingres hegedűjét". Képeket válogat, hetente összeállítja az irodalmi lap képanyagát. Csaknem haláláig végzi ezt a munkát. Még senki sem mérte föl – ma is megjelenő lapról van szó –, hogy a csaknem másfél évtizedig tartó képszerkesztő tevékenysége mit jelentett, hogyan hatott a magyar vizuális kultúra kiművelésére, fejlesztésére. Később havonta egy-egy lapszámot egyetlen művész bemutatására szentel, s hozzá bevezető szöveget írat, alkalmankint maga ír. Képszerkesztő gyakorlata védelmében polémiába keveredik. Gyakran és szívesen vállalja a hozzá közelálló művész tárlatának megnyitását, katalógusszöveg írását. Kiáll Vigh Tamás Székesfehérvárra szánt emlékműve mellett. Hozzászól a városépítészet körül zajló vitához, a „vonalzós, vak" építészet ellenében a fiatalok változatosságra törő, a szürkeséget feloldó kísérletezését támogatja. Mély tiszteletet érez Ferenczy Béni iránt (Petőfi-szobrát elsőként méltatja), szoros barátság fűzi Kondor Bélához, Orosz Jánoshoz, Korniss Dezsőhöz és másokhoz. Képzőművészeti tárgyú megnyilatkozásaiból kiolvashatjuk művészetfelfogását, esztétikai nézeteit. Igényét a legkifejezőbben talán azok a gondolatok hordozzák, amelyeket a legbensőbb azonosulással Kondor Béláról ír: „A fragmentizmussal szemben arcvonal ez a mű, föllelhető benne az álmodott grünewaldi egység. Művészetének rendszere van, szimbólumok, tömény jelek hordozzák eszméit, itt az ellentétek végletes feszültségek, de néha egyetlen pólus is átfordul önmaga kontrájába. A teremtett világ, ami sokfajta grafikájában, festészetében öntörvényűen él, annyira új, hogy csaknem elüt a magyar hagyományoktól."

A hatvanas évek közepétől mind többet rajzol, fest és farag. Könyvcímlapot tervez. Illusztrációkat készít Szécsi Margit, Dylan Thomas, Miguel Hernández verseihez. Bizánci hangulatú ikonokat fest lakásán a beépített szekrény ajtajára. Száguldó és összebókoló lovakat örökít meg ecsettel. Az Élet és Irodalom Látogatóban című interjúi mellé alkalmanként egy-egy írótárs portréját rajzolja meg. Ólomérmet készít. Szép mintázatú, erezett, faragott fát fest be. Természetes anyagokkal, bodzából főzött festékkel kísérletezik. Falovacskákat, ősi idolokra emlékeztető szobrokat mintáz, csutkaökröcskéket, gyermekjátékokat készít, betlehemet farag. Náddal és tussal, tollal, krétával, gouache-sal dolgozik. Készít cinkkarcot és rézkarcot, akvarellt és színes tusrajzot. Jegyzetfüzetében arcokat, kezeket, embereket és állatokat, leggyakrabban lovakat, szárnyas Pegazust, „delfin-szökésű

lovakat", holdas homlokú, „aranypalástú csődöröket", „bársony kiscsikókat" örökít meg.

Aki kézzel ír, annak nem kell külön rajzolnia, hogy képet hozzon létre. A betű vizuális jelentést hordoz. Nagy László tiszta vonalú, jól olvasható, nyugodt ritmusú, jobbra dőlő kezeírásának önmagában grafikus kézre való szépsége van. Az ékezetek hosszúságát tisztán jelöli, a t betű szárát gondosan áthúzza, az m és az n hátát fölpúposítja, a k előrelépő lábát külön a betű szára elé illeszti.

Azzal, hogy a képzőművész Nagy László a költő Nagy László kezét a versformálásban is vezeti, hogy a költő a versnek vizuális jelentést szán, az olvasó először 1973-ban találkozhatott, amikor rálapozott a *Versben bujdosó* kötetben található *Seb a cédruson* című – emberalakot formázó – képversére. Ugyanebben az esztendőben egy ciklusra való – szám szerint tíz – képverset és betűképet alkot *(Önarckép, Keresztet az első szerelemre, Jolinda, Húsvét, Cégér, Emberpár, Az oszlopos, Hordószónok I., Hordószónok II.*, valamint a Kondor Béla emlékének ajánlott *Szárny és piramis)*, de ezeket kötetben csak összegyűjtött művei, a *Versek és versfordítások* első kiadásában, 1975-ben publikálja. A vers vizuális jelentése foglalkoztatja akkor is, amikor a *Hegyi beszéd* kézírásos változatának fölhasználásával Kass Jánossal együtt költészet-napi plakáttervet készít. Posztumusz kötetébe, a *Jönnek a harangok értem* be két képverset vesz fel: az *Árvácska sírversé*-t, valamint a „Korniss piktor úrnak" ajánlott, a nyomtatott szövegben nem teljesen érvényesülő, tengelyre állított, szimmetrikus elrendezésű sorokból fölépített *pásztoRabló*-t.

Mindez jól mutatja, hogy Nagy Lászlóban tovább élt, s elevenen munkált a képzőművész. Vegyük ehhez válaszát, amit a tévé-portréfilmben Kormos Istvánnak adott. Kormos legelső kérdése így hangzott: „Azt, hogy költő vagy, ki tudod-e mondani?" Nagy László szavaiban nemcsak a szerénység, hanem a tudatosság is megfogalmazódik: „Nem szoktam kimondani. Hivatalos papírokra ráírom, hogy író a foglalkozásom. Egyébként azt szoktam mondani, hogy festő vagy műfordító." S vegyük hozzá az újsághírt, mely 1977 novemberének végén – két hónappal halála előtt – jelent meg a lapokban: A „Ki látott engem?" címmel Ady emlékére meghirdetett országos képzőművészeti és irodalmi pályázaton a „több mint 1300 képzőművészeti alkotás készítői közül a 3000 forintos első díjat – grafikáival – Nagy László budapesti pályázó nyerte."

Mindezek ellenére a költő életében képei önálló, egyéni tárlaton sosem szerepeltek.

Halála után az életműnek erre a részére is fény vetül. A Nagy László rajzaiból, betűképeiből, képverseiből, rajzos naplójának lapjaiból előbb Budapesten rendeznek kiállítást, majd az anyagot Debrecenben, Nagykanizsán, Kecskeméten, Pécsett és más városokban is bemutatják. Kecskeméten faragásaiból, gyermekjátékaiból is kiállítás nyílik. A grafikai anyagból rendezett tárlat kecskeméti megnyitóján mondja Buda Ferenc: „Rajzaidról kellene szólnom, László, tolladról, teremtő ujjaidról, halhatatlan kezed vonásairól. Ám én nem akarok – tán nem is tudnék – arról beszélni, amit tulajdon két szemével ki-ki magának itt helyben megtekinthet. Hisz helyzetünk kiváltságos, mint ahogy maga az alkalom is kivételes: műhelyed ajtaja kinyitva sarkig, szabad belépni mindenkinek."

A képíró Nagy László műhelyének ajtaja a könyvkiadás jóvoltából azóta valóban „mindenki" előtt kinyílt sarkig. *Szárny és piramis* címmel rajzainak, festményeinek reprodukciójából összeállított kötet jelent meg (Magyar Helikon). *Kísérlet a bánat ellen* címmel pedig munkanaplójának, zöld fedelű, spirális füzeteinek néhány lapját adták ki: e kötetben versvázlatokat, költemények kézírással letisztázott szövegét, „firkákat", képterveket, lapszéli rajzokat találunk (Magvető). Az újabb magyar könyvkiadás már sok szép és meghökkentő ötlettel előállt. Nemcsak a *Kapcsos könyv*-et és *Az ember tragédiájá*-t olvashatjuk Arany és Madách kézírásával, hason-

más kiadásban, de a *Jónás könyvé*-t is leírták Borsos Miklóssal (annak ellenére, hogy a mű Babits kezeírásával is ránk maradt), s könyvben publikálták Babits – nyilvánosság elé nem szánt – „beszélgető füzetei"-nek az anyagát is. Ne kutassuk most, hogy Nagy László életében hozzájárult volna-e e könyvek megjelenéséhez. Az utókor kíváncsisága legalább akkora erő, mint az alkotó természetes tartózkodása. Nyilvánvaló, hogy ha egy nagy művész az alkotói pálya csúcsán meghal, a szívhalál és a tragikus veszteség döbbenetében egycsapásra – a szó szoros értelmében – minden hozzá fűződő emlék fontos lesz az utókor számára. (Érdekes, az még nem jutott eszébe egyik kiadónak sem, hogy például Arany rajzaiból, a *Nagyidai cigányok* kéziratszéli portréiból, versillusztrációiból, tollpróbáiból – halála után száz évvel – kötetet szerkesszen . . .) Fogadjuk el tehát a köteteket olyanoknak, ahogy megjelentek. Mindkét könyv igen átgondolt, szerkesztő munka eredménye. A két kiadó mindenekelőtt szép könyvet, gondosan megkomponált albumot, könyvművészeti alkotást és nem olvasmányt akart létrehozni. A közölt anyag ciklusokra tagolódik. A rajzokat, a rajzos napló lapjait nyomtatott szövegek választják el, a képeket költemények „illusztrálják". Bár a tartalomjegyzék utal a rajzok, a kéziratlapok keletkezési idejére, a kötetek nem követnek időrendet, s nem törekednek teljességre. Különösképpen a *Kísérlet a bánat ellen* közöl változatos, különféle jellegű és rétegezettségű anyagot: képi igényű rajzok mellett tollpróbákat, versfogalmazványok szomszédságában kész versek letisztázott változatát, képversek rajzos vázlata mellett bútorterveket, újsághírek és telefonszámok között ritmuspróbákat.

Valóban egy nagy művész műhelyébe pillanthatunk, hétköznapjait, munkamódszerét s egy „másik életmű töredékét" ismerhetjük meg a könyvekből. Mindkét kötet elé Csoóri Sándor írt szép és ihletett bevezetőt. A rajzokból, festményekből, rézkarcokból kikerekedő könyvről mondja: „a sose pihenő képzelet és kéz közös hagyatéka. Látszólag melléktermék: az el-elkalandozó kedv zsákmánygyűjtése a szomszédos mezőkről. Lényege szerint azonban jóval több ennél: egy másik életmű töredéke. A betetőzött költői sors mellett egy csírájában maradt festői pálya lehetőségének a vázlata. Egy lemondás vissza-visszajáró lelkifúrdalása és kísértete." A műhelynaplókból összeállított könyv előtt olvassuk: „Ha valaki végiglapozza Nagy László ránk maradt spirális füzeteit: a versek, a műfordítások műhelynaplóit, a javított, az összefirkált kéziratlapok tömkelegét, egy újfajta napló titkaiba pillanthat bele. Egy metaforikus naplóéba, amely szinte képsorszerűen eleveníti meg a versért folyó, változatos napi küzdelmeket." A rajzok és különösen a versvázlatokat tartalmazó lapok figyelmes tanulmányozása sokat elárul a költő ihletének természetéről, egy-egy vers létrejöttének előzményéről, folyamatáról, az alkotás pszichikai hátteréről, a lírai én működéséről, s ezek a benyomások és ismeretek bizonyára hozzásegítik az olvasót a költő teljesebb és mélyebb megismeréséhez, megértéséhez. Innét tudjuk meg, hogy sajtó alá rendezett, de már posztumusz kötete, a *Jönnek a harangok értem* címlapjához az *Önarckép* című betűkép fölhasználásával a költő maga is tervet készített. Innét értesülünk arról, hogy a rádióból hallott napi információk, a hírközlés sablonjai hogyan épültek – új jelentést kapva – a versek szövetébe. Innét tudjuk, hogy a festéshez használt természetes anyagok közül a pesti bodza színe sötétebb, az iszkázi világosabb. Megismerjük baráti körét: kivel és mikor telefonozott. Tudomást szerzünk róla, hogy írás előtt a tollpróba ugyanolyan ihletfakasztó „hívószó" volt a számára, mint Krúdynak: a regényíró névaláírását gyakorolta, Nagy László a Korniss Dezsőnek ajánlott vers címét írta le százszor . . .

Nagy László életművében a képnek nagyjában – mutatis mutandis – olyan helye van, mint Kondor Bélánál a versnek. Nem pótszer, nem melléktermék, nem kiegészítés, nem kuriózum, nem töredék, nem műhelyforgács, hanem az önkifejezés egyik lehetősége, a világ teljes birtokbavételére tett kísérlet, az életmű szerves tartozéka, az egyetemesség-igény megnyilvánulása. Természetesen más a vers és más a kép, de mindegyikben ugyanaz az alkotói akarat nyilatkozik meg. Amit Nagy László mond a versíró Kondorról, a képíró költőre is érvényes. Kondor Béla három versének

Élet és Irodalom-beli bemutatásakor írja: „Költő és festő: egy. Ez a megállapítás jóval több, mint a személy azonosítása. Mert Kondor működése kép- és költeményalkotásaiban valóban azonos ihletettségű, azonos erejű is." A halála után rendezett baráti megemlékezésen, mielőtt fölhangzanának a festő versei, megismétli a gondolatot: „A Kondor-i festészet s költészet nem kiegészíti, hanem föltételezi egymást. Mert két egymás melletti kristályszem nem egészen lezárt világ. Nyitottak egymás iránt. S ha van tökéletlenség a kristályoknál, az nem más, mint ez a kapcsolatot áhító és fönntartó nyitottság. De hagyjuk a hasonlatot. Mert más a vers és más a megfestett kép, mivel anyaguk is különböző. De ugyanaz a szellem viaskodik, panaszkodik s kuncog és kényszerül ítélkezésre."

Vers és kép, költészet és grafika Nagy Lászlónál is – akárcsak Kondornál – egyetlen alkotói műhelyben születik. De Kondor Béla versei még a festő életében kötetben megjelentek. Nagy László képzőművészeti alkotásai, festményei, rajzai, vázlatai, faragásai, játékai (ezeknek is egy része csak reprodukcióban, könyvalakban) halála után kerültek közönség elé. Életében nem akadt festő, aki épp úgy szorgalmazta volna kiállításukat, mint ő Kondor verseinek kiadását? Vagy maga zárkózott el az önálló tárlat gondolata elől? Nem tudjuk. A rokonság, az azonos ihletforrás a költő és a festő Nagy László motívumrendszerében egyaránt kimutatható. A költő képzeletéből szabad átjárás nyílik a festő műtermébe, s a festői látomások és álmok a versíró munkáját táplálják. Például a ló és szinonimái – művészetének talán leggazdagabb motívuma – Nagy László verseiben csakúgy, mint rajzain a jelképteremtés, a metaforaalkotás eleme: a diadalmas erő és a megcsúfolt szépség, a születés és a szenvedés, a teremtés és a vereség tragikus szimbóluma.

A festőnek indult fiatalember huszonkét éves kora táján a vers mellett dönt. Vizuális érzékenységét nem elfojtotta, hanem hagyta, hogy fölszívódjon, és költői képzeletét táplálja. A háttérbe szorított festő a költő látomásokká hevített képeiben élt tovább. Később ismét visszatért a képzőművészethez: ha nem ment az írás, a költő a festőt hívta segítségül. „Örökké lovakat rajzoltam, ma is azt csinálom – vallotta egy késői nyilatkozatában. – Ha leülök az asztalhoz, és nem megy az írás, lófejeket, lólábakat rajzolok a papírra."

A tűzhányó működését figyelheti közelről, aki ezeket az albumokat kézbe veszi. Persze ahány titkot megfejtenek a könyvek, legalább annyit homályban hagynak, illetve legalább annyi újabb sejtést, kérdést, titkot involválnak: a versvázlatok tanulmányozása, a tollpróbák elemzése, a grafikai és versmotívumok tüzetes egybevetése a jövendő filológiai vizsgálatoknak lesz a feladata. Az albumok segítik az utókor személyes kapcsolódását a költő szelleméhez, de senki se képzelje, hogy forgatásuk pótolhatja a kiérlelt, kész művek, a vállalt versszövegek ismeretét, a költői szó hatását és erejét. A képíró Nagy László is a költő életművére mutat, a versek ismeretét és olvasását sürgeti.

BÉKÉSI GYULA

Részvét

Nézi keze ráncait, tenyerén az olajtól
fekete repedéseket. S mintha valamit
mondani akarna, de ajkán
tétován sussan a szó, majd visszasetteng
tudata legbennsőbb üregébe . . .
– Szavak nélkül is értjük mi egymást, ha a sors
nyelvén szól emberhez az ember – ezt
gondolom, és leülök mellé . . .
Megroppan a padló kettőnk súlya alatt s egy
árva salak-rög elibénk pördül.
A téglák vöröskés, pöttöm folyosóin
átsípol a szél és legyezi arcunk . . .
Ez jó . . .
S elindul zsigereimben egy érzést
felszabaditó Áram, hogy erőt
akkumuláljon a szóhoz, de
hallgatok én is . . .
Valami történt, amiről csak a homlok, s a
veritékes szürke-halánték szól, s már
hallom a sorsot vonyító idegek muzsikáját . . .
Valami történt –
ezt dörgi a távoli ég is,
és ezt csattogja a műhely satupadján a kalapács, ezt
jajgatja a fúró, és rángva ezt üvölti a vas; csak a szó
nem jön; de a szem ér-cirmos ibolyáin
köd leng s egy arc remeg el . . .
– Meghalt az anyám – motyorogja . . .
S mintha már nem is én ülnék a rozoga
pallón; s ő sem . . . Valahogy egybeszövődünk
valami ősi
árny-zuhogásban, mint akiket
egyanya szült; és
hangtalanul zokogunk . . .

Nagy László: író
grafikus

Tüskés Tibor: A képíró Nagy László 535-539

Jelenkor, Pécs, 1981. jún. XXIV/6.

Nagy László, költő
Grafikus

NAGY LÁSZLÓ, a két éve elhunyt költő rajzaiból nyílt meg kiállítás a Pécsi Galériában. A május 26-ig nyitva tartó tárlaton mintegy félszáz rajza látható; köztük híres képversei.

– Hí

8.

Magyar Szabadság, Bp. 1980 máj. 21.

Nagy László, grafikus

Karcagon, 1980. ápr. 28-án

Nagy László sajzaikót mutatt meg kisállítás

Mogyorósi Erika: Gyanólszól 7

Jászkunsági, Szolnok, 1980. dec. XXVI/4

Nagy László, költő
grafikus

NAGY LÁSZLÓ grafikai munkáiból nyílt meg kiállítás a debreceni Kölcsey Ferenc Művelődési Központban. A költő, aki szívesen rajzolgatta barátait, betűképeket, kéziratrajzokat is készített. Munkáiból október 10-ig mintegy hatvanat mutat be a tárlat.

– Hír

8

Népszabadság, Bp. 1980 szept. 23.

Nagy László, grafikus

ró

50

XII/5-

yez.) Lehet
ékai. A sze-
andóságuk,
i ellen való
ületein ed-
érje várat-

alapú kap-
kében áll.
eváltatlan-
is. Mind-
pcsolatok
latban el-
ntosabban
a konspi-

valóságában már az irdatlan távolság választ el bennünket a legkisebb áldozatvállalástól is, már nem akarunk érte csúcsforgalomban átautózni a hídon, miatta nem mondunk le egy kártyapartit és nincs kedvünk újra tárcsázni, ha egyszer mással beszél jelzést ad a telefon. A fontosságnak ezt a nyilvánvaló szétolvadását, bármennyire fokozatosan is megy végbe, érzékeli a partner. Már csak elhatározás kérdése lesz, hogy ki tesz pontot az i-betűre. Sokan vagyunk, akik ezt következetesen átengedjük.

A nők látványosan szakítanak. Megmondják, hogy: vége, örökre, többé soha, elég volt, befejeztük . . . és ki tudja még mi mindent. A férfiak inkább „elfogynak" lassan, de észrevehetően. Ők inkább tudják és számon tartják, hogy van, lehetséges, elképzelhető a visszatérés. Mivel érzelmekre kevéssé hat a rokonszenv alapú külső kapcsolat megszakítása, ezért viszonylag könnyű úgy elmenni, hogy egyszer vissza lehessen jönni. Nem állítom, hogy erre mindig és bármikor lehetőség van. Mégis azt hiszem, hogy még sok év múltán is — talán akkor inkább — ki lehet fogni egy kedvező alkalmat, hangulatot, amiben valaki mint szerelemre emlékezik majd vissza egy hajdanvolt és kifáradt rokonszenv alapú kapcsolatra. Ezért is idézhető meg — nem többre, csak egyetlen vagy még néhány együttlét idejére.

Véletlen szerencse kell hozzá, vagy nagy türelem egy telefonkészülék mellett.

Nagy László, grafikus

vró

a [illegible] ~~[illegible]~~.

Elmúlt a [illegible] [illegible] rég,
kihányta józanul a napfár,
de amíg forog a nagy kerék,
[illegible] a [illegible] [illegible],
[illegible] a [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible],

Elmúlt a [illegible] [illegible] rég,
kihányta józanul a napfár,
de amíg forog a nagy kerék,
[illegible] a [illegible] [illegible],
[illegible] a [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible],
a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

egyszercsak engedek, de hát örült a ténynek. Hetente elmentem ehhez a férfihoz. Elég rossz körülmények között, mert zugban kellett találkozni másnak a lakásán, ami ráadásul valami iskola épületében volt és egy konyha előtt kellett elosonni, ahol állandóan figyeltek a konyhaslányok, hogy ki megy el arra, mert az csak rossz úton járhat. Azonkívül az egyik oldalon a labor, a másik oldalon a könyvtár volt, nagyon csöndben kellett lenni, mert mind a két helyen csöndben voltak. Tulajdonképpen nem is elégített ki engem ez a dolog. De az, hogy csalom a férjemet és van szeretőm,

Nagy László, grafikus
író

Nagy László, grafikus
író

Nagy László
Forrai, Ke

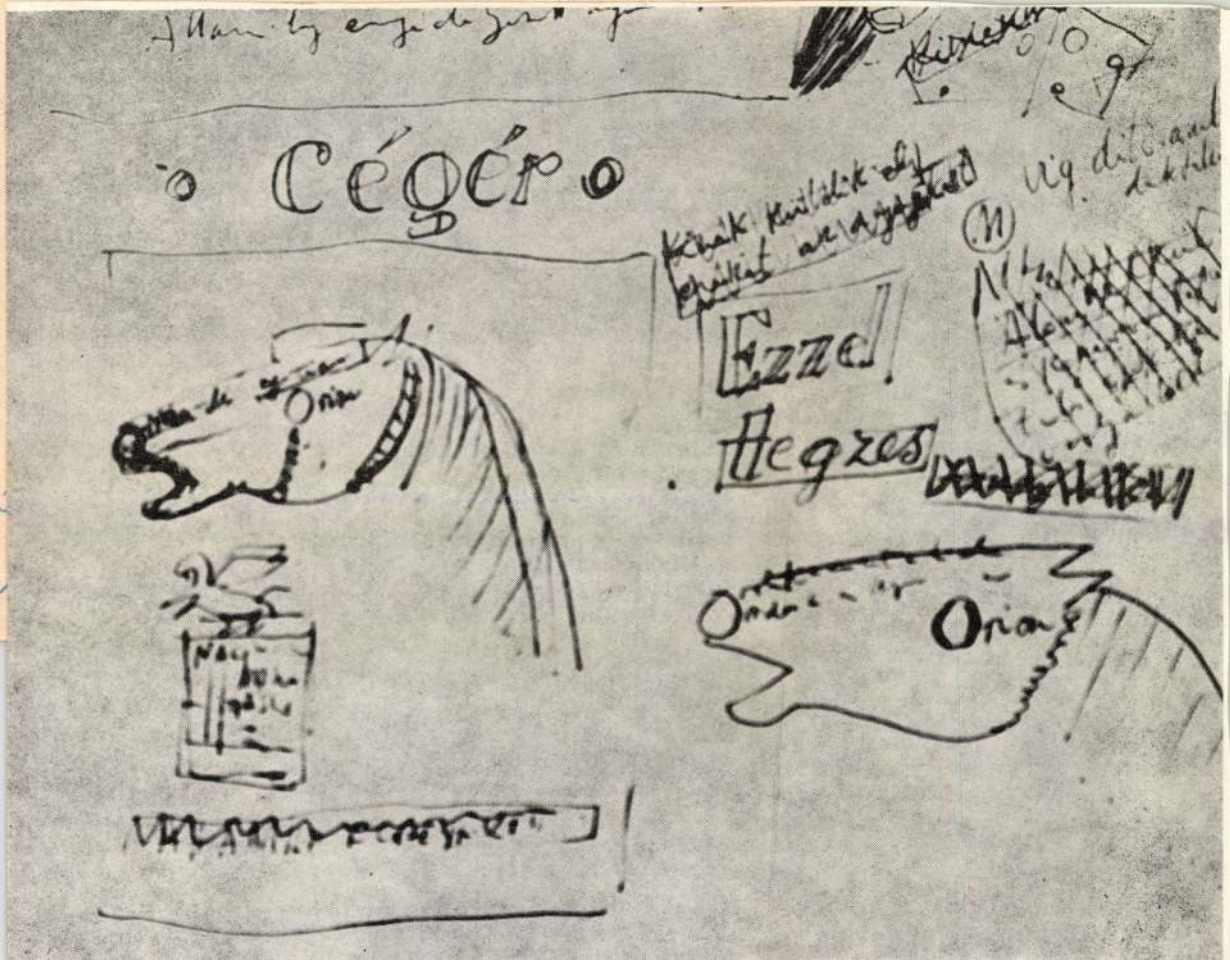

TARTALOM

KERESZTES ÁGNES
PARANCS JÁNOS
GOÓR IMRE
ÓSZABÓ ISTVÁN
PELLE JÁNOS
SZILÁGYI ZOLTÁN
KÁNTOR PÉTER
TARNAI LÁSZLÓ

VALÓ VILÁG

BÁNLAKY PÁL—
VARGA CSABA
MISKOLCZI MIKLÓS

Életmódmodellek a mai faluban **19**
Szerelmeskedések (részlet) **26**

MŰHELY

HUSZÁR TIBOR
* * *

A szociográfia helyzete Magyarországon **51**
Történelmi tudat — történelmi érdeklődés (FÜR LAJOS válaszol VARGA LAJOS MÁRTON kérdéseire) **68**

Nagy László, grafikus

A JÁTÉKKÉSZÍTŐ NAGY LÁSZLÓ

„Legyen vállalható aki átlátható. . .“

Játéktárgyakat és fényképeket nézegetve töprengek Nagy László alkotói sokoldalúságán, hogy miként ötvöződhet egyazon személyben a költőóriás, a festő-rajzoló és a szoborfaragó; s kiderül, nincs egyedül, hiszen gondolatban rögtön rátalálok a nemzedéktárs Kondor Bélára, aki a rajzolás és a festés mellett készített saját kedvére hangszereket és megjelent köteteivel igazolta versíró tehetségét. A párhuzam keresését akaratlanul is folytatnom kell félezeréves távlatokig, a középkorból az újkorba tartó németalföldi és itáliai reneszánsz mesterekig, akiknek az alkotói sokoldalúsága kézenfekvő rokonságot mutat a fényes szelek nemzedékének két nagyformátumú egyéniségével.

Közös a korszakváltás történelmi-társadalmi háttere, a dolgok átmeneti jellege; mások viszont az életre hívó körülmények és Ideák.

Nagy László életének utolsó éveiben — karácsony táján és más alkalmakkor is — egyre többször készített játékokat. Kigondolta az apró tárgyakat, megismerkedett a növényi festékekkel, pl. a bodza anyagával és ezt is felhasználta. Kereste a természetes anyagokat és újra élte az azok tapintásából, formálásából eredő gyermekkori örömöket. A könnyen engedelmeskedő anyag törvényei szerint gyorsan elkészültek a csutkaökröcskék. Költészetének sajátos motívumkörébe, jelrendszerébe kapcsolódtak a festett pompázatukban díszelgő falovacskák, a „bársony csikók“, a „holdas lovak“ és az „aranypalástú csődörök“. Játéklovak, vagy idol-plasztikák, melyek archaikusak, mint a régi korok játékai, vagy a természeti népek fétistárgyai. Nagy László távoli idők játékaihoz fordult mintákért, hogy általuk közelebb jusson a természeti állapothoz, ember és természet organikus kapcsolatához.

Mély élményei indították faragókését és alkotóképzeletét a hagyományos betlehemi játék feldolgozására. Kotlósként ülő templom nyitott apszisában jelenik meg a parányi méretű betlehemi jászol. Építészeti környezete a szabadkémények kürtőjére, illetve a búboskemencék nyílására emlékeztet inkább, mint valóságos templomrészletre. S íme: a háromkirályok, vagy a gyermekkoromban sokszor átélt betlehemi játék teljes kelléktára. Itt vannak a „csorda pásztorok, midőn Betlehembe csordát őriznek éjjel, a mezőbe . . .“ A templomocska építményéhez tapadnak a torony formájával egyező, süveges sapkájú, éneklő gyermekek. Szinte minden a hagyományos formákra — süvegre, kemencére, illetve a sarkam alól indított csigára — redukálódik; még az egész formát lezáró körvonal is (ha képzeletbeli vonallal a szárnyakat is összekapcsoljuk az angyal feje fölött). A jelenet megformálásában nem a vallási tartalom válik döntővé, hanem az emberi melegséget árasztó, dramatikus népi szokásokat megelevenítő profán misztérium, a gyermek- és felnőtt korban is megcsodálható karácsonyi népi színjáték. Szigorú kompozicionális rend, monumentalitás, plasztikai remekelés feszül ebben az egyik tenyérben elférő, kisméretű játékszoborban.

Amikor a Nagy László készítette törékeny ökröcskéket, falovakat szemléljük, óhatatlanul arra kell gondolnunk, hogy *a játék sajátos megismerésmód*, teljes alkotásfolyamat. Forrása *az önmegismerésnek és az önmegvalósulásnak*. A civilizációs munkamegosztás által darabkáira hulló résztevékenység ellensúlyozója. Ma különösen szükségünk van a játék társadalmi fontosságát hangsúlyozó manifesztumokra és olyan emberi-alkotói magatartásokra, melyek ébren tartják a játékban is kifejezésre jutó alkotói ösztönök működtetését, a sokoldalú képesség, az emberi nyitottság fejlesztését.

Nagy László élete-munkája a költészetet és a játékot, az írást és a képzőművészetet, a hagyományt és a haladást ötvöző művész példája. Ezért követendő a ma élő nemzedéknek.

BÁNSZKY PÁL

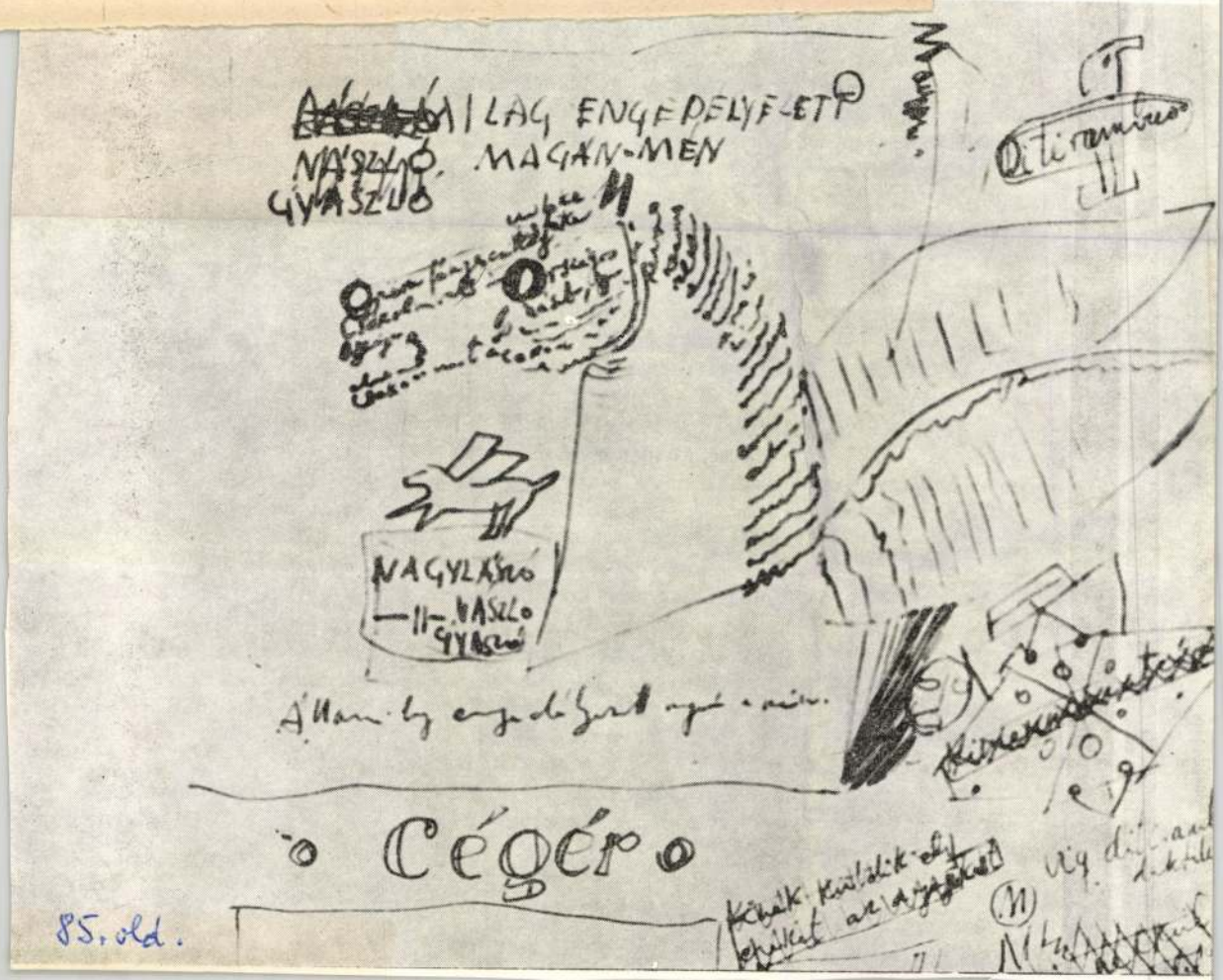

85. old.

Nagy László, grafikus

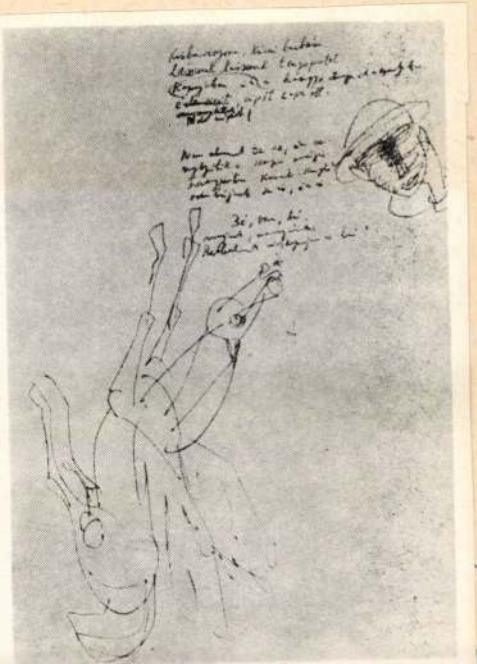

Nagy hánló, grafikus, köllő

Nagy hánló: magakénitette játékok 87. ld.

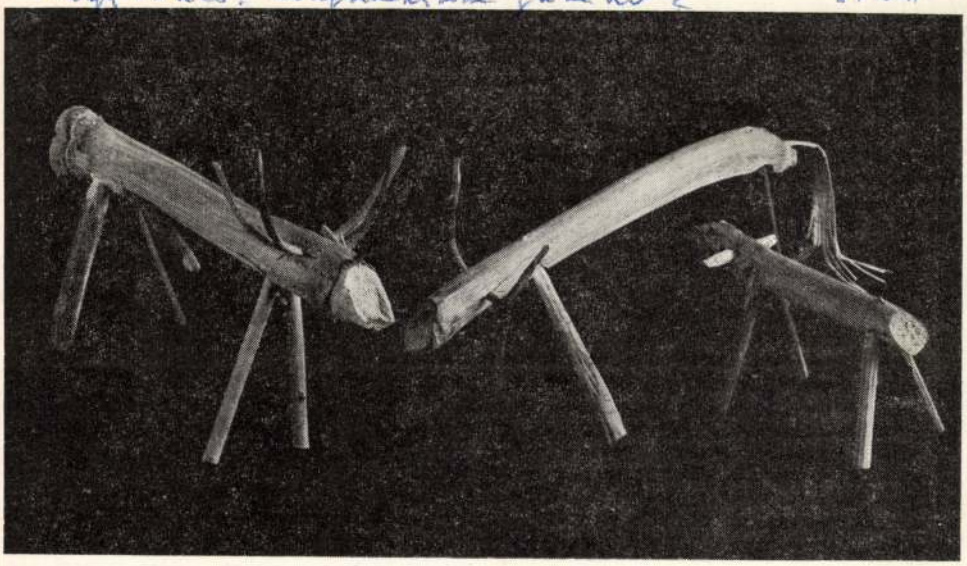

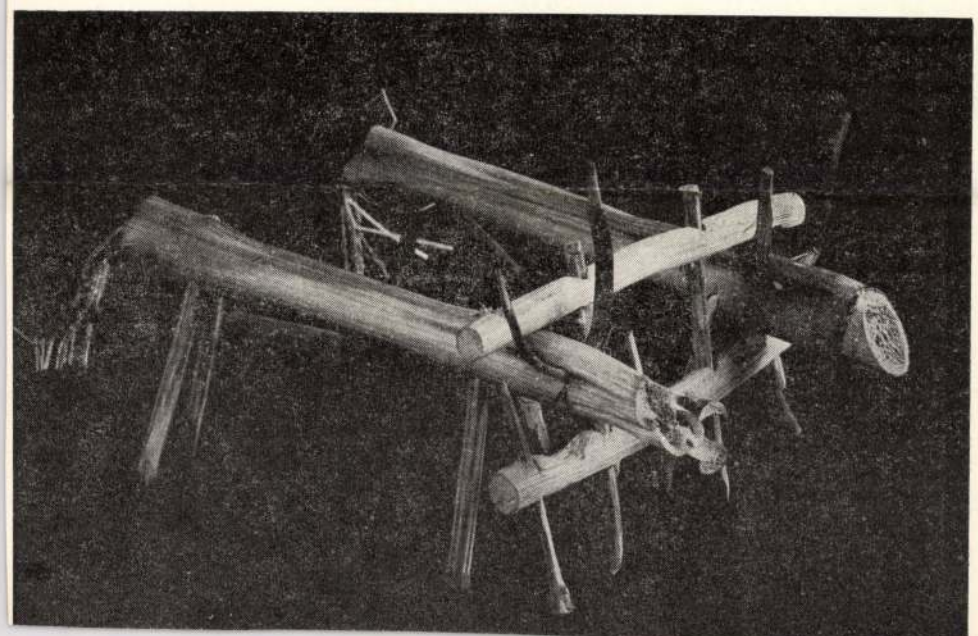

Majd az általa észlelt és regisztrált jelenségek, az empirikus úton szerzett tapasztalatok előadását ezzel a közbevetett mondattal szakítja meg: „Erre nem lehet legyinteni: ezen gondolkodni kell." Ma már szerencsére a „nem volna érdektelen felderíteni", a „jó volna leásni" óhajánál tovább jutottunk, s a mai magyar ifjúság életének néhány részterületéről megfelelő képpel, felkészült vizsgálódásra alapozott következtetésekkel rendelkezünk. A kérdés kinőtt a publicisztika köréből, s a közelmúltban a tanulmányirodalomban is (legutóbb például a Kritika 1979. 10. számában), a könyvkiadásban is fontos munkák születtek.

Ma már csaknem közhelyszámba menő megállapítás, hogy a fiatalok magatartása a hatvanas években sok tekintetben „Keleten és Nyugaton egyaránt megváltozott". Ez a másság nemcsak egyszerűen optikai csalódás: a felnőttek mindig kissé feledékenyek saját múltjukkal szemben, továbbá a változás felületi jelenségeire mindig érzékenyen reagálunk; a változás sokkal mélyebb rétegekben zajlott le, az ifjúság helyzete változott meg a társadalomban: egyrészt a család ma már nem termelő-gazdasági közösség, a fiatalok korábban önállósulnak, másrészt ez a függetlenség nemcsak deklarált, hanem ténylegesen is megvalósuló. A kérdés vizsgálatának fontosságát a számok is nyomatékosítják: az UNESCO adatai szerint a Föld lakosságának fele huszonöt évesnél fiatalabb, vannak országok, ahol ez az arány 60%, nálunk 1973-ban 37% volt. Az ifjúság szerepének, magatartásának a kérdése tehát jelenleg társadalmunk több mint egyharmadát érintő probléma, sőt tágabb összefüggésben a holnap egész országának a kérdése.

Az ifjúság helyzetének a vizsgálata maga is szerteágazó kérdésgubanc (például az ifjúkori bűnözés, a szexualitás, a továbbtanulás és a szelekció stb. kérdése), örüljünk, ha egy-egy részletkérdésnek avatott kutatói és elemzői támadnak. Andrássy Mária és Vitányi Iván **Ifjúság és kultúra** ben) és az amatőr művészeti mozgalom tekintetében. A szerzőket és az olvasót becsüljük meg, ha könyvüket a továbbiakban nem ismertetni és méltatni kívánjuk, hanem a margóra írt kérdőjeleinket fogalmazzuk meg azzal a céllal, hogy ezzel is az ifjúságkutatás előrelépését, kibontakozását segítsük és serkentsük.

Nem ellenvetés, csak figyelmeztetés: a könyv tárgyszerű helyzetfölmérésre törekszik, nem lakkoz, s nemcsak a meglevő problémákra mutat rá, hanem számos területen a szükséges következtetések levonását is sürgeti, a tennivalókat is megjelöli. Kérdés azonban, hogy a könyv „tanulságai" eljutnak-e azokhoz, akik ifjúság és kultúra ügyében tenni is tudnának valamit. Andrássy Mária és Vitányi Iván számos olyan problémát jelez, amelyet az iskolai művészeti nevelés hasznosíthatna, amelynek tanulságait a művelődési házakban, az ifjúsági klubmozgalomban kellene levonni. Az ifjúságkutatásnak a sejtettnél nagyobb irodalma van (ezt bizonyítja a kötet végén található gazdag irodalomjegyzék is), ugyanakkor a kutatás eredményei az óhajtottnál sokkal kisebb körben ismertek és még kisebb körben hatnak. Vajon az iskola ismeri-e eléggé azt a „közeget", amelyben tevékenykednie kell? A művelődési házak munkatársai, a könyvtárosok, a klubvezetők vajon rendelkeznek-e azokkal a tudnivalókkal, amelyek munkájukhoz elengedhetetlenül szükségesek? Andrássy Mária és Vitányi Iván könyvét a tanári szobákban, a művelődési házakban, az ifjúsági mozgalom irányítóinak irodáiban egyaránt gyakran kellene forgatni.

Nemcsak figyelemfölhívás, de problémajelzés is: ifjúság és kultúra viszonyát nem elegendő „önmagában", csak az ifjúság relációjában, a társadalom egészétől elválasztva vizsgálni. Ha van is az ifjúságnak „saját kultúrája", pontosabban: ha vannak is olyan vonások, amelyek az ifjúság kulturális magatartására jellemzőek, ne feledjük, ezt a kultúrát és magatartásmodellt elsősorban nem ma-

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 335-726

Nagy László, költő, író, festő- és grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1982 JAN 22

Nagy László emlékére

Kiállítás a költő 100 rajzaiból

„Ha neked emberi a mértéktartás, az igénytelenség, ... nekem emberi a magamra csavart láng, a szomjúság végtelensége. Mert lezárva megromlik bennem a szerelem, kő lesz a szeretet, értéktelen a bánat. Ebben az átmeneti korban — mondja Szindbád."

Ki merne Nagy Lászlóról írni, szavai idézése nélkül? Mert tiszteljük holtában is a költőt, az embert. Kísérlet a bánat ellen — ez a kiállítás címe, melyet mostantól február közepéig a megyei könyvtár földszinti előadótermében láthatnak az érdeklődők. Ötven lap, ötven vagy ötmillió, vagy ki tudná megnevezni, mennyi vallomás nekünk, akik ismertük. Képversek, rajzok, verstöredékek. „Vándorol a nagy szomjazó, viszi évszakok hajója." — vándorol Nagy László üzenete.

Nagy élmény ez a kiállítás, s nem csak azoknak, akik Nagy László költeményeit, életművét ismerik. Mindazoknak, akik gondolkodnak. Életről, halálról, rólunk. Kevésbé ismert oldalát láthatjuk a költőnek, aki vívódott, megtorpant, s mindannyiszor újjászületett. Köszönet érte a könyvtárnak, Szécsi Margitnak, aki átadta az ismeretlen értékeket.

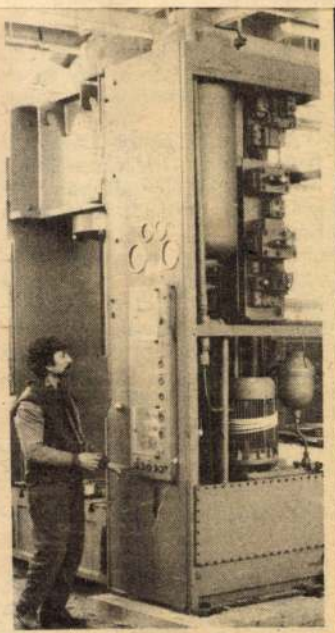

A VSZM kisvárdai gyárában a termelés mennyiségi és minőségi javítása érdekében az ötéves fejlesztési terv alapján új keverő- és présüzem kivitelezései a befejezéshez közelednek. A présüzemben nyolc darab hidraulikus présgépet helyeznek üzembe. Képünk: Dancs Géza a présgépet szereli. (JL)

Roska István

Roska István külügymini
én Bukarestben megbeszélése
cea román külügyminiszter-h
kapcsolatok helyzetéről, vala
désekről.

Roska István bukaresti
gil Cazacu, az RKP KB titká
niszter.

TÜSKÉS TIBOR

NAGY LÁSZLÓ

6.

Ahogy Nagy László rövid versei nem „pacsirtás" dalok, úgy formai tekintetben hosszabb terjedelmű (hol „hosszú ének"-nek, hol „teljes vers"-nek, hol „leltár vers"-nek mondott) költeményei sem valódi szabadversek. Amikor 1965 táján megkérdezik tőle, hogy miért nem ír olyan ritmikus verseket, mint öt-tíz évvel korábban, így válaszol: „csodálkoztam azon, hogy nem vették észre, hogy a szabadversszerű verseimben azért ezek a ritmusok jelen vannak, csak nem olyan szabályosan, nem annyira kanonizálva, mint a régebbi versekben. Én minden verssoromat ilyen szempontból manapság is megmunkálom..." A közbevetés után, hogy tudniillik manapság sem csak szabadverset ír, így folytatja: „Egyáltalán nem írok szabadverset az elfogadott szabadvers-meghatározások szerint. A szabadvers lazább, szabadabb, benne van, hogy »szabad«, szabadabb vers. Noha sokan azt mondják, hogy ezt a legnehezebb írni, mást mondok: ezt a fajta – látszólag kötetlenebb – verset, amit én mostanában próbálkozok megvalósítani, azt gondolom, hogy ez sokkal nehezebb. És azt hiszem, értelmesebb is magamnak ezzel a problémával foglalkoznom."

A „hosszú énekek"-ben költészete a csúcsokra jut fel. A hatvanas évek első felében írt költeményei *(Búcsúzik a lovacska,* 1963, *A forró szél imádata,* 1963, *Menyegző,* 1964, *A Zöld Angyal,* 1965) olyan vers-monumentumok, amelyekben egy szuverén költői világkép szólal meg. Hatalmas energiák zsúfolódnk bennük, erőteljes, dinamikus versek, hangvételük tragikus, gyakran haragos, szigorú és elkeseredett, de a katartikus hatást is magukban hordozzák. „Manapság, már jó ideje – vallja a költemények keletkezésével nagyjában azonos időben –, nagyon fontos dolgokat akarok elmondani. És fontos dolgok sohasem kapcsolatosak a derűvel valahogy. Fontos dolgoknak a következménye esetleg lehet. Nálam ez még nem következett be. Én nem is akarok tulajdonképpen olyan nagyon boldog lenni. Tán nem is tudnék akkor dolgozni. És én dolgozni szeretnék, míg élek."

E terjedelmes versépítmények, nagyszabású vers-opuszok központi gondolata egy tragikus fölismerés: a régi értékrend, a paraszti életforma megváltozásának szükségszerűsége. Tragikus, mert az átalakulás megállíthatatlan, ugyanakkor magában rejti egy, a kultusz szintjére emelkedett életforma pusztulását; illetve: valóságos emberi értékek vesznek el, de a leszámolás, az életforma átalakulása törvényszerű. Ambivalens érzés tölti el. „Nem nosztalgiát sugall, hanem a változásban az életlehetőségeket kereste meg, de nem tagadhatta a fájdalmakat minden racionális valóságlátása és jövőképzelete ellenére sem" – írja találóan Ilia Mihály. S amikor e fölismerését a költő kifejezi, olyan gondolatot örökít meg, amely nemcsak honi érdekű, hanem az egész kelet-európai parasztság sorsát, történelmi változásait és válságait is érinti. Költészete ezért számít visszhangra különösképpen azokban a közép- és kelet-európai országokban, ahol ugyancsak napjainkban zajlik a paraszti életforma nagy történelmi átalakulása.

Az új, mítoszi nagyversekben két világ, a múlt és a jelen küzdelme szólal meg. A *Búcsúzik a lovacska* az elveszőt siratja és a régin diadalmaskodó újat köszönti. A feleségének ajánlott *A forró szél imádata* az emberre törő veszélyek ellen oltalmat és menedéket adó szerelmet ünnepli. A *Menyegző* talán a legérzékletesebben ütközteti a régit és az újat, az elvesző tisztaságot és a rátörő szennyet. *A Zöld Angyal,* „a mindenkori magyar költészet egyik legnagyobb verse" (Csoóri Sándor) a paraszti világ pusztulásának fájdalmas képeit festi és új lehetőségek születését, a „tovább e jelen-világon" reményét zengi.

Az átváltozáselmény költői kifejezésére a ló képzetét használja föl. A lóképzetnek kivételes jelentősége van költészetében. A ló – Bata Imre kifejezésével – költészetének „mítoszi állata". Mindaz, ami a lóval kapcsolatos, fontossá válik e motívumrendszerben. Aminek szerepe volt életében, az most költészetében is megjelenik, illetve részletező költői látomásainak tárgyi világát környezetében is megbecsüli: fekete fékszárat hord derekán nadrágszíjként, s lakása falán kedvenc lovának zabláját őrzi. „Hullván a naptár levele, nem födheti el ifjúságom. Lovam se halt meg igazán, csak átváltozott. Asztalomon ha sokáig könyöklök s nézem a Dunát: kékszalagos fejjel ő kel ki onnan szárnyasan. Csupa igazgyöngy a tollazata, s már csapkodja ablakom."

A *Búcsúzik a lovacska* valójában egy ifjúkori vers, a *Kiscsikó-sirató* alapmotívumának a kibontása. A versszimfónia néhány eleme csaknem azonos formában már a húsz évvel korábban írt versben búvópatak módján megtalálható: „inkább földhöz verted halántékodat" – olvassuk a *Kiscsikó-sirató*-ban, „fejemet szöggel televerik" – írja a *Búcsúzik a lovacská*-ban; „gyönge a te csontod... a hajnali harmat széjjel őröli" – találjuk a korábbi versben, „még a fogaimat is megőrlitek" – fordul elő a későbbi költeményben. A kiscsikó visszatérő jelzője, a „bársony" ugyancsak fölbukkan a későbbi versben („bársony-ajkam érted jár-kel"), s a motívum, amivel a *Kiscsikó-sirató* befejeződik – „minden reményünket befödi a hó" –, a *Búcsúzik a lovacska* versindító eleme: „Jaj, a hó, gyönyörűen kavarog a hó..." A „felező" ütemezés, a sorokon belüli két vagy három erős hangsúly is olyan, ami nemcsak a *Kiscsikó-sirató* rímtelen, kétütemű, éles, gyakran a mondathatárral egybeeső ütemhatárokkal elválasztott soraira jellemző, hanem a *Búcsúzik a lovacska* gondolati tagolódású, áthajlást mellőző, hosszú, rímtelen soraiban is föllelhető:

> Jaj, a hó, gyönyörűen / kavarog a hó /
> vascső-karámban / hó fátyolának bókolok /
> s bundásan, sárszeplős arccal / bennem nyihog / tipródva nyög /
> ménese a halálnak, / horpasztott hasam: iszony /

A két költemény között a kapcsolat nyilvánvaló, de a különbség is. Ami a húsz évvel korábban írt versben vékony erecske, itt deltává szélesedett folyam, ami ott felvillanó költői jelkép, itt mitikus erejű látomás, ami ott sikeres hangpróba, itt kikristályosodott egyéni ritmus és versforma, ami a tizenkilenc éves fiatalember versében apró zenei futam, néhány félreismerhetetlen hang erőteljes leütése, itt nagyzenekarra hangszerelve, versszimfóniaként, az érett költő világképébe építve tér vissza.

A *Búcsúzik a lovacska* egyetlen hatalmas látomás, Nagy László világképének egyik nagy összegezése. A 173 sorból álló vers uralkodó eleme az élettől búcsúzó lovacska képe, „akinek" horpaszában fészket rakott a halál. A ló a kavargó hóesésben halálát érzi közeledni, s az emberek érzéketlensége miatt panaszkodik fájdalmasan. A vers monológszerű: a lovacska megszólítja az embereket, hozzájuk beszél. A költemény belső szerkezetét, ritmusát, a látomásos képek sorrendjét előbb a lovacska testrészeinek a fölsorolása szabja meg: „hasam", „ajkam", „szügyem", „sörényem", „orrcimpám", „tüdőm", „szívem", „szám", „fejem", „fogaim" – tíz testrész a költemény első huszonhárom sorában. Majd a kép lassan elmozdul, átváltozik, vízióvá alakul, a leírás antropomorfizálódik, s már nem a búcsúzó, vascső-karámban álló lovacskát látjuk, hanem közvetlenül a költő panaszát halljuk. A költeményben egyre súlyosabb vádak hangzanak el, a hangulat egyre feszültebb, világméretűvé árad a panasz, s a sorok megállíthatatlanul görgetik az ember, a világ bűneit. A vers ritmusát a testrészek fölsorolása után a panasz litániaszerű ismétlése adja. Minden sor újabb közlés, újabb kép. Sorvégi pont, nagybetű nem töri meg hullámzásukat. A panaszkodó lovacska egyre ritkábban utal vissza magára. A versen eluralkodik a látomás. A világ képei ellenállhatatlanul nyomulnak előre, s valósággal modern haláltáncvízióvá forrósodik a költemény. A befejező rész aztán megint visszahozza a versindító fölsorolást, megszaporodnak a testrészekre utaló fogalmak: „bőr", „hús", „csont", „hátam", „sörényem", „szemem", „ereim", „vérem", „térdeim", „szárnyam", „hajam",

„fejem", „fogaim" – tizenhárom névszó a költemény utolsó tizennyolc sorában –, s a panasz elcsöndesedő, megpihenő hangon ér véget.

A vers magja a búcsúzó, halálra készülő lovacska képe, melyet a költő látomássá fejleszt a versben. Tulajdonképpen egy konvencionális elemhez nyúl: a művészet ősi és gyakran visszatérő motívuma a ló, a görög és a germán mítoszokban (Aurora, Walkürök) éppúgy föllelhető, mint a mi Zrínyinknél vagy a reneszánsz és a tizenkilencedik századi szobrászatban. Nagy László világképében a ló képzete új tartalmat kap. Ez a jelentés sokban rokon azzal a szándékkal, amivel a modern magyar képzőművészet és filmművészet ábrázolja a lovat: az előretörő civilizáció és az elmúló szépség közös jelképét láttatva benne. A *Búcsúzik a lovacska* jelképi tartalma rokon Huszárik Zoltán szomorúan-szép kisfilmjével, az *Elégiá*-val, s a költemény alapmotívuma Kondor Béla képein is föllelhető. (A ló Picassónál is a jó principiumát jelenti.) Nagy László azzal fejleszti mitikussá és egyénivé a búcsúzó lovacska képét, hogy azonosul vele, s a világ pusztulásától való félelmét és vízióját vetíti bele. A vers így válik a mai korról szóló és a mai emberhez intézett figyelmeztetéssé, költői „prófétálássá".

A *Kiscsikó-sirató*-ban a költő még kívülről látja, külső szemlélőként siratja a halott állatot, a *Búcsúzik a lovacská*-ban azonosul a pusztulástól félő állat rettegésével, s maga is sír. Ott jobbára csak a ló pusztulása a szomorúság forrása, itt a világpusztulástól retteg a költő. Ami ott még „lefordítható", „megfejthető" kép, itt vízió és áradó képzuhatag. A vers ott a kisfiú magánpanaszának tekinthető, itt a kozmikussá tágított veszélytudat kifejezése.

Míg a *Búcsúzik a lovacska* alapgondolatának megközelítését a versmagra, a költemény lírai előképére, „prototípusára" történő utalással kapcsoltuk össze, a *Menyegző* szépségének megértését a keletkezés, a vers külső krónikája felől kíséreljük meg, s hozzá a költő önvallomását használjuk föl. A vers egy friss bulgáriai utazás inspirációjára született, de élményi tartalma sokkal messzebb időre nyúlik vissza. Egy kevéssé ismert interjúból idézünk, ahol a költemény megírásának körülményeiről a következőket mondja: „1964 szeptemberében Bulgáriában jártam, s Neszeber szigetén falusi menyegzőbe csöppentem. Megragadott a kép: a tajtékos fekete víz, a vijjogó sirályok, a dáridózó násznép – s az ifjú pár, mely már alig várta, hogy végeszakadjon a fárasztó ceremóniának és magára maradjon. Ez a kép nem hagyott nyugodni. Éreztem, hogy csak úgy használható versben, ha szimbolikus erővel ruházom fel. Eszembe jutott a magam ifjúsága, az 1950–53-as évek hangulata. Az ifjúság örök tennivágyására gondoltam, amit sosem tud igazán kielégíteni. Arra, hogy a mindig újat kereső ifjú embernek mennyi akadállyal kell megküzdenie, mennyi visszahúzó erőt kell legyőznie..." A látvány előhívja személyes emlékeit, az egyszeri benyomás általános érvényű gondolatot hordozó látomássá alakul benne. A *Menyegző* Nagy László lassan érő, hosszan formálódó költeményei közé tartozik. „Hazajövet megírtam az első tíz sort. Ott megakadtam, s hat hónapon át gyötrődtem a témával. Akkor elővettem az elkészült sorokat és húsz nap alatt megírtam a több mint kétszáz soros verset." A *Menyegző* Berek Kati előadásában a költő egyik leghatásosabb, közönséget, versértő híveket toborzó költeményévé lett. (A vers előadásának ősbemutatója az Egyetemi Színpadon volt, a Szépirodalmi Figyelő – a kiadó hangos újságjának – első nyilvános műsora végén. Az előadást – ahogy a sajtóban írni szokták – „szűnni nem akaró tetszésvihar" követte; szinte éjfélig tartott az ünneplés.)

Nagy László fontosnak tartotta, hogy szándékát, a vers mondandóját előadása előtt egy alkalommal prózai formában is megfogalmazza: „a vers elhagyta az élmény kereteit, nem lett belőle úti beszámoló... hanem, szeretném azt hinni: egyetemes érvényű, küzdelmes beszéd, vonatkozik az élő emberiségre. A vers elé annak idején alcímet kívántam írni, de nem tettem. Ezt most bevallom önöknek, s a Menyegző alá odagondolhatják a következőket: Írtam a romlás és romboltatás ellen, minden visszavonó erők ellen, az ifjúságért." (A vers egyik kéziratos változatán a cím után ez olvasható: „ifjúságunk emlékműve"). A költemény a képzeletből előhívott, ellentétes tartalmú képeket a lírai montázs-technikával szövi egymásba. A különböző verssíkok

keveredéséből megszülető látomás olyan, mint két, egymásra vetített rajz, ahol a vonalak egymást metszik, olyan, mint egy Vajda Lajos-grafika.

1965-ben betölti negyvenedik évét. Ebben az esztendőben jelenik meg az új verseket tartalmazó kötet, a *Himnusz minden időben.* A következő évben a Szépirodalmi kiadja új gyűjteményes kötetét, az *Arccal a tengernek* címűt, mely a *Deres majális* és a *Himnusz...* anyagát foglalja magában. (Csak annyi az eltérés a *Deres majális*-tól, hogy itt hiányzik a versek alól a keletkezésre utaló évszám.) A könyv borítólapján közölt vallomásban írja: „Világos előttem, hogy a végzetes erők ellenére lettem költő, hogy végül is a szerencse fia vagyok. Szeretném, ha jelen gyűjteményes kötetemmel hódolhatnék nevelőimnek: a szülőföldnek és a csillagoknak." Költészete értékeinek elismerése sem marad el: 1966-ban Kossuth-díjjal jutalmazzák. A következő években pedig, 1968-ban illetve 1969-ben új műfordításkötetei is megjelennek. A *Darázskirály*-ról mondja: „Ez a gyűjtemény: válogatás, mégpedig azokból a fordításaimból, melyek az elmúlt tíz évben kerültek ki a kezem alól. Az első és nagyobb rész: spanyol, angol, észak-amerikai, kubai, francia, bolgár, román, orosz és régi kínai versek; a második rész: balkáni népköltészet. Íme, előttem a csupa vers ötszáz oldalas könyv – benne mennyi energia, nappalom és éjszakám!" A kötet címét Kondor Béla festményétől kölcsönözte: „A Darázskirály jelképes cím volt, a fordítói tevékenységet akartam érzékeltetni vele: ahogy a darázs a mézet, a fordító az idegen szellemi édességeket rabolja meg. Az ilyen rablótámadások nem károsítanak senkit, az ilyen agressziót szívesen veszik a népek, főleg a kicsik." A *Babérfák* a délszláv népköltészetet bemutató, terjedelmes, négyszázoldalas fordításgyűjtemény.

A hatvanas évek második felében megnő költészetének tekintélye. Bár a népszerűség sosem értékmérő, nem közömbös, hogy ennek a „nehéz", első hallásra nem könnyen befogadható költészetnek mekkora a kisugárzása. Növekvő népszerűségének néhány apró jele: verseit többen megzenésítik, Bárdos Lajos például a korai *Tűz-szivárvány*-t; költeményei megjelennek hanglemezen, hét versét Berek Kati, Kohut Magda, Bitskey Tibor, Gábor Miklós és Mensáros László tolmácsolja a kislemezen; megkezdődik költészetének térhódítása a nyelvi határokon túl: egyik legodaadóbb híve, Nino Nikolov bolgár nyelven szólaltatja meg, Paskal Gilevski macedón nyelvre fordítja, versei később angol nyelven is megjelennek; 1966-ban már neki ajánlott verset olvashat a Tiszatáj-ban (Tamás Menyhért: *Kivágom az ecetfát).*

Költészetének honi érvényesítéséért a kortárs előadóművészek közül Berek Kati teszi a legtöbbet. „Volt idő, a hatvanas évek eleje, amikor verset szavalni tőlem nem volt divat, sőt nem volt veszélytelen. Akadt, aki vállalta őket, s mondta fényes lélekkel és fejjel: Berek Kati volt" – mondja a költő. Egyik szerzői estje elé Nagy László – a költő életében kéziratban maradt – bevezetőt ír. Itt a versről, a versmondásról, a versmondóról, Berek Kati tehetségéről így elmélkedik: „A versmondás is ünnep. Nekem ne játssza meg senki hétköznapivá a verset. A versmondó a maga zártságában fenséges, beszélő szobor, különös különlegesség. Ilyen versmondó művész: Berek Kati." A Nagy László-versek az egyik legautentikusabb tolmácsolót találják meg benne. Előadása a költővel azonosuló, pontos és a szöveghez hű, ugyanakkor hozzáadja a maga egyéniségét, stílusát, szenvedélyét, belső fűtöttségét. Van hangja a rózsa-lehelet és a kavicsot csikorgató keménység, a mókus-játékosság és az oroszlán-harag kifejezésére. Tud gyöngéd, elkeseredett, fölháborodott és reménykedő lenni.

Ahogy nő költészetének érvényessége, úgy válik élete is egyre nyitottabbá, aktívabbá. A szerkesztés, a meghívások, az irodalmi estek sok embert sodornak közelébe, egyre többet kell tárgyalnia kiadókkal, rádióval, újságírókkal, fölfedezést váró fiatalokkal. Nyílt és készséges mások segítésében, de barátait megválogatja. Különféle kéréseknek szívesen tesz eleget, de az alkalmi feladatot is mindig a saját mércéjéhez szabott magas színvonalon teljesíti.

Az idősebb művészek és írók közül meleg barátság fűzi Ferenczy Bénihez, Tamási Áronhoz, Zelk Zoltánhoz. 1948-ban, amikor a képzőművészeti főiskolára jár, már tanúja Ferenczy Béni műtermében a Petőfi-szobor mintázásának. 1956-ban Ferenczy – még betegsége előtt – ceruzarajzot készít a fiatal költőről, ez kerül *A vasárnap gyönyöre* kötet elé. 1960-ban a hetvenéves Ferenczyt, akinek akkorra már

megbénul a jobb keze, és szólni csak annyit tud: nem, igen, gyönyörű írással köszönti az Élet és Irodalom-ban: „Ríkató szépségű arcok, asszonytestek, verejtékre teremtett férfiak, köztük érmek: a szellem csodáival megírt rezes teliholdak – ezek élnek birodalmában, s ragyognak halhatatlanul. S játszanak itt madárkacsontú gyerekek, valamennyi finom játéka, nyalánksága lehetne a halálnak. De látunk közöttük ércsövényként óvó tenyeret is, rajta e betűket: Humanitás."

A barátságot maradandó emberi értéknek mondja. Zelk Zoltán verseivel először diákként, a háború után találkozik, egy páncélkeréken ülve olvassa. Később Zelk ad neki állást a Kisdobos szerkesztőségében. Nagy László előtt nem ismeretlen a hála: amikor a hatvanéves Zelk Zoltánt 1966-ban az Irodalmi Színpadon műsorral köszöntik, Nagy László szavai hangzanak el a nehéz sorsú, pokoljáró költőtárs estjén: „Barátom! . . . Simogatni akarlak s vetek előtted lelki bukfenceket is, mert – szeretlek... Nem ajándék, amit adok, nem is meglepetés, de szívemből való . . ."

A barátság az emberi élet kultikus rétegét gazdagító érték – vallja. Megvan a szertartása, „liturgiája". Kész versét szokta letisztázni, ha valakit meg akar ajándékozni. A barátság érték a halálon túl is, kisugárzik a környezetre. Ilyen kapcsolat fűzi Tamási Áronhoz, s Tamási Áron által becsüli édesöccsét, Gáspárt Farkaslakáról. Amikor Sütő Andrással először találkozik Budapesten az 1971-es könyvhéten, így ír: „Pohár mellett kölcsönösen megjegyeztük, úgy tűnik, régóta ismerjük egymást. És: nem vagyok-e véletlenül közülük való, mert látnak olyan jegyet is rajtam. Zöldselyem nyakkendőmre mutattam félszegen, mert ezt Tamási Áron viselte egykor. És elmondtam, ha poharamban igazi bor van, a selyem-nyelv csücske is kap néhány csöppöt: tessék, Áronka! Jegyes vagyok, igen."

A képzőművészek közül főként nemzedéktársait ismeri jól. Azok közül, akikkel valaha együtt járt a főiskolára, többükkel, a szobrász Vigh Tamással, a festő Molnár Józseffel és Kajári Gyulával a kapcsolatot később is ápolja: katalógusszöveget ír, kiállításuk megnyitását vállalja. A nála fiatalabb művészek közül – bár negyven után hat-hét év már nem nagy idő – a legmélyebb barátság Kondor Bélával és Orosz Jánossal kapcsolja össze. Orosz János a Barcsay-iskolában tanult, átütő tehetséggel jelentkező, elhivatott, színgazdag művész: Hangja van a mitikus élmények visszaadására s a monumentalitásra. Két évet tölt Olaszországban, később a plasztikával kísérletezik. 1974-ben így ír a festő *Nap, homok, tenger* című, tízrészes képsorozatáról: „Orosz János új kiállítása a lendület, a meglepetés erejével hat, mint a békés tájszemlélőre a gyorsvonat kirobogása az alagútból . . . Most örvendezzünk, mert meghódít művészetével, s lakomába hív tengerre emelt asztalához, ahol aranytál a nap, és kitálalva a szépség."

A kortárs festők közül Kondor Béla az, akinek művészetében a saját költészetével legrokonabb törekvéseket fölfedezi. Kondor rajza szerepel a *Himnusz minden időben* címlapján, Kondor készít nyolc illusztrációt az *Arccal a tengernek* első kiadásához, Kondor-festmény, a *Darázskirály* címét kölcsönzi műfordításgyűjteményéhez s a festmény reprodukciója díszíti a kötet borítóját. Két eltérő kifejezési nyelvben ugyanazok a gondok, a világ nagy emberi kérdései foglalkoztatják a két alkotót: az emberi lét erkölcsi minősége, morális tartalma és jövőnk, az emberiség történelmének alakulása. A szenvedély, a haragos aggódás, a kifejezés tisztaságára és pontosságára való törekvés egymás társává teszi őket. Kevés olyan kortárs festőt és költőt ismer a magyar művészettörténet, akit a belső, lelki rokonság, az azonos erkölcsi tartás ennyire összefűz. Talán József Attila és Derkovits, Radnóti és Ámos Imre belső „megfelelése" emlékeztet arra a párhuzamra, ami Nagy László és Kondor Béla művészete között föllelhető. Nagy László az 1965 és 1975 közötti tíz évben öt alkalommal szól Kondor Béláról. Először a festő Ernst Múzeum-beli kiállítását nyitja meg. Majd három versét mutatja be az Élet és Irodalomban. 1972-ben a halott festőt siratja el. Két év múlva az életmű-kiállítás előtt tiszteleg. Végül ő vezeti be a festő tiszteletére rendezett, a mestereket, barátokat, kortársakat megszólaltató emlékműsort.

A hatvanas évek második felében az író- és művészbarátok valóságos tábora alakul ki körülötte. Czine Mihállyal, Kiss Ferenccel, Csoóri Sándorral irodalmi esteken, rendhagyó irodalomórákon szerepel, Csoóri szép esszét ír *A Zöld Angyal*-ról. Kósa

Ferenc filmrendezővel a Dózsa-film készülte közben kerül szorosabb kapcsolatba. Eljár az Élet és Irodalom heti összejöveteleire. A Nimród étteremben törzsvendéggé avatják. Ahogy népszerűsége nő, híre fényesedik, úgy keresik föl egyre többen a fiatal írók, pályakezdő költők közül. Lakásában egész polcot töltenek meg a postán küldött verskéziratok. Amennyire bosszantja a léha újmódi modernkedés, a hevenyészett semmitmondás, a szereplési viszketegség, a „sült primitívség", a fecsegés, a hízelgés, épp annyira szívesen támogatja az érdemes tehetséget, a komoly elhivatottsággal küzdő fiatal költőt, az erkölcsi tartással rendelkező pályatársat. A fiataloknak ezt üzeni: az életismeret, a tapasztalat semmivel sem pótolható. „Aki könyvből akar irodalmat csinálni, olyan, mint a balga, aki ujját dugva a Dunába, azt hiszi: fürdik." A fiatal tehetségnek lehetőséget kell biztosítani a képességei, elhivatottsága bizonyítására. Kilenc fiatal költő közös bemutatkozását, az *Elérhetetlen föld* című antológiát előszóval nyomatékosítja: „Fiatal tehetségek ha fölrepülni rajban akarnak, az néha törvényszerű pillanata az irodalomnak. Az ilyen vállalkozás, túl azon, hogy létérdekek szövetsége, új szemlélet, újfajta költői értékek fölmutatása kell hogy legyen." Az antológia költői, akiket az irodalmi köztudat később „kilencek" néven emleget: Győri László, Kiss Benedek, Konc József, Kovács István, Mezey Katalin, Molnár Imre (később Péntek Imre néven ír), Oláh János, Rózsa Endre, Utassy József. Azóta költészetük kibontakozott; csaknem valamennyien beváltották Nagy László hozzájuk fűzött hitét.

A művészi elhivatottság nemcsak akkor meggyőző számára, ha rajban jelentkezik. A magányos utat járó, jóformán ismeretlen költőt is szívesen támogatja, ha meggyőződött tehetségéről, művészi erejéről, komolyságáról, bátorságáról. Marsall László verseit a Kossuth Klubban mutatja be, amikor azok kötetben még nem jelentek meg. „Tehetsége vitathatatlan, mesterségét érti kitűnően... Otthonkereső költészet az övé. Hát milyen jogon ítélheti el s lökheti félre bárki is az otthont kereső verseit?... Ideje már, hogy megkapja méltó helyét a magyar költészetben." Kiss Anna verseinek a *Költők egymás közt* antológiában kíván jó utat: „Mégis, közelebbről, milyen ez a költészet? Halk szavú, de a szavak mögötti távolban hatalmas a zengés, ezt csak a lélek hallja. Lassú és világos folyóvíz, de vonszol mélyében olyan gondot, amire csak a különleges erő képes." Szervác József versei elé az Élet és Irodalomban ír ajánló sorokat: „Bizalmam jeléül írom ezt a bevezetőt. Nem szeretném, ha cégérnek néznék. Cégérezni valaki költészetét olyan fura üzletelés, amely a költő vérére megy, különösen, ha fiatal... A legjobb hamubasült pogácsa: a bizalom."

Költői jelenléte, szavának súlya egyre nagyobb a kortárs irodalomban. 1965-ben Katona Éva készít vele terjedelmes interjút az Élet és Irodalom-ban. 1968-ban a strugai költői fesztiválon elnyeri a nemzetközi zsüri aranykoszorúját. S a következő évben ő mondja a strugai költői estek megnyitó beszédét a messziről idesereglett számos költő és „a vers iránt érdeklődők sokadalma" előtt. A Magyar Rádió és Televízió 1970. évi költészet napi műsorának megnyitójaként szavai hangzanak el.

Ezek a prózai szövegek is a költő megnyilatkozásai. A poézisét átható puritán szigorúság és eleven megjelenítő erő jellemzi prózai írásait is. A tömör, gyémántkeménységű mondatok, a szemléletesség, az érvelő igazság a líra magasába emeli a műhelyéből kikerülő kiállítás-megnyitókat, az irodalmi estek bevezetőit, költészetmagyarázatokat. A metafora plasztikussága, a meggyőző érvelés, az ismétlés és a gondolatpárhuzam, a keretes szerkezet szinte prózaverssé teszi a húsz sornyi szöveget, amelyet 1970-ben a költészet napjára ír. A megnyitó bevezető és befejező sorait idézzük: „Ha elképzelek egy félszárnyú madarat, hirtelen átgondolom a tragédiát is: nem teljesítheti küldetését, amit a természet oly gyönyörű szigorral oltott belé. Ha elképzelem a költészetet közönség nélkül, hasonló a tragédia. A legnagyszerűbb vers is, ha nincs közönsége, csupán félszárnyú madár: nem teljesítheti küldetését... Félszárnyú madár a költészet, ha nincs közönsége. Ezt alázattal mondom, de kihívó meggyőződéssel állítom, hogy költészet nélkül nem jut el az ember az eszményi jövőbe, amiről nemcsak a költők álmodoznak. Költészet nélkül csak félszárnyú lenne az emberiség."

A *Himnusz minden időben*, az *Arccal a tengernek*, valamint a műfordításkötetek

megjelenése után megváltozik a kritika magatartása költészetével szemben. A korábbi fenntartások, aggodalmak, bezárkózást és eszmei bizonytalanságot emlegető vélemények elmaradnak, s átadják a helyet a teljes és fenntartás nélküli elismerésnek. Megnő költészete misszionáriusainak a száma, a róla szóló írások kezdik kifaragni szobrát a jövő számára. Lírája – vallja egyöntetűen a kritika – a magyar költészet korszakos jelentőségű, új látást, új hangot, új versbeszédet meghonosító teljesítménye. A kritikai magatartás változását az arányok, a puszta bibliográfiai adatok is tükrözik. Míg korábbi köteteiről általában öt-hat-hét írás jelenik meg, a *Himnusz minden időben*-ről tizenkét kritika olvasható. Elkészül Illés Lajos nagyobb lélegzetű, a teljes pályaképvázlatot megkísérlő dolgozata. S amikor napvilágot lát gyűjteményes kötete, az *Arccal a tengernek*, sorozatban jelennek meg az összegező, áttekintő-értékelő terjedelmes tanulmányok, pályaképek. Ekkor ír elmélyült elemzést Nagy László költészetéről Bata Imre, Bori Imre, Fülöp László, Tamás Attila. Megszületnek az első önálló verselemzések. Továbbá 1966–67-ben jelenik meg Csoóri Sándor, Lukácsy Sándor, Pomogáts Béla – más-más megközelítési metódust követő, de Nagy László költészetét egyaránt nagyra értékelő – írása.

A szerkesztő munka, a zaklatott élet, a különféle meghívások, kötelezettségvállalások, a kis lakás, a növekvő gyermek rákényszerítik, hogy éjszaka dolgozzék saját művein és a versfordításokon. Sokat dohányzik, a gyomrára panaszkodik. Szereti a természetet, szeretne vidékre menni, ahol természetesebb és gyakorlatibb életet élhetne. A természet „kell a városi embernek is – mondja egy interjúban. – Úgy látom, még a gépszerelmes emberek is szeretnek kimenni. Igényli ezt az ember szervezete, idegzete. Nagy veszély a szennyeződés."

A hatvanas évek második felében új lakásba költözik, Budán, a harmadik kerületben, az Árpád fejedelem útján. Bérházban, emeleten lakik, de az erkélyről a Dunára lát. „Fehér hajót láttam, újjászületésem jele volt az első reggelen, mikor a Dunára nyitottam szememet. Kikönyökölve a lélek éjjeléből, rágyújtottam, s néztem a Dunát. Nem halálos az ágy, ahol fekszel, mondta a Duna. A felhők is ágyamat említették, értem fakadtak szóra. Meggyógyulok, megváltozom, szigorúan dolgozhatok, jóra fordul minden. Jóra fordult. Azóta persze dörmögtem itt ínséges medve-magányban, szilánkra-tört csontomon ülve néztem a jégtáblás Dunát. És körmöm nyoma ott a falon, még átlátszik az új meszelésen. Laktam már sok éktelen és büdös helyen. Ez az igen sokadik szeretne értük megvigasztalni."

A lakás két szobából áll, a költő dolgozószobájából, valamint felesége szobájából. A harmadik, legkisebb szobában, ami valójában nem is szoba, hanem félszoba, a képzőművészeti gimnáziumba, majd az Iparművészeti Főiskolára járó fiú lakik. Bertha Bulcsu így írja le a költő dolgozószobáját: „Nagy László lakása tele van jelképekkel. Az ablak előtt egy zabla lóg, valaha kedvenc csődöre viselte, szenvedte, a könyvespolc szélén festett fatáblák sorakoznak. Egyiken zöld ló, a másikon piros ló zöld réten, a harmadikon aranymezőben szeretkező lófejek találkoznak, a negyediken kitörő szilaj ló s a lovászok láthatók, akik megfékezik." Amikor a szülőház lakhatatlanná válik, és az istálló, a pajta összedől, elhoz néhány emléket. Ekkor kerül a rozsdás zabla az ablak elé, az aranykoszorú, a kitüntetések pedig kuksolnak a szekrény fenekén, hallgatnak örök sötétben. „Csak ezt a vakrozsdás mén-zablát szemlélhetem hajnaltól sötétedésig – mondja Kecskemétről érkező látogatóinak, Varga Mihálynak. – Ablakom kilincsén függ és tajték a háttere, ha a Dunára nézek."

A lakás többi tárgyához is személyes emlékek fűzik. Bútorairól írja: „erősek, nem nyikorognak. Némelyiknek a fájához is közöm van. Feküdtem alattuk, másztam tetejükbe, amíg zöldellni tudtak. Ez a karszék otthon görbén nőtt vadcseresznye, ez a könyvespolc hazai diófa. Erre a tölgyasztalra bátran könyökölök, ha nézem a Dunát." A parányi konyha egyik sarkában gyalupad áll. Az alagsorban műhelye van. A kézműves szerszámokat gyakran kezébe veszi. Esztergán dolgozik. A lakásban saját készítésű tárgyakra esik pillantása: az asztal fölötti lámpát például maga szerkesztette.

1971-ben a Szépirodalmi Könyvkiadó exkluzív, bibliofil igényű sorozatában, a Mikrokozmosz füzetek-ben, Kondor Béla rézkarcával megjelenik Nagy László új

műve, az *Ég és föld* című oratórium. „Az elhagyott udvarok emlékére" ajánlott, az Atya és a Fiúk dialógusából álló mű valójában a „hosszú költemények"-kel mutat rokonságot, s a hatvanas évek közepén írt versszimfóniák központi gondolatát fejleszti tovább. A személyes veszteség, apja halála, akit 1969-ben tesznek a felsőiszkázi temető földjébe, éppúgy beleszövődik a mű megalkotásába, mint a *Cantata profana* ősi gondolata, az apjuktól elszakadó, szarvassá változó kilenc szép szál fiú története, kiknek „a szájuk többé / nem iszik pohárból, / csak tiszta forrásból". Az oratórium dialógusaiban két igazság, a tegnap és a ma, a körülhatárolható világ és a mindenség, „ég és föld" konfrontációja szólal meg. A mű belső feszültségét, mély érzelmi tartalmát az adja, hogy nem kisebb szenvedéllyel hirdeti az Atya keserű könnyeit, mint a Fiúk fájdalmas reményét. Ha a költő a racionális érvek alapján a Fiúknak ad is igazat, érzelmileg és morálisan az Atya mellett áll.

Egyetlen rövid részlet a műből:

ATYA

Lerongyolódtam a földön a remény nevében,
sebződtem éktelenre értetek: a megváltásért,
s marad a kín, mert gyötretőnek álltok ti is!

FIÚK

Mi a mindenség törvénye szerint cselekedünk,
tusakodsz a mindenséggel.

ATYA

A hűtlenekkel,
kik megfutottak s leköpdösik tűzhelyüket.

FIÚK

Ó báránya a földnek, távozzon tőled a kín!

ATYA

Asztalához anyátok is hiába hívott,
hasztalanul sóhajtozott, fellegek jöttek.

FIÚK

Köldökünkön azbeszt-pecsét van, megváltoztak
a kapcsolatok, atyuska, a kapcsolatok.

ATYA

Csak fellegek jöttek, vigyorgó ördögpofák,
forogtak torz figurák, préselődtek egybe...

1972-ben újból kiadják 1944 és 1965 között írt verseinek gyűjteményét, az *Arccal a tengernek* című könyvét. Ugyanennek az évnek a novemberében mondja egy interjúban: „Sokáig szeretnék élni és dolgozni, mert megítélésem szerint alig csináltam valamit, és mindet a jövőben akarom helyrehozni. Az is igaz, hogy az ember minden versével egy lépést tesz a halálhoz."

Mi tudjuk már, amit ő akkor nem: két új verseskötete fog megjelenni, de a másodikat már nem éri meg.

Öt év van vissza életéből.

(Folytatjuk)

Nagy László, író
grafikus

Tüskés Tibor cikksorozata

Nagy László íróról és képzőművészeti pályakezdéséről.

Tüskés Tibor: Nagy László (6) 527–534

Jelenkor, Pécs, 1982. június XXV/6.

Nagy László, író

grafikus

A HÍR. *Nagy László* hatvanhat versét adta ki a pozsonyi Slovenský Spisovatel Könyvkiadó, *Vojtech Kondrót* fordításában, *Ki viszi át a szerelmet?* címmel. A kötet háromezer példányban jelent meg, abban a nagy tekintélyű sorozatban (a *Költészet Barátainak Körében*), amely a világ költészetének jeleseit közvetíti a szlovák olvasóknak, a hatvanas évek eleje óta. Eddig *Radnóti Miklós*, illetve *Illyés Gyula* válogatott versei kaptak helyet ebben a sorozatban.

Ezt a gyönyörű könyvet bőségesen illusztrálják a Nagy Lászlóról készített fényképek, illetve a költő rajzai. Ez is mutatja, hogy mi-

E. Fehér Pal: Egymásra Találni! 6.

Élet és Irodalom. Bp. 1984 jan. 27. XXVIII/4

Nagy László

Salamon Nándor: Egy avantgarde-kísérlet

Művészet, 1982. április.

Nagy László, grafikus

cró

Rajzok: Repr.

Nagy László: Grafika - Boréló 4.

Forrás, Kecskemét, 1980. máj XII/5.

647

Nagy László, grafikus
írók

Rajzok: Repr

Nagy László: Grafika Borító 3

Forrás, Kustemét, 1980. máj. XII/5.

Nagy László, grafikus

círó

Rajzok: Repr

Nagy László: Grafika. 96.

Forrás, Kecskemét, 1980, máj. XII/5.

Nagy László, grafikus

László

Szófiai kiállítás Nagy László grafikáiból

A bolgár irodalom magyar nyelvű tolmácsolásában elévülhetetlen érdemeket szerzett és fiatalon elhunyt magyar költő, *Nagy László* képzőművészeti munkáiból rendezett bemutató megnyitóján jelen volt *Georgi Dzsagarov*, a bolgár államtanács elnökhelyettese és *Sebestyén Jenő* szófiai magyar nagykövet is.

6.

–. Szófiai kiállítás Nagy László grafikáiból

Népszabadság, 8. 1980. jú[illegible]

Nagy László, grafikus író

L: Holló L

Tornai J.: Népi kultúra, képek, irodalom. 96.
Tamás, Kecskemét, 1980. febr. XII/6.

Nagy László, költő grafikus

● NAGY LÁSZLÓ költő rajzaiból rendezett kiállítás nyílik ma délután Pécsett, a Színház téri galériában.

–:o Nagy László 8

Esti Hírlap, Bp. 1980 máj. 19.

Nagy László Lázár ceglédi grafikusművész

Pécsett márc.-ban megrendezték a Kisgrafika Barátok Körének pécsi csoportja ex libris és alkalmi grafika kiállítását. A művész alkotásai szerepelt a kiállításon.

Szocialista Művészetért, 1944. máj.

Nagy László Lázár

Az 1967-ben alakult Nagy István Csoport jubileumi tárlatán, – melyet a Csepeli antológiás Mův. Közp.-ban rendeztek, – szerepelnek a művésa művei.

Losonci Miklós: A Nagy István Csoport tíz éve.
Pest Megyei Hírlap. 1977. szept. 21.

Nagy Lázár (1861-1919)

134. Az Ajtós-szoros Rákóczi várának romjaival
Lav. tus. 359 x 297 mm
Ltsz.: 1902-1121

XIX. sz. városlejet és utirajzok MNG 1976

B.NAGY LASZLÓ, rézművesmester

Szombathelyen a Belsikator u.5.sz.alatt volt üzlet-műhelye.Ő ugy jutott e műhelyhez,hogy Horvath János rézművesmester halala utan leanya örökölte a teljes berendezést,s B.Nagy feleségül vette a leanyt. B.Nagy szolnoki szarmazasu volt. 258.old

DOMONKOS JANOS: A rézműves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. ".sz. Szombathely

B.NAGY LASZLÓ, rézmüvesmester

Szombathelyi mester.Schiegelhofer Ede,szintén szombathelyi rézmüvesmester maga mellé vette Kovács István, vasasszonyfai fiút tanulónak.Fel is szabadult. A konkurrens B.Nagy László volt a szakmunks vizsgáztatója. 261.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

B.NAGY LASZLO, rézmüves mester

A Vas megyei Levéltár szombathelyi iparlajstromaban nem sok rézmüves mester nevével találkozunk Szombathely iparosainak hosszu sorában.-B.Nagy László rézmüves,Horvath Janos utóda,iparigazolvany kelte:1912.julius 24.Uzletét az elso vilaghaboru alatt-1921-ig szünetelteti.Iparat ideiglenesen szünteltetti:1946.aprilis 16. 254.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

B.NAGY LASZLÓ, rézmüvesmester

Szombathelyi mester. Konkurrens cég volt Schwieghofer Edével. Egyszer Schwiegelhofer késve ment a körhazba egy nagy megrendelés ügyében és azt Nagy kapta meg. 260.old

DOMONKOS JÁNOS: A rézmüves-rézkovács kismesterség Szombathelyen 253.old

VASI SZEMLE, XXVII.évf. 1973. 2.sz. Szombathely

Nagy László, festő-grafikusművész

Tíz évvel ezelőtt Nagy László mutatta be az Élet és Irodalom lapjain Somogyi Győző rajzait. A művész pár éve festéssel is foglalkozik. Festményeinek miskolci kiállítását ma Kutzlai Antal művészettörténész nyitja meg a József Attila könyvtárban.

Déli Hírlap, 1981. júl. 16.

Nagy László, festő-grafikus, költő, író

A pápai Helytörténeti Múzeum termében képzőmű-vészeti kiállítás múlt meg. – A. Tóth Sándor rajztanár, festőművész, tanítványa volt: Istenes-Iscserekov András és Móritz Sándor festőművész, Somogyi József zobrász-művész, és a költő Nagy László.

Nagy László, aki Pápán még – Jókaihoz hasonlóan – festőnek készült, élete végéig művelte a képi ábrázolást is. Néhány hatásosan megoldott rézkarca és lendületes futású tollrajza mutatja, hogy a rajzoló eszköznek nagalisztos kezelője volt. – „Arabs lófej" (1965). (repr.).

Heitler László: Urlastól – Nagy Lászlóig.
Napló (Veszprém), 1981. dec. 5.

Nagy László, grafikus

círó

Rajcsr.:

[hárd: A játékkémikő

Nagy László c. cikk,

Nagy László: Grafika 85

Fonrás, Kuslemét, 1980. máj. XII/5

Nagy László

A kiállítás anyagában hűségesen mutatta be a művész alkotásait.

Sümegi György: Forrás Galéria.
Művészet, 1988. május - 46. lap.

Nagy László, grafikus
vió

Bethlehemi játék.
Rejz

Nagy László: ~~[illegible]~~ faparagás Borító 2.

Forrás, Kecskemét, 1980 máj. XII/5.

Nagy László, grafikus
itó

Rajz:

Rajz.

Nagy László: Grafika. Borító 1

Forrás, Kecskemét, 1980. máj XII/5.

NAGY LÁSZLÓ KECSKEMÉTI LAPOK 1444. X. 27

Thália templomának is dolgozott

Nagy László mostanában a kecskeméti Nagytemplom és a szalkszentmártoni templom tetőzetének javításán dolgozik, mint a bádogosmunkák mestere. A nyáron a Thália budapesti templomán akadt munkája, nem is akármilyen. A Vígszínház homlokzatára ő készített női arcszobrokat, serlegeket rézlemezből.

Az izsáki mestert is egy, a pesti teátrumot ékesítő épületdísszel örökítette meg a fényképész.

bizottsága végzett. A sportoló társadalom is gyakran hallatta hangját: itt Kecskeméten nem érdemes élsportolónak lenni. Mindenképpen szükségesnek tartom a jövőben is egy olyan bizottság működését, amely a sporttal foglalkozik. Hogy ez továbbra is egy más területtel – jelenleg a kultúrával – összekapcsolva, vagy önállóan működjön, azt majd a következő önkormányzat illetékes testületének kell eldönteni. Azt hiszem, hogy a sportra szánt pénzeszközök nem megfelelően lettek szétosztva az egyesületek között. Ezen mindenképpen változtatni kell. Az, hogy az önkormányzat mennyit áldozhat majd a sportra, az a jövő évi költségvetés függvénye.

mutatni a sport támogatásában hiszen csak így várhatjuk a cégek, vállalkozók megjelenését a támogatók között. Feltétlenül el kell dönteni, hogy mi alapján támogatunk bizonyos sportágakat. Társadalmasítani kell a sport irányítását. Dolgozik jó néhány kiváló szakember Kecskemét sportjában, akik véleményére sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni. Az önkormányzatnak ott kell lenni minden jelentősebb sportrendezvényen, hogy érezzék a vezetők és a sportolók, hogy oda figyelnek rájuk. Szerepet is kell vállalni az információszerzés és a -közvetítés – a sport és a helyi vezetők között – céljából – mondta Szűcs Tibor.

ba-ró

élnek, hitelesek.

Egy Szarvas melletti tanyán született, szlovák családban, és a szarvasi evangélikus gimnázium meghatározó évei után onnan emelkedett a világhírnévig. A magyar nyelv példás elsajátításával (ő az egyetlen Kazinczy-díjas énekes) korán a magyarságot választotta. „Szép baritonjának hangzása *Svéd* Sándoréra emlékeztet, játékkészsége is feltűnő, szövegkiejtése világos" – írta róla a kritikus 1949-ben. Aztán Giovanni, a Gróf, Guglielmo és Don Alfonso, Papageno. De folytathatjuk a sort a Don Pasqualéval, az Anyeginnel. A Kékszakállú herceg magába zárt, megközelíthetetlen magányát is páratlanul tudta ábrázolni. Külföldön is hódított a hangjával. Csábították a legrangosabb operaházak, de ő itthon maradt – ma is azt vallja, így vált boldog emberré. A magyar közönséget szolgálni – ez az élete. **(devich)**

járó, a tisztelet jeleként „tanító néninek" nevezett gyűjtő munkásságát.

Erdélyi Zsuzsanna – Erdélyi János költő unokája, Erdélyi Pálnak, a kolozsvári egyetemi könyvtár megtervezőjének és irodalomtörténész igazgatójának a lánya – a könyvek és a zene bűvöletében nőtt föl. Zongoraművésznek készült, de végül magyar–olasz–filozófia szakon szerzett diplomát. Néprajzból találat rá, 1968 nyarán, amikor Somogy és Tolna megyében gyűjtött. A tamási körorvos vitte el – amint nyilatkozta – *Babos* Jánosnéhoz, ahhoz a kilencvennyolc éves asszonyhoz, aki elmondott neki egy „pénteki imádságot", amit kislánykorában imádkozott – ez lett a későbbi hatalmas archaikus imádsággyűjtemény alapja. Három hónap alatt ötszáz, majd húsz év alatt több tízezer szöveg menefelhívást tett közzé, hogy segítse a gyűjtőt, és sorozatban kezdte közölni a szövegeket. Erdélyi Zsuzsanna pedig járta tovább az országot itthon, és keresve a kapcsolódásokat a hazai nemzeélményre, amelynek középpontjában a szenvedő Krisztus és a fájdalmas Anya" áll.

Erdélyi Zsuzsanna 1953-tól járt gyűjtőutakra MTI-FOTÓ

A hozzá érkező levelekben nemcsak szövegek, hanem tárgyi emlékek is jöttek – ezekkel alapozták meg a Népi Vallásosság Múzeumát. „Népi összmunka" – kommentálta a rá jellemző szerénységgel tevékenységét Erdélyi Zsuzsa. Még soká legyen vezénylő részese ennek az együtt munkálkodásnak. **(ferch)**

Eltűnt kincsek nyomában

Kernács Gabriella és B. Farkas Ferenc közös televíziós munkái

Kernács Gabriella és férje, *B. Farkas* Ferenc 1969 óta dolgozik szerkesztő-rendezőként a Magyar Televíziónál. Képzőművészeti dokumentum- és portréfilmek sokaságát készítették már el eddig és – remélhetőleg – készítik el a jövőben is. Eddigi munkájuk elismeréseként „a modern képző- és iparművészetet megjelenítő filmjeiket" jutalmazzák ma a Magyar Örökség címmel. Kernács Gabriella művészettörténész, ám már az egyetem idején dolgozott a tévénél, *B. Farkas* Ferenc rendező. Az elmúlt harminc évben filmjeik egyik vonulatát a portrék alkotják. Olyan személyiségeket mutattak be, mint *Szalay* Lajos, *Koós* Károly, *Jovánovics* György, *Kassák* Lajos, *Deim* Pál, *Földi* Péter, *Gyarmathy* Tihamér vagy *Kolozsvári* Ernő, *Melocco* Miklós, *Haraszty* István, *Keserü* Ilona, *Farkas* István, *Vörösváry* Ákos.

Kernács Gabriella és B. Farkas Ferenc, a portrék mesterei VAJDA JÓZSEF FELVÉTELE

A dokumentumfilmek közül a házaspár kiemelte az Emlékmű a 301-es parcellában címűt, amelynek hat részét 1989 és 1992 között vetítette a tévé, és ami a Történelmi Igazságtétel Bizottság által felállított első '56-os emlékmű történetét követi nyomon – a Nagy Imre-temetés előtti időszaktól az emlékmű avatásáig. Kedves számukra az a film is, amit a székelyföldi *Haszmann* testvérpárról, illetve az édesapjuk által még Trianon után gyűjteni kezdett, egy nemesi kúriában található székely múzeumról készítettek. Szívesen emlékeznek a Marosvásárhelyi Műhelyről forgatott filmjükre: a műhely legtöbb tagja ugyanis áttelepült Magyarországra, és éppen a romániai forradalom idején nyílt meg a bemutatkozó kiállításuk a Szentendrei Képtárban. A házaspár azt a néhány percet is megörökítette, amikor az addig Romániában tartózkodó tagok megérkeztek Szentendrére, a képtár elé, és találkoztak társaikkal. Újabb munkáik közül kiemelik még az Elrabolt műkincsek című sorozatukat, amiben a Vörös Hadsereg által elrabolt kincseknek eredtek a nyomába. Végigjárták a nagy hazai gyűjteményeket, megtudták, hogyan tűntek el a kincsek és hogyan akadtak a nyomukra. A néhány éve Moszkvában bemutatott elrabolt műkincsek is bekerültek a sorozat nyolc részének egyikébe. A Magyarok cselekedeteinek félszáz epizódját ők ketten készítették el. Szívesen folytatnák az Elrabolt műkincsek sorsáról szóló sorozatot, és a Magyarok cselekedeteihez is szívesen tennének hozzá újabb epizódokat. Portréfilmterveik is vannak: hagyományőrző és avantgárd művészekről egyaránt forgatnának – amint azt az elmúlt években is tették. **(vida)**

EBEL

LES ARCHITECTES DU TEMPS

„SPORT CLASIQUE" acél/arany kivitelben gyémántokkal, 50 m-ig vízmentes.
5 év nemzetközi garancia

La Boutique Suisse

H-1051 Budapest, V. Vörösmarty tér 2. Tel.: 318-9955

Nagy Világ 1998. dec. 19.

Iratok a Mohács előtti időkből

Kéziratgyűjteményt vásárolt az Országos Széchényi Könyvtárnak a Kulturális Örökség Minisztériuma

A könyvtáraknak és levéltáraknak egyre kevesebb a pénzük, hogy állományukat – vásárlás útján – antikvár beszerzésekkel gazdagítsák. Pedig sokszor komoly nemzeti, történelmi, irodalmi és tudományos értékek tűnhetnek így el évtizedekre vagy akár örökre jobb esetben hazai, rosszabb esetben külföldi magángyűjtőknél. Egy-egy különleges, korábban ismeretlen antikvár dokumentum felbukkanása nem ritka jelenség a magyar piacon, annál ritkább azonban, hogy egyszerre nagyobb tétel – egyben – „kerül kalapács alá". Ezért is kiemelkedő jelentőségű, hogy a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma kétszázegy tételt tartalmazó kéziratgyűjteményt vásárolt meg 12 265 000 forintért a Központi Antikváriumtól az Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) és a Magyar Országos Levéltár számára. A kéziratgyűjteményt (pontosan öt-öt darabját a könyvtár, illetve a levéltár javaslatára) ma délben adja át – jelképesen – *Hámori* József, a nemzeti kulturális örökség minisztere *Várhegyi* Attila politikai és *Prőhle* Gergely közigazgatási államtitkár jelenlétében *Poprády* Gézának, az OSZK főigazgatójának és *Gecsényi* Lajosnak, a Magyar Országos Levéltár főigazgatójának Budapesten, a Széchényi Könyvtárban.

A kéziratgyűjteményről az idén október végén küldött katalógust a Központi Antikvárium a nemzeti levéltárba és könyvtárba – mintegy felajánlva a két intézménynek az értékes dokumentumok megvásárlását. Erre azonban sem a könyvtárnak, sem pedig a levéltárnak nem volt lehetősége, ráadásul a szakértők úgy foglaltak állást, hogy a gyűjteményből válogatni nem lehet, hanem teljes egészében nemzeti közgyűjteményben kell a kutatók számára hozzáférhetővé tenni. Poprády Géza és Gecsényi Lajos ezt követően fordult levélben Hámori Józsefhez a minisztérium segítségét kérve. A több mint kétszáz darabos kéziratgyűjteményben az elmúlt ötven évben soha fel nem bukkant értékes, tudományos jelentőségű dokumentumok találhatók, ezért döntött úgy a minisztérium, hogy a teljes kollekciót megvásárolja és védetté nyilvánítja.

A levéltári és könyvtári törvény alapján az intézményi gyűjtőkörök megfelelően „osztozhatnak" a dokumentumokon: az írói kéziratokat, a magánjellegű iratokat, leveleket, a kollekció azon darabjait, amelyek nem számítanak hivatalos okiratnak a nemzeti bibliotéka őrzi majd, míg a hivatalos oklevelek és okiratok az Országos Levéltárban találnak otthonra. Egyelőre azonban nem lehet pontosan tudni, hány kézirat kerül az Országos Levéltárba és hányat kap meg a Széchényi Könyvtár, mert akadnak a dokumentumok között „határesetek", mint például egy volt miniszter magánlevele. Mindenesetre szám szerint több köztük a nem hivatalos irat, amelyek a nemzeti könyvtár gyűjteményét gyarapítják majd, mondta el kérdésünkre Poprády Géza.

Rengeteg, az előzetes felmérések szerint a teljes gyűjtemény negyede–harmada 1526 előtt kelt okirat és oklevél, mondta el kérdésünkre *Tóth* Béla, a Magyar Országos Levéltár főigazgató-helyettese. Ezek a legértékesebb darabok az Országos Levéltár számára (és a Magyarország közgyűjteményeiben fellelhető összes ilyen dokumentumról jegyzékkel rendelkeznek), hiszen köztük sok az új, eddig teljesen ismeretlen darab. Páratlan értékű többek között *Károly Róbert* özvegyének, *Erzsébet* királynénak az 1300-as évek második feléből származó latin nyelvű oklevele, de ugyancsak különleges Mátyás királynak az az oklevele, amelyet – és csak kevés ehhez hasonló maradt fenn – Janus Pannonius látott el kézjegyével. A kéziratgyűjteményben találjuk *Esterházy* Károly *Napóleon* haláláról és ezzel kapcsolatos gondolatairól, érzéseiről tudósító levelét, valamint *IV. Károly* király saját keze által írt lemondólevelét, amiből ugyan több példány is ismert, ám az új szerzemény érdekessége, hogy *Apponyi* Albert kézírásával erősíti meg, hogy azt valóban maga a király vetette papírra.

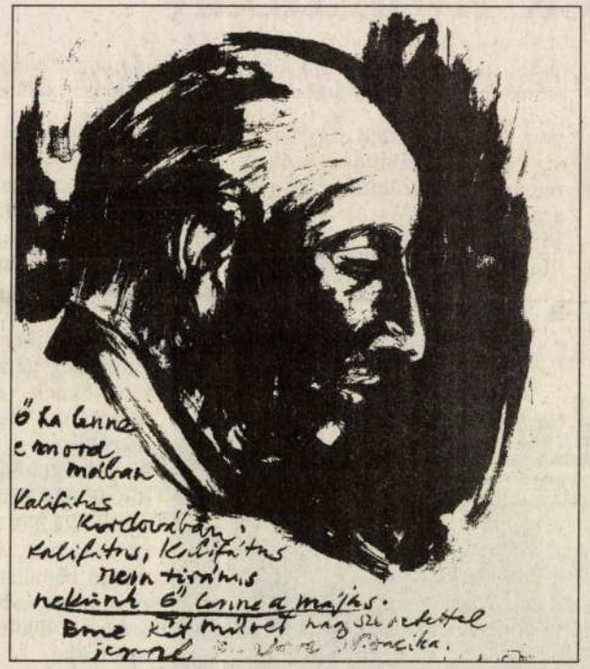

Nagy László akvarellje Vas Istvánról

Az előreláthatólag a Széchényi Könyvtár állományát gyarapító kéziratok között van sok egyéb mellett *Kosztolányi* Dezső szintén saját kezű, zöld tintával *Vikár* Bélához írt levele, *Ady* Endrének egy, Mme Kaboshoz, a Budapesti Napló szerkesztőjének a feleségéhez Párizsból írt képeslapja. *Mikszáth* Kálmán volt és leendő feleségéhez, *Mauks* Ilonához szóló egyik levelét is megtaláljuk a kollekcióban: „... a maga kedvéért az életemet is szívesen áldozom fel ... Meg lehet győződve, hogy senki se lenne boldogabb, mintha már ma is maga ülne mellettem és főzné a teámat..." – írja a nagy anekdotázó, amikor másodszor is megkérte Mauks Ilona kezét. (Mikszáth ugyanis korábban megszöktette főnöke lányát, és titokban feleségül is vette, ám mivel csekély írói keresetéből nem tudtak megélni, elváltak. Majd, A jó palócok és a Tót atyafiak sikere után, újra nőül vette Mikszáth Mauks Ilonát.) *Nagy* Lászlónak pályatársáról, *Vas* Istvánról készült és neki dedikált akvarellje is a kéziratgyűjteményben található. Az eredetileg festőnek indult költő a szigligeti alkotóházban festette ezt a „komoly" portrét „Vas Pistáról", és jegyzé nagy szeretettel mint N. Lacika, 1953-ban.

A kollekció Széchényi Könyvtárba kerülő darabjai természetesen az intézmény kézirattárában kapnak helyet, megkezdődik a tudományos áttekintése, ám ez idő alatt is hozzáférhető a kutatók számára, mondta Poprády Géza. A levéltári tulajdonba jutó kéziratok feldolgozása néhány hónapot vesz igénybe, mondta Tóth Béla, mely után ezeket is kézbe vehetik az adott tudományterületek művelői. Sőt, tette hozzá a főigazgató-helyettes, miután valamennyi, 1526 előtti kéziratot feltették már az Internetre és a legújabb darabokkal is megteszik ugyanezt, a világon bárhol megtekinthetik a kutatók ezen páratlan dokumentumok bármelyikét.

Vida Barbara

szenszky Jazzballettnek és a Musica Humana kamarazenekarának közös produkciója december 20-án, vasárnap este hat órakor a Madách Imre Művelődési Központ Színháztermében lesz (2600 Vác, Dr. Csányi krt. 63.).

A VAJDAHUNYAD VÁRA belső udvarán Budapesti karácsony elnevezéssel ismét megrendezik a főváros karácsonyi ünnepét december 20-án, vasárnap délelőtt tíz órától december 23-ig. Az élő szereplőkkel előadott betlehemi misztériumjáték mellett az ingyenes rendezvényen meseszínpad, iparművészeti vásár és meglepetés várja a látogatókat.

JÓTÉKONYSÁGI előadás tart a Vígszínház társulata december 20-án, vasárnap délelőtt tizenegy órai kezdettel. A Kern András–Presser Gábor szerzőpáros Szent István körút 14. című zenés színházi estjének előadásából befolyó bevételt az árvízkárosultak javára ajánlja fel valamennyi közreműködő.

A CSIPKERÓZSIKA című mesemusicallel vendégszerepel a Békés Megyei Jókai Színház társulata december 20-án, vasárnap délelőtt tizenegy órakor a Thália Színházban (Budapest VI., Nagymező u. 22–24.).

A KÉP-VILÁG ALAPÍTVÁNY karácsonyi koncertet rendez a leukémiás gyermekek megsegítésére december 20-án, vasárnap este fél nyolckor a Thália Színházban (Budapest VI., Nagymező u. 22–24.).

JOE ORTON Csak mint otthon, Mr. Sloane című előadás bemutatóját tartja a Budapesti Kamaraszínház a Shure Stúdióban (Budapest VII., Asbóth u. 17.) december 20-án, vasárnap este fél nyolckor.

Nagy László

Örkény Istvánról készült rajza.

Rér Pál: Örkény Istvánnál
Élet és Irodalom, 1967. március 25 - 12 kap.

Nagy László

Szerepel a tavaszi Táslatou
a debreceni Déri Múzeumban

N.N.: Halnap nyílik a
tavaszi Táslat

Hajdu Bihari Napló 1971 IV. 28

M. NAGY LÁSZLÓ

Monotípiái (eml.) kiállítva a győri Tanítóképző Intézet gyakorló Iskolájában rendezett Kamarakiállításon.

M. Zs. Témákat gyűjtöttek, vázlatokat készítettek a győri művésztelep rendezői.

Kisalföld, 1971. július 29.

Nagy László

rajza a 9. oldalon

Nápszava 1970, március 1

Nagy László, grafikus

MDK

Zoltán

Zoltán könyve:

Melszet:

Repr.

Nagy László: ex libriae

Tartalomjegyzék: III. old.

KÖNYVTÁROS, bp. 1966. — ~ tart. jegyz. | XVI/

Nagy Sándor

„Ex libris", repr.

Napjaink, Miskolc, 1971. április
X. évf. 4. sz. 9 sk.

Nagy László

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztatója 1970. IV. 27.

Nep Lajos

Emlékére

A Magyar Képzőművészek
Szövetsége Iparművész
Titkárságának Tájékoztató 1970. IV. 28.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

SZABAD FÖLD

1971 JUL 17

Kiállítás

Az újszilvási kultúrház termében egy fiatal grafikus, *Nagy László* ex libriseit és kisgrafikáit mutatta be. A kultúrotthon fiatal igazgatója, Vanház Mária kezdeményezte a kiállítást és egy nagyon elvontnak hitt, de lényegében korunkhoz nagyon is közelálló művészi ágat mutattak be a falusi embereknek.

A térképen alig található településen a kiállítás vendégkönyvébe 302 vendég jegyezte be nevét és írt elismerő sorokat.

Maczelka Tibor
Cegléd

Nagy László

városba
jobb emberek, nem ülhetnek
az utcán, a fal tövében.

A pincér saját természetének
ségéből tányért és evőeszközt
eléjük, hogy ne egyenek kézzel,
papírból. Aztán, mialatt a tized

Nagy László, grafikus

Ex libris
repr.

—: A premóban
Magyar Ifjúság, 1970. aug. 7. 2. l.

M.D.K

Nagy László
Grafikus

Lengyel Józsefről készült
rajza.

Kadonna Éva: Lengyel Józsefről
Élet és Irodalom, 1966. május 7 - 12 lap

M.DK

Nagy László
grafikus

Pencso Szlavejkovról
készült portré

Pencso Szlavejkov: Alom a boldogságról
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 30 – 6 lap

M.D.K

Nagy László
gráfikus

Lelk Loltánról készült
rajza.

Katona Éva: Lelk Loltánról
Élet és Lodalom, 1966. prunus 4-12 lap

Nagy László
grafikus

M.D.K

Tamási Áronról készült
rézkarca.

Élet és Irodalom, 1966. június 4 - 7 lap

Nagy László
grafikus

M.D.

Berda József-ről készült
rajza.

Cseres Tabor: Berda József emlékezete.
Élet és Irodalom, 1966. július 9-3 lap.

Nagy László.
festő

A Nemzeti Szalonban, az új csoportkiállításon tájrajzai szerepelnek. (emlitve.)

Esti Kurir, 1927. jan. 14.

Nagy László

Szerepelt a miskolci egyetem képzőművészeti körének kiállításán.

Észak-Mo. 1966. VI. 8.

Nagy Lánló festő
bezepelt a Nemzeti Szalon csoportos
kiállítására

Nemzeti lipsáp 1927 I. 13

Nagy László

Szerepel a Nemzeti Salon 53.
csoportkiállításán

Magyarság 1927 I. 23

Nagy Lánló

Akvarelekkel szerepel a Nemzeti Szalon csoportkiállításán

Nemzeti Ujság 1927 I. 14.

Nagy László festő

Szarapatt a Nemzeti Szalon
csoportkiállításán

Magyarság 1927 I. 13

MDK

Nagy László, festő, sz. Debrecen 1881.

Pásztorházak a falu végén, vf.

Ollári malom, vf.

Kőröshegy látképe, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

Nagy László MDK

aranyérmet kapott

A milanói Triennale dijai
Pesti Hirlap 1934. ápr. 10.

Nagy Lóránt, író
grafikus

megemlítése

Végh Antal: Nagy Lóránt 15

Élet és Irodalom Bp. 1983 jan 14 XXVII/2

Sz. Nagy Mária, szobrászművész

A hatvani képzőművészek kiállítása megnyílt júl. 31.-én a vásárhelyi Tornyai János Múzeumban.

Sz. Nagy Mária közelebb áll a klasszikus hagyományokhoz, a közvetlen valóságélményt humánummal, együttérzéssel teremti újjá. Érvényes ez „Várakozók" c. nagyobb méretű, kétfiguráss kompozíciójára, ahol a testek az elfordított helyzet ellenére is érzelmi összetartozást fejeznek ki. Portréiban világosra valik nagyfokú anyagismerete és tisztelete: a női arc másványlágyságában, a férfi arc bronz-ráncainak keménységében egyaránt.

/említve/.

Dömötör János; Hatvani képzőművészek kiállítása Vásárhelyen.

Hevesi Szemle, 1982. 4. 6. old.

Nagy László

Rajz Solohoumól

Tiszatáj 1984/5

Nagy Lászlóné

M.D.K.

Olvasójelzők. Repr.

Az Orsz.M. Iparm. Társulat, a Baross Szövets...iparm. és kéziipari kiállitásának emlékalbuma. Bp. 1929. Szerk.: Györgyi Kálmán. 27. l.

M.D.K.

Nagy Lászlóné

Lakkos festékkel diszitett dobozok és alakok.
Repr.

Az Orsz. M. Iparm. Társulat a Baross Szövets...iparm
és háziipari Kiállit. emlékalbuma. Bp. 1929.
Szerk.: Györgyi Kálmán. 28. l.

M.D.R.

MDK

Nagy László és Türk Péter
könyvkötők

Közösen írt szakkönyve a könyvkötésről

L.L.. Nagy László – Türk Péter: könyvkötés

Magyar Grafika 1957, 1-sö köt 5-6 sz 203 l

M.D.K

NAGY László építész

Szeged, északi városrész rendezése
(Megvétel)

Tarskrvező: Hofer M., Schömer E.

Tervpalyázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62 l.

MDK

Nagy László

Erdő széle, of.

Délutáni napsütés, of.

Képzőm.Főisk.ifj.kiáll. Ernst.Muz. 1924.

4. l.

MDK

Nagy László, festő, sz. Debrecen 1881.

Zalamenti rétek, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Nagy László festő, sz. Debrecen 1881.

Batyki udvar asszonyokkal, vf.

Zsilip gátőrházzal, vf.

Kunsági szélmalom, vf.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Nagy László festő, sz. Debrecen 1881.

Falusi utca estefelé, vf.

Szérüskert kazlakkal, vf.

Kőröshegyi ref. templom, vf.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Nagy László festő, sz. Debrecen 1881.

Kőröshegyi részlet, vf.

Buzakeresztek, vf.

Fürdőkabinok Szántódnál, vf.

N.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Nagy László festő, sz. Debrecen 1881.

Batyki mező képékkel, vf.

Ujsor Kőröshegyen, vf.

Kőröshegyi öreg emplom /1o4o/ vf.

M.Szal. 53. csop. kiáll. 1927. jan.

MDK

Nagy László, festő, sz. Debrecen 1881.

Interieur, vf.

Falu a Zalaparton, vf.

Balaton Szántódnál, vf.

N.Szal. 53. csop.kiáll. 1927. jan.

MDK

Nagy László festőm.

Magyar Művészet, 1927. 113. l.

18

MDK

Nagy Lánló, barkás

a tűrhetes tulipáns fejfálat
kénítette.

Győrffy István: Nagykünségi fejfák
Bp. 1907. 13. l

M.D.K

Nagy László
Grafikus

Solohovról készült rajza

E. Fehér Pál: A szovjet irodalom. – és a Nobel díj
Élet és Irodalom, 1965. okt. 23 – 7 lap.

M.D.K

Nagy László
grafikus

„Rajz"

Élet és Irodalom, 1965. szept 25 - 6lap.

MDK

Nagy László

Tópart, temp.

Kőröshegyi templom, akv.

Alföldi táj, akv.

Tav.tárlat, M.Szml. 1934. jun. 6 l.

Nagy László
Erdő széle, olaj
Délutáni napsütés, olaj

O.M.Kir.Képzőmüv.Főisk. kiáll. 1924. 4 l.

MDK

Nagy László

Képzőmüv. Főisk. kiáll. Esti Kurir, 1924. dec. 19.

NAGY László építész M.D.K.

Pályaterv az orvostudományi egyetem központi épületéh

/ 25 000 Ft-os dij/

Társtervező: Töreky Dezső, Pretsch János ,Halmágyi Károly, Fessel Alajos, Ancsin Mihály, Bakos Kálmán

Döntöttek a Nagyvárad téri orv studományegyetemi központ és a Győr-Nádorvárosi tervpályázatról

Magyar Nemzet 1962. október 20. 3.1 .

Nagy László MMK

Szerepelt az 1962 jun. 23-án megnyílt kiállításon.

--: Kiállítás nyílt a Vasutas Képzőművészeti Kör műtermében.

Délmagyarország 1962. jun. 24.

NAGY László kosárfonó M.D.K.

Latbár Károly gyümölcsöskosarának kivitelezése

/I.dij

/fehér/ Kosáráru kiállitás a népi iparművészeti bemutató termében

Magyar Nemzet 1962. október 2. 3.l.

MDK

Nagy László.

a N.Sz.által rend. 63 csop.kiáll. egyik-másikán szerepelt müveivel. 1927.

A Nemz. Szal.400-ik jub. és a KÉVE XX-ik kiáll.-a. 1929.febr.

MDK

Nagy László

"Kőröshegyi templom"c.kép repr. 149.old.

/A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatáról./

Képzőművészet 1934.VIII.évf.74.sz.150.l.

M.D.

Nagy László
grafikus

"Anna Ahmatova" - ról
készült rajza.

E. F. P.: Anna Ahmatova
Élet és Irodalom, 1966. márc. 12-6 lap

K. Nagy László

Szerepel a debreceni tavaszi tárlaton

Ma nyílik a tavaszi tárlat
Hajdú-Bihari Napló, Debrecen
1970. április 30.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TEXTIL ÉLET

1969 MÁR 28
1021

Nagy László

„Alázatos tiszteletem"

Látogatás egy gyökérfaragónál

Készül egy újabb figura

Korunk az útkeresés időszaka, a kifejezés új formáit kutatják, új stílusok születnek, eddig ismeretlen műfajok jelennek meg. Néha látványos jeleneteknek vagyunk tanúi, amikor hódítókként érkeznek az újítók a kiállítócsarnokokba, máskor csendes munkálkodókkal találkozunk, ha összehoz velük jó szerencsénk.

Az áldozat

Táncosnő

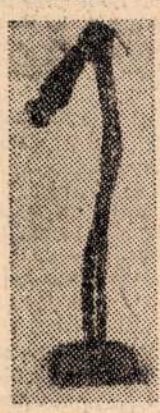

Alázatos tiszteletem

Bukott egzisztencia

Egy ilyen találkozásról számolok most be. — Földszintes újpesti ház, udvar végében kis műhely. Itt gyökérfaragással foglalkoznak. Enre, 1—2 mozdulattal felszínre hozza az élményt, ami néha döbbenetesen szuggesztív. Nézzük csak „Az áldozat" tömény rémületét. Ez az életérzés, sajnos, nem devalválódik, valahol mindig megújítják és tiltakozásul mindig meg is mintázzák. Az udvar végi kis műhelyekben is.

Lépjünk be.

Nagy Lászlót találjuk itt. Nem hivatásos szobrász, művezető a Magyar Pamutipar szövödéjében. Csak az tud szobrairól, aki betör hozzá.

— Miért nem szervezel kiállítást, miért nem mutatod meg mindenkinek a szobraidat? Talán megnyugtatóbb befelé élni, elzárkózni? Ez lehetséges.

Az egyik asztalon gnómok bolondos táncot járnak. Szubjektum dolga, hogy kiben mit vált ki, mosolyt, vagy meghökkenést. — Odébb (3. kép) egy táncosnőre figyelhetünk fel. Kihívó testtartással mered ránk. Kedvem támad valami szemtelenséget szólni hozzá. De elhallgatom és gondolni csak szabad. Ezt akarta a szobrász is.

„Alázatos tiszteletem" (4. kép", mély meghajlást ábrázol ez a szobor. Korszerűtlen érzés, talán sohasem volt igaz, de hajlongó akad. Szobrászunk nem is takarékoskodott az ellenszenvvel.

És most tegyük fel a kérdést. Mi ez? Hobby vagy művészet? — Ez is, az is. Szobrászonként válogatja. Meg kellene kérdezni talán ezt az urat. Arisztokratikusan merev testtartással áll, fején cilinder (5. kép). Ő a „Bukott egzisztencia". — De nem felel, talán haragszik ránk. „A kopó", úgy tűnik,

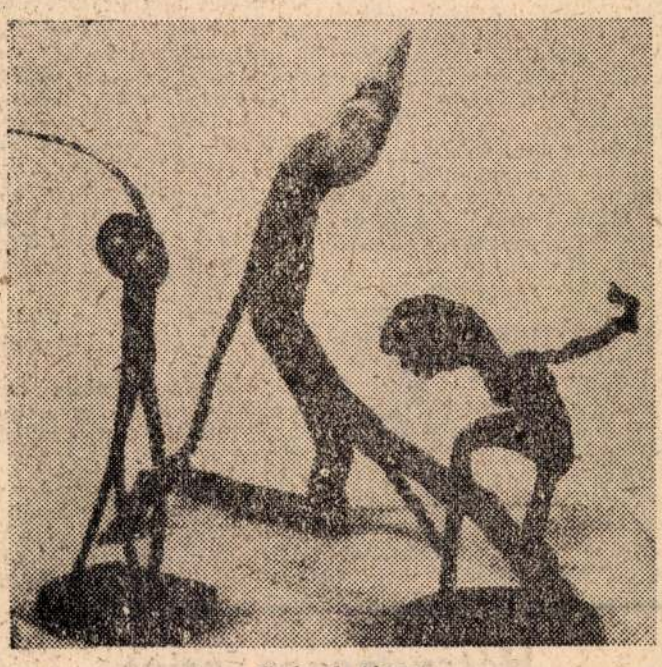

Gnómok tánca

(Varga József felvételei)

nek a kifejezésmódnak még kevés múltja van, ideje csak akkor jöhetett el, amikor az absztraktábrázolás már széles körben teret nyert.

A természet kínálja fel változatlan és önkényes formáit, amit a szoborfaragó kelt életre, hogy szaglászik, de vakkantását nem hallani. Nem csoda, mert gyökérből van.

A műhelyben százával vannak a kész és félkész szobrok. Felsorolásukat sem lehetne megkísérelni, nem is volna célunk, csak bepillantást akartunk adni. — Akit érdekel, tegyen látogatást.

T. K.

Emlékeket idéztek...

Készültek rá. Ez így egy tömondatban igen kevés. Inkább így helyes: lázas izgalommal és nagy lelkesedéssel készültek. Ez jobban megközelíti a tényt. Nem is tudom, vajon melyikre készültek idegesebben, a húsz évvel ezelőtti első nyilvános szereplésre, vagy a néhány esztendővel ezelőtt megtartott búcsúfellépésre, amikor az együttes búcsúzott a megszokott és szeretett közönségtől — vagy a mostanira, amikor hosszú esztendők után újra színpadra lépett, egy emlékező vagy tán emlékeztető vidám estre a Goli Mikrofon Brigádja.

Ezek jutottak eszembe, mikor néhány nappal ezelőtt a Goldberger Kultúrházában ismételten felcsendültek a régi hangok, ha nem is olyan tisztán, mint húsz esztendővel ezelőtt, vagy még a búcsúesten is, de hát az idő elszállt felettünk is. Ám a közönség most is tapsolt. Úgy, mint régen, fiatalok — idősebbek együtt. Mert bár a nagy létszámú közönség körében több volt az őszhajúak tábora, igen sok fiatal is kíváncsi volt a híres Mikrofon Brigádra. És a taps is a régi volt. Nem lehet rájönni, hogy ez csak formális, udvarias gesztus volt. Több ízben hosszasan ünnepelték őket, akik egy kicsit visszahozták az ifjúságot.

A dalok, amelyek elhangzottak az új dobogón, régiek voltak, az is igaz, némelyike nem is tartozott volna az „örökzöld slágerek" sorába, de a hallgatóság szívéhez mégis nagyon közel állt. Bizony némelyikét el is felejtettük, s ezért nem haragudtunk magunkra, de most jól esett újból hallani őket.

Elnézést kell kérnem az olvasótól, hogy lényegében a műsorról egyetlen szót sem írtam. Nem is akartam írni, hisz így papíron nem tudom visszaadni azt a lelkesedéssel és a régi humorral előadott mókázást, vidámságot és bizony egy-egy percre a komolyságot.

A Brigád sajnos nem volt teljes. Nem volt együtt a régi gárda. Volt, akit a halál szólított ki az együttesből, vagy éppen a betegsége gátolta abban, hogy együtt emlékezzenek a sok-sok nehéz, de szép esztendőkre. De ők úgy szerepeltek, mintha most is köztük lenne Tollasi Pista, Bassi Rezső, Ilike, Marika és így tovább.

Béla, Jóska, Pista, Lonci, Ili — remélem nem haragusztok meg, ha megírom azt, hogy bizony nénik, bácsik lettetek, de humorból, vidámságot nyújtani akarásból kitűnőre vizsgáztatok. Biztosan rossz néven vennék tőlem, ha nem emlékeznék meg a Mamiról, aki bizony hosszú esztendőkön át kísérte őket — nemcsak zongorán —, de minden fellépésükre és igen nehéz, fárasztó munkában tanította, nevelte a Brigádot.

Köszönjük nektek ezt az emlékeket idéző estét.

Sokak nevében, mindenkori barátotok:

Kiss Béla

Vasárnap délelőtt

Vasárnap reggel Ildikót sehol nem találták. Igaz, elmúlt már tíz óra is, de hát még csak akkor ébredeztek, tehát mindenképpen reggel volt még. Később, miután alaposabban szétnéztek a lakásban, akkor vették észre, hogy Ildikó szekrénye kong az üreségtől. Még a könyveit is magával vitte.

Feltehető, mindezek után joggal, hogy Ildikó végérvényesen elköltözött otthonról.

Apa hallgatott, kávét kezdett pörkölni szertartásosan. Anya rohangált és szitkozódott.

Ildikó voltaképpen nagyon korán kezdte... Ez a befejezetlen kijelentés sokszor csattant fel az elmúlt években. A mondat másik, nyilván jelentősebb részével, amely azonban mindig elmaradt, senki nem volt tisztában. Legalább is mélyen hallgatott róla.

Ildikó tizenhat éves múlt, amikor kezdett kimaradozni. Tíz-tizenegy óra után vetődött haza. Rendszerint ittas állapotban. Igaz, néha meghunyászkodott, tanult rendesen, de aztán fiatalemberekkel látták csavarogni.

Anya szidta, de aztán belefáradt, mert semmit se ért el. Egyszer még a rendőrségre is beidézték lányát. Valami betörés körülményeinek a tisztázásánál tanúskodott.

— Egyetlen egy kérésem van az élettől — ezt hajtogatta mind gyakrabban, néha keserűen, néha dühösen, néha gyűlölködve.

Járta a templomokat is.

— Majd megjön a józan esze — mondogatta csendesen apa.

Anya már ordított: — De mikor? Kölyökkorában kellett volna ellátni a baját!

Aztán csendesen elismételte egyetlen óhaját.

— Csak ezt hagyja abba: a csavargást, az italt; bármit csinál, kezd utána, nem szólok bele. Nem én! Menjen férjhez, minél előbb, még ha a kéményseprő viszi, azt se fogom bánni.

Említett még: szemetest, postást, kocsist, cipészt, kőművest, villamoskalauzt... mikor mi jutott az eszébe.

A rokonság kezdte kerülni a házat, mert másról nem is tudott már beszélni.

A templomban azonban halkan imádkozott.

Aztán megtörtént a csoda. Végre! Fellélegeztek mindnyájan. Csend lesz a házban. Ildikó ugyanis megismerkedett egy fiatalemberrel, aki valamelyik gyárban dolgozott.

A két fiatal közt igazi szerelem virágzott ki egészen rövid idő alatt.

Apa beszélt is Kálmánnal. Találkoztak. Aznap este derült arccal jött haza s évek óta először pörkölt kávét hozott.

Anya azonban hallani sem akart erről a kapcsolatról. Semmi se számított. Az sem, hogy Ildikót, mintha kicserélték volna. Dolgozók iskolájába jár, az érettségire készül.

— Egy senkiházihoz, nem adom a lányom! Egy tróger fogja tönkretenni az életét!

Szóval anya ismét rákezdte. Az ablakok rezegtek.

Ildikó semmivel se törődve, elköltözött, éppen vasárnap reggel.

Úgy látszik, megunta hallgatni anya kiabálását — ezt húgi jelentette ki roppant elégedetten.

Ennyi történt, meg még az, hogy azon a vasárnapon ötkor még nem volt ebéd; apa viszont egy kiló nyerskávét pörkölt meg... **G. Szűcs László**

Hétszázezer forint jutalom, prémium

Az elmúlt két évben — a különböző bérfejlesztéseken kívül — is növekedtek a jövedelmek a Pamutkikészítőgyárban. Jutalomként, prémiumként 1967-ben 348 000 forintot, 1968-ban 426 000 forintot fizetett ki a gyár a részesedési alapból. A két év folyamán 1 520 000 forintot fordított védőételre, valamint étkezési hozzájárulásra. 148 000 forinttal jutalmazták ez idő alatt a szakma kiváló dolgozója kitüntetésben részesülteket, továbbá 1967-ben 348 454, 1968-ban 426 025 forintot fordítottak sport-, kultúr-, üdültetési és egyéb jóléti célokra.

Nagy László, grafikus

– Egléden. A helyi Aranysas kávézójában rendezett Ex libris- és kisgrafika-kiállítást

–: A premiérben
Magyar Hírlap, 1970. aug. 7. 2. l.

Nagy László

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1970 APR 29

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1021

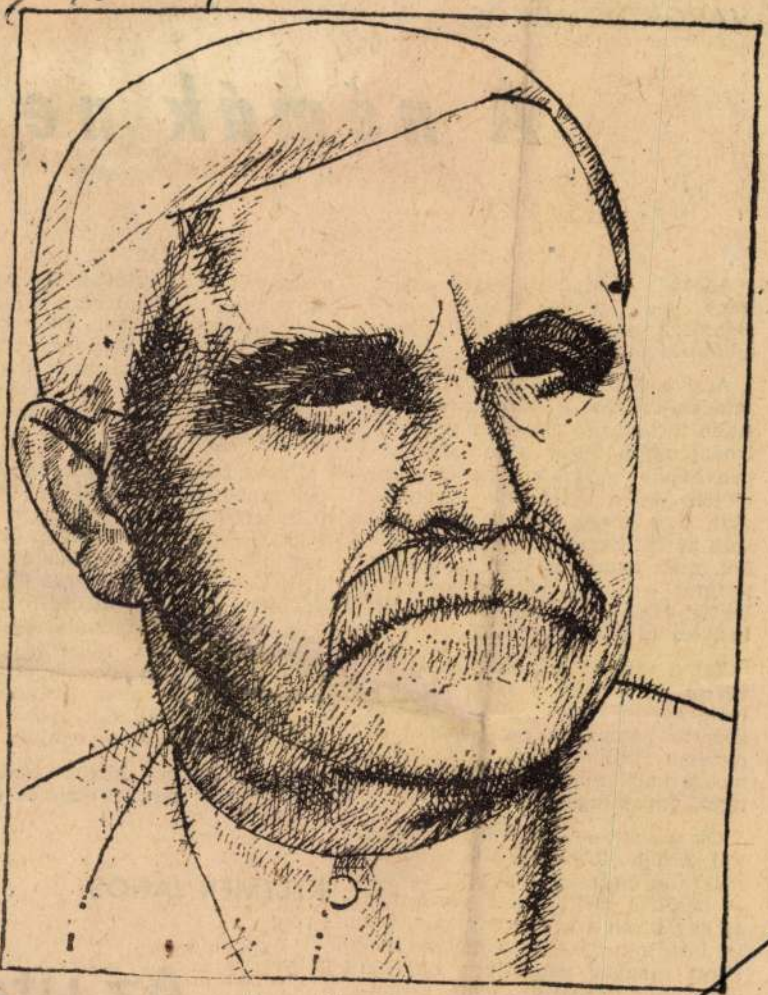

Nagy László rajza

VARGA DOMOKO

A

Adyval kezdődött ez a csoda? Vagy még régebben? A reformációnak a nép nyelvén szóló prédikátoraival?

Ami a XX. század húszas-harmincas éveiben a magyar Tiszántúlon történt, az példátlan a világirodalomban. Hogy a paraszti szegénynépből egyszerre egész sora törjön fel a költőknek, íróknak, akik úgy nőnek ki osztályos társaik közül, hogy nem váltanak lelket, nem tagadnak meg magukból semmit — s így válnak egy kollektív érzés- és élményvilág döbbenetes hitelű kifejezőivé.

Ezt a világot még Móricz is kívülről nézte (bár a szíve legmélyéig együtt érzett vele). Még ő is kereste benne az egzotikumot, a paraszti különösséget, sőt olykor még a karikatúrába kívánkozó paraszti furcsaságot is.

Ők viszont — Veres Péter, Szabó Pál, Erdélyi József, Sinka István és már alig emlegetett kisebb társaik — belülről szóltak ki a nemzetnek és egy kicsit talán a nagyvilágnak is: lássátok, ilyen ez a mélyre szorított magyar nép, ilyen bajosan élő, ilyen kifosztott, ilyen kisemmizett, és lélekben mégis ilyen mérhetetlen gazdag. Igen, ezzel az ellentéttel hatottak [illegible] a realitás és a költészet igen széles skálájának a kifejezésére. Magukévá tenni az irodalmi hagyomány sok értékét is, de még több értéket menteni bele cserébe az íratlan hagyományból, a paraszti hétköznapokból és a nyomokban még élő ősi mítoszokból.

Veres Péter inkább a hétköznapok emberi kincseit mentegette: az ő racionális elméje mindig a megfoghatóság és a megmagyarázhatóság irányába tört. Forradalmi meggyőződéssel küzdött egész életében egy értelmesebben és becsületesebben berendezett társadalomért, de közben mindenki másénál pontosabb és teljesebb leltárba vette egy múlandó életforma részeseinek szavait és mozdulatait, szokásait és erkölcseit, örömeit és kínjait.

Valamikor azt hittük: ennek a honi földön termett sajátos iroda

KELEMEN JÁNOS:

Az utol

MDK

Nagy László [grafikus, költő]

Dylan Thomas verseit fordította és illusztrálta.

Nyilatkozata.

(Irásom): A kötetet illusztrálta: Nagy László 2

ESTI HIRLAP Bp. 1967. febr. 1.

M.D.K

Nagy László
Grafikus

Gyárfás Miklósról készült
rajza

Lukácsy András: Gyárfás Miklóssal
Élet és Irodalom, 1967. július 1 – 12 lap.

Nagy László, [grafikus, költő]

Eredeti rézmetszetei díszítik Szécsi Margit: Új heraldika c. kötetét.

Fabus Róbert: Könyvszemle 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967 jún. 29.

MDK

M.D.K.

Nagy László
grafikus

~~Ta~~ Garcia Lorcáról
készült vágra. (illusztráció)

Nagy László fordítása: Federico Garcia Lorca: Th álomtalan város

Élet és Irodalom, 1966. aug. 19 - 7 lap.

MDK

Nagy Károly
grafikus

Móricz Zsigmondról készült
rajza

Jankovich Ferenc: Halló! Itt Móricz Zsigmond.
Élet és Irodalom, 1967 szept. 2. – 4 lap.

Nagy László-
Grafikus

14.D4

Sinka Istókról
készült rajza

Csák Gyula: Sinka István-nál
Élet és Irodalom, 1967. okt. 7-12 lap

Nagy Kárló
grafikus

14 D K

Fest Milaiszól készült
rajza.

Hegedüs Géza: Jegyzet az egyik adosságról
Élet és Irodalom, 1967 aug. 5-5 lap

Nagy László

Rajz [illegible]

Nagymaros 1967 VII n. 2 old.

M.D.V

Nagy László
graffikus

Kesri Smirnoff készült
nagra

Abody Béla: Kesri Smirnoff
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 6 - 16 lap.

MDK

Nagy László
grafikus

Gorkijról készült rajza.

E. Fehér Pál: Korszerűnek Gorkij
Élet és Irodalom, 1968. márc. 30-3 lap

Nagy László

Rajzok (2 rajzó)

Kortárs 1965 IV n. 588-890.

M.D.K.

Nagy László
gépelése

Rákos Sándorról készült rajza

Erki Edit: Rákos Sándorról
Élet és Irodalom, 1968 febr. 3 - 12 lap

Nagy László

Gitáros nő /rajz, vegyes/

Nagy nutvelés 1965 10 n. 2 ld.

Nagy László

Illusztráció (papír)

Nyomtatás 1965 11/11. 2 old.

MDK

Nagy László

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.4o.

Nagy László
festő

M.D.K

Illusztrációval vett részt
a tárlaton.

Fóthy János: Harám kiállítás
Művészet, 1968 január - 40 kap.

MDK.

Nagy László

Kiállitásának hirdetése

Északmagyarország 1966 juni.2.

M.D.K.

Nagy László

Radnóti Miklósról készült rajzát bemutatja a lap "Radnótira emlékezünk" c. megemlékezések illusztrációjaként.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. május 1.
XIII. évf. 18. sz. 3. lap

M.D.K.

Nagy László

Rajza Szentkuthy Miklós iróról, Varga Domokos interjuja illusztrációjaként.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. május 17.
XIII. évf. 2o. sz. 12. lap

M.D.K.

Nagy László

Tersánszky Józsi Jenőről készitett rajzát "Tisztelgés a távozóknak" c. megemlékezés illusztrációjaként hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juni. 21.
XIII. évf. 25. sz. 2. lap

M.D.K.

Nagy László

Garai Gábor: "Keszthelyi Zoltánnál" cimmel készitett interjuja számára a müvész lerajzolta Keszthelyi Zoltán költőt.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. juni. 14.
XIII. évf. 24. sz. 12. lap

MDK

Nagy László

Kiállitási kritika

Napló/Veszprém / 1968 juli.7.p.5.

Nagy Kázló
grafikus

M.D.K

Tersánszky Józsi Jenőről
kiskrét rápa

—: A Kakuk Marci franciául.
Élet és Irodalom, 1968. szept. 14-ilap.

Nagy László

2 dekorit karca kiállitva a miskolci
müegyetemi kör kiállitásán

Impressziók az egyetem képzőművészeti körének kiállításán

Északmagyarország 1966. jun. 8. 4.l.

Nagy László

Fiatal tertő a ceglédi Kossuth Művelődési Házban a ceglédi képzőművészeti klub 11 tagjának kiállításán

Szomorú István: Kezdetekből váltakozó lesz művészeiné

Pestmegyei Hírlap (Cegléd) 1966. okt. 9.

S. Nagy Lánló

Körpoulí házasságkötő terem. (1954)
8. XI. Bartók Béla út. 12 tan terem.
(Istolát) (foto)

Csehmindnenti volt Mesterházy kastély Műemlék épületének átalakítása szöt Gyermek üdülővé (1953). :
: Távlati kép a kastélyról, a rastély főbejáratának részlete, Foldmuli alapraji, Lépcsőrajz és részletek helyreállítás után. (fotó)

Budapesti Városépítési Tervező Vállalat. 1949-59.
Szerk: Gröngyösi István, Rojtó Ervin.

Nagy László

Rajz (repr.)
(Illusztráció.)

Új Írás V. évf. 1965 okt. 10. sz. 109. l.

Bonnie and Clyde

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Élet és Irodalom

1969 MÁJ 1

1021

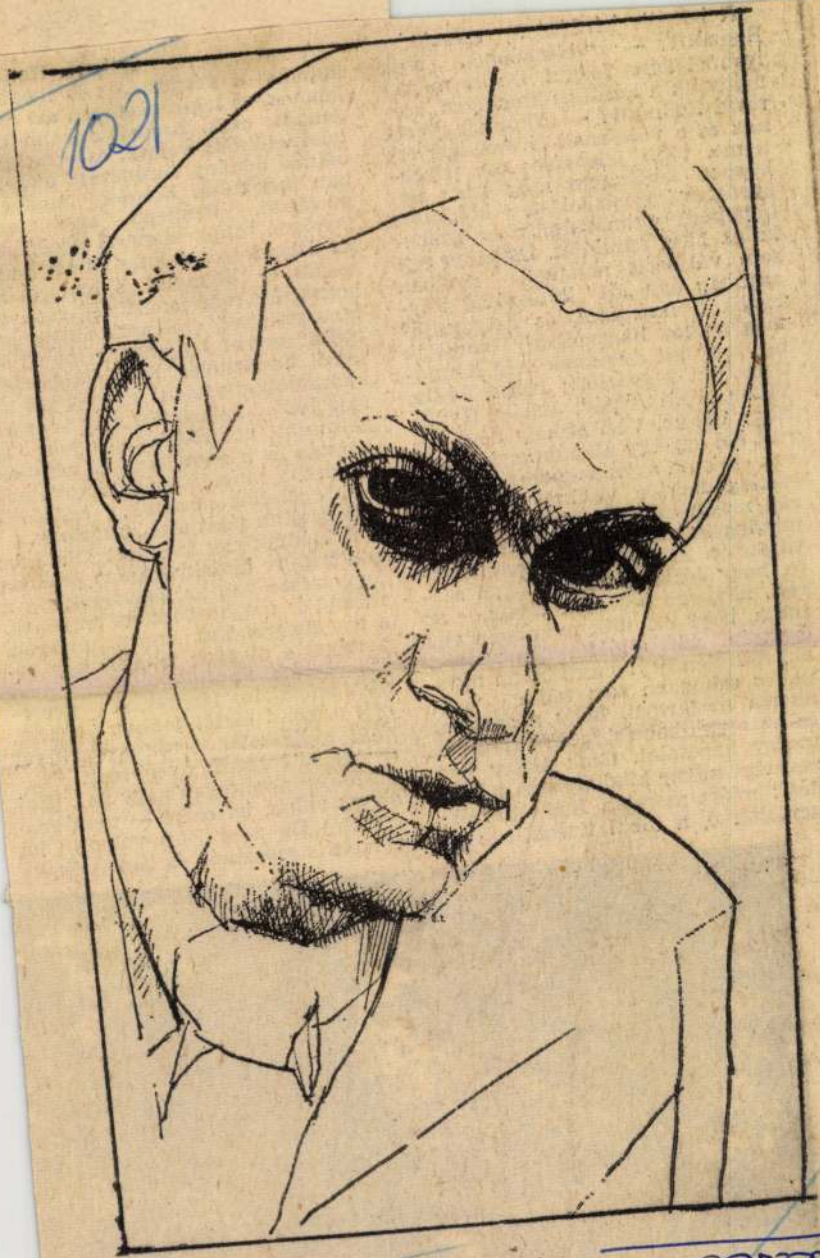

Nagy László rajza

A banális kérdésre: szeretednek Radnótit? — voltaképpen csak igennel lehet felelni. De ha megismételjük a kérdést: komolyan, szereted Radnótit? — akkor szavainknak és a válasznak is mélyebb értelme, több jelentése lesz. Ilyenképpen kérdeztem meg húsz negyedikes középiskolást, különféle budapesti gimnáziumok és szakiskolák húsz tanulóját. Egyetlen egy sem válaszolt nemmel, nyolcan azonban egy „de" kötőszóval folytatták a mondatot, és helyesbítő magyarázó hangsúllyal sorolták föl, hogy kit szeretnek még Radnóti mellett vagy előtt; József Attila, Villon, Tóth Árpád, Juhász Gyula, Nagy László, Váci Mihály neve került elő egy-egy alkalommal. A nevek csak itt, egymás mellett tűnnek esetlegesnek, a villámriportok során meggyőződhettem róla, hogy mindegyik választás jól jellemzi a választót. Aki például megemlítette, hogy József Attilát jobban szereti, nagyobb költőnek tartja, az tudta, hogy ezt illik mondania egy érettségi előtt álló fiatalembernek, aki föltétlen egyetemre kíván menni, és sehogyan sem tudta vagy akarta megérteni, hogy a szeretet és az esztétikai érték között nincs merev kapcsolat. Csak akkor jött zavarba, mikor kibővítettem a kérdést: miért szereted Radnótit? De nemcsak ő, a többi tizenkilenc is.

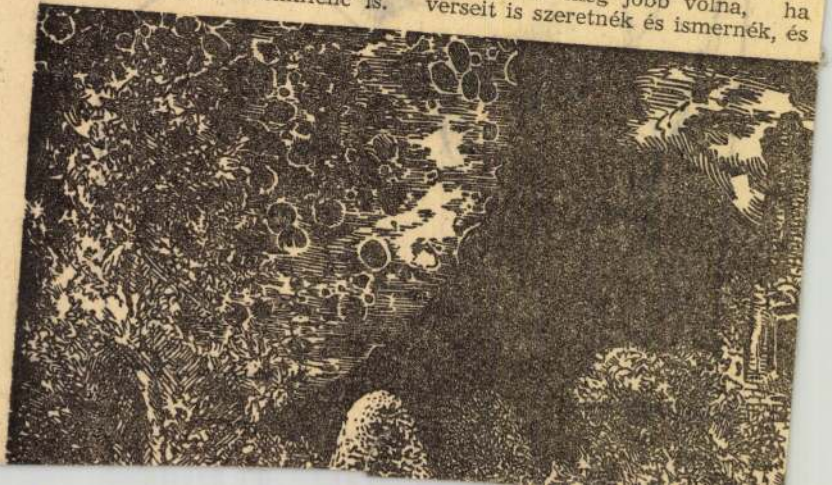

nozzászámítom tanári működésem tapasztalatait, emlékeit, akkor sem tudok semmi figyelemre méltó ötletről beszámolni. Annál elgondolkodtatóbbak viszont az egészből kirajzolódó, közvetlenül meg nem fogalmazott vonulatok, amelyek az oktatás és a nevelés rejtettebb rétegeire, a társadalom közérzeteinek és közgondolkodásának, ízlésének bizonytalan pontjaira mutatnak.

A Radnótinak juttatott általános rokonszenv kialakulásában jelentékeny része van az életsorsnak, a rabság és meghurcoltatás tényének, s a megrendítő mártírhalálnak, amelyet a magyar tanárok egy része *extrém történetként, és nem történelemként* tárgyal. A gyerekek a költő életét jobban ismerik, mint költészetét, rokonszenvüket az egyéni tragédia nyeri meg.

Mindez nem olyan nagy baj. (Baj akkor volna, ha ezért — nem szeretnék.) De még jobb volna, ha verseit is szeretnék és ismernék, és

Nagy László

Rejtő (repr.)
(Portré Csóri Sándorról)

Új Írás VII. évf. 1966. aug., 8. sz. 74. l.

Nagy László

Raj (repr.)
(Portré Somogyi Tóth Sándorról.)
Illés Lajos: Somogyi Tóth Sándor

Új Írás VI. évf. 1966. máj. 5. sz., 82. l.

Nagy László

Baja (repró.)
(Tolnai Imre portréja.)

Új Írás 1966. jan. 1. sz. 62. l.

M.D.K.

Nagy László, Cetőmető

neve a nagyvizsnyói ref. templom urasztali poharának 1811-ből származó feliratán fordul elő.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemlékei topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 372. old.

S. Nagy László Építőm.

Fiaslyuk u. -i lakótelep.

13. XXXIV. 100 fős óvoda.

29. Béke úti lakótelep. II. ütemének épületei. (1953). 250 lakás.

(~~Aerverte S.N.L. és~~ Aerverte: Tarján László / Munkatás: S.N.L.

Budapesti Városépítési Tervező Vállalat 1949–59 (tervek és lényképek) Szerkesztő Gyöngyösi István, Rajkó Ervin Bp. 1959

Nagy László

1946 őszén Budapestre utazik és beiratkozik az Iparművészeti Főiskolára. 1947-ben a Képzőművészeti Főiskolának lesz a hallgatója s ekkor kerül a Dési Huber képzőművész népi kollégiumba. Még nem döntötte el, hogy festőművész legyen-e vagy költő. Első versei a Valóság 1947 decemberi számában jelennek meg s ezekkel egyidejűleg egy grafikáját és önéletrajzát is közlik.

Új Irás V. évf. 1965 okt. 10. sz. 47. l.

MEK

Nagy László

Kiállitási kritika

Jelenkor 1968 szept.

Nagy László

Az Ohridi-tó (rajz, rapró)
A Fehér Drina " – "

Négyművelés 1968 X. n. 2 old.

NAGY László betümetsző. A nagyvisnyói ref.templom urasztali poharának 1811-ből származó feliratán találkozunk nevével. /Voit 1958./

A Hevesmegyei Topográfiaadatgyüjtéséből. Voit.

MDK

Nagy Lajos, grafikus

Miguel Hernandez: Örökös mennydörgés c. kötetét illusztrálta rajzaival.

F. R.: Könyvszemle 7

Népszabadság Bp. 1967. okt. 6.

Nagy László

M.D.K.

A Szegedi Olajközponti tervpályázaton 5000 Ft-os megvétel.

Társtervező: Novák István-Balogh Boldizsár- Popovics Miklós- Gergelyi Andrásné

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3. l.

Nagy László
Graphus

M.D.V.

Helyés Gyularól készült
vajza.

Keresztúry Dezső: Kézmosítás.
Élet és Irodalom, 1967. nov. 4 – 7 lap.

MDK

Nagy Lánló, grafikus
[költő]

Hernandez kötetét illusztrálta.

Héra Zoltán: Párák és dárdák

8.

Népszabadság

Dn. 1967. okt. 28.

Nagy László
grafikus

N.D.Y

~~[illegible]~~ Csurka István-ról
készült rápa.

—: Csurka István-nál

Nők Lapja, 1968. jun. 6 – 12 lap.

MDK

Nagy László

Kiállitási hir

Magyar V$_a$sutas 1968 juli.17.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1968 ÁPR 6

Nagy László

1021

Nagy László rajza

Brenner György:
IDEGEN SZAVAK
KÉPES SZÓTÁRA

E

Elixír

E

HOZZÁSZÓLÁSOK AZ ÉLET ÉS IRO

VIGYÁZAT: A LÁTSZAT CSAL!

Mit jelent a kultúra...? címmel Koroknai Zsuzsa az Élet és Irodalom március 16-i számában két kiadványhoz fűz gondolatgazdag reflexiókat. (Szántó Miklós: Életmód, művelődés, szabad idő; és A demográfiai tényezők hatása a művelődésre című K. S. H. kiadvány.) A kettő közül az utóbbi

szerepet játszik a műve
mint az iskolai végzettsé
emlékeztetnünk a statiszt
vatal megbízható, kitűnő
sére, a „Mit olvasunk?"
az épp az ellenkezőt
totta! A valós kép kialak
is akadályozza, hogy a
teljesen elmossa a határo

Vay László

Jtóka (repr.) (Bölöni György felesége)

Bölöni György: Magyarság - emberség. Bp. 1959.
Magvető k. 540 l., ill.

rendben a 248. l-al.

MDK

Nagy László, grafikus
[Költő]

Szécsi Margit: A Nagy Virágvágó Gép c. kötetét illusztrálta.

Feucsik Flóra: Papírkorona 2

Esti Hírlap, Bp. 1969 jún. 7.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy László

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 MÁJ

1021

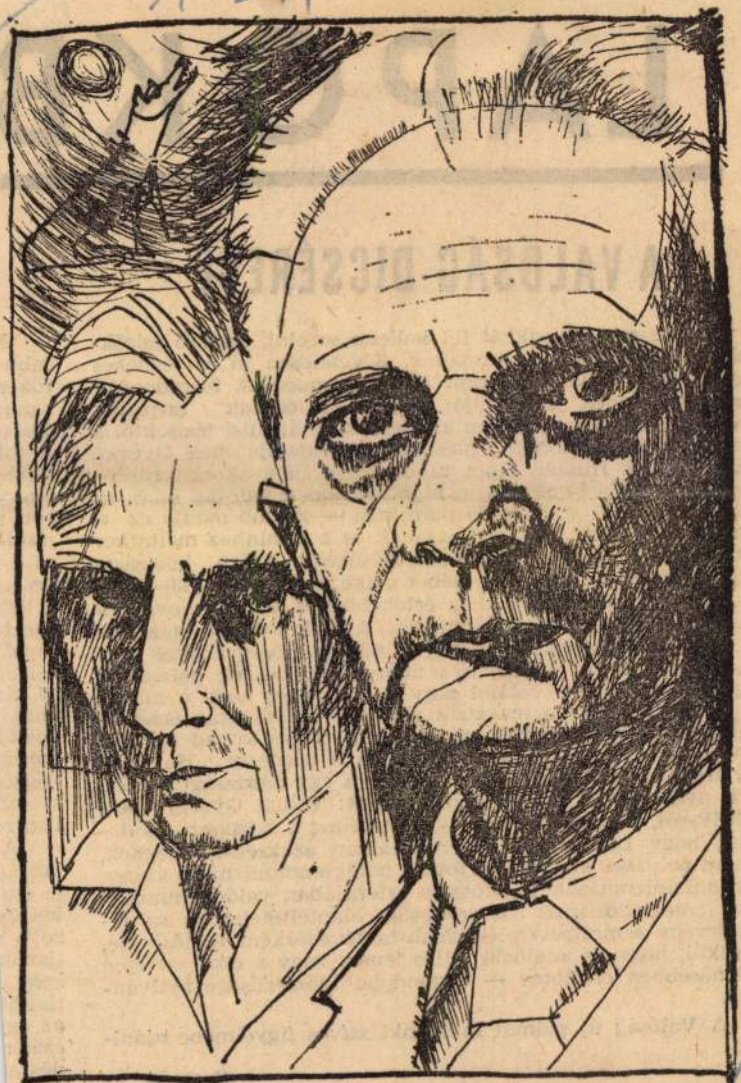

Nagy László rajza

LAPOKB

A VALÓSÁG DICSÉRETE

Szinte minden cikkét föl kellene sorolni, dicsérő jelzőkkel, a **VALÓSÁG** új számának. Kivételesen jó és érdekes szám. Indító oldalain Lenint idézi. A „második forradalom" Leninjét, akinek programját „őrült lázálomnak" tartották hívei is, s akinek példátlan küzdelmét az áprilisi tézisektől a „második forradalomig", plasztikusan rajzolja meg Gyurkó László cikke. Huszár Tibor tanulmánya „a gyakorlat filozófusát" méltatja Leninben, a hipotéziseket a valóság új és új összefüggéseivel szembesítő politikust — kitűnő módja ez a lenini tanulságok újragondolásának és a Leninhez méltatlan újbálvány-faragási veszély elkerülésének. A lap kétségkívüli szenzációja Andics Erzsébet cikke, amely az 1848—49-es magyar forradalom marxista értékelésének egyes szlovák és román revízió-kísérleteivel vitázik; a cikk nyomós igazságai az indulatos fogalmazás nélkül is bízvást érvényesültek volna. Vitányi Iván tanulmánya nem polemizál, de polémiára ingerel: van abban valami naiv vakmerőség, hogy a művészi érték fogalmát a marxista politikai gazdaságtan értékelméletéből próbálja levezetni. Érdekes válaszokat ad Márkus István szociográfiai tanulmánya arra a kérdésre: „Ha rossz egy téesz, miért rossz?". De számomra egy gazdaságtörténeti cikk nyújtotta a legtöbb érdekességet: Tolnai György írása a NEP-ről. Felfedezésszerűnek tartom azt a központi gondolatát, hogy Lenin nem elkerülhetetlen szükségszerűségnek, hanem *politikai hibának* tartotta a hadikommunizmust, s hogy a kommunizmusnak az elosztás szférájában való adminisztratív „megvalósítását", a gazdasági alapfeltételek és az értéktörvény semmibevételét idealista tévedésként minősítette. Anélkül, hogy az analógia teljes lenne, vagy a cikk szerzője különösebben erőltetné — a gondolat időszerűsége nyilvánvaló.

A Valóság új számát mindenki szíves figyelmébe ajánljuk.

(faragó)

1965 OKT 23
1021

E. FEHÉR PÁL:

A szovjet irodalom – és a Nobel-díj

Nagy László rajza

1.

Az idei irodalmi Nobel-díjat Mihail Solohov kapta.

Nevét, írói nagyságát, jelentőségét azonban nem a kitüntetés teszi ismertté, ez inkább csak egy három évtizedes kivételes művészi pályafutás egyik elismerése, mely legalább oly megtisztelő a kitüntetőre, mint a kitüntetettre. Gondolkozásra serkent azonban az a tény, hogy miért *most* nyerte el e díjat a szovjet író, ennyire elkésve — mint ezt a svéd akadémia is elismerte —, miféle meggondolások vezették a stockholmi „halhatatlanokat", hogy a díj történetében *először* szocialista realista íróra essen választásuk?

A művészi indok világos. De a többi?... Nem kétséges, hogy az irodalmi Nobel-díj odaítélésénél nem kis szerepet játszanak politikai meggondolások is. Ez magyarázhatja mindenekelőtt, hogy az 1901-ben először kiosztott díjat nem kapta meg sem Ljev *Tolsztoj*, sem *Csehov*, sem *Gorkij*, viszont elnyerte *Sully Prudhomme*, José *Echegaray*, Rudolf *Eucken*, Paul *Heyse*, vagy épp a díjjal rendelkező akadémia poéta-titkára, Erik Axel *Karlfeld*. (Ki emlékezik nevükre manapság?!)

Aligha kétséges, hogy a német történész *Mommsen* díjazása — a tudós minden érdeme ellenére — igazában az általa kifejtett birodalmi eszmének szólt, s nem utolsósorban annak a császári Németországnak, mely hitt ebben. De hát *Churchill* sokat emlegetett irodalmi Nobel-díját is nehezen értelmezhetnénk a „tiszta művészet" előtti hódolat jeleképpen.

A svéd akadémia döntését azonban akkor is motiválták politikai indítékok, ha valódi nagyságra, korunk klasszikusaira esett a választása. Romain *Rolland* Nobel-díja például *politikai díj volt abban az időpontban*, jelentős haladó tett az első világháború Európájában. 1915-ben még elrettenti a svédeket a francia és a német nacionalista sajtó Rolland-ellenes rágalomhadjárata, s nem osztják ki a díjat. A következő évben azonban Rolland megkapja a kitüntetést, s naplójának tanúsága szerint maga sem irodalmi munkásságának méltányolásaként értelmezi ezt, hanem közéleti szerepének elismeréseként, s ezért féltheti „függetlenségének" látszatát. Kevésbé haladó tett volt az akadémia részéről, amidőn 1933-ban és 1958-ban *orosz* íróknak ítélte oda a díjat: előbb az emigráns Ivan *Bunyinnak* (mellőzve Gorkijt), majd Borisz *Paszternaknak*, (mellőzve Solohovot), egy olyan regényért, mely célpontja lehetett szovjetellenes hecc-kampánynak.

Az utóbbi évek kitüntetettjeinek névsorát szemlélve azonban a pozitív irányú változás tűnik szembe: *Andric* vagy *Sartre* az emberi haladás, a humánum művészei. Mellettük elkötelezni magát az akadémiának a XX. századi világirodalom valós értékrendjének elismerését jelenti. *Solohov* kitüntetése tehát az idők jele, s mondhatni: logikusan előkészített döntés, mellyel a polgári világ (melynek egyik legfőbb irodalmi „bírósága" a Nobel-díj bizottság) mintegy elismeri a szocialista realizmus művészetét.

2.

Solohov Nobel-díja a szovjet irodalomnak is szól, melynek ő a legmarkánsabb egyénisége. Ez az igazság lassanként közhellyé merevedik, holott van fedezete. Solohov legalább háromszor adott új lendületet a kortársi literatúrának, háromszor teremtett — ha tetszik — „divatot", volt elindítója tematikusan is, művészi felfogásban is új áramlatoknak. A *Csendes Don*, a *Feltört ugar* első kötete és az 1957 újévjén megjelent elbeszélés, az *Emberi sors* — mind-mind valami újra, szokatlanra biztattak. A *Csendes Don* a romantikus forradalomábrázolások után: csaknem elsőként adott egy, a valóság minden részletére kiterjedő képet. Őszinte alkotás ez a regény-eposz, bátor az igazságért, olyan igazságokért is, melyek esetleg a napi politika szempontjainak nem feleltek meg. Elegendő arra emlékezni, milyen kritikai vihar fogadta a *Csendes Don* egyes köteteit, hogy a történészek és kritikusok egymással versengve próbálták bizonyítani — egy lakkozott történelemértelmezés jegyében — az író „helytelen" nézőpontját. Pedig a Csendes Don éppen azzal magasodott a forradalomról szóló regények fölé, amiért kárhoztatták némelyek: a históriai igazságot művészi alkotó módon értelmező hűségével.

Ritkán esik szó a solohovi életmű töretlen folytonosságáról. A *Csendes Don* szemléletéből szervesen következik mindaz, amit az író a *Feltört ugar* első részében az új élet lehetőségeit kereső kozákokról elmond. Máig nincsen párja ennek a regénynek a szovjet irodalomban, talán csak *Zaligin* egyké't éve megjelent *Az Irtis partján* című kisregényét mérhetnénk hozzá. Solohov érdemei között azt is elő kell számlálnunk, hogy a kollektívizálás nehéz esztendeiben a nehézségekről mert írni: diadalmenet helyett annak ábrázolta ezt a munkát, ami valójában volt: szükséges, de súlyos áldozatokkal járó életformaváltásnak.

És az *Emberi sors*? Sokat írnak nálunk is, Nyugaton is a szovjet irodalom „új hullámáról", többnyire úgy, mint a fiatal írók és költők nagy visszhangot kiváltott, merész mozgalmáról. A tények azonban mást mutatnak. Valójában Solohovnak ez az elbeszélése volt az első, amelyik — egy kritikus politikai szituációban — egy irodalom egészének mutatott példát arra, miként lehet és szükséges szembenézni korábban megírhatatlannak hitt, kényesnek vélt problémákkal. Solohov bebizonyította, hogy az író pártossága nem csupán az ábrázolandó jelenségek kiválasztásában rejlik, hanem szemlélet és világnézet dolga is: a valóságot nem lakkozni kell, hanem hinni abban az emberben, aki az elmúlt néhány évtizedben elkötelezte magát a kommunizmus eszméje mellett. A héroszok helyett a *hétköznapi hősök*, az életre elszánt, titkos örömökkel, rengeteg bánattal terhelt emberek a történelem igazi mozgatói.

3.

Az *Emberi sors* megjelenése határkő. A fiatal szovjet írók egész nemzedéke meríthetett belőle bátorítást a dogmatikus illúziókkal való leszámolásra. Viktor *Nyekraszov*, Jurij *Bondarev*, Grigorij *Baklanov* kisregényei, regényei, sőt *Jevtusenko* néhány verse igazolhatja e mű feltétlenül pozitív hatását.

Határkő azonban ez az elbeszélés másként is. Az elmúlt esztendőkben a szovjet irodalom tekintélye külföldön hallatlanul megnövekedett. „Szenzációi" immár nem a mesterségesen felszított lelkesedés, vagy ellenérzés eredményei, hanem — többnyire — az adott művek valós művészi értékeiből következnek. *Szolzsenyicin* kisregénye például politikai szenzációként kezdte pályafutását a Szovjetunióban is, s kivált Nyugaton. De máig megmaradt belőle művészi ereje, igazságának szocialista humanizmusa. Solohov elbeszélésében többen a szovjet politikai változások magyarázatát is keresték. Mára azonban az elbeszélés irodalmi erényei hatnak írókra, olvasókra egyaránt.

A szovjet irodalom ma sem csak irodalom a külföld számára. Ennél többet is várnak olvasói, barátai és ellenfelei egyaránt: a híradást egy olyan társadalmi méretű kísérletről, melyet fél évszázada figyel lélegzetvisszafojtva a világ. Solohov epikája tehát nemcsak árnyaival, az emberismeret mélységével, a nyelv tökélyével tűnik fel, hanem *propaganda* is, a *legmagasabb színvonalon*. És bármennyire különösen hangzik: azért lehet sikeres agitátor, mert jó, igazi irodalom, s nem tételeket illusztráló sémákra építő pótlék. „Az a szocialista realista mű, amelyik a szovjet hatalmat támogatja" — jelentette ki többször is Solohov, ha elméleti kérdésekről faggatták. Ebben világosan benne van az a nézet, hogy az irodalom *irodalomként*, s nem más cselekvési formákban támogathatja leghatásosabban az általa vállalt világnézetet.

Ez az igazság korántsem egyértelmű ma még: rengeteg félremagyarázási lehetősége van, pro és contra egyaránt. Solohov néhány nagy vihart, helyeslést és ellenérzést fölkavaró felszólalásában — például a pártkongresszusokon — ezt az elvet védte következetesen a dogmatikus torzításoktól is, ha számonkérték a művek közvetlen visszahatását a valóságra, de más irányban is, ha mondjuk egyes fiatal írók szerették volna művészi rangjukat *nem* irodalmi eszközökkel megemelni.

A szovjet irodalom megnövekedett nemzetközi súlyában a solohovi életmű mellett annak is jelentős része van, hogy az elvet sikerült az eddigieknél pontosabban érvényesíteni, s ha Solohov *mai* helyzete a szovjet irodalmi életben sok vonatkozásban más, mint például *Tvardovszkijé*, illetve a Tvardovszkij-szerkesztette *Novij mir* című folyóirate — egy dologban megegyeznek: a szovjet irodalom létkérdése, hogy megszabaduljon az illusztráló szerepkörtől, hogy ne utólagos jegyzőkönyvvezetője legyen megtörtént eseményeknek, hanem jelzése is a társadalom fejlődési tendenciáinak.

4.

Mihail Solohov — Nobel-díjas, s ez azt is jelenti, hogy az orosz irodalom korszerű ágának, a *szovjet* literatúrának a *hivatalos* elismerése elől sem zárkózhat el már e tényeket is figyelő polgári-konzervatív irodalomszemlélet.

KASSÁK LAJOS:

Gazdag vagyok

Hogy ki szült engem s a külvárosi sövölvények között majdnem gyermeki ártatlansággal kinek a szeretője lettem — erről nem beszélek.
Becéző szavak egy szív mélyéről s ó első csókjaim elfelejtettelek benneteket más sodrások ragadtak el más csillagzatok fényében.
Nincs akit gyűlölök.
Nincs akit imádok.
A mérleg kiegyensúlyozottan játszik kezemben s mindenkit testvéremnek nevezek.
Nemcsak hozzád szólok te hosszúhajú hányavetin kakaskodó siheder és nemcsak hozzád szólok te bódultan kószáló csitri, aki önfeledten szép hosszú lábaidat mutogatod.
Az öregek éppen olyan kedvesek nekem mint a fiatalok. És végül nem én vagyok az a farkas aki báránybőrbe öltözött.
Mindazt a kudarcot és győzelmet tövist és rózsát amit összeszedtem életemben hogyan is dobhatnám szemétre.
Nem voltam talán a lázadók között akik milliók nevében indultak harcba úgy vélték ma vagy holnap célhoz érnek s egy szerencsétlen napon elnyelte őket a tenger.
Talán nem tudok semmit Dunkerque-ről Sztalingrádról Berlin utolsó óráiról.
Elfelejtettem volna az emberek megszámlálhatatlan vonulatát a halál kamrái felé reménykedőn egy különös csillag feltűnésében egy hangban amely a fegyverek összetörését parancsolja.
Nem felejtettem el semmit és nem hunytam le a szemem a kiömlött vér láttán.

MAKAI IMRE:

SOLOHOV MŰHELYÉBEN

Nem tudtam én, milyen fába vágom a fejszémet, amikor tizennyolc évvel ezelőtt — akkor még zöldfülű fordító létemre — elvállaltam a Csendes Don megmagyarítását. Csak azt tudtam, hogy ez a regény remekmű; hogy szerzőjének zsenialitása kitetszik a németből készült, cenzúra-csonkította s a legsajátosabb stílusjegyeket mellőző első magyar fordításból is és hogy ezt a műalkotást mindenáron tisztességesen, tehát az eredetit minden vonatkozásban — tartalmi teljesség, színek—ízek, hangulatok tekintetében — a lehető legjobban megközelítve át kell plántálni magyar talajba...

Egy mű erényei és hibái fordítás közben derülnek csak ki igazán. Akár tárgyi, akár művészi baklövést követ el a szerző, nyomban tetten éri a fordító — és mindig sajnálattal, mert hisz kínlódhat, törheti a fejét, hogyan küszöbölje ki a hibát. Ez olyan íróknál fordul elő, akik nem látják pontosan, világosan, filmszerűen, vagy inkább életszerűen azt, amiről beszélnek. Solohov hál' istennek — nem tartozik ezek közé a hanyag elbeszélők közé. Bármelyik munkájának átültetésén dolgoztam is — néhány eddig még soha le nem fordított novelláján kívül minden művét tolmácsoltam —, azt tapasztaltam, hogy nemcsak bátran hozzá mer nyúlni az eleven élet legbonyolultabb és legkényesebb problémáihoz, nemcsak hitelesen, a valóságnak megfelelően, minden szépítgetés nélkül ábrázolja azokat, hanem — és most éppen ezt akarom hangsúlyozni — ehhez megkeresi és meg is találja a megjelenítő erejű, plasztikus művészi kifejezést, formát.

Valóságszerűen, szuggesztíven ábrázol embert, környezetet, természetet egyaránt, úgy hogy nemcsak a lelki, hanem szinte már a testi szemünk előtt is pereg az élet. Ez — hiába keresnék jobb szót, nem találnék — varázslat! Amikor a Csendes Dont vagy a Feltört ugart fordítottam, valósággal ott éltem a Don partján, ahol akkor még sose jártam, együtt örültem a kozákokkal — szándékosan nem regényhősöket mondok, mert számomra azok *élő* emberek voltak —, és ha meghalt valamelyikük, ugyanúgy meggyászoltam, mintha közeli hozzátartozóm, atyámfia pusztult volna el.

Hogyan űzi Solohov e varázslatot? Ennek titkát kutattam, amikor minden ízét-részét szétszedtem az orosz műnek, hogy aztán összerakhassam — magyarul.

Nagyjából a következő megállapításra jutottam:

Solohov az ábrázolás megragadó életszerűségét a tipizálás és az egyénítés teljes harmóniájával, dialektikus egységével éri el. Nézzük például Grigorijt. Típusa a forradalom és az ellenforradalom között vergődő, kozák középparasztnak, mégis sajátos, mással össze nem téveszthető egyéniség. Gondoljunk törökös külsejére, jellegzetes orrára, arcszínére, néha ragadozó, „melehovos" tekintetére. Persze nem csupán külsejében, hanem karakterében is vannak csakis őrá jellemző vonások. És akik csak egy-egy pillanatra haladnak át a színen? A szerző azokról is tökéletes pillanatfelvételeket készít. Figurái nem afféle megszemélyesített eszmék, vagy éppenséggel jelszavak, hanem a szónak már-már betű szerinti értelmében hús-vér emberek.

Nemcsak egy-egy ember, hanem egész közösségek ábrázolása is plasztikussá kerekedik nála; írásaiban a jellemek, tehát az érzelmek, a cselekvések teljességét, az élet teljességét találjuk meg. Hogy ismeri a legkülönbözőbb természetű embereket! Azok között, akikkel összehoz bennünket, akad víg, mogorva, lobbanékony, csigavérű, kegyetlen, jószívű, szenvedélyes, érzéktelen, kacér, álmodozó, gyakorlatias élhetetlen, nagyvonalú és kicsinyes egyaránt. És a különböző figurák különböző cselekvéseinek területe! Még nagyjából is nehéz lenne felsorolni.

Solohov teljesen eltűnik a cselekmény és alakjai mögött. A legepikusabb író, akit valaha olvastam. (Még Tolsztoj is elénk lép néha a Háború és békében, és ha nem is első személyben beszél, tudjuk, hogy *ő maga* adja elő történelmi-filozófiai fejtegetéseit. (Csak egy-egy kivételt tudnék említeni: a Csendes Donban a „Drága puszta!" kezdetű, a doni sztyeppéhez szóló költői szárnyalású prózai ódát, a Feltört ugarban a Davidov halálát meggyászoló lírai betétet.

A solohovi ábrázolás eszközeiről sokat lehetne beszélni, de e helyen csak egykettőről ejtek szót. Más író is említ művében ízeket, szagokat, de olyan elemzően senki, mint Solohov, úgyhogy nála nemcsak formákat látunk, hanem szagokat, ízeket is érzékelünk, és ezáltal még inkább a három dimenziójú világban érezzük magunkat, ellentétben a többnyire két síkban tartott regények olvastakor tapasztalt benyomásokkal.

A gyakran fel-felrajzolt természeti képek sohasem öncélúak, nem arra szolgálnak, hogy a művész megcsillogtassa ragyogó megfigyelő és leíró képességeit. Minden természetfestő szakasz valamilyen összefüggésben van valamelyik szereplő belső életével. A regény utolsó lapjain a kiégett puszta képe és Grigorij lelkiállapota olyan szoros kapcsolatban van egymással, hogy a kettő csakis így, egymás mellett érthető meg teljesen.

A kozákság sokoldalú, sokrétű, sajátos, külső és belső világát olyan sajátos stílus és nyelvi eszközök bőséges felhasználásával tárja fel, hogy néha bizony még az orosz olvasó is segítségre szorul az egyes tájszavak, illetve tájnyelvi alakok pontos megértéséhez. Elsősorban erre céloztam, amikor vállalkozásom merészségéről beszéltem. Én ezt a segítséget a Csendes Don első kiadása után tizennégy évvel kaptam meg, igaz — első kézből: maguktól a doni kozákoktól, amikor három esztendeje Vjosenszkajába utaztam avégett, hogy a saját szememmel lássam a doni tájakat, a doni embereket, megismerjem, életkörülményeiket, otthonukat, munkaeszközeiket, és mindenegyebet, ami még pontosabban megfejthetővé és még hívebben visszaadhatóvá teszi a solohovi kontextust. A legújabb kiadásba már beledolgoztam ennek az utazásnak az eredményeit, mert az eredetihez még közelebb álló magyar szöveget akartam adni az olvasó kezébe.

Sobor Antal: Fa

RÁDIÓ:

Esti Krónika

Szeretem a híreket s hasztalan igyekszem magam lebeszélni erről a káros szenvedélyről. Pedig ha összeadom az időt, amit újságolvasásra, távirati irodai jelentésekre, külföldi napilapokra, rádióhírekre, filmhíradókra elpazaroltam: ezalatt újra elolvashattam volna a *Háború és békét*, az *Isteni Színjátékot*, az *Elvesztett illúziókat*. Jutna időm az íróasztalon tornyozódó újdonságokra, melyek hónapról hónapra csak szaporodnak, ahelyett, hogy fogynának. Nem lenne állandó bűntudatom, hogy még mindig nem olvastam el Gehlen *Szociálpszichológiáját*, Marcuse Freud könyvét, Bernal tudománytörténetét. Remekműveket és izgalmas olvasmányokat mulasztok el hírszenvedélyem miatt.

Hiába. A reggelhez nemcsak az első cigaretta, az első kávé tartozik, hanem az első hírek is. Lehet, hogy csak szégyellem bevallani, de ahányszor bekapcsolom a rádiót, kezembe veszem az újságot, titokban mindig abban reménykedem, hogy most fogom meghallani a NAGY HÍRt, amire két évtizede várok, mióta tagja vagyok a hírlesők szektájának?

Persze, ha valaki megkérdezné, mi is az a NAGY HÍR, melynek reményében annyi mindenről lemondtam, bajban lennék. Hisz a NAGY HIRnek valahogy így kellene hangzania: Kedves Hallgatóink, örömmel közöljük, hogy mától kezdve minden ember bölcs és jó lett. A világ pedig gazdag. Szíveskedjenek tehát kiválasztani maguknak a megfelelő autót, villát vagy ingyenes szállodai lakosztályt. Sietni nem kell, jut mindenkinek bőven.

Nem, NAGY HÍR nincs. Szerencsére csak hírek vannak, csupa kisbetűs hír. Mindennap más és más, kifogyhatatlanul. Ezért csillapíthatatlan a hírszomjunk.

Az Esti Krónika ha nem is akkora újítás a hírszolgálat történetében, mint a kerék az emberiségében, mégis valami ahhoz hasonló. Hisz az olyan hír, mint a Kennedy-gyilkosság, Hruscsov leváltása vagy a kasmíri háború, mely minden „tálalás nélkül" leköti a figyelmünket, vajmi ritka. A kisebb híreket „fel kell dobni", hogy a hallgatók odafigyeljenek, frissebbé, színesebbé kell tenni őket, párbeszéddel, interjúval, telefonjelentéssel, technikai trükkökkel. S ezt csinálja az Esti Krónika.

Van hír, persze, melyen semmiféle trükk sem segít. Ha például 6—8 percig olvassák be a különböző vasúti csomópontok jelentéseit a ki- és berakott kocsik számáról: ezen bizony az sem segít, ha az állomásfőnökök hangját montírozzák. Egyáltalán: még mindig túl sok a „termelési hír". És ezeken belül is a szám. A riporterek által megszólaltatott igazgatók, főmérnökök, vagy termelési osztályvezetők számokban gondolkodnak. Ez természetes. A hallgató viszont képtelen rezonálni a számokra. S ez is természetes, hisz nem tudja képpé vagy fogalommá alakítani őket. Az meg már kifejezetten bosszant, ha a vállalatokat jobb kooperációra vagy munkaszervezésre szólítják fel. Ha *pusztán* erről van szó, ez az ő magánügyük, amit hivatalos úton kell elintézni. Én, a rádióhallgató, sem X úr, sem Y vállalat magánügyeire nem vagyok kíváncsi, csak a közügyekre.

De ha van hír, melyen semmiféle „trükk" sem segít, van olyan is, amely feltétlenül megkövetelné ezt. Nemcsak az olyan kirívó esetre gondolok, amikor bemondják, hogy „kaposvári telefonjelentésünk" — és aztán a bemondó felolvassa a szöveget. De felolvasták például a háborús bűnösök perének ítéletét. Vajon miért nem a bíró hangját hallottuk a tárgyalóteremből, miért a bemondóét a stúdióból?

A legegyszerűbb — és leggyakoribb — „trükk" az interjú. Amikor a riporter nem maga tudósít az eseményről, hanem átadja a szót az illetékeseknek. Csakhogy az „illetékesek" rendszerint nem a legjobb riportalanyok. Nem is az a baj, hogy megbotlik a nyelvük, hanem hogy a rendelkezésükre álló rövid idő alatt képtelenek összefoglalni a lényeget. S ilyenkor az ember arra gondol, nem jobb-e mégis, ha szakavatott riporter számol be az eseményekről. De aztán eszébe jut, milyen unalmas lenne, ha huszonöt percig egyi beszámoló követné a másikat. Interjúk, telefonjelentések, riportok váltakozása, a híradás ritmikája: ez is hozzátartozik a figyelem felkeltéséhez. S az Esti Krónika legnagyobb érdeme: jó ritmusa.

Azt jelenti ez, hogy a módszer semmit sem számít? Ha érdekes a hír, érdekes tálalás nélkül is, ha nem, akkor a legjobb tálalás sem segít? Aligha. Hallgattam egy beszámolót a traumatológiai kongresszusról. Untam. Aztán a barlangkutatók konferenciájáról. Ez érdekelt. Holott a barlangkutatás semmivel sem inkább szívügyem, mint a traumatológia. Az igazság az, hogy a legtöbb téma érdekes is, meg nem is. S az igazi trükk: megtalálni benne, mi érdekli a hallgatót.

Gyurkó László

KÉRY LÁSZLÓ SZÍNHÁZI LEVELE:

Két új magyar darabról

Két fiatal szerzőnek volt bemutatója a múlt héten: Salamon Pál első, Csurka István pedig második darabjával jelentkezett. Mindketten mai életünknek tartanak tükröt. Érdemes figyelnünk frói egyéniségük komolyságára, friss szempontjaikra, s *last but not least* arra a nem lebecsülendő tényre, hogy mind a ketten épkézláb — ha nem is hibátlan vagy kiemelkedő — drámával örvendeztették meg a magyar színpadot.

Salamon Pál színműve, a *Magadra kiálts* a társadalmi és egyéni erkölcs nagyon időszerű problémáit feszegeti: az együttérzés, a másokon való segítés, a felelősség kérdéseit. A társadalmi konszolidációnak — s ez alól a szocialista társadalom sem kivétel — természetes velejárója, hogy az emberek, talán egyenes arányban életkorukkal, igyekeznek kialakítani és megőrizni a zökkenőktől mentes, nyugodt életet. Ez az egyensúly nagyon gyakran a mi viszonyaink közt is a felelősségtől való menekülés, a mások érdekeit semmibe vevő közönyösség és önzés árán érvényesül. Vannak persze, akik igen érzékenyen reagálnak a zökkenésmentesség és a közöny életstílusára. Bizonyára ilyenek a fiatalok, a fogékony érzékenységű és erkölcsiségű emberek, azok, akiknek még nincs kialakult pozíciójuk a megalkuvások szövevényében.

Salamon drámája két ilyen fiatalt mutat be, Török Pétert, egy keserű szemléletű ifjú ügyészt, aki végül is a sima életstílus mellett dönt és Fráter Annát, a kezdő orvosnőt, aki mindvégig kitart a felelősség, az együttérzés, a tevékeny segítés elve mellett, mert úgy érzi, csak így őrizheti meg emberi rangját. Lelke mélyéig felkavarta egy gyermek halála, akit talán már nem is lehetett volna megmenteni, de mindenképpen meg kellett volna próbálni. Viszont elsősorban éppen ő nem mert, nem tudott ebbe a kísérletbe belevágni.

A másik oldalt, a nyugalmas életstílust Meszlényi képviseli, egy szanatórium vezetője. Valamikor nagyrahivatott tehetség volt, de a kényelmesebb megoldást választotta, s kedélyes-okos, némileg nagyképű, de mindenesetre „kiegyensúlyozott" emberré vált, aki minden helyzetben igyekszik megőrizni a feddhetetlenség látszatát. Azon a kemény vizsgán azonban, amelynek Fráter Anna érzékenysége és szigora aláveti, menthetetlenül elbukik.

A három főalak közül egyik sem egysíkú, első pillanatra átlátható drámai karakter. Igy az írónak lehetősége nyílik problémáját elevenen megközelítenie, bizonyos szélső álláspontoknak kiegészítését és korrekcióját is nyújtania. S ugyanez a módszer mozgalmasságot biztosít maguknak a jellemeknek is: megismerünk valakit, határozott képünk alakul ki róla, s a következő jelenetben rájövünk, hogy az illető mégsem egészen ilyen, a róla alkotott képet ki kell igazítanunk. A dráma egyik fő érdeme éppen ebben a dinamikában rejlik. Másik nagy érdeme az a javító szenvedély, amely már a szokatlan címben is kifejezésre jut.

A belső ellentmondásokra építő jellemzési mód, sajnos, nem jár minden esetben teljes sikerrel. Ilyenről valójában csak Meszlényi alakjával kapcsolatban lehet beszélni, talán mert a figurának gazdagabb irodalmi-színpadi előzményei vannak, mint a két fiatalnak, akikben a mai ifjúság bizonyos típusainak kellene életre kelni. Sajnálatos ez azért is, mert az írót nyilvánvalóan jobban érdeklik ezek a fiatalok Meszlényinél, s jobban érdekelnek persze bennünket is.

A jellemzésnek ez a fogyatékossága jórészt bizonyos gondolati és stiláris egyenetlenségre vezethető vissza. A darab szereplői, különösen Török és Fráter Anna, szívesen bocsátkoznak bele az élet nagy kérdéseinek boncolgatásába. Ez önmagában nem lenne hiba, de a fejtegetések olykor felhígulnak, a filozófikus igény banalitásba torkollik, s ha maga a gondolat megállná is a helyét, a stiláris közhelyszerűség akkor is megfosztja hitelétől. Az a benyomásunk, hogy a darab kidolgozása néhol elsietett.

A Katona József Színház előadásán *Básti Lajos* a szerep lényegének és különösségeinek szerencsés-fölényes megragadásával állította elénk Meszlényi alakját. *Kálmán György* (Török) és *Váradi Hédi* (Fráter Anna) megtette, amit tehetett, nem rajtuk múlt, hogy szavuk nem volt mindig hiteles.

Csurka István komédiája, *Az idő vasfoga* látszólag azoknak a szatíráknak a sorába tartozik, amelyek a szocializmus viszonyai közt tenyésző bürokráciát és karrierizmust ostorozzák, s kétségtelen, hogy a darab nemegyszer fakaszt nevetést e jól ismert társadalmi nyavalyák rovására. De ezúttal nem olyan vígjátéki hős pályafutását látjuk, aki egyre mélyebbre süllyed a visszaélések ingoványában, s éppen erre a süllyedésre építi egyre emelkedő karrierjét, mígnem elcsúszik valamin, s elnyeri méltó büntetését. Éppen ellenkezőleg: ebben a darabban a kezdeti visszaélés teljesen kiküszöbölődik, s a karrier magasba ívelését nem követi csúfos bukás. A rendhagyó szatíra nem egy ember elzülléséről, hanem megjavulásáról szól. Egy részegeket fosztogató tolvaj, köznyelven „markecoló" bizonyos körülmények összejátszása folytán becsületes honpolgárrá válik, országos intézet vezetőjévé. (S az intézet ráadásul nagyon eredményes munkát végez az alkoholizmus elleni küzdelemben.) Hasztalan áhítozza vissza a vagányélet örömeit, a börtön „szabadságát", amellyel szívesen felcserélné a magas hivatal rabságát, hasztalan nyúl az „önfúrás" eszközéhez — felettesei nagyon jól tudják, honnan jött, de szívesen elfelejtik a múltját, mert nekik csak az a fontos, hogy jelenleg hasznosan dolgozik.

Ez a fejetetejére állított cselekmény bőven kínálja a nevettetés alkalmait. De ezúttal nem annyira rendszerünk gyengeségein nevetünk, mint inkább erején. Azon az *ad absurdum* vitt, de valójában csak helyességgel fogadható eseten, hogy egy bűnözőt „elkap a gépszíj", s kénytelen-kelletlen tisztességes emberré válik. Társadalmi rendszerünk nem visszafelé nyomja, hanem előre kényszeríti. Rászorítja, hogy tisztességesen és jól éljen. Lehet, hogy ez túlzott optimizmusnak hat, de mikor volt szokás rosszneven venni egy vígjátéktól az optimizmust?

Csurka a bizarr alapötletet könnyed és sajátos színezésű humorral bontja ki három felvonásban. Állandó forrása a komikumnak a vagányvilág alakjainak és emlékeinek szembesítése a hivatalviselő emberek életformájával. A darab a pesti alvilág színeit nem túlozza, s általában nem a jóízlés rovására enged utat a jókedvnek. Az alakok többnyire mulatságosak, valamennyien világosak, áttekinthetőek, képletszerűek, nincs szó magasabb értelemben vett karakteralkotásról. A dialógusban van íz és kellem.

Várkonyi *Zoltán*, az Ódry Színpad előadásának rendezője igyekszik friss ütemet adni a helyenként elkényelmesedő cselekménynek, s számos játékötlettel toldja meg a szerző leleményét. *Darvas Iván* jókedvű lendülettel játssza Kenéz Pált, alakítása különösen a harmadik felvonásban válik sokrétűvé. *Bárdy György* igen meggyőzően rajzol egységes portrét a vagány és a fontossága tudatában levő főellenőr kettős arcéléből. *Halász Judit* rendkívüli bájjal, kifejező arcjátékkal és mozgással, hiteles dialektussal formálja meg Angelát, a naivnak látszó, de nagyon is céltudatos vidéki lányt.

CSÓK ISTVÁN CENTENÁRIUM

CSÓK egy évszázaddal ezelőtt született, mégis sokan ismertük őt személyesen, még a fiatalok is. Azért ismerték annyian, mert mindenkivel szívesen beszélgetett, emberi magatartása összetartozott festészetének humanista attitüdjével. Talán még senkinek sem jutott annyi dekórum, mint Csóknak. Magyarok számára elérhetetlen, egykori külföldi aranyérmektől — ezeknek a nagyságát már csak történetileg tudjuk értékelni — a Magyar Népköztársaság magas kitüntetéséig, mindent megkapott.

Élete csaknem három emberöltő. Alkotói éveiből két festő pályafutása is kitelnék. Stílusa is sokszor változott. Csók István a magyar művészettörténet jelentős része. Fellázadt az akadémizmus ellen — melynek iskoláját dícsérettel kijárta. Mindig újat akart. Hogy a mai szemünkkel nem látunk itt a Nemzeti Galéria emlékkiállításán mindent újdonságnak? A maga idejében az volt. Csók István megtalálta a színt. A tónusok helyére a színlátást helyezte, a merev kánonok helyett szabadabban komponált.

PÉLDÁTLANUL tehetséges volt. Ha — mondjuk — a *Műteremsarok* nem született volna meg, azt mondanám, hogy ilyen komplikált elrendezést — fekvő akt és a tükörből látszó önarckép rafinált térhatását — lehetetlen megoldani. De éppen ez a különleges képessége korlátozta is. Azonban nem az üres bravúr jellemző rá, inkább úgy mondanám, szerette, ösztönösen kívánta az *erőpróbát*. Művészi alkata játékos, könnyed, bár a festést komolyan vette.

Csóknál nem volt különösebb jelentősége a szűkebben vett témának, a narratív elemnek. Nem érzek pszichopatológiai indítékot a Báthori Erzsébetnél, sem fülledtséget, akár „egészséges erotikát" — inkább tartózkodást — az aktképeinél. Nem szabad kritikai realizmust belemagyarázni a *Cselédszerzőnél* című festménybe, bár a szociális együttérzés kétségtelenül egyik összetevője az ilyen képeinek. Nem érzek misztikus lelket a *Nirvána* hatalmas kompozíciója mögött. Mindez a piktura formanyelve volt a századforduló idején. S a későbbi „párizsias" mondén — mondjuk — pikáns festmények sem jellemzik Csók Istvánt. A *szüzsé* csak kerete volt a festésnek, Csók néha munkaközben változtatta meg a tárgyát, mint az *Arváknál*. Ezt különben a Csók *oeuvre* egyik — bár korai — legjobb darabjának tartom.

MONDANIVALÓJÁT nem a hangzatos című tablókból hallom ki, hanem — igaz, áttételesebben — a *Tulipános láda* című képből. Párizsban festette, amikor a honvágytól szenvedett. Őszinte nyerseségükben veszi át a pingálás harsány színeit, a folklorisztikus jegyeket. A magyar festészetben Csók fedezte fel a népművészetet, de kontrollal nézte a képeit ha, „... *túltengett bennük a »néprajz«*". Máskor, egy levelében ezt írta: „*A tulipános láda — a szimbólum*". Ez hűségnyilatkozat — Párizsban — hazája és a nép mellett. Úgy mint korábban a fehérfalú református templom belsőbe állított parasztlányainak megfestése volt. („*Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre*"). Az 1910-ben festett *Tulipános láda* a kiállítás legmodernebb képe. Akár be lehetne küldeni egy mai jó tárlatra, ragyogna élénk színeivel és illenék az újabb a síkábrázolást követő művek közé.

Nem hinném, hogy ünneprontás, ha megjegyzem, hogy Csók István kvalitásos művei mellett súlytalan festmények is helyet kaptak az emlékkiállításon. Persze megértem a rendezés szempontját: ritka az ilyen alkalom, hogy egy *oeuvre* teljességében, őszintén, kendőzetlenül mutassunk be. De mégis, talán jobb lett volna kevesebbet kiállítani, kevesebb teremben. Csók is jobban örült volna ennek. Kevés művész nézte a saját munkáját annyi önkritikával, mint ő. És egyedülálló az a derűs önirónia, ahogy ez a művész a hibáit, engedményeit — mint mondogatta — „*ezeket a bútorképeket*" szemlélte. Mennyi szeretettel emlékezett vissza Csók, elhunyt barátjának, az udvarias, finom Ferenczy Károlynak kemény, majdnem bántó, de szigorúan etikus bírálatára!

DE NE LEGYÜNK olyan szigorúak. Mondhatnám, hogy egy *ilyen* kiállítást is nézzünk dialektikusan ...*et nos mutamur*. Én, például, rengeteg értéket fedeztem fel a *Dolce far niente* című miniatürben, melyet Csók kínlódva, szégyenkezve, a jó vásár reményében — aztán nem vették meg a képet — festett. Mindenesetre későbbi korszakának a művei, a férfiarcképek, az épülő *Margithíd* realista — ha úgy tetszik — ipari tája (1937) és a — kislányáról festett — gazdag, dús, színpompás, *Züzü* sorozat maradéktalan remekművei nem vitathatók.

Frank János

Nagy László
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1965 NOV

1021

Nagy László: Illusztráció

népművelés

XII. ÉVF. 11

AZ ORSZÁGOS NÉPMŰVELÉSI TANÁCS FOLYÓIRATA

Nagy László
Grafikus

M.D.K.

Déry Tiborról készült
rajza.

Rév Pál: Az Élet és Irodalom Lobogatóban Déry Tiborról
Élet és Irodalom, 1966. jan. 8. – 12 lap

M.D.Y

Nagy László
grafikus

Mandelstamról készült
rajza.

E. Fehér Pál: Mandelstam mai szemmel
Élet és Irodalom, 1966 jan. 15. – ½ lap.

M.D.K

Nagy Károly
grafikus

Tóth Árpádról készült
rajza

Tóth Eszter: Non ignoravi
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 16 - 6 lap

M.D.K.

Nagy László
grafikus

Gellért Andor Endre – ről
készült rajza

Illés László: Két mártír író.
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 2. – 8 lap.

M.D.K

Nagy László
grafikus

„Ömarchép"

Simon Sztocin: Nagy László
Élet és Irodalom, 1966. ápr. 2-3 lap

Nagy Lászlóc
Grafikus

M.D.Y

Hajnal Annáról
készült rajza

Faragó Vilmos: Hajnal Annánál
Élet és Irodalom, 1967. jan. 28 - 12 lap

Nagy László
grafikus

M.D.K.

Geo Milevről készített
zajra

Geo Milev: Apokalipszis
Élet és Irodalom, 1965. ápr. 10 - 11 lap

Nagy László
Grafikus

M.D.K

Solohovról készült rajza

(i): Solohov az írószövetségben
Élet és Irodalom, 1965. máj 15 - 1 lap

M.D.V.

Nagy László
Grafikus

Mándy Iván ról készült
rajza.

Kotona Éva: Mándy Iván mál
Élet és Irodalom, 1967. jan. 14 – 12 lap

M.D.K.

Nagy Károly
grafikus

Harsányi Ferencről készített
rajzot.

Réz Pál: Harsányi Ferencről
Élet és Irodalom, 1966. dec. 3-12 lap

M.D.K

Nagy László
grafikus

Vészi Endréről készült
sajza

Katona Éva: Vészi Endréről
Élet és Irodalom, 1966. nov. 5 - 12 lap

M.D.K.

Nagy László
grafikus

Somlyó Györgyről készült
rajza.

Erki Edit: Somlyó György
Élet és Irodalom, 1965. nov. 13-12 lap

Nagy Károly

Kiállítása nyílt festményeiből a
Kőbányai gyógyszergyár művelődési
házában

N. N.: Festmények és grafikák

Nagy László

rajza (repr.)
(Veres Péter)

Jelenkor VIII. évf. 1. sz. 1967. jan., 22. l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Nagy László

Festménye van dr. Újszászi Kálmán sáros-
pataki gyűjteményében.

Vurucz Gy.: Századok kincse...; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 18. l.

Nagy László

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán megvételben részesült 15. sz. pályamii ~~egyik~~ közlekedési tervezője.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 3.l.

Nagy László
grafikus

Részt vett a tárlaton:

Gabányos Ferenc: Ex libris kiállítások.
Művészet, 1971. március - 34 lap.

MDK

Cs.Nagy László

Kiállitási kritkka

Nógrád 1968 aug.11.

ETVÉDELMI HIVATAL
GYETEM TÉR 5.
: 385-179

Tárgy: _____

_____

_____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

MDK

Nagy László, grafikus
Költő

Nagy László – akkor még a képzőművészeti főiskola hallgatója – volt az, aki Kokas Ignácot Pestre kerülésekor tanácccsal segítette. „Sokat köszönhetek neki" – így Kokas Ignác.

Harangozó Márta: Kokas Ignác köpönyege

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 21.

1971 MÁR 2

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Nagy László

KIÁLLÍTÁS 1071

Nagy László kisgrafikáiból

Vasárnap, *március 7-én* kiállítás nyílik Cegléden, a fegyveres erők klubjában Nagy László grafikus kisgrafikáiból. Műveinek több darabja — főként ex libris — a múlt év végén Budapesten, a nemzetközi ex libris-kiállításon szerepelt.

Magyar hidroglóbus Kairóban

A mától március 23-ig nyitva tartó kairói vásáron magyar kiállítók is jelen lesznek: a Hungexpo rendezésében hét

Nagy László

rejia (repr.)
(Portré Szécsi Margitról)

Új Írás VII. évf. 3. sz. 1967. márc., 79. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Nagy László
ÉLET ÉS IRODALOM
1965 NOV 20.

1021

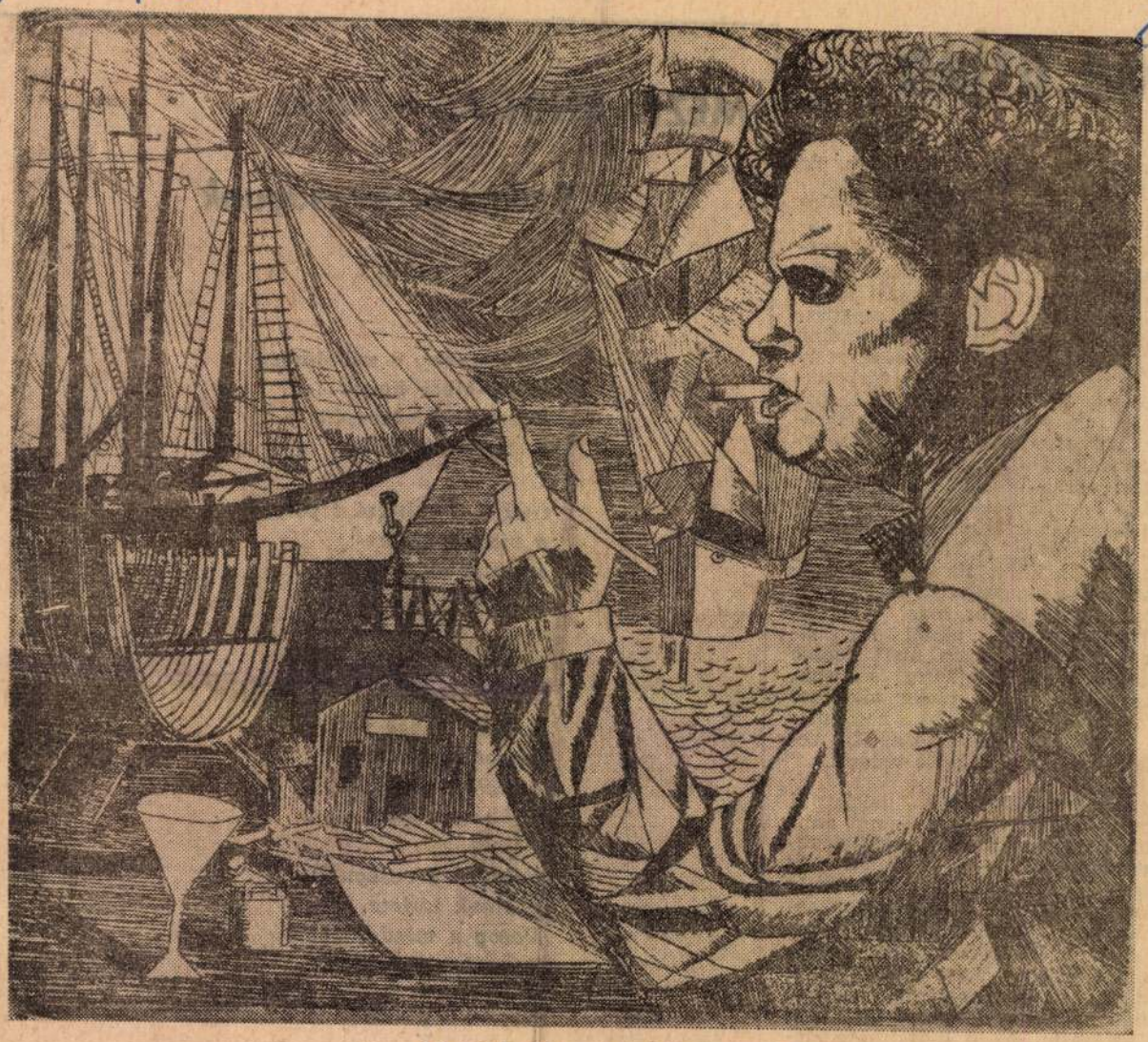

Nagy László: D. Thomas arcképe (rézkarc)

DYLAN THOMAS:

Csöndben ne lépj az éjszakába át

Csöndben ne lépj az éjszakába át,
Szikrázzon vén-korod, ha hull a nap;
Dúlj-fúlj, ha megszakad a napvilág.

A bölcs bár végül rendjén lát homályt,
Mert nem volt villám-cikázó ajak,
Csöndben nem lép az éjszakába át.

A jó, ki hullám-üttön jajt kiált,
Mert zöld öblön csepp tett is lángra kap,
Dúl-fúl, ha megszakad a napvilág.

A vad, ki naphoz kapkod s búg imát,
S ím késve eszmél: csupa kín a nap,
Csöndben nem lép az éjszakába át.

A zord tudja, bár verje vaksiság,
Hogy lehet meteor-szemű, ki vak,
Dúl-fúl, ha megszakad a napvilág.

Apám, míg lábad bús oromra hág,
Düh s könny között átkozd vagy áldd fiad,
Csöndben ne lépj az éjszakába át,
Dúlj-fúlj, ha megszakad a napvilág.

Nagy László
fordítása

ene útján

igazgatója: Mihalovich Ödön. És még egy sor olyan nagykoncepciójú muzsikus, mint Volkmann Róbert, Popper Dávid, Koessler János. Lisztet követően az ő tevékenységük emelte fel a pesti Zeneakadémiát európahírű zenei intézménnyé, ahol már méltó, megtisztelő dolog volt tanítani és tanulni. Általuk kapcsolódott be Magyarország az európai zeneélet vérkeringésébe, általuk szűnt meg a magyar tehetségek hátrányos helyzete. Milyen sokatmondó a Pozsonyban felnőtt ifjú Bartók elhatározása, aki a bécsi Konzervatórium és a Pesti Zeneakadémia közül az utóbbit választotta továbbtanulása színhelyéül. A nemzeti érzelmektől is fűtött Bartók azért választhatta nyugodtan a magyar iskolát, mert akkor már volt ott olyan professzor, akitől tanulhatott; Thomán István Liszt Ferenc tanítását tolmácsolhatta számára, Koessler János pedig alkalmas volt arra, hogy biztos, hagyományos alapokra fektesse az ifjú zeneszerző mesterségbeli tudását.

A Zeneakadémia tehát a századforduló éveiben — épp, amikor Bartók és Kodály végezték tanulmányaikat — már fejlett és nagy hírű intézmény volt, mely méltó kereteket tudott biztosítani még az ő indulásukhoz is. Mihalovich Ödön főigazgatónak pedig külön érdeme, hogy a két fiatal muzsikust, tanulmányaik végezte után nem sokkal már tanárokként alkalmazta. Az ő tanári működésük, Dohnányi Ernőével együtt, immár méltó és közvetlen folytatása lett a Liszt megszabta irányvonalnak, a művészi rang és a haladó nemzeti-népi törekvés perszonáluniójának.

A felsőfokú művészképzés ezzel Magyarországon is biztos révbe jutott, alapjaiban nem árthatott már neki sem a német akadémizmus, sem az irredenta magyarkodás hullámzása. A Zeneművészeti Főiskola nemzetközi rangú zenei intézménnyé emelkedett, ahová a világ más tájairól is érdemes volt eljönni tanulni és amely kiváló magyar muzsikusokkal látta el a belföld — és még sokkal inkább a külföld — zeneéletét.

Közismert dolog, hogy alig van a világon olyan nagyobb város, zenei centrum, ahol ne akadna legalább egy-két nagytudású magyar muzsikus. Ez a tény nemcsak

MEZEI ANDRÁS ÚJ VERSEI:

Szikrázó árvaságunk

1.

Szép szenny a születésben,
arany-bíbor burok...
Kozmosz Niagaráján
a magzatvíz zuhog.

Gyűjti a holt-ezüst port
a világűr-bibe:
áramlik az öröklét,
semmiből, semmibe.

2.

Kutyák habos pofája,
fagyott, tajtékos inv.
A csillag-törmelékek
a lét agyarain:

szikrázó árvaságunk,
a kínok tárlata.
Vacog a mindenségben
az ember egymaga.

3.

Gyöngék a látomások,
a táj igénytelen.
Alvadt kövekre dőlve
bízom, reménykedem.

Szememben pusztaságok
lobognak szüntelen.
Szaggat a tébolyult ég,
emel könyörtelen.

Forgatnak, vért zihálnak
örvényes csillagok.
Könyörtelen szabadság:
meg nem hátrálhatok!

TISZTELGÉS A TÁ

1021

Nagy László

Nagy László rajza

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1969 JUN 21

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Tersánszkyról
(2. oldal)

●

Hogyan maradhatunk rabszolgáink urai?
(3. oldal)

●

Töprengés a tanításról
(4. oldal)

vednek"

dekelt megfelelő csoportok vagy osztályok okvetlenül helyreigazítják. Osztályok nem tévednek: a harci feltételeknek és a társadalmi fejlődés feltételeinek megfelelően nagyjában és egészében megjelölik érdekeiket és politikai feladataikat."

Azt hiszem, ezért mondhatom, bizakodva, hogy a mai idők *leg-*

Nagy László

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1970 SEP 2-1

1021

A KPVDSZ kulturális napokra készül a grafikus

Napjainkban élénk vita folyik a népművelésről, kulturális életünkről. A *szakszervezetek* is keresik az újabb, előbbre vivő módszereket. *Cegléden* nemcsak a szakszervezetek tagsága, de a város lakossága is *érdeklődéssel* várja a *KPVDSZ kulturális napokat.*

Hogyan készül *Nagy László* grafikus, a *Róna Vállalat* dekorációs részlegének vezetője az ünnepségekre?

Színes *filc-toll rajzokkal* kísérletezik. A nyári élmények hangulati hatását akarja átvinni a *Kossuth Étterem* pálmakertjének falaira. Úgy kell megkomponálnia, hogy *összhangban* álljon az itt sorra kerülő *lírai, prózai* és *zenei* programokkal. Szeretné visszaadni a nyári alkony színhatását, a vibráló koraesti fényeket.

Nagy László részt vesz a közeljövőben rendezendő fővárosi *ex-libris* és *kisgrafikai* kiállításon, amelyen nemzetközi mezőnyben szeretne újabb tapasztalatokat szerezni.

Foglalkoztatja a *lemezdomborítás* is. A grafikus most *Juhász Ferenc* lírájának illusztrálásán dolgozik.

M. T.

Udvariatlan eladó
(Zsoldos raj

§ Tíz nap rendeleteiből

A vidékre telepítést indokolatlanul elmulasztó vállalatok bírságot kötelesek fizetni — intézkedik a 30/1970. (VIII. 18.) számú korm. rendelet. (Tanácsok Közlönye 34. szám.)

A szesz adóztatásáról és jövedéki ellenőrzéséről megjelent 24/1970. (VIII. 13.) TM. számú rendelet ugyanitt olvasható. Ez többek között kimondja, hogy a szeszadóért

ja a vezetői engedély kiadásának feltételeit, mikor köteles a rendőrségi hatóság a vezetői engedélyt visszavonni. Kimondja, hogy az egy évnél hosszabb időre visszavont vezetői igazolvány csak gépjárművezetői vizsga, illetőleg járművezetői vizsga sikeres letétele után adható ki újból. A visszavonás között szerepel az ittas vezetés is. Két évig terjedő időre lehet visszavonni a

MDK

Nagy László festőművész

1927.jan.14.-én nyilt meg gyüjtm.kiall.-a
a Magyar Nemzeti Szalonban.

Magyar Művészet, 1927.2.sz. 113.l.

MDK

Nagy László

K.: A N. Szalon csoportkiállitása. Nemzeti Ujság 1927. jan. 14. 11.l.

Nagy László.

A Nemzeti Szalon 1927-ben kiállitotta müveit

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK.

Nagy László

Rövid utalások életrajzával kapcsolatban

Alföld 1965 4. 143 lap.

MDK

Nagy László

Képzőművészet 1934. VIII. 74. sz. 144.l.

Nagy László építész M.D.K.

Résztvett a budapesti Orvostudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázatán

Társtervező: Töreky Dezső, Pretsch János, Halmágyi Károly, Fessel Alajos, Ancsin Mihály, Bakos Kálmán

Magyar Építőművészet 1963/2. 6-7.l.

Nagy Lóvelő

Juhász Ferenc (szajr, szepkő)

Uj Iván, 1965, 4 n. 473 old.

meg nem jelent verset. A
York-ban című ciklusból.

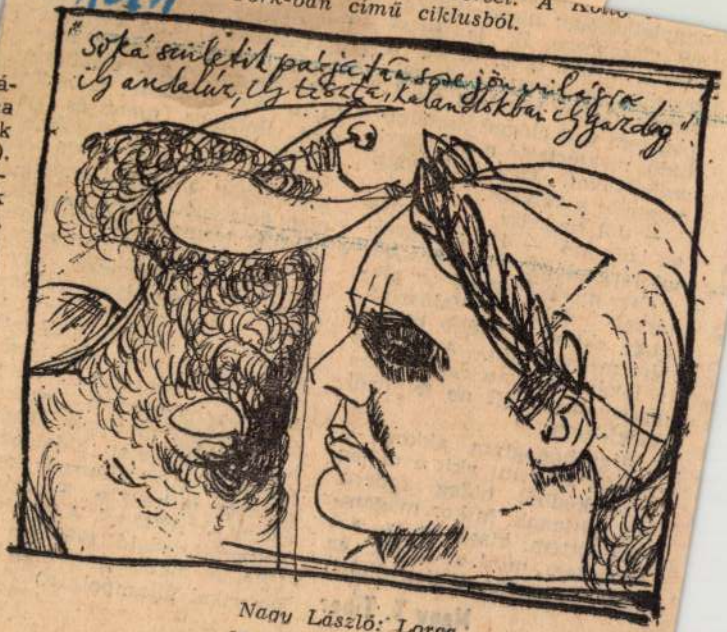

Nagy László: Lorca

— ÁRA: 1.50 Ft —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM
1964 JUN - 6

nagylelkűs
gel viszono
merte, vétk
becsületébe
kének, Gábo
ben sem volt
tudó, megsért
szabályokat.
elvetette a súly
— Jól beszél
az igazgató. —
mi tárgyaláson
szélsz, megkönny
társak dolgát.
hogy akkor enyhé
tést mérnek rád.
a lakásodon van ezóta, édes
gyermekem. El ne felejtsél
megjelenni.

(Ugy hápogtam akkor — meséli Z., mint akit a meleg vizes kádból hideg zuhany alá állítanak. Mikor magamhoz jöttem, kissé, én is azt mondtam, mint az öreg: ez igen, ez aztán fűzfagyökér!)

Nagy T. Tibor

...rd Leó életművé-
... sorsáról.
...11-én szüle-
...t végezte
... Műegye-
... mér-
...tte

...ko-
...mikai tár-
...gozatát ismerem,
...elyek érdekessége egy-
részt az, hogy olyan gondo-
latok vetődnek fel benne,
amelyek a később született
információelmélet előfutárai;
másrészt: Neumann János
jelentős mértékben ezekre
épített a kvantummechani-
kai méréselmélet kidolgozá-
sakor. A Hitler-korszak kez-
detekor otthagyta Németor-
szágot és 1935-től Angliában
dolgozott, majd 1937-ben az
USA-ba ment. (1943-ban lett
amerikai állampolgár.)

Wagy László
Grafikus

M.D.K

Pierre Emmanuelldől készült
rajta.

Timár György: Magyarországon őszintén lehetne beszélni erről.
Élet és Irodalom, 1964. nov. 21 - 3 lap.

M.D.K.

Nagy Károly
Grafikus

Simon Istvánról készült
rajza.

E.F.P.: Látogatóban Simon Istvánnál
Élet és Irodalom, 1964. dec. 19 – 12 sep

Nagy László
grafikus

M.D.K

Lorca „arcképe"
(illusztrációk)

Federico García Lorca: Az Éden-tó kettős poémája.
Élet és Irodalom, 1964. június 8 — 1 lap.

Nagy László
Grafikus

M.D.K.

André Frénaud-ról készült
rajza.

Illyés Gyula: Néhány szó André Frénaud-ról
Élet és Irodalom, 1965. április 17. - 5 lap

Nagy László
grafikus

M.D.Y.

Illusztrációk

Pipos Gyula: 17 hatvanötödik
Élet és Irodalom, 1964. szept. 12. - 2 lap.

Nagy László
grafikus

M.D.K.

Rajz

Élet és Irodalom, 1964. aug. 29. – 12 kép.

Nagy László
író

M.D.K

Rajz a Búcsúzik a lovacská-hoz
(repro)

N. L.: Költők kiránduláson
Élet és Irodalom, 1963. okt 5 – 11 lap

mdk

Nagy László

rajza: Szécsi Margit

Uj Írás 1963. 11. sz 1311.

Nagy László
grafikus

M.D.K.

Juhász Ferencről készült
rajza

— : Az Élet és Irodalom látogatóban Juhász Ferencnél
Élet és Irodalom, 1967. jan. 22. - 12 lap

NAGY LÁSZLÓ

A CEGLÉDI „RÓNA KÉPZŐMŰVÉSZ KÖR"
KIÁLLÍTÁSÁN SZEREPELNEK GRAFIKÁI

KOMÁROMI MAGDA: SZABAD SZOMBAT

PEST MEGYEI HÍRLAP, 1970. OKT. 10.

Nagy László (ötvös)

Emlitve

Szekrényesy Júlia: Pegazus a szalonmasztó kalyhán
Magyar Hírlap, Bp. 1970. szept. 8.

Nagy László, kőműves

Soproni mester.16-9-ben 125 ft-t kap a Szt.György templom épitésénél."Wegen des Gepeu bei der St.Georgen kirchen".16/9-ben a ruszti ev.templom épitésére 4.ft.ot kap./A ruszti Ochs család krónikájaban/. 172.old

Csatkai Endre: Adalékok a soproni barokk festészethez III.Az ifj.Dorfmeister,épitészet,kőfaragók,szobrászok 168.old és a művészet egyéb ágaihoz

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.23.évf.1969
Sopron

Nagy László

Szécsi Margit költőnő portréját készitette Mezei András interjuja számára, melyet "Szécsi Margitnál" cimmel közöl a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. márc. 28.
XIV. évf. 13. sz. 16. lap

Nagy László

Veres Péterről készitett rajzát bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 25.
XIV. évf. 17. sz. 3. lap

Nagy László

Fodor András költőről készitett rajzát bemutatja a lap Hernádi Miklós interjuja keretében.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 7.
XIV. évf. 6. sz. 16. lap

Nagy László, grafikus

Ex libris:

Repr.

— : Zoltán Zoltán könyve

III. lap

Könyvtáros, Tartalomjegyzék, bp. 1966. évf.

XVI/ évf.

MDK

Nagy Lánlá, [festő, grafikus, költő]

„Parasztcsaládból indult, népi kollegista és festőnövendék ...."

— : Az 1966. évi Kossuth-díjasok művei

269.

Könyvtáros, Bp. 1966. május

XVI/5.

C7

Nagy László

ötvös nia.

Kassán Hagedorn Györgyvél tanult s 1822. szept. 28án szabadult fel.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének története. Bpest. 1900. 328. l.

Brunszvick M. Teréz grófiő

festő.

Nagy László

ötvös

Poroszlói ref. tpl –

Kehely 1822

Jml

DEBRECEN

Déri-Museum: Hortobágyi leletér, II és III sz.

Ecsedi István: Debrecen város Déri-muzeuma.
Budapesti Szemle, 218-1930, 1312.

Nagy László
ötvös 1822.

Köszeghy Elemér
közlése.

Nol aldozata
sok alakot a
ossze;

A legh atalma
erejére legjel
jelenetei.

Egy tájban z j
és kiületés.
a teret. Hat
Eor. Eulönöse
juk Quercia
hatását. Mi
modjára je

Nagy László.

ötvös.

Aranyozott ezüstbe foglalt kokuszdió billikom, a visnyai (Borsod m.) ref. egyhár tulajdona. A billikom felső karimájaba vésett fölírás következő: Márkusfalusi Máriássy István kapitány ajándékozta 1811. Esztend. A Visnyai Reform. Sz. Eklesia Számárra, metszette Nagy László. (A nehány sorból azt veszemki, hogy a billikom a XVI. száradból való és a felírat későbbi.)

Pulszky Károly: Kehely és kokuszdió billikom Visnyáról. Arch. Ért., 1880 XIV. 165. l.

Nagy László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYVTÁROS
Budapest

1970 SEP

100 kötet jogyott el. Az írók másnap a TIT irodalmi anketjan vettek részt.

1021

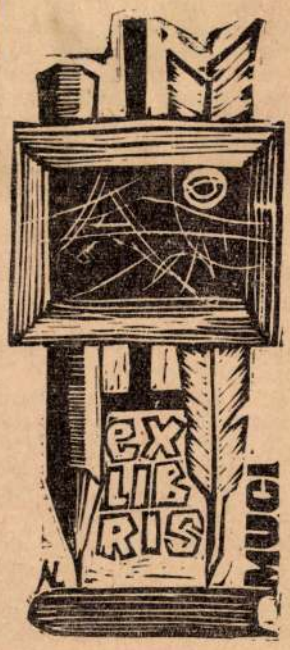

A CEGLÉDI RÓNA VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT a művelődési igények „kiszolgálása" érdekében az Aranysas bisztróban a Benedek Péter parasztfestő műveiből összeállított kis tárlat után legutóbb Nagy László grafikusművész ex-libriseit és kisgrafikáit állította ki. A fiatal művész érdeme, hogy a könyvgyűjtéshez kapcsolódó képzőművészeti élményeket ötletes összeállításban szándékozik megismertetni a presszólátogatókkal. A kiállítás látogatóit a könyv vonzáskörébe vonni kezdeményezésnek is dicséretreméltó dodog. A vállalat azzal, hogy hajlékot ad az újszerű kezdeménynek, bizonyítja, hogy lehet az új mechanizmus időszakában is „mecénás szerepet" vállalni, csak ügyszeretet kell hozzá. (M. T.)

értékelője is a saját és a mások felkészültségének,
tőségeinek. Az ilyen fajta műveltség megszerzésébe
a filozófiának, esztétikának, etikának, dialektikus l
léslélektannak, szociálpszichológiának), szociológiáná
letnek, a kommunikációelméletnek.

Joggal nekem szegezhetik, hogy maximális köv
rem, mindez annak tűnhet. A vád alól csak az ad fe
már találkozott olyan könyvtárossal, akinek minde
tos, vagy nem fontos. Akinél Lukács György ugy
Kornis Gyula. Vagy Rákos Sándor ugyanúgy mai m
Lajos. Vagy Heller Ágnes neve éppen úgy nem m
Ferencé. De odafigyel olvasói „ízlésére", azaz titokb
a legfrissebb krimiket, mint ők, és ugyanolyan előít
ismert névre, vagy megy el mellettük a tápraktárban, illetve a szabadpolcnál, mint azok.

Kemény és bántó beszéd ez, szakértők „visszakézből" leinthetnek, tantervekkel, programokkal érvelhetnek, ellenem bizonyíthatják, hogy nyitott kaput döngetek... mégis azt tartom: ha másért nem, hát az önképzési gondokkal birkózóknak érdemes néhány olyan ötletet adni műveltségük rendezéséhez, ami több, és egyben túl is mutat a könyvtárosi munka technológiai részén.

Végül hadd érzékeltessem egyetlen példával, hogy nézetem szerint mennyivel több az integrált műveltség a katalógus és az ún. enciklopédikus műveltségnél.

A megfelelő csatornákon befut egy új könyv. Feldolgozták, polcra kerül. Legyen az pl. a *Költők egymás között* című pompás kiállítású, fiatal költőket bemutató antológia. Az ún. katalógus műveltségű könyvtáros megnézi a könyv jelzetét, belenéz esetleg, s aztán kiteszi, besorolja. Ha keresik, „van ilyen", „megjött", legföljebb „érdemes elolvasni"-féle megjegyzések kíséretében „ajánlja". Ha nem keresik, ott marad, illetve esetleg egyszer — író-olvasó találkozón, költői esten — kiállítja.

Ugyanennek a kötetnek a sorsa föltehetően a következőképpen alakul a csak enciklopédikus műveltségű, tehát széles látókörű, esetleg versszerető könyvtárosnál. Könyvátvétel után fülszöveg-átfutás + tartalomjegyzék + beleolvasás. Ha ismerős költőt talál, akkor alaposabban, ha érdekes sorokra lel, ugyancsak, ha jó verset talál, akkor tüzetesebben megnézi, aztán megjegyzi, ki szerkesztette a kötetet. Majd

Nagy László (??)

épitész Sopron

1639. a soproni Szen Grószy-
templom végez javító
munkát.

1649. a ruszti templom épi-
tésére 4 fitot ad.

Csatkösl

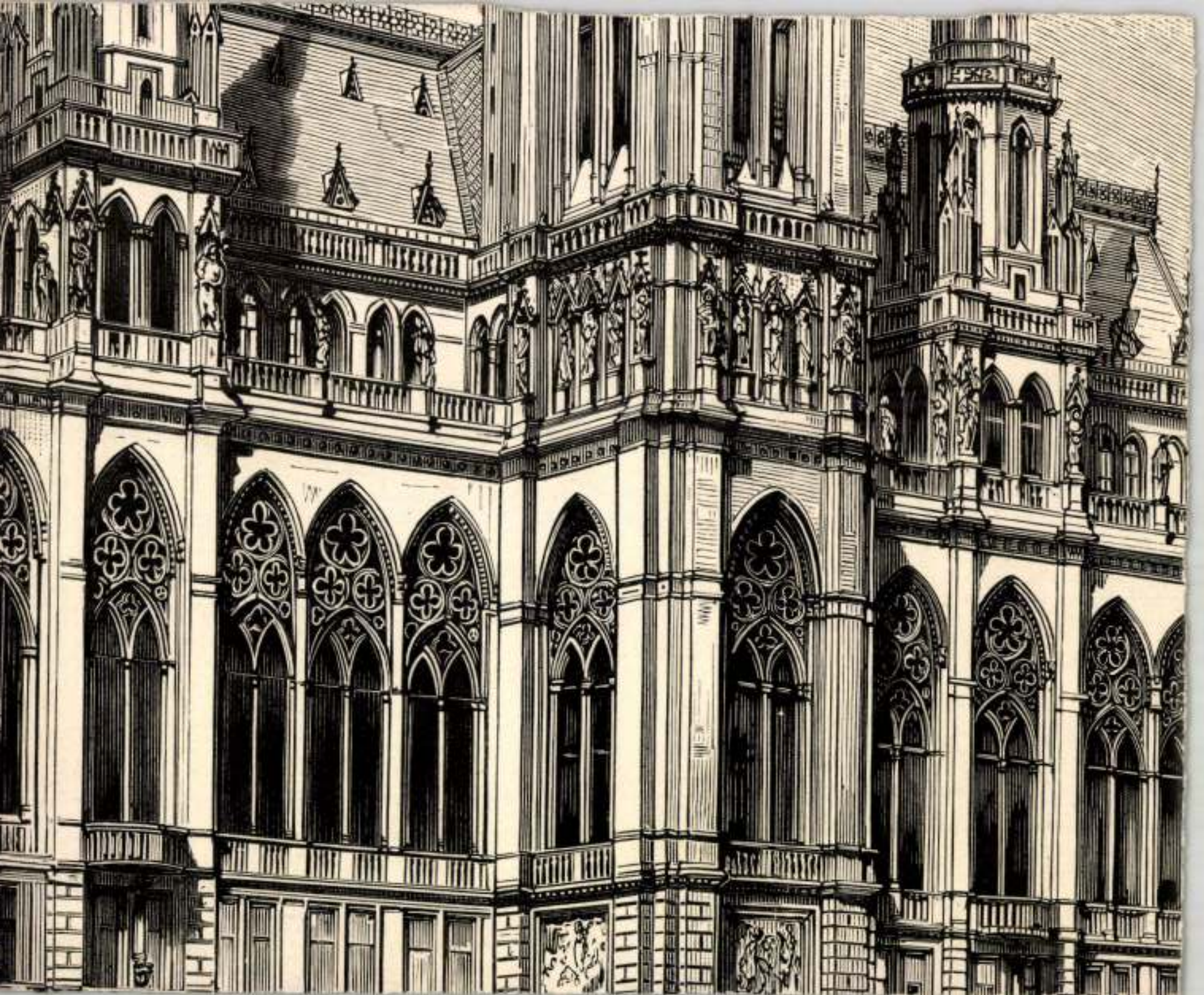

Nagy László

festő

szül. 1906 márcz. 7-én

Kolozsvárott. Polgári is-

kolát végzett Bpeszten. s

azóta apja, Nagy Ernő vezetése

alatt képezte magát 1923-

ban az iparmüvészeti iskolan

esti alakrajztanfolyamai

Márton Ferenc vezetése alatt

1924-ben Csók István tanit

vanja lesz

Sajat közlése

~~1927. Kolozsvárott~~

~~Arcmeti Márton~~

Nagy László

Vajda László hdgy.

Szalay László aks.

Gödölle Rudolf fhdgy.

titkára és több székesfővárosi polgári lövészegyesület elnökségi tagja volt. A Ludovika Akadémiát 1904-ben végezte. 1917. és 1918. években a Ludovika Akadémián mint tanár működött.

Hoheneybachi, Dürnaui és Neuhausi
DEGENFELD-SCHONBURG OTTÓ gróf
honvéd huszárszázados

† 1937 június 26-án Szombathelyen, életének 66. évében. A Ludovika Akadémiát 1891-ben végezte. 1903-tól 1905-ig a Ludovikán mint tanár működött.

Vitéz RÁSKAY LÁSZLÓ ezredes

† 1937 június 30-án Budapesten, életének 51. évében. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. — A Ludovika Akadémiát 1907-ben végezte. Az Országos Vitézi Szék Főszéktartója volt.

GÖDÖLLE RUDOLF légügyi főellenőr,
ny. főhadnagy

1937 július 3-án repülő hősi halált halt. A Ludovika Akadémiát 1932-ben végezte.

FEHÉR BÉLA vk. százados

† 1937 július 7-én, életének 37. évében. A szombathelyi temetőben helyezték örök nyugalomra. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot Várpalotán, július 9-én mutatták be. — A Ludovika Akadémiát 1921-ben végezte.

SZALAY LÁSZLÓ akadémikus

† 1937 augusztus 5-én. Kiképzésének áldozata lett. A kunszentmiklósi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Bilkei LIPCSEY PÉTER huszárhadnagy

† 1937 augusztus 19-én Veszprémben, életének 23. évében. A tiszafüredi temetőben helyezték örök nyugalomra. — A Ludovika Akadémiát 1937-ben végezte.

Vitéz SZAKVÁRY EMIL ny. tábornok

† 1937 szeptember 5-én Budapesten, életének 72. évében. A kerepesi temetőben lévő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise-áldozatot szeptember 6-án mutatták be lelkiüdvéért a középső ferencvárosi plébániatemplomban. — A Ludovika Akadémián 1908—1911-ig mint századparancsnok és tanár működött.

PÁLL SÁNDOR akadémikus

† 1937 szeptember 11-én Budapesten, életének 23. évében. A rákoskeresztúri köztemetőben helyezték örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise-áldozatot lelkiüdvéért október 6-án mutatták be a Ludovika Akadémia róm. kat. kápolnájában.

PILCH JENŐ ny. ezredes

† 1937 szeptember 12-én Budapesten, életének 65. évében. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot szeptember 16-án mutatták be a Krisztina-városi plébániatemplomban. — Kiváló katonaíró és a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja volt. A Ludovika Akadémiát 1890-ben végezte. Ugyanitt mint tanár és könyvtáros is működött 1912-től 1921-ig.

Karstenfelsi és Hegyaljai PACOR VILMOS
ny. tábornok

†1937 szeptember 21-én Budapesten, életének 67. évében. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot szeptember 24-én mutatták be a városmajori plébániatemplomban. — A Ludovika Akadémián mint századparancsnok és tanár működött 1875-től 1880-ig.

Nemes NAGY LÁSZLÓ ny. alezredes

† 1937 október 3-án Budapesten. A farkasréti katonai temetőben helyezték örök nyugalomra.

Nagy László a térképészeti tudományoknak nemcsak gyakorlati szempontból volt egyik legkiválóbb ismerője, de olyan kitűnő tankönyveket is írt, amelyekhez hasonlókkal — abban az időben — még a külföld sem dicsekedhetett. 10 éven át volt a m. kir. honvéd Ludovika Akadémián és közben több éven át a m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyamon is a tereptan tanára. Buzgó tevékenységének örökké maradandó emléket önmaga állított tankönyveivel, melyek keletkezéséről így szólt: „A fiatal kor szórakozásaitól elvonulva tanultam, dolgoztam a jó szakkönyv megalkotásának sürgető tudatával". Szakmája iránti lelkesedésére jellemző a következő kijelentése: „Tantárgyam érdekében az iskolai szünetek idejére esett őszi fegyvergyakorlatokon évente önként jelentkezve, résztvettem mint századparancsnok. Terjesztettem ott a térképolvasást s annak különösen fedett terepen az irányvezető tiszt szolgálatában való alkalmazását".

1862. augusztus 31-én született Senyén, Borsod vármegyében. Szolgálatát 1884-ben, Miskolcon, a 48. honvéd zászlóaljnál, mint besorozott honvéd kezdte.

Mint hadnagy elvégezte a m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyamot, utána pedig a bécsi cs. és kir. katonai földrajzi intézet 2 éves tanfolyamát, mindkettőt „igen jó" eredménnyel. Utóbbi beosztásában az akkor már ott működő Zulawski hadnagy, a Ludovika Akadémiának szintén későbbi tanára, volt rá a legjobb befolyással, kivel szoros barátságot tartott fenn. Bécsből Miskolcra, a m. kir. 10. honvéd gyalogezredhez vonult be, ahol előbb századparancsnok, majd ezredsegédtiszt lett. Innen 1893-ban került a Ludovika Akadémiára, ahol kezdetben tornatanárként működött. 1896-ban, az ezredéves országos kiállításra készített kiváló térképészeti munkáival kitüntette magát. 1897-ben kiadta a *Térképolvasás és térképfelhasználás* című tankönyvét.

Nemes Nagy László alezr.

Ezt követték 1898-ban a *Tereptan*, 1899-ben a *Terepábrázolástan* című tankönyvei. 1898. május 1-én soronkívül nevezték ki századossá. A katonai nevelés és képzés terén kifejtett munkásságáért többször részesült főparancsnoki, miniszteri, valamint 1901-ben legfelsőbb dícsérő elismerésben. Legkimagaslóbb mesterműve: „Tereptan, Terepábrázolás és Térképolvasás" címmel, saját kiadásában 1906-ban jelent meg. Ezt a Ludovika Akadémia és a hadapródiskolák számára tankönyvül fogadták el. 1907-ben a m. kir. honvéd főparancsnoksághoz osztották be. Ebben az évben írta meg az „Országos Földmérés' című munkáját, amelyért 3000 korona jutalomban részesült.

A háború alatt, 1914 szept. 22-én kiegészítő parancsnoki beosztással Veszprémbe került, ahol 1915 elejétől 1918 végéig a veszprémi 31. honvéd pótzászlóalj parancsnokaként mintaszerűen működött.

Amilyen nagy embere volt a hazának testvéröccse, Nagy Pál gyalogsági tábornok, a m. kir. honvédség elhúnyt főparancsnoka, olyan kimagasló egyéniség volt Nagy László, ny. alezredes, a térképészet terén. Nyiltszívűsége, egyenes gondolkodása, a szakma iránti nagy lelkesedése és munkássága mindenkor követendő példa marad az utódok számára.

Potyondi Lendvay Károly alezr.

1938.

Boldogfalvi FARKAS GYULA főhadnagy

† 1938 április 2-án kötelességteljesítés közben. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot április 6-án mutatták be a Krisztina-téri plébániatemplomban. — A Ludovika Akadémiát 1930-ban végezte.

HORVÁTH ZOLTÁN ny. százados

† 1938 április 9-én Budapesten, életének 49. évében. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot április 12-én mutatták be. — A Ludovika Akadémiát 1910-ben végezte.

Vitéz PAÁL DÉNES esperes, a Ludovika Akadémia I. főcsoport protestáns lelkésze

† 1938 június 10-én Budapesten, életének 53. évében. A farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra. — A Ludovika Akadémián 1934 augusztus 1-től elhunytáig hű kötelességtudással és odaadással teljesített lelkészi szolgálatot; egyúttal a protestáns imaház felügyelője, az Irredenta folyosón lévő „Tájékoztató" szerkesztője, az irredenta könyvtár gondnoka és egy évig múzeumőr is volt.

A „Vitézek Lapja" 1938 június 21-i számában vitéz Rózsás József őrgy. az alábbi kegyeletes sorokban búcsúzik az elköltözöttől: *„Vitéz Paál Dénes, vitéz Bajtárs és kedves jó Barát! Búcsúzunk Tőled s egyben szorosobbra fűzzük Veled összetartozásunkat. Talán kissé furcsán hangzik ez, éppen a mai világban, amikor tekintetünket mindnyájan lázas várakozással és követeléssel a Jövőre szegezzük, s amikor oly sokan csak a közvetlen Holnaptól akarják kiharcolni apró sikereiket... Mi azonban — mint a magyar katonaeszmény elkötelezett hívei — nem az egyéni élet méltó jelenségeiben, hanem „sub specie aeternitatis"* (az örökkévalóság jegyében)

Ludovikás Levente
1937/38. XVI. cif

F. Nagy László

rajza

repr.-

Valóság

1947. 841. l.

BUDAPEST
1949 JAN 17-5
LKC 4 LKC

F. Nagy László

rajza repr.

Valóság

1947. 841. l.

1./ Dr.Dercsényi Dezső MOB előadó Bp.IX

2./Dr.Lux Kálmán müsz.főtan.Bp.X.,Szabó

3./Dr.Szentiványi Gyula müemléki főtitk

4./

Nagy László

kiáll.

Nemzeti Salon

1927. jan.

Fő. képt -

Nagy László

Thieme Becker

XXV. 331.l.

(Lyka)

Nagy László

festő

A tónál c
kepe repr –

HoMHu

33. l.

Nagy László

600 K a debreceni
első takarékpénz-
tárt ól

Értimisk 1902/3.

Co. l.

Debreczen I. 234

1904. IX. 15.

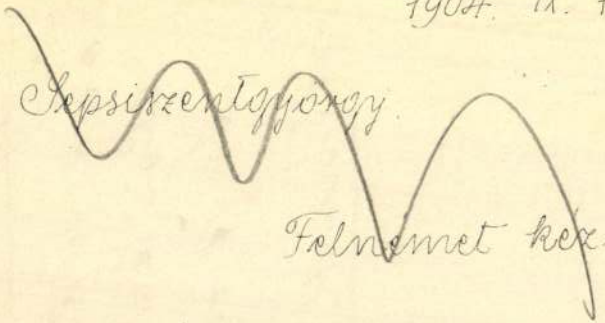

Sepsiszentgyörgy

Felnemet kéziratok (673/1904.)

Nagy László

1924/25

Ferkèpzomfoiskèvk

117. l.

terrakotta-szobrokat [illegible]
ügyességgel. Ezek a realisztikus ízű, közvetlen és artisztikus kis művek nagy népszerűségre tettek szert s a művészek egész gárdája (*Ferreira* és mások) foglalkoztak készítésükkel. Angyalcsoportjai révén lett híres a santaremi kolostor szobrainak mestere. *Manoel de Teixeira* barát. A XIX. század realisztikus szobrászatának legkiválóbb tehetsége *Teixeira Lopez*, a lissaboni múzeumban levő Szt. Izidor-szobor mestere; ugyancsak ő mintázta Eça de Queiroz-nak, a nagy regényírónak lissaboni szobrát is.

III. *Festészet*. A portugáliai festészet, a spanyolhoz hasonlóan, a miniatura-művészettel kezdődik; a legelső emlékek a XII. és XIII. század fordulójáról valók. 1299-ből való Abraho rabbi híres zsidó bibliája, amelynek miniatúráin a mudéjar-stílus elemei jelennek meg. Ez a művészet sokáig él s még a XV. és XVI. századból is sok szép emléke maradt. A függőkép-festészet fejlődése csak a XV. századtól kezdve követhető, Jan van Eyck látogatásától (1428), aki a király leányának portréját jött festeni a portugál fővárosba. Az első jelentékeny hazai mester *Nuno Gonçalves*, a kompozícióban, rajzban és kolorítban egyaránt kiváló Sao Vicente-triptychon mestere (1450 körül; ma a lissaboni érseki palotában). A festészet nem szorítkozott a fővárosra; északon, főleg Vizau-ban és Portóban is virágzó művészeti tevékenység fejlődött (*Grao Vasco* (?), Szt. Péter, Vizeu). A híres porti Fons Vitae szerzőjét, aki minden jel szerint elsőrangú mester volt, eddig nem sikerült meghatározni. A XV. és XVI. század festészete legjobban Coimbra és Lissabon múzeumaiban tanulmányozható, de a képek szerzői túlnyomó részben ismeretlenek. Többnyire az egykorú [illegible]-iskolák jellemző jegyeit vise-

Nagy László

1903/4

Ferkèpzomfoiskèvk

117.l.

raçao (Estrella-bazilika); az utóbbi *Vicente* és *Manoel* mesterek műve. Mindezek a templomok sajátságos provinciális barokkban épültek, amelyben erős klasszicizáló törekvés nyilvánul, de egyúttal a Mánuel-stílus is fel-felüti a fejét; az Estrella-bazilika Chiaveri drezdai Hofkirchejének reminiscenciáit idézi fel. A kor világi épületei közül a szép barokk queluz de baixo-i kir. kastély s a lissaboni arzenál válnak ki, míg a klasszicizáló irány tipikus példái a szabatos, de száraz architektúrájú portói Santo Antonio-kórház s a lissaboni Quintella-palota. Ugyancsak klasszicizáló szellemüek a lissaboni Necessidades-palota s a diadalív, de ezeken barokk elemek is előfordulnak.

A XIX. sz. építészete nem hozott sok újat; a főbb művek: az ajudai kir. palota, II. Dona Maria lissaboni színháza (olasz építész műve), a Cintra fölötti Castello de Pena (német mester alkotása), a lissaboni nemesen klasszikus városháza, az exotikus barokk Sa. Casa da Misericordia Vizeuban. Általában a század profán építészete sivár és művészietlen, s csak néhány külföldi hatás alatt dolgozó építész villaépületei emelkednek túl a közepes színvonalon.

II. *Szobrászat.* A portugál szobrászat és festészet jelentőség és eredetiség tekintetében elmarad az építészet mögött. Amíg az építészet olykor magasnívójú alkotásokat is hozott létre, sőt stíluskreáló ereje is volt, addig a szobrászat nem tud önállóvá lenni s századokon át az építészet feltételeitől függött, és sem architektonikus jellegű, sem szabad alkotásai, bármily megvesztegetőek is, kevés kivétellel nem emelkednek magasabb művészi színvonalra. A portugál szobrászat egyébként az átmeneti stílusú és csúcsíves templomo-

Nagy László

festő

1902

Étmisk 1930.86.1.

9424

haladva, tiszttel és dobos-
elyezett tizennyolcz képben
szerelést viselnek borjúval,
piros hajtókával, zsinoros
sizma. Felirata
isches Militair Ungarische Jnfanterie
uck u. Verlag v. Robrahn & Co. Magdeburg
o. 1638.

ei 22,2:33,6 cm.

2

7610.

0·62

Nagy László, vitéz

milanói iparművészeti
kiállítás 1933.

Aranyérem

Magyar Iparművészet

1934. 72. l.

GER OSZKÁR CSOKOLÁDÉGYÁR RÉSZÉRE

somagolás útja" című cikkéhez.

Nagy

N. 15. *László*, festő. • Debrecen 1881. A bpesti Iparművészeti és Képzőművészeti Főiskolán és a műegyetemen tanult. M. kir. főmérnök. 1927. tájképeiből kollektív kiállítást rendezett a Nemzeti Szalonban.

E. gy. II. 163 l

Hadjárat.

A háborúból visszatért
élményeit társainak és jó barát
ban helyezkedett el, a háttérb
áll és lovat kötöttek ki. Feli

A VISSZATÉRT L

a sarokban balra: Benczur GY.
jobbra: RUSZ K.
alól balra: Minden utánzat jog
jobbra: A Honvédalbum me

Szines fm. alányomással,
Szokoly Viktor: Honvédalb

107-95-3

Nagy László

Született 1881-ben Debrecenben. A színek és formák iránti érdeklődést a középiskolában ezt erősen fejlesztette és ápolta volt tanára Bosznay István. Az érettségi vizsga után beiratkozott előbb az iparművészeti iskolába (1902.), aztán a mintarajz iskolába (1903.), ahol tanárai Pap Sándor, Hegedűs László és Edvi Illés Aladár voltak. Egyebként m. kir. főmérnök. Mostani bemutatkozása az első nyilvános szereplése. Koll. Kiáll. a Nemzeti Halomban 1927 január.

9. — 1895: VI. 4. — 1896: VI. 4. — 1897: VI. 4. — 1898: VI. 4. L

~~Vétetett 1871 ben. — Magy. Képt. 268. — Ltsza 197.~~

L — 1900: VI. 4. — 1901: VI. 4. — 1903: VI. 4. — 1904: VI. 4. — 1905: VI. 4.

J — Magy. Képtár 268. — Uj lelt. sz. 197. — 1905. átv. jegyz. 396. — Szama az Orsz. Képtárban a sz. nban 2039. és a leltárban 2994. — Vétetett 1872-ben 730 frton (1460 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk. 268
Vyl. 197

Vét. 1872.

372

Nagy László

Szül. 1881. Debrecen. 1902
tól a bjerki parmuvészeti 1903-
tól a Képzőmüv. főiskolán
tanult. Tanárai Bosznay Istvan, Pap Sándor, Hegedüs
László és Edvi Illés Aladár.
Egyébként m. kir. főmérnök
1927. koll. kiált a Nemzeti
Halomban. Tájkepfestő

Kard, Dobó István VI. 135.

Nagy László

Magyar Művészet
1927. 113

1791-909-6
Térey-szobája

208. Ülő garnitura.

Egy pamlag, két karosszék vánkossal és ~~két~~ ~~[illegible]~~ egy alacsony fényezett sima tölgyfa-asztal négy lábbal és magasan elhelyezett polczczal.

Ára.....428.00 K

Készitette Csepreghy János és fia az 1905: I. 25-én kötött és 1905: III. 23-án 17753 sz.alatt jóvahagyott szerződés alapján (1494-907).

~~A két [illegible]~~
~~Mikor [illegible]~~

Nagy László

MAGYAR MŰVÉSZET
1927. 113

LEVELEZŐLAP

Feladó:

VILÁGOSSÁG RT.

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12–14
HARANGHY.

1983. VIII. 5. Kossuth 12.00

Déli krónika

- Októbertól az Átrium Szállodában láthatóak azok a szőnyegek, amelyek dijat nyertek a népművészek, népi iparművészek és iparművészek IX. országos szőnyegpályázatán. A mai dijkiosztáson munkatársunk Bánki Ilona dr. Nagy Lászlót a Népi Iparművészeti Tanács elnökét kérdezte.

- Az első szőnyegpályázatot 1960-ban hirdették. Azóta a mostani a kilencedik. Tulajdonképpen mi változott a husz év alatt?

- A 60-as pályázat a hagyományokhoz való ragaszkodást és a régi perzsa szőnyeg néven ismert szőnyegekhez való ragaszkodást jelentette. 1983-ban tehát 23 évvel később már formában, minta elemekben és használatban is teljesen más volt az anyag, amelyet a művészek számunkra beadtak.

- Mikor következett be a változás ma modernek nevezett szőnyegek mikor bukkantak föl?

- A 60-as évek végén, a 70-es évek elején. Rendkivül nagy népszerüsége volt akkor a magyar szövött szőnyegeknek és számos nyugati országba szállitott az ARTEX Külkereskedelmi Vállalat népművészek, népi iparművészek és iparművészek által tervezett szőnyegeket. És 1970-es évek végén jelentkezett a vevők részéről az az igény, hogy valami újat is hozzunk.

- Na most a külföldi vevőkre gondol.

- A külföldi vevőkre, de ugyanez az igény jelentkezett belföldön is, amilyen mértékben nőttek a kis lakások és amilyen mértékben kaptak fiatalok lakást, olyan mértékben akartak ők is újat és valami szépet a lakásukba.

- A belföldi választéknak körülbelül hány százalékát teszik ki ezek az iparművészek által tervezett kisszériában gyártható szőnyegek?

- A jelenlegi ismereteink szerint 15-20 %.

- Külföldön még mindig olyan keresettek ezek a szőnyegek, mint voltak?

- Sajnos nem.Csökkent a kereslet. Ennek részbeni oka az is, hogy bizonyos országok a piacon áron alul ajánlottak szőnyegeket, másrészt a külföldi parnter is más igényt akar már kielégiteni.

- Vagyis az izlés megváltozott.

- Változott az izlés nyugaton is, ugyanúgy, mint ahogy nálunk.

Nagy László, költő
grafikus

L. Szabados Árpád

Vadas József: Zsonglőr a szakadék felett 13

Élet és Irodalom Bp. 1986. jún. 14. XXX/7

HIRSAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Nagy László

PEST MEGYEI HÍRLAP

grafikus

1984 FEB 7 81

Apokalipszis

1021

Nagy László grafikája

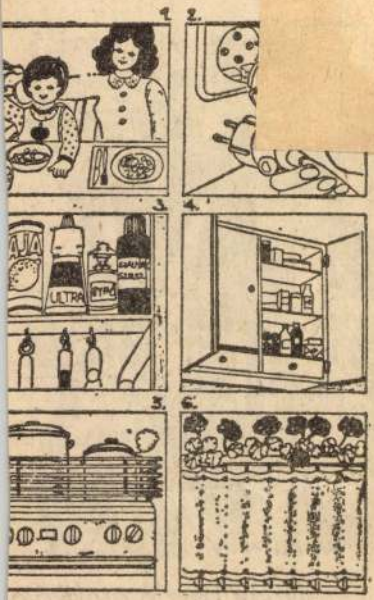

2. A Keravill-üzletekben már olcsón — 5 forintért — lehet kapni olyan vakdugót, amelyeket a gyermek számára elérhető helyen konnektorba betolhatunk.

3. A háznál levő összes tisztító-, mosó- és vegyszert tartsuk olyan helyen, aho vagy kulccsal elzárható, vagy olyan magasan — konyha-, kamrapolc —, ahol a gyermek semmiképpen nem érheti el.

4. A gyógyszereket — ahol van fürdőszoba — leghelyesebb zárható kis faliszekrényben tartani, ahol nincs, ott egy kulcsra zárható nagyobb ládikában, de még így is a gyermek keze ügyétől távol a szekrény felső polcán.

5. Akár gáz-, akár villanytűzhelyen fő az anyuka, elég egy óvatlan pillanat, hog a kisgyermek magára rántsa a forróvize fazekat, vagy a sercegő olajosserpenyőt hosszú nyelével. Ezt kevés fáradsággal, d kellő felkészültséggel megelőzhetjük, h a tűzhely peremére U-alakú, fémpálcák ból álló kis védőkorátot szerelünk vag csináltatunk.

6. Aki ma, akár csak egy kisebb falu is végigmegy, azt tapasztalja, hogy m

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Nagy László, fafaragó (amatőr) munkái
NÉPÚJSÁG (HEVES)
1983 SEP 3
1021

A nő A halál markában (Fotó: Szabó Sándor)

Fába mintázott álmok

Nagy László fafaragó kiállítása Petőfibányán

Hivatalosan amatőrnek számít, mégis amit csinál, az többnyire *profi szintű*. *Nagy László* senkitől sem tanulta a fafaragás fortélyait, mégis feltalálja magát ebben a világban, mégis kitűnően bánik az anyaggal, a nehezen idomuló dió-, éger- és körtefával. A műhelytitkokra maga jött rá, adottságait egyéniség fejlesztette tovább. Rég túljutott az ösztönös utánzás szintjén, *amit produkál, az egyén ízű*, sajátos karakterre, művészi személyiségre valló.

Erről tanúskodik a petőfibányai művelődési házban megrendezett kiállítása, amely 29. zömében remekbe formálódott művet vonultat fel.

Sok szállal kötődik a bányászsorshoz. Ez érthető, hiszen a Mátraaljai Szénbányák dolgozója. Vállalatának patronálását, megértését is honorálja azzal, hogy megörökíti a munkásélet megragadó pillanatait *(Bányászmentés, Bányászörökség)*. A téma foglalkoztatja, megragadja, s ebben a körben is felvillantja erényeit.

Igazán otthonosan azonban szuverén szellemi tartományában mozog. Az egyes ötleteket gondosan mérlegeli, s ezek hosszú érdeklődés után öltik fel a legkifejezőbb formai köntöst.

Kompozíciós érzéke egyik legerősebb oldala, e téren mutatkozik meg leginkább sokrétű tehetsége, humánus hangoltsága. A *halál markában* megrázó vízió, az elkerülhetetlen elmúlás fájdalmas tudomásul vétele, a csakazértis küzdés felhangjaival. Kedveli — s ez is dicséretes — a múlt, a história eseményekben bővelkedő gondolatkörét. Kötődik a görögséghez *(Ihpigenia megmenekül)*, a római korhoz *(Brutus)*, méghozzá nem a sablonok, hanem az intelektuális elmélyülés szintjéhez.

Érzékenyen reagál a jelenre, annak ezernyi mozzanatára is. Felfedezi a mindennapok líráját, életörömét, s képes arra, hogy a megnyilatkozás sajátos eszközeivel szinte maradéktalanul fel is villantsa azt. (Cigányok, Táncolók).

Az alakokat, az arcokat, elegáns nagyvonalúsággal, minden lényeges részletet kiemelve mintázza. Különösképp sikerültek a karaktert is tükröző vonzások. *(Nagymama és unokái)*.

Ötletekben soha nem szűkölködik, nemcsak keresi, hanem meg is találja az elsősorban rá jellemző megoldásokat, nem fukarkodva majd mindig telitalálatnak tűnő ötleteivel. *(A nő)*.

A helybeliek kedvelik, szeretik munkáit, de a nagyközönség még keveset tud róluk. Jó lenne, ha az illetékesek a jövőben fórumot biztosítanának számára, nem fukarkodva a már így is megkésett hivatalos elismeréssel.

Megérdemli, hiszen ez a szerény egyéniség nem bombasztikus hatású szavakkal, kinyilatkoztatásokkal, hanem — s ez a legmeggyőzőbb érv — *értékes alkotásaival bizonyítja átlagon felüli adottságait.*

Pécsi István

NÉPÚJSÁG, 1983. szeptember 3., s

„A Föld születése"

Avagy: ötvösvallató óhutai nyáreste Dévényiéknél

Óhuta. Alig háromszáz lélek a Kékes alatt, Parád fölött. Szoros üveggyári munkáscsaládokkal, hangulatos vén házakkal, épülő villákkal. A hétvégi házakban pedig egyre több új arccal. Közöttük mind több olyannal, amely országszerte ismerős. Mostanában ide húzódva írja bűnügyi tévéjátékát Deme Gábor, itt tanulja őszi első szerepeit Csomós Mari, Molnár Piroska, ide költöztette kőszobrait a Munkácsy-díjas Nagy Sándor, ide jár témáért a festő Kiss György, a grafikus Garami Béla. A művészkolónia alapítójaként azonban a tíz éve megtelepedett SZOT-díjas ötvösművészt, Dévényi Jánost tartja számon ez a társaság. Egy hűvösödő nyári alkonyatban házuk teraszára ültünk, hogy a kevesek által művelt szakma sorsáról, művészi útjáról beszélgessünk.

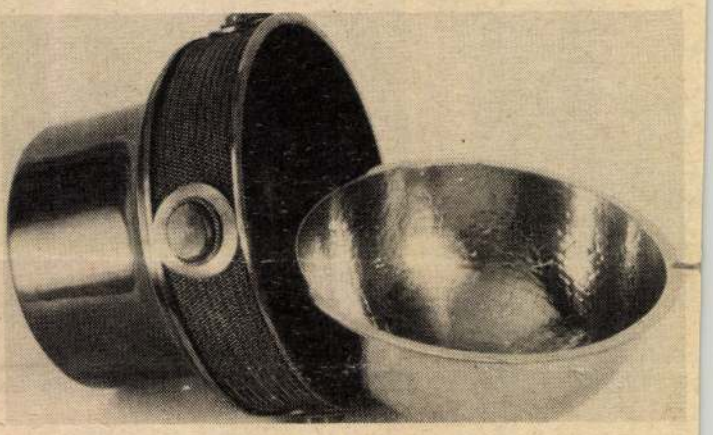

Réz edények

— Az én pályám egyedi módon alakult. Mesterként elsősorban Laborcz Ferencnek köszönhetek sokat. Ő a Dési-Huber szabadiskola szobrászaival foglalkozott az 1960-as évek elején, és bár jómagam az ezüstművességet tanultam ki az Óra-Ékszeriparj Vállalatnál hatására kezdtem el a szobrászkodást, a mintázást, s föl is vettek az Iparművészeti Főiskolára. Sajnálatos, hogy a lehetőség semmivé lett, mivel cégem ragaszkodott hozzám, és nem adta a tanulmányok folytatásához a javaslatát. Akkor ilyesmi megtörténhetett! Így maradt aztán számomra az önképzés, és talán nem eredménytelenül. Hiszen az ötvösség útját választva, egyre több célt közelítettem meg. Az ősi, honfoglalás kori magyar fémművesség legjobb hagyományaihoz kapcsolódva olyan technikát, formavilágot alakítottam ki, amely már a mai mindennapok tartalmát hordozza. Kifejezetten azokra az ékszerekre, használati tárgyakra, fali domborművekre gondolok, amelyek az én munkásságomat jellemzik, és hatvani kiállításom közönsége két esztendeje már megismerhette.

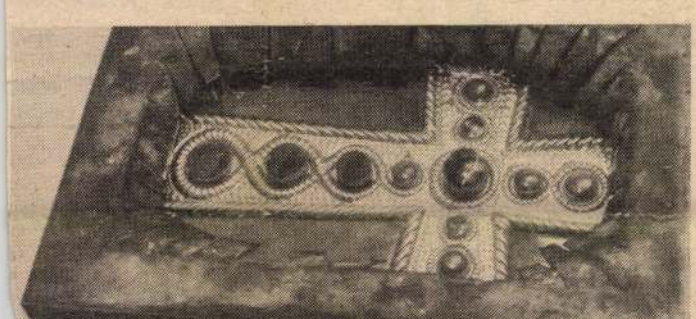

— Sok ötvösműveden visszatérő, sőt uralkodó motívum a nap. Emlékszem, bécsi tárlatod megnyitójának japán vendégei is erre figyeltek föl, népeink valamiféle ősi kapcsolatát emlegetve. Végül is milyen szimbólikus ereje. tartalma van ennek munkáidban?

— Voltaképpen a naprendszerhez tartozunk, az egész élővilág köszönheti létezését a nap sugárzásának, fényének, melegének, tehát úgy tartom, hogy e motívum jelenléte munkáimon az élet igenlését, még inkább feltételét tükrözi, plántálja át a szemlélőbe. Persze, ez a sorozat csak munkásságom kezdetére jellemző annyira, mert később olyan plasztikák kerültek ki műhelyemből, mint a „Föld születése", vagy a „Négy évszak", amelyek már túllépnek a látvány puszta megjelenítésén. Ám e szimbolisztikus művek sem jelentik azt, hogy teljesen lemondtam volna az ábrázolás ősi tradícióiról. Hiszen a békéscsabai megyeházán Lenin-portrém található az elnöki tárgyalóban, Várpalotán Ney Dávidot, moszkvai rendelésre Kőrösi Csoma Sándort mintáztam meg. Ma viszont legtöbb gondot nem a művek létrehozása jelenti, hanem azok anyagi feltétele. Ezért időm nagy részét a

Nagy László, költő, író, festő - grafikusművész

Szabó Iván szobrászművész a magyar, művészeti élet egyik kimagasló alakja. A művész most Ajkán, a városi művelődési központban állította ki szobrait. Szabó Iván eddigi tevékenységének igaz magja plakettművészete. Megyénk szülöttének, Nagy Lászlónak is emléket állít terrakotta plasztikáján. /emlitve/.

Veszeli Lajos: Szabó Iván kiállítása Ajkán, Napló /Veszprém/, 1984. márc. 16.

dr. Nagy László, az Népi Iparművészeti Tanács elnöke

- A népi iparművészet iránt érdeklődők nemcsak Kőbányán, a Néprajzi Muzeumban is érdekes kiállitást láthatnak. Mint a most látható címből kiderült, áttekintő, összefoglaló kiállitásról van szó, amely azonban sok szakértő és sok látogató véleménye szerint, akikkel egyébként mi is egyetértünk, korántsem mentes a gondoktól. Éppen ezért rövid beszélgetésre hivtunk meg két szakembert. Nagy Lászlót, a Népi Iparművészeti Tanács elnökét, a kiállitás rendezőjét, és Péterfi Lászlót a Népművészek Egyesületének elnökét.

- Ha végignézi az ember a kiállitást, és hát én nemvagyok szakember, lehet, hogy tévedek, de bizonyos mértékig hullámzó az anyagminősége, legalábbis az én szememben. Nem tudom, egyetért-e ezzel, ha igen, akkor pedig megkérdezem, hogy mi az oka ennek.

- Kérem szépen, az anyag minőségének a hullámzó voltával egyetértek. Egyrészt azért is, mert az itt kiállitott anyagban van élő anyag is, és az élő anyag - az élő anyag alatt azt értem, ami nem gyüjteményes anyag, tehát most kértük be - az élő anyagban nem volt lehetőségünk kiválogatni ugyanazt a minőséget, mint amit évtizedek során ki tudtunk válogatni a gyüjtemény számára. Itt lehet minőségbeli különbség, de nem akkorrasz a minőségi különbség, hogy a szakma bizonyos mértékig, akár pejorativ, akár nem pejorativ megkülönböztetést tegyen.

- Ne haragudjon, nem félnek attól, hogy az valamilyen módon zavart okozhat? A látogatók körében, hát az előbb is itt volt egy iskolásscsoport, végignézték. Na most a népmüvészeten belül egyébként is nagyon sokszor zavarban vagyunk, hiszen a Néprajzi Muzeumban kiállitott általában vitán felüli értékeket jelentő anyagok mellett az ember nagyon sokszor találkozik ilyenfajta motivumokat felhasználó tucatáruval, tehát grafikokban

1983. XII. 13. TV 1 műsor, 20.50 (Zné).
Stúdió '83.

azt hiszem, hogy született is erre egy kifejezés mostaában, ez a repülőtéri népmüvészet.

-Igen.

- Amelyik bizony eléggé devalvál nagyon sokmindent, amit értéknek találtunk. Na most hogyha ez a muzeum falai közé bekerül, és együtt szerepelnek bizonyos különböző minőséget képviselő alkotások, nem erősiti az a tisztázás helyett?

- Kérem szépen, azt hiszem, ön használta először a nyilvánosság előtt, hogy repülőtéri müvészet. Kicsit pejorativ módon vettük, én magam egy kicsit mérges is voltam, és egy kiállitás alkalmával, Önugyan nem tudta, mert kétmillió ember számára mondta, hogy lehetséges, hogy a mai népi iparmüvészetben létezik egy olyan fajta, hogy repülőtéri müvészet, de mi elsősorban nem a repülőtéri müvészetet nemezzük népi iparmüvészetnek, hanem azt, amit egy értékelő bizottság a népi iparmüvészet biráló bizottsága alkalmasnak tart arra, hogy a nagyközönség számára bemutassuk, és semmiképp, ez semmiképp nem repülőtéri müvészet. Ami azt illeti, hogy van zavar a területen, hogyne lenne zavar, ugyanis a 60-as évek végefelé, és gondolom, ezt Ön is tudja, a 70-es évek elején reneszánszát élte ez a fajta tárgyi népmüvészet, illetve a népi iparmüvészetnek az az ága, amit ajándékként vásároltak emberek, belföldiek belföldieknek, belföldiek külföldieknek. Nem vitás egy percig sem, hogy kihasználták ezt afajta reneszánszát a népmüvészetnek, és ittolyan spekulánsok, olyan spekulánsok olyan nem idevalók is kezdtek ezzel foglalkozni , akik elsősorban üzletet láttak ebben. YÉs nem üvészetet. Sajnos ez más magas müvészeteknél is előfordul, hogyne fordulna elő itt.

- Önnek mi a véleménye az elhangzottakról?

- A háboru után kétféle formában élt tulajdonképpen a faluról lassan kiszoruló folyamatosan kiszoruló népmüvészet, vagy népi iparmüvészet, egyik a hivatásosok kezén, ez a népi iparmüvészet, vagy más formában mondjuk a hivatásos táncosok, vagy a népi együttesek kezén a tánc, és a népmüvészet más megnyilvánulási formái, másik forma pedig azt is nevezhetnénk , hogy amatőr. Amelyeket nem kötöttek sem az üzlet, sem a pénz béklyói, hanem volt idejük és volt alkalmuk a hagyománynak, amely végtelenül tág időben és anyagmennyiségben is, ennek a hagyománynak azokat a formáit ujra felfedezni, amelyek jobban megfelelnek a mai kornak, és amelyek alkalmassá váltakarra, hogy továbbra is az ember szolgáltatában az ember környezetét gazdagitsák, mint használati tárgyak. Sajnos a másik formája a népi iparmüvészet elsősorban

disztárgyak létrehozására nem mondom, hogy specializálódott, hiszen ezen a kiállitáson is nagyon sok olyan tárgyat látunk, amely kiválóan beilleszthetők egy mai környezetbe, és ott funkciójukat betöltik, tehát rendeltetésszerüen lehet használni, de legalább annyi az olyan anyag, ami már tulajdonképpen semmire nem használható. Holott a népmüvészet eredeti formájában minden körülmények között használati tárgyak müvészete volt, és tulajdonképpen nem nevezhető iparmüvészetnek, sem képzőmüvészetnek, hanem valami olyan forma, amely egyszerre képző- és iparmüvészet.

- Nem hiszem, hogy kell azt valamilyen módon is szégyellni, vag valamilyen módon védekezni azellen, hogy ezeket a tárgyakat bizonyos hivatásos alkotók eladásra készitik. Arra kell törekedni, hgy a tárgyak esztétikusak, és a hagyományokhoz hüek legyenek, ne másolják a hagyományt, mint ahogy tulajdonképpen bizonyos törekvések erre is vannak, ne csak hagyományőrzők legyenek, hanem attól továbbmenjenek.

- A népmüvészet, merttárgyak müvészete, nem tehet egyebet, mint használati tárgyakat hoz létre, pontosabban használati tárgy imitációkat hoz létre. És itt ez már elgondolkodtató, ugyanis ez azt jelenti, hogy ez a tárgy, amelyet létrehoz, a kulacs, vagy a karikás ostor, vagy a mángorló, amely imitál egy hajdani használati tárgyat, ma már eredeti funkcióját nem tölti be, tehát hazug tárgy, nem igaz tárgy. És ezt pedig, ha az ember elővesszi az Esztétikai lexikont, és fellapozza a gicces fogalmát, akkor tökéletesen fedi a gicces fogalmát. Ha jól tudom, ezen a ponton nagyn nem értenek egyet egymással.

- Igen, ez az a pont, ahol kettőnk között elég éles ellentét van. Tulajdonképpen népi iparmüvészet nem a tárgyi népmüvészet továbbfolytatása, nem a hagyományok másolása , hanem a hagyományokhoz való visszanyulás alapján egy olyan uj tárgynak alkotásnak, mindegy hogy termóknek mondjuk, a létrehozása, amely részben használati funkciót, részben diszitési funkciót szolgál. Elhiszem, hogy egyet tudnak ezzel érteni teljes egészében, hogy minden régi tárgynak a visszaálmodása visszahozása az mindenkor valamiféle hamisságnak a látszatát kelti.

- A vita ennél a lényeget célzó összefoglalónál természetesen jóval hosszabban tartott, és nem vezetett egyetértésre. A mérleg egyik serpenyőjében az esztétika szempontjai, a másikban a világszerte tapasztalható gyakorlat. Hiszen Moszkvától Párizson át Bagdadig, a népi jellegü emléktárgyak előállitása mindenhol virágzó üzletág. Az egyik serpenyőben az önmegvalósitás, az másik-

ban az üzlet, és nem is akármilyen. A népi iparművészet évi forgalma hazánkban, 1980-ban 3,5 milliárd forint volt, s ebből 630 millió forint volt a tőkés export. Hogy akkor hol az igazság? Javaslom, hogy ízlésük és vérmérsékletük szerint döntsenek Önök. Én egyébként úgy gondolom, nem jó dolog az esztétikába üzleti, az üzletbe esztétikai szempontokat keverni. Ha netán a kettő egybeesik, az esztétikum egyben üzlet is, hát örüljünk együtt ennek a ma még sajnos ritkán tapasztalható kivételes esetnek. De hát ez csak magánmegjegyzés volt, az elhangzottakhoz. A vita nyilván még sokáig folytatódik. S most néhány egyéb kulturális eseményről, röviden.

Nagy László „festő"-grafikusművésze, „költő" is

A nyolcvan éve született és négy éve elhunyt A. Tóth Sándor tanár-festőművész több tanítványa – közöttük Mórits Sándor, Hencze Tamás, Somogyi József, Nagy László is képzőművészként indult költői pályát.

Frischl Vilmos: A. Tóth Sándor kiállítása Pápán.
Napló (Veszprém), 1984. ápr. 10.

Nagy László Zöltő festőm.

→ Tandori Dezső irány

MŰVÉSZET 1985/7/62.

Nagy Lászlót a festők, szobrászok mindig is maguk közé sorolták, mintegy a Szent Lukács festőcéh tagjának tekintették, nemcsak a műértő költőt tisztelték benne. Tudjuk, 1946-ban kezdte meg grafikai tanulmányait az Iparművészeti Főiskolán Borsos Miklósnál, 1947-ben a Képzőművészeti Főiskola növendéke lett, mestere Kmetty János volt. Amikor legjobb barátom – mint a költő írta róla: *„gyutacsszemű"* – Cseh Miklós műkritikus nekrológjához adatokat kértem Nagy Lászlótól, elmondta, hogy Miklóssal és Litkei Józseffel ők hárman alapították a Dési Huber népi kollégiumot 1947-ben.

Nagy László járt a kiállításokra, megnyitó beszédet is vállalt, mint az Orosz Jánosét vagy a Kondor Béláét. Egyszer, amikor megnyitóra kértem fel, visszautasította a szereplést, elmondta, hogy nincs ideje; számára az a rövid beszéd is egyheti munka. Persze, hiszen prózavers volt valamennyi előadása. Csaknem húsz évig volt az Élet és Irodalom képszerkesztője, másfél évtizedig hetenként kétszer találkoztam vele a szerkesztőségben. Ha bementem, maga mellé ültetett, beszélgetni. Feleségem otthon kérdezte: „Mit beszéltetek?" „Semmit" – válaszoltam. Valóban sokat hallgattunk, de azért én, a más bolygóról érkezett, hordtam neki a képzőművészeti élet pletykáit: kultúrbotrányait, igazságtalanságait; vagy a jót is: hány tehetség bukkant föl, kik azok, milyenek. Amikor tízéves lett az ÉS – 1967-ben – körkérdést intézett a szellemi élet kiválóságaihoz, hogy képet kapjon önnön működéséről. Engem kértek fel, hogy Barcsay válaszát hozzam. Többek közt azt írta a mester: *„...az utóbbi években megjelent és az ott közölt rajzok a leggyakrabban felháborítóan gyöngék..."* A szöveget legelőször Nagy Lászlónak mutattam meg mint illetékesnek; elolvasta, elsápadt, majd kijelentette, hogy ő ragaszkodik hozzá, hogy a nyilatkozatot szó szerint közöljük. Nem kell megvédenem sem őt, sem mást, de egy illusztrált lapszám valójában grafikai kiállítás. Melyik galéria képes ötvenkét tárlatot rendezni egy évben? Ilyen kis országban nem terem hetenként tizenöt remekmű. Hozzáteszem, a költő volt olyan nagyvonalú, hogy a legszegényebb gyerekek rajzainál elnéző legyen, mivel a közlésért fizet a lap.

Ő lett a *Bemutatjuk...* rovat szerkesztője is, amikor egyetlen művész monografikus gyűjteményét közölte a lapszám, s én lettem a rovat egyetlen szerzője. Lektorom velem is nagyvonalú volt, egyetlenegyszer javított csak bele írásomba: amikor Deim Pál motívumát kuglibábhoz hasonlítottam, helyesbített: „kuglibaba". Ő maga is írt bemutatókat – kötetben is megjelentek –, amíg aztán nekem kellett bemutatnom Nagy László posztumusz rajzait 1979-ben. Ugyanakkor nyílt meg a – sajnos már megszüntetett – hatvani Hatvany Lajos Múzeum Nagy László kiállítása. Ez volt az első tárlata, bizonyára örült volna neki életében is. Voltaképpen szerepelt egyszer már a hatvani zsebmúzeumban, két évvel korábban, egy Korniss-kiállítás katalógusában, a festőhöz írt *pásztoRablók* című képversével. Leutazott a forró hangulatú vernisszázsra, a vendégek között volt Kormos István, Réz Ádám és Z. Gács György festő is. Jövő évre mind a négyen meghaltak. Kónya Kálmán lázasan fényképezett, nem tudta, hogy fotósorozatának műfaja: haláltánc.

Nagy László rajzai, képei vázlatok, margináliák; mondják, hogy – ha egyáltalán odament – értekezleten is rajzolt. Ezek a sajátságos szürrealitású firkák, skiccek meglepően nagy rajztudást bizonyítanak, ezekből a kényszer nélküli asszociációs sorokból az eleven test kánonjának ismeretét is kiolvasom, vonásai halálosan biztosak. Tudom, a jobb közönség fanyalogni szokott, ha költő rajzol, fest; én számos diplomás mestertől kérném számon Nagy László rajzbeli fölényét, áttételes portréit, képi etikáját. Nem fekszenek előttem összegyűjtött lapjai, korai volna az akkurátus műelemzés, de megjegyzem, hogy nemzedékünk legnagyobbja, Kondor Béla nyomait is megtalálom a Nagy László-rajzokban. Pontosabban szellemi – igenis szellemi – hatást-visszahatást.

A költő számos verset írt képzőművészekhez – nem az én dolgom elemezni őket –, azt is mondanám, hogy – az individuális mitológia példájára – ő magán-művészetpolitikát is folytatott. A közért. Mint klasszikus újságíró – régen úgy mondták: debatter– cikkezett, éppenséggel építészetről, festészetről, szobrászatról. Most találtam meg egy – publikálatlan – Nagy László-levelet, nekem írta, mivel a nyaralásunk miatt elkerül-

tük egymást. „Igen jó szolgálatot tehetnél, ha Vígh Tamással egy műteremlátogatást csinálnál – gondolom ezt tőlem függetlenül is betervezted. Egyébként ezt én találtam ki és nem Ő" – írta többek közt. Vígh új szoborművére figyelmeztetett. Vásárhelyi Pál tiszadobi emlékművére. Egy domb volt a főmotívum, átvágással – manapság azt mondanók rá: Land Art –, benne állt a figura. A költő illusztrációkkal tette plasztikusabbá a levelét; lám, ez az egyáltalán nem grafikai igényű vázlat is a profi találata. A kompozíció modelljét megnéztem Tamás műtermében, amikor váratlanul kórházba ment kivizsgálásra, ott folytattuk a párbeszédet. Az interjút megírtam, megjelent az ÉS-ben. Vígh Tamás nem kapta meg a megbízást.

Farkas János

Nagy László 1. író

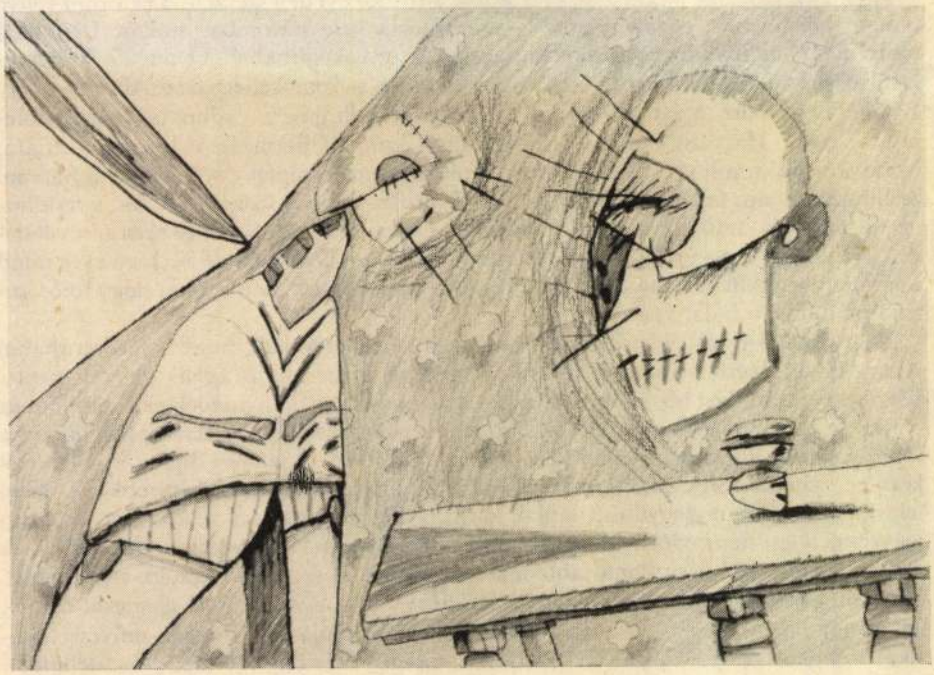

Szabados Árpád: *Nagy László | Rózsa-vitéznek Rózsadombra*

Kortárs/1985/12/78.

NAGY LÁSZLÓ

Új művészet

1999/ júl.

39.o.

1937 aug 15
el H

OR - FÜLEP LAJOSNAK

p. 1937. VIII.első fele körül/

a posta volt az oka,/de mégis
raiból az én számomra kizeng
indaz a sok felejthetetlen óra,
te el az emlékezetem - annyi idő
mennyit foglalkozunk Önnel, nővé-
gy egészen kiváló grafológusnő-
áltattam s minden oly csodálatosan
adtam. Az élet könyörtelen, az idő
gem alatt igazán gyakran gondoltam
m, látnom és hallanom kell megint.
b próbája minden érzésnek és való-

egyébként azt is el kell mondanom, hogy az állandó viselés ellenére, sehol föl nem feslett, sehol meg nem lazult. Mert mint tartalom tökéletes. Csak mint forma esendő. Hála istennek, mert látásától mindig azok a ritka pillanatok idéződnek föl, amikor Nagy Lászlóról lehullott minden pajzs, minden szigor, és gyermeki szívvel nevetett.

Nagy László

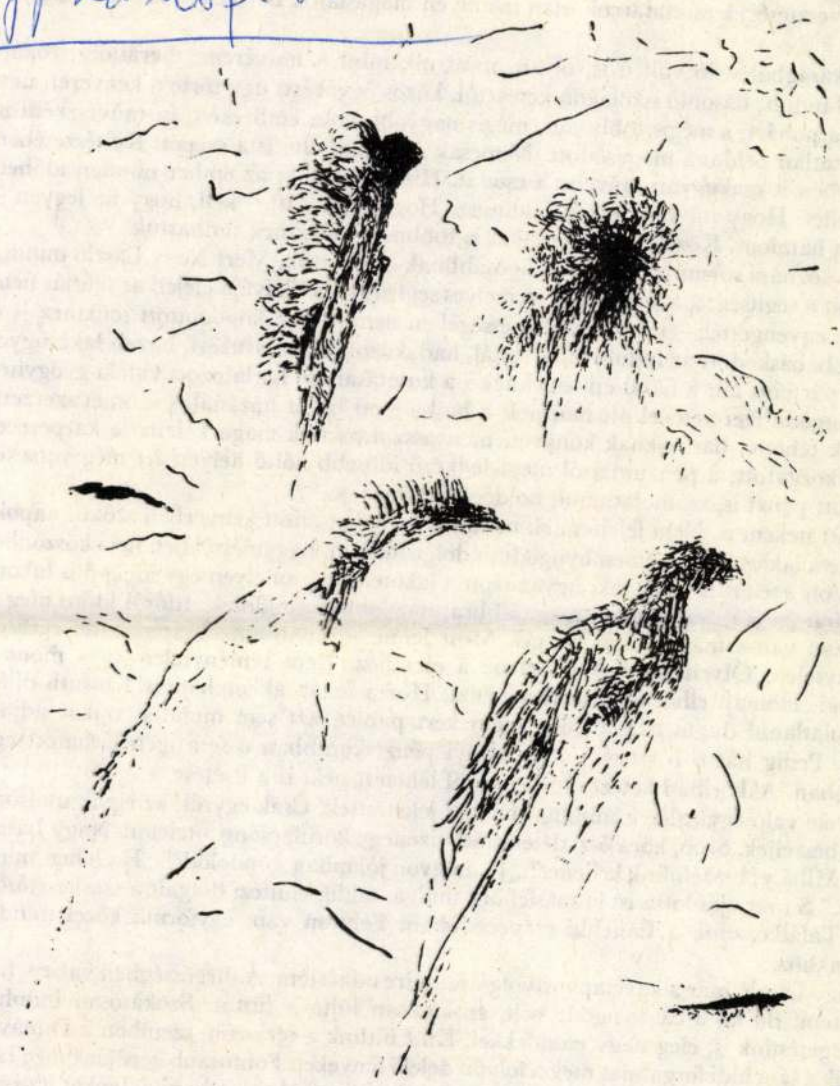

Szemethy Imre: *Nagy László | Egzakt aszály*

Kortárs 1985/12/81.

Kisfiú koromban álmélkodva hallgattam és olvastam az ószövetségi történeteket: milyen jó lehetett az akkori embereknek, az aklok előtt és a mezőkön is istennel találkozgatták. Ma már az ifjúságom idejére gondolok ilyen nosztalgikusan: óriások lábainál, sőt asztalaiknál is ülhettem. Még kezet foghattam Kodály Zoltánnal, Kós Károllyal, Szabó Pállal, Veres Péterrel, Fábry Zoltánnal, Németh Lászlóval és Illyés Gyulával, s kortársaim között is nagy jelességeket köszönthettem, szinte naponta, minden fordulónál. Csak a már eltűntekre gondolva: Sarkadi Imrét, Kondor Bélát, Szilágyi Domokost, Latinovits Zoltánt, Simon Istvánt, Váci Mihályt, Szabó Istvánt... Megannyi csillagembert, s köztük is a legsugárzóbbat, Nagy Lászlót. A sors különös ajándékának tudom, hogy élhettem közelében is; lehettem vele lakodalmakon és temetéseken, szülőfalvainkban és messzi városokban, élhettem egy ideig házszomszédságában is. Úgy éreztem magam is, már életében, ahogy majd Csoóri Sándor fogalmazta: ő mutatta meg nagy tehetségű, nagynak induló nemzedéktársai közül is a legjobban, hogy még a nagy veszteségek és kudarcok után is milyen magaslatok bevételére képes a magyar nép.

A sokaságból való volt ő is, olyan, mint mi, mint a testvéreim, barátaim, rokon tájakról indult, hasonló iskolákon keresztül, közös ügyekért; úgy törte a kenyeret, úgy emelte a pohárt, s mégis több volt, mégis nagyobb volt: emberként is, művészként is vitathatatlan példává magasodott. Nemcsak álmodta, élte is a szépet. Költészetében is, életében is csakugyan művelte a csodát. Hitette velünk: az ember minden időben óriás lehet. Hogy mi vagyunk a Himnusz. Hogy miénk itt – kell, hogy az legyen – minden hatalom. Közelében magunkat is többnek, valakinek tudhattuk.

Még köznapi sorsunkat is biztonságosabbnak érezhettük. Mert Nagy László mindig kész volt a segítségre; a közvetlen, személyes segítségre is. Pályája elején az ő útját nem nagyon egyengették – nagy szemérmességében nem is igen kopogtatott senkihez –, ő önként bábáskodott az induló fiataloknál, hadakozott a kiadásukért, házalt lakásügyeikben, pártjára állt a fiatal építészeknek s a kutatásaiban korlátozott vidéki gyógyítónak. Aggódó szeretetével ott mormolt a bajba esett barát házánál, s örömet szerzett, ha csak tehette: barátoknak könyvet, menyasszonyoknak maga készítette karperecet ajándékozgatott; a penzumairól megfeledkező idősebb költő helyett írt még verseket is. Adott pénzt is, számolatlanul; boldoguljon más is.

Adott nekem is. Nem felejtem el: nemcsak kenyeret adott kenyérben szűkös napokban, de a lakást is, amelyben nyugodtan dolgozhatom, nagymértékben neki köszönhetem. Volt azelőtt is lakásunk, ugyanazon a lakótelepen, amelyen egy ideig ő is lakott, de tudta: én is csendesebbre, magasabbra, nagyobbra gondolok. Időről időre meg is kérdezte: van-e már valami kilátás. Most lenne – mondtam egyszer –, de egészen reménytelen. Ötvenezer forint kellene a cseréhez. Nem reménytelen az – mondta azonnal. Holnap elhozom neked a pénzt. Hozta is: az akkor kapott Kossuth-díját. Számolatlanul dugta a zsebembe; nem kért papírt, azt sem mondta, mikor adjam vissza. Pedig hát ő is szegény volt; ennyi pénzt korábban ő sem igen láthatott egy csomóban. Akkoriban kétezer forint körül lehetett neki is a fizetése.

A vele való együttlétek mindig ünnepet jelentettek. Csak egyről, az egyik utolsóról hadd beszéljek. Szép, kora őszi délelőttön, tizenegy körül, csöng a telefon. Nagy László hív: „Mihály, beszélnünk kellene." „Jó, nagyon jó, mikor gondolod?" „Ha lehet, minél előbb." S már ajánlotta is: jó másfél óra múlva; addig elintézi dolgait a szerkesztőségben. Találkozzunk a Lánchíd eszpresszóban. Félúton van; egyforma közel mind a kettőnkhöz.

Nagy László már a kávéját kortyolgatta, mire odaértem. A sürgősségben valami bajt sejtettem, de az arca nyugodt volt, szokásosan fújta a füstöt. Szokásosan indult a beszélgetésünk is; elég nagy csöndekkel. Kint ültünk a teraszon, szemben a Dunával; néztük a lánchídi forgalmat meg a folyón delelő fényeket. Fontosabb kérdések még csak nem is lebbentek a beszélgetésünkben; emlékeket, barátokat, otthoni dolgokat idézgettünk, ritka koccintásokkal tagolva az időt. Laci inkább csak a kedvemért emelte fel-fel

Nagy László

met.

□ *Nagy László grafikai kiállítása Pécsen, a Művészeti Szakközépiskolában (Radnics utca 9.) július 18-ig tekinthető meg.*

Népszabadság, 1987. VI. 30

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Nagy László szó-

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

és Ü. elő, festő-grafikus

1984 JUN

1021

Nagy László önarcképe

osztály titkáraként, ma elnökségi tagként egy szakma ügyes-bajos dolgait veszi a vállára. Nemcsak rendezőkét, operatőrökét, hanem a filmes szakmában dolgozó minden rendű és rangú emberét. Mert — figyelmeztet — a filmkészítés nem a látványos munkával kezdődik és nem is ott ér véget.

— Forgatókönyvet ír, rendez, ankétokra jár... Nem lenne elég ennyi feladat egy művésznek?

— Megint csak azt tudom mondani: másnak biztosan elég lenne. Az én munkám így teljes, a szakszervezeti részvétellel.

— Sokan azt tartják: a művész a művészetével harcoljon.

— Így tartom én is, és amit el lehet mondani a film nyelvén, el is mondom. De van, ami nem alkotói ügy, nem vászonra kívánkozó tén gyári dolgozó vagy filmrendező vagyok. Itt is van bér- és teljesítménykérdés. Itt is van jogi természetű probléma és érdekvédelem, és itt is emberek dolgoznak, akikért valakinek szólni kell.

— Van értelme a szólásnak?

— Ha nem lenne, nem csinálnám. Ahogy a szövetségi funkciómról lemondtam, mert akkor azt tartottam jónak. A filmes elnökségben viszont szívesen részt veszek és szívesen vitatkozom itt is. Szerencsére vannak vitáink, kemény, értelmes, alkotó viták, és vannak eredményeink is, aminek egy egész szakma látja hasznát.

— Kapcsolódik-e a szakszervezeti munka a művészi alkotáshoz?

— Számomra ugyanazt jelenti mind a kettő: harcot az igazságtalanság, a hazugság ellen; harcot az igaz dolgok kimondásáért. Van egy világmegváltás-elméle-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

ALFÖLD 2

1981

Nagy László, festő- és grafikusművész író, költő

1021

veszi és rendben levőnek tekinti a m
ben valójában torzult viszonyokat, ha
gy cinikusan – kihasználja a városfej
a számára kedvező viszonyok fenntartá
ncializmus legjellemzőbb magatartási
cítő-újratermelő modell, amelynek *for*
felszabadulás előtti „úri" mentalitás
, mert sokkal inkább a jelen szerkezet
saiból kinövő új fejlemény ez, amely,
nyegi mozgásaitól idegen modell, és így
ga adekvát megjelenési formáját, jobb
ntáihoz.

1021

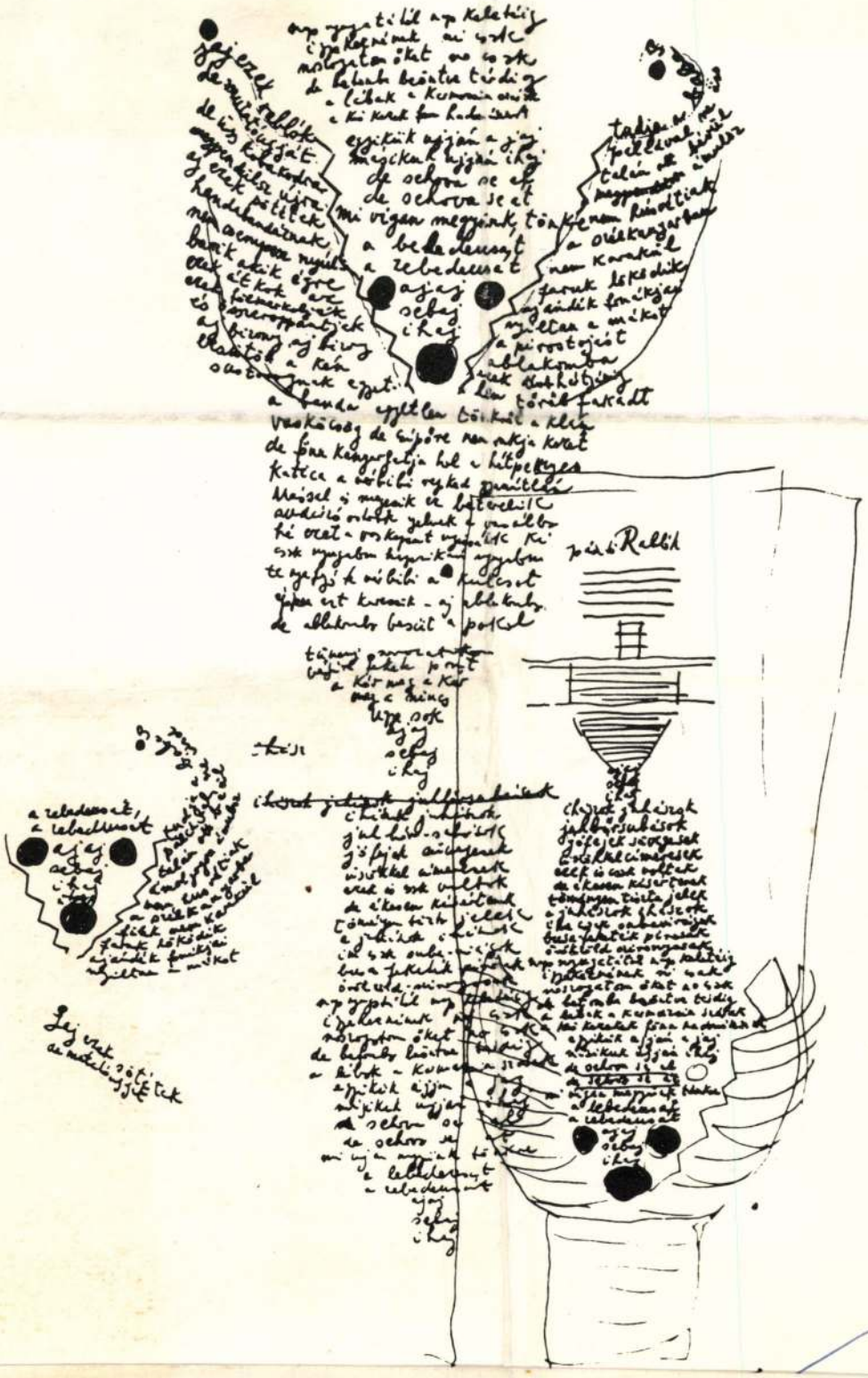

alfö

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 347-748, 349-726
Nagy Tanulo, Sajtó-és grafikus
művész, író, költő
ALFÖLD
2
1981
1/

SZABOLCSI MIKLÓS
FOLYÓIRATAINK
A 70-ES ÉVEKBEN

A „MADÁRÚTON"
KÖLTŐI

KOCSIS ISTVÁN
MONODRÁMÁJA

CSALOG ZSOLT
BÁNLAKY PÁL ÍRÁSAI

NÉMETH LÁSZLÓ
SARKADI IMRE
SZABÓ PÁL LEVELEI

ODALMI ÉS MŰVELŐDÉSI FOLYÓIRAT
1981/2

Nagy László festő-grafikus-költő-író.

Kós Károly kivételes egyénisége költőket és képzőművészeket egyaránt megihlette.- Nagy László 1970-ben készített költészetet sugárzó, de az élet minden harcát magánviselő arcképe önarcképpel itt utolsóként. Nagy László, akit költőként tartunk számon, pályája kezdetén Kmetty János tanítványaként művésznek indult. A képzőművészettel később is szoros kapcsolatban maradt, amint erről Kós Károly életútját összegező kép is tanúskodik. - Nagy László rajza (1940). (Repró.)

Balogh Péter: Kós Károly arcai.
Magyar Építőművészet, Budapest, 1983 jún. 56-57. old.

1021

alföld

12 forint

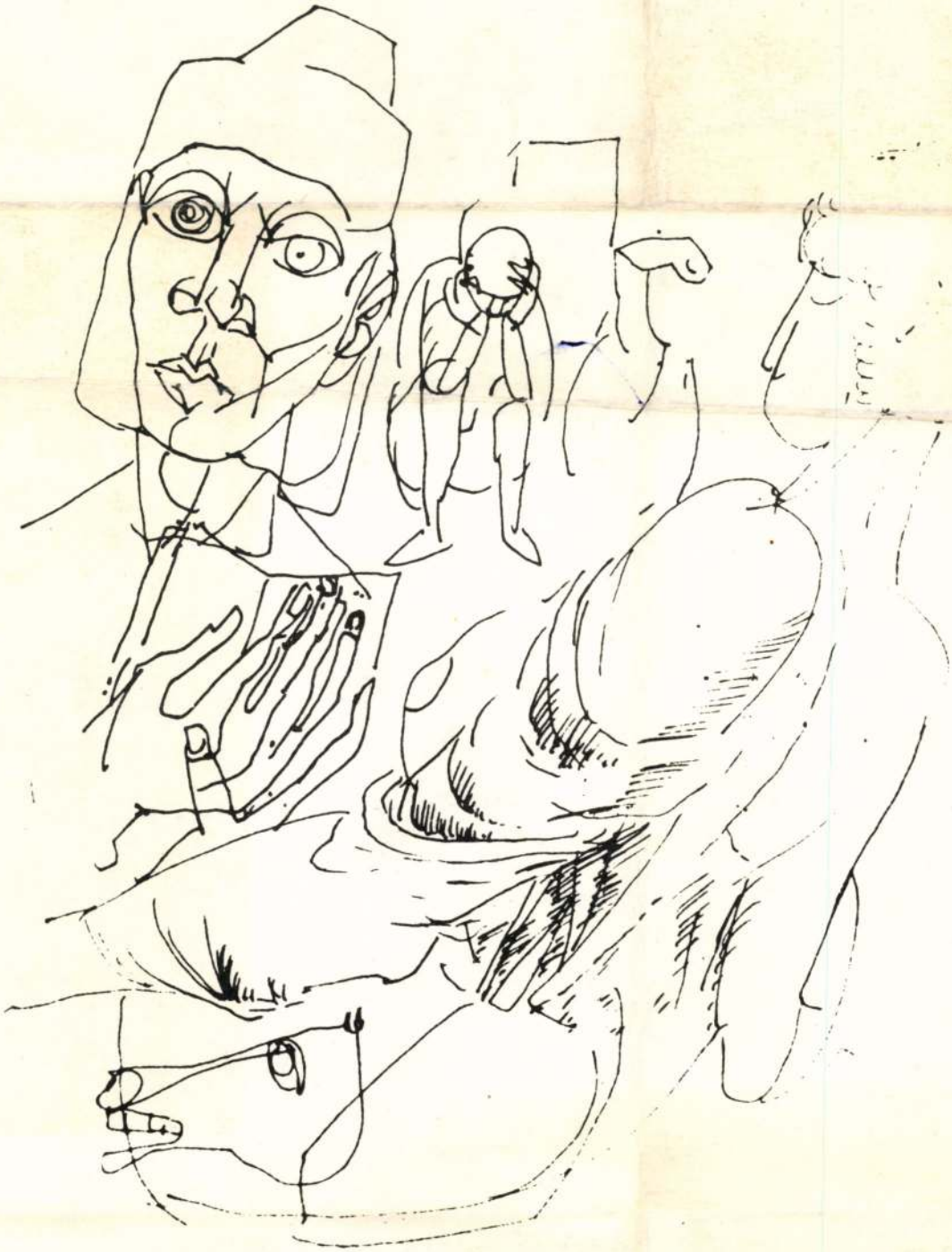

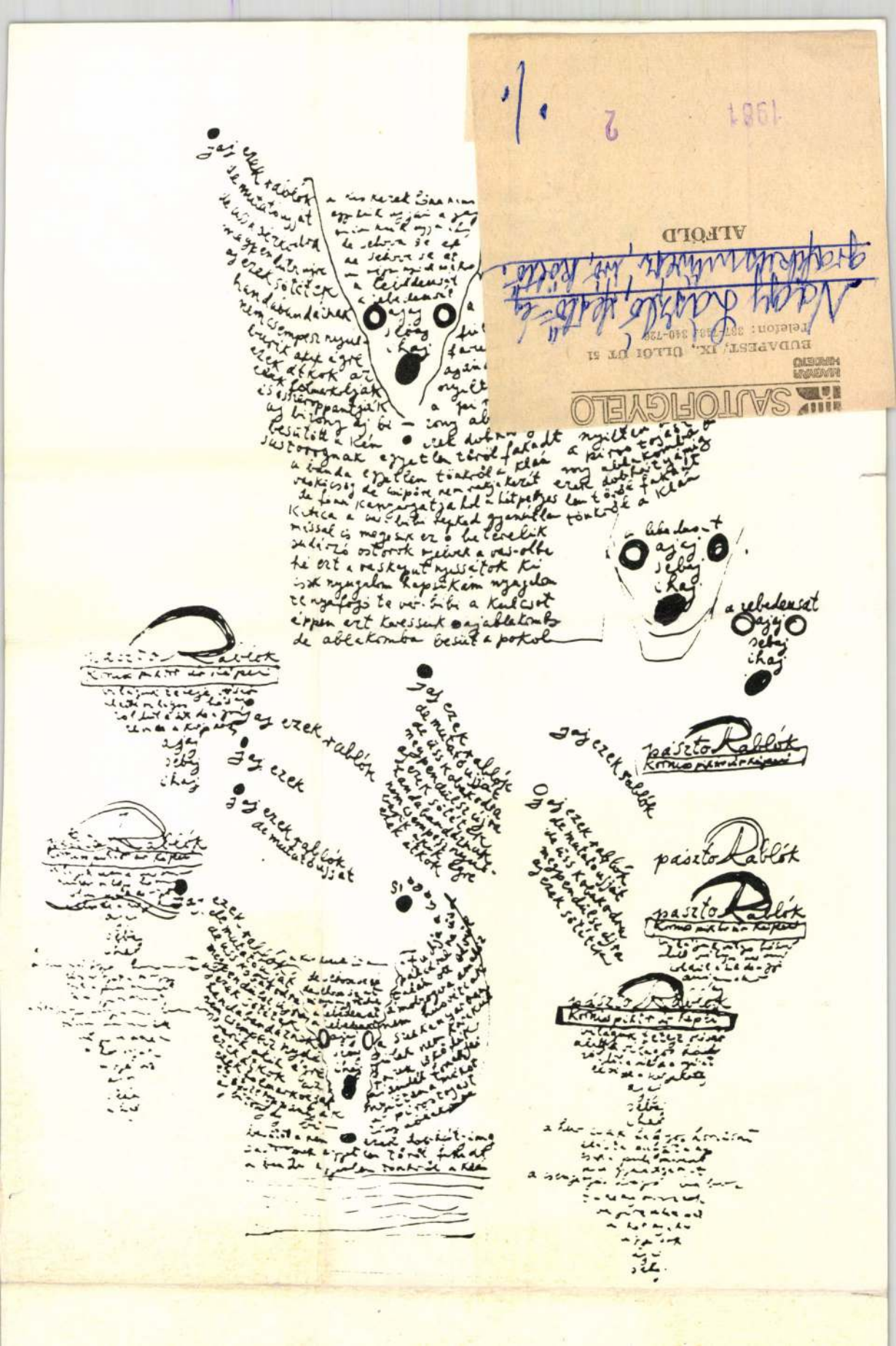

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-7381, 340-720
ALFÖLD
1981
2

Nagy Kázmó, Hétfő-ig grafikusmúzsa, vő, kötő.

Jaj ezek rablók
de mutatóujjat
de üss kobakodra
megpendülsz újra
ezek sötétek
handabandáznak
nem csempész nyul-
burik atik égre
ezek átkok az
ezek folmarkoljak
és összeroppantják
az bizony aj bi-
besütött a kén
sustorognak egyetlen töröl fakadt
a banda egyetlen tönkrol a klán
vaskicsig de csipőre nem rakja kezét
de fönn kanyargatja hol a hátpetyes
kiteca a vas-bibi repked gyanútlan
missal is megesik ez o beterelik
sudárzó ostorok nyelvek a vas-olbe
hé ezt a vaskaput nyissátok ki
isak nyugalom hapsikám nyugalom
te nyafogó te vér-bibi a kulcsot
éppen azt keressük ajablakomba
de ablakomba besüt a pokol

a lebedensat
ajaj
sebaj
ihaj

a rebedensat
ajaj
sebaj
ihaj

pászto Rablók
Kornis pikor ur kápeni

Jaj ezek rablók
de mutatóujjat
de üss kobakodra
megpendülsz újra
ezek sötétek
handabandáznak
nem csempész nyul-
burik atik égre
ezek átkok

Jaj ezek rablók
de mutatóujjat

Jaj ezek rablók
de mutatóujjat
de üss kobakodra
megpendülsz újra
ezek sötétek

pászto Rablók

pászto Rablók
Kornis pikor ur kápeni

pászto Rablók
Kornis pikor ur kápeni

Jaj ezek rablók
de mutatóujjat
de üss kobakodra
megpendülsz újra
ezek sötétek
handabandáznak
nem csempész nyul-
burik atik égre
ezek átkok

Nagy László költő, festőművész

"Látomás" c. festménye (áll.)

Művészet 1986/6 65.o.

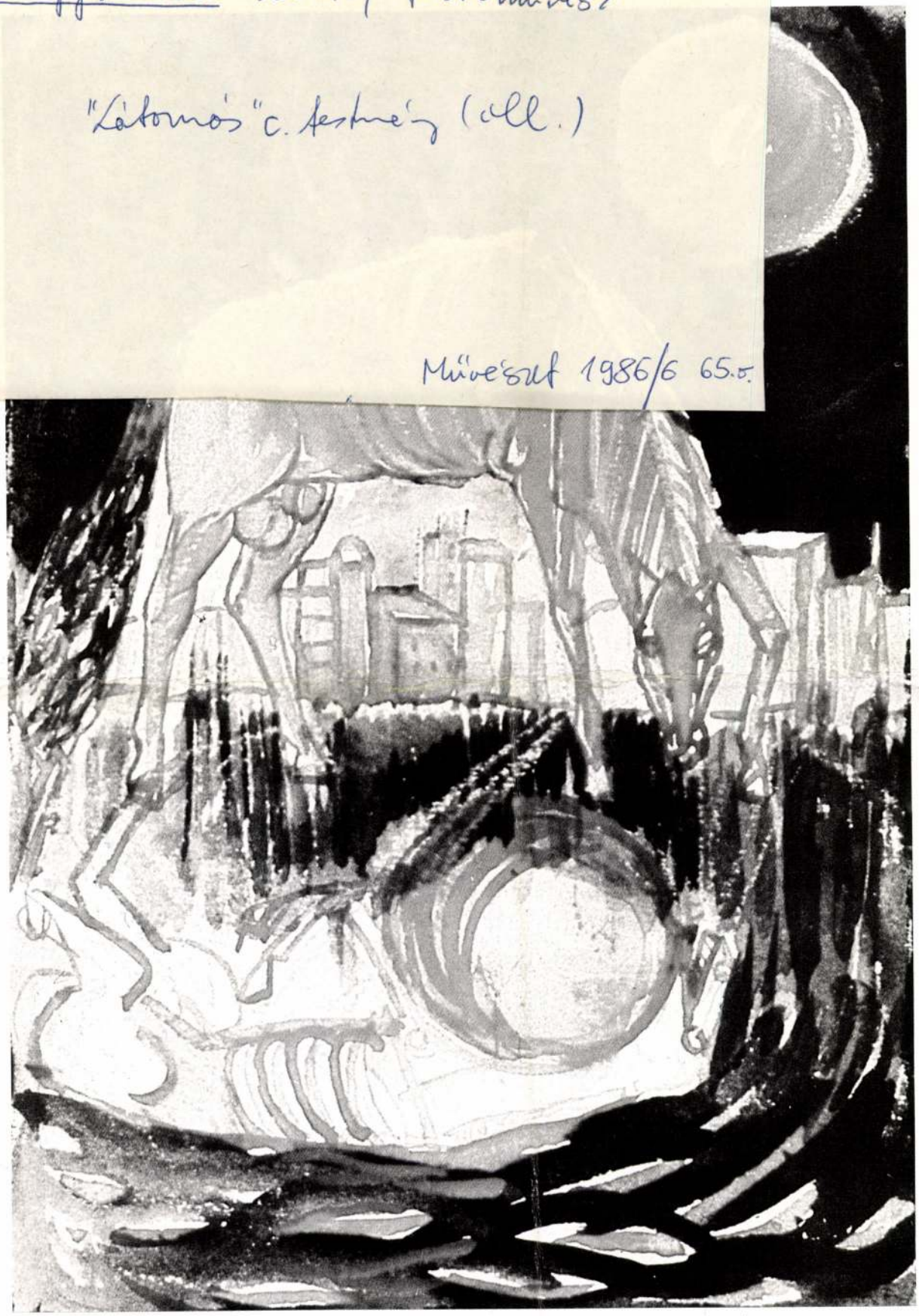

Nagy László: Látomás, gouache, 12x18 cm (A diafilmsorozat reprodukcióit Gottl Egon készítette)

Oltai Péter–Pécsi Ifjúsági Iroda (1972–1978): Ifjúsági ház, 1974. Pécs-Balokány (fotó Panyik I.)

„A nevelés létfontosságú feladata, hogy a felnövekvő embernek elegendő anyagot nyújtson azokból a szemléletes tényezőkből, melyek lehetővé teszik a szép és a csúnya, a jó és a rossz, az egészséges és a beteg szétválasztását. A legjobb iskola, amelyben a fiatal ember tanulni tud, maga a természet: azokat a tájakat kell megtanulnia szépnek látni, amelyek kiegyensúlyozott ökológiai állapotban vannak, tehát jövőjük van. Világunk nagyságát és szépségét minden ifjú ember számára hozzáférhetővé kellene tenni, hogy az emberiség jelenlegi helyzetéből ne kétségbeesett következtetéseket vonjanak le, és ne meneküljenek – esetleg – a drogok kábulatába... Meg kell nyitni értelmüket és érzelmeiket, hogy megértsék a természeti rendszerek összefüggéseit... Abból a fölismerésből, hogy e világból valók vagyunk, az a fölismerés következik, hogy e világ ránk van bízva, felelősek vagyunk érte" – mondja Erich F. Rieger.

(Menyhárt László: A látás iskolái)

30 Ft

fővárosi szabó ervin könyvtár

12 GALÉRIA

NAGY LÁSZLÓ LÁZÁR
és
KIRÁLY LÁSZLÓ
grafikai kiállítása

BUDAPEST, X. PATAKY ISTVÁN TÉR 7-14

Nagy László Lázár

Nagy László Lázár

NAGY LÁSZLÓ LÁZÁR
és
KIRÁLY LÁSZLÓ
grafikai kiállítása

BUDAPEST, X. PATAKY ISTVÁN TÉR 7-14

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR
1904
BUDAPEST

1980. V. 16 – VI. 26

Király László

A kiállítást rendezte
és a katalógust tervezte:
M. Kiss József

A kisgrafika a képzőművészet alapegysége. Olyan lehetőség, melyet minden ember megszerezhet személytelen társnak, mértéknek. A rajzírás ma egyre inkább a gondolatközlés új eszköze, - szerepe nőtt. E tények értelmében is hangoztatom, hogy Nagy László Lázár fontos személyiség. Küldetését így definiálhatjuk, - Ő a műfaj mindenese. Ő vezeti a Ceglédi Kisgrafika Barátok Körét, szervezi az országos kiállításokat és találkozásokat, gyűjti e kis rajzlapokat a világ minden részéből, terjeszti hazai környezetben. Munkásságának az is része, hogy tágítja a magyar kisgrafika nemzetközi kapcsolatait, több szovjet, lengyel, belga, csehszlovák grafikussal tart kontaktust, ceglédi tárlatra hívta Leonyid Setnyevet. Részese a nemzetközi áramlásnak, lapjait bemutatták Európa több országában, Don Quijote sorozatát láthatta a közönség Amszterdamban és Minszkben, több műve szerepelt csoportos kiállításokon Pozsonyban, Voronyezsben, Lugánóban és Moszkvában.

A kisgrafika Nagy László Lázár szellemi közlekedése, tehetségének lényeges megnyilvánulási formája. Amit a gondolat világából zsákmányol, hódít, - ezt a terjeszkedést azonnal rajzra írja át. E megnövekedett világ kincse, személyes birtoka, mely egyben éppen művészi értéke révén köztulajdon is. Képi fogalmazása rendkívül szabatos, rajzi biztonsága, szerkesztőereje világos, - hordozza a szükséges egyszerűséget és árnyaltságot. Többszáz lapja, önarcképe,

- a megtett utat jelzi előre. Van képessége ahhoz, hogy saját emberi fejlődését összekapcsolja a rajzi népművelés oly fontos gyakorlatával, mely minden társadalmi haszna mellett vizuális minőség egyben. Tulajdonképpen érthetetlen, hogy ez a saját lehetőségeinek felsőfokán kivitelezett értékrend ismertebb külföldön, mint itthon. Szerényen és szívósan szolgálja az ügyet, olykor magányosan is. Mindez azonban további feladatokra serkenti, őrzi és növeli fáradhatatlanságát.

Király László is az Ő tanítványa. Egyéniség. Vonalvezetése hol a rejtett derű, hol egy magának fenntartott nosztalgia jegyében fogalmazódik nagyon karakteresen. Előtte a holnap, melyet következetes szigorral Ő is megvalósíthat önmaga kibontakoztatására és közművelődésünk javára is.

Sokat beszélünk környezetvédelemről, de nemcsak fákat szennyez a füst, korom, a lelkületet is támadja közöny, kényelem, sok-sok másodlagosság. A társadalmi tudat általános higiéniájához vezető utak egyike a kisgrafika szerpentinje, mely százezres tételszámával közvetlenül szólíthatja meg a szerkezet medrébe gyűjtött esztétikumával a tétovázó és jósorsukat kereső embereket.

LOSONCI MIKLÓS

Nagy László Lázár

AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIA

BÁN András: Gyulai Líviusz. (Bp. 1978, Corvina.) 40 l. 14 t. /Corvina műterem./

Graphica Hungarica. /Bp./ (M. Helikon - Móra Kiadó.) /19/78. (Összeáll. Szántó Tibor. Bev. Veress Miklós.) 1978. /32/ lev.

Grafika "76" A Pécsi Modern Magyar Képtár nemzetközi grafikai gyűjteményének bemutatója. = Művészet 77. /Bp./ 1978, Corvina. 210-211. l.

MAURER Dóra: Rézmetszet, rézkarc. /Bp./ 1976, Corvina. 48 l. illusztr. Műhelytitkok. Grafika 2./

REICH Károly: Hitem szerint. /Rajzok./ Bp. (1977), Képzőművészeti Alap 105 l.

RUZICSKA György: Fantasztikus utazás. /Rajzsorozat./ Bp. 1978, Képzőművészeti Alap. 76 t.

SZABÓ Béla, Gy.: Mexikói tél. Útivázlatok, /grafikák./ 1974, Dácia. 66 l. 28 t.

SZABÓ Gyula: Ecce homo. /Grafikák. Bev./ (K. Kubicková). (Bratislava - Bp. 1975), Madách Kiadó - Corvina. 60 lev. illusztr.

SZABÓ Vladimir /rajzai és rézkarcai. Bev./ (Frank János). /Bp./ (1976, Corvina). /4/ lev. 12 t.

Szépművészeti Múzeum legszebb rajzai. Szerk. Gerszi Teréz. (Bp.) Corvina. (1.köt.) Gerszi Teréz: A Németalföldi rajzművészet két évszázada. Válogatott mesterművek a Szépművészeti Múzeum XVI-XVII. századi anyagából. (1976), 36 l. 64 t.

Az új művészek. A Ma grafikai kiállításához. = Hevesy Iván: Az új művészetért. (Válogatott írások.) Bp. 1978, Gondolat. 137-199. l.

VARGA Nándor Lajos grafikái. (Szerk. Vadas József.) /Bp./ 1978, Corvina. 12 t.

Tátrai Lajosné

Nagy László Lázár

a
GALÉRIA
eddigi kiállításai

1. SÁNTA LÁSZLÓ grafikái
   M. KISS JÓZSEF grafikái
2. DÁNIEL KORNÉL festményei
3. ZEBEGÉNYI MŰHELY grafikái
4. MORVAY LÁSZLÓ grafikái
5. KONDOR LAJOS illusztrációi
   RÉBER LÁSZLÓ illusztrációi
   REICH KÁROLY illusztrációi
   SZÁNTÓ PIROSKA illusztrációi
   WÜRTZ ÁDÁM illusztrációi
6. NAGY MAGYAR FESTŐK
7. ÉSZT KISGRAFIKÁK
8. KISS TERÉZIA grafikái
9. PÁNCZÉL TIBOR fotói
10. PHILIPPE GIELEN fotói
11. RADÓCZY MÁRIA textiljei
12. MAGYAR JÓZSEF grafikái
13. MAGYAR DIAFILM-GRAFIKÁK
14. ZEBEGÉNYI MŰHELY grafikái
15. KÓRUSZ JÓZSEF grafikái
16. STETTNER BÉLA exlibrisei
17. RŐZSAHEGYI GYÖRGY karikatúrái

Nagy László Lázár

Király László

A KIÁLLÍTÁS
MEGTEKINTHETŐ

Hétfő:	10-19-ig
Kedd:	10-19-ig
Szerda:	15-19-ig
Csütörtök:	10-19-ig
Péntek:	10-19-ig
Szombat:	13-18-ig
Vasárnap:	9-13-ig

KÖNYVTÁRUNKBA
SZERETETTEL
VÁRJUK!

FSZEK 80/213

Nagy László

Lóhány - emlékkiállítás Salgótarjánban

Magyar Nemzet 1985. VII. 12.

Nagy Lóránd: kölló
grafikus

L: Kós Károly

Balogh Pékr: Kós Károly arai 56-57.

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/6

Nagy László, költő grafikus

Emlékezés Nagy Lászlóra

Nagy László költészetének korszerűsége volt az idei debreceni irodalmi napok fő témája. Koczkás Sándor irodalomtörténész nagyívű és részletgazdag Menyegzőelemzése indította az eszmecserét, melyet huszonegy rövidebb-hosszabb hozzászólás — tanulmány, esszé, emlékezés, vallomás, vers, publicisztika — követett.

A Czine Mihály és Fodor András elnökletével folyó eszmecsere fölszólalói — a mai irodalmi viszonyokhoz képest meglepő egyetértésben méltatták Nagy László költészetének esztétikai értékeit és emberi tartásának, magatartásának példaszerűségét. A tanácskozással egyidőben nyílt meg a Nagy László képverseiből és grafikáiból rendezett kiállítás, melyet Buda Ferenc ajánlott az egybegyűlteknek. November 21-én este az íróvendégek és a debreceni közönség együtt hallgathatta a megyei művelődési központ színháztermében Hegedűs D. Géza Nagy László-műsorát, melyhez Csoóri Sándor mondott bevezetőt.

Az idei irodalmi napokon is átadták a hagyományos Alföld-nívódíjakat a lapban közzétett legjobb publikációkért. Juhász Béla főszerkesztő ezúttal Dobos László csehszlovákiai magyar írónak, Görömbei András irodalomtörténésznek és Székelyhídi Ágoston kritikusnak nyújtotta át a Hajdú-Bihar megyei Tanács jutalmát.

– : Eml

Élet é

7.

1. XXIX/48

Miért bomlanak fel a családok?

Nagy Lóránd, költő
grafikus

megemlíthe.

Nemes György: A merkeszlőséget vsókolom 14

Élet és Irodalom Bp. 1985. nov. 22. XXIX/47.

Nagy László, költő
grafikus

L: Tandori Dezső

Vadas József: Tehete levelek

12.

Élet és Irodalom Bp. 1985 már. 8. XXIX/10

NAGY László (költő, festő, grafikus)

Nagy László az Önarckép, Husvét, Kés, Jolinda, Cégér, Emberpár cimü müveit maga is igy jellemzi: képversek és betüképek.

Keszthelyi Tibor: Metanyelvi kifejezések: vizualitás és ötlet a költészetben. = Nagyvilág. XXX.évf.6.sz.1985. 921. p.

NAGY László költő, festő

Szántó Piroska visszaemlékezései róla.

Jelenkor, 1985.7-8.szó

Lereakva Szántó Piroskánál

Nagy László költő, festőművész

Művészet/6. 64.o.

„VERSBEN BUJDOSÓ"

Előszó a Nagy Lászlóról készült diafilmhez

Szécsi Margit-portré (Diasorozat: 41. sz.)
(fotó Balla Demeter)

Nagy László-portré (Diasorozat: 55. sz.)
(fotó Molnár Edit)

Amikor a Magyar Diafilmgyártó Vállalat képeket, rajzokat kért tőlem a filmhez, rögtön arra gondoltam: hangosított diafilmet kell készíteni. Hadd jussanak el a versek a költő saját tolmácsolásában a közönséghez, a felsorakozó képekkel egyidejűleg. Hogy a költőnek ne legyen szüksége képmutogatókra.

Támpontom nem volt, csak a hangszalagok, az ő versmondásába vetett bizalmam. Ugyanakkor nagy bizonytalanság önmagamban. Mert a filmet életrajznak és korrajznak is szántam.

Nagy szerencse, hogy tudtam válogatni a már meglévő s a gyűjtés útján címemre beérkezett kép-, fotó- és hanganyagból. Ezt a gyűjtőmunkát ma is folytatom. Képeivel, rajzaival, fotóival továbbra is csak az ő magáénak vallott életművét akarom szolgálni. Mert csak Nagy László földjének szántására szegődtem.

A kivasalt hangok mai stúdiójában kívántam: éljen a film azzal, ami egyben szentségtörően archív és szentségtörően modern. A zörejek kiszűrése hangjának természetes zengését is tompította volna. Ezt nem akartam. Életében hazát és történelmi bárd-villanást, szerelmet és beethoveni ölelkezést fogalmazott nagy és tragikus költészetté, s nem idegen tőle a játék matadorbársonya. Nem akartam megszűrni a kort: Nagy László életének zengését nem szabad megrabolni.

A képanyag megkomponálója Nagy András grafikusművész. Az ő nevében is ajánlom a filmet azoknak, akik láthatták és hallhatták is a költőt, s így nem felejthetik el soha.

S ajánlom azoknak, akik őt már nem ismerhették, s nem tudhatják: milyen volt a legvarázsosabb magyar emberi hang.

Szécsi Margit

Nagy László: Lovak és emberpár, rétegelt lemezre festett ikon, acrilyc, 20x10 cm (Diasorozat: 54. sz.)

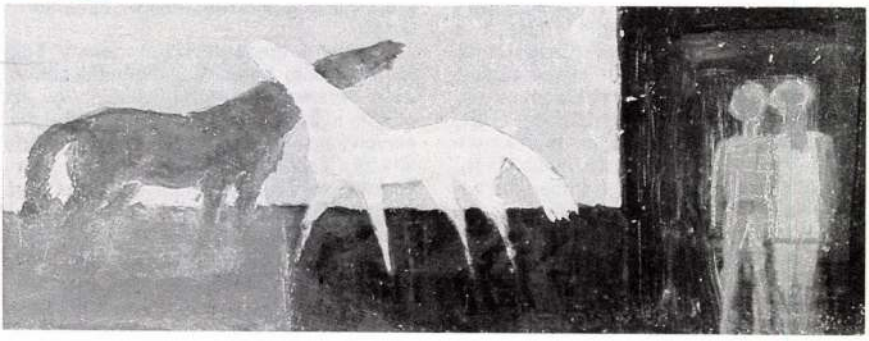

egyre nehezebb volt eleget tenni. Az atomizálódott művészeti életben, az évenként változó művészeti divatok, újítások fokozódó hullámverésében nehéz volt eldönteni, kivel-mivel kell teljesen azonosulni. A kritikusok létfenntartási ösztöne azt diktálta, hogy mindig a legújabbal, sőt a kisértés nagy volt – mert lassan úgy tetszett, az új megjelenése verbális magyarázatokon múlik –, hogy maguk a kritikusok próbáljanak meg új hullámokat kavarni.

Ebből következik, hogy a tegnap támogatott művész, aki még ma is teljes azonosulást várna, a mai divatok láttán vicsorgó dühvel árulást emleget – joggal, hiszen míg ő diktálta a divatot, vagy képes volt követni azt, a teljes azonosulás őt illette meg. Úgy érzi, hogy most ennek hiánya művészi, sőt egzisztenciális létét fenyegeti. Hiányzik belőle a „tegnapelőtti" művész iránt érzett empátia, hiszen művészetét amazénak tagadására építette, hiányzik belőle a mai művésszel szembeni tolerancia, mert attól tart, maga is a tegnapelőtti művész sorsára jut.

A másik tanulsága a vitának az, hogy az abban részt vevők többsége (a művészeti kritikusok) a Fajó által nekik dobott kesztyűt anélkül vágták vissza, hogy előbb felpróbálták volna.

Pedig talán éppen az ingerült hang figyelmeztetett arra, hogy a modern művészettel foglalkozó kritikus, amikor minden igyekezetével az éppen aktuális művészeti jelenséget akarja „tetten érni", és szándéka szerint esetleg csupán regisztálni, tudományos objektivitással leírni törekszik, sokszor a lelkes azonosulás csapdájába esik, mert nincs (vagy nem használja) olyan kritikai mércéje, amellyel az adott jelenséget nem csupán önmagához, esetleg előzményeihez, hanem ahhoz a társadalmi közeghez is képes lenne viszonyitani, amelyben az megszületett.

Ez a szándéka szerint objektív leírás, a jelenség önmagán belüli értelmezésének igénye természetesen öt vagy tíz évvel ezelőtt is ugyanilyen csapdának bizonyult, csak hát az érintett művészek akkor ezt nem tették szóvá, hiszen éppen ezt az azonosulást várták el a kritikustól. Most bezzeg hitszegéssel, köpönyegforgatással vádolják, holott a kritikus nem tett mást, csak következetes maradt „kritikai" módszereihez.

Ez a következetesség azonban joggal tűnhet következetlenségnek, hiszen e módszerek említett fogyatékosságai miatt az eredmény olyan véleménynek tűnhet, amelynek nyilvánítását csak bizonyos emlékezetkihagyás indokolhatja, és amely éppen ezért hiteltelenné válik, mert kinyilvánítását nem előzte meg a kritikus korábbi, talán ezzel egyenesen szembenálló vélekedésének „önkritikus" kritikája.

Mint mondtam, ez elsősorban a módszer „csapdája", és nem az egyéni szándék kérdése. Mindenesetre nagyon tanulságos lenne, ha a kritikus néha újraolvasná öt–tíz évvel ezelőtt írt cikkeit, friss szemmel, esetleges új meggyőződése birtokában – elsősorban a maga számára.

Lelkes egyetértéssel, ha úgy tetszik, „teljes azonosulással" olvastam Fajó májusi számunkban közölt válaszcikkének kezdő sorát: „Azt hiszem, meg kellene tanulnunk tárgyszerűen vitatkozni" – hangzik az intelem. Bizony, bizony, kedves Fajó János, nem ártott volna megszívlelni ezt a felszólítást, a vitaindító és válaszcikkében egyaránt. Mert egy vitában nem elég a „konkrétság", amelyre Fajó hivatkozik – konkrétan ugyanis sértegetni is lehet, ahogy meg is tette, a tárgyszerűség mást is jelent, többek között a pontosabb fogalmazást, például annak egyértelmű tisztázását, kit, kiket takar a Fajó által többször használt többes szám, továbbá nem elég a tények egyik felét elmondani és a másik feléről mélyen hallgatni. Nem ártott volna, ha a tárgyszerűség nevében például „konkretizálja", hogy azt a bizonyos „szemléleti 1x1"-et, amelynek nevében ítélkezik elevenek és holtak felett, századunkban is csak a művészek egyik fele, a kisebbik tartotta, tartja szentírásnak, hogy a többség még a XX. században sem azt vallja, hogy „a síkon csak festékrétegek vannak", „hogy a festék szín lehet, de ember nem". Magam is azt vallom, hogy a festék csak a tubusban lehet önmaga, egyébként a szín csupán eszköz, a művész szándékai, gondolatai, érzései kifejezésének eszköze. Nem is csodálkozom, hogy a vele vitatkozók rögtön ki is „szúrták" ezt az egyoldalúságot, és indulatai egyik mozgatórugóját figurativitásellenességében vélték megtalálni. „Soha nem voltam figurativitásellenes", tiltakozik ez ellen Fajó. Én hiszek neki, vitaindítójában mindössze azt állította, hogy aki a festéket képes arra használni, hogy embert (figurát) fessen vele, az nem művész – és ugye, ez nem figura-, hanem művészellenesség.

Aztán az sem ártana, ha néhány állítása hitelességén is eltűnődne: „Ma a konzervativizmushoz több bátorság kell, mint tegnap az avantgardizmushoz. Pedig hát jól jönne ennek az országnak egy kis értékőrző konzervativizmus" – meditál Fajó. Hm... Ezt szépen mondta, csak hát a tegnapi avantgarde Fajó miért nem gondolkodott el ezen „tegnap", vagy „tegnap" nem akart bátrabb lenni, csak „mára" gyűjtött több bátorságot, amikor egyesek szerint ő is a „konzervatívok" közé sorolandó?

Persze a megállapításon, amely Fajó szájából nem hangzik a leghitelesebben, azért érdemes eltűnődni. Mint ahogy ezt meg is teszi vitacikkében Újlaki Gabriella, akivel Fajó válaszírásában nem hajlandó vitázni, csupán megfeddi, hogy „nem készült" fel jobban belőle (mármint Fajó János művészetéből). Én azonban, ellentétben Fajóval, hajlandó vagyok vitába szállni Újlaki néhány észrevételével. Mindenekelőtt „divatfelfogásával". Nem értek egyet a divat szerepének ilyen felértékelésével, még akkor sem (vagy különö-

A PÉCSI GALÉRIA
tisztelettel meghívja

Nagy László

rajzai kiállításának megnyitójára,
a Színház téri kiállítóterembe
1980. május 20-án,
kedden délután 5 órára

Megnyitja: Koczkás Sándor
irodalomtörténész

A megnyitón közreműködik
Berek Katalin és Budai Ilona

A kiállítás május 26-ig
tekinthető meg,
naponta 10—18 óráig, kedd szünnap

PP.

NYOMTATVÁNY

Körner Éva
Budapest
Egry J.u. 36.
1111.

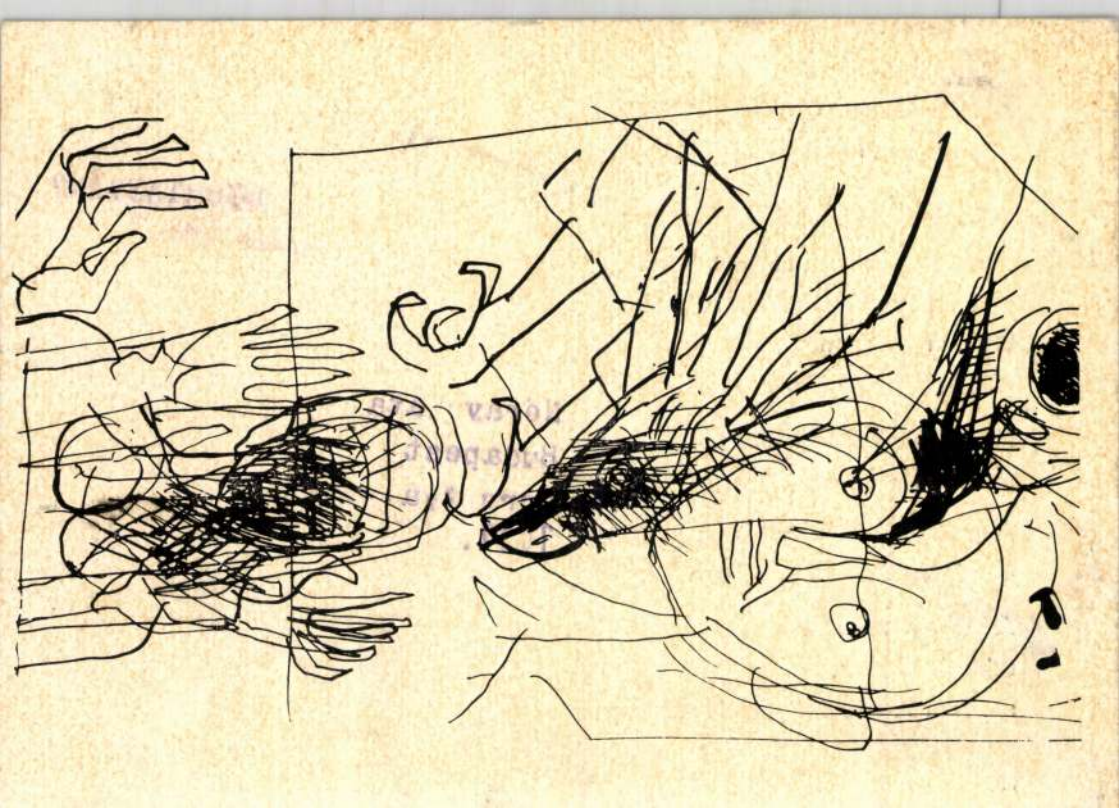

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Nagy László
Szécsi tollrajza

MAGYAR NEMZET

1981 JAN 24

1021

Nagy László Szárny és piramis című verseskötetéből a költő tollrajza Szécsi Margit verséhez (1968) — Magyar Helikon

terjesztő
ugyan nem
a brigád v
képviselni)
legál neki
nem is é
nemrégiben a tévében az ol-
szágos hírű előadó nagyszerű szemléltetéssel körített előadást tartott. A mostani időben ugyanis — és ez a tömegközlési eszközök elvitathatatlan érdeme! — egyre igényesebbek az emberek a látottakkal-hallottakkal szemben, és ha egyszer becsapják akár a színvonallal, akár mással, meggondolja, mikor megyen el máskor. Ezt a cikket egy olyan piszkozati papíron írtam meg először, amely eredetileg egy szervezet ismeretterjesztő programját tartalmazta. (Nem tudom, nem az lenne-e a célszerűbb, ha hozzászólásként azt küldeném el, elrettentesül?) Ilyeneket olvasok ebben: „A vállalati művelődéspolitikai határozatok végrehajtása a szocialista brigádokban", hogy csak egyet — és e témát kétszeresen is érintőt — emeljek ki. Vajon hol az a brigádtag vagy -vezető, akit ez *így* érdekel, akinek erről „ismeretterjesztési" céllal kell beszélni?

Ha van javaslatom, az Bekéhez kötődik. Azt gondolom — [illegible] tények győznek meg

a. Sopron,
b. Szombathely,
c. Zalaegerszeg.

2. Jugoszláviában az idei év a energia éve lesz, mert az els atomerőmű üzembe helyezése utá rövidesen megkezdi működését csáktornyai és a golubicsi ví erőmű is. Melyik községnél lé át az autós a határt, hogy 25 k lométert megtéve Csáktornyára é jen?

a. Letenyénél,
b. Gyékényesnél,
c. Rédicsnél.

3. A különböző európai állatker tekből számos értékes ajándék kapott születésének huszadik év fordulójára a mecseki állatkert Csehszlovákiából egy emu és eg láma, Zürichből egy nyestkutya Varsóból egy pár európai bölény Erfurtból pedig egy kulán érke zett. Milyen állat a kulán?

a. Hüllő,
b. Madár,
c. Szamárféle.

4. A településfejlesztésben elér eredményeivel hazánk nagy nem zetközi elismerést vívott ki, ezér az ENSZ Habitat Bizottsága — amelynek székhelye Nairobi — múlt év végén Budapesten nyitott meg a szervezet kelet-európai al központját. Melyik országban va a Habitat Bizottság székhelye?

a. Kenyában,
b. Nigériában,
c. Tanzániában.

A helyes megfejtést beküldő között öt darab 300 forintos vásár lási utalványt sorsolunk ki.

NAGY LÁSZLÓ RAJZOK

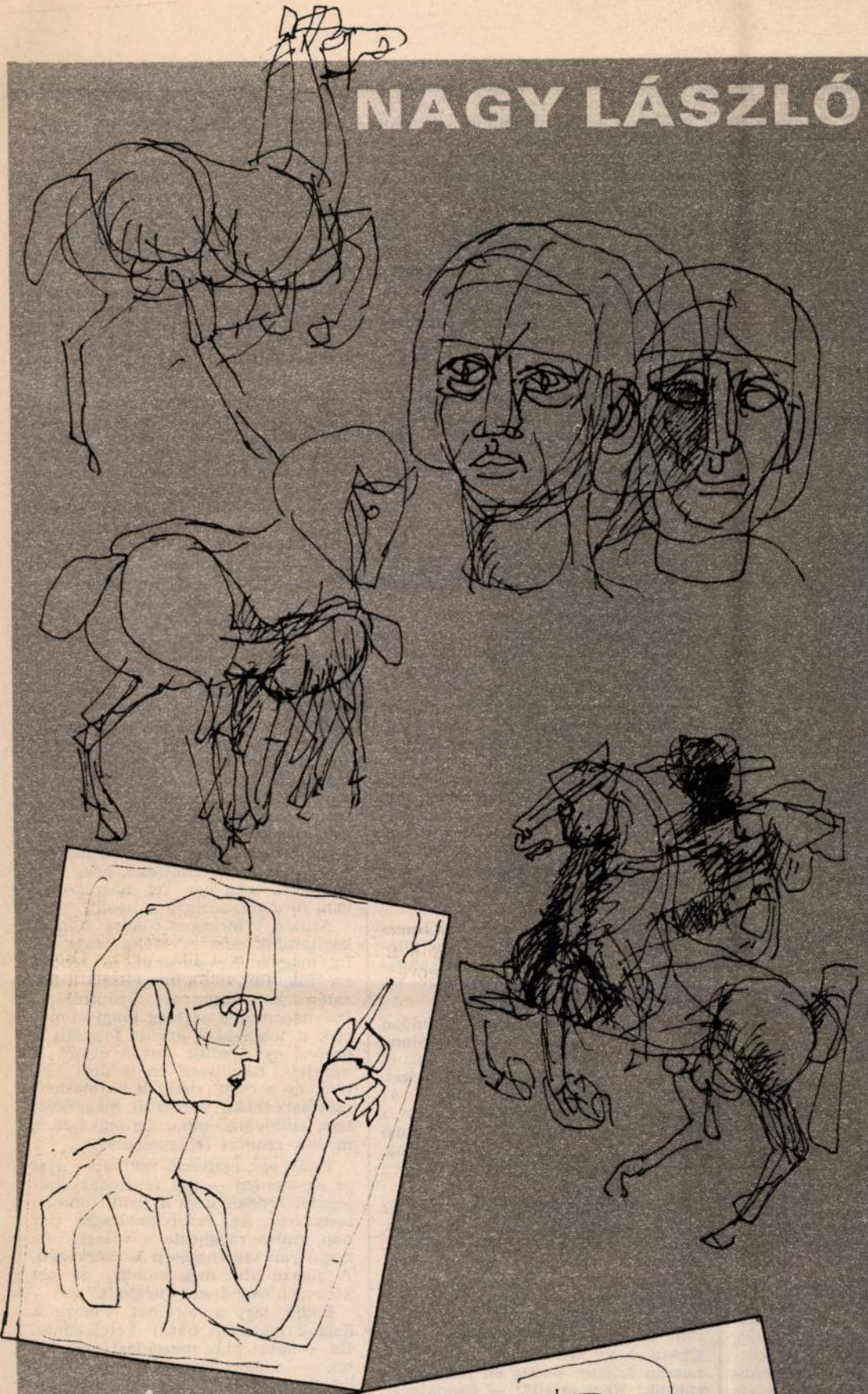

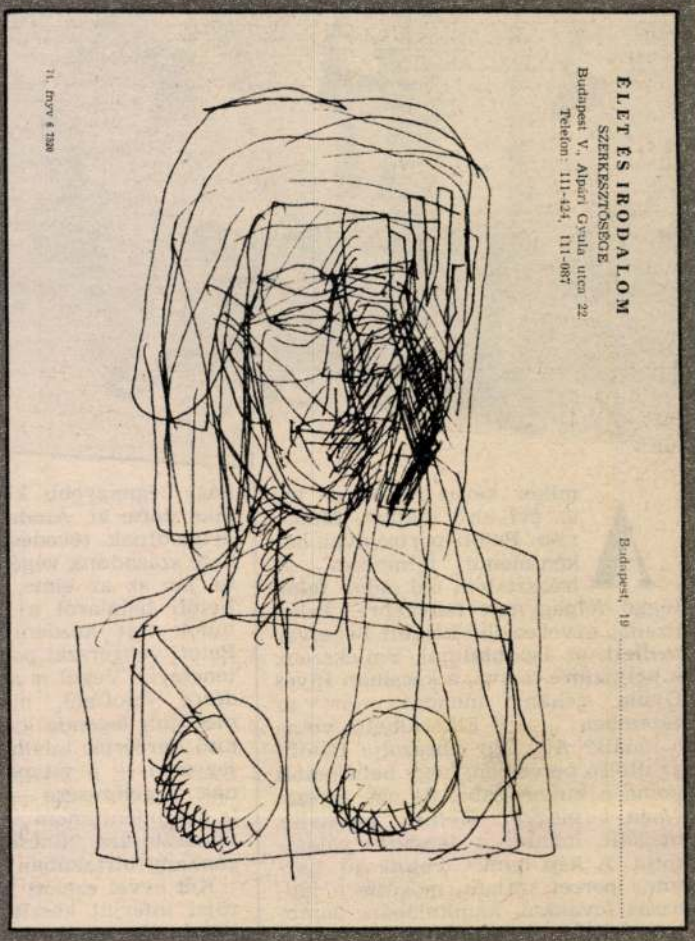

A rajzok egyszerűen, könnyedén születtek. Nagy László a féltett kínai töltőtollal ontotta őket, amellyel a verseit is írta. Mindig és mindenütt rajzolt. Az Élet és Irodalom világmegváltó lapértekezletein, a szerkesztőségi munka után a Vadásztanya vendéglőben vagy a legotthonosabb, utolsó törzshelyen: a Nimród étterem valamelyik asztalánál; itt, tisztelt törzsvendégként, saját, névre szóló pohara is volt. A biztató és kimért hatvanashetvenes években egy Kossuth-díjas költő (de a gyalogos munkatárs is) még megengedhette magának, hogy naponta, rendszeresen beüljön valahová, feloldó vagy heves eszmecserével összekötött késői ebédre: tisztességes adag májra, köményes sertéssültre, netán borral készített szarvaspaprikásra, és persze, némi jobb italra. Nagy László mindig rajzolt. Kéziratra, szalvétára, étlapra; bármilyen papírra, ami eléje került. Magától értetődően, fesztelenül csinálta, ha másokat, hallgatott, ha beszélt, ha olvasott. Szerette a lovakat és a szép, nyílt nőket. Gyakran rajzolt testes, várakozó kancákat, szomorúan tűnődő, csüggedt fejű méneket, törleszkedő, éhes csikókat. És ígéretes, szerelemre kész lányokat, ágaskodó paripák hátán. De leginkább gyönyörű, erős csődöröket. Az idegenek, a kívülállók talán csak tiszta arcú, vonzó különcöt láttak benne, akinek a firkálás a mániája. Az életében olykor ilyesféle lekezelő engedékenységgel fogadták némely versét is. Nem voltak ellenségei, csak süket, dörgölődző irigyei. Ma már ők is hervadhatatlan, baráti csokrokat lengetnek.

Tíz éve, hogy Nagy László meghalt.

Már tíz éve?

PINTÉR TAMÁS

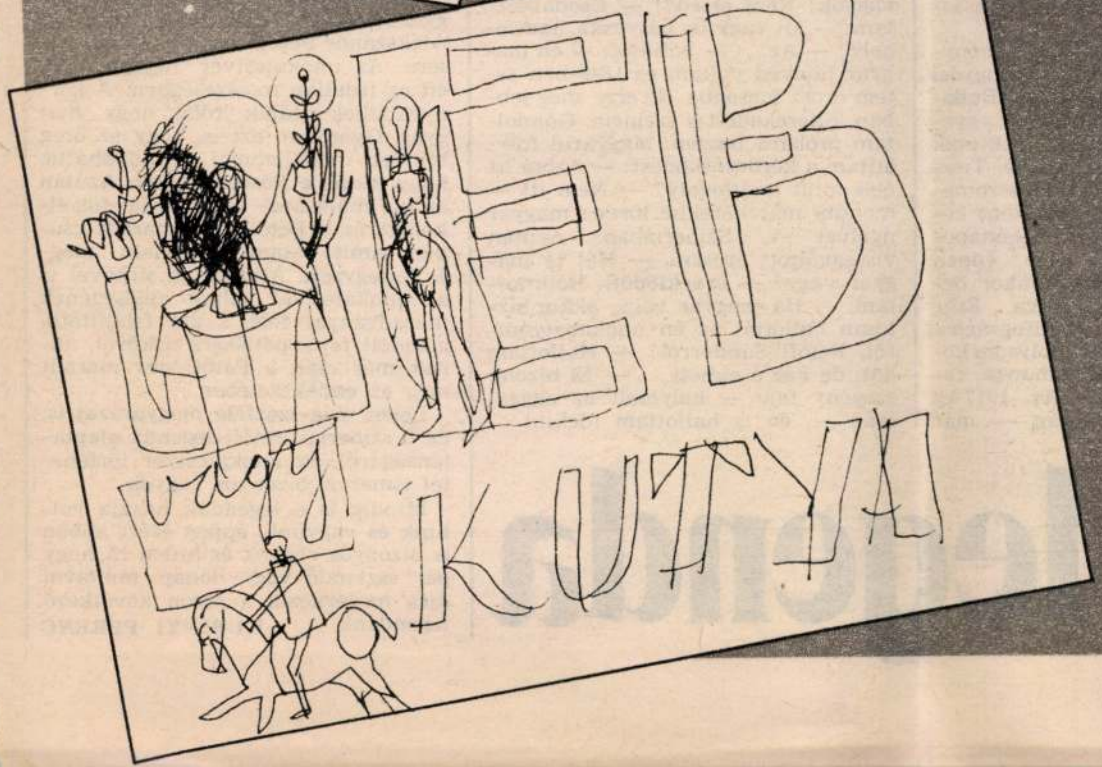

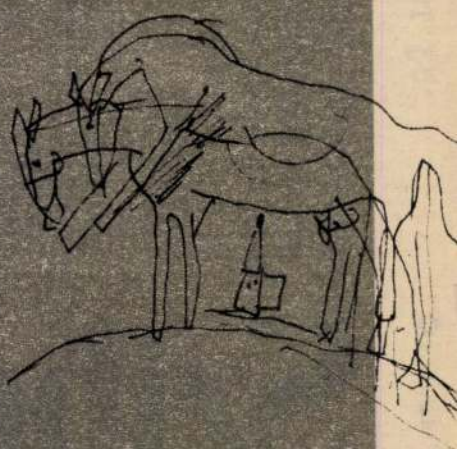

Kucsmában dr. Feri Sándor. A felvétel 1920-ban készült

Szibériai legenda

Amikor kézbe vettem a lap ez évi első számát Madarász Petőfi-portréjával, önkéntelenül felnéztem az íróasztalom bal oldali falán függő felnagyított fényképre. Talán tizenöt évvel ezelőtt készült Segesvár mellett, az Ispánkútnál. Emlékszem, a helyszínre tartva, a kocsiban Illyés Gyula néhány mondata járt az eszemben: „(...) Elkerülhette volna a halált? Ady úgy ábrázolja Petőfit az utolsó perceiben, hogy befuthatott volna a kukoricásba, de azt egyszeriben a magyar életnek érzékelte, megállt, inkább a lándzsát választotta. A kép hamis. Petőfi jó harminc percet szaladt, mögötte a lándzsás lovakkal, kánikulában, dombnak fölfelé, ne vágjuk ki tudatunkból ezt a szörnyű filmet."

Román tolmácsom — a magyar irodalom külföldi barátja és fordítója, Veronica Birladeanu — meglepetést készített elő. Az út partjáról kibuggyanó forráskút vize mellett, szemközt a haragoszöld kukoricatáblákkal, vagy tizenöt segesvári lány és fiú jött el beszélgetni a magyar újságíróval. Kétlem, hogy a segesvári gimnazisták ismerték a fenti idézetet, mégis, körbemutatva a költő halálát egykor szemlélő tájon, szinte szó szerint adták vissza Illyés szavait, ott az Ispánkút lassan csordogáló vize mellett.

Miért említem a régi fényképhez kapcsolódva ezt a beszélgetést? Talán csak azért, mert az akkori fiatalokban, akár Erdélyben, akár a Tiszaháton — kik már a mai derékhad ezredeibe léptek — jó tanáraik és jó olvasmányaik segítségével kialakult az Ispánkút melletti tragikus halál. „A szörnyű film..."

Mostanában viszont megújult egy múlt századi legenda. A lap is foglalkozott vele. Petőfi szibériai hadifogságáról és haláláról van szó. A zavar késztet írásra. Nem lelem a felmelegített történet mai indítékait. Az 1850—70-es évek először felbukkanó szibériai történetére még találok magyarázatot. A levert nemzet nem akarta és nem tudta elhinni, hogy legnagyobb költőjét a kozák pika döfte át. Ámde most, az éppen nyugodtnak tévedésből sem mondható századunk végén, milyen kerékre jár az az elme, amely újrakölti Petőfi haláláról a legendát? Nem tudok mit kezdeni az „Alekszandr Petofi vengerszki poet" százéves történetével. Végül is arra a meggyőződésre jutottam, hogy a szibériai megújult legenda gyökerénél egy ordító félreértés található. Sietve megjegyzem — a vitapengék kiránt ásának megelőzésére —, hogy semmiféle dokumentumom az elméletem alátámasztására nincsen. Csupán egy géphang birtokában vagyok.

Két évvel ezelőtt egy 27 órás életrajzi interjút készítettem a magyar közelmúlt egyik legérdekesebb és legkalandosabb életű emberével, dr. Feri Sándorral. A Legfelsőbb Bíróság Elvi Tanácsának elnökeként vonult nyugdíjba. Kilencvenegy éves, szeretetre méltó „öregúr" volt, a szó nemes értelmében. Azt írom, hogy volt. Sajnos, közös munkánk befejezése után rövid idővel elhunyt. Magas kora ellenére esze úgy vágott, mint a beretva. Adatai ellenőrizhetően, egytől egyig pontosak voltak. Testi kondícióját pedig megirigyelhette volna bármelyik jó karban levő hatvanas. Halálával, azaz életével ő is feliratkozott azok közé, kiknek jussa van a magyar memoárirodalomtól egy kései névsorolvasásra.

A széles vállú, színjeles eredménnyel frissen maturált gyöngyösi diák 1914 júliusában került Budapestre jogásznak. Egy évig volt egyetemi polgár. 1915 tavaszán behívták a K. U. K. 38. gyalogezredébe. Tiszti iskolát nem végzett. Karpaszományos, azaz tisztjelölt, tizedesként került az orosz frontra. Tíz hónapos tűzvonalbeli szolgálat után, éppen szabadságra készülődött, amikor beütött a Bruszilov-offenzíva. Ezer szám kerültek orosz hadifogságba. Azután a szokásos hadifogolysors következett. Szibéria, bányamunka, fakitermelés, vasútépítés. Az 1917-es forradalmi változások után — már szabadon — Jekaterinburgba került. A fiatal Feri Sándor teljesen apolitikus alkat volt. A véletlen játszott közre, hogy kapcsolatba került a bolsevikokkal. Egy jómódú orvos családjánál nevelősködött. A várost megszállták Gajda tábornok cseh légionáriusai és a fehér csapatok. Feri Sándort megkérte az orvoscsalád, hogy szöktessen ki két embert — kik házaspárnak mondták magukat — a városból. A hajdani karpaszományos tizedes megtette, viszonozni akarta a befogadó család emberségét, hogy neki, a gyökértelen, rongyos, hadifogolynak kenyeret és meleg szobát adtak. Történetesen a „házaspár" a jekaterinburgi városi illegális bolsevik párt két vezetője volt. A fehérek kiverése után visszatértek az elmenekített pártvezetők. Feri Sándor a barátjuk lett, és rövidesen már a Vörös Hadsereg soraiban harcolt egészen a tífuszig. A városi kórházban a halálozási arány hetvenszázalékos volt. 1920 januárjában, szerencséjére, élve lépett ki a kórház kapuján. Bolsevik barátjai segítségével mint lábadozót, Petrográdba helyezték, könnyű beosztásba. Hetekbe telt az út. Megérkezése után a volt osztrák—magyar nagykövetség hajdani épületében „Grosz" elvtársnál jelentkezett. Dr. Feri Sándor csak 1979-ben, Borsányi György *Kun Béla* című könyvének egyik fotójáról tudta meg, hogy a hajdani „Grosz" elvtárs Huszti Ferenc magyar forradalmárral azonos, kit Sztálin Kunnal egy időben végeztetett ki. Feri Sándor a Szmolnij őrségének egyik egységparancsnoka lett. Látta Lenint, Trockijt, Buharint, Molotovot, Szverdlovot.

Hol őrszolgálatban volt, hol Husztinak segédkezett a legénységi állományú magyar honvédek visszatelepítésében. Életének egyik érdekes találkozásáról így beszélt:

„A Szmolnij kapujában állandóan nagy volt a mozgás és a forgalom. Különféle hivatalokba igazítottuk el a messze földről érkezett embereket. Vitás ügyekben, ha én voltam az őrségparancsnok, döntenem kellett a bebocsátásukról. Egyik augusztusi délelőtt értem jött az egyik katona, hogy menjek, mert egy fura figura áll a kapu előtt.

Rongyokba csavart lábú, koldus kinézetű, hosszú, fehér szakállas, vénséges vén muzsik állt odakint. Kérdezem, hogy mit akar. Azt válaszolta, hogy szeretne hazamenni. Mondtam neki: — Eredj csak bátyuska, ki tart vissza? Úgy nézett rám, mint aki már réges-régen megszokta, hogy sehol sem értik meg. Lassan felelte: — De én hadifogoly vagyok! Nem érted?! — Csodálkoztam: — Mi vagy te, bátyuska, hadifogoly? — Az... — bólintott — én magyar honvéd voltam és 1849-ben estem orosz fogságba. No erre, még jobban kikerekedett a szemem. Gondoltam próbára teszem. Magyarul folytattam a kérdezősködést: — Azóta itt élsz mint hadifogoly? — Nem itt — mondta már kerékbe törve a magyar nyelvet —, Szibériában. Azután visszaváltott oroszra. — Hát te magyar vagy? — érdeklődött. Bólintottam. — Ha magyar vagy, akkor biztosan hallottál az én unokabátyámról, Petőfi Sándorról? — Hallottam hát, de hát ő elesett... — El bizony szegény feje — helyeselt az aggastyán —, én is hallottam idekint... az anyáink voltak testvérek. Mariska néne volt a nagynéném.

Amennyire kivettem az előadásából, hat vagy hét évvel volt fiatalabb a költőnél. Kételkedtem, tovább faggattam. Mindent tudott a Petrovics családról, legalábbis annyit feltétlenül, amennyit én tudtam. Az öreg az erdélyi harcok idején került hadifogságba. Abban az időben persze nem járt még vonat. Gyalogosan terelték át a foglyokat a Kárpátokon. Később az egyik trénkocsira került hajtónak. Szerencsés volt, mert így, bár egy esztendő is eltelt, de élve érkezett meg Szibériába. Talán tíz esztendőn keresztül próbálkozott a hazatéréssel. Azután beletörődött a változtathatatlanba és ott maradt. Megházasodott, két lánya irdatlan távolságra ment férjhez, felesége is meghalt. Húsz éven keresztül teljesen egyedül morzsolgatta napjait. Azután 1915-ben a kis település közelébe magyar hadifogolytábort építettek. A honvédek megérkezte után hívták az öreget tolmácsnak. A magyar bakáktól értesült később arról is, hogy vége van a háborúnak, mehetnek haza. Ekkor határozta el, hogy a kedvező alkalmat nem szalasztja el, és végre valahára ő is hazatér, elvégre hadifogoly. Megkapta a hivatalos papírt, mely igazolta hadifogoly mivoltát és azt is, hogy 71 évvel ezelőtt esett orosz fogságba. A többi magyarral együtt ült fel a vonatra, és így jutott el a Szmolnij kapujáig. Nekem azt mondta, hogy haza akar jutni, hogy hazai földbe temessék el. Futólag még azt is említette, hogy Félegyházán még egy fél házrésze is van. Számon tartotta a jussát.

Azután a mocskos condra helyett kerítettünk neki egy félig orosz, félig magyar katonaruhát, és rendbe szedtük. Huszti Ferenc ellátta a hazatéréshez szükséges papírokkal. Pár nap múlva az öreg magyar muzsik a többiekkel együtt felszállt a hajóra és elindult utolsó útjára... hazafelé. Rövidesen én is útra keltam, és a csóti, majd a hajmáskéri szűrőtáborokon keresztül megérkeztem szülővárosomba, Gyöngyösre, a m. kir. rendőri felügyeletbe.

Talán egy esztendő múlva — újra az egyetemen — egy félegyházi kollégától érdeklődtem a Petőfi-unokatestvérről. Az évfolyamtársam pár nap múlva meghozta a választ. Az aggastyán szerencsésen hazaérkezett. A hosszú utat még kibírta, de azt követően rövidesen meghalt."

Eddig tart a történet. Persze a dolgok igazában bárki kételkedhet. Én — mert más megoldást nem látok —, s mert természetesen hiszek dr. Feri Sándor történetében, a magyarázatot is ebben lelem meg az Alekszandr Petofi legenda keletkezésére. Az unokatestvér hetven évig élt az irdatlan messzeségben. A környékbeliek tudták róla, hogy magyar. Gyanítom azt is, hogy az öreg minden alkalommal elmondhatta, hogy kinek a közeli rokona. Azután az idő múlásával a rokonsági fok elkopott és a Petőfi név maradt csupán, amit valamikor valaki megés feljegyzett. Állíthattak sírkövet is az unokatestvér elhalt feleségének maradványai fölé, s aki felállította a kidőlt fejfa pótlására a követ, annak már csak a Petőfi név maradt meg az emlékezetében.

Lehet még százféle magyarázat is, de a szibériai Petőfi-legenda alaptalanságáról, az unokatestvér történetét ismerve, bizonyos vagyok.

Mindig is a legendák hazája voltunk és vagyunk, éppen ezért abban is bizonyos vagyok és hitem rá, hogy pár esztendő vagy hónap múltával újra megérkezik a soron következő legendánk.

KUBINYI FERENC

NAGY LÁSZLÓ

Uj Tükör, XXV.évf.4.sz.1988

1021

1979.XII.28. 4,25 BJ.

Jó reggelt!

- A Tengert, egy régi nápolyi dal feldolgozását hallják. Romantikus dallamot, még e korunkban divatos hangszerelésben is ősi emlékeket ébresztőt. Egy most látható kiállitás, amiért érdemes volt a romantika és a modern megfogalmazás ritka egységéről szót ejteni. Nagy Lászó a költő és grafikus vagy a grafikus és költő müveiből Veszprémben kaphat izelitőt a tárlatjáró.

- Valójában nem tudom ni vagyok. Képzőmüvész vagy költő. A fiatal verselgető, festegető Nagy László fogalmazott igy több

mint 30 éve. Két évvel ezelőtt elhunyt kiváló lirikusunk ugyanis képzőművészként indult. Mielőtt életreszólóan el jegyezte megát a költészettel az Iparművészeti Főiskolán tanult. A rajzolást azonban sohasem hagyta abba. Szabad idejében szivesen vette kézbe a ceruzát, főleg lovakat, szárnyas pegazusokat ábrázolt. Nagy László grafikáit összegyüjtötték és a Veszprémi Dimitrov Müvelődési Központban állitották ki. kiállitás tulajdonképpen nem szolgál ujdonsággal. Nagy László rajzaira az a drámai tömöritő erő jellemző, amit verseiből is ismerünk. A költő kevés vonallal is sokat tud elmondani valóságos és álombeli alakokról, barátokról, saját belső világáról. Nagy László egyik legkevesbb barátja volt a tragikus sorsu Kondor Béla. Rokonságot is fellelhetünk kettejük grafikai munkáiban. Annyi bizonyos, hogy Nagy László életében a grafika, a vonalak világa jelzőrendszere nemcsak afféle könnyed kirándulás volt a müvészet egy másik szférájába kikapcsolódás, ujjgyakorlat, hanem igenis szuverén törvény, önkifejező forma, korszerü közlési rendszer. Nagy László grafikáit három hétig láthatjk a veszprémi DIMITROV Müvelődési Központban.

- Illés Györgyöt hallották.

Nagy László, festő-grafikusművész, költő, író

Viola József igen sokoldalú művész. – Úgy ahogy Kondor Béla festő-grafikusművész, kitűnően verselt, vagy a költő Nagy László, aki jeles rajzoló is volt.

Ecsery Elemér: Viola József,
Könyvtáros, 1984. 11., 685 és 687–88-old.

Nagy László

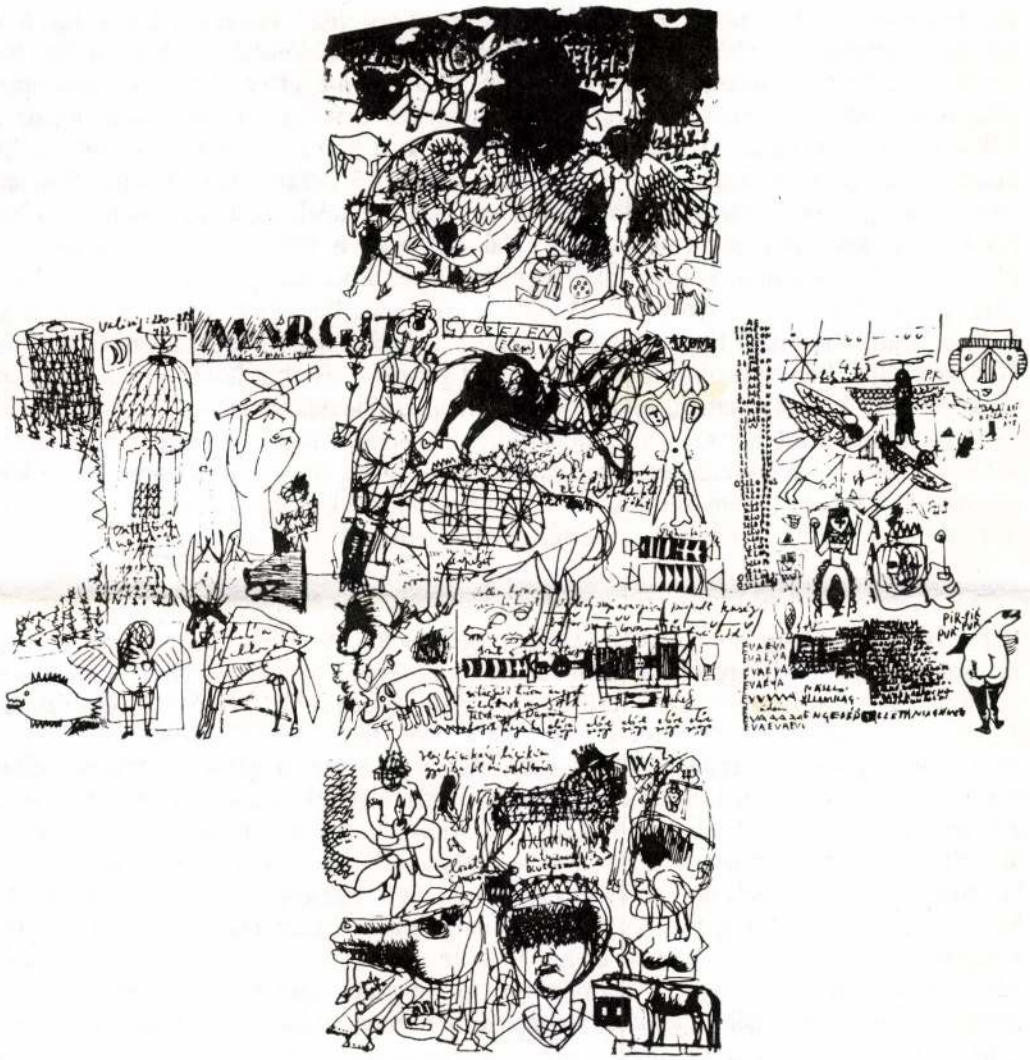

Nagy László rajza

keresek. Fáradt vagyok. Olvasgatok az ágyban. Nagy Károly Bulgáriáról szóló könyvét. Fél 12. Altatót! Hideg van.

szeptember 8. szerda

Piszmogással telt el a délelőtt. Fél 12-kor az Írószövetségben fogadás. Sokat kérdeztek, hát beszéltem. A fotósnő szép volt. Érdekessége, hogy felül kiálltak kicsit a fogai. A szövetség éttermében ebédeltünk. P. Zarev, az elnök, Pavel Venzsinov, Atanasz Dalcsev bácsi, Nino, Bozsidar Bozsilov s még néhányan. Az asztalon gyertya. Mielőtt ide lejöttünk, találkoztam Radoj Ralinnal, tengerész sapka, hosszú haj, szakáll, deres mindkettő, de a lelkülete: fiatal. Legutóbb láttam versét: szótárból kiírt sorok, – aktuális verset csinált belőlük. Pici irodalmi szabadság. Nem tudok pihenni. 5 órakor: Min. Tanács. Szomjas vagyok: üveg cola. Dzsagarov felolvassa a m. tanács rendeletét a díjra vonatkozólag. Zsivkov fiatalos. Kis papírokról olvas. 3 oldal. Utána én is fölolvasom. Nino a fordítást olvassa. Zs. a többieknek: nagyon kifejezően beszéltem. Koccintás pezsgővel, tréfa. Hamar vége. Zs. megjegyezte: D. bárokat akart Sz-ba, mások nem. De minek? kérdi. Én: akik nem tudnak aludni, azoknak. El. Négy testőr, kettő a kapuban magyar huszár-egyenruhában, kócsagos tollal. Kibery Ferdinand Miskolcon volt garnizon főnök a huszároknál. Innen az egyenruha. Fiúk, mozoghattok, mondtam, majdnem elröhögték magukat.

4 ezer dollár a díj, borítékban. A jobb nadrágzsebembe tettem. A jelvény, vagyis érem is szép, aranyból. Botev arcképe rajta. Vacsora Szivri pasa, Nino, Ani, a tolmácsnő. 8-kor megnéztük a híradást, nem adták a miénket, nem tudták akkorra megcsinálni. A 10 órás híradást nem néztük. M-t hívtam, sikertelen. Nem működik a tel. Lefekszem.

szeptember 9. csütörtök

Hiába volt a két altató, későn aludtam el. De reggel telefonnal kellett fölébreszteni. Tegnap Zsivkov azt mondta, hogy csütörtökön találkozzunk, ebből nem lett semmi, mert irány: Gabrovo! Még a fölvonulás megkezdése előtt kellett kimennünk a városból. Ami sajnos, a pénzt otthagytam, visszamentünk érte. Ma a bolg. felsz. ünnepe. Reggeliztünk még, amikor M. telefonált Várnából. Péntek este érte megy Szása. A gabrovói szálloda előtt jegyezgetek. Útközben mandulamezőt láttam, csacsik legeltek benne. Sipka-szoros: zöld erdőben aranykupolás templom. Sipkán ebédeltünk. Nagyszerű az étvágyam. Ebéd u. álmodtam: fekete ostoromra ráment az autó. Iszkázon Samu Ferinek szövőszéke van. Ma Szivriev házában vacsorázok. Tán kicsit megfáztam alvás közben, erősen ver a szívem, de lehet, hogy a hegyi levegőtől. Bozsenci: műemlék-falu. A házak fehérek, cserép helyett kőlapok a háztetőn. Sz. a sötétben megmutatta az udvart, ott is kemence. Gyalupadja is van. Sok jó szerszáma, vésője. A tölgy-oszlopokat ő faragta. Szép feleség, szép lány, szép unoka (12 éves). Kandalló: hasáb-fák égnek. Kemencében, cserépben sült disznóhús: nagyon ízletes, gyenge, mint a harmat. Vodka, sopszka saláta. A kislány néhány magyar szót is tud. Fél 11-ig beszélgettünk. Aludnom kell, sovány vagyok.

szeptember 10. péntek

Pihentem, aludtam jól, fél 9-ig. Trovnába mentünk, régi, tiszta város, ez is műemlék szinte. Itt született a két Dzsongolszka-lány. Erősen rájuk gondoltam a múzeumban, ahol sok mesterség, azok tárgyai, itt most is faragó-iskola van. A múzeumból kijövet a csodával találkoztam: Dzs. zöld ruhában előttem állt. 11 éve nem láttam. Mondtam neki: ez telepátia? Mosolygott. Mondtam neki, nemrég gondoltam rá, reggel is róla beszéltem Szásának. Máskor kerestem, de nem találtam. Pár évvel ezelőtt térképről kerestem. Király Z. rajzolta

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRKÖZLŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE

1982 MAR 14

1021

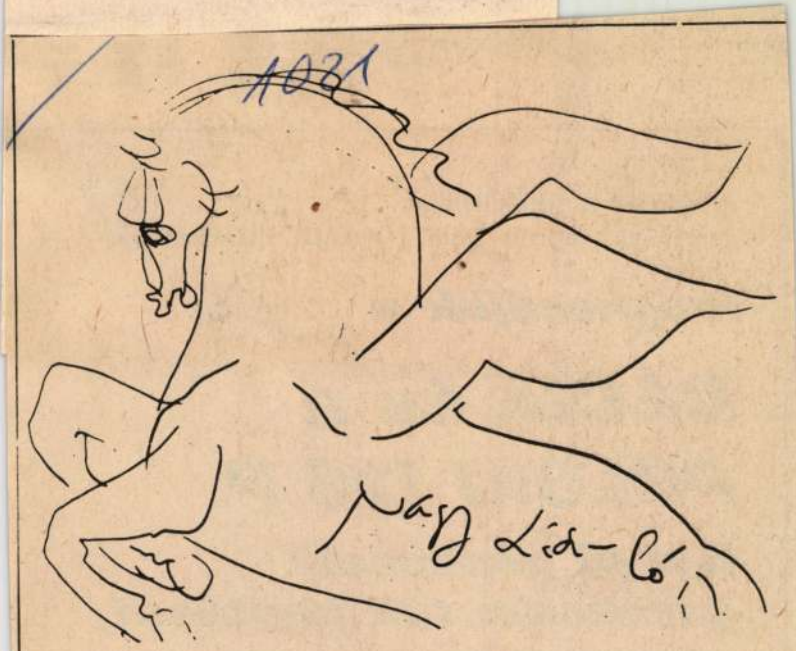

● **Nagy László rajza.**

negyszog...
van, villany megoldható
deklődni: Kecskemét,
démia krt. 42. fsz. 56.
órától.

1137

Értesítjük t. ü
hogy 1982. áp

megkez

DÁCIA és a POLSKI 126 P.

típusú gépkocsik garancián túli javítását

valamint vizsgáztatását.

Várjuk tisztelt ügyfeleink megrendelését.

X. sz. AFIT 2. sz. kalocsai üzeme.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 345-726

KELET-MAGYARORSZÁG

1982 ÁPR 17

1021

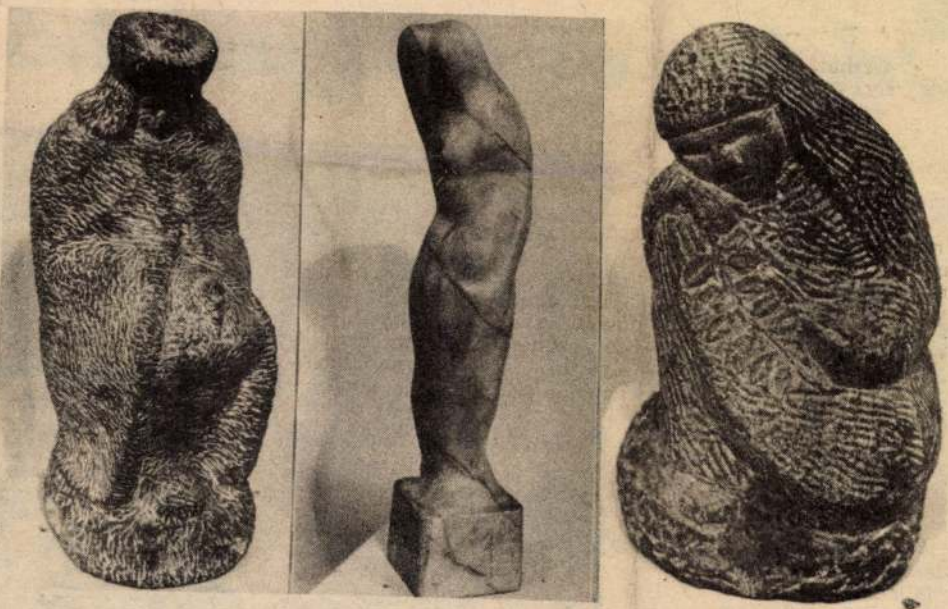

Nagy Mihály szobrász alkotásai: Bojtár... Merengő... Hajnal...

KM HÉTVÉGI MELLÉKLET

Örkény és a Vígszínház

Örkény István a Vígszínház „házi szerzője" volt. Itt mutatták be legtöbb művét, köztük a Macskajátékot, A holtak hallgatását, a Pisti a vérzivatarbant, a Vérrokonokat, és most 1982 januárjában posztumusz művét, a Forgatókönyvet. A vígszínházi repertoár ma is három Örkény-darabból áll: Macskajáték, Pisti a vérzivatarban, Forgatókönyv, és egy szabálytalan műfajú stúdióelőadásból In memoriam Ö. I. címmel.

A Macskajáték tíz éve szerepel a Pesti Színházban, miközben bejárta a világ színpadait is. Ősbemutatóját 1971-ben tartották Szolnokon (mindkét előadást Szé- [illegible] rendezte). Ezt

NAGY LÁSZLÓ

MHSAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 JAN 2 9

MAGYAR NEMZET

ranca

1021

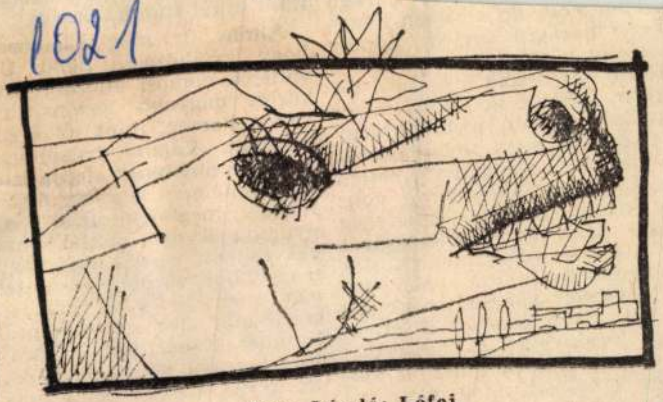

Nagy László: Lófej

Iszlai Zoltán

ember volt, de amilye
nyen haragra gerjedt,
könyen meg is b
Hiányzott belőle még a
gyelmezettség is, ami a
gyűlölködéshez, a boss
lassú, céltudatos kielégít
szükséges. Csupán eg
igazán sebezhető pontja
a királyi korona, am
való jogát és alkalma
gyötrelmes rögeszmeként dé-
delgette. De hiszen ebben sem
különbözött sokkal embertár-
saitól: ilyen rögeszmék éltet-
nek kicsinyeket és nagyokat,
kit egy darabka föld, kit va-
lamely halászati jog megszer-
zése, valamely vitatott örökség
foglalkoztat élethosszig, s amit
a kívülálló felesleges időtöl-

vel, csupán várakozik, akár a
trón többi várományosa, Ist-
ván, a király fia, és Saul, aki
körül már elég sok dunántúli
főember csoportosul. A király
igen betegen van, s igen rég-
óta húzza. Utódja pedig csak-
is ő lehet, Álmos, a király
öccse, mert az Árpád-házban
nincs szokásban a koronának
atyáról fiúra származtatása,

Pest Megyei Hír

KIÁLLÍTÓTERMEKBŐL

Művészi álmok tükrében

Nagy László Lázár ceglédi grafikusművész gyűjteményes tárlata december 14-ig látható a mindszenti művelődési házban. P. Kertész Klára keramikus Cseh István szobrász társaságában mutatkozott be a II. kerületi Marcibányi téri művelődési házban. Matzon Frigyes plasztikái a Bartók Galériában tekinthetők meg január elsejéig.

P. Kertész Klára kerámiái

Sokoldalú alkotó

Nagy László Lázár élete különös szolgálat. Hétköznapi foglalkozása szerint vendéglátóipari dolgozó — a fennmaradt szabad időben azonban évtizedek óta a kisgrafika művelésének és terjesztésének kettős, de összetartó feladatát vállalja. A legtöbben úgy ismerik, mint a ceglédi kisgrafika-baráti kör vezetőjét —, aki országos kiállításokat szervez, aki ezért miniszteri dicséretben is részesült. Most Mindszenten Nagy László Lázár személyében a grafikus lép előtérbe, az az alkotó, aki a műfaj iránti odaadással, becsületes munkával és küzdelemmel éri el szakmai fejlődését. Sokoldalú, termékeny művész. Városok, tájak, portrék jelennek meg ex librisein, fametszetein, tusrajzain, linóin, rézkarcain. Képeit világosan, tömören fogalmazza, fejlődése a szerkesztés integrálódásában mutatkozik meg. Minden érdekli — s amit érdekesnek lát, azt meg is örökíti.

Kedvesség és humor

Kertész Klára Gádor István tanítványaként ismerkedett a kerámia titkaival. Az ehhez járuló többlet ifjúságából és adottságaiból származik. Frisseség és báj sugárzik tárgyaiból, állatfiguráiból. Az egykori tiszakóródi élmények élő, művekké alakuló tartalékok.

Áthatő kedvessége társunkká avatja kutyáit, macskáit, lovait. Gyakorolt ars poeticájának lényeges eleme ez a vonás — a bensőség — amely bő és tartalmas humorral ötvöződik — bizonyítja az érzelmek formában megnyilvánuló árnyait. Műcsoportjához kellemes hátteret biztosított *Cseh István* több mozaikfestménye.

Szövetségese a márvány

Matzon Frigyes 1909-ben született Irsán, de ifjúságát Ráckevén töltötte, ahol első rajzi élményeit saját bevallása szerint a helybeli hamvába hullt őstehetségtől — *Rózsa Sándortól* szerezte. Matzon Frigyes *Sidló Ferenc* tanítványa lett a Képzőművészeti Főiskolán. Három évig volt római ösztöndíjas; az itáliai szobrászat építészeti hátterét vizsgálta. Így érte el azt a tisztázott állapotot, hogy valamennyi szobra architektúra, építmény. Közege és szövetsége a bronz, a kő, de főleg a legkülönbözőbb színezetű *márvány*. Törekszik arra, hogy szépek legyenek szobrai, s azok anyagukban és formálásukban is valóban szépek. Női alakjait — *egyéni kubizmus*

Nagy László Lázár Ex librise

alapján — végtelen finomságú árnyalatokkal hajlítja.

Időszerű, hogy Matzon Frigyes gyűjteményes tárlatát Budapest után a megyében is

Pest megyei Hírlap

PEST MEGYEI HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
MTI SAJTÓFIGYELŐ
1989 DEC 8
Nagy László halála

Képviselőcsoport-ülés

A költségvetésről

Tegnap a Pest megyei Tanács székházában Budapesten ülést tartott az országgyűlési képviselők Pest megyei csoportja, *Kovács Antalnénak*, a HNF Pest megyei Bizottsága titkárának elnökletével.

S. Hegedűs László a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára tájékoztatta a képviselőket az országgyűlés téli ülésszakának előkészítéséről. Ezután *Vágvölgyi József*, a Pest megyei Tanács általános elnökhelyettese ismertette a megye idei költségvetését, a fejlesztési tervek megvalósítását. Részletesen beszámolt az elkövetkező esztendő főbb célkitűzéseiről is. Mint mondotta, 1983-ban 2,1 milliárd forintot fordítanak fejlesztésekre Pest megyében.

Országgyűlési bizott

Az államl

Ülést tartott tegnap a: sággyűlés *mezőgazdaság zottsága. Villányi Miklós* zőgazdasági és élelmezé államtitkár előterjesztés — illetve *Breinich Miklós* az Országos Vízügyi Hi elnökhelyettesének kiegés se nyomán — a képvis áttekintették a mező- és dőgazdálkodás, az élelmiszeripar s a vízügy költségvetési előirányzatait.

Az ülésen — amely *dr. Cselőtei László* akadémikusnak, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem egyetemi tanárának, a bizottság elnökének zárszavával ért véget — részt vettek a vitában *dr. Varga János*, a Monori Állami Gazdaság állatorvosa, valamint *Antal Imre*, a MEZŐGÉP érdi gyárának igazgatója, Pest megyei képviselők is.

Az 1983. évi állami költségvetés tervezetének az igaz- Bíróság tevékenysége tartozik az első témához, amelyet — a közösen készített írásos jelentésükhöz kapcsolódva — az ülésen *Bonifert Ádám* igazságügyminiszter-helyettes kommentált.

A tanácsi témakörben *Kállai Lajos* pénzügyminiszter-helyettes előterjesztése nyomán bontakozott ki a képviselői eszmecsere a Pénzügyminisztérium összeállította tervezetről.

A vitában felszólalt *S. Hegedűs László*, Pest megyei képviselő is.

Társadalmi munka a kórházért

Szívek ritmusa a monitoron

Három éve adták át a kerepestarcsai kórházat. A hatalmas épületkomplexum látványát már megszokták a Gödöllő és Budapest között utazók. Az átadást követően a több mint 900 dolgozó nagy lelkesedéssel látott munkához. Senki nem sajnálta a fáradságot az induló kórház nehézségeinek elhárítására, a magas színvonalú betegellátás megteremtésére.

Örömmel segítettek

— A *brigádmozgalom* keretei között vált szervezetté a kórházi társadalmi munka. Már 1979-ben elkészítettük a szocialista mozgalom szervezeti szabályzatát — mondja *Tóth Györgyné* szb-titkár. — A felajánlásokat a brigádvezetői értekezleten fogadják el. Alapfeltétel, hogy *munkaköri feladat nem szerepelhet a felajánlások között*. Nagyon nehéz elbírálni, hogy itt, ahol sem időben, sem másként nem mérhető a teljesítmény, kinek a felajánlása hasznosabb, értékesebb. A vetélkedő szellem a brigádmozgalom egyik hajtóereje.

Az eredményekről *dr. Vas László* főigazgató-helyettes beszél.

— Mozgalmunk kezdetén az ipari üzemek munkaversenyével foglalkozó aktivistáitól kértünk támogatást. Közösségi szemléletet, stílust tanultunk tőlük. Tapasztalataink bebiz nyították, hogy az eredményekért közösségként tudunk többletmunkát vállalni. Legnagyobb sikerünknek a jobb betegellátásért tett kollektív erőfeszítéseinket érzem. A brigádmozgalom a *technikai feltételek* előteremtésére, a *körzet betegeivel való jó kapcsolat* kialakítására irányul, s millió szállal kötődik a kórház életéhez.

Gyors beavatkozás

Széles, világos folyosókon vezetnek a kórház egyik büszkeségéhez, a *Coronaria-őrzőhöz*. A tervekben ez a kórterem nem szerepelt. A hat betegágy fölött sínek futnak, a függönyöket, a műszereket, az infúziós készülékeket mozgathatóan szerelték fel. A termet halk, ciripeléshez ha- lyezett monitoron valamennyi beteg szívritmusát állandóan figyelemmel kíséri.

— Itt kizárólag szívbetegeket kezelünk — mondja *Kovács doktor*. — A legkisebb rendellenességet is jelzi a készülék, a nővér azonnal értesíteni tud bennünket. Így például, hála a gyors beavatkozásnak, előfordul, hogy kétszer, háromszor újraélesztünk egy beteget és végül gyógyultan engedhetjük haza.

— A Coronaria-őrző és az intenzív osztály a brigádmozgalom eredménye. — Így beszél *dr. Járay István*, az intenzív osztály főorvosa. — Brigádunk az ikladi Ipari Műszergyár dolgozóitól kért segítséget, mert sem anyagi, sem technikai feltételeink nem voltak meg az intenzív osztály létrehozásához. Örömmel vállalták, s elkészítették, a mennyezetre szerelték a sínrendszert, s még az anyagot is ők vették meg hozzá. Most, karácsonyi ajándékként, *a kórterem világítását* fogják átalakítani. A magunk részéről igyekszünk egészségügyi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1981 Népművelés 1 2.
N

1021

TUDÓSÍTÓINKTÓL

FÁBA VÉSETT VALLOMÁS

A Mátraaljai szénbányák Petőfi-bányai üzemében dolgozik Nagy László szakmunkás, akit a környéken jól ismernek fafaragásairól. Alkotásaiból most önálló kiállítás nyílt a lőrinci községi könyvtár klubjában.

(szabó)

NÉPMŰVELŐK TÁBORA

Az MNE művelődési otthoni szakmai szervezetének segítségével és a tagok egyéni anyagi hozzájárulásával szeptember 4—6 közt Zebegényben táborozást szerveztünk.

Az ötvenkét résztvevő programjának összeállításakor két cél vezetett bennünket: hogy megvitassuk a művelődési otthonokban jelentkező problémákat, és hogy lehetőséget adjunk az ismerkedésre, a tapasztalatcserére.

A *Szükség van-e művelődési otthonra?* című vita *Beke Pál* és *Balipap Ferenc* Magyar Nemzet-beli cikkei nyomán zajlott le, a népművelői etikáról folytatott eszmecsere pedig *Bánlaki Pál, Földiák András, Hidy Péter, Varsányi Gyula* közreműködésével a *Népművelés*ben megjelent hozzászólások folytatásaképp. A résztvevők véleményt cseréltek a művelődési otthonok tevékenységének korszerűsítéséről, a tervekről, kísérletekről.

A programokat őszinte érdeklődés kísérte. A tábort mindenki sikeresnek ítélte meg olyannyira, hogy máris van jelentkező a következőknek a megrendezésére (1982: Csongrád, 1983: Nádudvar).

(iglói)

ÁCSADÓ

Nem először írok magyar lemezek kapcsán fúvószene-kultúránk fellendüléséről. E tényt nemcsak azért érdemes újból és újból hangsúlyozni, mert viszonylag friss keletű eredménye zenei életünknek, hanem azért is, mert a kiváló művészek számának megnövekedése a közönség érdeklődésével együtt lehetővé tette egy eddig sajnálatosan mellőzött repertoár kibontakozását. Nyilvánvaló, hogy ha gyarapodik a szólista képességű hangszerjátékosok utánpótlása, akkor nemcsak a legkiemelkedőbb remekművek szólalhatnak meg, hanem felcsendülnek azok a – hangversenyélet mindennapjaira való – darabok is, amelyek előadók hiányában mégis ritkán kerültek a közönség elé.

Feltehetően ennek a szerencsés körülménynek és az előadóművészek szereplési vágyának köszönhető, hogy a Hungaroton rövid egymásutánban három olyan lemezt adhatott ki, amelyen a fúvós kamarazene legnagyobb mesterének, Mozartnak különböző összeállítású művei szerepelnek.

Talán a 13 fúvós hangszerre kompo-

jak képességeiket, *Lukács Ervin* dirigálása még elevenebbé teszi zenélésüket, amely – mint oly sok zenei csemege – a Rádió felfedezései közé tartozik: a felvétel először *Lázár Eszter* „találmányaként" a rádióban aratott sikert. A lemez remélhetően tovább erősíti majd a visszhangot.

Az *Esz-dúr sinfonia concertante* és a *Kürtverseny* az ÁHZ fúvósait dicséri: *Friedrich Ádám, Kemény János, Horváth László, ifj. Hara László* a *Ferencsik János* vezette zenekar kiváló művészei. (Mellesleg szólva: egészen bizonyos, hogy a Rádiózenekar gárdájának tehetségéből is futná néhány figyelemre méltó fúvószenei program összeállítására.) A Kürtverseny fényesen (a szó szoros értelmében is: fényesen zengő hangszínnel) bizonyítja, hogy a tüneményes játékú *Tarjáni Ferenc*nek nem kell egyedül hordoznia a szólistaprodukciók terheit; *Friedrich Ádám* itt is, a kamaramuzsikusi képességeket igénylő Sinfonia concertantéban is tündököl. Az oboa, klarinét és fagott művésze épp ily természetességgel játssza szólamát, mellesleg mind a négyük muzsikálásán érződik Ferencsik János tévedhetetlen Mozart-stílusának hatása. A

NAGY LÁSZLÓ

1998. 01. 19.

JÁSZKUN KRÓNIKA

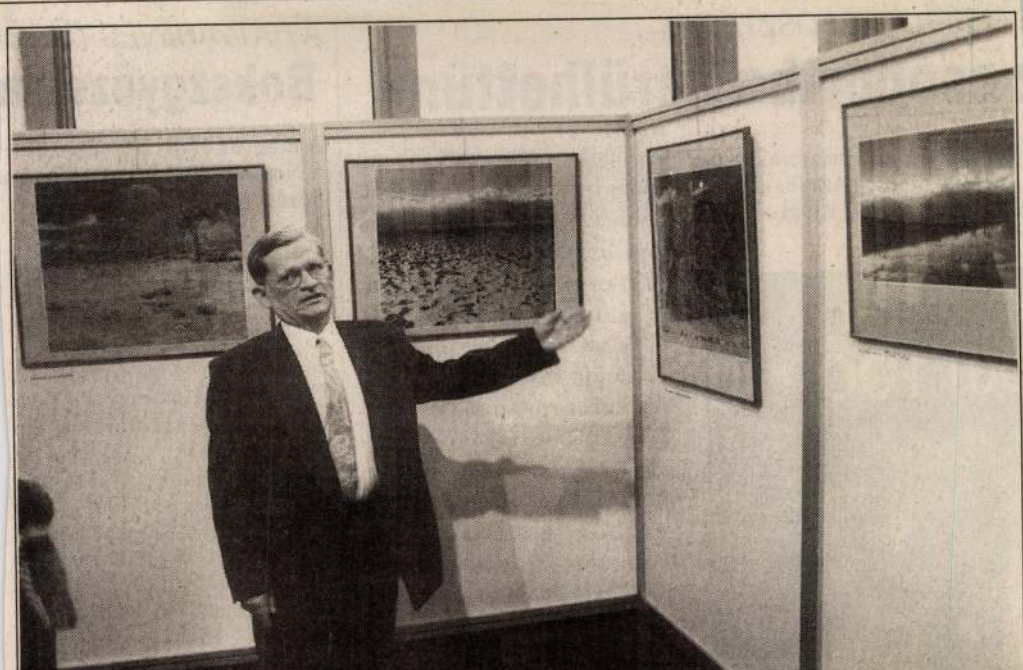

A szolnoki Városi Művelődési Központ Amerikában jártam című fotókiállításán Nagy László a Hawaii-ban és Kaliforniában készült színes felvételeit tekinthetik meg a képekben megfogalmazott úti élmények kedvelői február 22- ig

FOTÓ: TARPAI ZOLTÁN

K CSOPORTBEOSZTÁSA

? csoportba kerülhettünk

-bajnokság selejtezőinek cso-Liechtenstein és Azerbajdzsán s július 2. között Belgiumban

sorsolást követő sajtótájékoz-

országok utánpótlás-válogatottjai is összemérik erejüket, amelyben a tét szintén az Európa-bajnoki cím, illetve a 2000-es sydneyi nyári olimpián való részvétel.

Dunai Antal, az olimpiai válogatott szövetségi edzője: – Portugália utánpótlása nagyon erős. A románok fiataljaival mindig kiegyenlített mérkőzéseket játszottak korosztályos csapataink, ellenük bármi megtörténhet. Hasonló a helyzet Szlovákiával is. Kérdéses, hogy a két gyengébbnek tűnő ellenfél, Liechtenstein, valamint Azerbajdzsán egyáltalán indít-e csapatot az olimpiai selejtezőben. Természetesen ez csak

A HATVANÉVES TÖRÖ

Bokszgyőzelen

A magyar ökölvívó-válogatott a Nemzeti Sportcsarnokban s kőzésen.

Az első összecsapáson az 51 kg-os *Mester László Juho Tolppolát* verte. A csapattalálkozó legérdekesebb összecsapásán, az 54 kg-os *Joni Turunen* 7-2-re legyőzte *Farkas Györgyöt*. A két sportoló már az 1995-ös berlini vb negyeddöntőjében megmérkőzött, s akkor is az egykori junior világbajnok finn diadalmaskodott. A 60 kg-os *Maczik Róbert* fölényesen, 15-2-re nyert *Vesa Painilainen* ellen. A 63,5 kg-os *Mészáros József* meggyőző fölénnyel, 16-3-ra verte *Jari Fuhrt*. A 67 kg-os *Ladányi István* szintén győzelemmel mutatkozott be a válogatottban *Olli Pekkakononen* ellen. A válogatott mérkőzés utolsó csatájában *Amin Asikainen*, a bu-

Nyomda az iskolában

Olykor a hagyományápolás szül új hagyományt. Valójában ez történik egy budapesti szakközépiskolában immár ötödik éve. Megérdemli, hogy felfigyeljünk rá. A szépmívesség nemes és értékes új hajtása bomlik ott ki és — múltat idézve — teremt példaadóan új tartalmú hagyományt.

A kezdeményezők az akkor még a Széchenyi István Gimnázium Könyves Kálmán körúti épületében működő Ságvári Endre Nyomdaipari Szakközépiskola tanárai és diákjai voltak 1975-ben. Az iskola azóta a Szakmunkásképző Intézettel egyesülve az Újpalotán épült korszerű székházba költözött. Ám hagyományteremtő munkájukat az új épületben is folytatták, és egyre jobban kibontakoztatták.

Az ösztönzést a régi alma mater adta Téglás János magyar szakos tanárnak és diákjainak. A kezdeményezés magával ragadta a tanári kar többi tagját és a tanműhely vezetőit, sőt, még az Athenaeum és a Zrínyi Nyomda vezetői és nyomdászai körében is támogatókra talált. Az épület, amelyben fél évtizedet töltött a Nyomdaipari Szakközépiskola, tulajdonképpen az egykori tisztviselőtelepi főgimnáziumé volt, amelyben — mint ismeretes — 1912—1916 között Babits Mihály is tanított. Egyébként rajta kívül még számos neves tanára volt az intézetnek, aki jelentős irodalmi és tudományos munkásságot fejtett ki. Ilyen volt maga a gimnáziumot alapító Gaál Mózes igazgató és ifjúsági író, továbbá Beke Ödön nyelvész, Dienes Pál matematikus, Görög Imre műfordító, Nógrády László író, irodalomtörténész. Ezek az irodalmi és művelődési emlékek méltán keltették fel Téglás János és diákjai érdeklődését és sarkallták őket arra, hogy kutatásokat kezdjenek az alma mater múltjának és szellemi örökségének feltárására. Erre meglepően bő anyagot szolgáltatott a Széchenyi István Gimnázium irattára, a fővárosi nagy könyvtárak, elsősorban az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteménye és az intézet néhány régebben végzett növendéke. Leginkább Babits személye, nagy írónk e gimnázium falai között töltött évei, abban az időben és később írt, de eddig meg nem jelent művei keltették fel érdeklődésüket. Kutatásaik során természetesen eljutottak kitűnő Babits-szakértőnkhöz, Gál Istvánhoz is, aki messzemenően támogatta munkájukat. Ennek eredményeként olyan értékes anyagot tártak fel, amely önként kínálta magát a közzétételre. Elhatározták, hogy a szakiskola nyomdai gyakorlata keretében megvalósítják elgondolásukat. Mivel évente két végzős évfolyamuk foglalkozott e munkával, két sorozatot indítottak el: az iskola IV. a osztálya 5×4 cm miniknyvek, a IV. b osztály pedig 11,5×9,5 cm törpekönyvek előállítását kapta feladatul. Kapóra jött, hogy elhatározásukat kezdettől fogva felkarolta az a két nyomda, amelyben a növendékek gyakorlati kiképzése folyt. Nevezetesen a már említett Athenaeum és a Zrínyi Nyomda. Társadalmi munkában magukra vállalták a növendékek által kiszedett könyvek nyomását, fűzését, kötését és az ezzel kapcsolatos költségek viselését. Ezzel e két nyomda nemcsak jelentős anyagi és szakmai segítséget nyújtott a kezdeményezőknek, hanem nagymértékben hozzájárult a szakma megszerettetéséhez a végzős növendékek körében.

A „könyvcsinálás", vagyis a könyvek szerkesztése és előállítása kollektív munka. Téglás János a diákjai közül minden iskolai év elején kiválaszt 2—3 növendéket, akit alkalmasnak lát arra, hogy segítségére legyen az anyaggyűjtésben. Több tagból álló szerkesztő bizottságot is alakít. Mindazok, akik a munkában részt vesznek, nemcsak ízelítőt kapnak a könyvelőállítás bonyolult, de szép művészetéből, vagyis a témakeresésből, a szerkesztésből, a szedésből, a korrigálásból, hanem gyakorlati ismeretekre is szert tesznek, ami leendő nyomdaipari szakemberekről lévén szó, rendkívül fontos.

A kész könyveket — a szakközépiskola és a két nyomda ajándékaként — a végzős hallgatók kapják a ballagás alkalmával. Ez az ő vizsgamunkájuk. A két könyv nyilván több számukra, mint tetszetős, szép, érdekes emléktárgy: buzdításul is szolgál a munka folytatására.

Az eddig megjelent kötetek már megjelenésük pillanatától könyvritkaságoknak számítanak. Nemcsak azért, mert igen kis példányszámban láttak napvilágot — a két sorozat első kötetei 200—200, a továbbiak 500—500 példányban —, hanem mert „kézirat gyanánt, házi használatra" jelentek meg, vagyis nem kerültek könyvárusi forgalomba. Ezt annál is inkább lehet fájlalni, mert e könyvek — témájuknál fogva — irodalmi és művelődési szempontból egyaránt széles érdeklődésre tarthatnak számot.

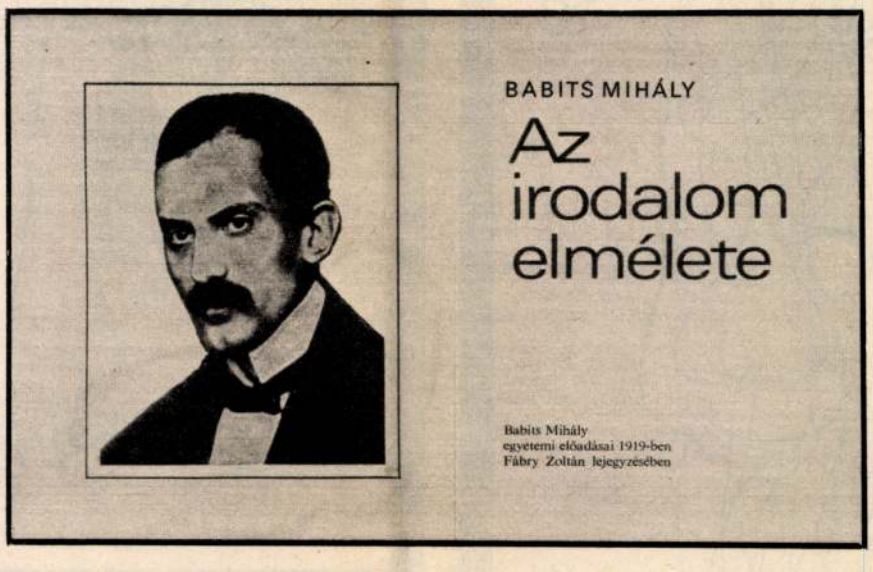

Az eddig elkészült négy törpekötet közül elsőként a *Babits tanár úr* (1976) jelent meg. Szerzője Téglás János, aki Babitsnak a tisztviselőtelepi gimnáziumban töltött éveit ismerteti részben irattári és más forrásanyagok, részben az intézet öregdiákjainak visszaemlékezései alapján, különös figyelmet szentelve Babits Mihály sok vihart kiváltott *Játszottam a kezével* című verse kapcsán lefolytatott vizsgálatnak és fejleményeinek.

A sorozat második kötetében *Száztizenhat oldal egy iskola múltjából* (1977) címmel ugyancsak Téglás János írta meg a tisztviselőtelepi iskola épületének történetét. Ebből a többi között kiderült, hogy az iskolának 72 éves fennállása idején több intézménnyel kellett megosztania helyiségeit, s hogy falai között olyan kiválóságok végezték tanulmányaikat, mint Antos István közgazdász, egyetemi tanár, Benjámin László költő, Benkő Gyula színművész, Donáth Jenő zeneszerző és karmester, Fricsay Ferenc karmester, Hofi Géza színész, Ivánovics György akadémikus, Kozma István nehézsúlyú birkózó olimpiai bajnok, Mendelényi Tamás kardvívó olimpiai bajnok, Perényi József történész, Rados Jenő egyetemi tanár, Tiszay Andor író, műfordító, Zoltán Imre egyetemi tanár, Zoltán László, az Országos Idegsebészeti Tudományos Intézet igazgatója.

Az irodalom elmélete (1978) című harmadik kötet forrásértékű mű: Babits Mihály 1919. évi egyetemi előadásait tartalmazza. A Fábry Zoltán lejegyezte szövegek felhasználásával készült kötetet Téglás János rendezte sajtó alá, ő egészítette ki Fábry jegyzeteit Nagy Sándor Kálmán kéziratos jegyzeteiből vett részekkel, és látta el a kötetet magyarázó jegyzetekkel, bevezető tanulmányt pedig Gál István írt a kötet elé. Felbecsülhetetlen értékű dokumentum ez! Hálásak lehetünk Fábry Zoltánnak és Nagy Sándor Kálmánnak, hogy lejegyzésükkel megörökítették Babitsnak ezeket az érdekes elemzéseit.

Gál István és Téglás János rendezte sajtó alá és látta el jegyzetekkel a Babits Mihállyal 1918—1941. között folytatott interjúk (1979) kötetét. Babitsnak ezek az elfeledett nyilatkozatai nemcsak irodalmi, hanem nemzetiségi, nemzedéki, és egész sereg más kérdéssel foglalkoznak. Java részük máig sem vesztette el időszerűségét. 1918 novemberében mondta Babits: „Körülbelül a *Gólyakalifa* megjelenése után meggyőződéssé vált bennem, hogy a l'art pour l'art elve tarthatatlan a művészetben. Mégiscsak az a fontos, amit mondunk, és nem az, ahogy mondjuk." (I. m., 8—9. l.) A magyar—román kulturális együttműködés ügyében rendezett ankéton 1935 őszén így nyilatkozott: „Lehet-e napjainkban nagyobb szolgálat, mint a megértés útjait egyengetni két nép között?, s ki hívatottabb erre a szolgálatra, mint az író?" (I. m., 161. l.) A XX. Vek című jugoszláv folyóirat Babits származását firtató kérdésére 1938 novemberében ezt a választ adta: „Őseim Somogyból származtak Tolnába, s magyar nemesek voltak... Ha van bennem szláv vér, avval több és gazdagabb vagyok. A kevert fajok adják a legnemesebb emberpéldányokat." (I. m., 188. l.)

Nem kevésbé érdekes és értékes irodalmi dokumentumokat tartalmaznak a minikötetek. Az eddig megjelent három kötet igazi irodalmi csemege:

1. Babits Mihály válogatása *Ady Endre verseiből* (1977). E válogatás nyomtatásban e kis kötetkében látott napvilágot először. A versek hűen tükrözik Babits irodalmi ízlését.

2. Babits Mihály kiadatlan egyfelvonásos színműve, *A Simóné háza* (1978) című falusi tragédia. (Ősbemutatója a Rádiószínház 1972. V. 15-i műsorában volt!). E színmű szervesen hozzátartozik Babits irodalmi hagyatékához. Megérdemli a figyelmet.

3. *Babits és Csinszka* (1979). A kötet Babits és Csinszka kapcsolatának kevéssé ismert dokumentumait — levelek versek stb. — tartalmazza. A kis kötetet Beck. Ö. Fülöp plakettje, Márffy Ödön, Csinszka, Pérely Imre, Sárközi György, Szigeti Imre és Erdélyi József rajzai díszítik. Mindhárom kötetet Gál István és Téglás János szerkesztette, illetve rendezte sajtó alá.

A jövő terveiről beszélgetve, Téglás János elmondja, hogy ebben az évben kiadják a törpesorozat 5. kötetében Babits Mihály önéletrajzait. E kötet tartalmazni fogja a már napvilágot látott önéletrajzokat, továbbá a Szabó Lőrincnek tollbamondott és más, kéziratban levő önéletrajzokat, valamint az utólag felfedezett és az előző kötetben meg nem jelent interjúkat. A jövő évben pedig közzéteszik Babits Mihály és a Nyugat kapcsolatának dokumentumait.

A minisorozat idei kötete Babits Mihály Tóth Árpáddal foglalkozó írásait és a beszélgető füzetek szövegeit fogja tartalmazni. A jövő évi kötetben Babitsnak a rádióban kortársairól — Kosztolányiról, Tóth Árpádról és másokról — tartott előadásai fognak megjelenni.

Izgalmasan érdekes kiadványok, remek tervek! Méltán elismerés illeti mindezért a kezdeményezőket, a hagyományápolásban és teremtésben részt vevőket, a kötetek gondozásában részt vevőket.

Csak az sajnálatos, hogy mindez a nagy nyilvánosság kizárásával történik. Pedig olyan publikációkról van szó, amelyek az irodalomtudomány művelőitől a könyvritkaságok gyűjtőiig sokakat érdekelnek.

SÁNDOR LÁSZLÓ

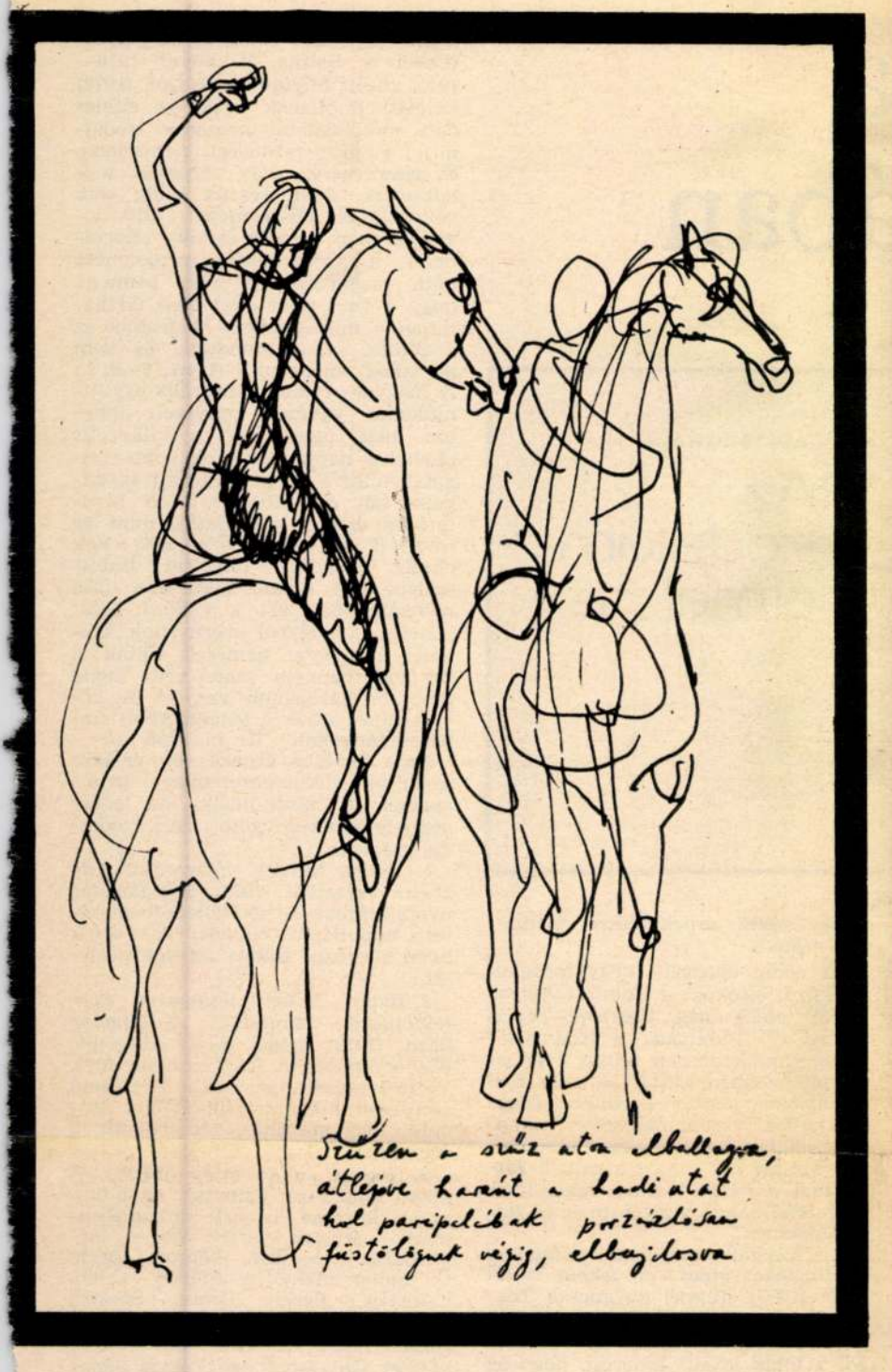

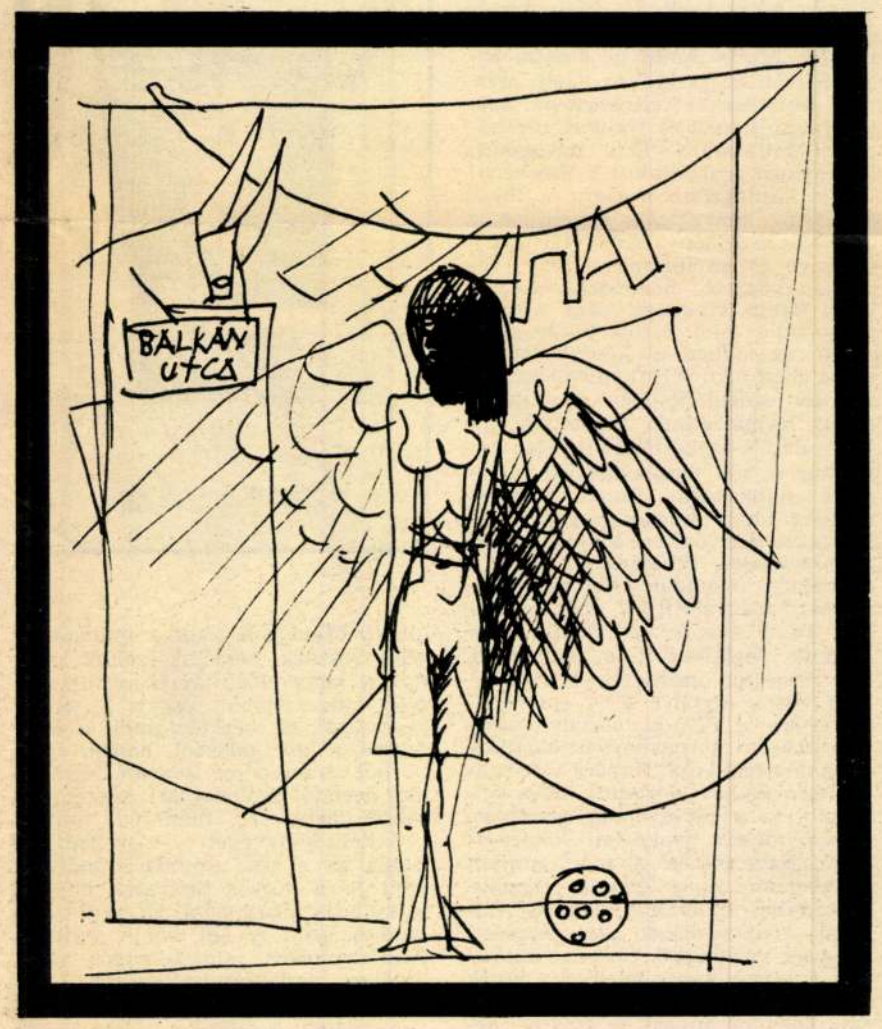

nyílt, amidőn a maga módján a szürrealizmus vezetgette vissza a „formalista" festészetet a „figuratív" világba. Max Ernst rajzai és képragasztásai agytolulásosan állították feje tetejére a polgári szemléletet. S ugyancsak megpezsdítették az elégedetlenkedők agysejtjeit. A már nagybeteg Babits Mihály fölüdülve nézte ezeket a montázsokat.

Elhamarkodott szólam volt, hogy a modern festőnek nem kell tudnia rajzolni, ha a szemmel nem láthatóról akar képet adni. Hogy a modern rajzoló megvan teljes rajztudás nélkül. Mert ez csak a rajztanári pálya kívánalma. A modern rajz ábrázolnivalója is más, mint a tárgyi valóság. De mi is voltaképpen?

Kevés volna azt mondani: a képzelet világa. Mert éppúgy a szenvedély világa is. De a félálomé, az álomé, a tudatalattié is. Maga sem tudja, mit kutat, amikor talál, mondhatjuk a modern versről, visszamenőleg az első görög vagy azték újítókig.

Nagy László rajzai az ihlet ábrázolásai. „Illusztrációk" Szécsi Margit, Miguel Hernandez, Dylan Thomas könyveiben is: a versek lelkének figuratív ábrázolásai. Erőfeszítések arra, hogy az ihletről szemünknek is legyen — fogalma.

Tanulságosak lehetnek így ezek a képek az irodalomtudomány kutatóinak is. A holdra emberi fájdalmat üvöltő farkas, az ölésre homlokán kereszttel közelgő félelmes bika, a külváros száradó lepedői alatt szárnyaló ifjú szűz — és mind: Nagy Lászlónak ezek a szerencsésen elénk került, a hűség gondosságával összerendezett rajzai hozzásegítenek versei még teljesebb megértéséhez; magunkba fogadásához is.

Csakhogy az egész kérlekszépen áttételesen működik. Ha azt akarjuk, hogy a hajó jobbra forduljon, akkor a bal oldali kérlekszépen madzagot húzzuk meg. Ha mög azt akarjuk, hogy a hajó kérlekszépen balra forduljon, akkor a jobb oldali kérlekszépen madzagot húzzuk meg. Világos?

— Világos, kérlökszépön, — mondtam tanulékonyan. Az első nekirugaszkodás nagyon simán sikerült, mert a fiúk az evezőt nekinyomták a stég deszkájának, löktek egyet rajta, s a csónak eltávolodott.

— No, most, kérlekszépen, húzd mög a kérlekszépen madzagot.

— Melyiket, kérlökszépön? — kérdeztem buzgón, mert hirtelen az jutott eszembe, nem tisztáztuk, kinek a szemével kell nézni a dolgokat, mert ő szemben ül velem, tehát ami neki a jobb keze felől van, az nekem a bal oldalon, most hogy kell ezt érteni, hogy jobb oldal meg bal oldal? De ő — említettem már — tapasztalt vadevezős és vízi gyerek, tekintetével rászúrt a bal kezemre és mondta is.

— A balt. Azt húzd mög.

Möghúztam. A fiúk is jó nagyot húztak az evezőn, mire a csónak, mintha szeme volna neki és tőlünk független akarata, pontosan és merészen balra fordult és nekikoppant a stég deszkájának. Visszatértünk oda, ahonnan elindultunk. Egy remek nő a stégen sikított egyet, mert a vad ütődés felébresztette és azt hitte, ki akarunk vele kezdeni. A tiszai gyerek hátraszólt a többinek — mert négyen voltunk a csónakban —, hogy vigyázzanak az evezőkkel, valamelyik biztosan rosszul húzott bele a vízbe, emiatt történt ez a kis gikszer. Az ugyanis vitathatatlan volt, hogy én jól húztam a madzagot, mert azt a madzagot húztam meg, amire nézve kioktattak. Ha hiba történt, azt csakis az evezősök okozhatták ügyetlen csapkodásaikkal. Emiatt én is méltatlankodtam egy kicsit, joggal.

Újra nekirugaszkodtunk és mivel az előbbi manővernél már egy csónakhossznyit előbbre jutottunk, az újabb ellöduláskor magunk mögött hagytuk a stéget és nem kellett különösebben húzgálni a zsinórokat, a csónak szelíden siklott a vízen.

— Most már — jelezte egy idő múlva a tiszai gyerek — indulhatunk kifelé.

Szerintem is, mert a part menti sekély víz tele volt fürdőzőkkel, akadályoztak minket a haladásban. Induljunk tehát kifelé. Kifelé? De mi az, hogy kifelé? Nekem, debreceni gyereknek, ha a vízen azt mondják, hogy kifelé, nyilván a partra gondolok, az van onnan kifelé. Megrántottam a jobb oldali madzagot, de mozdulatomat látva, a tiszai gyerek rám szólt, hogy nem azt, hanem a másikat, mert akkor megyünk kifelé, a nagy vízre. Neki persze, szegedi gyerek lévén, más az észjárása, az a szó, hogy kifelé, neki azt jelenti: kifelé, a vízre. Csak annyit mondtam, hogy „helyös", és máris megrántottam a bal oldali madzagot. Ahogy engem instruáltak. Az egymást gyorsan követő, ellentétes irányú madzaghúzásra — adjuk persze hozzá a vízsodrás ravasz viselkedését is — a csónak úgy reagált, mint egy hindu táncosnő a termékenységet kifejező táncban: megvonaglott. Most már nem tudom pontosan, végül is milyen irányba mutatott a csónak orra, kifelé-e, befelé-e, tény, hogy egy kövér bácsi, aki a vízen kéjesen elfeküdt, a csónak alá került valahogyan. Pont énalattam bújt ki a vízből, kissé meg is emelte a csónakot. Akkorát ordított, hogy idegeim beleremegtek. Sőt a part is, sajnos.

— Mit művelnek, maguk marhák! — ordította és a füléből rázta ki a vizet. Pont rám nézett, mintha én tehetnék mindenről. Köpködött. — Hogy kormányoz maga? — ordította, hogy mindenki odafigyelt. Igazán pocsék szája volt az illetőnek. Hiába mondtam neki, hogy minek kiabál, ő a hibás, mert nem jó irányban feküdt a vízen, de meg sem hallgatott, még szerencse, hogy csónakunk legénysége jókat mártogatva az evezőkkel, elvitte onnan a csónakot. Vigasztaltak engem. „Ne vitatkozz vele — mondta a szegedi gyerek —, az ilyennek csak a pofája nagy, te mög leállsz vele vitatkozni."

Éppen ideje lesz, ha kimegyünk a fürdőzők közül a nyílt vízre — gondoltam. Ehhez képest igen finom érzékkel, de nagyon határozottan meghúztam azt a madzagot, amelyet kellett, a bal oldait. A fiúk bátran eveztek, de mit ad a sors, a csónak szép komótos ívben — bár keményen húztam a madzagot —, nemhogy a Duna közepe felé iparkodna, hanem körbe fordul, s indul befelé a fürdőzők tömkelegébe. A gyávábbja hangos sikoltozással menekült előlünk, a bátrabbak ellenben durván meg-meglökték a csónak peremét, minek következtében elvesztettem uralmamat a madzagok felett. A csónak a lökdösések miatt hol jobbra, hol balra csalinkázott, én meg — hogy az irányt ne vétsük el — hol a jobb, hol a bal oldali madzaghoz kapkodtam erősen és kitartóan, mert éreztem a felelősséget: rám van bízva a csónak kormányzása. A fő dolog: tartani az irányt.

De akkor már a parton is felfigyeltek a csónak eszeveszett mozdulataira. Felnőtt férfiak, nők és gyerekek puszta látványosságnak fogták fel a dolgot — afféle ingyencirkusznak —, tanácsokat kiabáltak felénk, s ebből a hangzavarból egyre tisztábban hallatszott ki egy éles bömbölés:

— Az a pancser... a kormánynál... micsoda balfácán!

Ezt a szöveget sokan tetszéssel fogadták. Hát még, amikor híre szaladt, hogy van a csónakban egy kormányos, aki balfácán és ezt neki meg is lehet mondani!

Ilyeneket kiabáltak:

— Vegyétek ki a kezéből a kormányt, mert mindenkit legázol a vízben az a díszpinty!

— Az a főhülye köztük, aki a kormányt kezeli!

— Te vízi ámokfutó, te!

— Bújj a víz alá, te pancser!

— Nézd a megkergült vízipókot, hogy cikázik a vízen!

Ekkor már pontosan keresztben álltunk a vízen, s én kitartóan húztam a madzagot: ha már rám bízták, majd én megmutatom nekik. Ordítozzanak, amit akarnak, a madzagot nem engedhetem el, mert most jön a nehezé. Az volt a feladat, hogy balra kanyarodjunk, ha a Szúnyog-sziget felé akarunk haladni, felfelé a vízen. Én tehát a remegésig megfeszített inakkal húztam a jobb oldali madzagot, a fiúk meg a csónak bal oldalán zuborgatták a vizet. És lám, a csónak csakugyan nekiiramodik, szinte száguld, de az istennek se akar a Szúnyog-sziget felé fordulni, hanem megátalkodottan Budapest felé tart, minek következtében különböző méretű kajakok, kenuk, ladikok, mifenék, sőt, lustán pöfögő gőzhajók útját kereszteztük, felemelt evezőkkel fenyegettek bennünket, mások az öklüket rázták, valami nem tetszhetett nekik, bizonyára azért.

— Kérlekszépen — mondta tétován a szegedi gyerek —, próbáld meg kérlekszépen, ne a jobb oldalit húzd, hanem a bal oldalit. Az a gyanúm, kérlekszépen, ugyanis, hogy kérlekszépen...

Nem hagytam, hogy befejezze. Energikusan megrántottam a bal oldalit, a jobb oldalit elereszttettem persze, mire az történt, hogy csónakunk szinte egy álltó helyében megfordult, majd eszeveszett iramban rohant a már elhagyott part felé, már-már újra feltünedeztek a fejek a víz szintjén — ismét itt vagyunk tehát a fürdőzők megvadított tömege közelében. Már hallom is, ahogy újrakezdik.

— Még mindig nem dobták a Dunába azt a kormányost?

— Meddig hagyják még garázdálkodni?

— Vegyék ki a kormányt annak a pancsernek a kezéből.

— Az a főhülye köztük, a kormányos!

Oda akartam nekik kiabálni, hogy fogják be a szájukat, értsék meg végre, hogy én debreceni gyerek vagyok, nincsen gyakorlatom a csónakkormányzásban, mit kell ebből akkora faksznit csinálni, majd mindjárt belejövök, de az erőlködéstől, meg attól az elhatározástól eltelve, hogy mindjárt megmutatom én nektek, nem álltam le velük vitatkozni.

— Hallod, haver — mondta a csónakban egy kolléga, aki a legtávolabb ült tőlem, a csónak másik végében —, az istenedet, hagyd azokat az átkozott madzagokat, mert a végén csakugyan belefordulunk a Dunába. Majd mi, az evezőkkel...

Az agyamba nyilallott, hogy uramisten. Elereszttettem a madzagot. Kivert a verejték. Az eddigi ádáz viaskodásban teljesen kiment a fejemből, hogy felborulhatunk és én nem tudok úszni. Elmerülök nyomban, mint a nagyfejsze, a vízben. Attól kezdve moccanatlanul ültem, és azt is elfelejtettem, hogy madzagok vannak a világon. A kollégák valóban ügyesen bántak az evezőkkel és kiderült, hogy madzagok nélkül is egészen jól el lehet irányítani ezt a csónakot, de akkor meg minek rá a madzag?

Szépen feleveztünk a Szúnyog-szigetre, ott kiszálltunk, a csónakot a part menti fűzfához kikötöttük, fejelőbajnokságot rendeztünk, melyben a kiállott izgalmak miatt csak a harmadik helyet sikerült megszereznem. Visszainduláskor alaposan szemügyre vettük a csónakot, mert a szegedi gyerek már útközben is gyanakodott valamire.

— Úgy van, kérlek, ahogy gyanítottam. Mög köllött volna nézni, induláskor, a fene egye mög. Ennek a dunai csónaknak ugyanis másfajta a szerkezete, mint amilyenhez én a Tiszán hozzászoktam. Ennél nem köll keresztben húzgálni a zsinórzatot, hanem minden áttétel nélkül. Vagyis mindig azon az oldalon kell möghúzni, amerre fordulni akarunk.

Megértettem. Na, megálljatok — gondoltam. Szóval, így áll a helyzet. A vér az agyamba szaladt — gondolható. Ezért kellett hát elviselnem a sok gúnyt, szidalmat meg mindent. Mert teljes a káosz a csónakok kormányszerkezetében. Egyiken úgy, a másikon úgy — na, ez így nem maradhat.

Akkoriban újságírással foglalkoztam. Ahogy hazaértem, azon melegében nekiültem és írtam egy szenvedélyes hangú cikket római-parti tapasztalataim alapján. Éles szavakkal ostoroztam a csónakkészítési iparban tomboló anarchiát. Olyan kifejezéseket használtam, mint „kormányzati zsinórzat" és „zűrzavar az áttételben". Kifejtettem azt az ésszerű követelményt, hogy rendet kell teremteni a csónakok kormányzati zsinórzata ügyében. Úgy kell megkonstruálni a csónakokat, hogy ne jöhessen zavarba a kormányos. El kell rendelni, hogy minden csónakot a legegyszerűbben lehessen kormányozni, a balesetek megelőzése érdekében. Évégből úgy kell megszerkeszteni a kormányberendezést, hogy mindenki könnyűszerrel eligazodjon rajta. Ha például jobbra akarunk térni, akkor az a jobb oldali madzag meghúzásával minden fennakadás nélkül megtörténhessék. Ha balra óhajtunk kanyarodni, meghúzzuk a bal oldali madzagot és kész. Minek ezt komplikálni? Szabványosítani kell a csónakokat. Lehetetlen állapot, hogy a Dunán más zsinórzati viszonyok uralkodjanak, mint a Tiszán. Érveim és fejtegetéseim alátámasztására leírtam röviden, de érzékletesen római-parti csónakkalandunkat, melynek én, a kormányos lettem méltánytalanul megszégyenített áldozata. Megkergült vízipóknak, főhülyének, legfőbb bajkeverőnek, meg mindennek neveztek engem, a kormányost, csak azért, mert összevissza rángattam a zsinórokat, pedig nem is én voltam a hibás, hanem az, aki olyan kiismerhetetlen módon tervezte, szerkesztette és csinálta meg a csónakok kormányszerkezetét, hogy nem lehet rajta eligazodni. Pláne, aki nem is ért hozzá.

Cikkemnek meglepő és számomra máig érthetetlen hatása lett. Másnap ismerősök és ismeretlenek telefonáltak, leveleket írtak a szerkesztőségbe, az utcán rázogatták a kezemet, és gratuláltak és csodálkoztak, honnan szorult belém ennyi bátorság, hogy így meg mertem írni a véleményemet. „Ez az, csak így tovább, mégiscsak lesz már valami ebből az országból, ha már te is ilyeneket írsz!" — mondogatták. És én csak álltam és nem értettem semmit. Vájtfülűbb ismerősök holmi szatirikus vénát emlegettek, amit ők eddig nem is gyanítottak bennem, sőt volt, aki Aesopust emlegetett, mint módszerbeli ősömet, aki tudvalevőleg pompásan el tudta rejteni valóságos mondanivalóját bizonyos képletes történetekbe. Ismétlem: én csak álltam és néztem és nem értettem semmit. Hiába magyaráztam nekik, hogy itt nincs szó semmiféle szatirikus vénáról, amit én megírtam, az a valóságban éppen úgy, pontosan és ellenőrizhetően megtörtént, vegyük komolyan a dolgokat. Ami pedig Aesopust illeti, mi köze ehhez Aesopusnak, mit keresett volna Aesopus a Dunán, a Római-parton, ezerkilencszázötvenhat júniusában. De a gratulálók megértően kacsintottak rám és azóta is kacsingatnak és én azóta sem értem, miért kell emiatt kajánul kacsingatni?

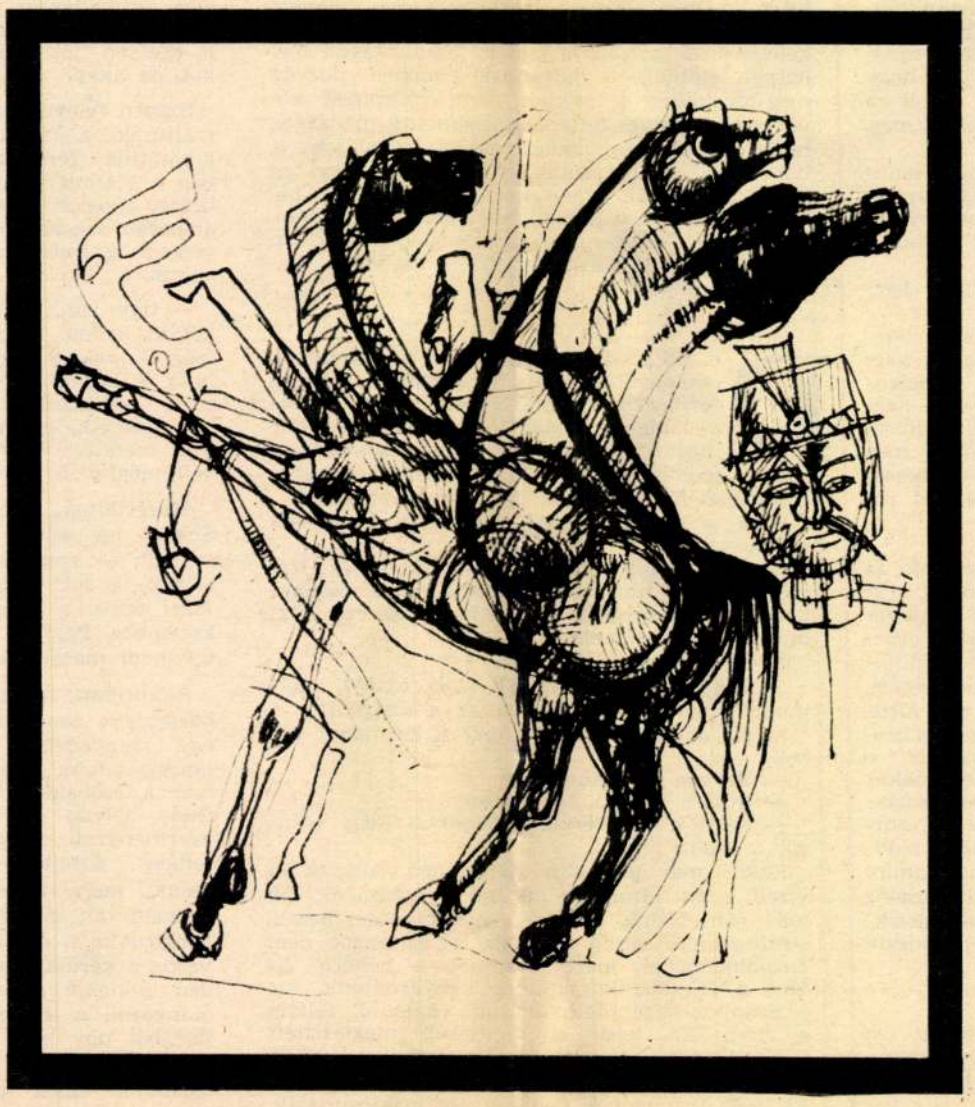

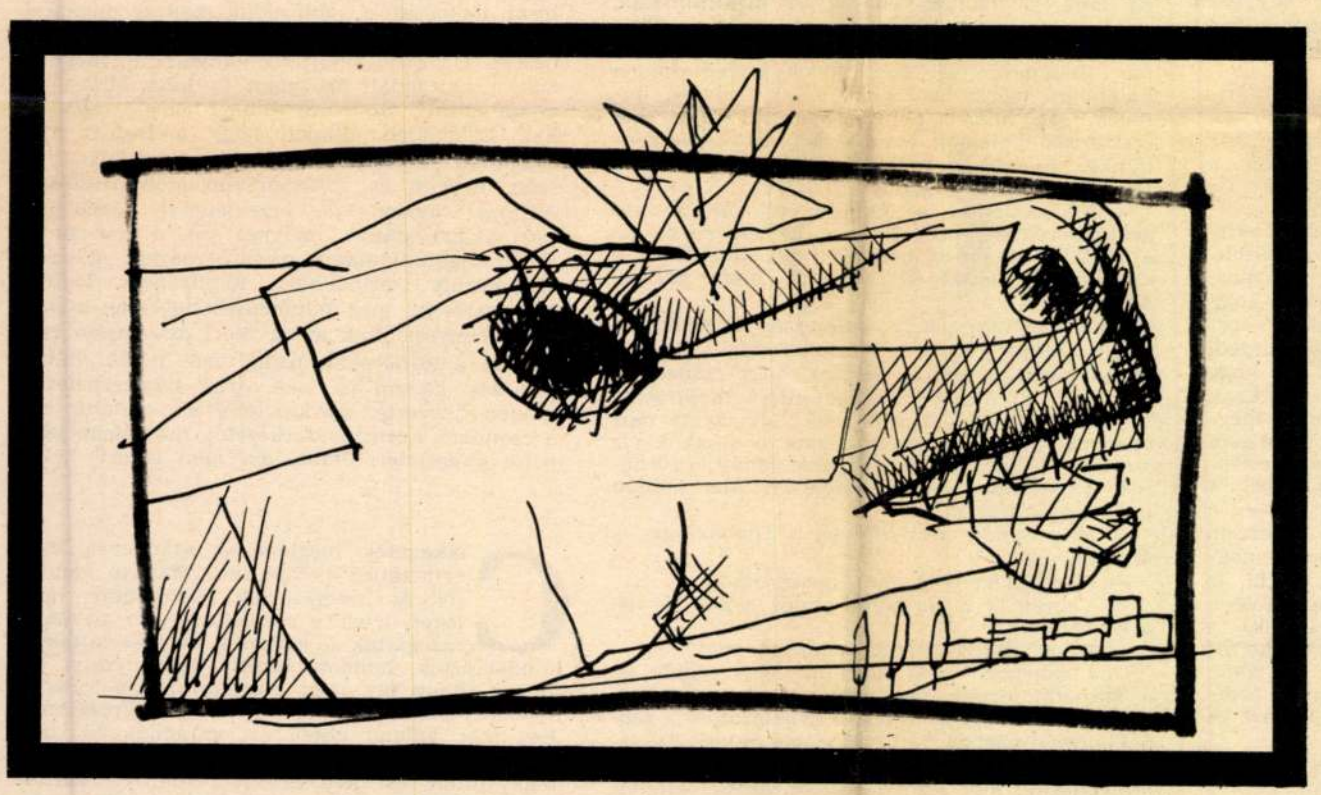

ILLYÉS GYULA

Nagy László ihlete rajzban

Gyermekkorunkban, de hiszen már később is, a megáhított könyv ráadásörömet nyújtott, ha képek is voltak benne. Nekünk való képek, a mesék eseményeit rajzzal is szemléltethetők. A még oly izgalommal várt betűk előtt először ezekért forgattuk végig a könyvet. Az elején ízelítők voltak ezek az illusztrációk; a könyv elolvasása után pedig a szellemi gyönyör olyan befőttesüvegei, hogy csak egy pillantás rájuk s képzeletünk máris újraízlelte az olvasás adta gyönyört.

A versek ilyen illusztrálását már kevesebb sikerrel végezte az ecset vagy a rajzeszköz. A lírai versekét még kevésbé. Az ihlet ábrázolása afféle szentségtörésnek hatott; visszahökkentő határsértésnek. Igen, mert a költő ihletéből a festő csak másodleöntésű ihletet meríthetett.

A verseket csak versírók illusztrálhatnák — ilyen vélemény alakult ki.

Rengeteg költő tudott rajzolni. García Lorcától, Cocteau-tól visszamenően Blake-ig, Baudelaire-n, Verlaine-n, Victor Hugón át. Száz szakmai munkáért nem adnám Petőfi rajzát Aranyról, Bemről, a csecsemő Zoltánról. Sok volt köztük a jó valóságmásoló. Némelyek látomásaikról adtak szemmel is fölfogható képet. Nagy László nem egy rajzát szemlélve azt érezzük: magát a költői ihletet akarta látványként papírra rögzíteni.

Minden költő és minden gyermek emlékezetesen tud rajzolni, úgy értve, hogy fölüdülve — mosolyogva vagy megdöbbenve, — nézzük alkotásaikat. Annyira legbensőjüket, magukat, lényük magvát fejezik ki, hogy eszükbe sem jut: idegen nézőjük lehet. Élvezetből dolgoznak akkor is, ha szorongásukról adnak jelet, vészjelet sokszor.

Nagy László élvezetből és szorongása föloldásául rajzolt. Azt hihette vajon, hogy csak saját magának? Ha azt hitte is, íme, nekünk is mívelte. A mi bensőnk kifejezéseképpen, a mi balsejtelmeink feloldására: a mi bensőnk földerítésére; vigaszunkra is.

Mint költő, mélyen ösztönös lény volt, a sejtelmek mélyéig korszerűen érző. De korszerűen művelt, sőt *up to date* jólértesült is.

Ezek birtokában volt kísérletező, csillapíthatatlan fúró-faragó: a dolgok s jelenségek titkát játszva kereső; a művészet lényegére „csapongva" is szüntelenül rátapintó.

Vagyis a valóságtól sose elszakadva. Csoóri Sándor találóan idézi Nagy László vallomását a művész helyes alapállásáról a világban. Saját magát jellemzi, amit Kondorról mond: „Érintetlenül hagyták az elvonatkoztató meg tartalmatlan irányzatok. Mindig az érzékletesség határain belül küzdött az igazságért."

Mert hisz realizmushoz való viszonyítás nélkül a szürrealizmus is csak szórakozása és nem erőfeszítése az elménck.

Különösen merész út épp akkor

NAGY LÁSZLÓ épített

1997. aug. 9.

SOMOGYI HÍRLAP — LELLEI TÜKÖR

Születő építészeti hagyomány

Nagy László a polgármesteri hivatal műszaki irodájának újonnan kinevezett vezetője, irányítja a Látrány, Gamás, Visz, Somogytúr és Somogybabod községgel létesített építésügyi igazgatási társulást is.

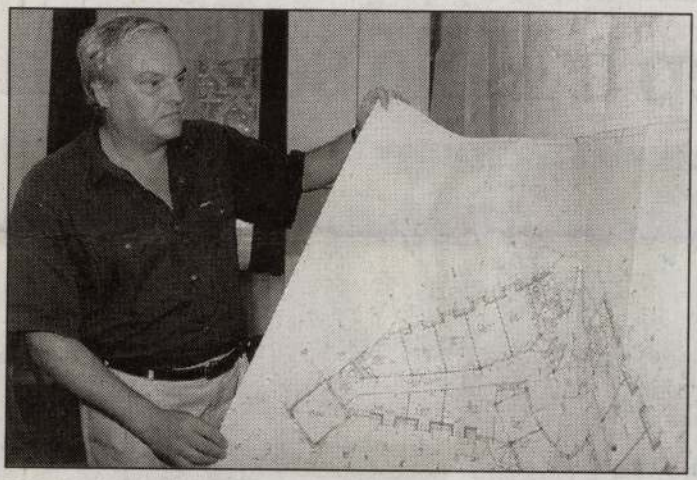

Nagy László főépítész FOTÓ: KOVÁCS TIBOR

A városi főépítész titulus is megilleti, a városfejlesztési, rendezési tervekben is van feladata, de megosztja *Lőrincz Ferenc* Ybldíjas építésszel, akinek jelentős szerepe van a város arculatának kialakításában.

— Szándékom, kogy a jó hagyományok ápolása mellett egységesen karaktert adjunk Lellének. Lőrincz Ferenc épületei a város villaépítészetét jelenítik meg formagazdagon. Több akcióterületünk is van az arculat kialakítására. A Szent István téren a térbútorokkal léphetünk tovább. A Fortuna körüli területet is szeretnénk emberközelibbé tenni.

— Ön tulajdonképpen visszajött Lellére?

— Így is lehet mondani. A nagyanyám lellei lány volt, bár Bogláron születtem és nőttem fel. Boglárlellén dolgoztam. Előnyeit és hátrányait élveztem: egy dél-balatoni város építési koncepcióját dolgoztuk ki a szakemberekkel, s ezt a települések önállóvá válva folytatni tudták. Ennek a vonzásában fejlődik ma a város. Az elmúlt években voltam annyira kívülálló, hogy lássam, milyen fejlődési ciklust élt meg Lelle. Minden adottsága megvan ehhez, s ezt ki is tudta használni. Úgy látom, hogy nem riválisa Boglár. Közösen kell jó ellátást és infrastruktúrát teremteni. A Dél-Balaton legjelentősebb láncszeme lehet Lelle-Boglár-Fonyód.

— Lehetőséget kapott annak a munkának a folytatására, amelyben korábban részt vett. Milyen felkészültséggel lett a város főépítésze?

— Építész üzemmérnöki diplomát szereztem Pécsen, és 25 éve vagyok köztisztviselő. Sosem tudtam elszakadni a tervezéstől. Fontos, hogy a szakmát gyakoroljam. Most nagyobb területen kaptam feladatot, de az embernek meg kell méretni magát. Szinte minden utcát ismerek a Balatonnál. A rutin nem jelent előnyt. Érzelmekkel és alapossággal kell közelíteni az új feladatokhoz.

— Miként lett építész?

— Bogláron kiváló rajztanárom volt *Bagó Bertalan* személyében, atyám pedig vízügyi építőmester volt Siófokon. Tehát a családi vonatkozás és a rajzkészség kapcsolódott össze. A Balaton környéke emberszabású világ. Lelle ennek olyan részlete, amelyben együtt van a vízpartiság, az urbánus település és a dombvidék. **(Gáldonyi)**

ELLEI TÜK

Törzsvendégek, külföldiek; kóstoló a pápának is felszolgált nedűből

Borünnep a Móló sétányon

Egy pohár a borból, amelyet II. János Pál pápa is megkóstolt Pannonhalmán FOTÓ: KOVÁCS

Ma zárul a lellei bor egyhetes ünnepe, amelyet ötödik alkalommal rendezett meg a hegy-

János Pál pápának szolgáltak fel Pannonhalmán. *Tóth László* bioborászt a bormagyhatalom

szerzett. A borvidéki versenyen is kiválóan szerepeltek, ott 5 aranyat, 11 ezüstöt és 3 bronzot

Az ÚPMH tárlata

Nagy László Lázár ceglédi művé
ex librisei

Nagy László Lázár

Új Pest-Megyei Hírlap 1998. jan. 6-ka

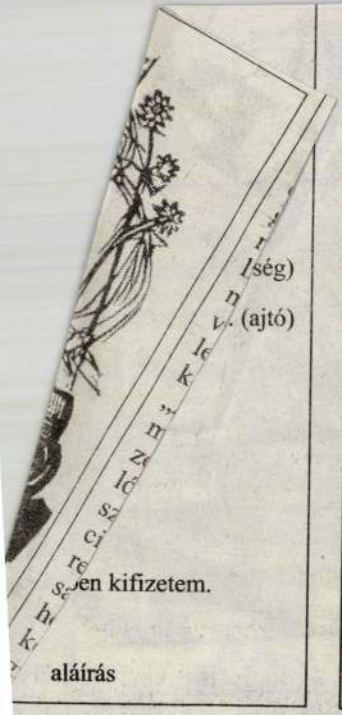

20.00–22.00 Szép világ – egyházi műsor – beszélgetés az örökkévalóságról, hitről, Istenről. Műsorvezető: Varga Attila.

22.00–01.00 Ez vagy Te! – beszélgetés emberekkel – emberekről. Műsorvezető: Csóka Z. Márk és Arany Sándor.

KEDD

13.00–17.00 Információk, érdekességek soksok zenével.

17.00–19.00 Információk, érdekességek soksok zenével. Műsorvezető: Tőrincsi Tímea.

19.00–21.00 Medícina – egészségügyi magazin. Műsorvezető: Tőrincsi Tímea.

21.00–01.00 Esti beszélgetés – aktualitásokról. Műsorvezető: Fábián Nikolette.

SZERDA

13.00–17.00 Információk, érdekességek soksok zenével.

17.00–22.00 UFO-magazin. Műsorvezető: Marnitz László, állandó vendég: Füzesi Georgina.

22.00–01.00 Dunakanyarock – kalandozás a rock történetében. Műsorvezető: Rudolf Csaba.

Kiss Nikolette.

22.00–01.00 Cool Vibes – fekete zene a legigényesebbeknek. Műsorvezető: Csóka Z. Márk.

SZOMBAT

13.00–19.00 Információk, érdekességek soksok zenével.

19.00–21.00 Kívánságműsor. Műsorvezető: Kiss Nikolette.

VASÁRNAP

13.00–16.00 Információk, érdekességek soksok zenével.

16.00–19.00 Négy keréken karosszékben – Dunakanyar Rádió közlekedési magazinja autósoknak és otthonülőknek. Műsorvezető: Bögös Sándor és Marnitz László.

19.00–20.00 Leveles kívánságműsor. Műsorvezető: Rudolf Csaba.

20.00–21.00 Forgószínpad (sportmagazin). Műsorvezető: Matejka Tibor.

21.00–24.00 Dallambazár (megnyugtató dallamok)

24.00–0.01 Éjféli Koncert. Műsorvezető: Rudolf Csaba.

G. Nagy László Kisalföld

1996. augusztus 12., hétfő

Feltárt képek

Új utakon a fiatalok

A hétvégén nyitották meg a soproni 78-as Galériában *G. Nagy László, Griechisch Tamás és Újvári Gábor* „Feltárt képek" című csoportos fotókiállítását. A tárlaton köszöntőt mondó *Kovács Gombos Gábor* soproni festőművész elmondta, nagy öröm számára, hogy immár második alkalommal lehet részese a három igen tehetséges soproni fotós színrelépésének.

G. Nagy László:

– Édesapám is fotózással foglalkozott, az alapokat tőle sajátítottam el. Közel tíz éve találkoztam Újvári Gáborral, aki akkor már nagyban művelte a kísérleti fotográfiát. Az elmúlt években én is szakítottam a hagyományos fotózással. Az új útkeresés számomra a fénnyel való képalkotás lehetőségeit hordozza magában.

Griechisch Tamás:

– Vizuális típus vagyok, régebben verseket írtam, ahol mindig megjelent a kép. Ez indíttatott arra, hogy jó két évvel ezelőtt megvegyem első komolyabb fényképezőgépemet. Kedvelem a misztikus helyzeteket, életünk változó világát, az egyszerit, a megismételhetetlent. Nemegyszer egy teljes napot is rászánok arra, hogy úgy sikerüljön megörökíteni egy bizonyos pillanatot, hangulatot, ahogyan azt szeretném.

Újvári Gábor:

– A nyolcvanas évek második felében kialakult bennem a késztetés, hogy egyéni utakat kell keresnem a fotográfia területén. Elképzelésemet egy akkor kevésbé elfogadott, úgynevezett kísérleti fotózással valósítottam meg. A fotográfia számomra az emlékezés olyan megközelítése, ahol nem tudjuk mérni a pillanat hosszát, ahol keveredik a múlt és a jelen.

A három fiatal soproni fotós kiállítása augusztus 31-ig tekinthető meg a Fövényverem utcai 78-as Galériában.

Major Márton

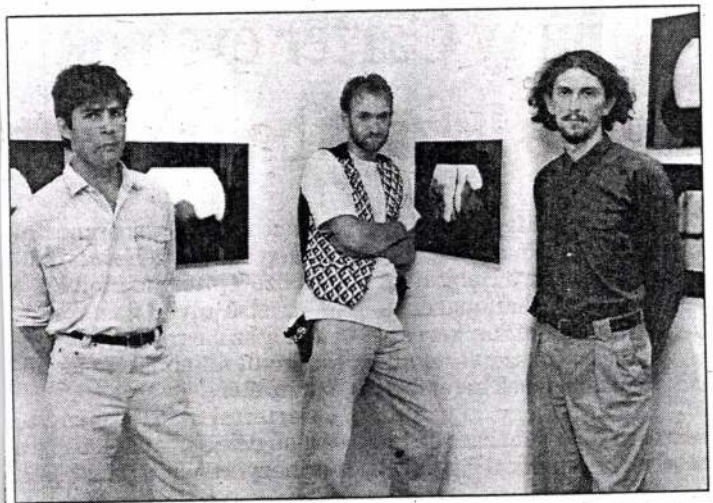

Balról jobbra: G. Nagy László, Griechisch Tamás és Újvári Gábor.

Nagy László

Botár Attila

Kompnapló (III.)

Nagy László — dedikációul — szépséges lovat rajzol, fekete körvonalakkal, az aerodinamika váratlan helyzeteire is kész pompás szárnyakkal.

A bolgár szerelmes versek műfordításkötete és az ahhoz kapcsolódó ünnepi est után a társaság felvonult a Magyaros nevű — azóta eltűnt — étterem számunkra megterített asztalaihoz. Bolgárok, magyarok, népművelők, diplomaták, költők és szép leányok — vacsoráztunk és poharaztunk. A lányok száján előbb vált nótává, hálaénekké a zöldes somlai, mint imává a mi szívünkben. Azután lassan válogatott fehérnépeink is elcsöndesültek. Senki nem hozott gyertyát, de mi mégis ismerjük, mindenszenteki temetőink tájékáról, azt a finoman perzselő közeget, amely csakis a gyertyalángé. Mindenki a költő kezét leste. Egyszerre föltérdelt a ló, s néhány bátortalan, botorkáló lépés után járni kezdett. Először a bolgár fordításkötet betűit járta körbe, nagyokat szippantva a lapok pezsgőszín levegőjéből, farát nekivetve egy-egy gömbölyűre metszett betűnek. Azután megállt a füvetlen, fekete dombon, ahová a költő eredetileg is helyezte. Meghajtotta káprázatos nyakát, bóklászott, keresgélt, legalább egy száraz, pusztai fűcsomót evett volna. De az is lehet, hogy lefelé, az irdatlan folyó mélyébe nézett. Szomjasan és jövőbe látón. Fölemelte lassan a fejét, azután szárnyait indulásra tárva elhagyta a termet. Nagy László pedig véste az ajánlást, az esztendő számait, augusztus utolsó napjának emlékké vált tényét. Egybehajtva a könyvet és csodát, cihelődtünk és indultunk a szárnyas mén után.

A gyertyákat azóta is gyönyörű leány- és asszonykezek hordják figyelmesen, fegyelmezetten utánunk.

kíséri. Egy férfi verset mond. Hangsúlyának árnyalt váltakozása jól „hozza" a költemény hangulatát. Talán világos utcai öltönyét kifogásolhatnánk. A szereplők arcán nincs festék. Nincs színpadi világítás. Színpad sincs. A hatáskeltésnek minden kelléke hiányzik. Mégis, a varázslat ott van a teremben. A szép számú nézősereg érdeklődve figyel, gazdag tapssal jutalmazza az előadott műsorszámokat. Mi lehet a siker titka? Talán az, hogy a sehova-nem-tartozás évtizedei alatt *élménnyé* épült bennünk a *találkozás*. Találkozás az alkotó szellemével, találkozás *egymással*. A nyers életszerűséggel megformált táncok, prózabetétek és szavalatok egy ősi előadásmód hatását villantják fel: a görög színházét, melynek ünnepi hangulatával, felemelő tömegsikerével a színpad legnagyobb mesterei — Shakespeare, Moliére, Schiller — sem tudtak versenyre kelni.

Kultúránk bölcsőjében, az ógörög városállamokban Aiszkhülosz, Szophoklész, Euripidész darabjainak szerepeit tehetséges amatőr színészek játszották. Nevük nyilvánosságra hozását nem kívánták. Játék közben maszkot vagy álarcot viseltek, hogy arcuk szép vagy rút vonásaival ne zavarják meg a darab cselekményét. A színpad egy lekövezett térségből állt, az előadást a szabad ég alatt tartották. A közönség — athéni filozófusok, vargák, fegyverkovácsok, papok, katonák — a lejtős nézőtér kőlapjain ült. Milyen erényekkel és hibákkal volt telített ez az egykori közönség? Milyen egyéniségjegyeket viseltek Athén polgárai? — Nagyjából ilyenek voltak, mint mi vagyunk. Volt közöttük gazdag és szegény, szerencsés és szerencsétlen. Az egyik *jón*nak vallotta magát, a másik *dór*nak, a harmadik az *akháj* törzsből való származására volt büszke. Gyűlölték és szerették egymást. Tombolt bennük az irigység, a féltékenység, a nagyravágyás. De amikor körülülték az „orkesztra" játékterét, levált róluk kicsinyes emberi gyarlóságuk. A tragédia vagy a vígjáték zengő mondatait hallgatva egymásra találtak. *Testvérekké* váltak, hazájukat, demokráciájukat szerető görögökké. *Emberré*, a szónak legszebb értelmében.

A szülőhazát szeretni, a megőrzött értéket kimunkálni — lehet-e megtartóbb öröme az idegenben élő magyarnak?

Farkas Pál

Fábri Péter

Körbeérő hasonlatok egy kertre

A kert, akár egy lélegző zsebóra:
életével mutatja az időt.
A semmiből lett ágak, bokrok, törzsek
színre színt raknak: lassú kártyajáték.

Minden tavasszal újra oszt a mágus,
és minden ősszel mindent bezsebel.
Mikor aztán övé a nyeremény,
zsebórájára néz és elszelel.

NAGY László graf.

MN 1997. jan. 20.

NAGY LÁSZLÓ képzőművészeti munkásságát mutatja be a pozsonyi Magyar Kulturális Intézet a magyar kultúra napja alkalmából. A tárlatot Tőzsér Árpád költő nyitja meg január 21-én délután fél ötkör.

sanád vm 100

olzmengen; Udvarhelyszék
n) 91, 177, 191, 193, 305, 306, 413
, Hoghilag, Halwelagen; Küküllő vm
141

om szék

ia, Meeburg; Küküllő vm

halom szék

ánosfalva, Ioneşti; Udvarhelyszék

NAGY LÁSZLÓ felső (költ?

Kádár Béla

szemüveggel

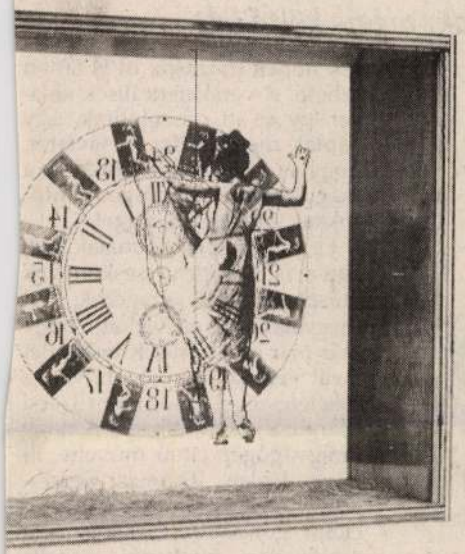

LETIZIA VOLPI GRAFIKÁJA

özhelyszámba menő bölcsesség volt, hogy
zág történelmi sorstárs országai közül első-
cseh, lengyel társaságban elsőként lép be az
ió kapuján. Magyarország alakított ki első-
sú együttműködési programokat. Az euró-
ási rendszerben Magyarországba áramlott a
-európai térségben befektetett nyugat-euró-
e, s Magyarország adta át elsőként csatlako-
ét 1994 márciusában. Az Európai Unió elő-
tekintett OECD, a fejlett piacgazdaságok
ödési szervezete Magyarországgal vette fel
b a kapcsolatokat, Magyarországról készí-
ő, piacgazdasági legitimitást kölcsönző or-
ányt, s 1994 tavaszán ugyancsak egyértelmű
rország 1995. évi tagsága az OECD-ben.
évben a jövő kitolódott. A pozícióváltozást
az OECD-menetrendben 1994-ben Csehor-
integy féléves távolsággal követte Magyar-
elmúlt hetekben elsőként tagországgá vált
előnye ma már legalább fél év. Bár Magyar-
zú évtizedek óta a térség legjobb adósa,
őtt az ország jövőbeni fizetőképessége irán-
ánság, hátrébb szorultunk az országkocká-
tán. Az átalakuló országok csoportjában a
sehország s Lengyelország mögött ismét le-
unk az „egyéb" kategóriában. Az 1956-os
radalom, illetve annak megkésett gyümöl-
akuló kúszó reformok, az átalakulás, majd
n kirajzolódó szociális piacgazdaság a kis
ágot színes személyiséggé tették az európai
rtjában.
a a romló országképen szaporodnának a
ség foltjai is. Hová tűntek a korábbi remé-
zások az első sikeres rendszerváltásról, di-
zárkózásról, kelet-közép-európai hídverő
bbszörös illúzióvesztésen átesett, megfá-
túlélési gondokkal küszködő ma-

csökkentési követelményekkel jár. Önmagában örvendetes jelenség, hogy két lényeges tagfelvételi kritérium, a költségvetési deficit és az államadósság bruttó belföldi termékhez viszonyított nagyságrendje alapján 1995-ben közelebb kerültünk „az alkalmassági" követelményekhez. Az öröm és az üröm aránya viszont, sajnos, kedvezőtlen lett. A részterületeken elért egyensúlyjavulás nem az átfogó nemzetstratégiából levezetett lépések eredménye, hanem az egyoldalú éves költségvetési kényszerek hosszú életűnek és szépségesnek aligha minősíthető szülötte. Az elért részeredményekért a társadalom rendkívül súlyos árat fizetett: több mint 10 százalékos reálbér- és reálnyugdíj-veszteséget, 10 százalékponttal nagyobb inflációt, a megtakarítások reálértékének csökkenését, az 1993 végén megindult beruházási és gazdasági megélénkülés kellő ütemének megfeleződését, az oktatási, egészségügyi, kulturális önkormányzati rendszerek működőképességi zavarainak felerősödését. A rendszerváltás legnehezebb, a szovjet összeomlástól, fizetésképtelenségtől, jugoszláv háborútól, ENSZ-embargótól, nyugat-európai recessziótól, három aszálytól tarkított időszakában is megőrzött politikai-társadalmi stabilitás megkopását aligha egyenlítheti ki az importpótlék kivetésével, s az állami vagyon gyöngyszemeinek értékesítésével elért deficitlefaragás. Meggyökerezett magyarországi tévhiedelmekkel ellentétben a nemzetközi üzleti világot, a gazdaságpolitikai döntéshozókat nem egyszerűen a költségvetési deficit vagy az államadósság nemzeti jövedelemhez viszonyított aránya hozza izgalomba, hanem a fizetőképességet megalapozó külgazdasági teljesítmény és gazdasági növekedés. Lendületesen növekvő, beruházásaikat, importjukat bővítő ország nemzetközi megítélése, partneri vonzereje akkor is nagyobb, ha netán egyes pénzügyi mutatóik kedvezőtlenebbül alakulnak. Bár a nemzetközi pénzügyi szervezetek és bankári körök számára a deficitlefaragás fontos érték, az üzleti és gazdaságpolitikai körök értékrendje szerint fogalmazók azt emelik ki, hogy 1995-ben és a jövő évben is Magyarország a sereghajtó a kelet-közép-európai országok növekedési teljesítményeiben.

Nagyobb képzelőerő nélkül is belátható, hogy az Európai Unió nem kíván vergődő gazdaságokat, gyors felzárkózásra nem képes, társadalmilag, politikailag instabil országokat befogadni. A gazdasági leszakadás, a kedvezőtlen adottságú térségek gondjainak kiéleződése, az oktatási, egészségügyi, környezeti, közlekedési rendszerek, a honvédelmi és közbiztonsági kapacitás romlása csatlakozás esetén járulékos terheket hárítana a befogadó országokra. Túlzás nélkül, s szomorúan állíthatjuk, hogy a Magyarország európai alkalmasságát, csatlakozásérettségét megalapozó folyamatokban nemcsak hogy nem sikerült előrelépni, hanem a maastrichti híd is túl távoli lett.

A politika és a gazdaságpolitika hullámhegyeket és hullámvölgyeket alakít ki az országok történelmében. Az ország valamennyi állampolgárának közös érdeke a mielőbbi kijutás a jelenlegi hullámvölgyből, s a biztos navigálás az Európai Unió jelenlegi kirekesztettségénél mégiscsak jóval biztosabb kikötője felé. Egyénileg is, közösen is szembe kell nézni azzal, hogy hol vesztettünk utat. Országunk minden gyarlósága mellett bizonyította már, hogy nagy dolgokra hivatott s képes. A karácsonykor

„Menjünk a harangszóval, ballagjunk haza a levegőben"

A képzőművész Nagy László, aki mégis költő lett

Ámulatom most sem kisebb, mint amikor ez év áprilisában a Költészet Napján megnyílt Nagy László emlékkiállítása a Petőfi Irodalmi Múzeum termeiben. A kiállítás a hetven éve született *csodanyelvű* poétát emberi teljességének, így művészi lehetőségeinek más dimenziójában mutatta be. Erről szólt ott értőn és nagyon szakszerűen Vígh Tamás szobrászművész, aki a baráti emlékek fölidézésével a hajdani képzőművészeti főiskolást, a Dési Huber-kollégistát is megidézte. De ahogy mondotta: benne mindig csak a kivételes tehetségű poétát látta, tisztelte. Magunk is így gondolkodtunk véle, így láttuk a költőt – eddig.

Az élő, eleven Nagy Lászlót, a hetven éve születettet, aki már életében, abban a kegyetlenül rövid 53 esztendejében is XX. századi költészetünk ormain vacogott. Ady és József Attila társaként, törvényes klasszikusként.

Tárgyai, szerszámai, gyönyörűen rajzolt betűkkel telehintett irkái, levelei, naplói, lebegő képversei mögött, azokat igazi keretbe fogva ott vannak április óta az ámulatunkat kiváltó festmények, rajzok, könyvillusztrációk: ott a képzőművész Nagy László, aki mégis inkább költő lett.

Így tudjuk, így tudja a sok-sok látogató, tegyük hozzá: zömmel fiatalok, akik a képi látványban talán épp úgy gyönyörködnek, mint e festmények fölidézte vagy éppen a rajzok során megfogott versvalóságban, kivételes intenzitású metafora-világban.

És íme itt is ugyanazon érzés keríthet bennünket hatalmába, bár a látvány más. Ez meglepetés is, hisz a képzőművész Nagy Lászlóról alkotott képünket gazdagítja, árnyalja. De nemcsak ezért, hanem mert itt és most vagyunk itt, azon a helyen, ahol a festmények, akvarellek, rajzok többségének születési helye *Nagy László-földrész* is, szülőföld, ihlető táj.

Mintha az e kiállításra szövetkezők ebben a várakozási, tehát

NAGY LÁSZLÓ RAJZA

adventi időben, s aztán a *víg esztendőkre szomjas*, ugyancsak nagyon aktuális időkben megfogadták volna a költő és képíró egyik utolsó óhajtását: *„Menjünk, menjünk a harangszóval, ballagjunk haza a levegőben."* Az iszkázi udvarba, föl a Somló szőllei közé, a kápolna magasáig, lássuk a Bakonyt, akadnak-e még betyárok, lássunk „véraláfutásban ibolyamezőt", bársony csikókat, széltől megcsavart, dacos fákat. *„Menjünk torony iránt és anya iránt."*

Természetes, hogy a hűségről valló képek előtt mondhatjuk minden erőltetés nélkül a költő átlényegítő verssorait, szinte ugyanazon esztendőkből. Az aszályos esztendőkből, a megcsalt nagy remények idején is: *„s minden, ami sorsomat fonta itt van, a szívemig ért."* A kéz moccanása az arányok és színek harmóniájában mondja ki azt, amit a vers zeng életre szóló fogadalomként családról, közösségről, ha tetszik, emberséggel megtöltött belső tájakról, így: *„vérüktől vérem el sohase pártol."*

De otthonos akkor is, ha az ötvenes évek második felében Pestszentlőrincen vagy később a szigligeti alkotóház parkjában talál magának megörökítenivalót. Hűsége, amelyből aztán versek nőnek magasra, itt is tetten érhető. A verskatedrálisok ablakai így és itt csiszolódtak, úgy kapták meg a színt és távlatot, hogy az egészhez hozzáadták a maguk látomását, világos kontúrokkal, anyagszerűséggel.

És hűségesek, drámaiak rézkarcai is, amikor verseskönyvek illusztrátorának szegődik, jól megválasztva a verset, hogy már-már barátjával, Kondor Bélával vetélkedik, megáhítván a tökéletességet. Elsősorban Szécsi Margit Új Heraldika és A nagy virágvágógép című műveire, illetve Dylan Thomas verseskönyvének igen fontos illusztrációira gondolunk. Találóan és szakmailag hitelesen mondja ezekről Vígh Tamás, hogy grafikai versfordítások. Hiszen hangulatukban is és esszenciálisan képesek közvetíteni a másik költő verseit, s oly tökéletesen és invencióval, mint ahogy a műfordító Nagy László segítette megszólalni idegen nyelvű költőelődeit vagy éppen kortársait – magyarul.

De ugyanez a műgond, játékos báj, kivételes formaérzék bukik elő, ha képverseit próbálgatja. Vagy ha bodzatintába mártja tollát. Hányszor, de hányszor javítja, tökéletesíti Korniss piktor úrnak a pásztorRablókat, míg elégedetten tárhatja színe elé a vázlatok legjobbikát, mire az agg Mester is csak bólintani tudott.

Mint ahogy mi is, itt a Nagy Lászlóról elnevezett művelődési házban, amikor a szülőföld visszafogadja az eleddig csak hallomásból ismert, most viszont színről színre föltárulkozó műveket, amelyek költészetének átélhetőbb befogadásához is hozzásegítenek. Karácsony közeledvén mondjuk hát Nagy Lászlóval: „bátorkodom újra megszületni".

Nagy Gáspár

Elhangzott a Nagy László-emlékkiállítás megnyitóján Ajkán, december 8-án a Városi Művelődési Központban. A kiállítás január 22-ig, A Magyar Kultúra Napjáig látha[illegible]

NAGY László grafikus

„Bársony csikót babusgat”

Nagy László grafikáiból nyílt kiállítás az MMIK-ban

Nyár van meggy pirul fecskefű vére hullik... — és hulltak egymás után a sorok, mint valami ráolvasás: *Buda Ferenc László úr keze* címmel verset írt *Nagy László* szombathelyi kiállítására, fölolvasta a csütörtök délutáni megnyitón, az MMIK Médium Galériájában. Azon kivételes alkalmak egyike volt, amikor minden résztvevő tudta: valami fontos történik. *...Bársony csikót babusgat / puszta két ujjal diót szétroppant / hintáztat kisgyereket Csodát teremt...* — olvasta a költő *Nagy László* érzékeny és élő, papírra vetett vonalai között. Hiszen mi más a vers is, mint sok érzékeny és élő, papírra vetett vonal? Maga a *művelt csoda* — nem is kell hát *magyarázni*. Nézni inkább, olvasni és belemerülni: ha már művelni nem tudjuk, velünk is megtörténjen legalább.

A „Csöndország” költője Nagy Lászlóra emlékezik

● **Merklin T.**

Ősszel lesz hatvanéves Buda Ferenc, a „suhogó kések közt” született költő, akinek versei fájnak és vigasztalnak ugyanakkor. A tényeket természetes egyszerűséggel, mégis finoman, líraian, nem nyersen mondja ki, belátóvá tesz, és megkönnyíti ezt az életet, ami különben úgy ahogy van, egy sorscsapás. Még nem volt harminc, amikor leírta a „Lennék kisgyermek” sorait; józan világlátásának hátteréről csak annyit mond: nekem többet kellett próbálnom, mint a kortársaimnak. S hogy miért épp ő jött Szombathelyre Nagy László rajzainak kiállítását megnyitni?

— Előballagott, erősen sánti-

ten, egy zsidó alkotóházban, ahol 1959-ben egy régi tanáromat kerestük a feleségemmel. Akkor már a büntetésem következményeit élveztem, 1957-ben ugyanis bebörtönöztek néhány versem miatt. Egy évig ültem.

— *Tudhatta-e NagyLászló, kicsoda Buda Ferenc? Tudhatott-e az inkriminált versekről?*

— Csak amit a tanárom utólag mondhatott neki rólam. A bemutatkozás után hónapokig nem láttam. Aztán Somogyból hazaköltöztünk Debrecenbe, ezért csak ritkán találkoztunk.

lányom van, így találtuk ki), mindenesetre ezután gyakrabban megkerestem Nagy Lászlót.

— *Egy húron pendültek?*

— Én legalábbis egy húron pendültem vele. Tizenegy évvel voltam fiatalabb nála.

— *Barátok voltak?*

— Nem így mondanám. Mutattam neki néha új versemet, az is előfordult, hogy címet adott, elmondta, hogy ezt és ezt nem így kéne. De olyan is volt, hogy ő mutatta meg nekem az új versét. Egyébként főleg nem irodalomról szoktunk beszélgetni, hanem faragásról, szerszámokról, kézbe illő dolgokról... Nagy László állt legközelebb a szívemhez. Éltető közegem volt. Éltető levegő volt körülötte.

— *Hiányzik?*

— Megesett, hogy álmodtam vele. Ugyanúgy beszélgettünk

Zavaros víz

Ha kinyitjuk a csapot, tiszta, hideg víz folyik belőle. Pedig a víz „előállítása" (így nevezik a szakemberek) egyre zavarosabb gazdasági, társadalmi — hovatovább politikai — körülmények között történik Vas megyében. Ebből eddig csak néhány dolgot tapasztalt, hallott a fogyasztó: állandóan emelkednek — és ráadásul a megyén belül eltérőek — a vízdíjak; az önkormányzatokhoz került a „vízművagyon"; hamarosan részvénytársasággá alakul a vízművállalat. Ez az írás azért született, hogy segítse olvasóink tisztánlátását a kissé zavarosnak tűnő (víz)ügyben.

● Peltzer Géza

Ó, az a vagyon!

Vas megye 217 települése közül 185 élt törvényadta jogával és az önkormányzati vagyonátadásról szóló törvényre hivatkozva kérte a vízellátáshoz tartozó tárgyakat: kutakat, gépházakat, vízvezetékeket és csatornahálózatokat. 32 település nem élt ezzel a lehetőséggel, és a megyei önkormányzatnak ajánlotta fel a vagyont, de ez nem csorbította abbéli jogaikat, hogy megállapítsák településükön a számlázott díj közötti különbözetet azok a települések fizették meg — körülbelül tíz százalékkal magasabb díjjal — ahol viszonylag olcsó a víz előállítása (például Szombathely, Bük). Az elképzelés az volt, hogy öt év alatt fokozatosan közelítenek a díjak a tényleges költségekhez. A hat kategóriában tavaly először kiajánlott árakat a képviselő-testületek nem vették kötelezőnek magukra nézve: vagy elfogadták, vagy nem. Hatalmas viták alakultak ki tavaly év elején a „kategorizált" vízdíjak körül. A testületek dillemája érthető volt: a lakosság nem szívesen fogadja a drágulást, de a vízszolgáltatás nem működhet veszteségesen.

— Mi semmilyen állami támogatást nem kapunk, csak annyi bevételünk van, amit a ténylegesen elfogyasztott és leszámlázott víz ellenértékeként megkapunk — mondja *Wagner József*, a Vas Megyei Víz- és Csatornamű Vállalat főmérnöke. — Ebből kell fedeznünk a működtetést és a rekonstrukciót.

— A befolyt díjak elegendőek arra, hogy a megyében biztonságos legyen a vízellátás?

— Folyamatosan romlik a vezetékek és berendezések műszaki állapota, takarékossági okokból 170 fővel csökkentettük a szolgálati létszámot. Olyan kevesen vagyunk már, hogy néha a működőképesség határát súrolja a létszámhiány. Gondot okoz az is, hogy a gazdasági év januárban kezdődik, de június elején még egy tucat településen nincsenek elfogadott vízdíjak. Így nagyon nehéz tervezni, gazdálkodni. Idén egyértelműen veszteséget termel a vállalat, ami nem jó a fogyasztóknak sem, hiszen előbb-utóbb a szolgáltatás

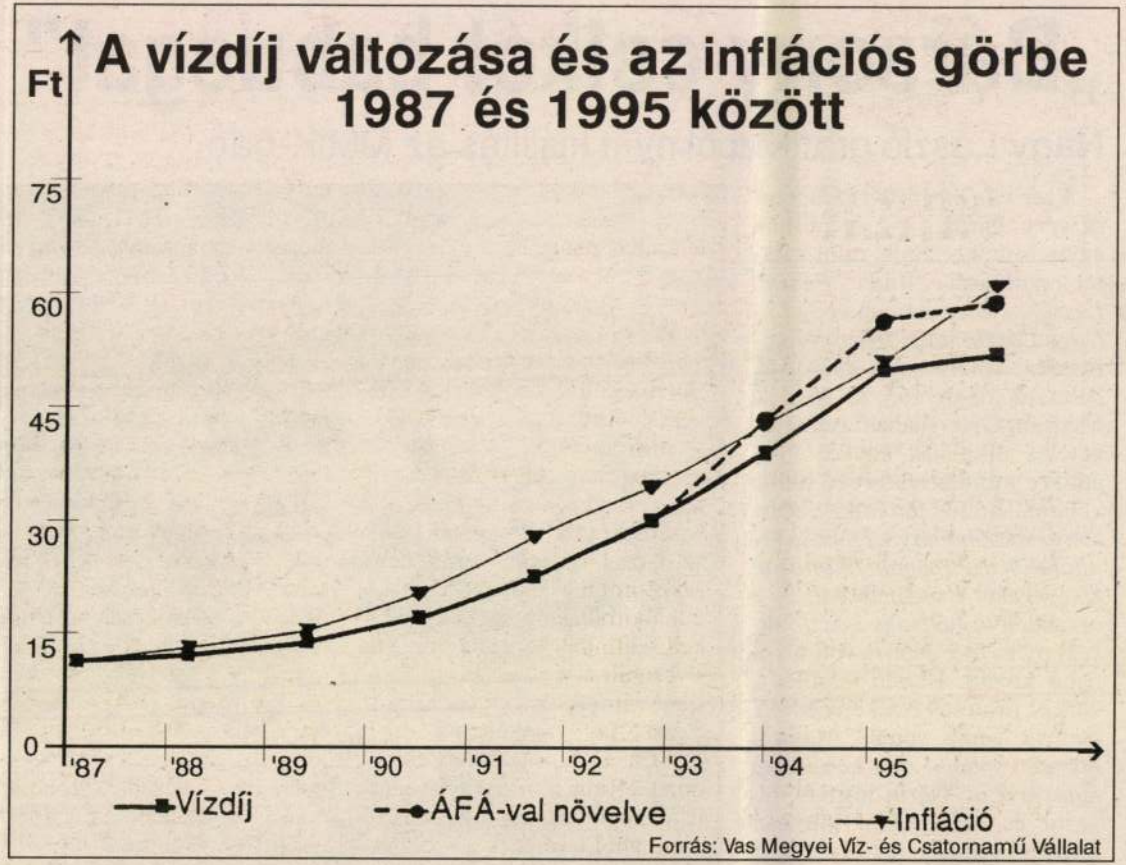

lépést sem sikerült megtenni, hiszen tavaly Celldömölk kivé-

Nagy Lánló

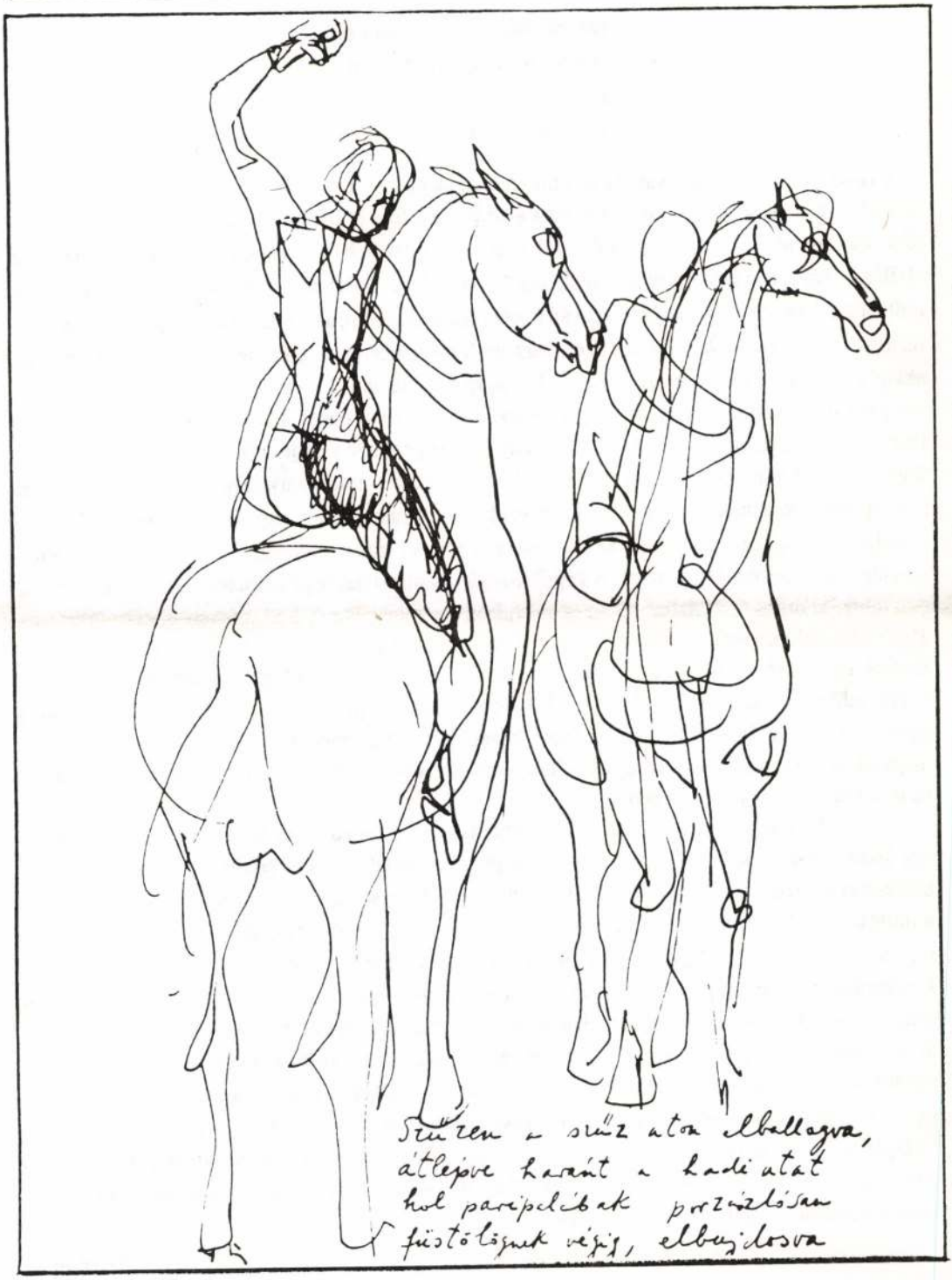
Szűzen a szűz uton elballagva,
átlépve haránt a hadi utat
hol parépelébak porzázlósan
füstölögnek végig, elbujdosva

versben bujdosó haramia vagy,
kesztyűdet: ötujjú liliomodat
kidobod a szimatoló ebek elé,
vallatják, szivárog belőle a vér

A kesztyűdobás a viadal vállalása, a liliom viszont elsősorban a tisztaság, az ártatlanság jelképe, de utalhat Krisztusra, a Szentháromságra s a királyi hatalom isteni eredetére is. Itt elsősorban a tisztaság és a támadó erőknél is nagyobb hatalom jelképe lehet, már csak azért is, mert a kutya a halál, az alvilág jelképe, azé a világé tehát, amely legyőzendő. S bár pusztán e szövegre gondolva talán kissé erőltetettnek mutatkozik az *ebek* kapcsán Kerberoszra gondolni, az alvilág háromfejű, tűzokádó őrére, ám ha ideidézzük a *Ki viszi át a Szerelmet* alvilág-képzetét, amely szinte az egész verset keretezi, akkor már logikus lesz, s méginkább, ha Héraklész alakját is ide kötjük. Ez a hérosz Zeusz fia volt földi anyától, s midőn 12 feladatot kapott, ezek közül az utolsó éppen az volt, hogy hozza fel az alvilágból Kerberoszt, s ezt meg is teszi, de csak úgy kap rá engedélyt Hadésztől, az alvilág királyától, ha fegyvertelenül ejti foglyul a kutyát. Nagy László versében s annak zárlatában is az isteni és emberi princípiumok jelennek meg, ezek nevében, ezekért zajlik a küzdelem, egyelőre eldöntetlenül.

A *Versben bujdosó* mindvégig az ellentétekre épül. A legalapvetőbb az életé és a halálé, az értelmességé és az ostoba gonoszságé. A képek alapját olyan poláris fogalompárok adják, mint a fekete és a fehér, az ordas és az őzike, a kint és a belülről, a vemhed és a vétked, a fekete éj és az igazi nap, a fa és a kő-cölöp, a manna és a puskapor, a liliom és az eb. Egyedül a verszáró szerkezeti egység első részében (50—54. sor) nincs ilyen kiélezett ellentét, éppen ott, ahol a legszörnyűbb képzetek után a holtig való hűség kijelentése elhangzik. E megingathatatlanság igényli s indokolja is a pillanatnyi nyugvópontot, az önmegerősítést az újabb küzdelmek előtt, amelyeknek célja csakis a Teremtés megvédése lehet, az őssejté is meg a belőle sarjadt életfáé is, amelynek lomboztatása a Káosz helyébe ismét elhozhatja a kozmikus rendet.

A harmadik s az utolsó kötetben leginkább kiemelt jelentőségű ars poetica a *Verseim verse* ismét egy újabb felismerést mutat meg a költői szereppel kapcsolatosan. E szerepnek mindig formálója s lényege is a küzdelem, amely szinte emberfeletti erőfeszítést igényel, ám a lehetetlennek feszülés mindig célszerűen emberérdekű. Láttuk, hogy a *Ki viszi át a Szerelmet* esetében magának a költőszerepnek a nélkülözhetelenségét mutatta fel elsősorban az alkotó, a *Versben bujdosó* mindezt önarcképszerűen személyessé is teszi. Az előbbi vers tere és ideje szinte mítoszian kortalan, a későbbiében a mítosz telítődik a huszadik század felismerhető tragikumával. A *Verseim verse* formálisan a korábbi vers meghatározatlan mítoszi téridejébe vezet, lényege szerint azonban benne van a második műben kibontott huszadik századi apokalipszis is, s ennek következménye lesz a teremtés „visszavonása", a sokezer éves szerep kudarcának tételezése a személyes sors és az emberiségsors szintjén is. E felfogásban a költőszerep nem egy szerep a sok vagy néhány lényegi közül, hanem maga *a szerep* az emberi lényeget megtestesítő és kifejező mindhárom ars poeticában, a kudarcra döbbenés tehát a létezés elementáris tragikumát ismerteti fel.

Vasy Géza

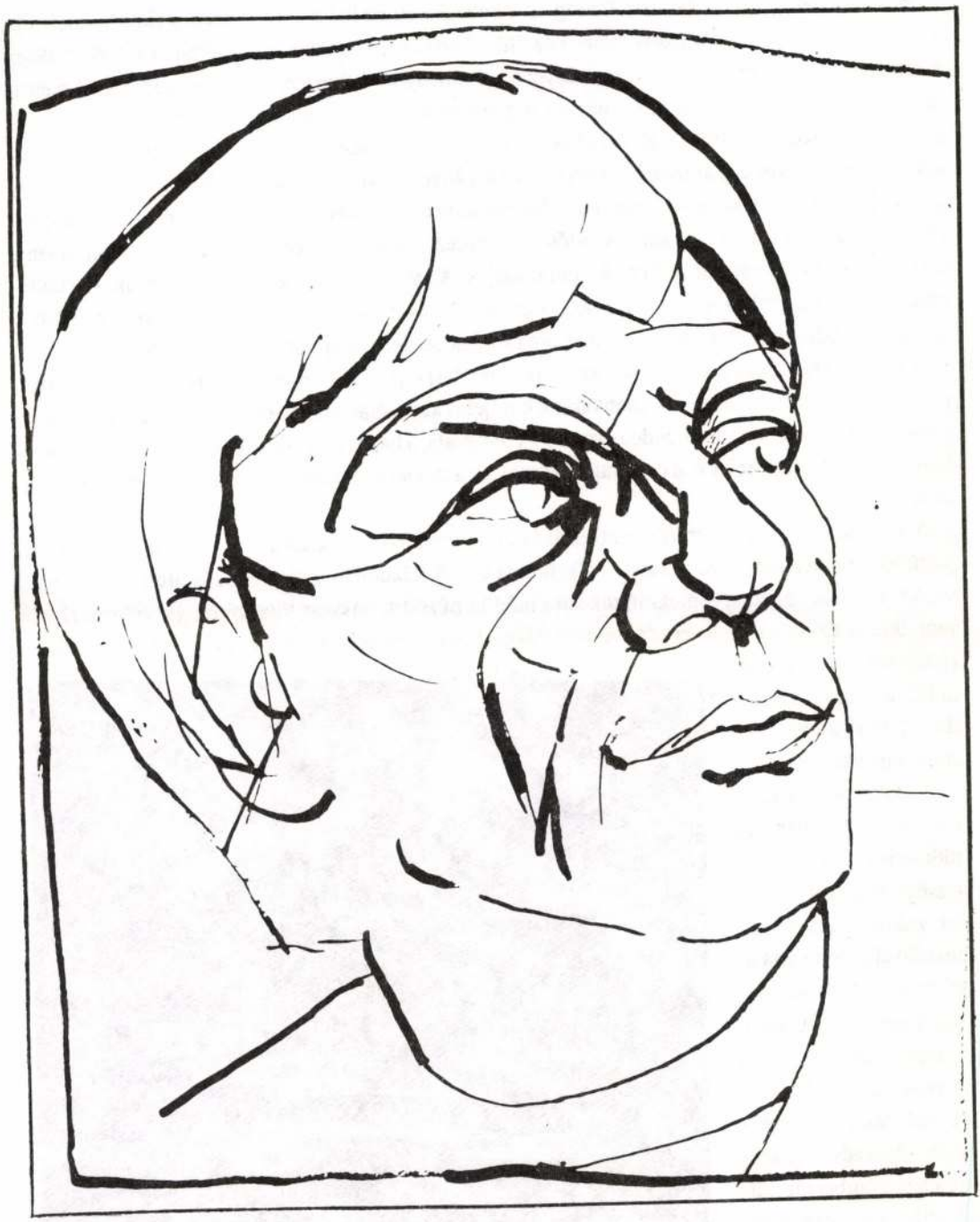

Nagy László önarcképe. Tusrajz náddal.
Ez a műve a **Föltárt idill** *című Nagy László-kazetta címlapján is látható.*

Szótagszámváltó verselés, rímtelenség, az ütemező metrum hiánya — mindez egyként archaizálja a formát, egyben pedig a szabadvershez közelíti. Ebben az élményben szinte váratlan az időmértékes metrum részletes vizsgálatának eredménye: a költemény következetes jambusi-anapesztusi metrumot követ, ahol néhány szokatlan mozzanat minőségileg is, mértékében is otthonos a modern magyar időmértékes verselésben. Kifejezőek, hatásosan funkcionálnak a szómetszés nélküli anapesztusok, sokszor, olykor egy sorban *kétszer is, egymást követően* (pl. 31. sor). A lobogó indulatok metrikai kifejezői, követői, miként a nyelvi tagolás zaklatottsága. A lendület metrikai hordozói itt az aprózó pirrichiusok is (pl. 14. 19. sor). Az időmértékes cezúrák alig érzékelhetők, a sorok tagolásában a markáns nyelvi tagolás irányító erejét nem zavarják. A nyelvi tagolás pedig — ismételjük — e költeményben nem metrikus természetű, hanem az indulat hevületét követi. — A szabadvers közelében alakul a verselés, holott időmértékes metruma sorozatossági szempontból is következetes.

A metrikai leírásban a verslábakat kezdőbetű jelöli (j = jambus, a = anapesztus, ch = choriambus, p = pirrichius, t = trocheus, cs = csonkaláb), kötőjeles kapcsolat hangzó choriambusra utal. Nem jelöltük, de egyértelmű több spondeus jambizált hangzata, a hangzó nyomatékok révén. Olykor a szólamlábazás váratlan helyeken csonkalábat kínál, ez a modern magyar jambizálásban természetes licencia.

A verselés sokrétű, számos vonatkozásban hagyományokat kerülő, lényegében eredeti kompozíció, az alkotó saját választása. A formával vívott küzdelem a benne megsejtett lehetőségek valóra váltását célozza, remekművek sora mögött húzódik hosszas töprengés, gyötrődés, ritkán mutatkozik ez magában az eredményben, Nagy László versében ezt is érezhetjük, mert ennek is közvetlen — a gondolati-érzelmi viaskodással párhuzamos — funkciója van.

A *súlyos forma* verstanilag elsősorban az időmérték következetessége és a nyelvi tagolás zaklatotsága között feszülő ellentétre vonatkozhat. Határhelyzetben törnek elő az axiomatikus, szentenciózus szavak, indulatok kavarognak zsúfolt tömörségre törekedve, a meggyalázott emberség fuldoklik itt a világ megokolt utálatától...

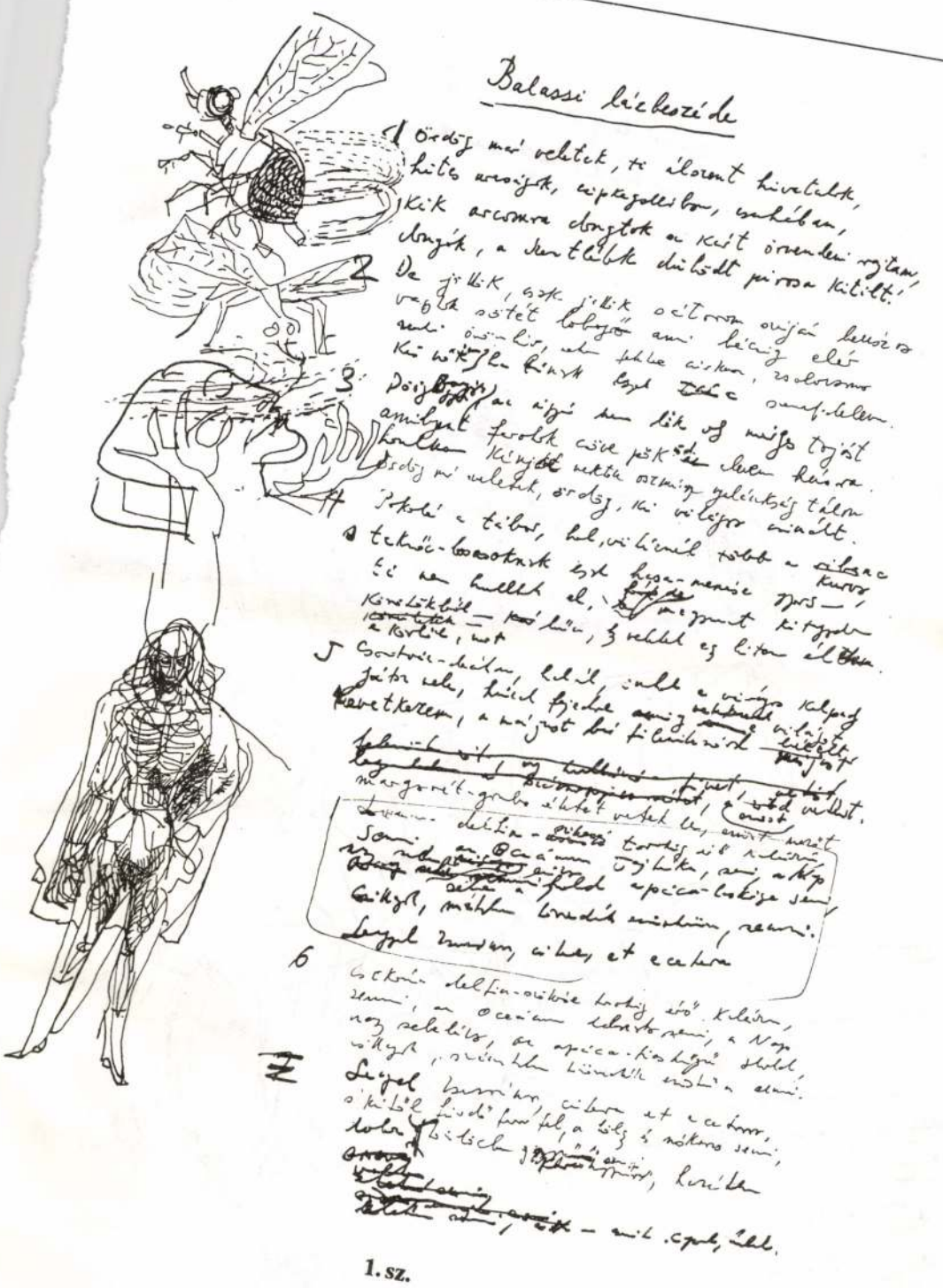

Balassi lázbeszéde

1 Ördög már veletek, ti álszent hivatalok,
hiteles urasságok, cipkagallérban, csuhában,
kik arcomra dongtok a kárt örvendeni rajtam,
dongók, a szentlélek dühödt pirosa kitilt!

2 De jellik, csak jellik sátorom szinjáni bellőzés
vagyok sötét lobogó ami bécsig elér
szemi örömhír, nem fehlve cirkusz, szolgasmo
kis nőkyla kinek lesz ~~[illegible]~~ szemfedelem.

3 Döögbagyás az ugyú nem lik vy mérges tojást
amilyent farolok csöve pök ~~[illegible]~~ alem húsra.
honlkan kínjét nektu oszmány gelénkság tálon
Ördög mi veletek, ördög, ki világos csinált.

4 Pokolé a tábor, hol, vitéznél több a ~~[illegible]~~ kurvo
a teknőc-bosasoknak lesz hasa-menése gyors —
ti nem hullhak el, ~~[illegible]~~ megszent kitagyon
Kőrötökből — ~~[illegible]~~ lőn, ~~[illegible]~~ veletek egy liton éltem.
a körlöl, mot

5 Csontvár-deálon, halál, szabb a virágos kalpag
gátor nele, hűnek fejedre amíg ~~[illegible]~~ világot
kevetkezem, a mágust bár filemiknek ~~[illegible]~~ bélyeltő
~~[illegible]~~
margarét-grubo éhtet vetek le, ~~[illegible]~~ vetkőt.
~~[illegible]~~ delfin-szikesi torokig érő kalárn
Semi az Oceánum tajtuka, semi a Nap
~~[illegible]~~ sela a fold apica-laskige semi,
Csikgyl, méhben lövedék csinkünn, semi.
Legyel Zsuzsan, citera, et ecetera

6 Csikorán delfin-szikesi torokig érő kalárn,
semi, az Oceánum lebesztő semi, a Nap
nagy sebelés, az apica-tiaskigyű sebel,
csikgyl, szémtelen lövedék csinkünn semi.
Legyel Zsuzsan, citera et ecetera,
s kitől fiadó fem fel, a tölgy és nőkeres semi,
dobra bárlóchu gyszűrő, hazáthu
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ — mit cipel, lebel.

1. sz.

352-532

3. sz.

Mikor hálfőre virrudva az ágyak.
*
Rodostóban kitalált Édes Kénem.
*

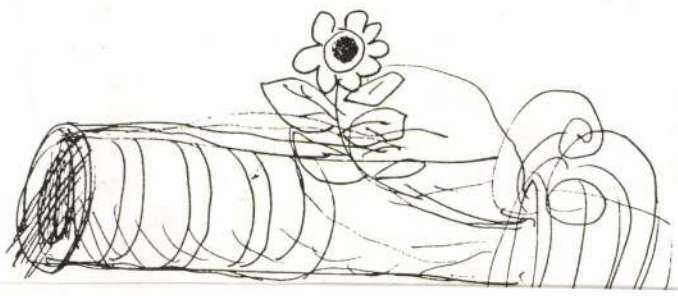

Burungis (ahelett létet vetek
pendel velelek } álom
*

jüzeit, szerelmet szám volt,
és hadaritom, a fejvesztő és
a fejvesztő is, mégse vagyok.
Hiszi vagy és mert újra, újra.
*

[Kölyök-odujából
anya-odujából
*

~~Kt.~~ 1121 Bp
Meliade-át 24-26. Jelelem halom s rados, t-jelelem kapu áll
De ott is akkor a vagy lesznek fekete szél.

Meg tanítom -

NAGY László Lajos grafikus

Szij 1990 82.
150.p.ill

TAL

NAGY László

Fraul János: Nagy László emlékezete.
= Korunk, 29, 1985, 12. 77–79

Kiss Ádám: Nagy László emlékezete
= Korunk, -"- 74–76

NAGY László

SZÉCSI Margit: „Versben bujdosó". = Müvészet, 26, 1985, 6. 64. ill.

vegyész, aki összetéveszti az etilalkoholt a metilalkohollal, az étert az észterrel. Kétségtelen, hogy a diverzitás (a biológiai sokszínűség) a természetben óriási, s nincs olyan biológus, aki minden ma élő fajt ismer. Egyáltalán, hányféle faj is van? Hadd idézzek a neves oxfordi elméleti biológus, *Robert M. May* négy évvel ezelőtti cikkéből (Science, *241*. 1441.), melynek címe ugyanez a kérdés volt: „Meglepő módon, Darwin idejétől napjainkig a fajszám kérdésére viszonylag kevés rendszeres figyelmet fordítottak. Pusztán a tényeknél maradva, még nagyságrendileg sem tudjuk megmondani, hány növény- és állatfaj él velünk együtt a földgolyón: kevesebb mint 2 millió van eddig leírva és a teljes fajszámra vonatkozó becslések az alig 5 milliótól a több mint 50 millióig terjednek. Elméleti oldalról a helyzet még rosszabb: nem tudjuk megmagyarázni, hogy milyen elvi alapon várunk inkább tízmilliós nagyságrendű fajszámot, mint tízezreset vagy tízmilliárdosat."

A helyzet valóban meglepő. Ennyire kis hányada (legfeljebb harmada, de lehet, hogy csak 3%-a) ismert csupán a Földet benépesítő fajoknak? Hol él a hiányzó többség? Egyáltalán milyen alapon jutottak ilyen váratlan fajszámbecslési eredményekre?

Régóta ismert volt, hogy az állat-

és mikroorgan
vésbé fajgazda
polálás a becsü
moly hibaforrá
az óvatos becs
del haladja me
milliós fajszám

Hány

Minden faj tov
tosságot őriz g
gében. Mivel e
vény vagy álla
ját (genomját)
génszám jelent
ző DNS-báziss
zeli rokonságb
ritkák, ha a fa
got figyelmen
faj (mindegyi
azaz százmilli
Ezt a számot
vehetjük (10^{13}
ció előtti biosz
mának becslés
sen mindenféle
a letális mutá
értékű (szinon
tozásokig.

Hogyan
a bio

Az ember vi

NAGY László Lázár

kiáll., Jászberény, Városi Könyvtár, 1985

ism.(A.A.)]ARATÓ Antal]:= Kisgrafika, 14, 1985, 2. 26.

LOSONCI Miklós: Nagy László Lázár „egyszemélyes műhelye". = Kisgrafika, 14, 1985, 3. 19 - 21. ill.

vie bei Picasso auf Kindheitserlebnisse zurück. Der
re infolge der uralten Riten seiner Heimat, er malte
chen Inhalt. Die Tierkompositionen von Bertalan
kische Heimat. Wie bekannt, verkörpert der Stier

enso wie die Landschaft zu Symbolen des Existenz-
essere siegen möge, bekam allgemeine Gültigkeit
er slowakische Hirte verkörpert bei Pór den zum
ings stark übertrieben. Die Übertreibungen, die
s ist – mit Ausnahme der frühen Porträts – in Pórs
elführung und Formgebung sind großzügig, ruhig
rden ab 1930 die Hirten und Tiere immer ruheloser,
vischen Mensch und Tier schon ein wütendes Ringen
sind uns bekannt, darunter wahre Meisterwerke.
rzehnte Schaffen umfaßt, begegnen wir von Zeit
fahrungen und nicht zuletzt von seiner Weltan-
ormen, vom Klassischen bis zum Surrealistischen,
durchdachten disziplinierten Zusammenfassung.
enso wie der Mensch sich entwickelt und verändert,
aft oder umgekehrt, wie die von der Gesellschaft
nd einmal ruhig-ungestüm, einmal hauchzart.
einem Haus ohne Bewohner; es umrahmt einen
rtalan Pórs ist stets ein ewiges Lodern, besonders
n Themen und Stil widerspiegelt sich immer sein
enschen und in nicht geringem Maße zu der zeit-

Nagy László.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán fadobozmunkái szerepeltek.

Magyarság, 1924. Nov. 27.

Vagy Lászlóné

Országos Magyar Iparművészeti Társulat idegenforgalmi emléktárgyak pályázatára bezsujtott pályaművét elfogadták. –

Nemzeti újság

1929 II. 8.

SKV – 79–0450–8

A Hatvany Lajos Múzeum

HATVAN, KOSSUTH TÉR 3.

MEGHÍVJA ÖNT

Nagy László:
„Kísérlet a bánat ellen”

(BETŰKÉPEK, KÉPVERSEK, RAJZOK)

C. KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ: 1979. MÁJUS 20-ÁN 11 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: CSOÓRI SÁNDOR

RENDEZTE: KOVÁCS ÁKOS

KÖZREMŰKÖDIK: A MUZSIKÁS EGYÜTTES

NAGY LÁSZLÓ MENYEGZŐ C. VERSÉT ELMONDJA:

BEREK KATALIN

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL MINDEN NAP 13–18 ÓRÁIG

Nagy László Képes Krónikája

Nagy László utolsó években írt naplóit olvasgatom. Fúj bennük a szél, esik a hó, a zúzmara s a világpolitika bezúzott ablaktábláiból megvillan itt-ott egy-egy üvegszilánk. A folyamatosan írt napi krónikák lapjain barátok jönnek-mennek, megjelenik a gyomorgörcs, háztűznézőben a halál, de az irodalom fölemlíthető eseményei alig kerülnek szóba. Mintha a teafőzés mestersége vagy egy ügyes vésőnyél kifaragása izgalmasabb művelet volna, mint a versírás. Az embernek önkéntelenül eszébe nyilall a híressé vált hofmannsthali gondolat: a költészetből nem vezet közvetlen út az életbe, az életből se a költészetbe. Vagyis: a lírai én működése annyira önálló, rejtett és kifürkészhetetlen, hogy időnkint még az alkotók is beavatatlanul figyelik a magukban lejátszódó folyamatokat.

A naplók alapján mindezt elhihetnénk Nagy Lászlóról is. De ha valaki végiglapozza ránkmaradt spirálos füzeteit: a versek, a műfordítások műhelynaplóit, a javított, az összefirkált kéziratlapok tömkelegét, másra kell gondolnia. Egy újfajta napló titkaiba pillanthat bele. Egy metafórikus naplóéba, amely szinte képsor-szerűen eleveníti meg a versért folyó, változatos napi küzdelmeket. Esztétikáról természetesen ebben a rajzos, képírásos „naplóban" sem esik szó, de a Nagy László-i alkotás lélektana szűz képzeteket sugároz ránk. Az egyik lapon például kusza vers-kezdet szálkásodik. Áthúzott szavak, örökre kivégzett félmondatok. Valami létezni akart. Valami szenvedély keresett volna magának formát. Talán a Dunán úszó jégtáblák, jégöklök akartak fenyegetően megtorlódni az Országház előtt, de ez a téli tüntetés nem sikerült. A vers félbeszakadt, mintha egy nagy barát-

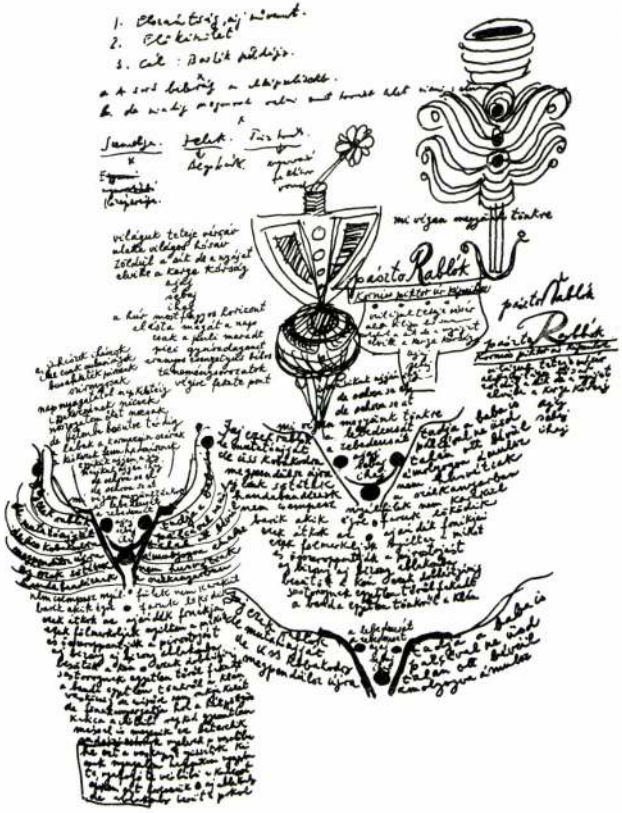

keselyű ült volna a költő kezefejére, vagy a faluvégi kőkereszt dőlt volna rá. A kéz azonban lassan fölocsúdik a lesújtottságból s előbb csak vértelen vonalkákat húzgál, köröket kerekít, amelyekből kocsikerék lesz, kocsi és ló, a gyerekkor letisztult címere s aztán, ha másnap se, harmadnap se jön el a Vers, a garabonciás kéz nyugtalanul röpdösni kezd a papír fölött. Lovakat rajzol újra, de most már az apokalipszis méneséből kiszakított lovakat. A lovak mellé páncélos középkori szajhákat, bohóc-fejet és haláltól sötétülő Ady-arcot. Az arc alá rögtön egy ingerlő női combot, emlékkép gyanánt. Egy másik lapra a gitár-ölő Szent Györgyöt, a harmadikra egy szikár és mágikus Dante-portrét.

A rajzokat nézve, első gondolatunk aligha lehet más, mint hogy a hajdan festőnek indult Nagy László még versírás közben is oda-odafigyelt a szomszédban sustorgó múzsa sugdosására és hogy a Kondor Béla-i testvér-tehetség nosztalgiája állandóan kísértette. De gondolhatjuk azt is, hogy szabályos ördögűzés volt ez a fölborzolt rajzolási kedv. Ráolvasás a dermedt idegekre: ha kell, hát fölidézi ő még a hegyekmögötti bivalyúristent is, csak fusson ki belőle a tehetetlenség romboló nyavalyája. Féljen és riadozzon inkább, mint tuskósodjon!

Hogy mikor mik voltak a rajzoló kéz indokai, maradjanak nekünk is talányosak. A végeredmény a részleteknél is sugalmazóbb, hiszen a költői lét gyönyörűséges Képes Krónikái ezek a Nagy László-i füzetlapok! Az ember csak ámul: ez itt a Hószakadás a szívre első, ős-változata. Ez még prózavers. A címe is még csak: Hószakadás. Jóval később ebből a prózavers-ércből olvadt ki a költő legutoljára megjelent verse . . . Amaz meg ott a Balassi lázbeszédének a kézirata. A kíméletlen szigorúságú nagy versé. A saját lázbeszédének is a dokumentuma. Búcsú és leszámolás, de nem megőszült elégiába fulladó líra, hanem gyávákat és hitgyalázókat földretérdepeltető. Az ördorodás szent verse. A megtartó dacé. A magyar századokon átsajduló, tüzes idegszál. S lám, a füzetlap szélesen maradt peremén még a versbeli dögdongók is kapnak egy futó pillantást, és fölidéződik a halálba készülő elől sejtelem-arca is.

Már a mi időnkben is teremtődik a távlat Nagy László életművéhez, de elképzelem az utódokat, akiknek a tudatába belemaródnak majd a versei, mert akkor világosul csak meg igazán, milyen nagy ajándék is a sorstól, hogy a könyvekben kinyomtatott, szeplőtlen, tiszta szövegeket, világrajövetelük vérszennyében is látni lehet.

De a sorssal hadakozó versek kézirata mellett ugyanolyan izgalmat kelthetnek majd Nagy László játékai is: a képversek, a csavaros, agyafúrt betűképek, vagy a Korniss piktor úr festményéhez írt versének számtalan forma-modellje. A pásztoRablók kaligrafikus címét legalább száz változatban leírta. Nem sajnálta rá a visszatéríthetetlen időt. Azért nem, mert a nagyság tudatát magában fölnevelő költő született kismester is volt. Konok kézműves, az aranyfüstöt vagy egy hajszál árnyékát is idomítani tudó iparos. Önfegyelem és meglepetés, játék, tündérkedés és matematika együtt csavargott mindig az idegeiben. És a játszadozásaiban is mindig ugyanazok a képességek lombosodtak ki, mint a gondolataiban. Mások a szavakból is ki engedték csurogni a lelket, a vért, ő pedig még a betűkbe is lelket lehelt. Igy készítette el a Hordószónok két változatú betűversét. A Cégért. Az Oszlopost. Az Emberpárt. Mert még a betűk mögött is valami lappangó emberi lényeget keresett. Jeleket, üzeneteket, sugalom-táviratokat.

Amikor a füzeteit átlapoztam, a József Attilához írt versének egyik sora jutott eszembe. „Képzeletemre bízzál édes munkát." Ahogy nézem ezt a különös, előzmények nélküli kiállítást, már tudom: az óhajtott költői és emberi megbízatást Nagy László megkapta a sorstól s el is végezte, akár egy napszámos lángész.

Csoóri Sándor

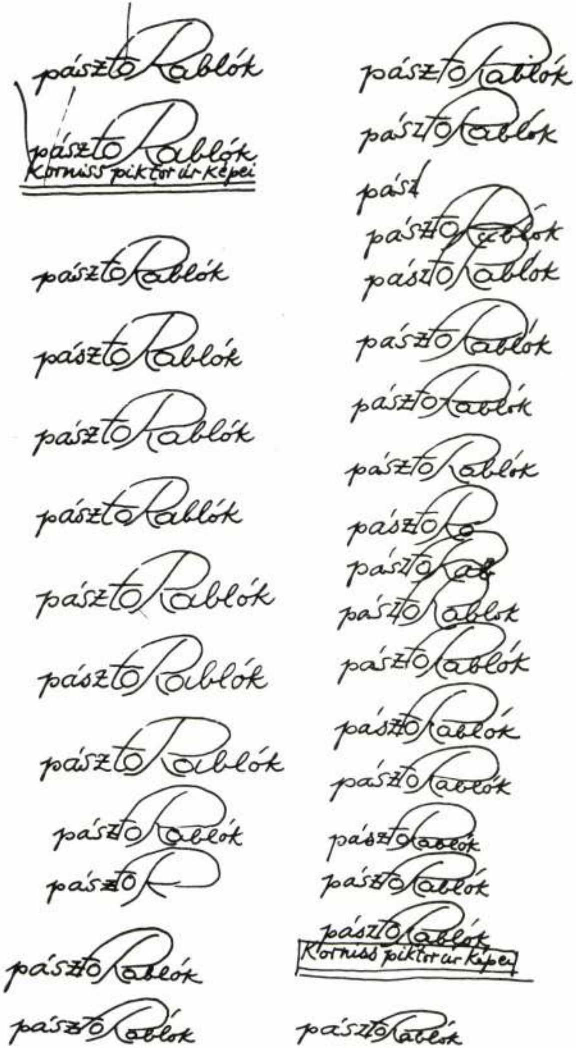
pásztoRablók
pásztoRablók
Korniss piktor úr képei
pásztoRablók
Korniss piktor úr képei

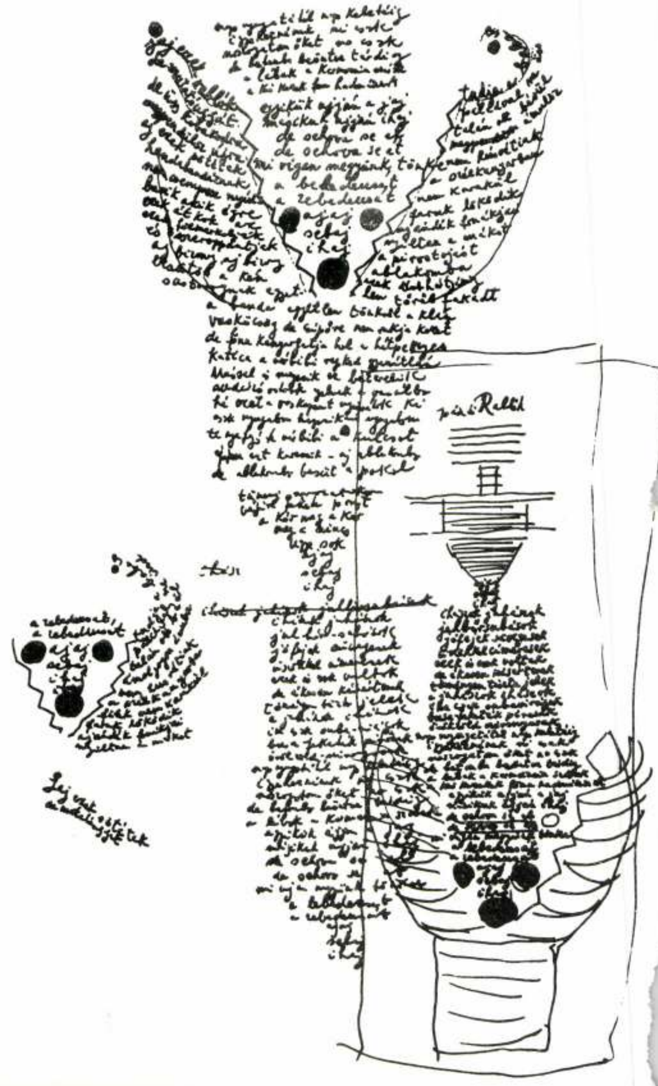

Nagy Lászlóné, bánáti

festő

László

Bánáti Nagy László-

lóné

alatt

Bán Kuszka Lily

Kodobandó a Baán-
ból és meffelelő
helyre teendő

Nagy Lászlóné

iparművész

Idegenforgalmi emlék-
tárgyak terveire hir-
detett pályázat.

Olvasójelrők.

Repr.

Magyar Iparművészet

1929. 121. l.

ticizmus kiváló képviselőit megnyerték az új grafikai ág propagálásának. Bécsben viszont az első kísérletek igen siralmasan végződtek, pedig maga Senefelder próbálkozott meghonosításával. Azonban sokáig ő maga sem gondolt művészi célok megvalósítására, hanem az iparban és kereskedelemben való gyümölcsöztetésére.

A magyar könyvmatos művészet elliggé nehézkes kialakulását az előbbi fejezetben már láttuk. A világos

Nagy Lászlóné

—(ELKÉSZÜLT A PAPAI MISERUHA SÁRKÖZBEN.) Néhány hónappal ezelőtt a Budapesti Központi Oltáregylet vezetősége megkereste a Sárköz-Tolnamegyei Népművészeti Egyesület igazgatóságát és terveket kért egy miseruhához. A beérkezett tervek közül a vezetőség Nagy Lászlóné ref. tanitónő tervei mellett foglalt állást, majd ennek kiválasztásával megrendelték a fehér alapon aranysárga himzésü miseruhát a Szentatya részére. A ruha készitése e héten elkészült és kiállitották a népművészeti egyesület szekszárdi üzlethelyiségében. A ruha készitését Nagy Lászlóné tervei alapján Dorkó Éva, Fülöp Istvánné, Lovas Bálintné, Molnár Istvánné és Papp Mária öcsényi és decsi asszonyok végezték. Érdekes, hogy a ruhán valláskülönbség nélkül mindenki akart dolgozni, hogy az minél szebb és művészibb legyen.

Nemzeti Ujság

1938. ápr. 17.

BRUCKNER

Telefon 12-26 **VASÁRU**

SZE

Nagy Lászlóné

Nemzeti Újság Képes mell.

1938. január 9.

A kehelytakaró virágos keresztje

← Öcsényi asszonyok hímezik Nagy Lászlóné tanitónő vezetésével eredeti sárközi motivumokkal azt a miseruhát, melyet a Kettős Szentév alkalmából ajánlott fel a pápának a Bpesti Központi Oltár Egyesület

BUDAPEST, XI.,
Horthy Miklós út 54.

Telefon: 25-98-94.

Naponta friss pörkölfkávé

Gyógysonka és finom felvágottak

Sajt, vaj és csemegeáruk

Nagy Lászlóné M.D.K.

A Paskál-fürdő tervpályázaton 40ooo Ft-os díjazás

munkatársként

Társtervező: Csics Miklós, Schall Róbert, Zsuffa András ,
Balogh Jenő, Szentirmay Sándor, Dr. Márkus Gyula

Munkatárs: Horváth Péter, Nagy Lászlóné, Kutvölgyi Jánosné,
Vidos Veronika

Magyar Építőművészet 1968/4 2-8.l.

Varga Lászlóné

Országos Magyar Iparművészeti Társulat idegenforgalmi emlék tárgyak pályázatára beérkezett pályaművek elfogadták. —

Magyarság
1929 II. 8

Nagy Lászlóné

Országos Magyar Iparművészeti Társulat idegen-forgalmi emléktárgyak pályázatára benyújtott pályaművét elfogadták. –

Budapesti Hirlap
1929 II. 8

Nagy Lántné
iparművész

Iparművészeti Társulat kiállítása - Iparművészeti
Múzeumban - játékterveivel szerepel.

Pesti Hirlap
1909.VII.14.

Nagy Lászlóné

Fadobozokkal nezepel az Orn. Magy. Ipazmüvészeti Társulat Karácsonyi kiállítás a szegi Műcsarnokban

Magyarság 1927 XI. 27

MDK

Nagy Lászlóné, Tatabánya

festett fa, butorok, játék

O. Iparm. és Háziipari kiáll. Magyar Iparművészet,

~~1928~~ 1929. 134 l.

MDK

Nagy Lászlóné Bruck Sarolta

Paraszt asszony, of.

N.Szel. kiáll. 1927. ju.

~~17.~~ 1.

18

MDK

Nagy Lászlóné

Lakkos festékkel diszitett dobozok, fagyöngyök és alakok. Kép a 143.old.

Magyar Iparmüvészet 1929.

MDK

Nagy Laura férj. Hetzel Gézáné

Lirai illusztrációk. Vizfestm. /12 db./

Képzőm.Társ. őszi tárlat 1931.

MDK

Nagy Laura, festöm.

Nagy Sándor és Kriesch Laura müvészházaspár leánya, illusztrációkat, lirai vizfestményeket állitott ki, amelxek kongeniálisan fejezik ki az inspiráló irásmüveket.

Boross Mihály: Nagy Sándor gyüjt kiáll.
Képzőmüvészet. 1931. 43-44. sz. 189.1.

Drawings by Sándor and Laura Nagy

Artists of Hungary's Golden Age

31 October 1989 ~ 27 January 1990

WILLIAM MORRIS GALLERY

LLOYD PARK · FOREST ROAD · LONDON E17 4PP (Tel. 01~527 3782)

Tuesday–Saturday 10-1, 2-5 First Sunday in each month 10-12, 2-5 Admission Free

* Closed 24 December ~ 1 January *

London Borough of Waltham Forest Libraries & Arts Department

Sándor Nagy (1869-1950): Portrait of Laura Nagy, c1910

NAGY LAURA

irka-firka

A boldogság, a béke és az egészség szigetéről jött az az angol gentleman, aki most pirospozsgás arccal ül az egyik bécsi nagy szálloda halljában és csodálkozva nézi ezt a mi problémáktól keresztül-kasul összekuszált Európánkat. Dehát hol is van a boldogság, a béke és az egészség szigete? A sziget neve „Tristan da Cunha", az Atlanti-óceán kék hullámaiban fekszik, nem messze a legendás hirü Szent Ilonától és ugyanolyan távolságra a Jóreménység-foktól. Az utolsó két esztendő alatt, ahogy ez a pirospozsgás angol gentleman meséli, a sziget 154 lakója közül öt halt meg, ezek közül a legidősebb 101 éves volt, a legfiatalabb 84 évet élt. Igazi paradicsom ez a sziget, távol minden közlekedéstől. A hajók messzire elkerülik veszélyes szikláit, évenként csak egyszer horgonyoz le egy indiai vagy ausztráliai hajó, hogy átadja a postát. Az egész sziget 116 négyzetkilométer, fővárosában 37 ház áll s e házak lakói mind rokonok. 1817-ben egy William Glass nevü angol feleségével együtt letelepedett, az ő fiai Szent Ilonáról hoztak feleséget maguknak. Igy szaporodtak a mai napig, amikor 149 lakója van már a Tristan da Cunhának és ez a 149 lakó mind rokonságban áll egymással. Eső annyi van, amennyi éppen kell. A hőmérséklet télen-nyáron 15 és 22 fok között ingadozik. A vegetáció gyönyörü, teknősbékában, madárban, halban, rákban és vadban nincsen hiány. Az emberek boldogok, egészségesek és nem érdekli őket, ha az egész világ a fejetetejére áll.

Az emberiség halhatatlanjait a kutatók nem hagyják nyugodni. Például egy svájci tudós most Columbus Kristófról kideritette, hogy Amerika felfedezője nem olasz, hanem — svájci származásu. Eddig ugy tudtuk, hogy Columbus Génuából származott, most a svájci tudós spanyol okmányok alapján bebizonyitja, hogy Cristobal Colon admirális családja Rubiából származik, amely annak idején a milánói hercegség egy része volt. Ma azonban Rubia Svájc területére esik. Igy tehát Columbus svájci eredetü. A másik halhatatlan, akinek babérait a késői kutatók évszázadok óta tépdesik, az nem kisebb ember, mint William Shakespeare, akiről egyszer már kisütötték, hogy semmi köze sincs a neki tulajdonitott szindarabokhoz, mert azokat Lord Bacon irta. Most egy francia tudós azt állitja, hogy Shakespeare, ez a müveletlen színész, valójában nem irhatta a „Romeo és Juliá"-t, a „Macbeth"-et és a többi remekművet, ezeknek szerzője gróf Derby, a Stanley-nemzetségből. Lefranc professzor, igy hivák a meglepő teória francia terjesztőjét, már harminc esztendő óta foglalkozik ezzel a kérdéssel. A mostani gróf Derby és annak fiai, lord Stanley és Oliver Stanley, nem sok érdeklődést mutatnak a francia tudós kutatásai iránt. Ugy látszik, egyáltalában nem érdekli őket, hogy ez a törekvés egyik ősüknek akarja juttatni a világ legnagyobb irodalmi dicsőségét és halhatatlanságát. Lord Derbyéket, a Stanley-nemzetségből, sokkal jobban izgatja az a kérdés, hogy ki nyeri meg az idei angol Derbyt, mert ezt a klasszikus futamot egyik ősükről nevezték el. Viszont ez egészen bizonyos!

Londonban él egy hetvenegyéves öreg ur, a világ egyik legérdekesebb autogramgyüjteményének tulajdonosa, John Rivet, igy hivják az öreg angolt, annak idején, mint fiatalember, 1885-ben, gratuláló sorokat irt Salisburynek, az akkori uj angol miniszterelnöknek. Salisbury udvarias válaszlevelében köszönte meg az ismeretlen fiatalember jókivánságait. Amikor Salisbury lemondott, az uj miniszterelnök is kapott John Rivettől gratuláló sorokat. Azóta minden angol miniszterelnök kapott ilyen üdvözlő levelet hivatalbalépése napján, születésenapján és más ünnepélyes alkalommal. Jellemző az angol miniszterelnökök udvariasságára, hogy 1885 óta egyetlenegy olyan premier sem akadt, aki az udvarias köszönő sorokat elmulasztotta volna. Ityenformán John Rivet az utolsó ötvenhárom esztendő összes angol miniszterelnökeinek aláirását eltehette gyüjteményébe. Közel ötven ilyen történelmi becsü köszönőlevele van. Hány levele lenne, ha a francia miniszterelnökök aláirását gyüjtötte volna?

L. A.

A PESTI IZR. NŐEGYLET elnöksége és igazgatóválasztmánya, valamint a **WEISS ALICE-GYERMEKÁGYASOTTHON főorvosi, orvosi kara és többi munkatársai** mélyen megrendülve jelentik, hogy

Dr. Schey Géza ur

a Weiss Alice-Gyermekágyasotthon osztályos főorvosa

rövid szenvedés után, f. hó 15-én elhunyt.

A megboldogult több mint 10 éven át a legnagyobb odaadással, páratlan szorgalommal és lelkiismeretességgel fejtette ki áldásos működését kórházunkban. Nagy képzettsége, valamint szegény- és beteg embertársaival való együttérzése révén nemcsak pótolhatatlan orvosa, hanem megértő, jóságos barátja is volt a nála gyógyulást keresőknek.

Emlékét örökké meg fogjuk őrizni.

Hétfőn, 18-án déli 12 órakor kisérjük a rákoskeresztúri temetőben utolsó útjára.

— Elkészült Sárközben a pápa miseruhája. Szekszárdi tudósitónk jelenti: A Budapesti Központi Oltáregylet vezetősége néhány hónappal ezelőtt a Sárköz-Tolnamegyei Népművészeti Egyesület igazgatóságától terveket kért egy miseruhához, amellyel *XI. Pius* pápát ajándékozzák meg. A birálóbizottság *Nagy Lászlóné* református tanitónő tervét fogadta el és az elkészitésre megbizást adott. A fehér alapon aranysárga himzésü miseruha a napokban elkészült és kiállitották a népművészeti egyesület szekszárdi üzlethelyiségében. A ruha készitését *Nagy Lászlóné* tervei alapján *Dorkó Éva, Fülöp Istvánné, Lovas Bálintné, Molnár Istvánné* és *Papp Mária* öcsényi és decsi aszszonyok végezték. Érdekes, hogy a ruhán vallásküllönbség nélkül mindenki akart dolgozni, hogy az minél szebb és művészibb legyen.

— Balogh Elemér, a felvidéki református konventjének püspök-elnöke, meghalt. Balogh Elemér szlovenszkói dunáninneni református püspök, az ottani egyetemes konvent lelkész-elnöke, 73 éves korában Pozsonyban meghalt. Balogh Elemér 1866-ban született Székesfehérváron. Középiskoláinak elvégzése után a budapesti teológiai akadémián volt lelkésznövendék, majd Skóciában folytatott tanulmányokat. Káozi és budai segédlelkészkedése után Pozsonyba hivták meg lelkipásztornak, ahol két évtizedes gyüjtőmunka után felépitette a reformátusok templomát. 1921-ben emelték a dunáninneni szlovenszkói egyházkerület püspöki székébe, majd 1929-ben lelkész-elnöke lett a szlovenszkói egyetemes konventnek. *Balogh Elemér* egész sor egyháztörténelmi tanulmányt irt, kiadta a pozsonyi református egyház történetét, a pozsonymegyei reformátusok multjának összefoglalását, a magyar evangéliumi egyház vértanuiról is irt egy nagyobb munkát. Országos mozgalmával ő hozta létre a református diákok pozsonyi internátusát és sokat segitett a szlovenszkói uj magyar lelkésznemzedéken is. Egyházdiplomáciai munkájával sokat tett az elszakitott területek bajainak megismertetésére. *Balogh Elemért* kedden temetik Pozsonyban. Halála alkalmából a Magyarországi Református Egyetemes Konvent részvéttáviratot küldött Pozsonyba.

— Rendelet a gázvédelmi és légoltalmi eszközök kereskedelmi forgalmáról. A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletet adott ki *a gázvédelmi és légoltalmi eszközök kereskedelmi forgalmának szabályozása* tárgyában. A Budapesti Közlöny április 17-i számában megjelenő rendelet a gázvédelmi és légoltalmi eszközökkel való kereskedést *az ens. ólyhez kötött iparok* közé sorolja. Az ipar gyakorlására az iparengedélyt a miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértésben adja ki. Gázvédelmi és légoltalmi eszközöket nyilt árusitásu üzletben csak az adhat el, illetőleg az árusitásnál csak az működhetik közre, aki hivatalos bizonyitvánnyal igazolja hatósági légoltalmi tanfolyam sikeres elvégzését.

— Meghalt Pászkán János ny. rendőrfőtanácsos. Dr. *Pászkán János* ny. rendőrfőtanácsos, a főkapitányság bejelentőhivatalának, a IX. és II. kerületi kapitányságnak volt vezetője szombaton meghalt. Az elhalt főtanácsos a rendőrtisztviselői testületnek egyik kiváló, nagytudásu és népszerü tagja volt. Hétfőn délután három órakor temetik a rákoskereszturi temető halottasházából. Az engesztelő szentmiseáldozatot szerdán reggel kilenc órakor mutatják be a Bakáts-téri templomban. Az elhunytban *Pászkán Sándor* itélőtáblai biró és *Pászkán Miklós* MÁV müszaki főtanácsos bátyjukat, *Pászkán Ferenc* rendőrtanácsos édesapját gyászolja.

— Zsidó vallásu magyar állampolgárok beutazásához Németországba előzetes engedély kell. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Illetékes helyről nyert értesülés szerint az utlevél ellenőrző német szervek a Németország területére belépni óhajtó zsidó vallásu magyar állampolgároktól előzetes beutazási engedély felmutatását követelik. Figyelmeztetjük ennélfogva a német területre utazni óhajtó zsidó vallásu közönséget, hogy utazása előtt az emlitett engedély megszerzéséről — saját érdekében — gondoskodjék. Az engedélyt a budapesti német birodalmi követség (I., Uri-utca 64—66. sz.) adják ki.

— A Felvidéki Egyesületek Szövetsége felhivja a felvidékieket, hogy a Revizlós Liga által április 24-én, vasárnap féltizenkét órakor a pesti Vigadóban tartandó revizlós nagygyülésen jelenjenek meg. Gyülekezés tizenegy órakor a Petőfi-szobornál.

— A külföldi autós idegenforgalom érdekében a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter elrendelte, hogy a Magyarországra jövő külföldi rendszámu személyszállitó gépjárművek (autók, motorkerékpárok és autobuszok, az átalányösszeget fizetők kivételével) április 1-től október 31-ig *kövezet- és sorompóvámmentességben részesülnek*. A vámmentességet élvező külföldi rendszámu autók feltünő jelvénnyel való ellátása tekintetében megfelelő intézkedést tesznek, de addig is a külföldi rendszámu kocsik akadálytalanul haladhatnak át a fentemlitett sorompókon.

— Schmeling kiütötte Dudast. Hamburgból jelentik: A Hanseaten-csarnokban szombaton este hivatásos ökölvivómérkőzéseket vivtak. A nap főeseménye *Schmeling Max* „főpróbája" volt, aki *Louis Joe* világbajnokkal vivandó mérkőzése előtt tizenöt menetre tervezett küzdelmet folytatott *Dudas Steve* fiatal amerikai nehézsulyu boxolóval. A hatodik menetben *Schmeling* lengő jobbkezese hatig földre vitte Dudast, majd kilencig számolt a biró, de az amerikai végső erőfeszitéssel, támolygva felállt és ekkor érte őt Schmeling balkezese, amelynek következtében Dudast kiszámolták.

Ottó királyfi Londonba készül

London, ápr. 16. (Inf.) Ottó királyfi a Daily Herald értesülése szerint a napokban Londonba érkezik. A lap ugy tudja, hogy az angol Külügyi Hivatalnál lépéseket tett az angol beutazási engedély érdekében és angol részről megtették a szükséges rendőri intézkedéseket már a csatornán való átkelésre is. Ottó királyfi Stenockerzeelből jön Londonba.

Gyerekek

okvetlenül nézzétek meg a Szövetkezeti Bolt gyönyörü

magyar-baba kiállitását

és feltétlenül vegyetek részt a

pályázaton

Irjátok rá a pályázati szelvényre annak a babának a számát, amelyik leginkább tetszik. A legszebb babára szavazók között

100 kedves ajándékot

fogunk kiosztani.

Nézzétek meg a kiállitást és kérjetek pályázati szelvényt a

Szövetkezeti Bolt-ban

VII., Rákóczi-ut 36. szám. Telefon: 14—54—20

Áruház a HANGYA kötelékében.

— **Halálozás.** Báró *Wasmer József*, vitéz dr. József Ferenc kir. herceg f. hó 14-én elhunyt kamarai titkárát, hétfőn, 18-án délelőtt 11 órakor temetik a farkasréti temető halottasházából.

Herszényi *Herszényi Bálint*, a volt cs. és kir. 65. gy.-ezred ny. ezredese, a harctéren szerzett betegsége következtében 62 éves korában elhunyt. Földi maradványait nagy részvét mellett szentelték be Budapesten, a kerepesi temető halottasházában. A gyászszertartáson megjelent az ezredbajtársak népes küldöttsége. A bajtársak nevében dr. *Javornitzky Jenő* min. tanácsos, emléklapos őrnagy mondott bucsubeszédet. Az elhunytat Nagyszombaton délelőtt a dlósgyőri róm. katolikus temetőben lévő családi sirboltban helyezték örök nyugalomra.

Dr. *Hoffmann Frigyes*, a báró Eötvös József-kollégium ny. tanára, 86 éves korában, f. hó 16-án meghalt. Gyászolják: felesége, szül. Engel Mária, leányai: Frida, dr. Schmidt Henrik szegedi egyetemi tanár felesége, Mária, dr. Rédey Tivadar magyar nemzeti muzeumi főkönyvtárnok felesége, Hedvig, dr. Szász Béla ny. közigazgatási birósági tanácselnök felesége és Edith, országos szépmüvészeti muzeumi igazgató, valamint vői és unokái, dr. Schmidt Gusztáv, Schmidt Edith és Szász Hedvig. Temetése 19-én, kedden délután 4 órakor lesz a farkasréti temető halottasházából az evangélikus egyház szertartása szerint.

Ciouti Lajosné sz. *Sauer Margit* f. hó 15-én, Nagypénteken, életének 44. évében elhunyt. Temetése 18-án, husvéthétfőn délután fél 4 órakor lesz a farkasréti temetőből. Az engesztelő szentmiseáldozatot 19-én reggel ½9-kor mutatják be a felsővizivárosi Szent Anna-plébániatemplomban.

Szabó Miklós ny. posta- és távirdafelügyelő 74 éves korában *Budapesten* meghalt. Hétfőn délután félnégy órakor temetik a kerepesiuti temetőben. Az elhaltban dr. *Szabó Miklós* rendőrtanácsos édesapját gyászolja.

Tolcsvai pacséri Kaszonyi Ferencné szül. *Lászlóffy Margit*, detektiv neje, 40 éves korában *Budapesten* meghalt. Hétfőn délután három órakor temetik az uj köztemetőben.

Andreae Tivadar ny. huszárezredes, több hadikitüntetés tulajdonosa, 74 éves korában *Szombathelyen* meghalt.

Krieger Mihály nyiregyházi evangélikus lelkész 28 éves nyiregyházi lelkészkedés után, ötvenharmadik életévében elhunyt. Dr. Dómján Elek tiszakerületi püspök, Paulik János igazgató-lelkész, Pass László tiszavidéki esperes és Bertalan Kálmán egyházfelügyelő búcsuztatta a közszeretetben álló lelkészt.

Özv. *pazonyi Elek Lászlóné* szül. *Nagy Ida* 67 éves korában *Budapesten* meghalt. Csütörtökön temették el a farkasréti temetőben.

Özv. *gyergyószentmiklósi Pap-Jánossy Sándorné* szül. nemes *Telegdy-Kádár Klára* 78 éves korában Debrecenben elhunyt.

Özv. *Hidegh Lajosné* szül. *Terlik Mária* 83 éves korában *Szombathelyen* meghalt.

Özv. *paronyi Elek Lászlóné* földbirtokos f. hó 12-én, életének 67-ik évében Budapesten elhunyt.

Özv. *Pék Károlyné* szül. *Heisz Anna* 66 éves korában *Székesfehérvárott* meghalt.

— **Művészi** síremlékek **Gerenday A. és Fia**, Fiumei-ut 7.

Legujabb szabadalmu dugattyu nélküli

gyümölcsfapermetező készülék

Nincs benne bőr, gumi, sem támdugattyu. Nem romlik, nem kopik, szerszám nélkül, szabad kézzel szétszedhető. Használható bármilyen edényből vagy hátiputtonyból, utóbbi esetben egy rossz permetezőgép tartálya is alkalmas; kivülbelül ónozva is kapható. Kérjen díjtalan leirást a Pesti Hirlapra való hivatkozással. Kivánatra díjtalanul bemutatjuk helyben, vagy a közeli környéken, a közölt időben. Ára kompletten P 25.—, kivül-belül ónozva P 27.—, bérmentes szállitással.

Gyártja: **Takács Károly** ny. MÁV előljáró, Budapest, VI., Kerekes-utca 28. sz. Telefon: 29—06—79.

BORBAN AZ IGAZSÁG

HUSVÉTI BORPROPAGANDA

A földmivelésügyi kormány erőteljes borpropaganda megindítását tervezi.

(Gáspár Antal rajza.)

A földmivelésügyi kormányzat erőteljes borpropaganda megindítását határozta el. Előre látható volt, hogy az akciónak nagy sikere lesz. A harc első Marschalljait és küzdő csapatait mutatja be harctéri felvételünk, utóbbiakat amint éppen tüzbe jöttek.

— **Ifj. Hegedüs Sándor Londonban.** Husvét hétfőjén indul Londonba ifj. *Hegedüs Sándor*, hogy felolvasását a *Royal Society of Literature*-ban *Petőfiről* április 27-én délután megtartsa. Ez a *tizenhatodik* külföldi egyetem, illetőleg *akadémia*, amely idáig *Hegedüst* előadásra meghivta.

— **Bajtársi találkozó.** A pécsi volt katona-tanulók junius 5-én és 6-án, Pünkösd két ünnepnapján bajtársi találkozóra gyülnek össze Pécsett. Felkérik bajtársaikat, hogy pontos címeiket sürgősen közöljék a rendezőbizottsággal: dr. Oppe Sándor orvos Pécs, Irányi Dániel-tér 7

— **A kormányzóné nyomorenyhitő mozgalma.** Vitéz nagybányai *Horthy Miklósné* segélymozgalmára április 14-én a következő adományok érkeztek: dr. Fabinyi Tihamér 801.85 P, a Pesti Hirlap gyüjtése 409.50 P, Tószéghy Imre 50 P, dr. Pa..sy József 30 P, özv. Jendrassik Ernőné, Kováts József és neje 20—20 P, Ranschburg Endréné 5 P, dr. Kovács Dezső és dr. Barczáné 2—2 P.

— **Országzászló őrség.** Az Ereklyés Országzászlónál husvét vasárnap a budapesti III. kerületi levente szakasz teljesit őrszolgálatot. Déli tizenkét órakor az igazságügyminisztérium altiszti zenekara kiséri a csapatot őrségváltásra. A Szabadság-téri térzenét *Dobrik Lajos* karmester vezényli. Műsor: magyar egyvelegek és indulók.

— **Tagfelvétel a Magyar Képzőművészek Egyesületébe.** A Magyar Képzőművészek Egyesületének elnöksége felhivja mindazokat a festő-, szobrász- és épitőművészeket, akik az egyesület tagjai sorába lépni óhajtanak, hogy irásbeli kérelmüket, valamint legfeljebb két legjellegzetesebb alkotásukat, április 25-én, hétfőn délelőtt 10—1 óráig a Műcsarnokban nyujtsák be. A tagfelvételi kérvényminta és a részletes tudnivalók az egyesület főtitkáránál (Králik László, II., Keleti Károly-u. 4. Telefon: 15—57—46) és a Műcsarnokban dijmentesen kaphatók.

— **Husvétkor mindkét nap zárva maradnak az üzletek.** Az üzletek husvéti zárvatartása ügyében a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetsége megkeresést intézett a főnöktestületekhez. A testületek honorálták a Szövetség kérését és határozataikban arra kérték tagjaikat, hogy a határozatnak tegyenek eleget. A határozat értelmében Budapesten *husvét vasárnap és hétfőjén az élelmiszerszama kivételével az összes üzletek zárva maradnak*. A Budapesti Drogisták Ipartestülete ezzel kapcsolatban felhivja a közönség figyelmét, hogy *a drogériaüzletek hétfőn nyitva vannak*.

— **A ljubljanai sakkverseny** negyedik és ötödik fordulójának eredménye, mint kiküldött tudósitónk jelenti: Kosztics—Preinfalk, dr. Vidmár—Furlani, Trifunovics—Foltys, Tot—Sorli, Tot—Furlani, Bröder—dr. Asztalos, Nedeljkovics—Sorli játszmák az előllállók győzelmét eredményezte. — Steiner—Tartakover, Bröder—Vidmár (ifj.), Nedeljkovics—Pirc, Szabó—Asztalos, Tartakover—Kosztics Preinfalk—dr. Vidmár, Foltys—Steiner, ifj. Vidmár—Trifunovics játszmák döntetlenül végződtek. Pirc—Szabó játszma függőben

A versenyzők állása az ötödik forduló után: Kosztics 4, Szabó László 3½ (1), Bröder, dr. Trifunovics 3½, Tot 3, dr. Vidmar 2½ (1), dr. Asztalos, dr. Tartakover 2½, Pirc 2 (1), Furlani, Nedeljkovics, Preinfalk 2, Steiner Lajos, ifj. Vidmar 1½ (1), Foltys 1 (1), Sorli 0.

— **A Budapesti Gyógyszerész Testület elnökválósága.** Megirtuk, hogy dr. *Nagy Béla*, a testület elnöke, lemondott, de lemondott vele együtt a testület egész tisztikara és választmánya is. A jelölő bizottság megejtette a jelöléseket, még pedig teljes egyhanguságban. Az elnöki tisztség jelöltje *Wolff Lajos*, alelnökjelöltek: dr. vitéz *Matolcsy Károly* szolgálatonkivüli huszárőrnagy és *Csányi Imre*, a pénztárosi tisztség jelöltje *Fáczányi István*, ellenőr *Janicsáry László*, könyvtáros dr. *Temesváry István*. Egyhanguan történt a jelölés a tizenhattagu választmányra is. A tagértekezlet a jelöléseket egyhanguan tudomásul vette és igy a jelöltek máris megválasztottaknak tekinthetők. A tisztujitó rendkivüli közgyülés április 20-án lesz.

— **Rejtvényfejtők jutalmazása.** A *Képes Vasárnap* 10-iki számában közölt rejtvények megfejtői közül jutalmat kapnak a következők:

Perczel Miklós Budapest, II., Szász Károly-u. 1. — Bernáth Margit Dunakeszi. — Fülemen György Szatmárszéke. — Fülöp Lajos Tárkány. — Maróti Irénke Gyula, Károlyi S.-u. 7. — Molnár János, Állami Szanatórium, Mátraháza, III. e. — Moser Éva Enying — Olasz Vilmos Debrecen, Ferenc József-ut 41. — Ribiczey Gyula Budapest, VIII., Üllői-ut 78/b. Illés-klinika. — Szlanka Pál Kiskőrös, Rákóczi-ut 18. — Tanfi Iván Budapest, Szabó József-utca 14/c. — Terták Elemér Budapest, XIV., Gervay-u. 36. — Törs János Budapest, Olasz fasor 41. — Várady Géza Budapest, XI., Horthy Miklós-ut 10. — vitéz Váry Béláné Budapest, I., Országház-u. 33.

Gyermekrejtvény megfejtőink közül: Garbay Judit Budapest, VIII., Práter-u. 36. — Ifj. Hohenlohe Lajos hg. Budapest, II., Kelety Károly-u. 15/a. — Kalos Matyi Debrecen, Hatvan-u. 70. — Ifj. Lévai Béla Dunakeszi-Révdülő, Szabadka-u. 20. — Meleg Gabika Budapest, V., Váci-u. 8. — Molnár Bözsi Budapest, Gyarmat-u. 4. — Németh Elemér Kenderes, Kossuth Lajos-u. 53. — Papp Szabolcs Budapest, Személynök-u. 3. — Salgó Vera Budapest, II., Bimbó-u. 5. — Soltész Iván Parádfürdő.

Mary néni

Irta A. W. King

Gladys nehezen határozta el magát arra, hogy Mary nénihez forduljon segitségért. Nem mintha nem bizott volna benne. Sőt ellenkezőleg. Mary néni, aki alig tiz évvel volt idősebb Gladysnél, erélyes, céltudatos asszony volt, akinek a szövetsége kincset ért az olyan önállótlan, félénk természetü lánynak, amilyen Gladys volt. De fölényes és gunyos mosolyával mindig olyan vállveregetve beszélt vele, mintha legalább hatvan éves nagyanyó volna. Most azonban Gladys nem törődhetett ilyen hiusági szempontokkal. Mary néni volt a világitó torony a sötét éjszakában, ő volt — nem tulságosan illő hasonlattal élve — a mentő deszkaszál, amelybe Gladys belekapaszkodhatott.

Amikor Gladys az izgatottságtól remegve, kipirult arccal, beállitott Mary nénihez, ez az okos asszony azonnal észrevette, hogy valami *„nagy baj"* hozta ide Gladyst. Szeretettel megölelve a lányt, mosolyogva mondta:

— Na, mi történt, kis buta... ki bántott? Csak mondd meg nekem, majd elbánok vele!

Erre Gladys természetesen kétségbeesetten zokogni kezdett és csak ennyit lehetett a szavaiból megérteni:

— Meg akarok halni...

Mary néni nevetve hátbavágta és igy szólt:

— Szóval szerelmes vagy. Ki a nemes lovag, akiért meg akarsz halni?

— Róbert... — zokogta Gladys.

— Aldrich Róbert? — mondta Mary néni, kissé meglepetten.

Erre megnyiltak a zsilipek. Gladys elsirta, hogy álmatlan éjszakákon át csak Róbertre gondol, nem érdekli a világon semmise, csak Róbert... és meg akar halni, mert Róbert nem vesz róla tudomást.

— Ügyetlen lány vagy, ha nem tudod vele éreztetni, hogy tetszik neked. Hiszen hetenként legalább kétszer táncoltok együtt.

— Igen ám... de olyan hidegen beszél velem, hogy nem merek még csak egy meleg pillantást se rávetni.

Mary néni mosolygott. Gladyst kisgyerek kora óta ismerte. Mindig élhetetlen kislány volt. Szinte várta már, hogy egy szép napon ilyen *„tragédiával"* fog szembekerülni. Nagy lehetett a lány szerelme, legalább is annak képzelhette, ha rá tudta magát szánni, hogy neki elmondja. Mert Gladys nagyon elzárkozó természetü gyermek volt.

Mary néni különben nagyon szerette Gladyst. Amióta, huszonnégy éves korában, egy évi házasság után, özvegységre jutott, minden szeretete Gladys felé fordult. De noha tiz évi korkülönbség nők között nem sokat számit, Gladys nem tudott Mary néni bizalmába beférkőzni és mindig hihetetlenül kicsinek és jelentéktelennek érezte magát a szép fiatal özvegy társaságában.

Miközben Gladys elsirta a baját, Mary néni magához szoritotta és anyai gyöngédséggel mosolyogva hallgatta végig. Azután igy szólt:

— Ne szomorkodj, angyalom, majd elbánunk ezzel a Róberttel. Holnap teára hozzám jössz, de a kis szalónom melletti hálószobában maradsz, amig be nem hivlak. Róbertet, aki már régebb óta nem volt nálam, szintén teára hivom és más vendégeket csak egy órával későbbre hivok, ugy, hogy vele egyedül leszek. A többit bizd csak rám. Akkor jöjj csak be a szobába, ha a nevedet hallod emlegetni. Addig én mindent megfelelően előkészitek.

Mary néni haditerve nagyon egyszerü volt. Erélyes természetének az egyenes támadás felelt meg legjobban. Elhatározta, hogy ha egyedül lesz Róberttel, megfelelően rátereli a beszélgetést az örök kérdésre, hogy *„van-e az életében valaki...?"* Ha az a helyzet, hogy Róbert csak azért viselkedett eddig közömbösen Gladyssel szemben, mert nem vette észre, hogy a lány érdeklődik iránta, valamint akkor is, ha ugyan ezt észrevette, de hiuságból kéreti magát, Mary néni erélye bizonyára célhoz fog vezetni.

Igy is történt. Róbert, Mary néni kezéből köszönettel átvette a teáscsészét, miközben Gladys a szomszédos hálószobában volt lesállásban.

Mary néni szokott biztonságával kormányozta a beszélgetés hajóját a cél felé. Előbb az időjárásról beszélt, azután végigment a legujabb pletykákon és észrevétlenül egyre közelebb hozta Róbertet ahhoz a ponthoz, ahova vele eljutni akart. A legujabb pletykákkal kapcsolatban néhány tréfás, kicsinylő megjegyzést tett a szerelemről, általában a mai nőkről, akiket inkább hiuság és önzés irányit, mint szerelem és a férfiak elbizakodottságáról.

— Sőt olyan férfiakat is ismerek — mondta Mary mosolyogva —, akik magukkal sincsenek tisztában és még akkor sem látják meg, hogy egy nő érdeklődik irántuk, amikor ezt már a vak is látja.

A Róberttel folytatott eddigi beszélgetésből Mary néni világosan megállapitotta magában, hogy ő a férfiaknak ahhoz a fajtájához tartozik, akik nem merik, vagy nem tudják a szerelmüket megvallani. Szép, elegáns ember volt, de a legtartózkodóbb fajtából való. Mary néni asszonyi ösztöne azonban felismerte, hogy az elzárkózás mögött szerelem lappang. Nem lehetett kétséges, hogy Róbert szerelmes. Tehát most csak rá kell vezetnie Gladys nyomára és a többi magától megy.

— Azt mondta az előbb, Róbert — jegyezte meg Mary néni —, hogy magának a nőknél nincs szerencséje és sohase tapasztalt nő részéről komoly érdeklődést. De vajjon jól figyeli-e meg és helyesen itéli-e meg a nők viselkedését? Nem lehet-e valaki, aki csak női tartózkodásból titkolja el, hogy magát szereti? Sohase figyelte meg, hogy egy szempár melegen néz szembe magával?

A hálószoba nyitott ajtaja mögött Gladys majdnem elájult az izgatottságtól.

— De igen... talán... ilyen boldogságban hinni se merek — dadogta Róbert meglepetten.

— És, ha én elárulnám magának, hogy ki az a nő...? Ha kitalálnám, hogy ugyanaz, akire maga gondol...?

— Mary... nem merek a fülemnek hinni... ekkora boldogságot nem tudok elhinni...! — kiáltott fel Róbert.

A szomszéd szobában Gladys boldogan leste a végszót, amelyre beléphet a szobába. Mary néni pedig diadalmasan nézett a hálószoba felé... már csak percek választják el a teljes sikertől és akkor a többit már az az ügyetlen gyerek is rendbehozza...

— A férfi *„merje"* elhinni, ha szeretik — mondta Mary néni mosolyogva.

— Most már *merek hinni* a boldogságomban — kiáltott fel kipirult arccal Róbert —, drága, egyetlen Marym...

És megölelte, boldogan csókolta meg *„Mary nénit"*, aki ámulatában elfeledkezett védekezni.

Nagy Laura MDK

Lirai illusztrációk 12 drb. vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

MDK

Nagy Laura

218-219. Illusztráció, vf.

M. Akv. éa Paszt,festők Egyes. 11. kiáll.
N. Szal. 1925. febr.

Nagy Laura

költemény illusztrációval szerepel.

A gödöllői isk. kiáll. - a.

Ybl Erwin: Őszi tárlat.

B. H. 931. X. 18.

Nagy Laura asszony
(Nagy Sándor leánya) Nagy Sándor tanítványával Vandrák
Trénnel együtt illusztratív-sorozattal szerepel
a MAPE kiállításán.

Kézdi Kovács L.: A Mücs. ászi fárlata.
P. H. 931. X. 20.

Nagy – Kriesch Laura

pesti, szül. 1879. Budapest. mintarajziskolában tanult, fejéncl Nagy Sándornál Gödöllőn tanult tovább. Főleg mese illustrációkat írt. 1908-ban Budapesten grafikai díjat nyert.

Krück II. 306. l.

Veszprém megye III. 178.

Nagy Laura

Nagy Sándor lánya.
férjezett Hetzel Gérá-
né

Lirai illusztrációk
12 db-ból álló
kollekció a Mű-
csarnok 1931. őszi
kiáll. keretében.

1500
2000
1000
1000
1500
3492·26
1200

13,192·26

Nagy Laura

Nagy Sándor leánya, illusztrációkat állitott ki atyja koll. kiállításán –

Boross Mihály: Nagy-Sándor és Kacziány Aladár. Képzőmüvészet. 1931. 43–44.

sz.

Eger 1596-iki ostromának Képe III. 120.

Nagy Laura

1925 febr. M Akv Pf Egy
kiáll. Nemzeti Szalonban

Mese illusztrációk -

Azt hiszem az Nagy
Sándor felesége -

Hadjárat.

A LANDERER és HECKENAST fé
nép kivánságait tartalmazó nyom
lakosainak. Felirata

alól: Die Pesther Studenten
bekannt.
fölül: Studnijici s Pestu w
balra: I Studenti da Pesth
natione
jobbra: A pesti diákok a né

jelzése alól középütt: K.V. 85
legalól középütt: No. 28.

Szines kny., mé

Nagy

N. 18. *Laura*, férj. *Hetzel Gézáné*, festő, N. Sándor festő leánya. Atyjának tanítványa, kinek 1931. kollektív kiállításán a Műcsarnokban lírai illusztrációkat állított ki.

Ny. Gy. II. 163 l

Hadjárat.

A bolthajtásos kórodában
hölgyek ápolják és kötözik, k
szolgáló leány a kötő szereke

A HONLEAN

az előtérben balra: RUSZ K. F
jobbra: Liezenmayer.
alól balra: Minden utánzat jo
jobbra: A Honvédalbum

Fm., alányomással, m
Szokoly Viktor: Honvé

107-95-3

Nagy

N. 17. *Laura, festő.* l. *Kriesch Laura.*

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula
urnak,

Bpest.

XI., Lágymányosi-u. 16.

Nagy Laura
férjezett Hetzel
Gyéráne

KMTárs 1931. őszi
kiáll:
Lírai illusztrációk,
12 vízfestmény

NAGY Lóránt festő

Erdei 1991 87.

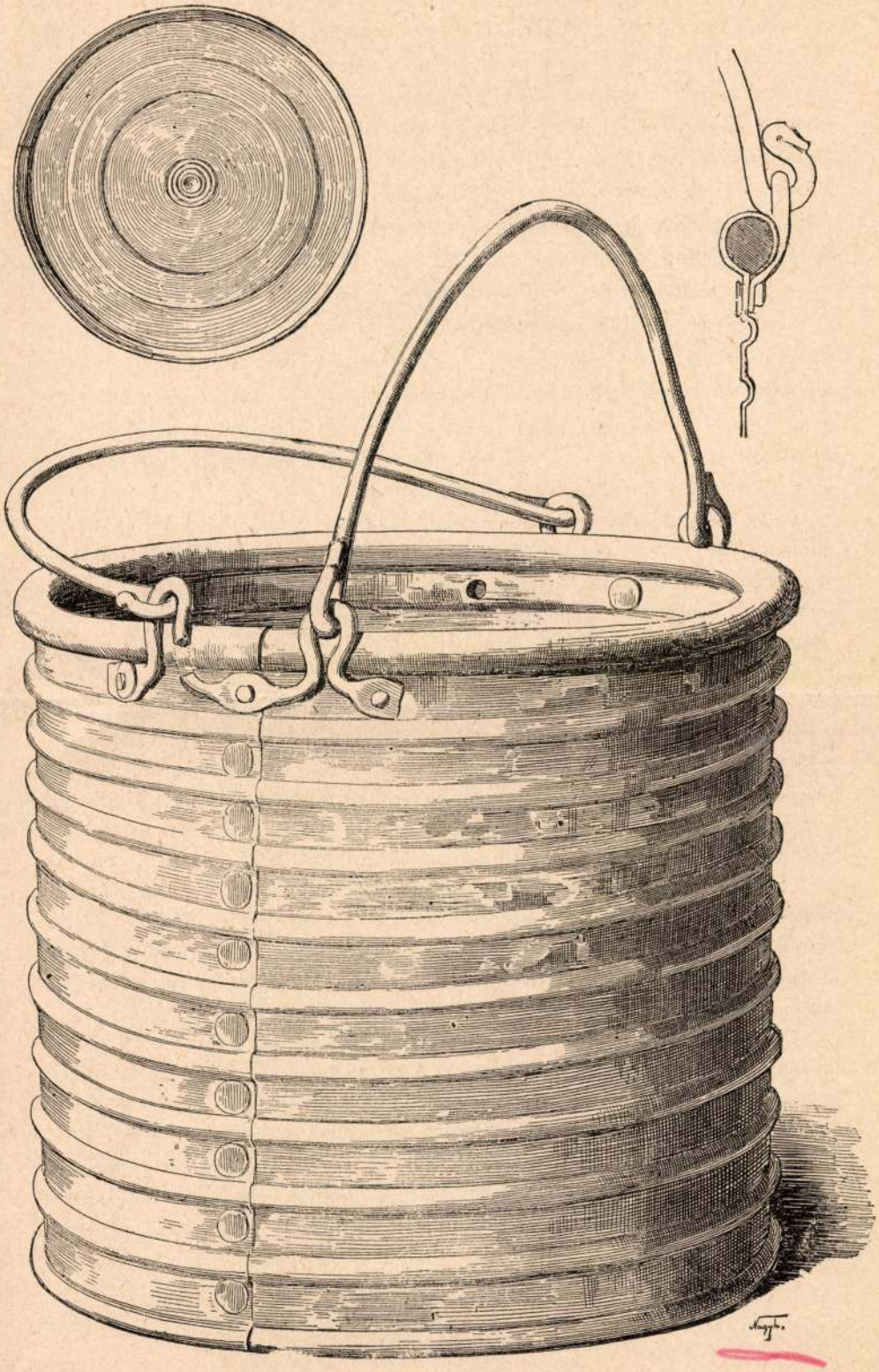

2. ETRUSZK CISTA KURDRÓL.

alakra hajtva, aklákkal erősítették meg, a nagyobbaknál 2, a kisebbeknél 1·5 cmnyire egymásra hajló érczlemez végeit. Az aklákat belűlről kifelé alkalmazták s az edény külső falán 1 vagy 1·2 cm. szélességre s oly símán kalapácsolták el, hogy néha alig lehet észrevenni, míg az edény első falán 2 egész 5 milliméternyire állanak ki az aklák. Az abroncsszerű kidomborodások között úgy alkalmazták az aklákat, hogy 11 abroncs között tíz akla tartja össze függőleges vonalban a bronzlemez egymásra fektetett végeit. A csöbör felső szélén, tehát az alulról számított utolsó domborodásba, egy cm. vastagságú vas abroncs van téve s azt burkolja be a bronzlemez szélét. Felhajlítottam az edények mindegyikének szélét s a nagyobb edényeknél mindenütt erős vasabroncsot találtam a burkolat alatt, a kisebbeknél pedig sehol sem. Mint említettem, a kisebb edények abroncsszerű kidomborodása a nagyobbaknak fél vastagságát sem képezi; ezeknél tehát az edény nyitott oldalán lévő domborodás nem burkolt érczsodrony, hanem vékony favesszőcskét, melyet megkövesült állapotban darabonként húzhattam ki.

Az edény feneke egy, szélein lefelé hajlított körlemezből áll s akként van mindegyiknél az edényhez erősítve, hogy a körlemeznek lefelé kanyarított szélére egyszerűen reáhajlították a hengeralakú edénynek legalsó abroncsszerű domborodását. A fenék tehát nem egész laposan fekszik, hanem körülbelől egy cmrrel magasabban a fenék peremétől. Az edények mindegyikének feneke diszített. (l. 1. és 2. tábla *b)* rajzát). A diszítés a külső oldalon 2·5 cm. szélességű kidomborított körszalagból áll, melyen belül három mélyített, concentrikus kör vonul a központnak mogyorónagyságú mélyedése körül. Ezen felül a nagyobb edények két példányán a fenékre négy keresztalakba vont átmérő vonalat karczoltak, mely az egész fenék körét a központ mélyedésétől nyolcz egyenlő távolságra fekvő sugárra osztja. Ilyen fenékdiszítés concentrikus körökkel csakis az eygenbilseni, luttumi, panstorfi és primentdorfi példányokon fordul elő.[1]

Az edény fülei 3—4 mm. vastagságú bronzsodronyokból állanak (1. és 2. tábla *c)* ábrák), melyek a csöbör két ellentett oldalán, a legfelső két abroncsdomborodás között, akként vannak három aklával az edényhez erősítve, hogy a középső akla az edényt összetartó többi aklák függélyes vonalába esik s az képezi a tizedik aklázást.

A vastag bronzsodrony három akla között két, az edény fölé emelkedő, ívezetet képez s ez ívezetekbe fűzetett a két szabályosan görbített fogantyú, mely igen czélszerűen két oldalt az edény szélén nyugszik s csak hordozásnál emeli fel azokat a kéz. Megjegyzendő, hogy az edényfülek aklázása mindig ellentéte az oldalfal aklázásának; ez utóbbinál belülről illesztettek az aklák kifelé; az edényfül hármas aklázása pedig kivülről történt befelé s azért a gömbölyű aklafejek a külső oldalon állanak ki s belül kalapácsoltattak le.

[1] V. ö. Congrès international d'antropologie et d'archéologie préhistorique à Stockholm,» Virchow «sur la ciste trouvée à Primentdorf». I. 526.

összhatását megítélni, annak előzetes elfogadása felett dönteni, magát a szobaberendezést pedig a kiállítás keretébe megfelelően beilleszteni lehessen. Amennyiben több kiállító jelentkezik, mint ahány fülke áll rendelkezésre a szobaberendezések befogadására, a kiállítás biráló-bizottsága az elsőbbség jogát a bemutatott tervek művészi értéke alapján dönti el.

A kiállítást Gyalus László építész, a m. k. iparművészeti iskola tanára rendezi, aki a rendelkezésre álló terület beosztása, felhasználása és általában a kiállítás elrendezése tekintetében felvilágosítást ad. A kiállítás november hó folyamán nyílik meg; ezért mulhatatlanul szükséges, hogy a kiállítók kész tárgyaikat legkésőbben október hó végéig a kiállítás helyszinére, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumba, a társulat címére beküldjék. A később érkező tárgyakat a társulat minden indokolás nélkül egyszerűen visszautasíthatja. A kiállításra beérkezett összes tárgyak végleges elfogadása felett a kiállítás biráló-bizottsága határoz, amelybe a kiállítók a maguk kebeléből három tagot választanak.

A kiállítók buzdítására szolgálnak a kiállítás alkalmából kiadandó következő kitüntetések, illetőleg díjak: a) A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter által alapított állami nagy aranyérem, amely kompozíció és kivitel tekintetében feltétlen becsű műipari munkáért ítélhető oda (az erre vonatkozó részletes szabályzat olvasható a Magyar Iparművészet 1898. évfolyamának 412. lapján); b) a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 2000 kor. nagy díja, a hozzátartozó oklevéllel; c) a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek állami érme és oklevele. Utóbbi két kitüntetés odaitélésénél a következő szabályok az irányadók: Állami nagy díjat vagy érmet nyerhetnek önálló iparosok, ipari vállalatok, vagy oly intézmények (egyesületek, tanműhelyek), akik illetve amelyek az iparművészet körébe tartozó munkák készítésével foglalkoznak. A nagy díjra és érmekre pályázónak tekintetik minden kiállító, aki tárgyait a kiállításra szabályszerűen bejelentette és a megnyitás napján ki is állította, fennmaradván a kiállítók abbeli joga, hogy egyes tárgyakat versenyen kívül állóknak jelenthessenek ki, mely körülmény az illető tárgyakon is megjelölhető. Oly kiállítónak, ki valamely kiállításon állami érmet nyert, a nagydíj, mint magasabb fokozat, még odaítélhető. A 2000 koronás nagydíjat és érmet a választmány tagjaiból alakított héttagú

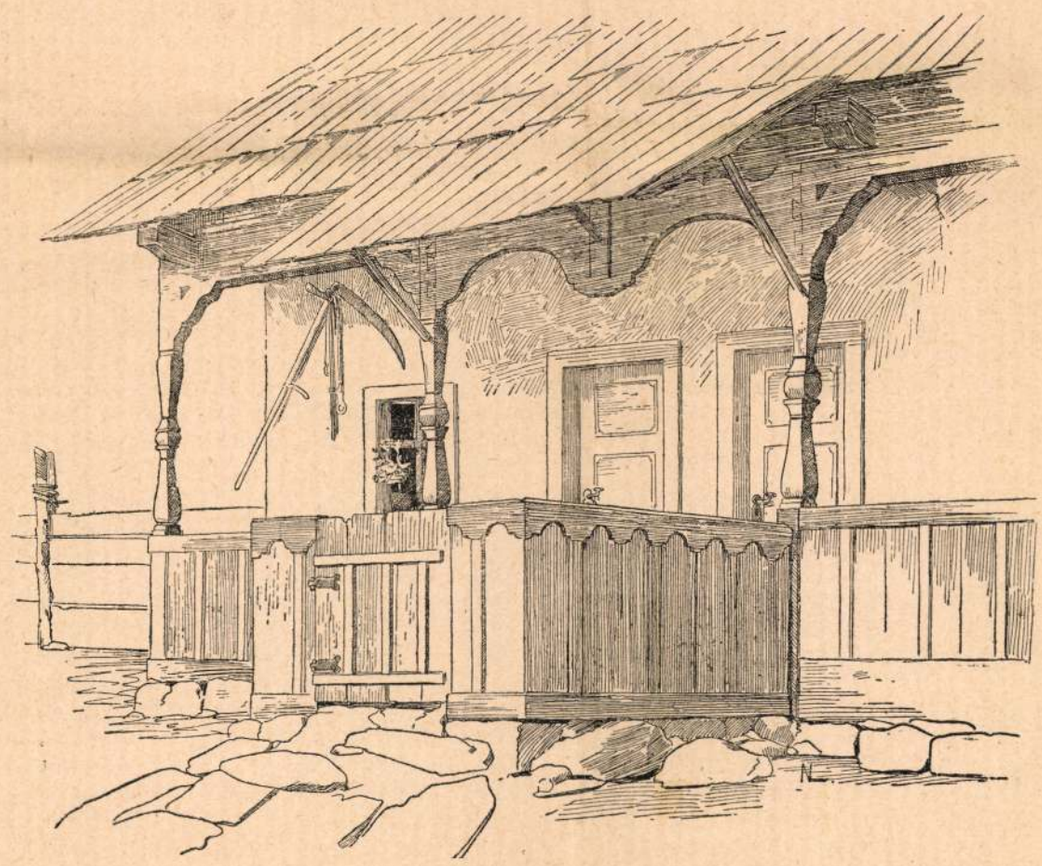

159. PITVAR KARCFALVÁN. NAGY LÁZÁR RAJZA.

biráló-bizottságnak javaslata alapján adományozza a kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

A kiállításon résztvenni szándékozókat felhívja az elnökség, hogy bejelentésüket junius hó 6-ig küldjék be, hogy a bejelentések alapján a kiállítás berendezésének tervét el lehessen készíteni. Bejelentőíveket a társulat titkári hivatala ad.

Grafikai kiállítás. A Nemzeti Szalon termeiben vagy negyedfélszáz grafikus lap adta a negyedik grafikai kiállítás anyagát. Számra a summa tekintélyes. Főleg ha meggondoljuk, hogy nem is oly rég ritkaságszámba ment, szinte tünemény volt a kiállítások falán e rajzbeli gourmandéria.

A rézkarc és acélmetszet mindig szerepelt. Öreg és jeles tűmestereink szorgalmas vendégszereplői voltak a tárlatoknak karcolt lapjaikkal. A kritika azt mondta róluk: ez a magyar grafika. A közönség tudomásul vette, s a lelkesebbek tán örültek is, hogy nem csak pikturánk van, hanem grafikánk is, ami föltétlenül jelentős valami, mert hiszen a karcoló tű már ugyanaz a megbecsült szerszám Lionardo kezében, amivé lett Rembrandtnál. S hogy minden időknek mily lírai dokumentumok írhatók e szerszám révén, erre megint az ő forintos lapjai a legjobb műtörténelmi példa, vagy a Goya-capriccók.

A metszet és rézkarc tehát egész a legutóbbi évekig reprezentálta a magyar grafikát. Ha sovány is volt e reprezentálás, visszatükrözte viszonyainkat, ahol csak mostan csirázódik az újfajta reprodukció. Hozzánk most állt be csupán, ami kint jó rég végbement. Késés történt, amely időbeli különbözet okát azonban keresni hiábavaló. Egyrészt mert vannak díjak, melyek esztendőnkint fiatal grafikus generációt hoznak össze: a negyedik ily kiállítás mutatja, hogy respektábilis az ő számuk. Lehet, hogy ezek a díjak éppen a tizenkettedik órában érkeztek. Az is igaz, hogy például nincs grafikai egyesület, pedig nem egyszer elkezdték, s nem egyszer hittük, hogy megvan. De a közönség figyel, s rájött, hogy egy eredeti litográfia is lehet előkelő dísz a tapétafalon. S végre is ez a fő.

Litográfia, aquatinta, fametszet, színes rézkarc, pasztell, kréta stb. bő változatait láthattuk hát a Nemzeti Szalon kiállításán. Majd mindegyik grafikus ág felvonult ott képviselővel. Reprodukciók ép úgy, mint toll, tervező ecset, szén és vöröskréta materiájával csinált rajzok, meseillusztrációk, könyvdíszek. Az egyes lapokon jobbára fiatal talentumok neveit olvashattuk. Némelyik meglepően preciz készséggel hat: megtanulta valamely eljárási mód minden csínját-bínját. S mégis, az az impresszió kelt bennük a számra bő s változatosságra sokszínű kiállításban, hogy ami kedv és virulás dolgozik itt, az csak ritkán érlelt egy-egy igazi grafikus gyümölcsöt. Találkoztunk rajzokkal, amelyek ép rajzbelileg közömbösek. Elénk akadtak reprodukciók, amelyeken nem fedezhet fel a szem nyomat-hibát. De grafikus zamat, valami olyasféle nyom, ami csakis a mesterkedés nyelvén nőhetett: hiányzott róluk. Akiknél megvolt ez a kellék, azok megállítottak, így mindenekelőtt Nagy Sándor kézírása. Lapjai közül egy gyöngéd tussrajzot, s mellette Faragó Gezának 2 dekoratív festményét, Remsei Jenőnek, egy fiatal talentumnak, figyelemkeltő dolgát közöljük.

Ex-libris kiállítás. Az országos Gyermekvédő Liga vezetősége Csányi Károly iparművészeti múzeumi őr és Barta Artur rajzoló-művész közreműködése mellett az Orsz. Iparművészeti Múzeumban érdekes kiállítást rendezett, mely május hó 23-án nyílt meg. Kiválóbb gyűjtőinknek ex-libris kollekcziói mellett, finom ízlésű műbarátunknak, Glück Frigyesnek iparművészeti gyűjteménye java részét látjuk e kiállításon, melynek megtekintését — a jótékony célra való tekintettel is — melegen ajánljuk.

A római Tribuna május hó 1-én megjelent számában „Una lezione di vita pratica" cím alatt igen rokonszenvesen emlékezik meg a milanói kiállítás magyar osztályában levő iparművészeti oktatási csoportról, amelyben tudvalevően a székesfővárosi iparrajziskola, a m. kir. iparművészeti iskola, az orsz. mintarajziskola és rajztanárképző, valamint a kereskedelemügyi miniszterium főhatósága alatt álló ipari szakiskolák gyűjteményes kiállításai vannak.

„Tegnap már jelentést tettem" — írja a Tribuna levelezője — „a magyar osztály biztos diadaláról. Ma — egy nagyjában összefoglaló látogatás után, melyet nekem, kivételkép megengedtek — csak megerősíthetem jövendöléseimet. Ez a biztos siker kezdődik az építészettel, mely belsejében is mint speciális építmény van elrendezve, kieszelve és szerkesztve; oly jól kieszelt és különféle kiállított tárgyakkal kombinált összhangú szcenografikai hatásokkal, hogy a legváltozatosabb és egyúttal teljesen összhangú keretet adja; de nyilvánul e siker aztán minden egyes formában, mindenféle anyagban, mindenféle alkalmazásban, a keramikákban úgy mint a mozaikban; a bútorokban és ékszerekben, szövetekben és zománcokban, a hímzéstől kezdve azon nagyarányú virágtartókig, melyeknek mintáját Attila állítólagos sírjában talált tárgyakról vették. „Önök Attila utódai" — jegyeztem meg tréfásan Nádler és Mátrai tanároknak, akik ékesszólóan körülvezettek. „Ki mondta volna neki, hogy eljön az idő, amidőn oly jól összebarátkozunk". De minthogy a barátok tudtukon kívül is szoktak jó szolgálatot tenni, a magyarok is megteszik nekünk azt, hogy megtanítanak bennünket evvel a kiállítással arra, hogy mily szellemben legyenek vezetve és hogyan rendezzük be a mi iparművészeti iskoláinkat. Valóban jelentékeny részét ennek az osztálynak elfoglalja a m. kir. iparművészeti iskola, a budapesti m. k. mintarajz- és tanárképző iskola, a székesfővárosi iparrajziskola és a többi szakiskolák, tisztára bámulatos intézmények, melyek rendszere és eredménye előtt — látva az óriási különbséget — elfogta a szomorúság és csüggedtség egy római hasonló intézetnek igazgatóját, aki velem volt — ahelyett, hogy őt nemes versenyre serkentette volna.

És szerettem volna, hogy velünk legyenek sokan azok közül a művészeink közül, akik még mindig lenézik az iparművészetet, ha nem másért, legalább azért, hogy

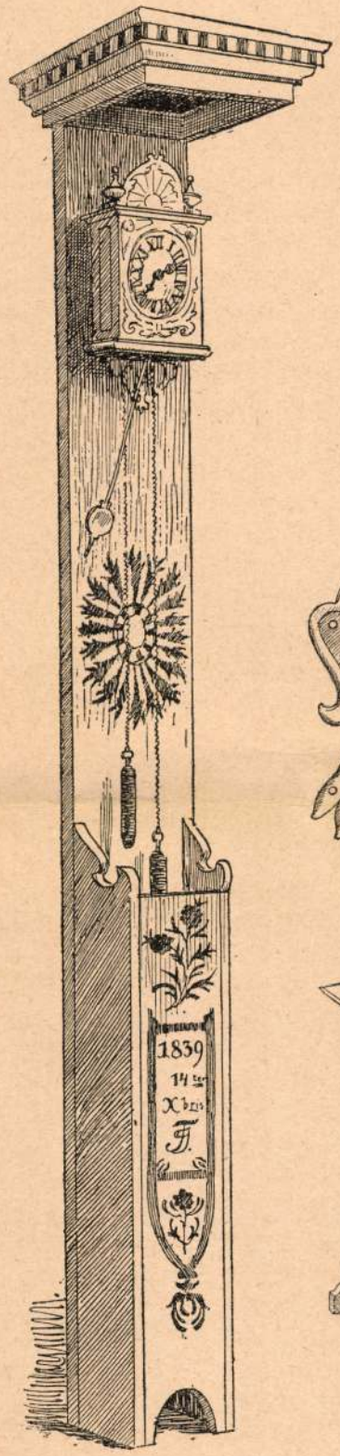

160. ÓRATOK, KÉZDIVÁSÁRHELYEN, 1839-BŐL.

161. SAROK TÉKA, CSIK-SZT-MÁRTONBAN, 1813-BÓL.

162. KAROSSZÉK A CSIK-SZT-MÁRTONI R. K. EGYHÁZ SEKRESTYÉJÉBŐL.

163. AJTÓKILINCS, KOVÁCSOLT VASBÓL, CSIK-KARCFALVÁN.

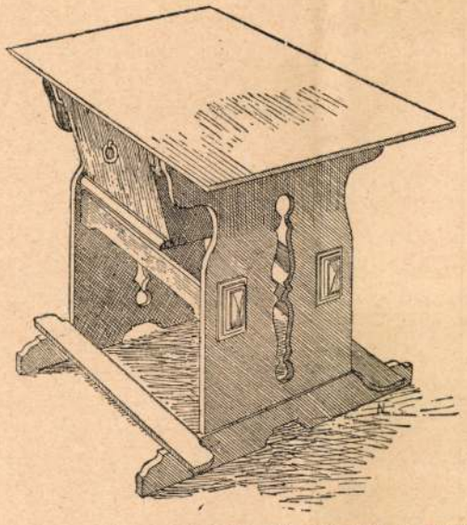

164. ASZTAL, CSIK-SZT-MÁRTONBAN, A XVIII. SZÁZAD ELEJÉRŐL.

165. SZÖVÉTNEK, A CSIK-SZT-MÁRTONI R. KATH. EGYHÁZ TULAJDONA.

NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELEI.

lássák, miképp kell tanítani és hogyan lehet a legegyszerűbb tárgygyal, melyet a legszerényebb parasztházban is használnak, nagyobb örömet szerezni az ember szemének és lelkének mint a nagy, de jogosulatlan igényű képpel vagy szoborral. Igaz, hogy a magyaroknak az az előnyük van, hogy nincs művészi múltjuk (? Szerk.), de előrelátók, hogy ne kellessen annak terhét a jövőben viselniök, amennyiben előbb az ifjúságban a természetes eredetiség fejlődését keltik fel és csak később kívánják azon stílusoknak tanulmányozását és gyakorlását, melyek így — és így kellene mindenütt lennie — egyszerű kulturális elemek lesznek és nem pedig az egykorú újdonság teremtésének az akadályai."

A román királyi pár a milanói kiállítás magyar osztályában.

Május 13-án a román királyi pár hosszabb látogatást tett a magyar iparművészeti csarnokban, ahol a királyi párt Czakó Elemér dr., a magyar osztály megbizottja fogadta. A háziipari rész után az iparművészeti és művészeti iskolák kiállítását tekintették meg, majd pedig az ipari szakiskolák kiállítását. A legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a Faragó Ödön és Maróti Géza tanárok által tervezett és rendezett termekről s különös örömmel nézegették az egyik gyermekszobát a hozzá tartozó művészi gyermekjátékokkal együtt, melyeknek terve Weszely Vilmostól való. Végül kérdést intéztek Czakóhoz, hogy a bukaresti kiállításon is ilyen kiszültséggel vesznek-e részt a magyarok? Ezután szívélyes búcsúzás után hagyták el a magyar osztályt, amelyet az összes külföldi nemzetek iparművészeti csoportjai között a legbefejezettebbnek találtak.

A III-ik iparművészeti kiállítás Drezdában.

Mint már jeleztük, a f. évben Drezdában lesz a harmadik német iparművészeti kiállítás. A harmadik ama sorozatban, amelynek elseje 1876-ban Münchenben, másodika ugyanott 1888-ban tartatott.

Az első (1876) kiválóan az akkori művészi törekvéseknek hazai (német) talajba való terelését célozta azzal, hogy a régibb művészet alkotásait mutatta be, hogy így az újabb ennek hagyományait átvéve, ennek kapcsán fejlődjék tovább. A második (1888) kiállítás eme törekvéseknek gyümölcseit bemutatni volt hivatva. Be is mutatta fényes keretben a stilisztikai és technikai kisérleteket, amelyek egyes téren kifejezésre jutottak. Azóta az iparművészetnek úgy esztétikai, mint technikai kérdései körül az egyes műipari működési területeken nagy és elvi jelentőségű újabb kérdések alakultak ki, amelyeknek keletkezése az újabb időknek sajátos kulturális és gazdasági viszonyaiból magyarázhatók. E kérdések elseje az iparművészetnek a művészi gyári iparral való bővítésére és ezeknek viszonyára, másodika az 1888 óta végbement ízlésváltozásra vonatkozik. Szükséglet tehát Németországban ma egy nagy, összefoglaló képet nyujtó ilyféle kiállítás; mert belőle egyrészt a német iparművészek, iparosok és gyárosok, tehát az alkotó erő, másrészt a közönség egyaránt hasznot húzhat: az első a termékenyitő serkentés által, a második pedig azzal, hogy a törekvéseket jobban megismerheti. A kiállítás programmja a következő: I. Művészet; és pedig: 1. képzőművészet, megfelelő keretben, tehát 2. terművészet, vagyis a művészet és ipar összes műveleteinek és nyilvánulásainak a térben való értékesítő összműködése; ennek alosztályai: *a)* profán művészet; *b)* templomi művészet; *c)* épitő- és kertművészet. II. Művészi ipar, amelynek keretében az egyes tárgy, az ember kezének művészi munkája kerül bemutatásra; és pedig: 1. mint népies művészet; 2. a technikák; 3. az iskolák; 4. a magában vett készitmények alkotta csoportokban, amely utóbbiak művészileg rendezett üzletek formájában kerülnek bemutatásra. A III. csoport a művészies ipari készitményeknek ama fajtáját öleli fel, amelynek készitésénél nem a kéz, hanem a gép a döntő. A kiállításnak ez a része külön épületet kap. Ennek keretében a következő csoportok lesznek: 1. mintaszerű alkotások, t. i. bemutatása annak, amit a gép igénybevételével a gyáripar művésziest produkálhat; a 2. alcsoport ennek a művészi iparnak áttekintését nyujtaná: *a)* anyagi csoportokkal; *b)* ipari származású egész belső helyiségekkel; *c)* gépeknek és műhelyeknek bemutatásával.

A kiállítás kizárólag a Németországban készült tárgyakra szoritkozik. Kivételt e tekintetben csakis a „technikák" osztálya képez, ahol idegen országbeli tárgyak is kiállíthatók. A körültekintéssel kidolgozott szabályzat háromféle kitüntetést jelöl ki: 1. a nagy diplomát, 2. kiváló munkákért adható érmeket és plaketteket és végre 3. közremunkálkodásért diplomákat.

azt kérdezi: „Mondd meg nekem, *kapuzábé*, ki jár este melletted bé?“ — fönt keresztbe fektetett, szintén kemény fából való kötések foglalják össze, melyek alját a nagykapunál magasan s félkörívesen, a kis kapunál pedig csak ajtómagasságnyira s rendszerint patkóalakúlag idomítják. Az útczára néző oldaluk egész magasságban, valamint a galambház alapjául szolgáló kötés is faragványos díszítménynyel van elborítva. E faragványok többnyire a kapuzábék aljától fölfutólag indás, hármas levelű lóherés, pálmás, tulipános, liliomos

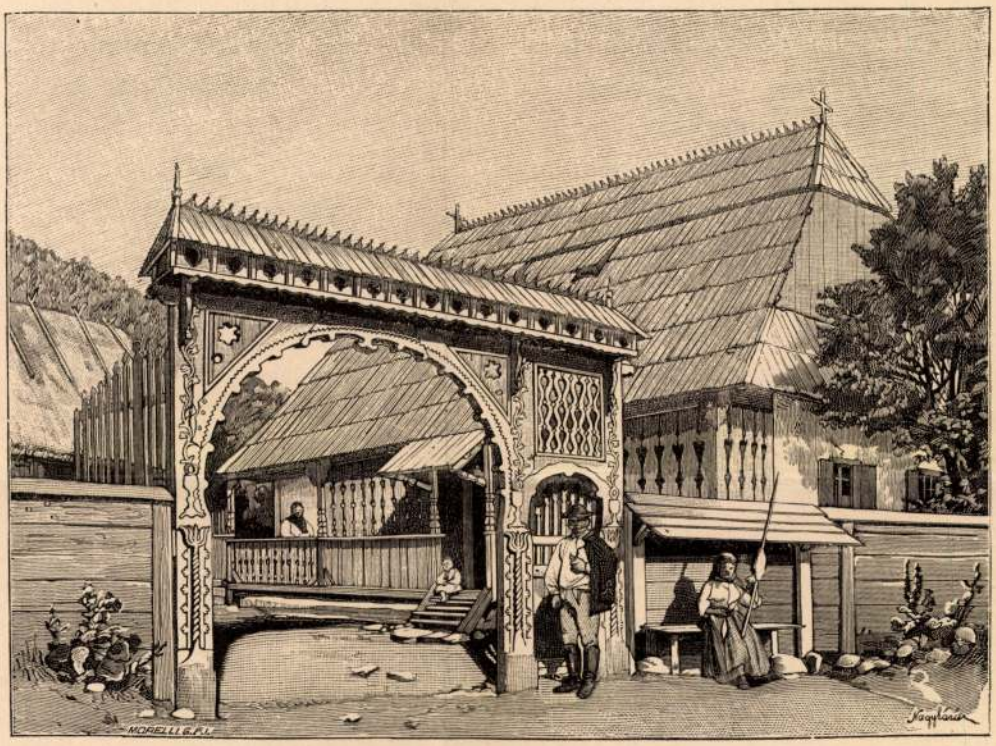

Székely ház.

szőlőfürtös, stb. stilizált díszítményeket, rozettákban végződő oszlopokat, itt-ott almafát, istenfát, s családi czímereket ábrázolnak leginkább piros, zöld és kék színezéssel. A kapu homlok-kötésén csaknem kivétel nélkül be van metszve az építtetőnek és feleségének neve, az építés éve, néhol megtoldva kegyes, sőt elmés fölíratokkal is: „Áldjon meg az Isten kimenetedben, kormányozza jöttöd visszatérésedben“; vagy „Ha jó szíved, lelked: bejöhetsz; ha pedig nem: tágas az út s elmehetsz.“ Egy ilyen székely kapu kellő gondviseléssel igen sokáig eltart. Nagyon sok olyan kapu van, a mely a XVIII. század végén, vagy a XIX. század elején épült. Sőt *Mikházán* (Maros-Tordamegyében)

1676-ból, *Dálnokon* (Háromszékmegyében) és *Ménaságon* (Csikmegyében) 1633-ból és 1634-ből is van egy-egy kapu. Ma már ritkábban építenek ilyen galambbúgos kaput.

A kapu mellett künt, a ház előtti kis kert palánkjánál fedett ülőhely van, hová vasárnap délutánonként a ház népe ki szokott ülni. Az udvaron, a kaputól balra fából épült kis *sütőház* (nyári konyha) van s mellette az út hoszszában a veteményes kert terül el, melyben itt-ott méhes is áll.

A kapuval szemközt, az udvar hátúlsó felében van a csűr. Ennek kapujától jobbra és balra, de ugyanazon födél alatt van két pajta. Egyik a jármos ökrök, másik a tehenek és borjúk számára. Mellette van a ganéjdomb is. A csűr és a ház között van a disznóól, a lóistálló, meg a szekérszín. Rendszerint a csűr mögött terjed el a *csűröskert*, a hová a szénaboglyákat, gabonaasztagokat és szalmakazlakat szokás rakni. A csűrös és veteményes kertek mögött van a gyümölcsös. Az udvar egyik oldalában látható a *törökbúza-kas* (kukoricza-góré) és a *favágó* hely.

Megtekintvén a székely háza környékét, lépjünk be lakásába is. A naptól barnított csinos székely asszony épen most jött haza a mezőről, hogy urának és a dolgosoknak a vacsorát megfőzze, mert a délebédet még reggel elkészítve, kivitte s maga is ott maradt és szorgalmasan dolgozott naphaladottáig. Az ereszajtó be van zárva. A fürge székely menyecske jobb karját bedugja az eresz deszkás oldalába a 8-as alakban kivágott lyukon s egy nyomással hátra tolja a fából való tolózárat. A házi asszony ismeri a titkát; az ő újjának nyomására az ajtó kinyílt s mi benn vagyunk az *eresz*ben, a székely előszobában. Ez az épület derekában van. Mélysége körülbelől másfél méter, hoszsza az épülethez mérten 4—5 méter. Három oldala rakott fal, az udvar felől deszka. Padlója többnyire csak a puszta föld, ritkábban deszkázott. Bútor alig van benne; legfölebb egy vizes *kártya* (fa kanta).

Az ereszből három ajtó nyílik. A belépővel szemben lévő az éléskamara ajtaja; az útcza felé van a *nagy-ház* (nappali, vagy ünnepi szoba) ajtaja, az ellenkező oldalon pedig a *kicsi-házé*.

Vendégek vagyunk s azért a tisztességtudó székely asszony a nagy-házba vezet bennünket. Széket vesz elé s „parancsoljon, istálom“ szóval üléssel kinál. Aztán engedelmet kér, hogy a sütőben tüzet gyújthasson s vizet tehessen oda. A míg visszatér, megnézhetjük, hogy milyen a vendéglátó szobája: a *nagy-ház*.

Ennek az útcza felé két ablaka van, az udvarra pedig egy. A tiszta, fehér, vagy színes perkál, sőt csipke függönyű ablakokban majoránna, roz-

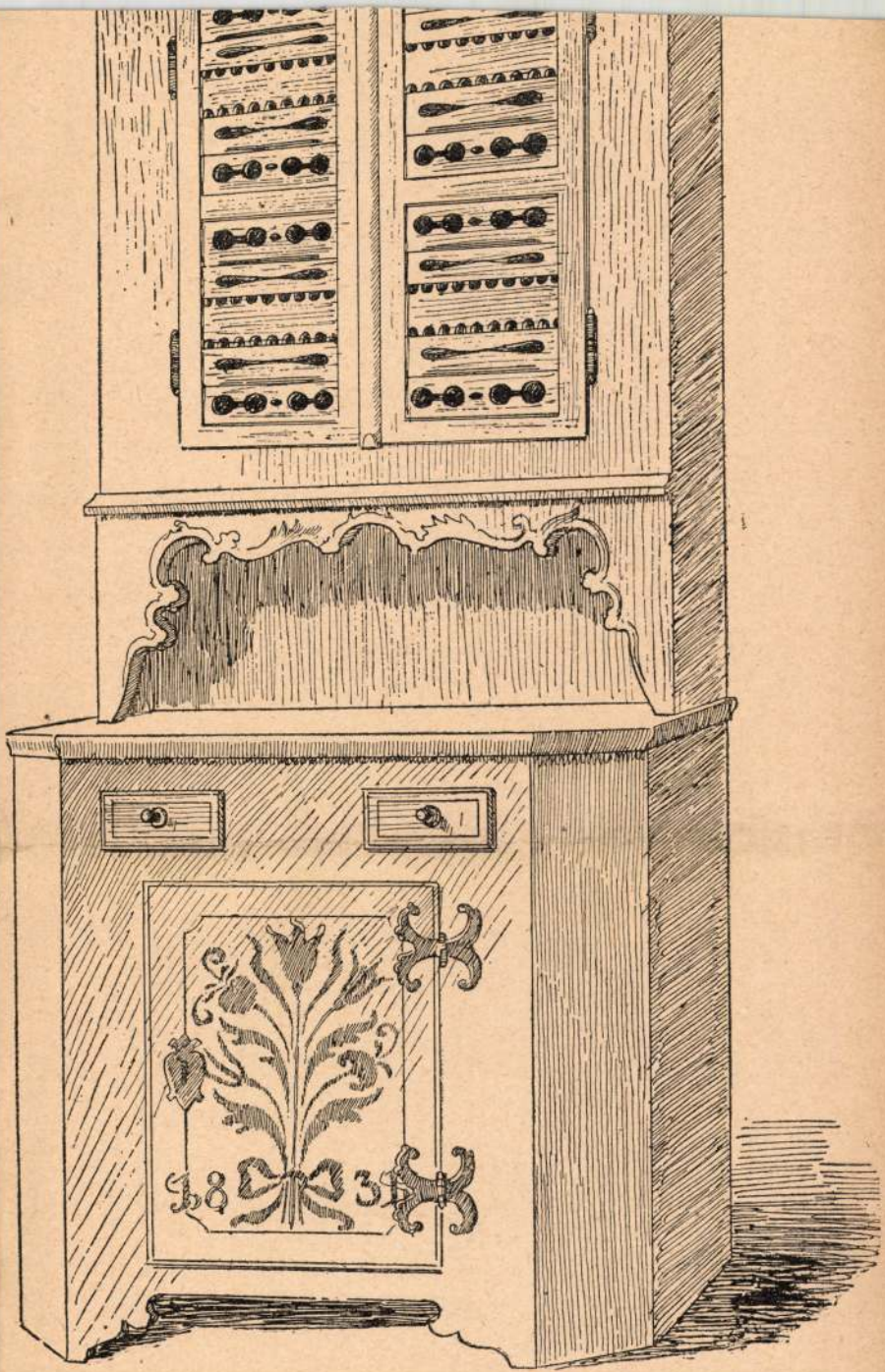

157. ALMÁRIOM.
KÉSZÜLT 1837-BEN.

NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELE.

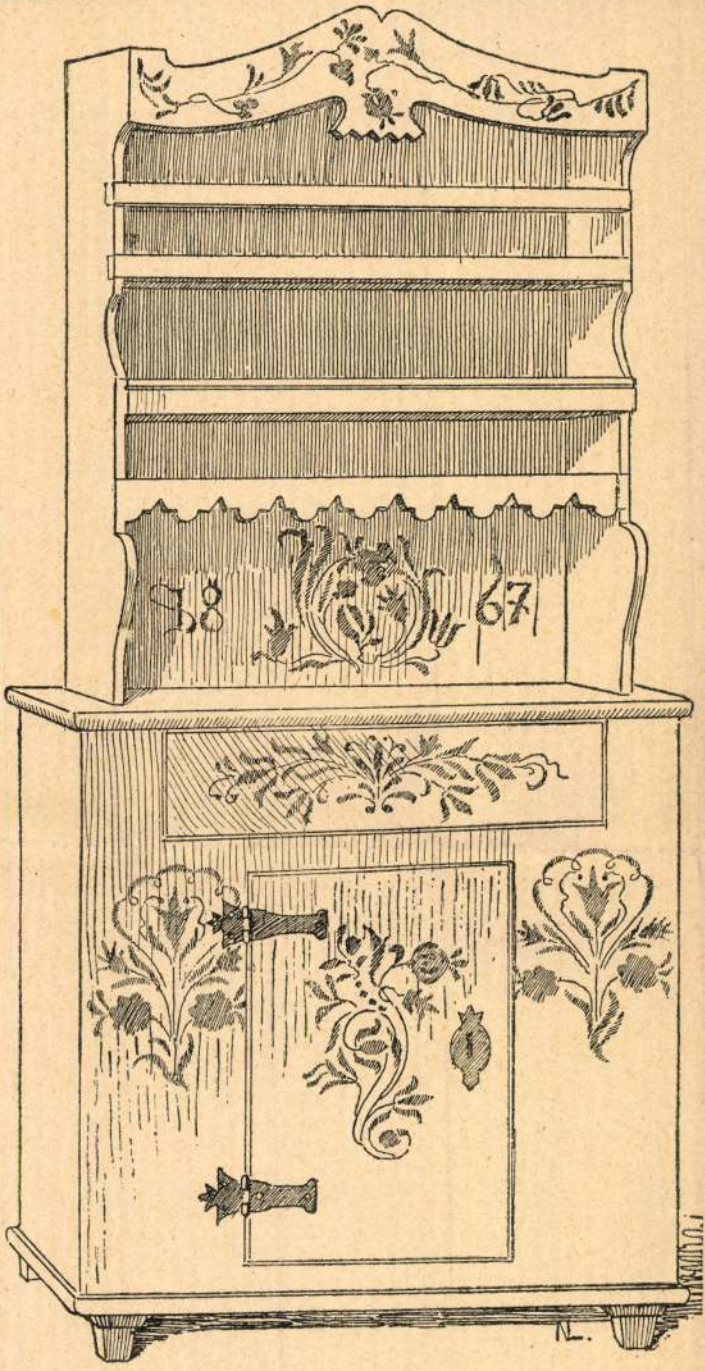

Székely népies bútorok és egyéb holmik.

Nagy Lázár iparrajziskolai tanár a M. Iparművészeti Társulat megbízásából az 1906. évi nyár folyamán, a loki csángók földjén, Csíkmegyében tanulmányútat tett avégből, hogy az ottani népies bútoripart és népművészetet tanulmányozza s úgy ezekről, valamint érdekesebb népművészeti munkákról rajzokat készítsen. Nagy Lázár tanárnak e tanulmányútja alkalmából készített rajzaiból e füzetben közlünk szemelvényeket, melyek részben a törzsökös régies formákat tüntetik fel, részben pedig mutatják, miként alkalmazza és alakítja át a nép az úri formákat a maga ízlése szerint.

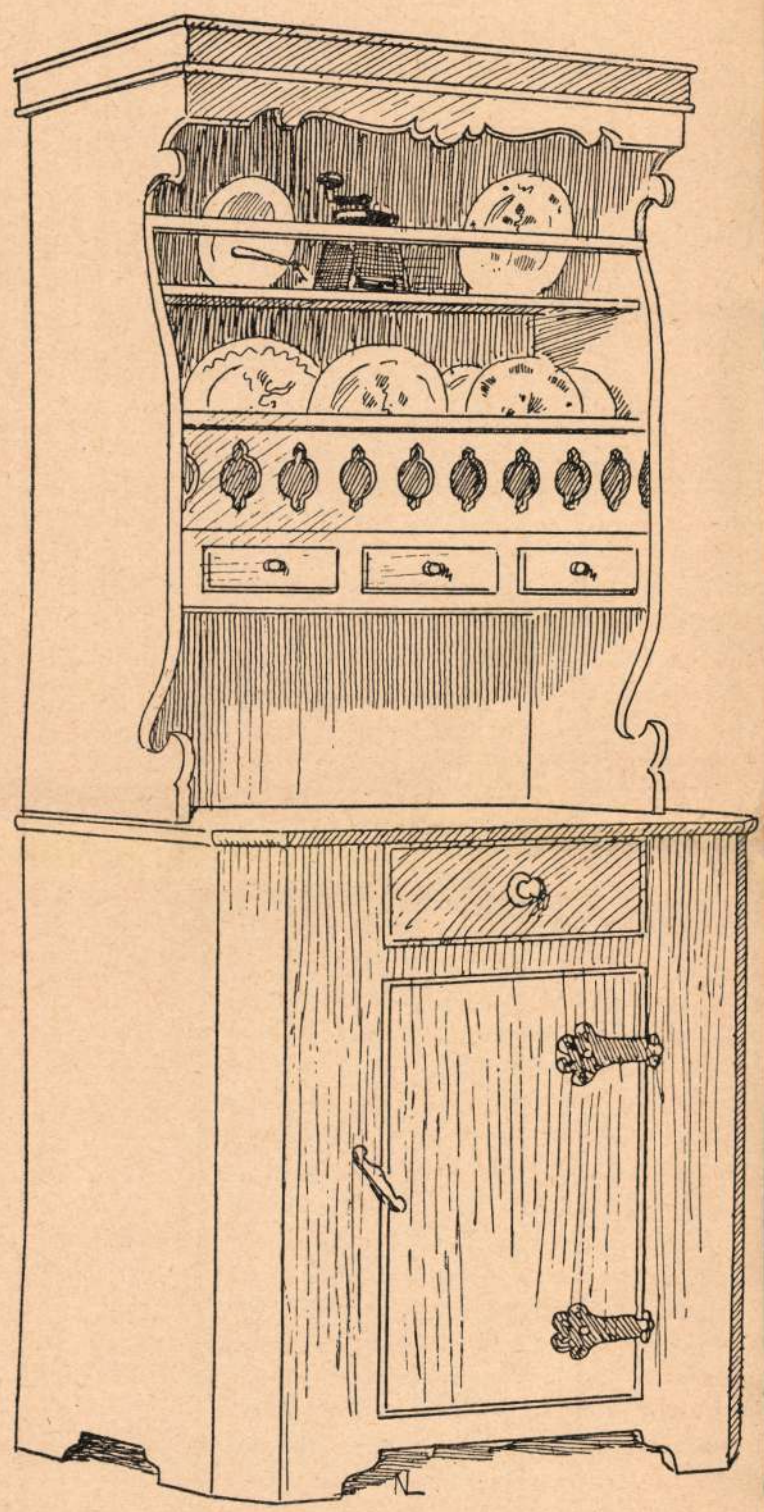

156. TÁLAS.
CSIK-SZT-MÁRTON.

NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELE.

az új dolog azonnal megnyerte; ellenkezőleg, bármi különösnek lássék is, a rögtöni népszerűsítés az új gondolatra nézve nem jót jelentett volna. Ami különben a müncheni Jugendstílus divathóbortjai körül, amelyeket a közönség az új művészetnek tartott, találóan mutatkozott.

Széleskörű népszerűsítés helyett, — amely oly komoly gondolatoktól, mint amilyenek az új művészi iparban foglaltatnak, nem is várható — most inkább azon értelmesek számának nagyobbítása kívánatos, akik szükségletből törekednek a nemesebb és igazabb után. E kör persze csak lassan tágulhat. Hogy azonban napról napra, sőt örvendetes módon nő, azt ama új vállalatok sora és fejlődése mutatja, amely az utóbbi években az új művészet körében támadt.

A művészi ipar terén a németül beszélő népek újabban önállót létesítettek. És itt a legjobb erők vannak lázas munkában. Új virágzás idejének hajnala jelentkezik. A mozgalom egyelőre ugyan még tisztán intellektuális, melyben a nagyipar még nem igen vesz részt. Tömeg-díszítőüzleteink még vontatva ingadoznak, hogy az új szellemhez csatlakozzanak-e, vagy továbbra is a XVI. Lajos korabeli formák kiaknázásánál maradjanak-e. A csatlakozást csak kevesen kísérlik meg, sőt ezek közül is a legtöbben a stílusutánzás kényelmesebb útjára térnek vissza. De az új szellem mindennek dacára újra és újra előre tör. — A nevelés nagy munkája, amely a német népen majdnem öntudatlanul működésbe jött, mindidáig nagyobb mértékben fordult a művelt fogyasztó osztályhoz, mint a gyárosokhoz. És ez ól is van így, mivel a gyárosok a fogyasztót követni fogják. Maga a nevelés nagy munkája azonban, mint már előzőleg említve volt, egyrészt: lényegben majdnem kizárólag a művészi becsületesség és derékség érzetének keltésére irányul. Az egész művészipari probléma magva az a becsületesség, persze a szónak legtágabb értelmében: becsületesség nemcsak a kivitelben és anyagban, hanem a szándékban és a művészi érzületben. Százéves, imádott utánzóművészetünk alacsonyságából semmi sem menthet meg, csakis a becsületesség rendíthetetlen alapelve."

301.

301. KARANCSSÁGHI CIFRA LÓCA.

BANC EN BOIS DÉCOUPÉ.

303.

303. HÍMES PÁRNAFEJ.
(UDVARHELYMEGYE).

NAGY LÁZÁR FELVÉTELE.

304.

304. FESTETT LÁDA OLDALA.
(UDVARHELYMEGYE).

NAGY LÁZÁR FELVÉTELE.

Magyar Iparművészet
1907. 252.

Nagy Lazár

festő

1885

Éimisk. 1930. 86. l.

9453

t vezetése alatt, ~~és~~ futó lépés-
~~[illegible]~~ két sorban és tizenkét képben

ger.
t: Druck und Verlag von F.W.Stopp
en (Böhmen).

retei 21:34.9 cm.

912
64
639.

0-62

Nagy Lázár

vázai az Iparművészeti Múzeum és Iskola könyvtárában.

Magyar Iparművészet

1916. 28. l.

és a művészi diszítésnek első sorban a tárgy rendeltetéséhez való összhangzatos alkalmazkodását kívánja.

Havard a La Décoration* című művében egyáltalán helyteleníti azt, hogy a művészi ipart más kategóriába sorozzák mint a képzőművészetet. Ő nem ismer sem magasabb, sem legmagasabb rendű művészetet. Csak egyszerűen művészetet (Beaux Arts), melynek feladata szépet alkotni s a szemlélőt gyönyörködtetni.

Ezt a célt szolgálja az Art décoratif is.

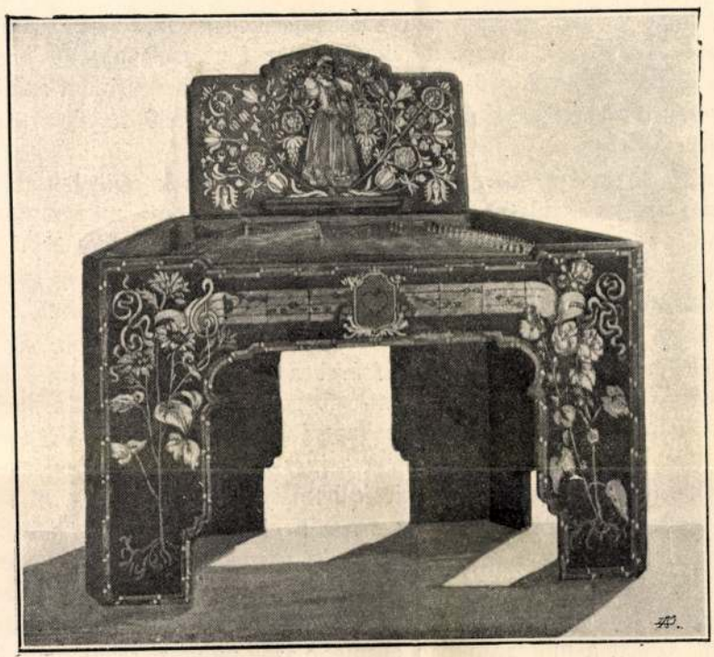

FESTETT CIMBALOM.

Tervezte Nagy Lázár.

„D'où vient alors qu'on classe ainsi les ouvrages d'art dans deux catégories séparées? Est-ce à cause de leur différence du mérite? En aucune façon. Au premier abord, on ne sent pas très bien la nécessité de cette répartition et cette division, qui n'est pas d'une évidente clarté, peut paraitre assez arbitraire. Tous les arts plastiques, chacun dans leur sphére ont, en effet, pour objectif supérieur la recherche du Beau. Ils ont donc droit, les uns comme les autres, à être qualifiés de Beaux-Arts, et l'on ne comprend pas pourquoi cette qualification accordée sans difficulté à la confection

* *La Décoration*, par Henry *Havard*, Inspecteur des Beaux Arts, Membre de Conseil superieur. Paris, Charles Delagrave. 4. oldal.

Györgyi Kálmán: A gróf Andrássy Tivadar-féle pályázat. Magyar Iparművészet 1897. 15. l.

d'un fade tableau, est refusé à la conception, à l'exécution d'un vase ou d'une tapisserie."

Tehát fentartás nélkül általában egyrangúsítja a művészi ipart a képzőművészettel, illetve iparművészeti tárgyaknak tervezését ép oly qualitásu művészi feladatnak mondja, mint a milyen a képek festése. Ő csak a szépet, az igazán művészit keresi az egyikben ép úgy mint a másikban. Hogy pedig ezt a művész elérhesse, nem szükséges, hogy „magasabb rendű" feladatokat nagyszabásúan oldjon meg, sem pedig, hogy „a legmagasabb rendű" művészetnek legfelső fokára törekedjék.

Lehet, hogy a l'art appliqué helyes értelmezésének kissé hosszadalmas kutatásával visszaéltem a t. olvasó türelmével. De fontosnak tartom, hogy a l'art appliqué értelme lehetőleg tisztáztassék. Annyival is inkább, mert az új pályázat még nincsen kiirva s sajnálni való lenne, ha a fennálló fogalomzavar annak sikerét eleve kétségessé tenné.

Mint már előbb említettem, a pályabiróság meddőnek nyilvánította a pályázatot, a mennyiben a díjakat nem adta ki, mert a pályázó művek között nem talált olyat, a mely a pályázati hirdetés 10. pontjának megfelelő, abszolut művészi becscsel birt volna. Meghajlok a jury itélete előtt, s erősen hiszem, hogy az bensőbb meggyőződésnek s alapos megfontolásnak a folyománya. De ez nem zárja ki, hogy kételyemet fejezzem ki arra nézve, hogy a pályabiróság a pályázati feltételeknek betűszerinti alkalmazásával a pályázat eredeti intenciója értelmében járt-e el? Kérdés továbbá, nem-e forogtak fön oly okok, a melyek arra indíthatták volna a juryt, hogy itélete megejtésénél a méltányosság szempontját is figyelembe vegye. Tekintetbe vette-e a jury a rövid időt, a mi a művészek rendelkezésére állott, a pályázati hirdetés homályos voltát, a mit később közvetve maga is beismert, továbbá azt, hogy e lesujtó itélete nem lehet alkalmas arra, hogy a művészeket jövőre a pályázatra való részvételre serkentse? Pedig nyilvánvaló, hogy ez volt a pályázatnak tulajdonképeni intenciója. Hiszen azzal, hogy ugyanez a pályabiróság a sok beérkezett mű közül befogadott tizennégyet s kiállította azokat a műcsarnokban, elismerte azok művészi szinvonalát és becsét.

De végre is, most bele kell nyugodnunk a már megejtett itéletbe, a melyen nem lehet változtatni. Kívánatos azonban, hogy a jövő pályázat egészségesebb alapon elintéztessék. Erre nézve pedig első sorban tisztázni kell magának a pályázatnak tulajdonképeni feladatát. Lehetetlennek tartom, hogy a l'art appliquének a jury által közzétett zavaros s e mellett nyilván téves értelmezése bele kerüljön a pályázati hirdetésbe.

Abban világosan meg kellene mondani, hogy miféle munkákat akar a pályázat, s mire fekteti a fősúlyt. Eredeti eszméket kifejezni s azokat szellemesen, művészi tudással alkalmazni a művészi iparban, új alakban s egyéni felfogással, — ez legyen, *ez lehet csak* a főfeladata egy oly pályázatnak, a mely a l'art appliqué köréből kíván alkotásokat. Ne akarja a jury főleg a „művészek jellemző kezenyomát" látni, ne kívánják a „legmagasabb rendű művészetnek nagyszabású" érvényesülését: kívánják a harmóniát, a tervezett tárgy rendeltetése, alakja s annak művészi diszítése között. Természetes, hogy ebben azután a legszigorúbb mértéket lehet és kell is alkalmazni. Ne nyerhesse el a pályadíjat olyan terv vagy tárgy, a

AZ AMERIKÁBA KÜLDÖTT NEMZETI ZÁSZLÓ.
TERVEZTE NAGY LÁZÁR.

Magyar Iparművészet
1902. 238. l.

Nagy Lajos

kel való összehasonlítás szempontjából a magyarok szolgálnak a legnagyobb meglepetéssel.

Párisból ítélve a magyar iparművészetnek nagyon rossz jövőt lehetett jósolni: az a szerencsétlen gondolat, olyan formán nemzeti karaktert adni a modern iparművészetnek, hogy a többé-kevésbé elkölcsönzött modern formákhoz minden bensőbb kapcsolat nélkül régi nemzeti, többnyire paraszthímzésekből vett díszítő elemek adattak, már csirájában elöléssel fenyegette az egész modern irányt. S még hozzá tág tere jutott a rikító hatásvadászatnak, s a mérséklet és a jó ízlés csaknem száműzve volt. Egy különösen csúnya installáció építkezés egészítette ki azt a sivár képet, a melyet akkor a magyar csoport nyújtott. Azóta alig két év múlott el s ime, Magyarország a turini kiállítás szkeptikus látogatójának is kivívja őszinte elismerését. A magyar csoport nagy termét Horti Pál díszítette Roth és Scholz-zal egyetemben nem közönséges előkelőséggel, mely minden gazdagsága mellett is diszkrét marad. A falak szalagfestményeinél, továbbá a nagy díszkapu mozaikjánál és üvegezésénél, a mely az egész installáció középpontját képezi, a legszerencsésebben olvadnak össze a hazai ornamentika vezéreszméi a modern ötletekkel. A tér színhangúlata, a mely az ibolya és zöld között mozog, az eredetieskedés nélkül eredeti s a gyöngeség

Az agyagipar terén Zsolnay mutat be újat, erőteljes és jól kimunkált formájú díszedényeket, a melyeknek mázа ultramarinkék fehér alapon, diszkrét fémfénynyel. Könnyed festésű parasztfazekakat állított ki Petridesz. A textil-csoportban feltűnik Mirkovszkyné égetett bársonyai. A zománcművek közt páratlanúl állanak a Rappoport-féle tárgyak tarka felhős zománcozásukkal és jellegzetes formáikkal.

A magyar csoportnak a torinoi kiállításon kétszeresen örvendetes jelentősége van: először példával szolgál az olasz iparművészetnek, a mely jelenleg semmivel sem áll magasabb szinvonalon a párisi kiállításon szereplő magyarénál, hogy mily szép eredményhez lehet jutni aránylag rövid idő alatt a komoly szándékú tanulással; másodszor pedig bebizonyítja, hogy annak az ízléscseréknek, a melyeket a nemzetközi kiállítások szükségszerűleg létrehoznak, milyen mélyrenyúló jótékony hatásuk van; ezeket a kedvező következményeket bizonyára az első nemzetközi torinói modern iparművészeti kiállítás sem fogja nélkülözni.

KELETY GUSZTÁV †. Hosszas, kínos betegeskedés után halt meg a hazai művészeti oktatásnak érdemes úttörője, Kelety Gusztáv

Nagy Lázár

nékesfőv. parrajziskolai tanár

Ertimisk 1910/11.

G. C.

450. Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

~~450.~~ Vittkai Erzsébet.

látható, kissé balra fo

Csaknem derékig, szembe néz
himzés disziti, haja és szemöldöke ős
soros gyöngyfüzér, kivágott ruhájának
csokorra kötötte és ingvállának puffa
szoritja.

Pastell, méretei 63: 46.5 c
Vétetett 1891: XII. 6-án Vi
Elszámoltatott 1892: XII. 1
Az elszámolást elfogadta az

904: V. 4.

Nagy Lázár

Erdőa Kecskés hegyen,
Ojtoz vidékén,
A Rákóczi-vár romjai
az Ojtozi szorosban,
Gábor Áron szerje
Eresztevényben c.
rajzai repr.

Vas. Ujs 1893.
172, 173. l.

Nagy Lázár

† Budapest 1923 máj. 17

Révai XXI. 618. l.

~~Abaujtorna vármegye VIII.234~~

Nagy Lajos

Magyar Iparművészet

1899. 231. l.

RANE

Nagy Lázár

Irod

i

Magyar Iparművészet

1897/98. 158. 1.

nyi raiz.Metsz. Rohn. /Felül M
254 x 185 m/m. - Kubinyi és Va
1853. c. müvében.

Buda 1497-ben. - Sched
udv.lit. gyüjteményéből. - Fő

A budai hegyek látképe
Stadtwaldl-Polka. Kiadta Lange

C, Pest-Budai Co

Ofen u. Pest, im J.1
"zu S. 52". A kép jobb felső sa

Pest-Buda a' Török kiü
der Türken.

Pest-Buda jelenleg a'

Nagy Lázár

1912/13 - 1915/16

Ferképzomfoiskèvk

117. c.

kában találta meg művészetének igazi irányát, melynek forrásai az antik, Raffael, továbbá Tiziano és a korabeli barokk-művészet, főleg Domenichino. Akkoriban került Rómába az Aldobrandini menyegző név alatt ismert híres antik freskó, melyet lemásolt Ebben, az antik szobrokban, a Raffael loggiáiban és kartonjaiban adva volt statuáris iránya, mert a különben festői irányú korban alig volt szobrászibb festő nála. Rajzoló művész, aki csak formákat és vonalakat fest a mezitelen és felöltözött alakok méltóságteljes állásaiban, a ruhák ritmikus esésében. Ezekhez járulnak az antik romok, a római Campagna nagyvonalú tája, előbb csak háttere szépen komponált alakjainak, melyekben kihangzik ezek vonalritmusa, később maga heroikus tájképeinek tárgya, melyen az alakok azoknak csak kísérői. Művészetének fősajátossága a világos elrendezésben van, a kompozíció erejében, a vonalak és a világítási hatások egységbe foglalásában, mely az alakok változatos kifejezési formáit és mozdulatait a kép gondolatának rendeli alá. Mikor egyszer művészi hatásának titkát kérdezték tőle, csak annyit felelt: „semmit sem hanyagoltam el". Raffael mellett különösen korai nagyobb kompozícióinak felépítésében Domenichino volt hatással rá, aki későbbi tájképeire is befolyással volt. Színeiben csak olykor csillan meg a fiatalkori Tiziano tüze, különben sárgás vagy barnás aktjai mély zöldön terülnek el és a mélykék ég alatt aranyos félhomály burkolja be alakjait. Később a szín háttérbe szorul és a fény egyenletesen széles, erősen határolt felületekben modellálja az épületeket, fákat, hegyeket és alakokat. Nagy mesterekkel közös vonása, hogy előrehaladott korában; második római tartózkodása alatt, 1648 körül művészete új fejlő-

Nagy Lázár

1879/80 – 1883/84, 1886/87

Ferképzomfoiskèvk.

117. l.

[illegible] kiváló ál-
[illegible] London, Petervár, Berlin és Amszterdam képtáraiba kerültek. Állatokkal és pásztorokkal élénkített tájképe a bpesti Ráth György-múzeumban. P. a rézkarcot is nagy sikerrel művelte. — Irodalom: *Westrheene* (Hága, 1867). *Michel* (Párizs, é. n.).

POURBUS (ejtsd: *purbü*), németalföldi festőcsalád. 1. *Pieter*, * Gouda 1510, † Brügge 1585. A brüggei festőcéhbe 1543-ban veszik fel. Főleg gondosan részletezett, előkelő felfogású képmásokat festett: Házaspár képe (u. o.). Férfi arckép, Bécs, Férfi képmás, Amsterdam, Rijks-museum, stb. Egyéb művei közül a legkiválóbb a Mária hét fájdalma (Brüsszel, Notre-Dame templom).

P. 2. *Frans, id.*, P. 1. fia, † Brügge 1545, † Antwerpen 1581. Atyja és Frans Floris tanítványa s 1564 óta az antwerpeni festőcéh tagja. Művei közül kiválnak képmásai, amelyek jellemző példái a Kerchove-családot ábrázoló színes oltárszárnyak 1576-ból, Szépműv. Múzeumunkban. J. Hoefnagel menyegzőjét ábrázoló képe (brüszszeli múzeum) a csoportképmás megoldásának kiváló korai példája.

P. 3. *Frans, ifj.*, P. 2. fia és tanítványa, * Antwerpen 1570 körül, † Párizs 1622. Antwerpenben (1591) a festőcéh tagja lesz; később Itáliában a mantuai herceg udvarában, 1610 óta Párizsban dolgozott. A Louvre-ban levő Utolsó vacsora és Szt. Ferenc stigmatizálása c. képeinél szintén inkább arcképei értékesek.

POUSSIN, 1. *Gaspard*, tkp. *Gaspard Dughet* vagy *Le Guaspre*, † Róma 1613, † u. o. 1675. Francia szülőktől származott és főleg Rómában működött. Sógorának és egyben mesterének. P. 2.-nek tájképstílusát utánozta és terjesztette tovább. Az albanói hegyek tavait, a sabin-hegyek vízesé-

!

ti társaságunk,1937.szeptember

án 7 órakor helyiségünkben /:II.,

zünete utáni első összejövetelét

y ezen első összejövetelünkön

t beszéljük meg,nagyon kérlek légy

A viszontlátásig üdvözöl

Gaszler József

Nagy Lázár

Nagy Sándor

A szabadságharcz emlékeinek kiállítását fokozott érdeklődéssel keresi föl a közönség, s a tárgyak is napról napra szaporodnak. A Szent-István-napra fölrándult vidékiek tömegesen nézték meg a kiállítást.

Ihász János beküldte Kossuth hű társának a számkivetésben, Ihász Dánielnek két atilláját Nemeskéri Kiss Miklós, Párisban lakó honvédezredes több érdekes okmányt küldött a kiállításra. Lövey Klára, a ki gróf Teleki Blankával együtt volt az Ujépületben elzárva, gróf Teleki Blanka által készített szobrocskát küldött be s több érdekes börtönemléket. Almássy Balogh Albin, a kinek édes atyja a Teleki grófok háziorvosa volt, ugyancsak egy gróf Teleki Blanka által készített s börtönlepedőre rajzolt képet küldött be. A Vizaknán föltalált honvédekre vonatkozólag is számos emléktárgy érkezett. Gáspár Endre tábornok özvegye néhai férjének egykori tábornoki egyenruháját bocsátotta a bizottság rendelkezésére. Nagy Lázár bekülte egy festményét, a mely Gábor Áron őrnagyot, a zseniális ágyuöntőt ábrázolja, a mint deres lován ülve, kezében zászlót tartva, a többnyire csak kaszákkal felfegyverzett székely népfelkelők élén haladt. A harmadfél méter szélességü kép a kiállítás egyik érdekessége. A kiállítás bizottsága előzetesen felkéri azokat, a kik a kiállításra tárgyakat küldenek, szíveskedjenek e szándékukat a bizottságnak tudtára adni, nehogy oly tárgyak, különösen fegyverek, proklamácziók, a melyek a kiállításon már megvannak, ismételten beküldessenek.

Vas. Ujs. 1891. 573. l.

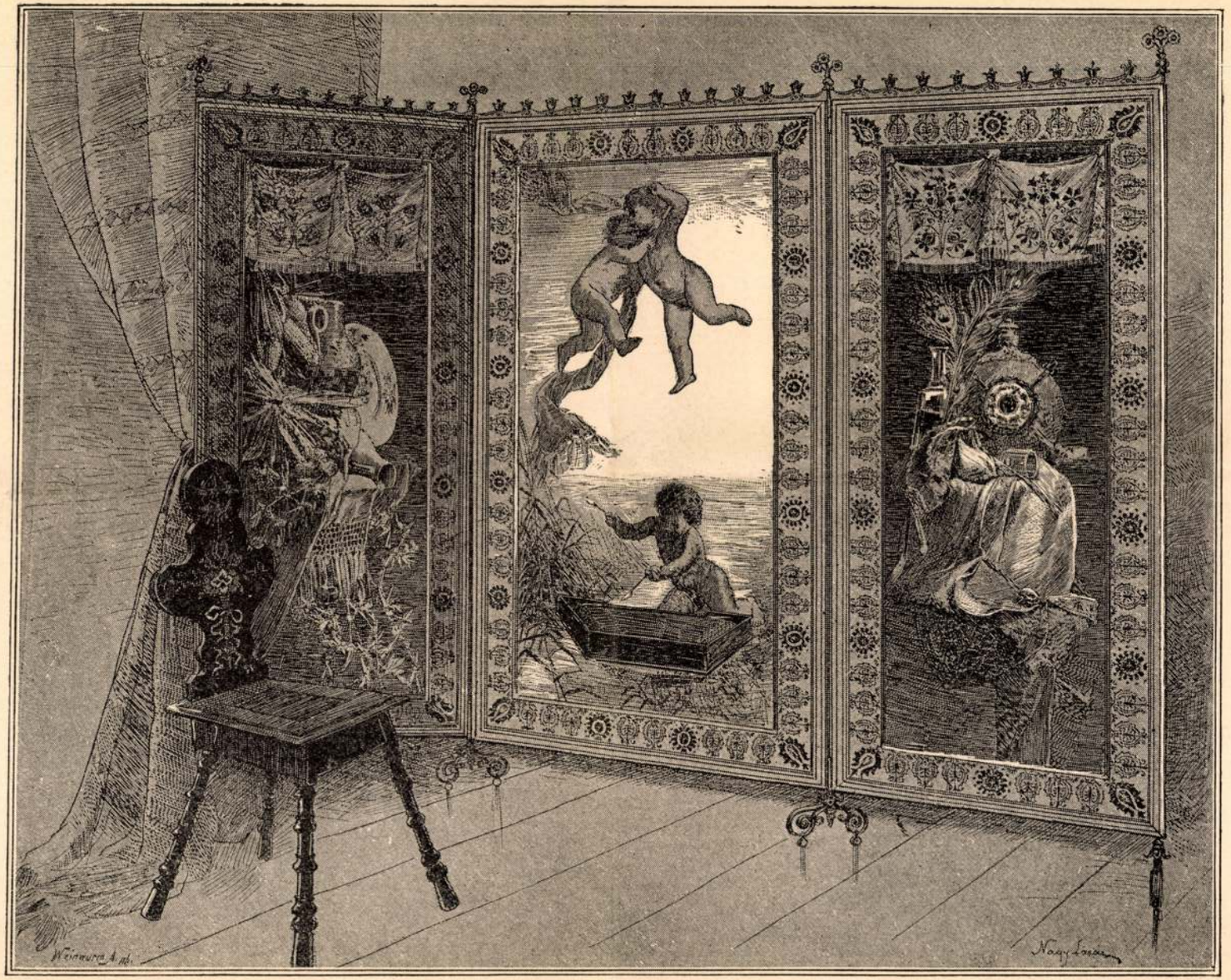

SPANYOL FAL.

Tervezte és festette Nagy Lázár.

Nagy Lajos

Nagy Lázár

Festett láda és szék, hím-
zett támlával, zénti terve
repr.

Magyar Iparművészet

1897/98. 152. l.

YVKERESKEDÉSE

ZSÉBET KÖRUT 18-20
5-50-től 57-ig

ó ajánlatunk:

t,mig a jelenlegi készletünk tart,
sekhez ajánlatos egy pótrendelést is
k egész kis készlettel rendelkezünk.

	Régi ár	Uj ár
ma fejlődése 382 oldal	3.80	1.20
274 oldal	3.50	1.60
8 oldal	2.40	-.60
76 oldal	3.20	-.70
198 oldal	3.20	-.70
08 oldal	3.20	-.70
lődésének tört. II.kötet	2.40	1.--
dal	2.--	1.--
	2.--	-.60
ája 380 oldal	4.--	1.20

Nagy

N. 19. *Lázár*, festő és iparművész. • Kézdivásárhely 1861 máj. 14, † Budapest 1919. Tanult Budapesten és Münchenben, eleinte illusztrációkat rajzolt, később akvarrell- és gouache-tájképekkel, falurészletekkel, iparművészeti tervekkel szerepelt a kiállításokon. N. festette Kimnach Lászlóval együtt a tabáni plébániatemplom, s önállóan a miskolci kereskedelmi és

856

iparkamara freskóit. 1916.-ban kollektív kiállítása volt Budapesten. Tanára volt a főv iparrajziskolának.

E. G. II 163 l

Hadjárat.

Az előtérben jobbra
mel szemben a Mobil-Garde t
szivarozik és tartja puskáját
látó bontakozik ki. Felirata:

Die beide

alól balra: Gez u. lith. v. C
jobbra: mit Vorbehalt d

Kny., mér. 21: 20

107-9

Kisborosnya

Székely kapu. T. 8178.

A gazdagon faragott bolthajtásos kapu tetején zsindelylyel fedett galambduczok vannak, mögötte pedig balra dús lombozatú fa köti le figyelmünket. Jelzése alól balra: Nagy L.

Tusrajz, mér. 31.5: 25.7 cm.

Osztr. Magy. Monarchia XX. 261 l.

Sz. n. 1174-902
379-902-1516.

Csik-Ménaság. T. 8179.

Székely ház.

A háttérben lévő magas tetejü ház tornáczában asszony közeledik a lépcső legfelső fokán ülő gyermek felé, faragványos kapuja előtt pedig gazda áll pipával kezében, mig a kerités melletti lóczán ülő asszony szorgalmasan pödri orsóját. Jelzése alól jobbra: Nagy Lázár.

Tusrajz, már. 23.7: 31.9 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 269 l.

Sz. n. 1175-902
379-902-~~MCMII~~ 1518.

Sepsi-Szent-György. T. 8180.

Látképe.

Az előtért szelő Oltnak jobbpartján fekszik a város emelkedettebb helyen fekvő középületeivel és templomaival. Az előtérben a karfás hid felől ecchós szekér közeledik vágtatva. A háttért pedig magas hegyek képezik. Jelzése alól jobbra: Nagy Lázár.

Tusrajz, mér. 21.9: 33.6 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 349 l.

Sz. n. 1176-902
379-902-1570.

Torja. T. 8181.

A büdös barlang.

A szemben lévő szikla tövében látjuk a barlang bejáratát, a hol egy hölgy ül a lóczán ernyőt tartva kezében. Jelzése alól jobbra: Nagy I.

Tusrajz, már. 22.9: 27.8 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 353 l.

Sz.n. 1177-902
379-902-1585.

Bálványos. T. 8182.

A vár és a fürdő.

Alól balra szemléljük a várromot, a hol legtovább maradt fenn a magyarok ősi vallása, fölül pedig az erdőtől boritott hegy tövében a fürdőtelep emeletes épületei képeznek csoportot, a melyektől nem messze egyes magános házak állanak. Jelzése alól jobbra: Nagy Lázár.

Tusrajz, mér. 27.8: 18 és 19.4: 35.2 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 355 l.

Sz. n. 1178-902
379-902-1586.

Kézdi-Vásárhely. T. 8183.

A piacz.

A többnyire emeletes épületekkel szegélyezett piaczot, a hol [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] három kerekes kút [redacted] és két sátor van, járókelők élénkitik; jobbra redig a református templom bontakozik ki, a [redacted] melyen innen, a két szélső házban KOVÁCS F, ALBERTI ALBERT és FEJÉR LUKÁCS FIAI birnak üzlettel. Jelzése

alól balra: Nagy Lázár.

Tusrajz, mér. 25.2: 39 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 357 l.

Sz.n. 1179-902
379-902-1587.

Felső-Csernátony. T. 8186.

Az Ika vára.

A bodoki hegység keleti oldalán elterülő lankás lejtőn látjuk Ika várának romladozó kerek tornyát, a melyet fák vesznek körül és a melyen innen botjára támaszkodó férfi áll. Jelzése alól balra: Nagy L.

Tusrajz, nér. 17.7: 12.1 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX 366 l.

Sa.n. 1182-902
379-902-1591.

Előpatak. T. 8185.

Látképe.

A tölgy és bükkerdőkkel benőtt hegyek között az előtérben elterülő parkban látjuk a fürdőtelep épületeit és egyik forrását, a melyek előtt az utat a vendégek élénkitik, kik közül a kis leánykáját vezető hölgy a virágágy felé iparkodik. Jelzése alól jobbra: Nagy Lázár.

Tusrajz, mér. 18.8: 26.3 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 363 l.

Sz.n. 1181-902
379-902-1590.

Kovászna. T. 8184.

A fürészmalmok.

A fenyvesekkel boritott sziklás vidák előterében deszkabódékban vannak a fürésztelepek, a melyeknek kerekét a pataknak esést képező vize hajtja. A középtérben országút halad mentén táviró póznákkal. Jelzése alól balra: Nagy Lázár.

Tusrajz, mér. 29: 20.6 cm.
Osztr. Magy. Monarchia XX. 361 l.

Sz.n. 1180-902
379-902-1589.

Nagy Lázár

632

Gábor Áron honvédeket toborz:

A honvédnek felcsapott ifjak s meg lett korú erdélyi hazafiak a lovas-zászlótartó [körül csoportosulva a lóháton ülő tiszt vezérlete alatt dobszó mellett haladnak. Élőkön egy hölgy zokogva kiséri férjét. Balra a háttérben, a ház ajtajában, harcra kész atyját felesége s leánya támogatják. Maga is szeretne honvédnek felcsapni de mert nem képes reá, megáldja az elvonulókat. Az ablak alatt ül megsebesült öcsese, ki szomorúan néz társai után. A lépcső aljában a vak koldusnak vezetője magyarázza a történteket. A kissé odább lévő ház rácskapuja felett két soros galambducz van. Alól balra a virágnál: „Nagy Lázár" olvasható.

Olajfestő, vászonra, mérétei 116.5:197

Festette: Nagy Lázár.

Az 1848-diki erekly e muzeumból 107/95 No 1.

Gábor Áron

107/95:1.

632. Nagy Lázár.

Sz. Kézdivásárhelyen 1861.

Gábor Áron.

Mint zászlótartó van ábrázolva a honvédnek felcsapott ifjak és meglettkorú erdélyi hazafiak között, a kik körülötte csoportosulnak és egy lovastiszt vezérlete alatt dobszó mellett haladnak. Ezek élén egy zokogó hölgy kiséri férjét. A háttérben balról, a ház ajtajában, egy harczra kész agg, kit felesége és leányai támogatnak, mert maga is szeretne honvédnek felcsapni, áldja meg az elvonulókat. Az ablak alatt megsebesült vitéz ül és néz szomorúan társai után. A lépcső aljában, a vak koldusnak, vezetője magyarázza a történteket. A kissé odább lévő ház léczkapuja felett kétsoros galamboducz van. Alól balra a kórónál a jelzés ez: »*Nagy Lázár*«.

Vászon, méretei 116·5 : 197 cm. — Lelt. sz. 632. — Értéke 200 K. — Vétetett a gr. Kreith-féle ereklyemúzeumból. — A megszerzésére vonatkozó adatokat l. a 62. lapon az 593 lelt. sznál. — Átvétetett 1895 április 23-án (107–95). — Átvételi jegyzék 1. — Az átvételt tudomásul vette az 1896 április 8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Nagy Lázár Dr.

Munkarok

1893/94. téli kiáll.
1894. tavaszi kiáll.
1896. mill. kiáll.
1898. tav. kiáll.
1902-3. téli kiáll. 621
1904. tav. kiáll. 293
1905-6. téli kiáll. 611.

Albán család kivonullása Szerbiából,

festménye Jovanovits Pál

→ III. 210. — pénz

X. 124.

Nagy Lázár

festő sül. 1861.

Irod

Krück II. 302. l.

Veszprémi múzeum III. 180

Nagy Lázár

Műcsarnok

1907-8. téli kiáll. 47, 346, 348

1909. tav. kiáll. 275

1909-10. téli kiáll. 632

1910-11. téli kiáll. 587, 594, 606

1911-12. jub. kiáll. 279

1912. tav. kiáll. 482

1913. tav. kiáll. 158, 257

1913-14. téli kiáll. 603, 614, 624, 818, 722, 840.

III

705 (1879).
813 (44).

bra fordul an ül, és ~~és~~ fölfelé tekint. Jobb kezét
ömbvázlaton nyugtatja. Elválasztott haja
lik és bő ruhája ~~redes és~~ melynek alját térdeire ve-

63 (41) cm.
i falán lévő fresco eredeti cartonja.
óterjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978
3). ~~a vételár~~ Elszámoltatott 1899: XI. 22-én
III. 4-én a 2075 sz. vz. fogadta el. (iii/900).
1900: xi. 5-én (550/900).

120

Nagy Lajos

szül. 1861 máj 14.

1883/84 I. vendéglátóipari

Florendi porcellánok IV. 250

Nagy Lázár

vul. 1861 Kérdivásár-helyen

1886/87 I. festőszeti ontúly

1886/87 II. " "

Hall város látképe IV. 103.

Nagy Lázár

szül. 1861 máj 14. Kérdi-
vásárhely.

1880/81 I. II szakont.
1880/81 II " "
1881/82 I. III. " "
1881/82 II. " "
1882/83 I III. " "
1882/83 II. " "

Harsányi István: A sárospataki ref. főiskola nyelvészetgyűjteménye VI. Közl.

IV. 23 – 26.

Nagy Lázár

1915. ápr.-máj. kiáll. N. szalon
Felhős Balaton, olajf. 300.—
1918. dec. kiáll. n. o.
Kazalok, olajf. 1000.—

Zilahi ref. főgimnázium X. 172

Nagy Lajos

szül. 1861 máj. 14.

1883/84 II. vendéglát

Honvédelmi minisztérium IV. 257

Nagy Lázár

1879/80 I. I. szakosztály

szül. Kérdi vásárhelyen 1861 máj. 14. Ref. Népisk. tanítói oklevél.

1879/80. II. I. szakosztály

Csatt-gyűjtemény, Pongrácz-féle

II. 206.

Nagy Lázár

festő.

Reggeli hangulat. A Regedi képzőművészeti egyesület 1903. kiállításán megvolta az egylet.

Művészet, 1903. 353.

Az iparművészeti Társulat által polgári lakószoba falának és menyezetének patronnal festett díszére kiírt pályázaton 2-t 200 koronás díjat kapott.

Nagy Lázár

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. 495, 507, 510, 511
729

1915. tav. kiáll. 242
1915-16. téli kiáll. 254, 350
1916. tav. kiáll. 218
1916-17. téli kiáll. 198, 200
1917. tav. kiáll. 109, 110
1917-18. téli kiáll. 305, 391.
1918. tav. kiáll. 159
1918-19. téli kiáll.
1919-20. téli kiáll. 211, 212
1921. tav. kiáll. 292, 413

Szigligeti lelet VI. 86.

Nagy Lázár

festő

Darnay - Muzeum, Állami

Műveszeti lexikon

530. l.

Revai lex

14 k. 182 l.

VI. 58.

0

Ze

Érkezett 1905 jan. 11.

63/1905 sz. (Szegszárd, 1905 jan. 14.)

Wosinszky Mór, orsz. felügyelő javaslata a régészeti falképek kiadása tárgyában. (Felterjesztés. 1905. V. 9. e.i. 21., 782/04, 826/04, 836/04, 944/04)

Rissanen Juho: Baleset 60 (819)

3409 (737).

Nagy Lajos

Művészet 1903 141, 149
- 1904. 209, 417
- 1908. 64
- 1909. 147, 162, 171, 187
  192, 197, 198.
- 1910. 261
- 1911. 214

Nagy Lázár Kézdivásárhely

A Képzőművészeti Társulat kiállításain a következő képeimel vett részt:

1887. őszi kiáll.: Bükkfaerdő, ~~olajf.~~ vízf., 150 ft. — Ölyvjáték, olajf., 500 ft.

1888. őszi kiáll. II. sor.: Kalákások, olajf., 450 ft.

és fenyegető demonstrácziókká alakúlt a szabadelvü nézeteiről ismert Lamarque tábornok temetése 1832 jun. 5-én. Roppant tömeg tódult a gyászkocsi nyomába, mely a holttestet vidékre szállította, izgató beszédek hangzottak szerte s a gyász szine összevegyült a tricolorral. «Éljen a köztársaság! Le Lajos Fülöppel! Le a Bourbonokkal!» kiáltások hangzottak s Exelmans tábornokot a néptömeg inzultálta. Az előnyomuló katonasággal jól szervezett felkelők szálltak szembe, kik kirabolták a fegyveres boltokat s mindenfelé torlaszokat emeltek.

Estére kelve azonban a zavargást sikerült elfojtani, s a fölkelők a Saint-Merry kolostor tájára vonultak vissza. A király a zavarok első hirére elhagyta Neuillyt, s a királyné is követte őt Párisba. 5-ikén este és 6-ikán Lajos Fülöp megszemlélte táborát s végigjárta azon helyeket, hol a harcz a leghevesebb volt. Üdvözlő kiáltások fogadták, s mikor valaki vigyázatra intette, igy felelt: «Jó pánczélom van; öt fiam.» Még egy maroknyi fölkelő azonban tartotta magát; a harcz két napig tartott és sok vitéz köztársaságinak került életébe. Különös, hogy ugyanazon pillanatban, melyben a köztársaság elszánt hivei küzdöttek a Saint-Merry kolostornál, a Vendéeban nehány legitimista védte magát utolsó csepp vérig, hogy ajkán V. Henrik nevével lehelje ki lelkét.

Szitották a radikálisok rendbontó törekvéseit az ujságok is, melyeknek többé nem elégedtek meg szokásos terjesztésével, hanem megkezdték az utczán való árulását. A bíróság lefegyverezve látta magát a sajtószabadság ez ujabb térfoglalása előtt. Rodde, a «Bon Sens» (Józan ész) czimű újság szerkesztője, munkásöltönyben, sipkában maga állt ki a Place de la Bourse-ra, fölingerelve a hatóság tilalmától, és sajátkezűleg kezdte ott nyomtatványait osztogatni, azzal a szilárd eltökéléssel, hogy ha a rendőrség ebben meg kisérli akadályozni, erőszakra erőszakkal felel. «Vigyázzanak, — tette hozzá, — én a törvény alapján állok, és jogom van a francziák bátorságára hivatkozni, jogom van lázadásra bujtani; ez esetben, ha valaha, ez lesz a legszentebb kötelesség.»

Először Lyonban folyt vér a forradalmi izgatások miatt. Mazzinitől és az olasz carbonariktól felbujtva, a lyoni munkások könnyen váltak fogékonyakká a Párisból lerándult Garnier-Pagés és társai izgató forradalmi beszédeire. Ép egy pör foglalkoztatta a közvéleményt, melyet nehány demagog ellen indítottak, s a tárgyalás megnyitásának napja a zavargásoknak is kezdetét jelentette. «Nem kellenek a szuronyok!» kiáltottak a munkások, mikor a katonaságot megérkezni látták. Az elnök a tárgyalást április 9-ére halasztotta; e napon már kora reggel munkáscsoportok vonúltak fel Lyon utczáin s a Saint-Jean tér mind a négy sarkán torlaszok emelését kezdték meg. Lajos Fülöp és miniszterei ellen kifakadásokkal telt proklamácziókkal árasztották el a népet. A katonaság támadott, a nép visszaverte. Öt napon át dúlt a polgárharcz Lyon utczáin s a példát követte Vienne, Châlons, Grenoble, Marseille, Luneville is. A hamis áltatásokkal és koholt hirekkel telt forradalmi proklamácziók mind a köztársaság XLII-ik évéről voltak keltezve. De a mozgalom még sem vezetett eredményre; a rend emberei győztek, s ekkor kitünt, hogy a fölkelők sorai közt a halottak, foglyok és kórházban ápolt sebesülteknek alig volt tizedrésze lyoni munkás, ellenben hat idegen esett egy lyonira.

A lyoni sikertelen fölkelés hire Párisban a szégyen és harag visszhangját keltette. Április 13-án esti 5 órakor itt is kitört a zavargás. Torlaszok emelkedtek hihetetlen gyorsasággal, s a fölkelők több tisztet megöltek. A katonaságot Bugeaud tábornok vezényelte, kit egy éjjeli őrszemle alkalmával Thiers miniszter is elkisért. Egy kis csapat élén haladtak mindenütt a házak mentén, s csak az ablakokban felgyujtott világosságok irányozták lépteiket. Egyszerre egy pinczeablakból felhangzott lövés halálosan megsebezte a miniszterium egy ifjú tisztviselőjét, ki Thiersnek hozott izenetet, egy kapitányt pedig megölt. Tovább mentek, de a sötétben új áldozatokra leselkedett orozva a halál, s az elesetteknek hiába kutatták gyilkosait.

Harag és boszú forrt a katonák szivében. Mihelyt pirkadt a hajnal, új támadást intéztek a fölkelőkre. Egy utczában a katonák hordágyon szállították el megsebesült kapitányukat. Ekkor egy házból, mely előtt elhaladtak, több lövés történt s ezek egyike megölte a kapitányt. A katonák őrült dühvel törték be a kaput, emeletről-emeletre hatoltak, erővel bementek minden szobába s kardra hányták, a kit csak elől-hátúl találtak. E vad mészárlás szerezte meg Bugeaudnak a «transnonain-utczai mészáros» nevet, de egyszersmind véget vetett a további ellenállásnak.

Nem sokára még komolyabb veszély is fenyegette a király életét. Napok óta rebesgették egy, a királyi családot fenyegető merénylet előkészületét s már hét összeesküvést fedeztek föl, mikor 1835 julius 28-ára nagy katonai szemle tüzetett ki. Alig érkezett a király és kisérete a Templetérre, Lajos Fülöp, midőn ép lova nyakára lehajolt, hogy egy kérvényt átvegyen, lövést hallott. Rögtön fölegyenesedett: «Joinville, ez nekem szól, — mondá legközelebb álló fiához, — menjünk! — De már ekkor egész sereg halott és haldokló környezte, köztük Mortier marsall, Lachasse de Vérigny tábornok s számos nő és katona. Az orleansi herczeg megsérült, Broglie herczegnek egy golyó nyakravalójába hatolt, borzadály és a király megmenekülése feletti öröm kiáltásai folytak össze, míg a kanczellári hivatalban, hol a királyné és a herczegnők időztek, iszonyú volt a megdöbbenés. Még nem tudták az áldozatok számát.

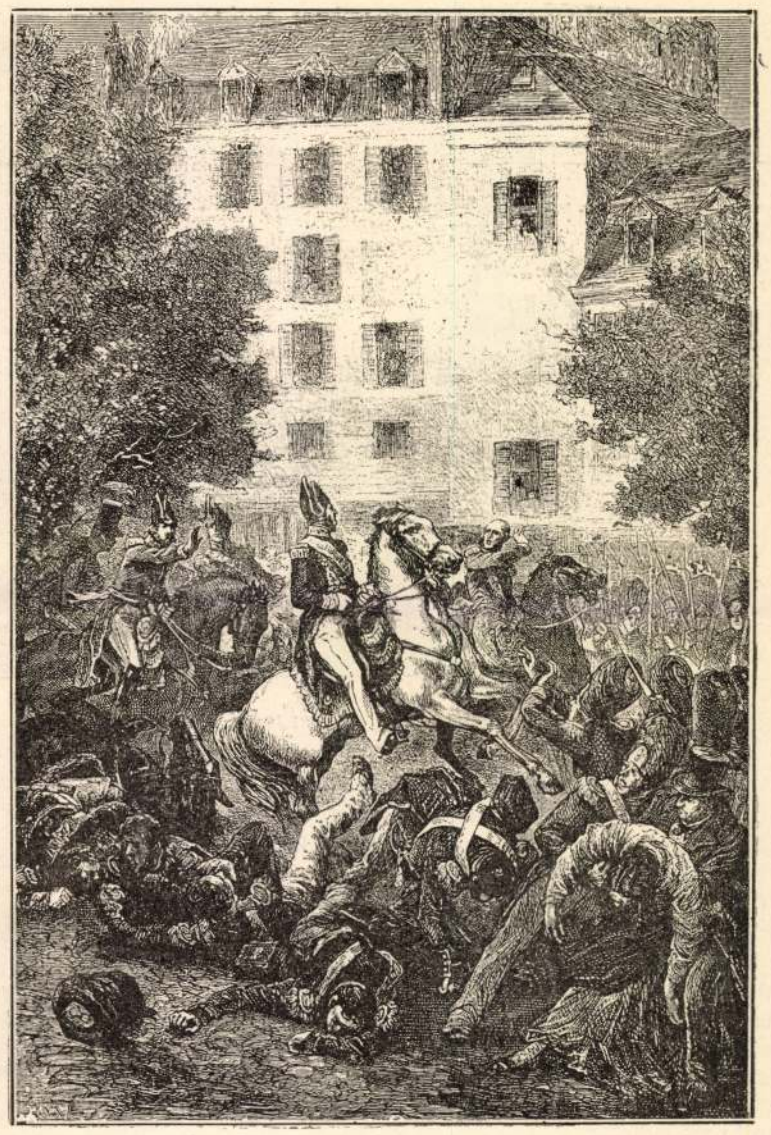

FIESCHI MERÉNYLETE.

Ugyanekkor a Temple boulevard 50-ik számu háza harmadik emeletéről egy ember igyekezett az ablakból ledobott kötélen menekülni, kit a robbanás szintén megsebesített. Könnyen letartóztatták. Elkobozták a pokolgépet is, mely 25 összetett puskacsőből állt, egyszerre sütve el. Szerencsére a szerkezet gyarlósága következtében nem mindenik cső sült el.

Azt is hamar megtudták, hogy a merénylet tettese egy Fieschi nevű, már többször büntetett korzikai, kit három párisi munkás bujtott fel a szörnyű tettre. Mindegyiket letartóztatva, kihallgatva és elitélve, 1836 február 23-án átadták a földi igazságszolgáltatásnak.

De alig szenvedték el büntetésöket, már ujabb merényletet kisérlett meg Lajos Fülöp király élete ellen egy Alibaud nevű ifjú katonaviselt egyén, ki részt vett a juliusi forradalomban is. Utána még hatszor követtek el gyilkossági kisérletet a király és fiai ellen, a nélkül, hogy Lajos Fülöp nyugalmát elvesztette volna, sőt nehéz volt tőle még a halálos itéletek megerősítését is kinyerni.

Uj aggodalmak forrásául szolgált a dinasztiára nézve okt. 30-án Bonaparte Napoleon Lajos herczeg (a későbbi III. Napoleon) megérkezése Strassburgba. Egyedül Vaudrey ezredes s egy ügyének előre megnyert őrnagy segítségével fölkereste a negyedik tüzérezred kaszárnyáját, hol: «Éljen a császár!» kiáltásokkal fogadták. Nem volt ily szerencsés egy másik kaszárnya katonaságával tett kisérletében. A herczeget és hiveit letartóztatták. Azonban a király nem akart tulságos szigort tanusítani a kalandor ifju herczeg iránt, s visszaadta neki szabadságát azon föltétel alatt, hogy Amerikába vitorlázik s lábát sohasem teszi többé franczia földre. Hiveit törvényszék elé állították, de az esküdtek mindegyikét fölmentették. A második császárság története, mely Strassburgnál végződött, Strassburgnál vette kezdetét is.

A Guizot-kormány állását is megrendítette az a törvényjavaslat, melyet a kamarához Lajos Fülöp leánya, az új belga állam királynéja és Nemours herczeg állami javadalmazása érdekében nyujtott be. Ez ügyek legkevésbbé sem voltak népszerűek a franczia törvényhozás előtt. A király magánvagyonát ugyan túlbecsülték, s az se volt egészen igaz, a mit Lajos Fülöp kapzsi pénzvágyáról szerettek emlegetni, de tény, hogy a király, okulva a múlt viszontagságain, aggódott gyermekei jövője felett. E javadalmazás ügye Guizot népszerűségét teljesen aláásta, s át kellett hogy engedje Molénak.

A királyság nimbusza meg volt már törve, s ha ebben még kétkedhetett valaki, úgy teljesen kijózanithatták azok a tárgyalások, melyeket Franczia ország Anglia kormányával I. Napoleon hamvainak hazaszállítása iránt indított meg. Palmerstonnak a diplomácziai úton tett megkeresésre szivélyes szavakban adott válaszát Remusat belügyminiszter bejelentve a kamarának, hozzátette, hogy Napoleon sirja és dicsősége senki mást nem illet, mint hazáját. «Az 1830-iki monarkhia — ugymond — egyedüli és jogos örököse mindazon emlékeknek, melyekre Franczia ország büszke. Ennek a monarkhiának, mely először egyesítette és békítette ki a franczia forradalom minden erejét és minden törekvését, jut az a feladat, hogy habozás nélkül szobrot emeljen nemzeti hősének.»

Csakhogy Napoleonnal együtt a napoleoni eszme is megtért újra Franczia ország szivébe.

A számüzött Lajos Napoleon herczeg, daczára Lajos Fülöp iránti hálája nyilt bevallásának, már hónapok óta nem szünt meg azon munkálni titokban, hogy az éjszaki megyék ezredeinek tisztjeit a maga részére megnyerje. Egyúttal megvásárolta ügyének a «Commerce» czimű lapot. Végre 1840 aug. 6-án egy kis angol gőzös Vimereux-nél, Boulogne mellett ujra Franczia ország partjaira tette Napoleon Lajost, ki e szavakkal ült hajóra nehány hivével a Themzén: «Franczia országba megyünk, ott hatalmas és hű barátokat fogunk találni. Egyetlen nehézség, melyen győzedelmeskednünk kell, Boulognenál vár reánk; ha azt legyőztük, sikerünk biztos. Számos segélycsapat vár és ha úgy támogatnak, a mint igérték, a mily igaz, hogy nap süt felettünk, pár nap alatt Párisban leszünk s a történelem föl fogja jegyezni, hogy egy maroknyi ily vitéz néppel hajtottam végre ezt a nagy és dicső feladatot.»

Három hive várta csak a parton Napoleont, köztük egy ifju tiszt, Aladenise, a 42-dik ezredből. Boulogne volt az első vakmerő kisérlet tárgya. Aladenise hadnagy megelőzte az összeesküvőket s bejelentette az összegyült katonáknak Lajos Fülöp trónvesztését, s hogy Párisba kell menniök a császárság helyreállítására. «Éljen a császár!» kiáltottak a meglepett katonák. De több tiszt ott termett s egyikök, Col-

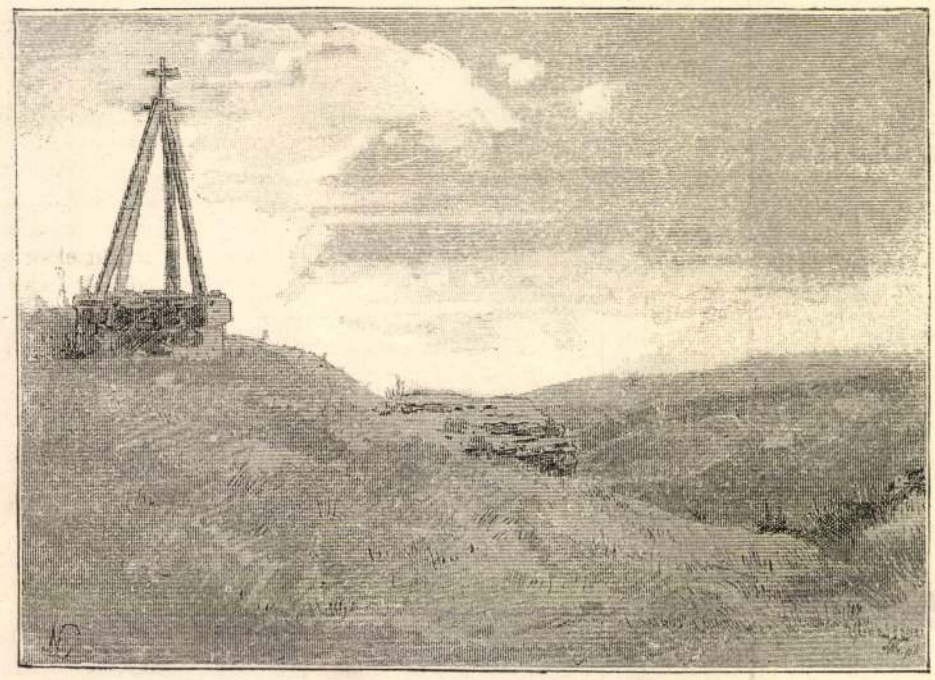

HATÁRJEL A NEMERE TETŐN.

Puygelier, kirántva kardját, az összeesküvők elé állott: «Lajos herczeg ide, Lajos herczeg oda, én ebben összeesküvést látok. Ki kell ürítni a kaszárnyát!» A katonák elősiettek, de ekkor a kifejlett küzdelemben a herczeg kezében tartott pisztolyból egy katonát nyakán ért a golyó. Az e miatt támadt zavarban az összeesküvők elvonúltak, s fellármázva a lakosságot, a fegyvertár felé tartottak. De az elősietŏ nemzetőrség közeledtére futásnak eredve, a készen álló gőzösre vették be magokat. Itt is üldözőbe véve azonban, a kis csapat nem menekülhetett és alig menthette meg életét.

Lajos Fülöp még most sem érezte magát indíttatva Napoleon Lajos ellen szigorúbb rendszabályokhoz nyulni. A herczeg, a párisi törvényszék elé állíttatva, élethossziglani börtönre ítéltetett. Ham erődbe hurczolták, honnan csak hat év mulva menekült, hogy később a sors csodás kedvezéséből egy napon, mint III. Napoleon üljön Francziaország trónjára.

EGYVELEG.

* **A dohányfogyasztás Francziaországban.** Az elmult pénzügyi évben a franczíák 366.539,875 frank 45 centime ára dohányt, szivart, burnótot fogyasztottak el. A dohány- és szivarfogyasztás emelkedett, a burnótfogyasztás ellenben 20%-kal csökkent.

* **A házi szemétnek elégetés útján való értékesítésére** nézve tesznek kisérleteket ez év eleje óta Párisban, követvén e részben London, Brüsszel, Berlin, Hamburg és más nagyvárosok példáját és rendszerét. Az első kisérletek, melyeket a faburkolatgyárban végeztek, azt mutatták, hogy a párisi szemét épen úgy magától éghető, mint a londoni, s ezért január 1-étől mostanig sem volt szükség a kemenczében *egy* kilogrammnyi gyújtó anyagra. A kemenczében uralkodó hőség 3—400 fok közt ingadozik, s a füstje oly ritka és világos, hogy észrevehetőleg nem tisztátalanítja a levegőt, pedig 160 métermázsányi szemetet égetnek el 24 óránként. A megmaradó salak, korom és hamu 14—25 százalékra megy. A hamu olyan jó trágyának, hogy tonnáját (10 métermázsa) körülbelül 7 frankért tudják eladni. A szemét ilyen elégetése tehát nemcsak egészségi, hanem gazdasági tekintetben is hasznos. Csak az a kérdés, hogy ez az eljárás nem lesz-e drágább, mint az eddig szokásos szemétkihordatás, a miért a város köbméterenként 2 frank 20 centimeot fizetett a jelen évig. Igy a múlt 1894. évben 995,000 köbméternyi volt Páris házi szemetje, a melynek elhordatásaért 2.165,000 frankot fizetett a város.

* **A napsugarak erejéről** azt állitják, hogy 30 négyszögláb területre eső sugarak ereje egy lóerővel egyenlő. A lóerő tudvalevőleg minden másodperczben képes egy kilogrammot egy méternyire fölemelni. Az összes napfény ehhez képest óriási, csaknem megmérhetetlen. Ha lehetséges volna a földtől a napig, tehát mintegy 20 millió mérföld magasságban, egy 3600 méter átmérőjű jégoszlopot létesíteni s a nap összes melegét arra irányozni, az óriási oszlop egy másodpercz alatt vizzé lenne, s csak 7 másodpercz volna szükséges, hogy e vízből meg gőzzé alakúljon át.

A MAGYAR BIZOTTSÁG LEJÖVETELE A ZSIROS HAVASRÓL.

* **Községek elnevezése.** Pennsylvaniában van egy «Aitch» nevű község. Ezt a furcsa nevet úgy nyerte, hogy alapítása idején az öt legazdagabb farmer mindenike a maga nevéről akarta az uj községet elnevezni, végén abban állapodtak meg, hogy neveik kezdőbetűiből állitsák össze a nevet. Ezek a nevek voltak: Anderson, Isenberg, Taylor, Crum és Henderson.

* **Rettenetes szárazság** uralkodik Új-Dél-Wales ausztráliai államban. Február óta nem esett eső az egész országban.

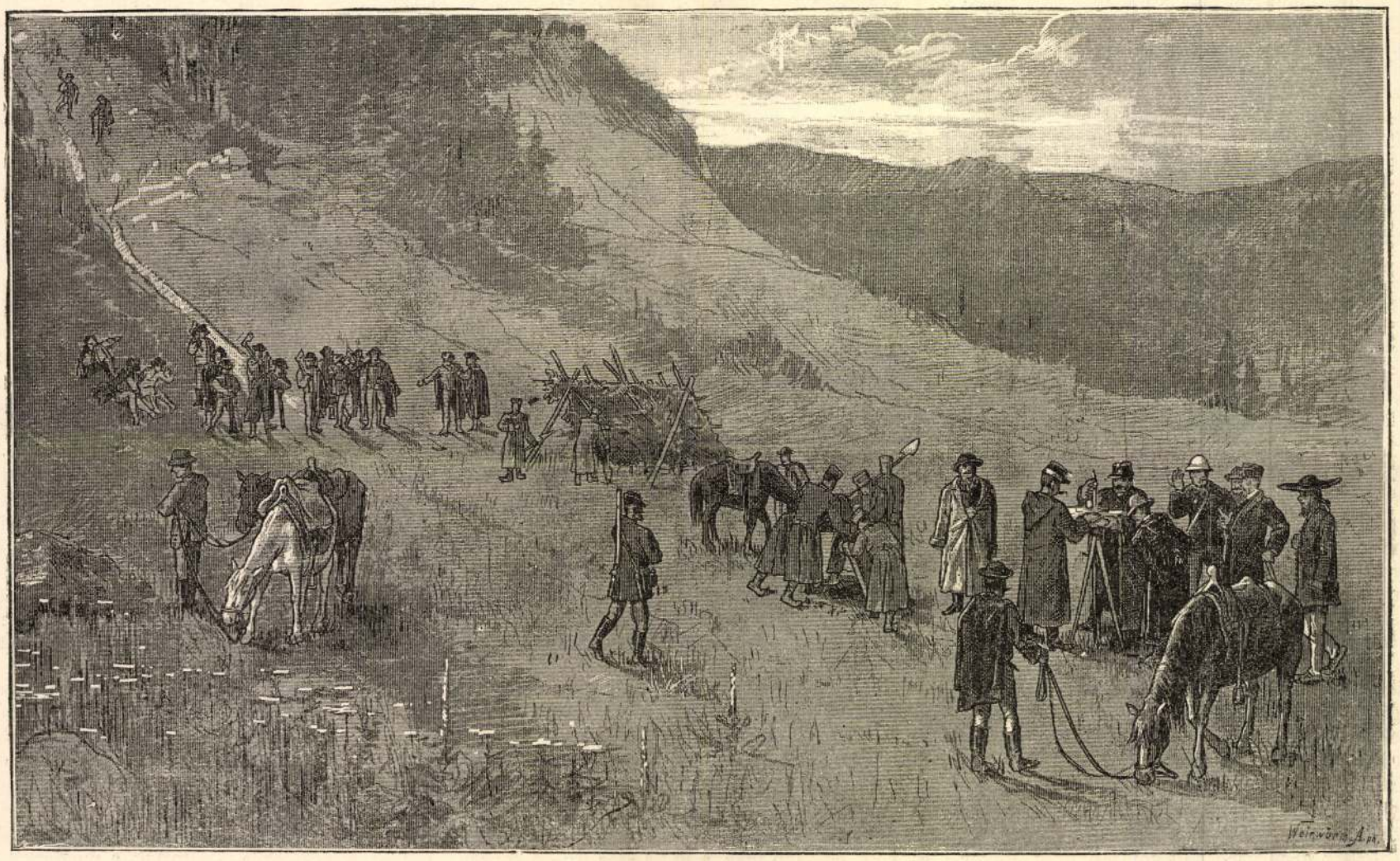

A MAGYAR- ÉS OLÁHORSZÁGI BIZOTTSÁG TALÁLKOZÁSA A NEMERE TÖVÉBEN.

HATÁRIGAZITÁS A SZÉKELY HAVASOKON. — Nagy Lázár rajzai.

MEGHÍVÓ.

NAGY LÁZÁR IPARRAJZISKOLAI TANÁR, FESTŐMŰVÉSZ A »KELENFÖLDI KASZINÓ« HELYISÉGÉBEN /I, FEHÉRVÁRI-ÚT 52, I. EMELET/ KOLLEKTIV KÉPKIÁLLÍTÁST RENDEZ, MELYNEK MEGTEKINTÉSÉRE TISZTELETTEL MEGHÍVJUK. — AZ ESETLEG MEGVÁSÁROLT FESTMÉNYEK VÉTELÁRÁNAK 10%-A A KELENFÖLDI NÉPSEGÍTŐ SZÖVETSÉG CÉLJÁRA LESZ FORDÍTVA. A KIÁLLÍTÁS MÁJUS 14-TŐL JÚNIUS 15-IG TART. 1916

Magyar ízlésű Tervek és Tárgyak.

A HÁBORÚ TARTAMÁRA ALAKULT SZÖVETSÉG KELENFÖLDI NÉPSEGÍTŐ

E meghívó belépőjegyül szolgál naponkint délelőtt 10 órától délután 6 óráig.

„ÉLET" IRODALMI ÉS NYOMDA R. T.

TÁRGYMUTATÓ

ELSŐ TEREM

Sashegy vadrózsákkal
Szivárvány a Balatonon
Cziveráriák
Meggyet evő gyermek
Székely ház udvara Szovátán
Szovátai Medve-tó
Tanulmányfej
Tanulmányfej
Gödöllői erdőrész szarvassal
Badacsonyi hegy
Makai Zsiga nyaralója Szovátán
Buzaföld
Mályvák
Tanulmányfej
Szovátai utczarész
Balaton Révfülöpön
Balaton a fonyódi heggyel
Gömöri táj
Éjjeli hangulat

MÁSODIK TEREM

Erdei lak Szovátán
Szovátai főút
Amorett almafa virágok között
Szalmakazal libákkal
Napsütéses erdő
Marospartja
Cseresnyés alezredes a kárpáti harcokban
Udvar
Virágok
Alkonyat

Nagy Lázár

Jestő

festette [a nyiregyházi kereskedelmi és gyaldkamara palotájának freskőrit.

IROD.

[ ] vas 2 p 1896.
834 – 835 l.
Kepekkel

1041

Nagy László.

U. 780.

781

782

Nagy Lázár

ipar rajziskola i tanár
és festő

rvod

Vas. vap 1895. 138 l.

Kappel a 141 lapon

Nagy Lázár

Muszt. Vas Typ

1893 [illegible]

Nagy Lazár

ind
Z

Kacziány Ödön. A mü-
vészek Tokainak. Vasty
1894. 59. l. képpel

Nagy Lázár

igen ügyes tollrajzoli
a Nemzeti mur szolgála-
mod tabán?

Vas Lap 1885. 517.

Nagy László
festő

László

Művészet
1958. 64 l.

Nagy Lazár

Mustachiol a Vasilyp

1885 erfolg.

Nagy Lázár

trod

Dedek Crescens. A Kart-
hauziak Magyarorszá-
gon.

Telegdy L. és Nagy
Lázár erdeti rapaival.
Bpest 1889.

okv felh

Nagy Lázár

illustrácinok a

Szüveis Ipar c.

Fogorvat

reisere

Nagy Lázár

festő

vrod

M. Szemvezet

1902. 173

Magy Lazár

wod

Czakó 66 l.

Nagy Lajos

festő

Inod

z

Kkol

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírás

Nagy Lázár

1888. Bpest.

1. Kalákások (?) Olajf. 450 frt

Őszi Kiállítás II. 1888.

1889. Budapest.

(392) Galambúgos (sic!) kapú. Vízf. 25 frt.

Téli Kiállítás 1889/90

1891. Budapest.

(84) Füzes. Olajf. 200 frt.

(125) Gyermek arckép. Olajf. Magánt.

(442) Tavaszi kép. Vízf. 80 f.

(454) A Tornóczyak kastélyának romjai K. Szt. Léleken. Vízf. 80 f.

(463) Udvar fűzfákkal. Vízf 120 f.

(464) Virágcsendélet. Vízf. 100 f

Téli Kiállítás 1891/92

1892. Budapest.

(155) ~~Nag~~ Medve táncoltató. Olajf. 500 frt.

Téli Kiállítás 1892/93

Kölber Dezső

festő

190..... évi ..... oszt. sz.

II.

Nagy Lázár

Azonz. mintarajz iskola novembére 1880 a figurális rajzból másodrendű erűst és mét nyert.

A jövő művész nemzedéke. Képzőművészeti szle, 1880. 106 l.

azon bevételeknek és kiadásoknak, melyek a ..... pénzügyi kerülethez tartozó adóhivataloknál, az alapítványi alapok javára, illetőleg terhére, 190..... évi ..... hóban előfordultak.

Folyó szám	Az alap megnevezése	pe
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		

A bizottság, mely ezen hajót megvizsgálta, y elismerését fejezte ki annak ép oly ügyes, t pontos működése felett s dicséretekkel mozta el a feltalálót.

Hogy aztán majd a gyakorlatban hogy válik z a kis hajó, az még a jövő titka. Ha azon- jól beválik, akkor bizonyos, hogy igen fon- szerepe lesz a hadászatban, de a tudomá- s buvárlatok terén is.

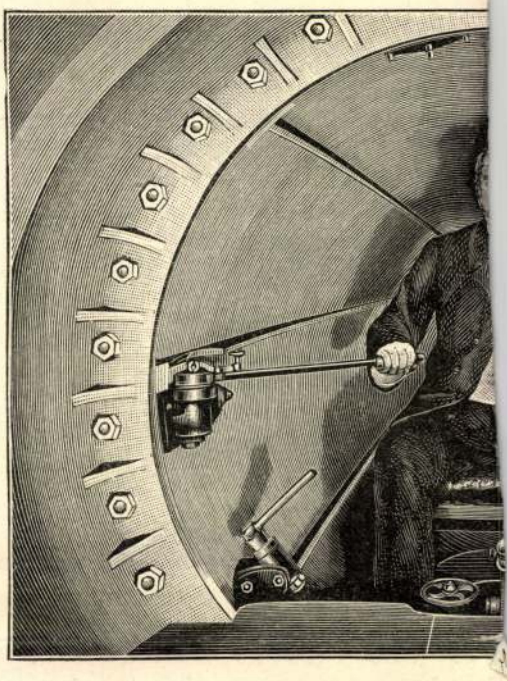

A GOUBET VÍZ ALATT J

ságot nyujt a képnek, derültséget a nehéz munka mellé. Gyalupad, fuvó, az ipar egyéb jelvényei gazdagitják a csoportozatot, melyet kiegészit a felhők közt két amorette alak, kik egy hordó abroncsolásával vannak elfoglalva, s pajkosan, könnyen végzik a munkát.

A középső kép, szintén felhős levegőben kultura allegóriája. A kulturát személyesít szép szárnyas alak magas trónon ül, jobbjába szövétnekkel, balját fölemelve, mintegy biztató és áldón. Lábánál, a trón lépcsőjén női alak, mint hódolatul a bőség szaruját nyujtja a ku turának. Annak a kifejezése ez, hogy ma már jóllétet csak a művelődés, a kultura utján b juk elérni. Itt is amorettek csatlakoznak a cs portba, a mint koszorúval szállnak.

A harmadik kép, a terem felső részén mennyezetén, a kereskedelem szimbolikus ké a mithologia Merkurjával, ki egy hajó orm ül. Gondolkozik és számit, mialatt pihen. Sze tetreméltó körülte a négy amorette, a mint s gölődve hozzák a csomagokat és málhákat hajóra. Egy pedig viszi a portékát a távolba.

Nagy Lázárnak, ki régebben foglal helyet jónevű művészek közt, első nagyobb művei ez s a rábizott feladatot erőteljesen és tetszetőse végezte.

Nagy Lázár

Úrad

Dalmübarátok

33,47,185 l.

BUDAPEST
1939 OKT. 5 15

Nagy Lázár

tervezte az
alábbi zászlót

Vas. Ujs 1902.
721. l

(Az amerikai magyarok zászlója, Eggel.)

Kereskedelem.

hatalmas csoportja 71 millió 400,000 frttal. Ezek közül a szesz, vagyis pálinka maga 41 milliót szolgáltat, — jóval többet, mint az egész földadó. Ebben a negyvenegy millióban nem csupán a szeszgyárak által, hanem az italmérés után fizetett adózások is bele vannak foglalva, mert valóságban ezek is a szeszfogyasztást terhelik. A fogyasztási adók közt a szesz után nagyságban mindjárt a czukor következik 8 millió forinttal. A sör és a bor majdnem egyenlő jövedelmet szolgáltat az államnak, amaz 7 millió százezer, emez 7 és fél millió forintot. Azután következik a petroleum ötödfél millióval, a hús 3 millió 300,000 frttal.

Balról harmadik egy 36 milliós főgyökér, mely *bélyeg-* és az *illetékekké*, mint mellékgyökerekké ágazik szét, beleértve ez utóbbiakba a kincstári díjakat is. A bélyeg és illeték együtt véve, mint látjuk, szintén többet hajt az állam pénztárába a földadónál. Ugyancsak érzi is ezt a pörlekedő s ingatlanokat vásárló közönség, nemkülönben azok, a kik örökséghez jutnak.

Most következik egy negyedik főgyökér, mely még a fogyasztási adóknál is hatalmasabb, a *jövedékek*, melyekhez a dohány, a só és a lottó tartozik. Tulajdonképen ezek is fogyasztási adók, csak a beszedési formájuk más, mint a szorosabb értelemben vett fogyasztási adóké. A dohányból az állam 53 és fél milliót vesz be, tehát évenként akkora összeget füstölünk el, melyből összes föld- és házadónk kikerülne s még maradna is vagy 8 millió forint. Meg kell azonban jegyezni, hogy az az 53½ millió forint az államra nézve nem tiszta jövedelem, mert az eladott dohánygyártmányok előállítása és forgalomba hozatala a kincstárnak valamivel több, mint 24 milliójába kerül. A tiszta jövedelem a dohányból csak 29 millió forint, de ez is elég nagy összeg. Hasonló az eset a sónál, melynek nyers jövedelme közel jár a 16 millióhoz, de viszont a só bányászása és szállítása az államnak magának 2½ millió forintjába kerül. A jövedékek sorába került a lottó is az ő harmadfél millió jövedelmével, melyből azonban másfél millió forintot a nyeremények és a kezelés emésztenek fel, úgy hogy tiszta jövedelem csak egy kerek millió marad. A lottó tulajdonképen egy az állam magas erkölcsi czéljaival össze nem férő jövedelmi ág. Leghelyesebben a tudatlanság és szegénység megadóztatásának lehetne nevezni. Meg is szüntette volna már a magyar kormány, de attól tart, hogy akkor a magyarországi közönség az osztrák lotterián játszik. Az osztrákok pedig ragaszkodnak a lotteriához, mely náluk 5 millió forint körül jövedelmez.

Most következik — tovább jobbra — a legnagyobb jövedelmi csoport majdnem 150 millió

Közművelődés.

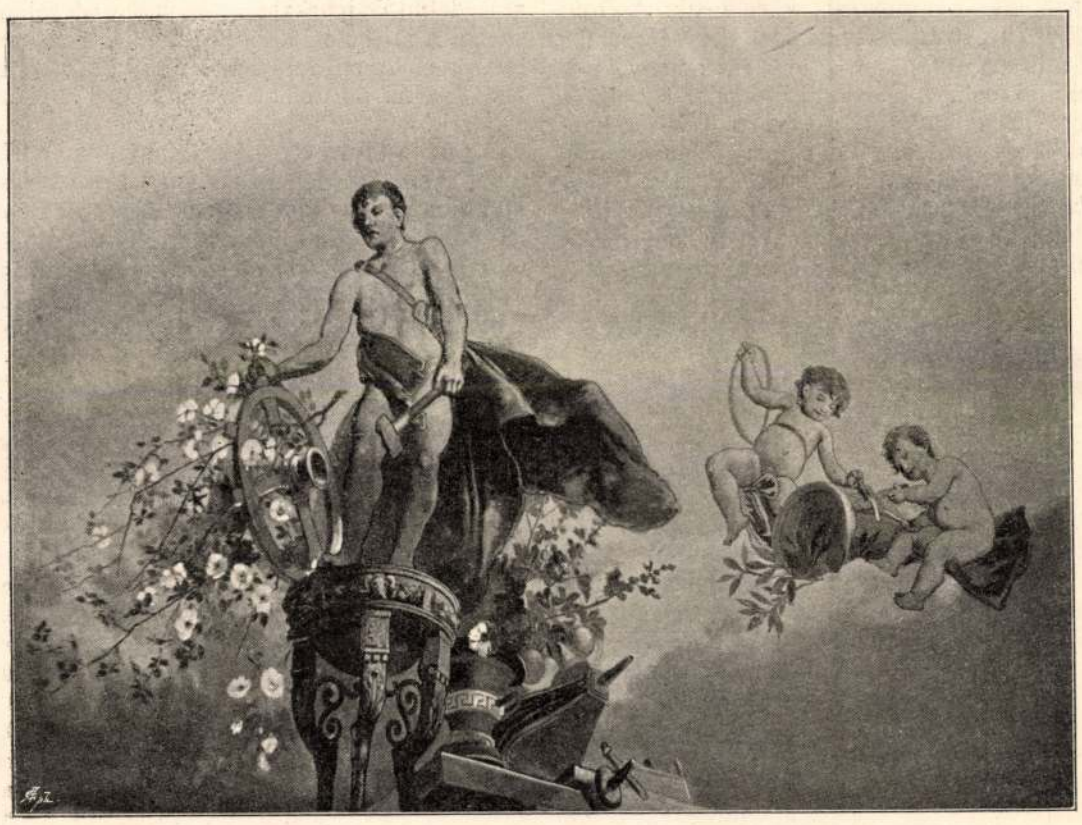

Ipar.

MENNYEZETI FESTMÉNYEK A MISKOLCZI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA DÍSZTERMÉBEN NAGY LÁZÁRTÓL.

jövedelemmel, az *államvagyon* jövedelme. Ez maga majdnem annyit hoz, mint az egyenes és fogyasztási adók együttvéve. E jövedelemnek oroszlán-részét hatalmas államvasuthálózatunk s az ezzel kapcsolatos két nagyszerű gyártelep szolgáltatja. Az a 111 millió forint, a mit ezek jövedelmeznek, természetesen szinte nem tiszta jövedelem, mert levonandók belőle az üzemi költségek majdnem 72 milliónyi összegben. De így is maradt mintegy 40 millió forint tiszta jövedelem, mely a vasutakba fektetett 940 millió és a gyártelepekbe fektetett 18 millió forintnak több mint 4 perczentes kamatját fedezi.

Az államvasutaktól jobbra találunk két kisebb gyökeret. Az egyikben a budapesti *államnyomda* s az itteni, most már *három állami Dunahid* jövedelmét foglaltuk egybe kereken 1 millió forinttal. Azután következik a *ménesbirtokok* jövedelme 4½ millió forinttal, mely természetesen nem tiszta jövedelem, de sőt a kiadások közt ugyane czímen 5½ millió forint kiadással találkozunk, mely összegben a ménesbirtokok összes kezelési költségein kivül a házilag kezelt gödöllői uradalom költségei is benne foglaltatnak. Az 50,000 holdnyi ménesbirtokok jövedelmén kivül tehát az állam mintegy kerek milliót áldoz a lótenyésztés emelésére.

Tovább jobbra van egy erős gyökér, mely a *posta és távíró* 19 milliónyi jövedelmét mutatja. Ezzel szembe kell állitani fent a jobboldali ágak közt található 15.100,000 frtnyi kiadást. A kereskedelmi miniszteriumnak 2½ millióval

bevételei több rendbeli forrásból ...ak. Ebben vannak összefoglalva az ...észeti hivataloknál, a budapesti állami ...zaknál, a statisztikai és szabadalmi hiva- ...stb. befolyó állami jövedelmek. A földmi- ...i miniszterium 3.600,000 frt bevételeinek ...agyobb tétele a *selyemtenyésztésből*, név- ...erint a gubók eladásából befolyó harmadfél ...illió forint, melynek megfelelő tétel felel meg a kiadások között.

Az államadósságok közül több, névszerint a 30 milliós sorsolási, a Tisza-szegedi és vaskapui kölcsönök alapszerüleg kezeltetnek. Ezen alapszerü bevételeket képviseli az utolsó előtti harmadik gyökérben feltüntetett 4.300,000 frt.

A *közigazgatási bevételek* csoportjában a legkülönbözőbb bevételek vannak összefoglalva, minők például az állami tanintézetek tandíjai. Messze vezetne, ha mindezeket itt részletezni akarnók.

Végül az átmeneti bevételekre nézve megjegyezzük, hogy ezeknek zömét tulajdonkép valódi jövedelemnek nevezni nem lehet, mert részint az ingatlan államvagyon egy részének eladásából, részint visszafizetett állami előlegekből, részint egyes építkezésekre felvett külön kisebb kölcsönökből származik. Vannak azonban ezen átmeneti bevételek közt is egyes valódi jövedelmet képező kisebb tételek.

Most már fordítsuk tekintetünket a fa koronájára s lássuk, mire fordítja az állam azt a *475 millió forintot*, melyet neki az ő gyökerei, a jövedelmek szolgáltatnak.

Itt is balról kezdjük szemlénket. Az első ág, mely szemünkbe ötlik, a királyi udvartartás 4.700.000 forinttal. Ebben a kabinetiroda költsége is benne foglaltatik. Mint látjuk, a királyi udvar szükségleteinek és méltó fényének fedezése állami bevételeinknek majdnem pontosan *egy* perczentjét veszi igénybe.

A királyi udvar után mindjárt az *országgyülés* következik 1.800,000 frt tekintélyes költséggel.

A harmadik ágat képezik a *nyugdíjak*, — melyekben a katonai nyugdíjak nincsenek befoglalva, — kereken 8.400,000 forinttal.

Most következik egy hatalmas ág, a *közös véderő*, 31 millió forinttal, ennek mintegy mellékágaként a külügy tűnik fel 4 millió forint kiadással. A valóságban Magyarország a fent kitett 31 milliónál nagyobb összeggel járul a közös véderő költségeihez, mert a vámjövedékből Magyarországot illető 17 millió forint is erre fordíttatik. A közös költségek megállapításánál ugyanis a delegácziók a vámjövedékből származó s az egész monarkhia területére nézve 55 millió forintot túlhaladó közös jövedelmet a közös kiadásokból előzetesen leütik s csak a fenmaradó részt osztják fel a kvóta szerint 68.6 : 31.4 arányban Ausztria és Magyarország között. Ez az oka annak, hogy a magyar állam bevételei közt a vámjövedék nem is szerepel, pedig ebből 17 millió forint esett — az utolsó zárszámadás szerint — Magyarországra. Viszont a közösügyi kiadások összesen, rendest és rendkivülit összeszámítva, nem egészen 35 millióval szerepelnek állami kiadásaink közt, holott a vámbevétel is egészen erre fordíttatván, azok tulajdonképen 52 millióval terhelik a magyar államkincstárt.

Mindjárt a közös véderő mellett jobbra látható a *magyar honvédséget* képviselő ág 17 millió forinttal. Ez már egészen a saját költségvetésünkben szerepel.

A következő főág még a védelmi költségek ágánál is sokkal vastagabb, mert az *államadósságokat* foglalja magában 143.200,000 forint kiadással. Ez is három ágra oszlik: az egyik 30 milliós az államadóssági járulék, melyet 1867-ben elvállaltunk; a másik ág Magyarország szoros értelemben vett államadósságainak évi kamatja és törlesztése 98.700,000 frt. összegben. Ez az adósságcsoport magában foglalja a főbb tehermentesítési és újabban a regalemegváltásból keletkezett államadósságot, valamint annak a 958½ milliónak legnagyobb részét, a mibe államvasutaink és gépgyáraink kerültek, végül többi 1867 óta eszközölt állami beruházásaink költségeit, valamint a rosz pénzügyi helyzet éveiben a hiány fedezésére felvett összegeket. Az adósságok harmadik ágát az államosított vasutakkal átvett adósságok képezik 14.200,000 forinttal.

Most következnek a beligazgatási kiadások. Először is *Horvátországé* 8.400.000 forinttal. Azután *Magyarország* szoros értelemben vett *politikai kormányzásának költségei*, melyhez a miniszterelnökség, a belügyminiszterium s az ő felsége oldala melletti miniszterium költségeit csoportosítottuk össze. Ebben a csoportban benfoglaltatnak a megyék költségei is és az ország közegészségügyére és közbiztonságára s egyéb szorosan közigazgatási feladataira fordított kiadások.

A következő főág a *pénzügyminiszterium* kiadásait képviseli, melyek 79.200.000 forintot tesznek ki. E főág ismét öt ágra szakad. Az első ág a szoros értelemben vett pénzügyi igazgatás 21 millió forint kiadással. A többi négy mellékág a pénzverés, a jövedékek, a pénzügyminiszterium által kezelt államvagyon kezelési kiadásait, végül e miniszterium átmeneti kiadásait és beruházásait tünteti fel.

Most következik állami kiadásaink egyik legjelentékenyebb ága, a magyar állami vagyon legértékesebb s közgazdasági tekintetben legfontosabb részének, hatalmas *államvasutháló-zatunknak* kiadásai, melyek 77.300.000 frttal vannak előirányozva. A két nevezetes állami gyártelep üzemi kiadásai e főágnak mintegy mellékágait képezik. A magyar államvasutakról s a gépgyárakról a bevételeknél a legszükségesebb tudnivalókat megjegyeztük.

Az államvasutak után jobbra az állami kiadásoknak még tiz csoportja következik. A *posta és táviró* 15.100.000 forint kiadásaival szembe kell állitani ugyanezen állami intézményeknek 19 millió forintot képviselő jövedelmét (l. alant jobbról számítva a 6-ik gyökeret). Tehát a postából és táviróból az államnak majdnem 4 millió forint tiszta haszna van. A többi ágak közül a *kereskedelmi* czélok czím alatt összefoglalt 7.4 millióra megjegyezzük, hogy ebben a keresdelmi miniszterium mindazon kiadásai foglaltatnak, melyek nem a közutakra, a posta- és táviróra és az államvasutakra s gépgyárakra fordíttatnak. A *selyemtenyésztésre* fordított 2½ milliónyi kiadásra azt jegyezzük meg, hogy ez csupán átfutó jellegű, mert hasonló összegű bevétel felel meg neki, mely benne rejlik a földmivelési miniszteriumnak ?.600.000 frttal feltüntetett bevételeiben. A *földmivelési czélok* alatt a földmivelési miniszterium kiadásai vannak feltüntetve a külön felemlített állami erdők, az e miniszterium által kezelt ménesbirtokok és méntelepek, a selyemtenyésztési és a vizi munkálatokra fordított kiadások nélkül.

Az utolsó két ág jobbra a *vallás- és közoktatásügy*, valamint az *igazságszolgáltatás* kiadásait tünteti fel.

Mint az olvasó látja, úgy a bevételek, mint a kiadások kerek számban 475 millióval vannak előirányozva. A költségvetési előirányzat maga némi felesleget — 87,000 frtot — mutat fel, mely ekkora költségvetésnél számba nem jöhet. A valóságban a bevételek előreláthatólag nagyobbak lesznek, mint a hogy az előirányzatban feltüntetve vannak. Hisz már 1894-ben a zárszámadás szerint 485 millióra rugtak Magyarország állami jövedelmei, melyekhez még a vámjövedékből Magyarországra eső 17 milliót is hozzá kell számítani. Ez utóbbival együtt tehát Magyarország állami jövedelmei már eddig is túlhaladták az 500 milliót s valószinű, hogy 1897-ben is túl fogják haladni ezt az összeget. Volt idő, mikor a valóságos bevételek az előirányzat mögött szoktak maradni. De már évek óta az ellenkező következik be. A szigorú előirányzás az oka, hogy a magyar államkincstár többnyire 30 milliót is meghaladó bevételi többlet felett rendelkezik. Megjegyzendő azonban, nehogy ezt a körülményt a kvóta megállapításánál hátrányunkra kihasználhassák, hogy az osztrákoknál hasonló jelenséggel találkozunk. Maga az osztrák költségvetési bizottság az 1897-re 33 millióra számította ki azt a «jövedelmi tartalékot», melyre az osztrák pénzügyminiszter 1897-ben számíthat.

A MISKOLCZI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA PALOTÁJA.

A MISKOLCZI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA PALOTÁJA.

Miskolcz város emelkedése, kereskedelmének, iparának folytonos gyarapodása az önállóság hathatós kifejezését is megtalálta az ottani kereskedelmi és iparkamara palotájának fölépitésében. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara hatásköre három megyére terjed ki, s most már hivatásának megfelelő középületben székel és folytatja működését.

A palota ünnepélyes fölavatása nov. 29-ikén ment végbe. Megjelent b. Dániel Ernő kereskedelmi miniszter Vörös László államtitkárral, a miniszterium több tisztviselőjével. Borsodmegye, Miskolcz városa, a szomszédos hatóságok, az összes hazai kamarák képviseltették magokat.

Borsodmegye székhelyének egyik legkiválóbb és jóhatású középülete a palota, mely Könyöki és Tamás fővárosi épitészek terve szerint készült. A kamara áldozatkészségét a kormány is támogatta. A diszterem, hol a megnyitó ünnepélyen Radványi István elnök, b. Dániel miniszter beszédei hangzottak a többi ünnepi szónoklattal együtt, művészi ékitéssel is el van látva. Mennyezetére Nagy Lázár, budapesti festő tanár az ipar, kereskedelem és kultura jelképes csoportjait festette, három külön képen, az életnagyságnál nagyobb alakokkal. Ezek igen emelik a szép helyiség által keltett hatást, s festészetünknek is figyelemreméltó művei.

Az ipart erőteljes fiatal férfi képviseli, ki egy háromlábú állványon foglalt helyet. A bőrkötényes alak, egyik kezében kalapácscsal, másik kezét egy vaskereken nyugtatva, fáradt mozdulatban látszik. Most végezte munkáját, most tette meg az utolsó kalapácsütést. De ő maga izmos és a kereket körülvevő vadrózsa vidám-

KARÁCSONY ITT ÉS OTT.

(Karácsony Francziaországban. Angliában, Svédországban. Karácsonyi időjóslat. Az ajándékozások eredete. A jászol. Karácsonyi babonák és népszokások.)

Az emberiség legnagyobb és legszebb ünnepe, a karácsony, mindenütt megtalálható, a föld bármelyik zugában keressük föl; egyként otthon van derüs örömeivel az északsark fagyos lakóinál és a tropikus égövek tarka világában. Csak az ünneplés módja különbözik, maga az ünnep mindenütt ugyanaz, a hit és szeretet ünnepe, mely a mennyország perczeit lopja le a szivekbe s a családi boldogság melegét sugároztatja fel bennök.

Mégis a karácsonyt, mint kiválóan családi ünnepet tekintve, sehol sem látjuk oly becsben, mint a németeknél. Magának a karácsonynak, mint egyházi ünnepnek hagyományai, a jelvies szokások és babonák, a mesebeli alakok, mind kiválóan germán eredetüek, ez az a közös forrás, melyből minden nemzet meritett a maga külön karácsonyához. De minő különbség a részletekben! Európa egyik szélétől a másikig minden nép karácsonyában vannak oly vonások, melyek semmiben sem hasonlitanak egymáshoz s egészen más-más kinyomatot adnak a szent karácsony ünneplésének.

Francziaországban például a karácsony alig mondható a család ünnepének. Csak két szokás él itt, a mely a karácsonyi ajándékozásokkal van kapcsolatban, a Mikulás, fehér szakállával s a kandallóba helyezett gyermekczipők, melyekbe karácsony éjjelén a Petit Noel a kéményen át teszi be ajándékait. Főleg a vidéken egy-egy áldozatkész polgár szokott Mikulásnak öltözni, a ki ugy jár házról-házra, megkopogtatva az ablakokat, tudakozódva, hogy jók voltak-e a gyermekek, s ha igen, czukrokat oszt ki nekik vállára tett zsákjából. E szokás eredete Miklós, myrai püspökre vezethető vissza, a középkorkorban, a kinek szenvedélye volt oly szerető párokat, kiket a pénzkérdés gátolt meg az összekelésben, a hiányzó hozomány ajándékozása által egymáshoz segiteni.

Emellett Francziaországban nincs is a karácsonyi ajándékozásra egységes naptári idő szabva, mert mig például az ország északi részén decz. 6-ikán teszik ki a gyermekek czipőiket az «enfant Jesus» ajándékainak, addig délen csaknem kizárólag decz. 24-ike szolgál erre a czélra. Néha a felnőttek is megajándékozzák egymást, de azok is inkább január 1-én. A karácsony-estét ellenben evés-ivással töltik és tánczczal, mely nem ritkán vad tobzódássá fajul. Párisban az ugynevezett «réveillon» már egészen farsangi jelleggel bír; esznek-isznak, énekelnek, fütyölnek, főleg a latin negyedben, egész éjszakán át, de családi bizalmas körben eltöltött karácsonyünnepről nem lehet szó. Most még az egykor oly pompával rendezett, s különösen a Notre-dame-i templomban zenei előadásokkal s fényes látványosságokkal egybekötött éjféli miséket is eltörölték, úgy kivánta azt az uralkodó egyház-ellenes áramlat.

Mint a hogy a szláv és román népeknél, úgy az angoloknál sem ismeretes a karácsonyfa. De igenis ég a viaszgyertyák helyett e napon egy roppant tuskó a kandallóban. E mellett a templomokat itt is feldiszitik karácsonykor repkénynyel, zöld ágakkal, házban pedig a fagyöngyöt függesztik fel a tetőzetre, s minden leányt, ki alája lép, joga van bármely legénynek megcsókolni, a kit nem csókolnak meg, az az év folyama alatt nem megy férjhez. Csaknem minden angol család elkölti karácsonykor a hagyományos disznófőt, s a hol erre nem telik, ott legalább a sütőknél vesznek egy-egy lepényt disznófő-alakban sütve. Az anglikán egyháznak különben csak egy *christmas-day*-ja van, a skót egyház pedig Krisztus születésnapját egyáltalában nem ünnepli.

Svédországban ellenben minden kunyhóban ott van a karácsonyfa, de a fehér kenyeret majd mindenütt vaddisznó-alakban sütik, vagy legalább annak képével czifrázzák fel. Gyakran vetnek el karácsony-este szalmát is a szobában, melynek aztán különös erőt tulajdonitanak. Megetetik a marhával, hogy a betegségtől megóvják, éjfélkor a fák körül csavarják, vagy a szántóföldre szórják, hogy jó termést hozzon. Még az égetett gyertyákat is elteszik varázsszerül vagy orvosszer gyanánt.

Az időjóslás egy különös német is sokfelé alkalmazzák a karácsonyra. A karácsonytól számitandó tizenkét nap mindenikének időjárása megfelelne a következő hónapokénak. Kezdik karácsony szombatján. A milyen az idő esti hat órától éjfélig, olyan lesz január első negyede, a milyen az idő éjféltől reggeli hat óráig, olyan lesz január második negyede, a milyen reggeltől délig, olyan lesz a harmadik, s a milyen géltől esti hat óráig, olyan lesz az utolsó negyed időjárása januárban.

A mi a karácsonyi ajándékozást illeti, azt hiszszük, alig vonható kétségbe, hogy az a keleti máguszok emlékét példázza, kik lejöttek az ujszülött Jézushoz ajándékaikkal. De hogy mi okból köttetnek föl a karácsonyfára az ajándékok, az bizonyára kevesek előtt lesz ismeretes, és egyike a legérdekesebb müvelődéstörténeti emlékeknek. A jogfejlődés legrégibb korszakában, mikor minden birtokot az illető testén hordott, az ajándékozás is csak oly alakban történhetett, hogy az ajándékot az elfogadó testéhez kötötték, mert ha az ajándék nem volt hozzá köthető tényleg, ugy nem vihette magával nomád kóborlásaira s igy felesleges volt neki. Az ajándékozás eme legősibb formája nyilvánul a tárgyaknak a karácsonyfára kötésében.

De maga az ajándékozás is ismeretes volt már a római saturnaliákban, melyekből a mi karácsonyunk eredetileg kifejlett, sőt ismeretes volt a viaszgyertya is, melynek meggyujtása a karácsonyfán ma a legünnepélyesebb pillanata a karácsonyi örömöknek. S igy sokkal valószinübb ennek a szokásnak is a saturnaliákkal való kapcsolata, mint a zsidó szent-tűz-ünnepből levezetése, a mely a Makkabeusok könyvében van leirva. Ha a viaszgyertyák ajándékozása és meggyujtása pogány felfogás szerint az isteneknek tett áldozat volt, milyen közel fekszik ehhez az a keresztény felfogás, hogy ez maga az élet világosságának jelképe. Ezért igyekszik a köznép a karácsonyfa gyertyáival takarékoskodni, s ezért rakja félre a jövő karácsonyra, vagy dugosgatja az ódon üveges szekrényben. Sokszor a babonás képzetek mintegy ösztönszerülegélnek tovább, a nélkül, hogy öntudatosan domborodnának ki, a legtöbben azt sem tudják, mit miért tesznek, teszik, mivel ugy látták anyáiktól, s a hagyomány ereje nagyobb a haladó fölvilágosultságénál.

A római saturnáliák alkalmával adni szokott ajándékokból Martialis egész sorozatot állitott össze. Köztük vannak a gyermekeket illető tárgyak közt a korbácsok, csengettyük, elefántcsontbetük, s mindenekelőtt a babák (sigillaria), melyek fadarabon agyagból voltak formálva s néha befestve. Maradtak fenn belőlök emlékek, melyeket régi római gyermeksirokban találtak, s melyek közül sok igen hasonlatos nem egy modern bábuhoz. De ez csak cum grano salis értendő. Hol volt akkor a mai játékoknak ezerszeres sokfélesége? Hol voltak a fekete pofáju szilva-kéményseprők, kellemesen füstös szagu, ehető mundérjokban, melyet oly mohó sietséggel szed darabokra egy-egy mosdatlan kezecske, meg az egyszerü ügyetlenségében oly megható bárányka tömpe orrával, lehetetlen lábaival, melyet annyiszor vettünk meleg ágyunkba, hogy meg ne fázzék, vagy az ideges anyáknak réme, a rekedt hangu trombita? Hát a bűvészeti apparatusok egész sora, a tojás, mely vezényszóra változtatja szinét és tünik el, a kiürithetlen boros palaczk, a bűvös képeskönyv, mely komandóra kártyát, irást, virágot, vagy állatot mutat, a varázsvessző, mely 10—12 lábra hajt ki a szájból, a japáni szerelemlánczc, meg az indiai sorsgolyó. A zsebkendő, melybe tyuktojást sanzsiroznak, a kés, melyet kezünkbe szurhatunk, a nélkül, hogy megsértenők magunkat, a kártya, mely a zeneszóra elősétál s több efféle mesés dolog, melyeknek elősorolásához egy encyklopedista feje volna szükséges, a ki még csak ezután fog megszületni.

Különös szokások uralkodnak karácsonykor Velenczében. Ezen az éjszakán szoktak a boszorkányok összegyülni, és ekkor toborzzák össze hiveiket. A kik boszorkányok akarnak lenni, karácsony éjjelén 12 órakor bezárkóznak szobájukba, a tükör elé lépnek s kimondanak három szót, melyet valamely ismerős boszorkánytól hallottak. A mint az ördög ezt meghallja, benyit hozzája, megköti vele a szerződést s kész az uj boszorkány.

Egyéb karácsonyi szokások és hagyományok közt nevezetes a jászol, milyenekkel nálunk is járnak a kóntáló gyerekek az ugynevezett karácsonyi miszteriumok produkálása közben.

A jászol majd minden katholikus népnél feltalálható és állitólag assisi szent Ferencz volt az első, a ki engedélyt nyert a pápától arra, hogy a templomban jászolt állithasson fel a Krisztus születésénél szereplő egyénekkel és állatokkal. Rómában, a Santa Mária Maggiore egyházban ma is minden karácsonkor kiveszik rejtekéből a jászolt és közszemlére állitják — az ugynevezett praesepiumok szertartásánál, melyet különben Nápolyban ülnek meg legfényesebben.

Almák és diók sem lényegtelen és veletlen kellékei a karácsonyi mulatságoknak; e két gyümölcs a természet visszatérő nemző erejét jelképezi. Már a görög-római mythologiában Vénus almát ajándékoz kegyeltjeinek s szokás volt a görögöknél az uj házasoknak is almát ajándékozni egybekelésük előtt való esténé melyet megosztva kellett elfogyasztaniok. Rómában a mátkapárt diókkal ajándékozták meg.

Mi dicsekedhetünk azzal, hogy aránylag nem tartozunk a babonásabb népek közé. De hogy általában a karácsony mily kedvencz tárgya minden nép babonás hitének, arról egy pár példa könnyen számot adhat. Hiszszük, illetőleg hiszik a többek közt: hogy karácsonykor egy keréknek sem szabad mozdulni, sem a szekérben sem a rokkán; hogy nem szabad se mosni, se sütni, se csépelni, hogy a ki karácsonykor fehérnemüt szárit a sövényen, vagy a budapesti mosónők szerint a padláson, az még abban az évben meg fog halni; hogy ekét, boronát nem jó a szabadban hagyni; hogy a mig az óra a tizenkettőt üti a karácsony éjszakáján, addig a kutban és folyóban minden viz borrá változik, bárki merithet belőle csak szót ne ejtsen ki; hogy a barmok megszólalnak az istállóban, hogy karácsonykor született gyermekek szerencsések lesznek életökben; hogy a ki karácsony éjjelen almafa alá áll, az eget látja megnyilni; hogy vacsora után az abroszt az ételmaradékkal együtt a gyümölcsfa alá kell kirázni, akkor jól fognak tenyészni; hogy estétől reggelig jó a tüzet nem hagyni kialudni; hogy minden csebernek szinültig kell lennie vizzel, akkor jó termő év következik; hogy a karácsonyfán nem szabad páratlan számu gyertyának égnie s több efféle.

A szerelmes sziveknek is jó alkalom a karácsony arra, hogy a jövő rejtélyeit fölfedezzék. Igy némely megyéinkben szokása az éjféli misére menő leányoknak fűzfavesszőt vinni magokkal, melyeket bemenetnél a templom ajtajához támasztanak, s a kinek kijövet nem lesz helyén a vesszője, a jövő évben férjhez fogják vinni. Másutt több ismerős legénynek nevét irják fel a lányok papirra s azokat becsavarva kötényeikbe rejtik. Egyet a czédulák közül, miseközben, urfelmutatáskor kihúznak titkon s a kinek nevét tartalmazza, az lesz a lány jövendőbelije. Mézet is szoktak éjféli mise alatt templomba vinni a leányok s azt egy edénykében összekulcsolt kezük közt tartva a pappal észrevétlen megáldatják. A mely legénynek ruháját e mézzel bekenik, az minden bizonynyal bomlani fog az illető leány után.

V—r.

A KIS JÉZUS. Nagy Lázár rajza

Nagy Lázár

Csoportozat az országos kiállítás és a Nemzeti Muzeum régi műkincseiből, tollrajz fentitől repr.

Vas. Ujs. 1885. 517. l.

nyomdai, offset és rotációsfestékek gyára

Friedrich Siehring, Leipzig: Egy- és kétoldalas „Ideal" vonalozógépek gyára

Preusse & Co. A. G. Maschinenfabrik Leipzig: Block- és könyvfűzőgépek drótfűzéssel, cérnafűzőgépek, hajtogatógépek és dobozgyártógépek gyára

Clemens Claus, Thalheim, Erzgebirge, szállít: matricákat stereotypiák részére, továbbá cilinderfelhúzólemezeket rotációs és offsetgépek részére

Kun Mihál

STOLTS GYÖ

BUDAPEST I, VERPELÉTI

POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI SZÁ

Nagy Lajos

Karperec

repr.

Művészi Ipar

III. VIII. tábla

48. Ereklyemuz.

nez. Középütt elválasztott haja oldal
, fülbevalója hosszúkás gyöngy
zt lóg. Fuhája kivágott fehér csipkével van

6 cm.
rczi emlékek muzeumából (107/95.No 154).
-iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

476

Nagy Lázár

rajza
repr.

d.

Müvesi Ipar

II. k. 19. l.

Nagy Lázár

l.

Schoentabaini

6. l.

Porból lettünk, két elbeszélés az ifjuság számára: irta *Földes* Géza. A két elbeszélés: «Az örkői paraszi fiu» és «A koldus árvája,» azt a tanulságot tüntett föl a figyelmet eléggé foglalkozható feldolgozásban, hogy szorgalom és becsület az elhagyott szegény sorsát is előre viszi és boldogulást és megelégedést szerez. A két elbeszélés egyik elterjedt ifjusági lapban «Az Én ujságomban» jelent meg először. Több képet *Nagy* Lázár rajzolt a két történethez. Csinos szines vászon kötésben ára 1 frt s megrendelhető a «Nemzeti Iskola» kiadóhivatalában.

Nagy Lázár

Vas. Ujs. 1894. 6988.

P21

Verbőczi-u 1

(1)

49

42. ábra

Nagy Lázár

Művészi Ipar
1892. 49. p.

Nel campo del muro ad arco di sinistra il maestro dipinse la scena biblica del profeta Elia nel deserto, che riposa all'ombra di un ginepro, mangiando una pagnotta portatagli da un angelo. Il profeta giace sul fianco sinistro, sotto l'albero e morde la pagnotta; per terra, vicino a lui, sta un'altra pagnotta e una brocca d'acqua. Nel mezzo vediamo l'angelo che mostra il monte Horeb, occupando il lato destro del quadro. Sotto l'affresco, sta scritto: AMBULAVIT IN FORTITUDINE CIBI ILLIUS USQUE AD MONTEM DEI (Reg. III). L'epigrafe non spiega la scena dipinta, ma piuttosto il seguito (Reg. III 19—8). La scena giustamente adorna la cappella del Sacramento, perchè secondo San Paolo il pane che l'angelo del Signore portò ad Elia altro non è che il simbolo del Sacramento, con la cui forza è possibile arrivare al cospetto di Dio. La parte relativa del Libro dei Re fa parte infatti della liturgia della santa messa. Fuzzoli trattò con più fortuna la scena fra queste due figure, anzichè l'altra in cui ci presenta tanti attori: in essa non solo la gran folla rese difficile il compito, ma la stessa inclinazione dell'artista non corrispose

dove dipinse la scena principale, ci mostra anche San Paolo che partecipa alla glorificazione del Sacramento. Il tema pittorico della cappella forma dunque un ciclo che dà al Pizzoli, come per il Collegio ungarico il modo di legare insieme, con un'idea dominante, la serie delle pitture murali.

L'affresco dell'abside è una grande composizione a più figure, che nel suo insieme però è riuscita confusa e sovraccarica. L'artista pose la scena in un grande spazio libero, chiuso in fondo da monti ; la parte superiore è buia, nuvolosa, cupa. Tutta la rappresentazione manca di luce. Il tema principale, la caduta della manna, non viene espresso in modo chiaro e vi son messe piuttosto in evidenza figure secondarie di genere. Il soggetto sembra subordinato all'esodo degli ebrei, alla cornice della narrazione, alla cornice storica. Non c'è da meravigliarsi quindi se nelle vecchie e nelle recenti guide locali manchi un'esatta spiegazione del soggetto dell'affresco, che alcune credono rappresenti il passaggio del Mar Rosso.[27] A ciò contribuisce anche il fatto che l'affresco, specialmente nella parte destra, si trova in condizioni assai cattive, e che

Nagy Lázár
festő

irod

Steinhofer
II. 80. l.

Nagy Lázár

pápai festő

l.

Győri kiáll. 1942

Nagy Lázár

mú
kél
eg
so
bit
ne
lég
ko
áp
mi
po
me
sír
kel

mé
me
a
tár
an
len
így
Így
let

l.

Művészi Ipar

III. 88. l.

üzésse vált, melynek csak nehéz szívvel s a kényszerítő szükség hatása alatt hoz áldozatot.

E közben azonban más társadalmi osztály vette föl az elejtett örökséget. A királyi maece-

mindig nyers s mely száz esetben kilencvenkilencszer biztos ismérve annak, hogy az illető piktor még fiatal, most keresi az eredetiségét s nem találva reá elég gyorsan és kényelmesen, kissé forradalmi hajlandóságok hatása alatt vakmerősködik az ecsettel. Hogy szidja az ember ilyenkor a mestereit!.. És az a jellemző, az a mulatságos, hogy ennek a nagy „valóratörekvés"-nek, a lázadó naturalizmusnak alatta, rendesen ott találhatjuk kétségbevonhatlan nyomait a naiv fiatalságnak: a saját túlzásain ellágyuló szentimentálizmust, e különben legegészségesebb érzést, mely boszut áll rajtunk, fiatalokon, festőkön és irókon egyaránt, mióta megtagadtuk. Bessen képén is van annyi e szentimentálizmusból, hogy érdemes volt ennyit szólni róla.

Chaigneau birkái mögött csinos a táj. Itt említem meg, hogy a Salon összes birkái előtt (van elég) következetesen *Pállikra* gondoltam. Már t. i. az ő birkáira. És egyáltalában, évek óta, birkát látva képen, ő reá gondolok. Hogy gyapjazó masinával csinálja-e, vagy szitálja a gyapjut, a tény az, hogy ő »érzi« a birkát, karaktereket, csudálatos birka individualitásokat revelál s azt merném állítani, hogy mi nem méltányoljuk őt érdemének arányában. Talán nem túlzok, azt kockáz-

Nagy Lázár
festő
Lvod
Szendrei János dr.
Magyar díszítmé-
nyek. Bp. 1891.
14. l.

TERRAUUST
[illegible]

BUDAPEST
11 XII. -924
Ta 62 Ta

átalmas tervé megvalósítására a szükséges összö-
öket rendelkezésére bocsátja. A bámulatos szépségü
mlékmű már teljesen elkészült és akik látták, a
egnagyobb elragadtatással nyilatkoznak róla. Az
mlékmű központja egy bejárat, mely egy sírboltba
ezet. A sír fölé mindkét oldalon gyászoló menet
alad és az emlékmű alapzatán egy angyal, amint
gy sírt fölnyit, a föltámadásra emlékeztet. Az élet-
agyságu alakok egyszerüen, úgyszólván nyersen
annak kidolgozva, de tartásuk nemessége és a vo-
alak szépsége a teljes igazságot adja vissza. A
nüvész három éven szakadatlanul dolgozott, míg
nüvét befejezte.

—

— **Művész-családok Angliában.** A mostani angol

Látszólag önnek van igaza, ami nem zárja ki, ho alapjában véve ő neki is némi igazsága legyen. Ha figy lemmel kisérte volna a cikkíró gondolatmenetét, észr vette volna, hogy az illető éppen ezen cikkében perhorres kálta a kritika azon módját, amely csak a jelent ves alapul a megitéléshez s nem a megelőző és következ kort is: »hogy ezáltal a kritikát oly széles alapra helyez amilyenre csak lehet s mennél távolabb tudja fölfedez a mai művészeti alkotás gyökereit, annál valószinüb hogy kritikája helyes.« Tehát korántsem felületesség, valaki már Gainsbourough korában talál oly elemek amelyek a modern angol festészetet karakterizálják. Rusk a multból merítette eszméit s azokat modern formába nemzeties érzéstől áthatottan adta át korának. Az ő eszm körét nem ő maga teremtette, hanem csak képviselte mint ilyen, ezen eszmekör föllépése előtt már egy évsz zaddal kezdődik s halála után egy évszázaddal bizonyá még meglesz. Igen, az ő művei közvetlen befolyást gy koroltak a modern angol művészet alakulására, de ő cs kinyitotta a közönség szemeit, hogy mily módon lehet multat megszakítás nélkül folytatni. A mult volt Gainsbo rough, a jelen Watts, Rosetti, Burne s a prerafaelist egyéb követői. Az olvasót talán a sorrend hiánya téves tette meg s abban igaza van, hogy nem teljes. Az ang művészet, melynek sajátos helyzetét T. Wedmore, »Studies of Englisch Art«-ban már 1876-ban fölismer megkívánta volna a liszta kiegészítését, talán ilyen formába Gainsbourough (1727—1788), Lawrence (1769—183 Etty (1787—1849), Constable (1776—1837), Turn (1775—1851), Bonningtow (1801—1828), Watts (181 Burne-Jones (1833—1898), Rosetti, Crane (1845). Gainsbourough magában véve is képviselője az új irán nak, bár nem teljes mértekben. Chesnau írja róla: »Gai

nek megfelelőleg különösen tág tere nyilik a leghomlokegyenestebb ellenkező nézeteknek) a másik rész pedig a lista összeállításánál a választmányi tagságra való kvalifikációra fekteti a fősúlyt; s nézetünk szerint a hatásköröknek ebből az összazavarásából származnak leginkább azok az ellentétek, melyek választások alkalmával a művészek egyetértését oly sajnálatos és áldatlan módon megzavarják, s olykor messzire kiható surlódások és egyenetlenségek magvait

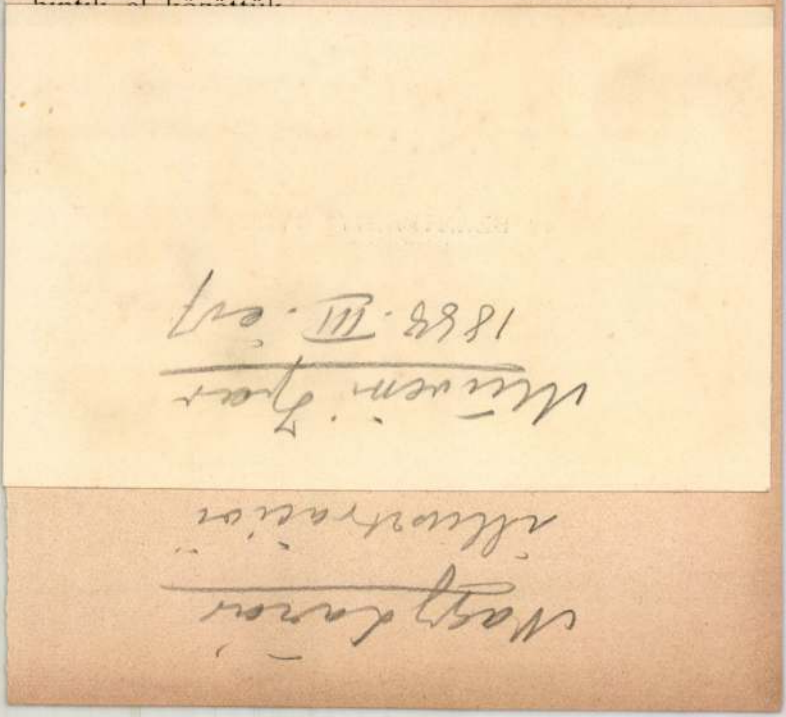

különösen kimondván, hogy a társulati választmánynak a kizárólag művészek által megválasztandó művésztagjaiból alakult szakosztályok »a kiállításokra beküldött művek befogadása és rendezése fölött kizárólag és végérvényesen döntenek.«

Az új alapszabályoknak ezzel a fontos és elvi jelentőségü intézkedésével művészeink a fokozatos fejlődés lépcsőjén haladva, elérték azt, amiért évek óta méltán és joggal küzdöttek, *a művészi ügyekben és különösen a kiállítások ügyében való teljes és független autonomiát* s már most csak az a kérdés, vajjon meglesz-e bennök a kellő komolyság, lelkiismeretesség és higgadtság ahhoz, hogy függetlenségükkel és az alapszabályokban biztosított széleskörü jogaikkal nemcsak a művészek összességének, hanem a közönségnek is megelégedésére, *élni is tudjanak.*

Előre is meg vagyunk róla győződve, hogy *igen.* Igaz ugyan, hogy a most kivívott jogokkal együtt komoly köteles-

Nagy Lázár

Vas. Ujs. 1894. 890.

Vajda Jánoshoz ötven éves jubileuma alkalmából b. Eötvös Loránd vallás- és közoktatásügyi miniszter meleghangú levelet intézett és értesítette őt, hogy az irodalmi és művészi pályán működő egyének istápolására szánt alapok egyikéből a jövő évre ezernyolczszáz forintot utalványozott ki részére. — *Az üdvözlő iratot*, melynek szövegét múlt heti számunkban közöltük, négyszázhuszonheten irták alá, köztük a legkiválóbb politikusok, irók és hirlapirók a nemzeti és népszinház tagjai, a jubiláns számos jó barátja. *Nagy* Lázár festőművész pedig igen csinos rajzot készített az üdvözlő irat boritékára, melyen babérkoszorúval és nefelejtsekkel körülvett toll látható. Az üdvözlő iratot decz. 22-én *Endrődi* Sándor adta át a jubiláló költőnek.

Weinwurm Frigyes, építész, V., Podmaniczky-utca 27. (781, 783, 784, 788.)

Wolf Károly, festő, I., Márvány-utca 40. (181, 425—428, 430.)

Zádor István, festő, VI., Nagymező-utca. 8. (60, 61.)

Zemplényi Tivadar, festő, I., Fehérvári-út 38. (73.)

gr. Zichy István, festő, I., Verpeléti-út 15. (122.)

Zord Arnold, festő, VI., Nagymező-utca 26. (178, 356.)

Zostyák Pál, építész, VIII., Vas-utca 7. (791, 795.)

Ebben a
katalogusban felhasznált klisék

WOLFNER MÓR, BUDAPEST, VIII
HUNYADY-U. 32, TELEFON 55-52

cinkográfiai műintézetében
készültek.

Nagy Lázár

Művészi Ipar

1891. 86. l.

di Grazianopoli.[34] Una rappresentazione simile non era nuova in Bologna. Carlo Cignani, nel 1665, in San Michele in Bosco, aveva dipinto quattro di questi quadri, ornati di cortine. Da lì certamente il Pizzoli prese l'idea, tanto più che aveva già lavorato in San Michele in Bosco. Anche qui, come nell'altra cupola, riempì i capi di volta con delle conchiglie ; queste però sono più grandi e contengono figure simboliche. Ma mentre nell'altra cupola si allude alle virtù di Maria, qui invece vengono personificate le virtù dei certosini. Simboleggia il primo dei loro doveri, la glorificazione di Dio, una bella e giovane donna, che canta, agitando il turibolo ; sulle ginocchia tiene un breviario aperto. Sotto l'iscrizione dice : CANTABIMUS ET PSALLEMUS VIRTUTES TUAS (Psalm. 20). Un'altra giovane donna rappresenta la meditazione monastica che penetra nella sapienza : sta leggendo un libro che tiene appoggiato sul ginocchio destro ; colla sinistra solleva un cuore con ali di colomba ; ai suoi piedi giacciono grandi in-folio : QUASI COLOMBES GEMEMUS (Isa. 59). La figura di donna che regge in mano l'ampia cintura

a felosztási jegyzőkönyv a felügyelő által fölterjesztett másolata alapján intézkedik kiutalványozásról.

97. czikkely.

Ha a tulajdonos az elfoglalás kártérítése helyett a kiásott dolgok egészét vagy részét kívánja és a minisztérium, a felügyelő véleménye alapján kívánalmát teljesíteni hajlandó erről a fentemlített jegyzőkönyvben említés teendő. A jegyzőkönyvben megjelölendők az átadás körül megállapítandó összes feltételek amelyek közül helyet foglalhat említett dol-

(Befejezé

ki a jelölésről gondoskodik.

93. czikkely.

A szakértők a kiásott dolgok becslésénél tekintettel vannak azon árra, amelylyel a dolgok az ország belsejében birnának.

A szakértők véleménye úgy a felügyelőségre mint a tulajdonosra nézve a felső tanácshoz való felebbezés fenntartásával kötelező. A felső tanács megfelelő döntése alapján a minisztérium véglegesen dönt.

94. czikkely.

A dolog értékének megállapítása után a felügyelő fölterjesztést tesz a minisztériumnak a felosztásra vonatkozólag a következő arányban: 3/4 rész az állam és 1/4 rész a telek tulajdonosa részére. A felügyelő megjelöli, hogy fentemlített felosztás az áron eszközlendő vagy a dolgokon, vagy részben az áron és részben a dolgokon. Amidőn a dolgok felosztása nyilvánítatott czélszerűnek, de ez anya-

[1] Lásd a 15. §. szövegét a 86. czikkelyre vonatkozó jegyzetben.

[2] Corte d'appello.

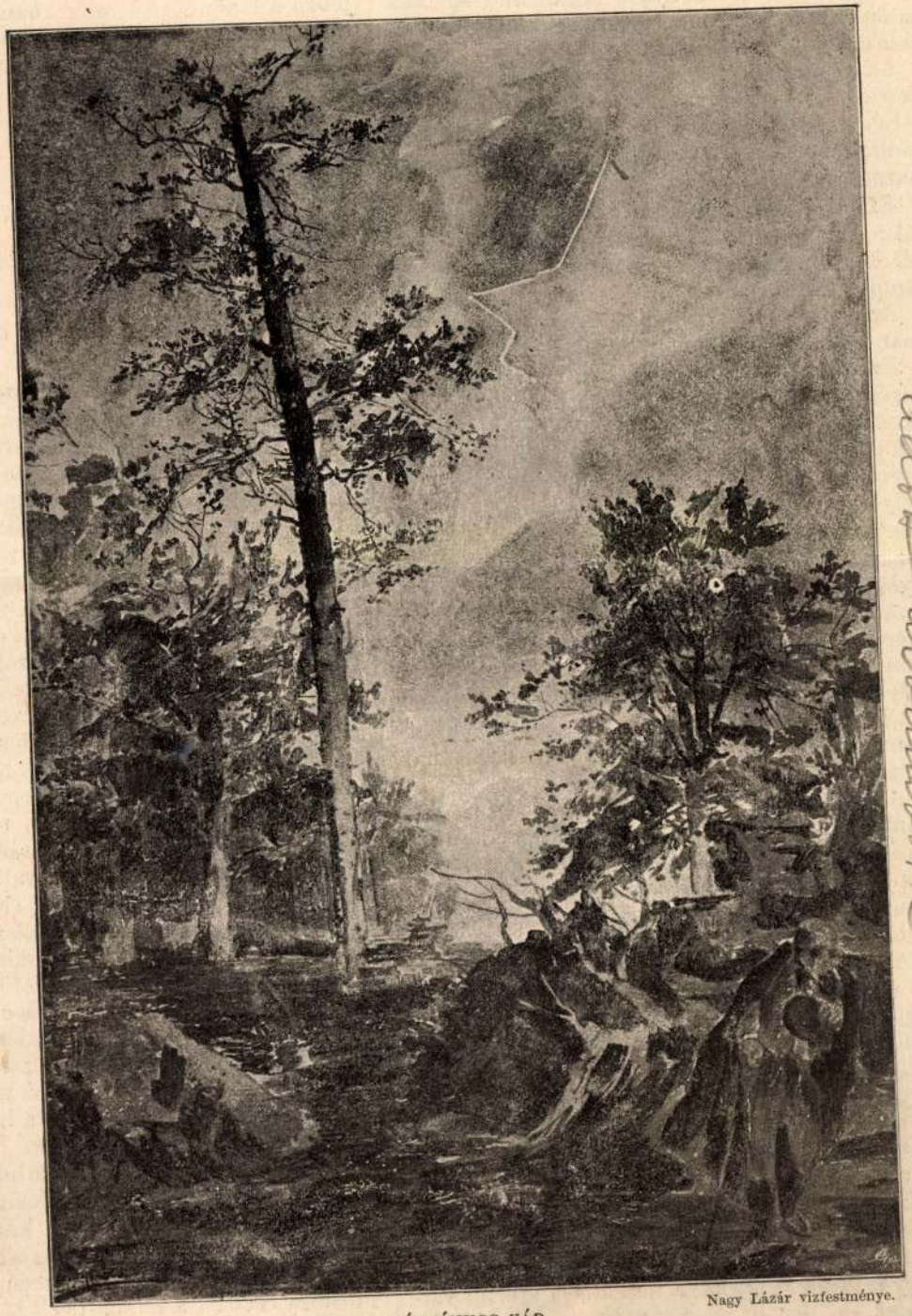

BÁLVÁNYOS VÁR.

Nagy Lázár vizfestménye.

Nagy Lajos

érés, a lombok lehullásának rendszeresen megújuló időszakai, bizonyára korán megragadták az ős ember figyelmét, s legelső alapját tették valamelyes időszámításnak.

Az egyiptomiak a Nilus rendszeres áradásai szerint határozták meg az év hoszszát. Görög feljegyzések szerint az ó egyiptomi év már 12 hónapra volt felosztva, minden hónap pedig harmincz napból állott.

Ezt a tizenkét hónapot következőkép nevezték: Thoth, Phaophi, Athyr, Choiak, Tybi, Mechid, Phamenoth, Pharmuthi, Pachon, Payni, Epiphy, Mesori.

Az ó-kor művelt népének, a khinaiaknak, már csillagászati ismeretekkel kellett birnia. Ezek már Kr. előtt 1100-ban árnyék-mérések segélyével 365¼ napban állapították meg az év hoszszát, a mi csak úgy magyarázható, hogy ismerték a természetben meglevő egyedüli absolut sebességü mozgást, a földnek saját tengelye körüli forgását. Mind a mellett számításuk pontossága bámulatos, ha tekintetbe veszszük eszközeik és számtudományi ismereteik hiányosságát.

A görögöknél már történelmük kezdetén rendszeres időszámítást találunk, mely minden valószinüség szerint babiloniai és egyiptomi ismeretek nyomán fejlődött. A görögöknél is tizenkét hónapból állott az év, a hónapok közül hatban huszonkilencz, hatban pedig harmincz nap volt.

A nap kezdetét különböző népek más-más időponttól számították. Igy a syriaiak, a damaskusiak, perzsák, babyloniak, atheneiek, zsidók a nap lementétől, az etruskok déltől, az egyiptomiak és a római papok pedig éjféltől számították a nap kezdetét.

A nap beosztását illetőleg csakis a nappal és az éjjel megkülönböztetését találjuk az ó-kori népeknél. De a napnak az égboltozaton történő látszólagos mozgása után csakhamar rá kellett jönniök, hogy a nap egy bizonyos időben a legmagasabban van az égboltozaton, azután pedig lasanként alászáll, mig végre letünik. Ebből határozták meg a reggelt, a delet, az estét és az éjjelt.

Hogy a napnak reggel, dél, este és éjjelre való beosztásával meddig elégedtek meg a népek, nem tudni. Ámbár bizonyára hamar észrevették, hogy a testek árnyékai a nap állása szerint változnak, és hogy ez árnyék után a nappal kisebb

az árnyék hosszaságai a napnak
jében a különböző évszakokban
den hónapra külön táblákat kész
Álljon itt Bilfinger nyomán
mely január hóra készült.

			De horis.
hora	I et	XI	. . . .
«	II et	X	. . . .
«	III et	IX	. . . .
«	IV et	VIII	. . . .
«	V et	VII	. . . .
«	VI		. . . .

Hogy a legrövidebb árnyék 6
ban leli magyarázatát, hogy a r
tizenkét óráját nap keltétől szá
óra a mi déli tizenkét óránknak f
Mint látjuk, a nap természete
osztva, tehát a nyári órák hoss
mint a téliek. Az éjjelt őrségek
osztották. Ez a szokás a zsidókt
tét, mely őrségek a templomi szol
koztak; a zsidóktól átvették a
rómaiak is. A zsidóknál és görögö
rómaiaknál négy őrváltás volt, és
1—3 óráig, a másik 3—6 óráig
6—9-ig, a negyedik pedig reggelig
kezdetét nap lementétől számítva.
szerint az egyes őrségek kezdetét
ták, a kakas-szó volt, a régiek e na
órája, mely fontos szerepét meg is
szen az ütőórák feltalálásáig, ső
egész a mai napig. A szent irásb
helyen találunk a kakasra való
Jézus is azt mondá Péternek: «M
kétszer szólna, háromszor tagadsz
Tudvalevő, hogy a kakas éjjelenkint
először éjfélkor, másodszor mielőtt
római legiók táborában a kakas
becsben volt, sőt a XV. század első
dőn a burgundiak jó Fülöp alatt
molták, számos kakast tartottak tá
czélból, hogy azok az éjfélt és a ha
hirdessék.

Még a XVI-ik században a haj
nálták a kakast, mint órát. Medin
(Steuermanskunde) olvassuk, hog
őrség a kakas második szólásak
Érdekes, hogy nemcsak a tizenl
24 órára osztása a napnak volt kö
valamennyi népnél, hanem mikor

Nagy Lázár, Pápa

71. Gladiólus, olaj	600.—
72. Út a malom előtt, olaj	350.—
73. Gyümölcs csendélet	250.—

A Győri Képzőművészeti és Iparművészeti Társulat 1943-évi téli tárlatának katalógusa.

Nagy Lajos

Arverési Cramik aukciókat

34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
37. sz. 1927 máj.
39 sz. 1927 okt.
40. sz. 1927 dec.

598. *Klapka György.*

Mellig, kissé jobbrafordul
szemöldöke, bajusza és hos
sárgásbarna. Ingének gallérj

Vászon, méretei 74 : 57·3 cm
70 K. — Vétetett a gr. Kreitl
A megszerzésére vonatkozó adat
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápril
jegyzék 102. — Az átvételt tudo
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Nagy Lajos

részt vett az 1942-ei
pajai képzőművészeti
kiállításon.

Meghívó

az 1943. évi kiállításon

dettó

Meghívó

Nagy Lázár

festő

Részt vett az alábbi kiállitáson.

Pápai Hírlap

1943. sept. 11.

(Beszámoló a „Pápai tárlat" ról.)

Nagy Lázár
tu festő

Fővárosi Lapok 1896. aug. 12., 6-old.
(Újdonságok.)

Kalmán

Nagy Lázár

Pestő, okl. rajztanár
mint ideigl. tanár
a diszítményfestéssel
bizatott meg

Ipavrajziskola 1889.
4, 30. l.

---

u. o. 1890. 30. l.
u. o. 1891. 20. l.
u. o. 1892. 20. l.
u. o. 1893. 20. l.
u. o. 1894. 20. l.
u. o. 1895. 20. l.
iparfestészet és mértani
rajz
u. o. 1896. 19. l.
rendes tanárrá nevezték
ki.
u. o. 1897. 3. l. - 19. l.

(Szilágy m.)

Krasznahorvát. 1. Ref. tplom.
a. alapraj. b. hosszmet-
nettel. Méret 1:100 Sztehlo O.
Jron és tollrajz. Nagy. 61 x 35

2. Ugyanaz. Alapraz déli
oldal. Méret 1:100
Nagy V.
Tollrajz. Nagy. 50 x 33

Szamos-Ardó. 1. Alapraj.
Méret 1:100 Sztehlo O.
Tollrajz másolo papiron. Nagy. 30 x 21

2. Ugyanaz. Keresztmetszete
Mint előbb. —
Nagy. 21 x 19.

Nagy Lázár
festő
Perálltörtkepei
5971.

Nagy Lázár

1890-ben a fővárosi Eötvösegén festette a tabáni plébánia templom szentélyében az oltártól balra ~~[illegible]~~ eső falterületen Krisztus sírbatételét. A falkép másfélévtized alatt tönkre ment és befestettek.

Alkotmány

1913. aug. 8. (Elpusztult freskók)

780. sz

Versecri telet VI. 185.

Nagy Lázár

rendes tanár

Iparrajziskola 1902. 25. l.

u. o. 1903. 26. l.

u. o. 1904. 21. l.

u. o. 1905. 26. l.

A székesfőváros tanácsa a milanói kiállítás tanulmányozásával bízta meg.

u. o. 1906. 8. l. 18. l.

Az 1906. milanói kiállításon aranyérmet kapott

u. o. 1907. 11. l. 25. l.

u. o. 1908. 20. l.

u. o. 1909. 19. l.

u. o. 1910. 32. l.

u. o. 1911. 22. l.

Vegyes

43

zágos Bizottsága

ány { száma: 19
kelte: 19
beérkezése: 19

tek száma:

elintézett szám:

záma:

száma:

Nagy Lázár

festő

rod.

La Rosée

18. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Nagy Lázár

l

9 Az Iparmüvészet
1895-ben, Bp.
1896. 110. l.

9 Ráth György –
György Kálmán

rássy út 6.
as Ivor u. 4.

Nádor u. 11.
. VI. Benczúr u. 45.
II. Fő u. 79.
Mária Valéria u. 1.
érig. kegyelm. I. Normafa út 14.

Miksa u. 14.
Pannonia u. 18.
stenhegyi út 9/b
Margit körút 31.

Vilma királynő út 38.

V. Gróf Károlyi u. 14.
. Vilma királynő út 22.
i tér 5.

u. 4.

NAPLÓ-SZÁM	A BETEGRE VONATKOZÓ JEGYZETEK
	október 25 vasárnap
	október 26 hétfő
	október 27 kedd

NAPLÓ-SZÁM	A BETEGRE VONATKOZÓ JEGYZETEK
	október 28 szerda
	október 29 csütörtök
	október 30 péntek

Nagy Lázár

l.

Művészi Ipar

III. 158. l.

sancait. Küzdöttek, nem válogatva az eszközökben és a fegyverekben s éppen azért ez a küzdelem a három tábor közt tulajdonképpen eldöntetlen maradt, de valójában mind a három tábort legyőzte az, aki a harcnak néma szemlélője volt: a közönség, amely ebben a testvérharcban is csak sokat hánytorgatott közönyösségének egyik igazolását látta s rövid elmélkedés után alkalmasint arra a konkluzióra jutott, hogy ha maguk a művészek nem becsülik meg egymást, hogy kívánhatják, hogy mások megbecsüljék őket!

Szóval, se nem látogatták a kiállításokat, se nem vásároltak, mert érdeklődésük és erejük szétforgácsolódott, bizalmuk megingott és múgy is gyönge lábon álló ítéletük a küzdelem nyomán támadt fogalomzavar hullámaiban teljesen elmerült.

De beszéljenek helyettünk a számok.

A tavaszi nemzetközi kiállításon résztvett:

105	magyar művész	219 művel,
71	külföldi művész	168 művel,
1	külföldi művész (Moucha)	270 művel,

tehát összesen 176, illetve 177 művész 387, illetve 657 művel.

A kiállítás összes látogatóinak a száma 6.588 volt, ebből azonban 4658 a társulati tagokra, ezek családtagjaira s az állandó sza-

Nagy Lázár

lásd

Ráth György–György

Kálmán: Az

iparmúvészet 1895

ben. Bp. 1896.

117. l.

121 r.

képpel

mélt. VI. Vilma királynő út 29.

golyó u. 17.

u. 45.

Nagy Lakár

festő és iparművész
az 1894-ben alakult
Nemzeti Szalon József
körút 45. sz. ház első
emeletén levő helyiség-
ének berendezését
tervezte

Lykakőzöns

57. l.

Nagy Lajos

Thieme Becker
XXV. 331. l.
(Englisch)

Nagy Lázár

illustrációja az

alábbi műben

Thallóczy

Nagy Lajos

az 1880-as években
másolatokat és raj-
zokat készített a
M. Tört. Életrajzi
számára.

Példány:

Deák Béla

207. l.

pillérek, különböző boltozások,
A stilus megítélése szerkezeti
nem dekorációs kérdés. Lehet eg

Nagy Lázár

Rajzolta a címlapot az alábbi ünben vázlatrajzok u.o. fentitol

Rajztemlékl

1883. IV. cif.

Emlmintart

1888.

vázlatrajzok fentitol

gyüjtők érdekeinek a tudomány érdekeivel való összeütközést elsimítani s az abból származó károkért bő kárpótlást nyujtani.

Ismertetésem végén azonban a bőkezű és lelkes gyüjtő méltatásán kivül az ajándéka nagy becsét fokozó szaktudós elismerésére kívánok visszatérni, mert épen az általa befejezésül használt idézet: «Qui aquam hauris, fontem corona!» juttatja ismételten eszembe, hogy milyen érdemes úttörő munka volt az, amelyet dr. Gohl Ödön végzett s amely a forrás megnyitását oly jelentőségteljessé tette. S a latin idézet használása viszont Ovidius szavaira emlékeztet:

Invia virtuti nulla est via! *K. Winkler Elemér.*

Nagy Lazár

Művészi Ipar

1891. 59. l. 209. l.

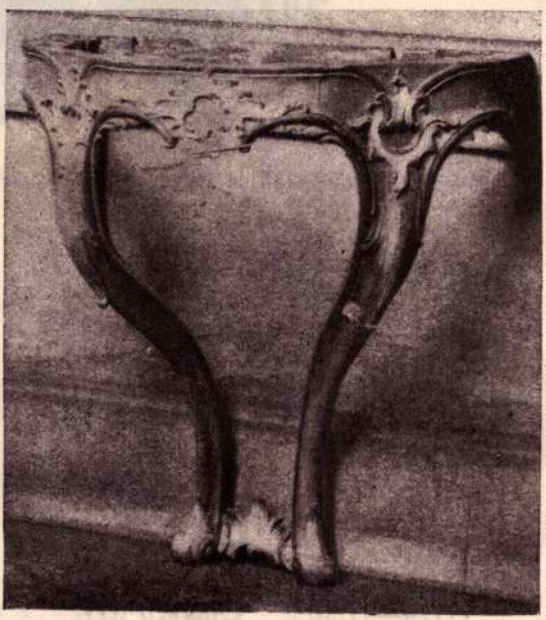

358. KONZOL, XVIII. század.
Konsol, XVIII. Jahrhundert.

Nagy László Lázár, grafikus-fametszőművész

A ráckevei Savoyai-kastélyban megrendezett tárlat aug. 26.-ig látható. Ünnepi pillanat tanúi lehetünk, a látott műnek alapján megállapítható, hogy az elmúlt 15 év közös munkája nyomán e jubileum jelzi a művészi előrehaladást. — Örvendetes még, hogy a múfaji skála is szélesedik, Nagy László Lázár kisgrafikái révén.

Losonczi Miklós: A Nagy István Csoport jubileuma.
Pest Megyei Hírlap, 1984. aug. 8.

Nagy Lázár

M.: "A téli kiállitás" c. beszámolójában felsorolja a Mücsarnokban rendezett tárlaton szereplő ifju müvésznemzedék tagjai között a müvészt.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 778-779. lap

Nagy Lázár

Kimnark, Kimnach László-val festette a tabóni templom freskóit.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

335 l.

Nagy Lázár

festőművész

Nemzeti Szalon x 40 éves jubilirás kiállitása. Ennek kapcsán megemlékezik a Szalon megalakitását megelőző azon beszélgetésről, amelyet a Herlicska-féle vendéglőben folytatott egy kisebb művésztársaság, köztük a művész is.

Nemzeti Ujság
1935.I.6.

MDK

Nagy Lázár

Vadrózsák, olajfm.

Műcsarnok, 1911/12. téli kiáll. 49.lap

Nagy Lázár

Présházak, olf.

A zebegényi határ, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállítás

MDK

Nagy Lázár

Virágos kert, olajf.

c.művét megvásárolta az Orsz.Magy.Képzőm. Társ.1904.évi tav.kiállitásán dr.Meller Izsó Bp. társ.nyerő tag.

Művészet, 1904. 280.l.

Festészet.

„Hintázó baba" c. kép.

(Nagy Lázár-tól).

Kr. T. 735/1898.

1898. nov. 20.

Festészet.

„Alkony" c. kép.

(Nagy Lázár-tól).

K. V. 706/1899.

1899. dec. 14.

Festészet.

Patakparton c. kép.

(Nagy Lajos – Adl).

M. V. 706/1899.

1899. dec. 15.

Nagy Lázár festő.

Kr. V. 735/1898.
1898. nov. 20.

Nagy Lázár, Jestő.

K. T. 706/1899.

1899/dec. 14.

Festészet.

„Naplanente" c. kép.

(Nagy Lánár-tól).

Kr. T. 735/1898.

1898. nov. 20.

Nagy Lázár MDK

Medve tó Szovátán, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Nagy Lázár

MDK

Tanulmányfej,

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállítás

MDK

Nagy Lázár

Festett és részben magyaros motivumokkal diszitett cimbalommal pályázott.

György Kálmán: A gróf Andrássy Tivadar-féle pályázat.

Magyar Iparművészet, 1897. 18.l.

Nagy Lázár MDK

Fenyves széle, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Nagy Lázár

Gyümölcsöskert, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállítás

Nagy Lázár MDK

Szilicei hegyek, olf.

Nyirfák, olf.

Micsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Nagy Lázár

az alanti festő tanára volt

Galbavy Gyula festőm. kiáll. Ózd, 1965.

Nagy Lázár

MDK

Korcsma udvara, olf.

Mücsarnok 19c[illegible] tavaszi kiáll.

MDK

Nagy Lázár

Szalmakazal, of.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 48.l.

Nagy Lázár

MDK

Buzaföld, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Mary Lucy

Burfield, Olf.

Nagy Lázár MDK

Őszi rózsák, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Nagy Lázár MDK

Alkony, olf.

Műcsarnok 1913-4. téli kiállitás

Nagy Lázár MDK

Mákvirágzás, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

.

Nagy Lázár

Erdei ut, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Nagy Lázár

MDK

A berzétei malom, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Nagy Lázár MDK

Székelyház udvara, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Nagy Lázár

MDK

Felhők, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Nagy Lázár MDK

Zivatar a Dunán, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Nagy Lázár MDK

Virágok, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Nagy Lázár MDK

Szőlőmunkás, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Nagy Lázár

MDK

Szalmakazal, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Nagy Lázár

Gömöri parasztudvar, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MIK

Nagy Lázár

MDK

Korcsma udvara, olf.

Őszi táj, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Nagy Lázár

Művészet 1918. 4.l.

MDK

Nagy Lázár, festőm.

"Bálványosvár"
c. regényből hatalmas jelenetet választott N.L. Egy vén székely törtet a viharban egy le dőlt törzs mellett a tisztáson keresztül. A fák koronáit tépi a vihar, villám cikkázik. Látszik,h. a művész ily vidék szülötte s gyakran tapasztalhatta már a természet e hatalmas játékát. Egyik legkiválóbb vízfestménye az albumnak.

Kacziány Ödön: A művészek Jókainak.
Vas. Ujs. 1894. 59.l.

Nagyi Lázár, festöm. MDK

sok tájkép között itt találjuk /IV.terem/
nyári motivumokat feldolgozó müvét.

?. Kiállitás. IV.terem.
Müvészet.1918. 4.l.

Nagy Lázár MDK

A tusnádi virágos völgy, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiáll.

Nagy Lázár,ip.müv.

eredeti és sok csinnal kiállitott dolgok N.L. cimbalma, széke és ládája. A/ faégetést igen ügyesen kombinálta a festéssel. /e kétféle technika mindegyike hozzáilleszkedik a fa karakteréhez/. Ornamentikájának szemhatása kellemes. Mind XXX formáiban, mind diszitményeiben mindhárom tárgy magyaros hangulatu.

A Magyar Iparmüvészet Karácsony.
Magyar Iparmüvészet. 1897/98. 157- 160.l. /?/

Nagy Lázár

MDK

Pihenő, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Nagy Lázár MDK

Zivatar után, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Nagy Lázár MDK

Tószéli kunyhó, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

M.D.K.

Nagy Lázár, (bpesti) rajztanár

készítette a miskolci kereskedelmi és ipazkamara (Könyöki Károly és Tamás József, bpesti építészek tervei szerinti) épületében a nagyterem festését és figurális festésű mennyezetdíszítését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1896. XVII évf.

dec. 1. sz. 3. old.

Nagy Lázár.

Festőművészt bizták meg a megalakult Nemzeti Szalon első club helyiségének tervezésével.

-ende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Nagy Lázár MDK

Présházak, olf.

A zebegényi határ, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Nagy Lázár

MTK

Játszó székely gyermekek, olf.

Műcsarnok 1916–17 téli tárlat

Nagy Lázár

MDK

Cinerariák, olf.

Miosarnok 1916-17 téli tárlat

Nagy Lázár MDK

Vadalmafa, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Nagy Lázár

MDK

A fonyódi hegy, olf.

Műcsarnok 1917 téli tárlat

Nagy Lázár MDK

Virágos kert, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Nagy Lázár, rajztanár

kiállitó, rendező.

Képzőművészeti kiállitás.
Pápa. Ref.kollegium rajzterme. 1942.szept. 6-13.

MDK

Nagy Lázár

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Művészet 1918. 5o.l.

MDK

Nagy Lázár

Müvészet 1917. 4.l.

MDK.

Nagy Lázár, festőm.

Megvették: " Felhők" c. képét.

Művészet. 1916. 41.old.

MDK

Nagy Lázár, festőm.

606. Napraforgók. Olt.

Képzőm. Társ. 1910/11 téli kiáll. Kat. 59. l.

Nagy Lázár MDK

Nádas, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Nagy Lázár MDK

Mályvavirágok, olf.

Miesarnek 1907/8. téli kiáll.

M.D.K.

Nagy Lázár

Önmagáról készitett karikaturáját bemutatja a N. Istvánffy Gyula festőművész "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" c. kritikájának keretében.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó, 23. kötet 230-254. lap

Nagy Lázár

MDK

Szivárvány a Balatonon, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

Nagy Lázár MDK

Napraforgók, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

MDK

Nagy Lázár

Virágos kert. Olajfm.

Műcsarnok, 1904. tav.kiáll. 36.lap

Nagy Lázár MDK

Holdas éj a Dunán, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Nagy Lázár MDK

Nádas, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Nagy Lázár MDK

Vadrózsák, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris Kiállitás

MDK

Nagy Lázár, festöm.

113 beérkezett mü közül 100-K jutalomra méltónak találták beküldött művét.

a/ "Nádas" /Dunaföldvár közelében/. Olf.

b/ "Bokrétát kötö leány" "

Képes levelezőlapok pályázata. -Műbarátok Köre. Dalműbarátok. 185.1. 1907.okt.

MDK

Nagy Lázár

Nádas. Olajf.
Holdas éj a Dunán. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiall. 58.1.

MDK

Nagy Lázár, festöm.

346. Náiasz. Olf.
348. Mályvavirágok. Olf.

Képzöm.Társ. 1907/8. téli kiáll. Kat. 46.l.

MDK

Nagy Lázár

K-n Ö-n.: A Nemzeti Szalon első kiáll. Vasárnapi Ujság 1894. 751-752.l.

Nagy Lázár MDK

Kazalok, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Nagy Lázár, festöm.

Korcsma udvara. Olf.

KMT.1909.Tav.kiáll. kat. 39.1.

Nagy Lázár MDK

Az Ip.müv.Társ. által polgári lakószoba falának és M
mennyezetének patronnal festett díszére kiírt pály
zaton a bir.biz. az I.díjat nem adta ki.

200 koronás díjat kettőt kapott.

Kitüntetések.
Művészet. 1903. 141.l.

MDK

Nagy Lázár

Nádas, of.

Mályvavirágok, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 46.l.

Nagy Lázár

MDK

Nyári vendéglő, olf.

Műcsarnok, 1910. Vándorkiállítás

MDK

Nagy Lázár

Napraforgók, olajfm.

Képzőm.Társ.1907/8. téli kiáll.kat. 33.1.

Nagy Lázár MDK

Székelyföldről, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Nagy Lázár

Virágos kert. Olajfm.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat. 36. l.

Nagy Lázár MDK

Est, olf.

Alkony, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Nagy Lázár MDK

Napraforgók, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

Nagy Lázár, festöm.

Nyári vendéglö. Olf.

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes. S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 81.1.

MDK

Nagy Lázár

1900-ban a párisi kiállitason ezüstérmet nyert.

Cikk: A magyar iparművészek törzskönyve.

Magyar Iparművészet, 1903. 154.l.

MDK

Nagy Lázár

Méhes, of.

N.Szal. őszi tárl. 192o. szept. 21.1.

MDK

Nagy Lázár festőm.

Képzőműv. kiáll. Pápai Néplap, 1948.IX.12.

MDK

Olén Gy: Uj művésztelep Sárospatakon. Magyarság. 1924. okt. 19. 9.l.

MDK

Nagy Lázár festőm.

Pápai tárlat 1943. Pápa és Vidéke. 1943.szept.12.

MDK

Nagy Lázár
1900. Páris, ezüstérem

Az Iparm. Társ. kiállításainak kitüntetettjei.
M.I. 1903. 154.l.

MDK

Nagy Lázár

faldiszitmény

Szakirodalom. Magyar Iparművészet, 1903. 303.l.

MDK

Nagy Lázár

Mücsarnok 1900. 31.sz. 545. l. Iparm.karácsonyi
546 l.kiáll.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1887 körül.

C Kezdőbetű Hauer Ferenc: Geológiai tájékozás c. cikkéhez. id.mü 91-136.p.

Szign. nélk.

- - rajza után egyszinü fametszet. M.Kir.Állny.

O.m.I.k. Magyarország. Bev.köt.1887 91.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1887 körül.

A kezdőbetü Mojsisovics Ágost: Az Osztrák-magyar Monarchia állatvilága c. cikkhez. id.mü 252-338.p.

Szign.nélk.

- - rajza után. M.Kir.Állny.

O.m.I.k.Magyarország. Bev.köt. 252.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1901.

Székelykapu. Kezdőkép Kozma Ferenc: A székelyek c. cikkéhez. id.mü 261-284.p.

Szign. Nagy L. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 261.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.19o1.

Székely ház. Szövegközti illusztráció Kozma Ferenc: A székelyek c.cikkéhez. id.mü 261-284.p.

Szign. Nagy Lázár - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 269.p.

MDK

Nagy Lázár, festöm.

Tószéli kunyhó. Olf.

KMT.1905/6 téli kiáll. Kat. 56.l.

MDK

Nagy Lázár Bp.

Közreműködésért ezüstérmet kapott a párisi világkiállitáson.

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

MDK

Nagy Lázár, festöm.

Parkrészlet. Olf.

Budai Vigadó. -Képzöm.kiáll. 1921.okt. Kat. 10.l.

MDK

Nagy Lázár, festő.

legyező-festménye szerepelt a kiállításon.

Dalmady Z.: A Műbarátok Köre 25 éves története.
Legyező-kiállítás. Műcs. 1891.márc.8. 33.l.

M.D.K.

Nagy Lázár

A Tavaszi nagy tárlaton a Mücsarnokban kiállitott 443 kép és szobor között szerepel müve.

Képek, szobrok - festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.- juli. 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

Nagy Lázár MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Mücsarnok 1899. 215. l.

MDK

Nagy Lázár

Művészet 1916. 1. 11.1.

MDK

Nagy Lázár diszitő festő

Magyar Iparmüvészet 19o2. 173. l. /Különfélék/

Nagy Lázár

MDK

Nyári vendéglő, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

Nagy Lázár

MDK

Virágos udvar, olf.

Nemzeti Szalon 1909.
II. nyiregyházi kiáll.

MDK

Nagy Lázár

Irod.:
Lauser, Dr Wilhelm: Die Kunst in Oesterreich-Ungarn II. Jahrg. Wien i n. 160.1.

MDK

Nagy Lázár tanár

Sablonozott Friz és Faliminta.Kép 359,old.-on.
Szobafestők téli tanfolyama.Tanár Nagy Lázár.

Magyar Iparmüvészet 1908. évf.

Nagy Lázár iparrajziskolai tanár

A M. Iparm. Társulat megbizásából 1906 nyarán, a loki csángók földjén, Csikmegyében tanulmányutat tett, hogy az ottani népies butoripart és népmüvészetet tanulmányozza s ugy ezekről, valamint érdekesebb népmüvészeti munkákról rajzokat készitsen.

Magyar Iparmüvészet 1906.3.sz. 139.ó.

MDK

Nagy Lázár iparrajziskolai tanár

Tálas. Csik-Szt-Márton. Nagy L.fölvétele.
repr.138.o.
Őratok, Kézdivásárhelyen, 1839-ből.
Sarok Téka, Csik-Szt-Mártonban, 1818-ból.
Karosszék a Csik-Szt-Mártoni r.k.egyház sekrestyéjéből.
Ajtókilincs, kovácsolt vasból, Csik-Karcfalván.
Asztal, Csik-Szt-Mártonban, a XVIII.sz.elejéről.
Szövétnek, a Csik-Szt-Mártoni r.k.egyh.tulajdona
Nagy Lázár fölvételei.repr.143.old.

Magyar Iparművészet 1906.3.sz.

MDK

Nagy Lázár iparrajziskolai tanár

Pitvar Karcfalván.Nagy L.rajza.repr.141.o.
Tálas,Csik-Szt-Simon 1867-ből.Nagy L.fölvétele
repr.140.o.
Almáriom.Készült 1837-ben.Nagy L.fölvétele.
repr.139.o.

Magyar Iparmüvészet 1906.3.sz.

MDK

Nagy Lázár

A tabáni plebániatemplomban Krisztus sirbatételéről készitett freskóját, bemeszelték.

I.G.: Savonarola - a Tabánban.

Pesti Napló 1913.aug.8. 187.sz. 9.o.

MDK

Nagy Lázár festőművész

A Műbarátok Körének képeslevelezőlapokra hirdetett pályázatán két dijat nyert.

Művészet 1908. 64.l.

MDK

Nagy Lázár

A tabáni plebániatemplom több helyén applikált frizeit festette.

Cikk: Az elpusztitott freskókép.

Esti Ujság 1913.aug.9.sz.

MDK

Nagy Lázár

Falidiszitményei a Mintalapokban.

Müvészet,19o4,2o9 l.

MDK

Nagy Lázár, festőm.

Medve-tó Szovátán. olf.

Műcs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 15.1.

Nagy Lázár MDK

Ölyvjáték, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Nagy Lázár MDK

Bükkfaerdő, vizf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

MDK

Nagy Lázár

A tusnádi virágos völgy. Olajfm.

Műcsarnok, 1902/3. téli kiáll.

MDK

Nagy Lázár

Két 200 koronás díjat kapott az Iparművészeti Társulat által polgári lakószoba falának és mennyezetének patrónnal festett díszére kiírt pályázaton.

Művészet 1903. 141.l.

Nagy Lázár

MDK

Bükkfaerdő, vizf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Nagy Lázár MDK

Udvar füzfákkal, vizf.

Virágcsendélet, vizf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Nagy Lázár MDK

A Zarnóczyak kastélyának romja K.Szt-Léleken,vizf.

Miscornok 1891/92. téli kiáll.

Nagy Lázár MDK

Tavaszi kép, vizf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Nagy Lázár

MNK

Patak részlet, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Nagy Lázár

Virágok, of.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. 66.l.

MDK

Nagy Lázár, festöm.

Galambhugos kapu. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat.
23.1.

Nagy Lázár MDK

Füzes, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Nagy Lázár MDK

Gyermek arckép, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Nagy Lázár MDK

Nyári reggel, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Nagy Lázár MDK

Medve táncoltató, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Nagy Lázár, festöm.

Galambbugós kapu. Olf.

OMKT ált.rend. Kolozsvári Képkiáll. 1896. ápr.
Kat. 22.l.

Nagy Lázár

MDK

Est, olf.
Alkony, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

NAGY LÁZÁR

587. Nádas. Olajf.
594. Holdas éj a Dunán. Olajf.

Képzőm.Társ. 1910/11.téli kiáll.kat. 58.oldal

MDK

Nagy Lázár, festöm.

Tanulmányfej.

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. 21.1.

Nagy Lázár MDK

Kalákások, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Nagy Lázár MDK

Kalákások, repr.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. s orozat

Nagy Lázár MDK

Galambugos kapu, vizf.

Műcsarnok 1889/9o. Téli kiáll.

Nagy Lázár MDK

Székelyföldről, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállítás

Nagy Lázár MDK

Présházak, olf.
A zebegényi határ, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

M.D.K.

Nagy Lázar festőművész

rajzai az alábbi muzeum kézirajz gyüjteményében.

Ipar.Muzeum és gyüjteménye 1895-1915.
Bp. 1915. 35.l.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.19o1.

Sepsiszentgyörgy. 13 x 19 cm. illusztráció Jancsó Benedek: Háromszékmegye c.cikkéhez. id.mü 345-366.p

Szign. Nagy Lázár - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 349.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1901.

A torjai Büdös-barlang. Szövegközti illusztráció Jancsó Benedek: Háromszékmegye c.cikkéhez. id.mü 345-366.p.

Szign. Nagy L - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 353.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1901.

A Bálványosvár és fürdő (2 kép). Szövegközti illusztráció Jancsó Benedek: Háromszékmegye c.cikkéhez. id.mü 345-366.p.

Szign. Nagy Lázár - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 355.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.19o1.

II. Rákóczi György vára az ojtozi szorosban. Szövetközti illusztráció Jancsó Benedek: Háromszékmegye c.cikkéhez. id.mü 345-366.p.

Szign. Nagy Lázár - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 359.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1901.

A kézdivásárhelyi piactér. 13 x 19 cm. illusztráció Jancsó Benedek: Háromszékmegye c.cikkéhez. id.mü 345-366.p.

Szign. Nagy Lázár - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.2o.köt. Magyarország VII. 357.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1901.

Fürészmalmok Kovásznán. Szövegközti illusztráció Jancsó Benedek: Háromszékmegye c.cikkéhez. id.mü 345-366.p.

Szign. Nagy Lázár - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 361.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1901.

Előpatak-fürdő. Szövegközti illusztráció Jancsó Benedek: Háromszékmegye c.cikkéhez. id.mü 345-366.p.

Szign. Nagy Lázár - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 363.p.

Nagy Lázár M.D.K.

Bp.1901.

Ika vára. Zárókép Jancsó Benedek: Háromszékmegye c.cikkéhez. id.mü 345-366.p.

Szign. Nagy L. - Morelli G.F.i.

-- rajza után egyszinü fametszet. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 366.p.

MDK

Nagy Lázár
festő

Két díjat nyert

÷ a Művészet köre levelezőlap
pályázata
Grafikai Szemle 1908 évf 1sz 14 l.

MDK

Nagy Lázár
Napraforgók, olaj

KUT 1907/8. téli kiáll.

MDK

Nagy Lázár festő

Pápai tárlat. Pápa és Vidéke, 1942, szept. 13.
1 l.

MDK

Nagy Lázár győri festő

Beszámoló a Pápai tárlat-ról. Pápai Hirlap, 1943, szept. 11. 1 l.

Gyönk /Tolna/

Ref.templom, (magas, barokk[illegible]
1736. Kehely és tányér 18ol. Épül

/Kováts J.István: Magyar reformá
képe 388 l/

MDK

Nagy Lázár, 1861-1919

Szent László-sziget romjai, of.

Virágcsendélet, of.

Tájkép, of.

Árv. Közl. 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 28 l.

MDK

Nagy Lázár, festő.

Nyári vendéglő. Of.-

OMKT. Vándorkiáll. 1910 szept. 8-dec. 27-ig
Fm.-Hornyánszky V. keny. 81. l.

MDK

Nagy Lázár

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK.

Nagy Lázár Ferdő

„Az állatkiuró"
„Ölyvjáték"
„Bühlefaerdő" (akvarell) – c képei KT-nál. 1988

MDK-~~A-I~~ 1/2117

MDK

Nagy Lázár futó

„Csendélet" - e KT tárlaton (aquarell)

1886.

MDK-A-I-1/1818.

MDK

Nagy Lázár, festő

Rózsafa. Of

Képzőm. Társ. 1909/10 téli kiáll. Kat. 60. l.

Mary Grace, Lady
Brooke.

MDK

Nagy Lázár festő

„Ölyvjáték" c képe pécsi tárlatom 1888.

MDK-A-1 - 1/2263.

4DK.

Nagy Lajos festő

„Szent Anna tó környékéről" c. képe

KT-tárlaton 1887.

MDK-A-1-1/2075.

Nagy Lázár festőmüvész
Vadrózsák a Balaton partján, olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
Bpest, 1915 február

másolat hiteléül:

gató.

zandó egyéb munkákat is vezetni köteles.

Budapest, 1917. julius hó 17.

A miniszter helyett:

Nemény

államtitkár.

Nagy Lázár festőművész
Nyári reggel. Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása
1900 szeptember 16

ter úr folyó évi julius hó 23-án kelt
özszolgálati alkalmazottak és nyugdi-
:óik vasúti arcképes igazolványaiért
megállapitása s annak befizetése tár-
atának másolatát tudomásvétel és to-
közlöm at.Bizottsággal, hogy a vezetése
etére vonatkozólag sziveskedjék ponto-
. naptári évre kiállitott arcképes iga-
n leiratomra való hivatkozással ide

Nagy Lázár festőművész
Tószéli kunyhó, olajf.
Kelenföldi Művészek kkiállitása,
Bpest,1915 február

VIII, Múzeum-körút 6. Tel.: *46-1-45
dapest IV, Kossuth Lajos-u. 18. Tel.: 89-5-40
atakarékpénztári csekkszámla száma : 37.473

ugta

azaz: Huszonnégy - - - - -

- - - *pengő* - - - *fillérről,*

r 17. *kelt* 34168 *számú*

budapesti Müemlékek Országos

Nagy Lázár festőművész
Tószéli kunyhó.Olajf.
Kelenföldi Müvészek kiállitása
1915 február

Transport Mk.	Mark	Pf.	Mark	Pf.

569/1905 Hamburg.

KARL W. [...]

BUCHHÄNDLER [...]

RECHNUNG für Die Landesdenkm[...]
i Kunsthistorischen M[...]

Fol. 54/133.

Erfüllungso[...]

Sie empfangen als 2 ~~Kreuzband~~ Postpaket ~~Eilgut~~ Frachtgut e franco in Kiste gez.:

Katalog:	No.	Zufolge gütigen Auftrags — auf feste Bestellu[...]
		Beschreib. Darstellung de[...]
		Kunstdenkmäler [...]
		Heft 1–17
		Zur Fortsetzung: (antiquar[...]
		Do Do.
		sha[...]

Nagy Lázár festőművész
Napsütés erdőben, olajf.
Kelenföldi Művészek kiállitása
Bpest, 1915 február

hivatalos nyugtájára, elszám
s tárcám fent megjelölt alna

Budapest, 192

A hivatalos má

M. D. K.

NAGY Lázár festő

Kalákások 1888

Farkas munkásrt. 463,

Nagy Lázár
Kazalok, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mics. 9 1.

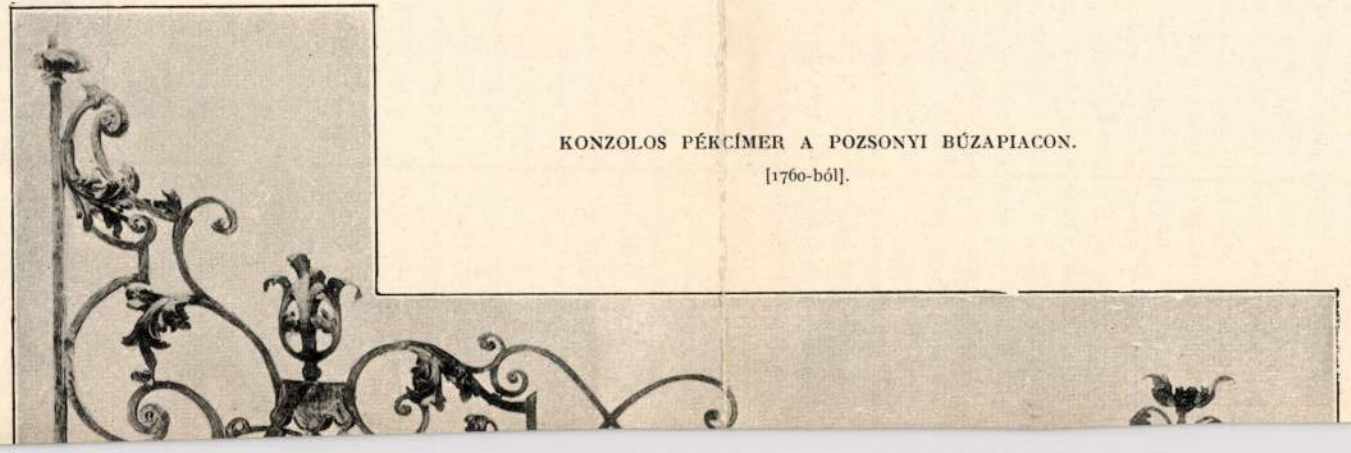

KONZOLOS PÉKCÍMER A POZSONYI BÚZAPIACON.

[1760-ból].

Nagy Lázár K

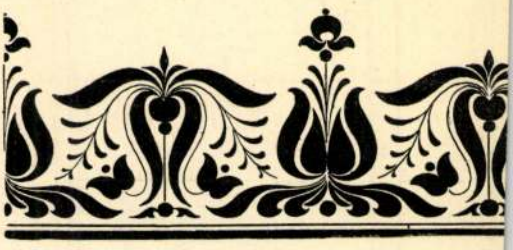

A „Mintalapok"-ból.

ÚJ MŰ

Mintalapok iparosok és ipariskolák számára. Kiadja a kereskedelemügyi m. kir. minister, III. évfolyam harmadik negyedévre esedékes három (faipari; vasipari; szövő- és nőipari) füzet. Az érdemes vállalat a most megjelent füzeteivel is bizonyítja életrevalóságát. A faipari füzet ezuttal is kiválóbb bútorok után készült felvételeken kívül részben magyaros jellegű eredeti tervrajzokat közöl Tattay Ferenctől és Weiszmann Bélától, a hozzájuk tartozó részletrajzokkal együtt. A hazai vasművességnek régibb és néhány újabbkori kiváló munkáit művészi reprodukciókban mutatja be a vasipari füzet, a melyhez szintén détailrajzok vannak csatolva. Vasműveseink sok eredeti és utánzásra méltó motivumot találnak e gazdag tartalommal biró füzetben. A szövő- és nőipari füzet jobbára magyaros mustrákat és pedig eredeti terveket közöl, de ezek mellett a diszítő művészet modern irányának a hatását is meglátjuk egyes terveken. Különös figyelmet érdemelnek Hollós Károly, Horti Pál és Nagy Lázár rajzai. Hogy egyes műhelyeinkben és iparisko-láinkban, a hol eddig majdnem kivétel nélkül idegen mintákat dolgoztak föl, ujabban örvendetes változást látunk, az jó részt a Mintalapok érdeme. A szerkesztőség élén *Szterényi* József, iparoktatási főigazgató áll; mellette Gaul Károly, Edvi Illés Aladár és Györgyi Kálmán végzik a szakszerkesztők teendőit. A Mintalapok füzetei egyenkint is kaphatók három koronáért

Magyar Iparművészet
1897/98. 181. l.

Nagy Lázár

Présházak, olaj

Téli Tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 13 l.

g	1,20	1 08	— " —	6696
			— " —	6697.
története	2 -	1 80		
~~elyei~~	~~8 -~~	~~7 20~~		
	2 -	1 80		6698.
	3,60	3 24		6699.
	2,40	2 16		6701
	1 -	- 90		6700
		36 72		
önyvek		10		
		46.72		

t visszavettem
p Rauschburg Gmtán

Átvitel pengő

Barcza nyomda, Budapest 7779

Nagy Lázár
A zebegényi határ, olaj

[illegible] 13 l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
54 1936 szám.
Érk.: 1936 év jan. hó 9. n.

MDK

Nagy Lázár

Kézd-Kovács:
A Nemz.Szal.-ban. Uj Idők, 1895. I. 17.sz. 322 l.

MDK

Nagy Lázár

Képzőműv. kiáll. Pápa. 1943. szept.

MDK

Nagy Lázár

Képzőműv. kiáll. Púpa, 1942. szept.

M.D.K.

kép Pulszky Ferenc: A népvándorlás

M.Kir.Allny.

Nagy Lázár

Budapest, 1888 körül.

Népvándorláskorabeli tárgyak. Zár
kora c. cikkéhez. id.mü 33-42.p.

Szign. NL.

- - rajza után egyszinü fametszet

O.m.III.Magyarország.I.köt.42.p.

MDK

Nagy Lázár xxáxxxxxx ipm.

Áll. vásárlások, kar.kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1902.43. l.

MDK

Nagy Lázár, festőm.

Tanulmányfej. Olf.

Budai Vigadó.-Képzőm.kiáll. 1921.okt. Kat. 6.l.

Nagy Lázár

MDK

Kazalok olf.

Műcsarnok 1918.19. Téli kiállitás.

MDK

Nagy Lázár
vásárlás

A falfestés mustrára pályázat eredménye
Magyar Iparművészet 1903. 93.o.

MDK

Nagy Lázár

Szélmalom

N. Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
6.l.

Nagy Lázár

MDK

Csomozott szmirnaszőnyeg I.II.díj

Eldöntött pályázat
Magyar Iparművészet 19o1. 176.o.

MDK

Nagy Lázár

A magy. iparművészek törzskönyve. Magyar Iparművészet 1903. 46-47 l.

MDK

Nagy Lázár

rajz

Magyar Iparművészet, 1897/98. 181. l.

mdk

Nagy Lázár iparrajzisk. tanár

a milánoi kiállításon aranyérmet kapott

1. A magyar rajzoktatás külföldön
Népmivelés, 1906 évf. 2. kötet 423 l.

Nagy Lázár
Székelyföldről, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 22 l.

Nagy Lázár
Székelyföldről, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 22 l.

Nagy Lázár
Ojtozi zuhatag, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 19o4.
máre. 33 2.

hogy az asztalost, üveg
hesse. Jul. 1-én ugy lá
hez közeledne. Gonczik
az épületet, egyuttal r
ő már Pestről beszerze
1717 jul. 17-én még a l
Goncik ekkoriben irja,
danak, meg kell elégedn
él Pásztón.

Középkori fe
meretes, amelyen gotil
vésve. 1753-ban a rend
ság régi épületéből sz
tat épitenek a városon
misés rendtagot találú
teli a rendházat. 1787
értéke 477 frt 29 kr.
a vallásalap kezelése
uj tető alá vonták. A
szolgál. A magtár szil
is jókarba hozta. 18oc
ugyancsak szilárd anya

Nagy Lázár
Erdei napsugarak, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 32 l.

Nagy Lázár
műbútor-asztalos

Fővárosi Lapok 1900. dec. 23., 15. old.
((v.e.): A magyar iparműnéseket 1900-ban.)

Kalmán

MDK

Nagy Lázár

könyvtábla

Magyar Iparművészet, 1899. kép.

231.1.

mdk

Nagy Lázár grafikus

munkája a 12. lapon levő fejlés

/. Művészi munkalásztunk
Népművelés, 1906. 1. évf. 349 l

Nagy Lázár

1900-ban a párisi világkiállításon a magyar kiállítási fülkék sikeres díszítéseiért bronzérmet, az 1900-ik magyar iparművészeti pályázaton művészies szőnyegrajzaiért első és második díjat nyert.

Iparrajziskola 1901.

G. L.

Gambang, jávai VIII. 242.

Nagy Lajos

Iparrajziskola 1898. 22. l.
u.o. 1899. 17 l.
u.o. 1900. 4. l. 19. l.
u.o. 1901. 25. l.

Csíkszeredai r. Kath. főgimn. Könyv-
tára VIII. 232.

Donáth Gyula

Az Athenaeum könyvtábla-pályázata.

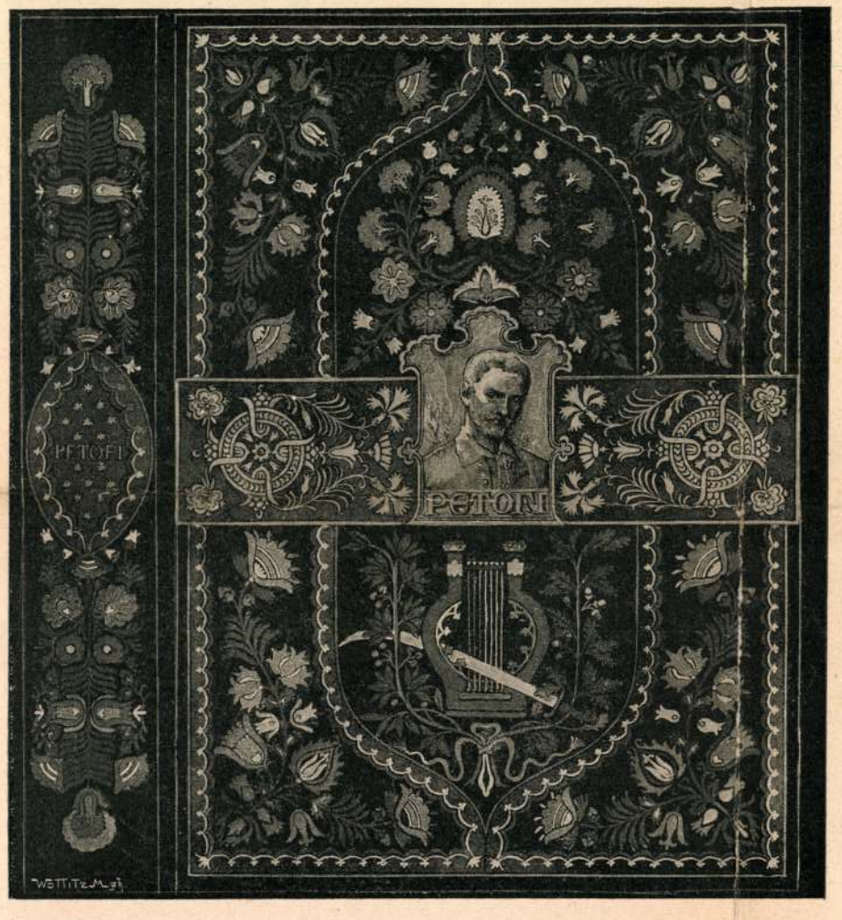

Nagy Lázár rajza.

A »Merkur« plakát-pályázata.

A 200 koronás pályadíj nyertese. Helbing F. rajza.

A Kammermayer-síremlék pályázat.

Donáth Gyula pályaműve.

Horti Pál rajza.

Magyar Iparművészet

1899. 237. l. kép

339.

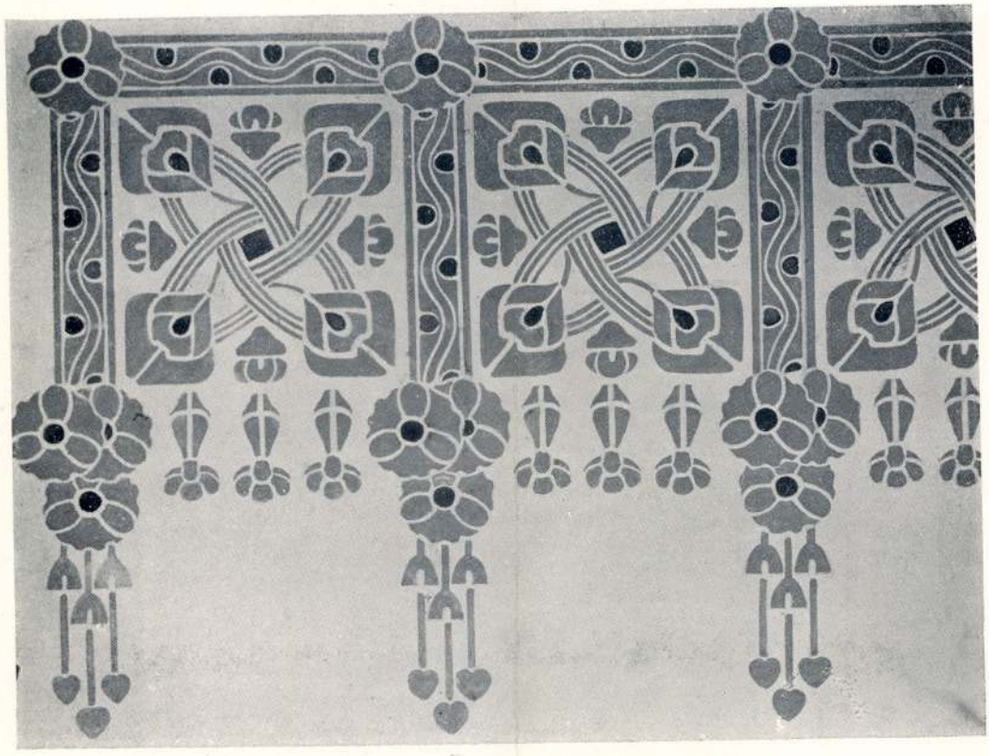

340.

339—340. SZOBAFESTŐK TÉLI TANFOLYAMA. TANÁR NAGY LÁZÁR.

SABLONOZOTT FRIZ ÉS FALIMINTA. ÉTUDES DE PEINTURE DÉCORATIVE.

SZÉKESFŐVÁROSI IPARRAJZISKOLA.

Magyar Iparművészet 1908-ből.

341.

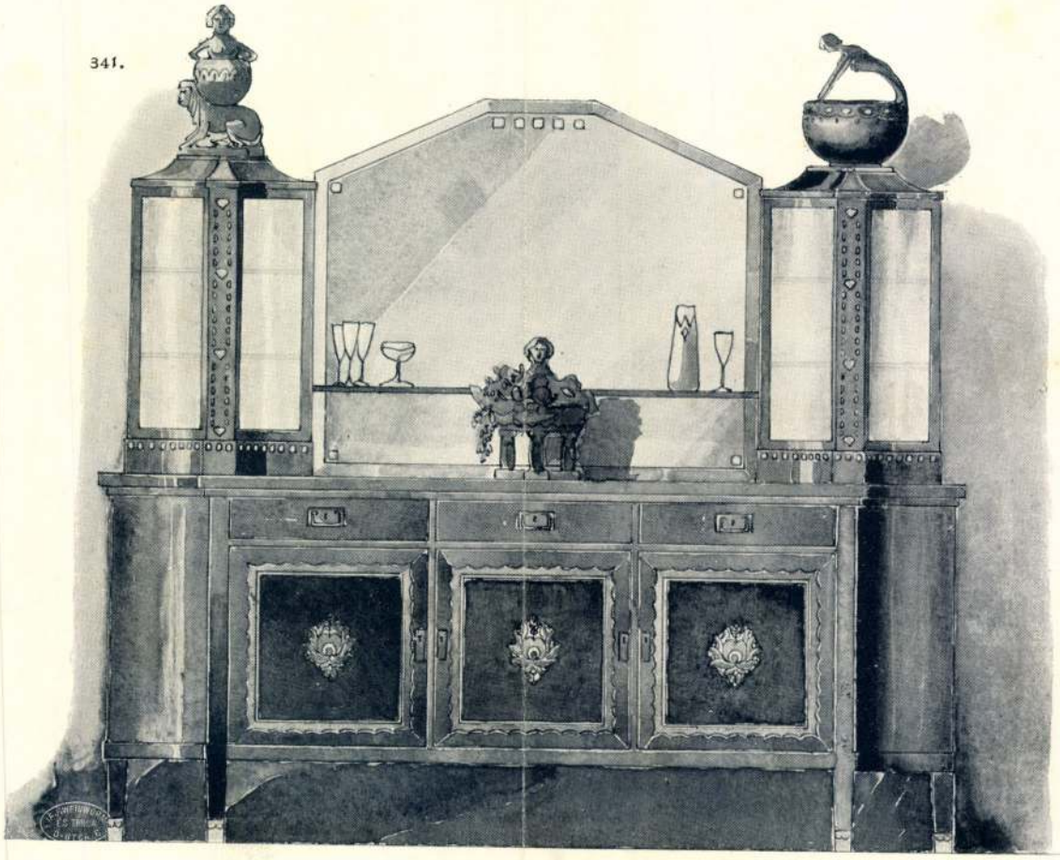

342.

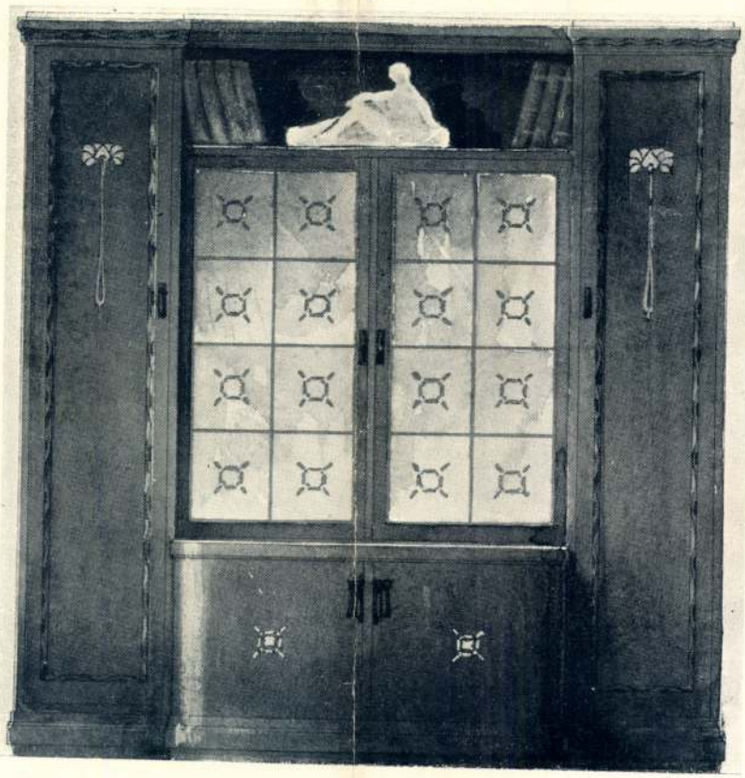

341., 342. ASZTALOSOK RAJZOSZTÁLYA. TANÁR MENYHÉRT MIKLÓS.

POHÁRSZÉK ÉS KÖNYVSZEKRÉNY. PROJETS POUR UN DRESSOIR ET POUR UNE BIBLIOTHÈQUE.

SZÉKESFŐVÁROSI IPARRAJZISKOLA.

K

Nagy Lázár 160.l.
Paczka Ferenc 120, 124.l.
Pállik Béla 126.l.
Parlaghy Vilma 118.l.
Pártos Gyula 13, 14.l.
Parmith Edön 160.l.
Patáky László 130.l.
Pechan József 19.l.
Petz Sámuel 14.l.
Perke Géza 132.l.
Pfaff Ferenc 14.l.,

folytat

l. Lauser, Dr. Wilhelm:
Die Kunst in Oesterreich-
Ungarn II. Jahrg.
Wien l.n.

Nagy Lázár K

A Műbarátok Körének magyar tárgyú képeslevelezőlapokra hirdetett pályázatán Nagy Lázár festőművész két díjat, Meyer Antal iparrajziskolai tanár, Bauer Emil festőművész és Ocsvári Rezső rajztanár egy-egy díjat nyert.

Művészet 1908. 64. l.

ő ideálját a gyakorlatba átültette, amidőn is a belső dekoráció minden részletét önnönkezével kezdi megteremteni. Az ez időbeli angolok még azt hitték, hogy a kívánt üdvöt, sikert a gótikához való visszatérés hozhatja meg. Az angol fejlődés menetén azonban nyilvánvaló lett, hogy ez a föltevés hamis volt. A gótikus kapcsolatok idővel mindinkább lazultak és ama kis körből is, amely az utánzó-művészettől való elpártolást tűzte feladatául, mindinkább távolodtak. Lassan, anélkül hogy bárki is külön akarta, kereste volna, az új formáknak egy új magja keletkezett, amely bármily történeti stílus formáihoz semmiféle vonatkozásban nem állott.

Mikor a kilencvenes évek közepén eme angol formák a kontinensen ismertekké lettek, első sorban kétségkivül újdonságuk által hatottak. Forradalmi hatásuk abban volt, hogy szintén új formák keresését indították meg. Ezen új formák jegyében állanak a modern német iparművészet nyilvánulásai, az új időszak kezdetén. De nemsokára a valósággal modern művészet igazabb alapelveinek keresése indult meg, amely művészet nemcsak a volt stílusok külső utánzását mellőzi, hanem amely legbensőbb törekvéseiben is a valódiság és igazság célját minden tekintetben megvalósítja. Ma az új német iparművészetnek ez az álláspontja.

Azt lehet mondani, hogy mint új alkotás készen áll. Csakis a német nép szélesebb mérvű elismerése hiányzik még. Úgy amint minden újítást ki kell küzdeni, mert az emberiség a régi állapothoz hozzászokott, úgy nem hiányzottak az új iparművészet mozdulásának kemény ellenzői sem. Akit ez netán meglepett volna, annak csak egy pillantást kellene vetni a művészet — és különösen az ízlés változásainak történetébe — és tisztában lesz azzal, hogy ennek szükségképen így kellett bekövetkezni. Új gondolatok ereje egészen jól ama ellentálláson mérhető, amelyet a kortársaknál kelt. De meg kell jegyezni, hogy az új eszmék köré csoportosuló kis közönségnek hamar bekövetkezett a növekedése. Többet egyelőre kívánni nem lehetett. Utópisztikus gondolatra vallana az a föltevés, hogy a nagyközönséget az új dolog azonnal megnyerte; ellenkezőleg, bármi különösnek lássék is, a rögtöni népszerűsítés az új gondolatra nézve nem jót jelentett volna. Ami különben a müncheni Jugendstílus divathóbortjai körül, amelyeket a közönség az új művészetnek tartott, találóan mutatkozott.

Széleskörű népszerűsítés helyett, — amely oly komoly gondolatoktól, mint amilyenek az új művészi iparban foglaltatnak, nem is várható — most inkább azon értelmesek számának nagyobbítása kívánatos, akik szükségletből törekednek a nemesebb és igazabb után. E kör persze csak lassan tágulhat. Hogy azonban napról napra, sőt örvendetes módon nő, azt ama új vállalatok sora és fejlődése mutatja, amely az utóbbi években az új művészet körében támadt.

A művészi ipar terén a németül beszélő népek újabban önállót létesítettek. És itt a legjobb erők vannak lázas munkában. Új virágzás idejének hajnala jelentkezik. A mozgalom egyelőre ugyan még tisztán intellektuális, amelyben a nagyipar még nem igen vesz részt. Tömeg-díszítőüzleteink még vontatva ingadoznak, hogy az új szellemhez csatlakozzanak-e, vagy továbbra is a XVI. Lajos korabeli formák kiaknázásánál maradjanak-e. A csatlakozást csak kevesen kísérlik meg, sőt ezek közül is a legtöbben a stílusutánzás kényelmesebb útjára térnek vissza. De az új szellem mindennek dacára újra és újra előre tör. — A nevelés nagy munkája, amely a német népben majdnem öntudatlanul működésbe jött, mindidáig nagyobb mértékben fordult a művelt fogyasztó osztályhoz, mint a gyárosokhoz. És ez jól is van így, mivel a gyárosok a fogyasztót követni fogják. Maga a nevelés nagy munkája azonban, mint már előzőleg említve volt, egyszerű: lényegben majdnem kizárólag a művészi becsületesség és derékség érzetének keltésére irányul. Az egész művészipari probléma magva az a becsületesség, persze a szónak legtágabb értelmében: becsületesség nemcsak a kivitelben és anyagban, hanem a szándékban és a művészi érzületben. Százéves, imádott utánzóművészetünk alacsonyságából semmi sem menthet meg, csakis a becsületesség rendíthetetlen alapelve."

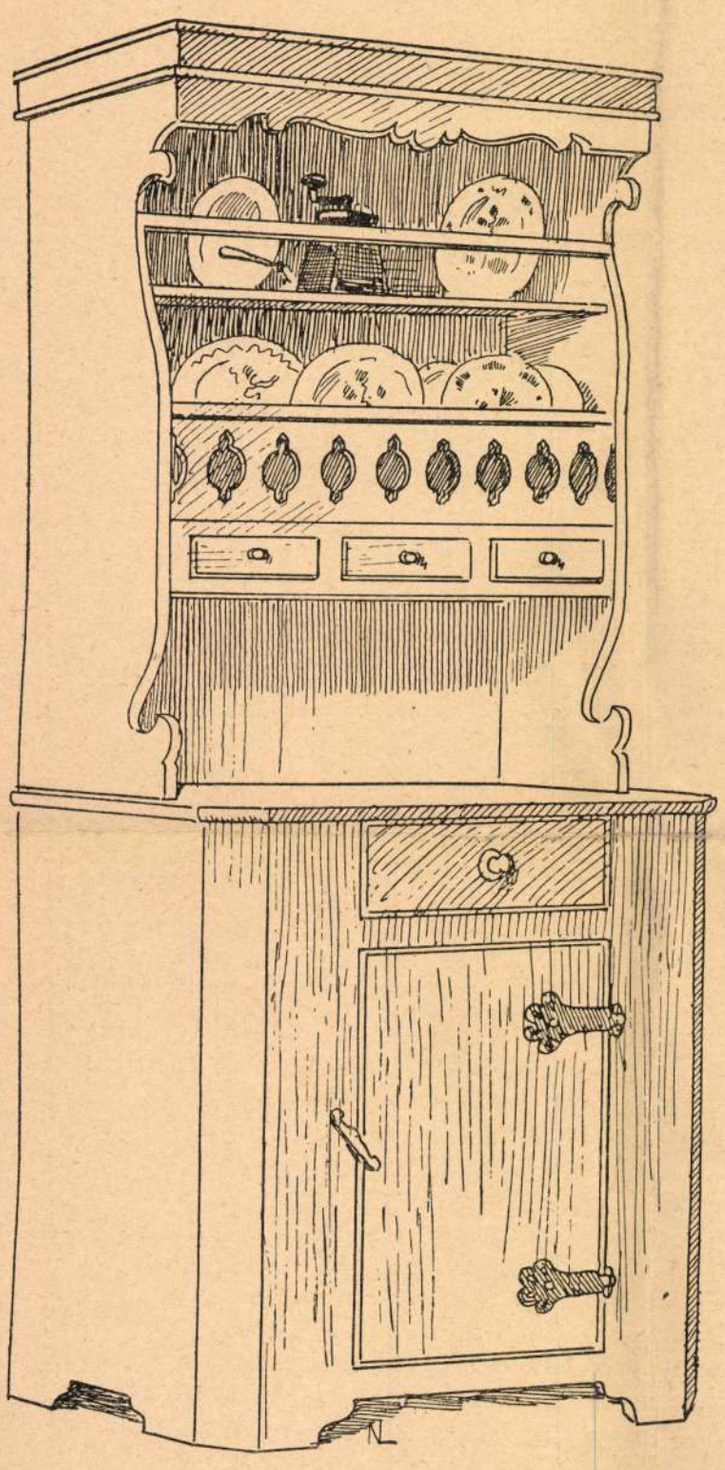

156. TÁLAS.
CSIK-SZT-MÁRTON.

NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELE.

PÁLYÁZATOK.

A kereskedelemügyi minisztep állami érmével együtt kiadandó *oklevélnek* tervrajzára hirdetett pályázat április hó 18-án járt le. Beérkezett 13 tervezőtől 15 pályamű. A bíráló bizottság április hó 20-án tartott ülésén abban állapodott meg, hogy a 600 koronás pályadíj kiadását nem javasolja, ellenben ajánlja, hogy, mint viszonylag legjobb művet, a kereskedelemügyi miniszter Helbing Ferenc pályaművét vásárolja meg. A kereskedelemügyi miniszter e javaslatot el is fogadta és megbízta a társulatot, hogy szűkebb pályázat útján szerezze be a kivánt oklevelet.

A képkepet-pályázat epedménye. A Könyves Kálmán r.-t., mint annak idején jelentettük, a M. Iparművészeti Társulat közvetítésével pályázatot hirdetett egy művészi képkeretre. A pályázat bíráló bizottsága (Fittler Kamill elnök, Színnyey Merse Pál, Révai Ödön, Telcs Ede és Györgyi Kálmán) április hó 6-án tartott ülésén az I. 150 koronás díjat Vágó Dezsőnek, a II. 100 koronás díjat Weszely Vilmosnak ítélte oda s megvásárolta Petrányi Miklós pályaművét. A pályázaton 24 tervező 33 pályaművel vett részt. Valamennyi pályamű április hó 12-ig látható volt az Iparművészeti Múzeum könyvtárában.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ráth György özvegyének kitüntetése. A király özvegy Ráth Györgynének, emberbaráti téren kifejtett jótékony működése és a hazai művészeti gyüjteményeket gazdagító áldozatkészsége elismeréseül a II-od osztályú Erzsébet-rendet adományozta.

Itt jegyezzük meg, hogy a nemeslelkű úrnő nemcsak a leltár szerint átadandó tárgyakat bocsátotta már az állam tulajdonába, hanem a magántulajdonát képező évszázados értékes csipkékkel, papi talárokkal, szövetekkel díszíti, becézi napról napra a termekben levő bútorokat, virágtartókat.

Művészi falfestmény rajztepemben. A bajai állami tanítóképző rajztanárának Éber Sándornak festményét mutatjuk be a 134. oldalon, mely az intézet rajztermének egyik falát díszíti. Megszívlelni való példát látunk Éber tanárnak törekvésében, mellyel művészi dísszel akarja eltüntetni a iskolafalak ridegségét s ezért örvendenénk, ha rajztanáraink a példán

felbuzdulva — esetleg tanítványaik közreműködése mellett — szintén megpróbálkoznának rajztermeik művészi díszítésével.

Újabb halasi csipkék

sorozatát mutatjuk be a 145—148. oldalakon, melyek Dékáni Árpádnak a milanói kiállításon levő kollekciójából vett szemelvények. Az általános nemzeti felbuzdulás, melyet az új korszakkal közéletünk minden terén tapasztalunk, végre szalonképessé tette Magyarországon a külföldön nagy hírnévvel bíró halasi csipkét, olyannyira, hogy főrangú hölgyeink egymással vetélkedve halmozzák el a halasi műhelyt megrendeléseikkel. E helyen említjük, hogy közelebb már egy új fajta magyar csipke kerül forgalomba, a solti csipke, melynek tervezője szintén Dékáni tanár. Készítik pedig az ottani körjegyző feleségének vezetése mellett a solti parasztlányok, számszerint ötvenen.

Tóváposi Fischer Ignác.

A hazai iparművészetet április hó 13-án érzékeny veszteség érte Tóvárosi Fischer Ignác halálával, aki úttörő munkása volt a hazai kerámiai iparnak. Majolika-gyárát, melyet ő alapított, kiváló szakértelemmel vezette s az e téren számos sikert és általános elismerést aratott. A M. Iparművészeti Társulatnak alapító tagja s mintegy húsz éven át egyik legbuzgóbb választmányi tagja volt. A M. Iparművészeti Társulat közgyűlése a halálával megüresedett választmányi tagsági helyet fiával, tóvárosi Fischer Emillel töltötte be.

Székely népies bútorok és egyéb holmik.

Nagy Lázár iparrajziskolai tanár a M. Iparművészeti Társulat megbízásából az 1906. évi nyár folyamán, a loki csángók földjén, Csíkmegyében tanulmányútat tett avégből, hogy az ottani népies bútoripart és népművészetet tanulmányozza s úgy ezekről, valamint érdekesebb népművészeti munkákról rajzokat készítsen. Nagy Lázár tanárnak e tanulmányútja alkalmából készített rajzaiból e füzetben közlünk szemelvényeket, melyek részben a törzsökös régies formákat tüntetik fel, részben pedig mutatják, miként alkalmazza és alakítja át a nép az úri formákat a maga ízlése szerint.

Az új zeneakadémia homlokzatának domború műve.

Az új zeneakadémiának homlokzatát a tervező építőművészek, a földszint és első emelet magasságban, domborúműves frízzel kívánták ékesíteni. Ez ékítménynek megtervezésére és kidolgozására Telcs Ede jeles szobrászunk szólíttatott föl, ki fényesen megfelelt föladatának.

Hogy a rendelkezésére álló fríz magasságában díszítménye az épület mértékével összhangzatos legyen, annak motívumaiul gyermekalakokat választott, melyeket azután az egyéb építészeti tagozatokkal különböző hosszúságokra osztott frízben különbözőképen csoportosított.

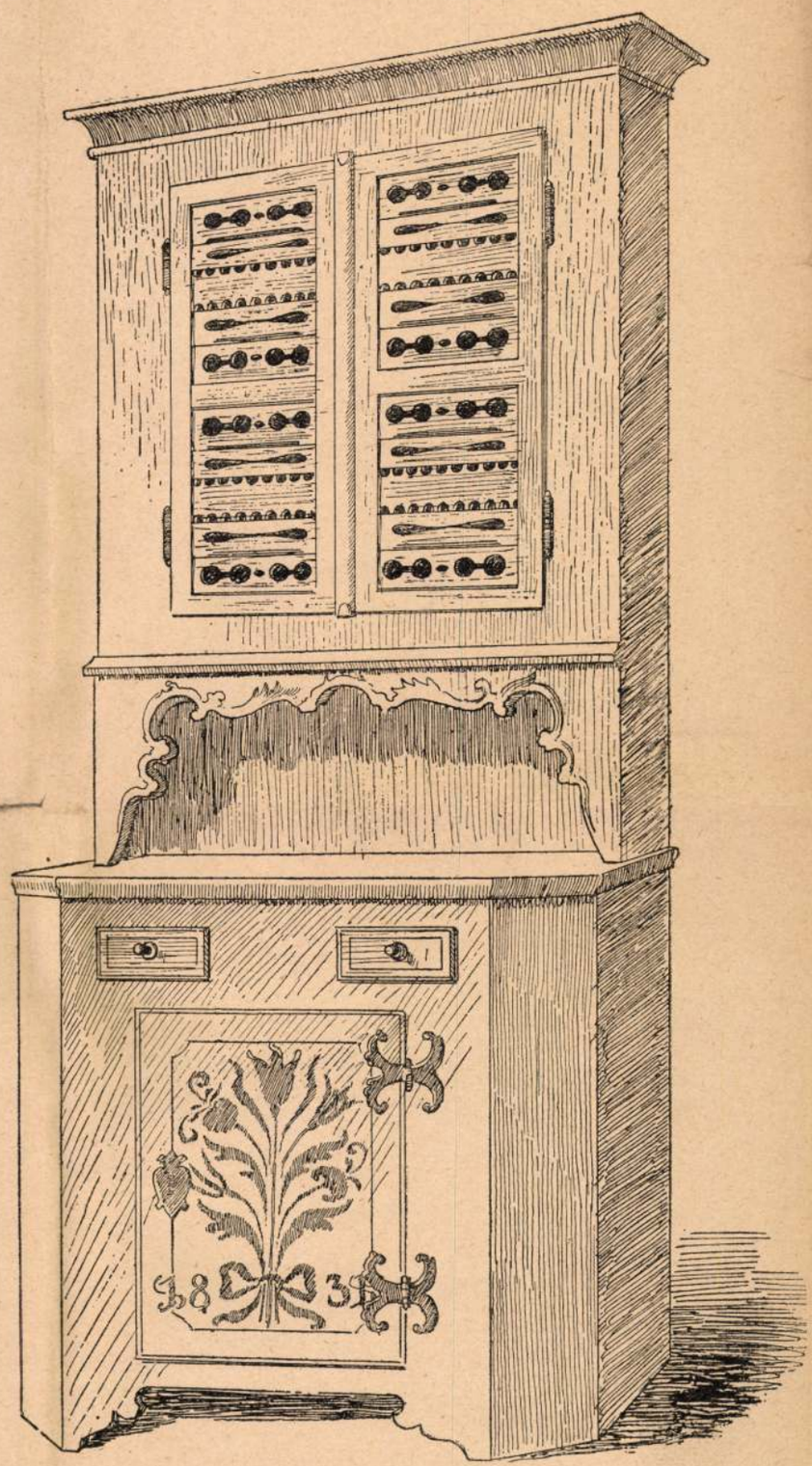

157. ALMÁRIOM. KÉSZÜLT 1837-BEN. NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELE.

Eszméje az volt, hogy a rendelkezésére álló hosszúságban a zenének négy nagyobb korszakát: az antik, a középkori, a rokokó korbeli és a modern zenét ábrázolja. Az építészeti tagozás következtében a középkori és a rokokó zene egy-egy hosszabb frízdarabot, az antik és a modern zene pedig két-két rövidebb frízdarabot tölt ki.

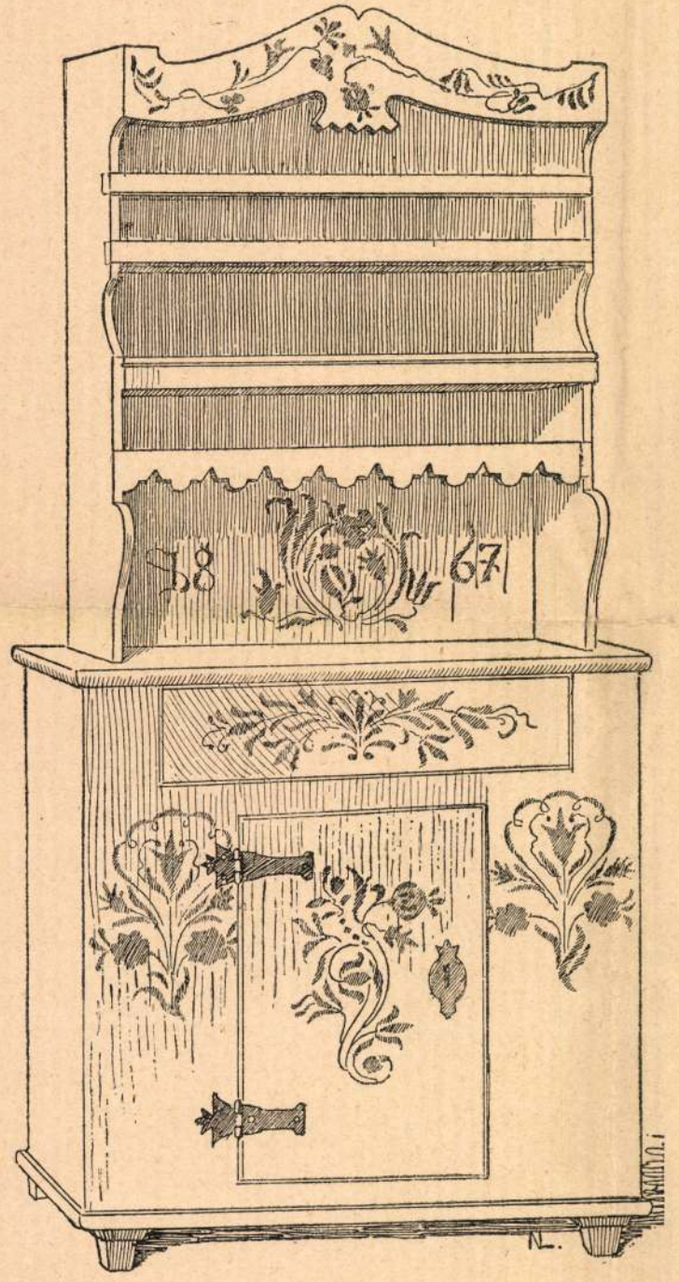

158. TÁLAS. NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELE.
CSIK-SZT-SIMON 1867-BŐL.

A művész az antik zene két motivumában a heroikus és pásztor-zenét ábrázolja. A középkori zenében az egyházi ének és az orgona viszi a főszerepet. A könnyűvérű rokokót a tánc és a szerelmes idyll mutatja be, míg a modern zenét a komoly kamara- és a nagy instrumentális zene képviselik.

A kompozíció rendkívül bájos, a kivitel fényes. Az ember nem tud választani, hogy az alkotás komolyabb részeinek vagy pl. a rokokó-kor kecses könnyűségének adja-e oda a pálmát. Az igazság az, hogy a kompozíció a maga egészében érdemli azt meg.

A fríz magassága 1·60 méter, anyaga félkemény fenesi kő. K.

Magyar fejfák, bálványfák

és népies díszítmények rajzsorozatát mutatjuk be a 150. lapon, melyeket az orsz. Mintarajztanoda és rajztanárképző két derék növendéke Fábián Gyula és Novák József Lajos nyári tanulmányútjuk közben készítettek.

KIÁLLÍTÁSOK.

Karácsonyi iparművészeti kiállítás.

A M. Iparművészeti Társulat a napokban küldte szét az idei karácsonyi kiállításra szóló felhívását. A felhívás szerint a társulat különös súlyt helyez arra, hogy a kiállításra kerülő munkák eredeti, jó tervrajzok vagy minták után készüljenek, a jogosult művészi igényeknek megfeleljenek és tehnikailag is kifogástalanok legyenek. Sablonos munkák, vagy meglevő dolgoknak egyszerű utánzatai ki vannak zárva.

Azoknak a kiállítóknak, akik egész szobaberendezéseket akarnak kiállítani, gondoskodniok kell a berendezések összes tartozékairól, úgymint csillárról, függönyökről, szőnyegekről, fali kárpitról vagy fali festésről, dísztárgyakról stb., mert a kiállításra ezúttal kizárólag teljesen és egységesen kiképzett és a kiállítás általános keretébe beilleszthető berendezéseket fogad el a társulat. Ki van zárva tehát az, hogy például valaki egy szobának csak bútorzatát állítsa ki anélkül, hogy egyúttal annak megfelelő művészies megoldott keretéről és egyéb tartozékáról is gondoskodnék. Ily feltétel mellett természetesen kiállítókként szerepelnek mindazok a tervező művészek és műiparosok, akik a teljes berendezés előállítására egymással szövetkeztek.

Hogy pedig a társulat idejekorán tájékozódjék, hány és mifajta berendezést kell elhelyeznie, szükséges, hogy az illető kiállítók a szoba helyszíni rajzát, bútorzatának és minden tartozékának tervrajzát f. évi junius hó 20-ig a társulatnak beküldjék, hogy abból az illető berendezés

összhatását megítélni, annak előzetes elfogadása felett dönteni, magát a szobaberendezést pedig a kiállítás keretébe megfelelően beilleszteni lehessen. Amennyiben több kiállító jelentkezik, mint ahány fülke áll rendelkezésre a szobaberendezések befogadására, a kiállítás biráló-bizottsága az elsőbbség jogát a bemutatott tervek művészi értéke alapján dönti el.

A kiállítást Gyalus László építész, a m. k. iparművészeti iskola tanára rendezi, aki a rendelkezésre álló terület beosztása, felhasználása és általában a kiállítás elrendezése tekintetében felvilágosítást ad. A kiállítás november hó folyamán nyílik meg; ezért mulhatatlanul szükséges, hogy a kiállítók kész tárgyaikat legkésőbben október hó végéig a kiállítás helyszinére, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeumba, a társulat címére beküldjék. A később érkező tárgyakat a társulat minden indokolás nélkül egyszerűen visszautasíthatja. A kiállításra beérkezett összes tárgyak végleges elfogadása felett a kiállítás biráló-bizottsága határoz, amelybe a kiállítók a maguk kebeléből három tagot választanak.

A kiállítók buzdítására szolgálnak a kiállítás alkalmából kiadandó következő kitüntetések, illetőleg díjak: a) A vallás- és közoktatásügyi m. k. miniszter által alapított állami nagy aranyérem, amely kompozíció és kivitel tekintetében feltétlen becsű műipari munkáért ítélhető oda (az erre vonatkozó részletes szabályzat olvasható a Magyar Iparművészet 1898. évfolyamának 412. lapján); b) a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek 2000 kor. nagy díja, a hozzátartozó oklevéllel; c) a kereskedelemügyi m. kir. miniszternek állami érme és oklevele. Utóbbi két kitüntetés odaitélésénél a következő szabályok az irányadók: Állami nagy díjat vagy érmet nyerhetnek önálló iparosok, ipari vállalatok, vagy oly intézmények (egyesületek, tanműhelyek), akik illetve amelyek az iparművészet körébe tartozó munkák készítésével foglalkoznak. A nagy díjra és érmekre pályázónak tekintetik minden kiállító, aki tárgyait a kiállításra szabályszerűen bejelentette és a megnyitás napján ki is állította, fennmaradván a kiállítók abbeli joga, hogy egyes tárgyakat versenyen kívül állóknak jelenthessenek ki, mely körülmény az illető tárgyakon is megjelölhető. Oly kiállítónak, ki valamely kiállításon állami érmet nyert, a nagydíj, mint magasabb fokozat, még odaitélhető. A 2000 koronás nagydíjat és érmet a választmány tagjaiból alakított héttagú

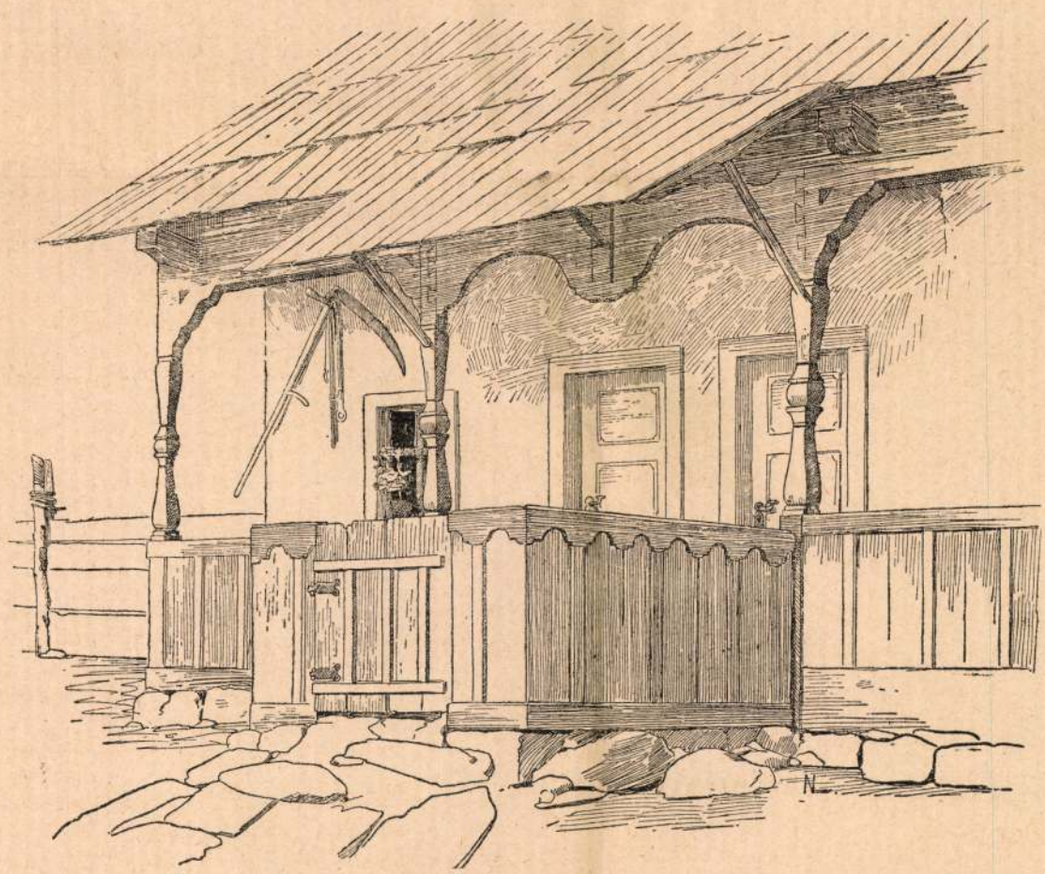

159. PITVAR KARCFALVÁN. NAGY LÁZÁR RAJZA.

biráló-bizottságnak javaslata alapján adományozza a kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

A kiállításon résztvenni szándékozókat felhívja az elnökség, hogy bejelentésüket junius hó 6-ig küldjék be, hogy a bejelentések alapján a kiállítás berendezésének tervét el lehessen készíteni. Bejelentőíveket a társulat titkári hivatala ad.

Grafikai kiállítás. A Nemzeti Szalon termeiben vagy negyedfélszáz grafikus lap adta a negyedik grafikai kiállítás anyagát. Számra a summa tekintélyes. Főleg ha meggondoljuk, hogy nem is oly rég ritkaságszámba ment, szinte tünemény volt a kiállítások falán e rajzbeli gourmandéria.

A rézkarc és acélmetszet mindig szerepelt. Öreg és jeles tűmestereink szorgalmas vendégszereplői voltak a tárlatoknak karcolt lapjaikkal. A kritika azt mondta róluk: ez a magyar grafika. A közönség tudomásul vette, s a lelkesebbek tán örültek is, hogy nem csak pikturánk van, hanem grafikánk is, ami föltétlenül jelentős valami, mert hiszen a karcoló tű már ugyanaz a megbecsült szerszám Lionardo kezében, amivé lett Rembrandtnál. S hogy minden időknek mily lírai dokumentumok írhatók e szerszám révén, erre megint az ő forintos lapjai a legjobb műtörténelmi példa, vagy a Goya-capricciók.

A metszet és rézkarc tehát egész a legutóbbi évekig reprezentálta a magyar grafikát. Ha sovány is volt e reprezentálás, visszatükrözte viszonyainkat, ahol csak mostan csirázódik az újfajta reprodukció. Hozzánk most állt be csupán, ami kint jó rég végbement. Késés történt, amely időbeli különbözet okát azonban keresni hiábavaló. Egyrészt mert vannak díjak, melyek esztendőnkint fiatal grafikus generációt hoznak össze: a negyedik ily kiállítás mutatja, hogy respektábilis az ő számuk. Lehet, hogy ezek a díjak éppen a tizenkettedik órában érkeztek. Az is igaz, hogy például nincs grafikai egyesület, pedig nem egyszer elkezdték, s nem egyszer hittük, hogy megvan. De a közönség figyel, s rájött, hogy egy eredeti litográfia is lehet előkelő dísz a tapétafalon. S végre is ez a fő.

Litográfia, aquatinta, fametszet, színes rézkarc, pasztell, kréta stb. bő változatait láthattuk hát a Nemzeti Szalon kiállításán. Majd mindegyik grafikus ág felvonult ott képviselővel. Reprodukciók ép úgy, mint toll, tervező ecset, szén és vöröskréta materiájával csinált rajzok, meseillusztrációk, könyvdíszek. Az egyes lapokon jobbára fiatal talentumok neveit olvashattuk. Némelyik meglepően preciz készséggel hat: megtanulta valamely eljárási mód minden csínját-bínját. S mégis, az az impresszió kelt bennük a számra bő s változatosságra sokszínű kiállításban, hogy ami kedv és virulás dolgozik itt, az csak ritkán érlelt egy-egy igazi grafikus gyümölcsöt. Találkoztunk rajzokkal, amelyek ép rajzbelileg közömbösek. Elénk akadtak reprodukciók, amelyeken nem fedezhet fel a szem nyomat-hibát. De grafikus zamat, valami olyasféle nyom, ami csakis a mesterkedés nyelvén nőhetett: hiányzott róluk. Akiknél megvolt ez a kellék, azok megállítottak, így mindenekelőtt Nagy Sándor kézírása. Lapjai közül egy gyöngéd tussrajzot, s mellette Faragó Gezának 2 dekoratív festményét, Remsei Jenőnek, egy fiatal talentumnak, figyelemkeltő dolgát közöljük.

Ex-libris kiállítás. Az országos Gyermekvédő Líga vezetősége Csányi Károly iparművészeti múzeumi őr és Barta Artur rajzolóművész közreműködése mellett az Orsz. Iparművészeti Múzeumban érdekes kiállítást rendezett, mely május hó 23-án nyílt meg. Kiválóbb gyűjtőinknek ex-libris kollekcziói mellett, finom ízlésű műbarátunknak, Glück Frigyesnek iparművészeti gyűjteménye java részét látjuk e kiállításon, melynek megtekintését — a jótékony célra való tekintettel is — melegen ajánljuk.

A római Tribuna május hó 1-én megjelent számában „Una lezione di vita pratica" cím alatt igen rokonszenvesen emlékezik meg a milanói kiállítás magyar osztályában levő iparművészeti oktatási csoportról, amelyben tudvalevően a székesfővárosi iparrajziskola, a m. kir. iparművészeti iskola, az orsz. mintarajziskola és rajztanárképző, valamint a kereskedelemügyi miniszterium főhatósága alatt álló ipari szakiskolák gyűjteményes kiállításai vannak.

„Tegnap már jelentést tettem" — írja a Tribuna levelezője — „a magyar osztály biztos diadaláról. Ma — egy nagyjában összefoglaló látogatás után, melyet nekem, kivételkép megengedtek — csak megerősíthetem jövendöléseimet. Ez a biztos siker kezdődik az építészettel, mely belsejében is mint speciális építmény van elrendezve, kieszelve és szerkesztve; oly jól kieszelt és különféle kiállított tárgyakkal kombinált összhangú szcenografikai hatásokkal, hogy a legváltozatosabb és egyúttal teljesen összhangú keretet adja; de nyilvánul e siker aztán minden egyes formában, mindenféle anyagban, mindenféle alkalmazásban, a keramikákban úgy mint a mozaikban; a bútorokban és ékszerekben, szövetekben és zománcokban, a hímzéstől kezdve azon nagyarányú virágtartókig, melyeknek mintáját Attila állítólagos sírjában talált tárgyakról vették. „Önök Attila utódai" — jegyeztem meg tréfásan Nádler és Mátrai tanároknak, akik ékesszólóan körülvezettek. „Ki mondta volna neki, hogy eljön az idő, amidőn oly jól összebarátkozunk". De minthogy a barátok tudtukon kívül is szoktak jó szolgálatot tenni, a magyarok is megteszik nekünk azt, hogy megtanítanak bennünket evvel a kiállítással arra, hogy mily szellemben legyenek vezetve és hogyan rendezzük be a mi iparművészeti iskoláinkat. Valóban jelentékeny részét ennek az osztálynak elfoglalja a m. kir. iparművészeti iskola, a budapesti m. k. mintarajz- és tanárképző iskola, a székesfővárosi iparrajziskola és a többi szakiskolák, tisztára bámulatos intézmények, melyek rendszere és eredménye előtt — látva az óriási különbséget — elfogta a szomorúság és csüggedtség egy római hasonló intézetnek igazgatóját, aki velem volt — ahelyett, hogy őt nemes versenyre serkentette volna.

És szerettem volna, hogy velünk legyenek sokan azok közül a művészeink közül, akik még mindig lenézik az iparművészetet, ha nem másért, legalább azért, hogy

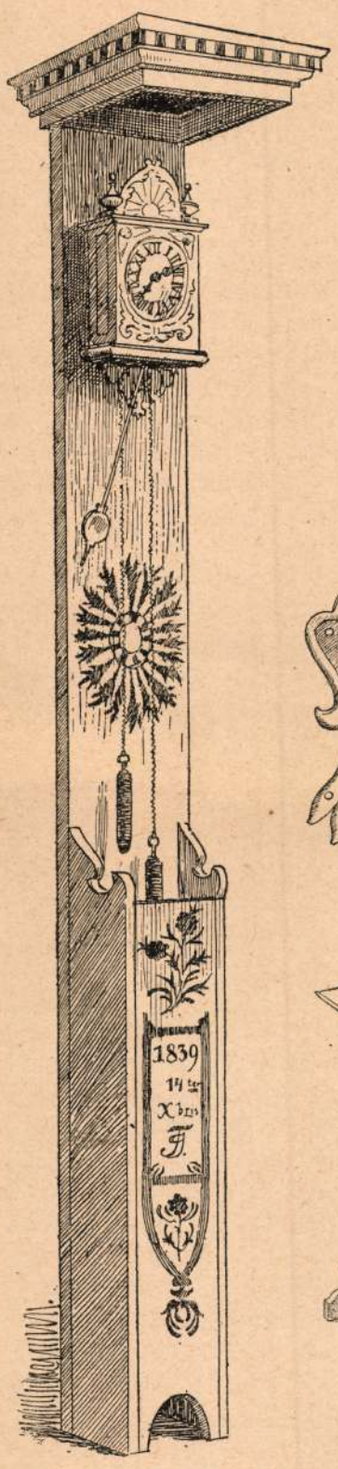

160. ÓRATOK, KÉZDIVÁSÁRHELYEN, 1839-BŐL.

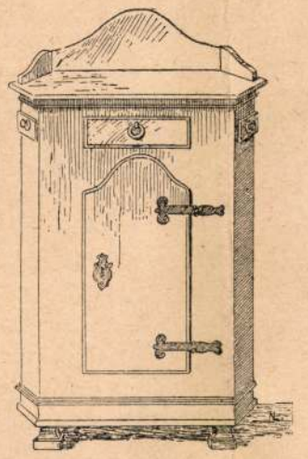

161. SAROK TÉKA, CSIK-SZT-MÁRTONBAN, 1813-BÓL.

162. KAROSSZÉK A CSIK-SZT-MÁRTONI R. K. EGYHÁZ SEKRESTYÉJÉBŐL.

163. AJTÓKILINCS, KOVÁCSOLT VASBÓL, CSIK-KARCFALVÁN.

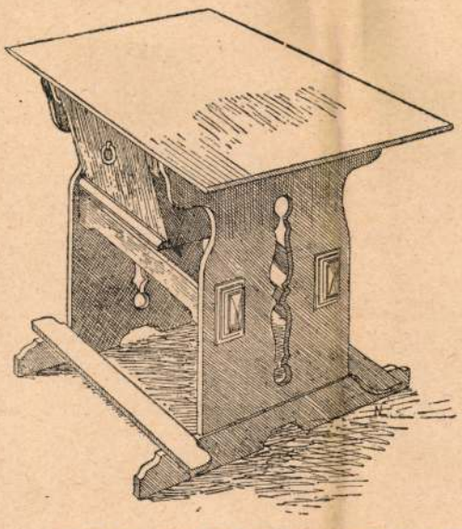

164. ASZTAL, CSIK-SZT-MÁRTONBAN, A XVIII. SZÁZAD ELEJÉRŐL.

165. SZÖVÉTNEK, A CSIK-SZT-MÁRTONI R. KATH. EGYHÁZ TULAJDONA.

NAGY LÁZÁR FÖLVÉTELEI.

lássák, miképp kell tanítani és hogyan lehet a legegyszerűbb tárgygyal, melyet a legszerényebb parasztházban is használnak, nagyobb örömet szerezni az ember szemének és lelkének mint a nagy, de jogosulatlan igényű képpel vagy szoborral. Igaz, hogy a magyaroknak az az előnyük van, hogy nincs művészi múltjuk (? Szerk.), de előrelátók, hogy ne kellessen annak terhét a jövőben viselniök, amennyiben előbb az ifjúságban a természetes eredetiség fejlődését keltik fel és csak később kívánják azon stílusoknak tanulmányozását és gyakorlását, melyek így — és így kellene mindenütt lennie — egyszerű kulturális elemek lesznek és nem pedig az egykorú ujdonság teremtésének az akadályai."

A román királyi pár a milanói kiállítás magyar osztályában.

Május 13-án a román királyi pár hosszabb látogatást tett a magyar iparművészeti csarnokban, ahol a királyi párt Czakó Elemér dr., a magyar osztály megbizottja fogadta. A háziipari rész után az iparművészeti és művészeti iskolák kiállítását tekintették meg, majd pedig az ipari szakiskolák kiállítását. A legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak a Faragó Ödön és Maróti Géza tanárok által tervezett és rendezett termekről s különös örömmel nézegették az egyik gyermekszobát a hozzá tartozó művészi gyermekjátékokkal együtt, melyeknek terve Weszely Vilmostól való. Végül kérdést intéztek Czakóhoz, hogy a bukaresti kiállításon is ilyen készülséggel vesznek-e részt a magyarok? Ezután ... vélyes búcsúzás után hagyták el a magyar osztályt, amelyet az összes külföldi nemzetek iparművészeti csoportjai között a legbefejezettebbnek találtak.

A III-ik iparművészeti kiállítás Drezdában.

Mint már jeleztük, a f. évben Drezdában lesz a harmadik német iparművészeti kiállítás. A harmadik ama sorozatban, amelynek elseje 1876-ban Münchenben, másodika ugyanott 1888-ban tartatott.

Az első (1876) kiválóan az akkori művészi törekvéseknek hazai (német) talajba való terelését célozta azzal, hogy a régibb művészet alkotásait mutatta be, hogy így az újabb ennek hagyományait átvéve, ennek kapcsán fejlődjék tovább. A második (1888) kiállítás eme törekvéseknek gyümölcseit bemutatni volt hivatva. Be is mutatta fényes keretben a stilisztikai és technikai kísérleteket, amelyek egyes téren kifejezésre jutottak. Azóta az iparművészetnek úgy esztétikai, mint technikai kérdései körül az egyes műipari működési területeken nagy és elvi jelentőségű újabb kérdések alakultak ki, amelyeknek keletkezése az újabb időknek sajátos kulturális és gazdasági viszonyaiból magyarázhatók. E kérdések elseje az iparművészetnek a művészi gyári iparral való bővítésére és ezeknek viszonyára, másodika az 1888 óta végbement ízlésváltozásra vonatkozik. Szükséglet tehát Németországban ma egy nagy, összefoglaló képet nyujtó ilyféle kiállítás; mert belőle egyrészt a német iparművészek, iparosok és gyárosok, tehát az alkotó erő, másrészt a közönség egyaránt hasznot húzhat: az első a termékenyítő serkentés által, a második pedig azzal, hogy a törekvéseket jobban megismerheti. A kiállítás programmja a következő: I. Művészet; és pedig: 1. képzőművészet, megfelelő keretben, tehát 2. térművészet, vagyis a művészet és ipar összes műveleteinek és nyilvánulásainak a térben való értékesítő összműködése; ennek alosztályai: *a)* profán művészet; *b)* templomi művészet; *c)* építő- és kertművészet. II. Művészi ipar, amelynek keretében az egyes tárgy, az ember kezének művészi munkája kerül bemutatásra; és pedig: 1. mint népies művészet; 2. a technikák; 3. az iskolák; 4. a magában vett készítmények alkotta csoportokban, amely utóbbiak művészileg rendezett üzletek formájában kerülnek bemutatásra. A III. csoport a művészies en ipari készítményeknek ama fajtáját öleli fel, amelynek készítésénél nem a kéz, hanem a gép a döntő. A kiállításnak ez a része külön épületet kap. Ennek keretében a következő csoportok lesznek: 1. mintaszerű alkotások, t. i. bemutatása annak, amit a gép igénybevételével a gyáripar művésziest produkálhat; a 2. alcsoport ennek a művészi iparnak áttekintését nyujtaná: *a)* anyagi csoportokkal; *b)* ipari származású egész belső helyiségekkel; *c)* gépeknek és műhelyeknek bemutatásával.

A kiállítás kizárólag a Németországban készült tárgyakra szoritkozik. Kivételt e tekintetben csakis a „technikák" osztálya képez, ahol idegen országbeli tárgyak is kiállíthatók. A körültekintéssel kidolgozott szabályzat háromféle kitüntetést jelöl ki: 1. a nagy diplomát, 2. kiváló munkákért adható érmeket és plaketteket és végre 3. közremunkálkodásért diplomákat.

Nagy Lázár iparmüvész

M Ü V É S Z E T
II.évf. 1903.
149.
"Müvészeti irodalom"

N a g y L á z á r iparmüvész

M Ü V E S Z E T
II.évf. 1903.
141.
"Kitüntetések"

Nagy Lázár

Magyar Sparmüvéset, 1902

V. évf. 168 és 173. o.

különtálék.

Nagy dázás rajztanár, festő

Pesti Hirlap. 1880. aug. 24. 6.

a kivutalos lapból: a kultusz-
miniszter a mintarajztanodában...

Nagy Lázár

Magyar Iparművészet, 1901

1/2. sz. 1-21. o.

Dioner-Dénes József: Az iparművészeti társulat karácsonyi kiállítása

Famívesség – Bútor

Nagy Lázár bútortervei

Magyar Iparművészet, 1901

1/2.sz. 1–21.o.

Dieuer-Dénes József: Az iparművészeti társulat kiállítása.

Nagy Lajos

Szabad Művészet

1952. 5. sz. 233. l.

Ignándi Mihály

Magyar szellemi élet.

Elbeszélések és rajzok magyar írók és művészek életéből.

Harmadik kiadás.

Bpest, 1896. Hornyánszky V.

8-r, VII, 212 l, számos képpel.

Eredeti egész vk.

I. 5. p. e.

3.—

Nagy Lázár

festő és iparművész

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. sóf. 1. sz. 7.– 9. o. – György Kálmán:

A gróf Andrássy Tivadar – féle pályázat.

Műészi díj: Műbarátok Köre magyar tárgyú képeslap pályázata
Nagy Lázár

Művészet VII. évf. 1908. 64. l.

Nagy Lázár, festő

Iparmüvészet 1895-ben 118.

Nyr Lázár

iparművész

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. köt. 4. sz. 145. – 162. o.

Lyka Károly: A magyar iparművészet
karácsonya.

Nagy Lázár

festő és iparművész

Magyar Iparművészet, 1897/98.

I. él. 1. sz. 7-9. o. – Szőgyi Kálmán: A pr. Andrássy Tivadar-féle pályázat.

Nagy Lázár, ? mürész

Iparmüvészet 1895-ben 106.

Nagy Lázár II

fest-

Pápa

l.

Szabad Művészet

1948. 305. l.

borítek

tenyésztés számba vehető a halastavak szaporodása és rendszeres művelése gazdasági érdek.

A szilaj pásztorkodás is már a multé. Ennek területei voltak: a Hortobágy, a két Kunság, és az erdélyi Mezőség. Okai: a Hortobágyon a földmívelésre nem alkalmas szikes, füves pusztaság, a Kunságban az árterületek, a gyér lakosság, a Bugacon a homokos puszta, a Mezőségen a suvadásos területek, ahol házat építeni, megtelepedni nem lehetett.

A Kárpátok havasi pásztorkodása az erdőhatár fölé emelkedő havasi réteken folyt. Az állatot téli szállásra most is le kell vinni a völgybe. Az Erdélyi-havasokban és ÉNy magasan fekvő havasi rétjein elsősorban a havasi juhászat terjedt el.

A Kárpát-medence *mezőgazdálkodása* adja a legtöbb dolgozónak a megélhetést, az itt helyet foglaló államok ú. n. *agrárállamok*. Minden 100 ha területből 43 ha a szántó, 27 ha az erdő, 22 ha a rét és legelő, 3 ha a szikes és 5 ha terméketlen terület. A szántóföld aránya a legnagyobb a Duna, a Körös-torkolat és Torontál K-i határa által bezárt területen (100 ha-ból 70), a Kis-Alföldön és az É-i peremvidéken (100 ha-ból 60), a Balaton-melléken (50 ha). A legkisebb az ÉNy-i- és az ÉK-i-Felvidéken, az Erdélyi-medence peremén és a Karsztvidéken (30 ha alatt).

Legtöbben foglalkoznak mezőgazdálkodással a Drávántúl (100 lakos közül 80), a Biharalján (71), a Dunántúlon (63), de már az Alföldön (csak 58-an), és a Mátra—Bükk vidékén (52) az arány-

zőlie a mexikói hivatallal, hogy Lind békemisszióval megy Mexikóba és az elnök bizonyos afelől, hogy Lind missziója a nehézségek elhárításához hozzá fog járulni.

Mexikó, augusztus 7. Amerikai farmerek megöltek 17 mexikóit, akik egy amerikai farmert Tantikónál megkötöztek, kiraboltak és két leányán erőszakot követtek el. Más hirek szerint e gyilkosságok politikai villongásokból keletkeztek.

Bethmann-Hollweg a császárnál.

Berlin, augusztus 7. Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár Hohenfinowból Berlinbe érkezett és holnap Svinemündébe megy a császárhoz.

A kinai belviszályok.

Peking, augusztus 7. A Kouminlag párt vezérei Pekingben tisztelegtek Juansikkainál és a miniszterelnöknél és bejelentették, hogy pártjuk öt lázadóvezért kizárt kebeléből.

Hongkong, augusztus 7. A Kanton keleti kapujáért lefolyt harcban, hir szerint, ötszáz ember részint meghalt, részint megsebesült.

Zavargások Perzsiában.

Berlin, augusztus 7. Teheránból jelentik, hogy a kormány csendőrsége és a bachtiarok közt ismét kitörtek utcai zavargások, amelyeknek néhány halott és sebesült esett áldozatul. Tegnap délután különösen heves összeütközések voltak; két órától kezdve egyre ropogott a fegyver. A csendőrök és a rendőrök megszállották a közlekedőket és a középületeket. A csendőrséget a svéd oktató tisztek vezénylik. Ujabb összeütközések várhatók.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, augusztus 7. (Saját tudósitónk telefonjelentése. Buza: tiszavidéki 12.15—12.70, bánáti 12.——12.55, mosoni 11.15—11.50, tótfelvidéki 11.15—12.10, déli vasuti 11.25—12.10, marchfeldi (uj) 10.75—11.30. Rozs: tótfelvidéki 8.90—9.20, válogatott 8.85—9.15, pestmegyei 9.——9.30, különféle magyar és déli vasuti 8.85—9.10, osztrák 8.75—9.15. Árpa: tótfelvidéki (uj) 8.30—9.70, maláta 8.25—8.50, takarmány 7.60—7.90. Tengeri: magyar 8.50—8.80, cinquantin 10.50—11.—. Zab: válogatott 10.25—10.75, elsőrendü 8.75—10.15, középminőségü 9.25—9.75, gyengébb 9.25—9.70, ausztriai 9.50—9.90 korona.

Bécs, aug. 7. (*Saját tudósitónk telefonjelentése.*) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 627.—. Magyar hitelrészvény 827.50. Angol-Osztrák bank 334.—. Unionbank 588.50. Bankegyesület 512.—. Länderbank 511.—. Osztrák-magyar államvasut 703.—. Déli vasut elsőbbségi kötvények 127.50. Alpesi bányarészvény 912.50. Skoda 815.50. Rimamurányi vasmürészv. 694.50. Dohányrészvény 342.75. Májusi járadék 81.90. Magyar koronajáradék 82.—. Török sorsjegy 230.50. Márka készpénzért 118.17, márka áruért —.— Az irányzat tartott.

Frankfurt, augusztus 7. (Esti tőzsde). Osztrák hitelrészvény 198.50. Déli vasut 26.90. Discontó-Commandit 183.60. Berlini Handelsgesellschaft —.—. Harpeni —.—. Laurakohó —.—. Osztrák-magyar államvasuti 152.50. Német bank 246.25. Drezdai bank 150.50. Gelsenkircheni 191.75. Hibernia 253.40. Olasz járadék —.—. Magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztr. aranyj. —.—. Osztr. ezüstjáradék —.—. Osztr. papirjáradék —.—. — Az irányzat szilárd.

London, augusztus 7. (Zárlat.) Angol consolok 73.15/16. 5% japán járadék 100.— 4%-os magyar aranyjáradék 84.—. Leszámitolási kamatláb 4.5/16. Bécsi váltóár 24.59. Déli vasut 5.1/8. Canada Pacificvasut 220.3/8. Ezüst 27.1/4. Az irányzat szilárd.

Glasgow, aug. 7. (*Nyersvasplac.*) Mixed Numbers Warrants 54.— sh. 11 p. Nyugodt.

New-York, augusztus 7. *Cukor- és kávéplac. Cukor,* fair refining Muscovadó 3.73. Cukor finomitva 1. sz. 4.60. *Kávé.* Rió 7. sz. helyben 9.1/8, aug.-ra 8.61, okt.-re 8.78.

New-York, aug. 7. *Terménytőzsde. Gyapot.* New-Yorkban 12.—, aug.-ra 11.07, szept.-re 10.92, New-Orleansban 12.—. *Petróleum,* stand withe, New-Yorkban 8.70, Filadelfiában 8.70, rafined in cases 11.—. Credit balances of oil City 250.—. *Zsir.* Vestern Steam 11.65, Rohe Testvérek 12.10. *Ón.* 41.40—41.75. *Réz* 14.50——.—.

Csikágó, aug. 7. *Terménytőzsde. Zsir* szept.-re 11.40, okt.-re 11.50. *Szalonna:* short clear 11.50. *Sertéshus* szept.-re 20.65.

New-York, aug. 7 *Gabonatőzsde. Zárlat. Buza* állandó, helyben 95.— (8.78), szept.-re 94.3/8 (8.70), dec.-re 97.1/2 (9.—) máj.-ra —.— (—.—). Tengeri szabálytalan, szept.-re 78.1/4 (7.75), dec.-re —.— (—.—) Liszt helyben 4.—. — *Gabona szállitási dija Liverpoolba* 2.1/2 (0.90 K).

Csikágó, augusztus 7. *Gabonatőzsde. Zárlat. Buza* állandó, dec.-re 86.1/4 (7.95), máj.-ra 90.3/8 (8.29). — *Tengeri* szabálytalan, aug.-ra —.— —(.—) dec.-re 70.1/2 (6.98).

A külföldi gabonatőzsdék mai és tegnapi árfolyamainak összehasonlitása:

		Ma	Tegnap	Különbs.
PÁRIS		franc	franc	franc
Buza	augusztusra	27.85	28.10	—0.25
„	szeptemberre	27.55	27.70	—0.15
„	szept.—dec.-re	27.55	27.55	—.—
„	nov.—febr.-ra	27.55	27.55	—.—
Rozs	augusztusra	19.25	19.25	—.—
„	szeptemberre	19.25	19.25	—.—
„	szept.—dec.-re	18.—	18.—	—.—
„	nov.—febr.-ra	19.—	19.—	—.—
Liszt	augusztusra	97.80	97.50	—0.30
„	szeptemberre	96.55	96.60	—0.05
„	szept.—dec.-re	96.15	96.35	—0.20
„	nov.—febr.-ra	96.05	96.10	—0.05
BERLIN		márka	márka	márka
Buza	szeptemberre	200.75	201.—	—0.25
„	decemberre	201.—	201.50	—0.25
Rozs	szeptemberre	167.25	167.50	—0.25
„	decemberre	169.—	169.—	—.—
Zab	szeptemberre	165.50	165.50	—.—
„	decemberre	169.—	169.—	—.—
NEW-YORK		cent	cent	cent
Buza	helyben	95.—	95.25	—.—
„	szeptemberre	94.88	94.63	—0.25
„	decemberre	97.50	97.75	—0.25
„	májusra	—.—	—.—	—.—
Tengeri	szeptemberre	78.25	78.—	+0.25
„	decemberre	—.—	—.—	—.—
CHIKAGO		cent	cent	cent
Buza	szeptemberre	—.—	—.—	—.—
„	decemberre	86.25	86.38	—0.13
„	májusra	90.—	90.88	—0.88
Tengeri	szeptemberre	—.—	—.—	—.—
„	decemberre	70.50	70.38	+0.12

NYILT-TÉR.

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Ezennel teljes meggyőződéssel értesithetem, hogy a **Pinosol-szappan** sikere meglepő. Soha sem hittem volna, hogy ez a készitmény ily nagyszerü hatást tudjon előidézni.

L. Margit Schlaggenwald.

Az Ön **Pinosol-szappanja** egyike a legjobb készitményeknek, amelyeket eddig kipróbáltam. Már öreges, petyhüdt arcbőrnél kitünő szolgálatokat tesz. Tehát minden hölgynek, aki a tiszta, gyengéd arcbőrt szereti, ajánlhatom.

W. A. igazgatóné, Nagybánya.

Egyszerüen meg vagyok lepve az Ön **Pinosol-készitményeinek** igazi hatásától.

W. Mária Wien, Staudtgasse.

Az Ön **Pinosol-szappanával** nagyon meg vagyok elégedve, mert az a bőrt rendkivül megpuhitja.

Cl. A. Eugenia grófnő, Hitiersik.

A folyékony Pinosol-szappan hatásával nagyon meg vagyok elégedve. Az arcbőr megbetegedései elég gyorsan elmultak s én a szappant most állandóan használom mosdószappan helyett.

U. Teréz Brünn, Zeile.

Hasonló itéletek nagy számban érkeztek hozzánk. Nagyobb bizonyitvány gyüjteményt kivánatra küld **G. Heil & Comp. Wien, I., Helferstorferstrasse 11-13.**

Eladó
a fővárostól 25 km.-re
70 hold szőlő
(bekerítve) terméssel vagy anélkül. Hajóállomás mellett gyönyörü fekvés, kitünő fajborok, tiszaparti vidék parcellázási lehetőség. Érdeklődők irjanak „Nagy épülettel" jelige alatt a kiadóba.

Jól bevezetett müszaki
utazó és egy helyi ügynök
elsőrangu budapesti cégnél felvételetik. Csakis szakmabeli erők nyujtsák be ajánlataikat „S. J. Tsa" jelige alatt a kiadóhivatalba. ::

Elutazás előtt vegye meg a PESTI NAPLÓ-t a városi hirlapárusitónál, mert a kormány a pályaudvarokon nem engedi árusitani.

NAPIHIREK.

Savonarola — a Tabánban.

(Saját tudósitónktól.) Jelentékeny tulzás volna Kimnach Lászlót például Giottoval összemérni. Azonban Budapest sem Firenze s az a tisztes, becsületes középszerüség, amit egy Kimnach László festette husz-huszonöt esztendős freskó jelent, jelenti egyuttal a mult század végének átlagos budapesti festőművészetét. Mint ilyennek, már alig néhány évtized mulva kortörténeti jelentősége lesz s megőrizni annál inkább érdemes, mert Budapesten s még inkább Magyarországon általában, a jobb esetek közé tartozik az, amidőn Kimnach Lászlóval festetnek meg egy templomi képet s nem valamely templomfestő-céggel készittetik el.

Most az történt, — ez ad okot e bevezető elmélkedésre — hogy a tabáni plébániatemplomban egyszerüen bemeszeltek, megsemmisitettek két freskót. Kimnach László festette az egyiket Szent Katalinról, a másikat Nagy Lázár, Krisztus sirbatételéről.

Még az előbbi pélbános, Zierer idejében történt, hogy munkások jelentek meg a templomban, állványoztak, vakoltak, azután bemeszelték Szent Katalint is, Krisztus sirbatételét is. Most egyiknek sincs többé nyoma. Homályos, misztikus az egész történet. A plébánián nem tudnak többet róla, a városházán még kevesebbet s ott egyébként is szabadságon van most mindenki, aki csak valami felvilágositást adhatna. S ha adhatna is? A két freskó eltünt, a világ képzőmüvészetét pótolhatatlan veszteség nem érte ugyan, de ez nem menti a véletlenül kipattant esetet, amely tipikusan, felháboritóan — nem budapesti, hanem városi, helyesebben hivatali, bürokratikus esemény. A mi sejtésünk ugyanis ez, hogy, ha megtörtént s ha igy történt a dolog, nem titokban történt, nem az elhunyt plébános követett el önkényes képrombolást, hanem végrehajtott csupán egy határozatot, amely annak rendje és módja szerint, minden formaság pontos betartásával jött létre, amelyért tehát senki a világon felelősségre nem vonható, még ha a rég pihenő akták összes aláirói mind életben s hivatalban volnának is. A tabáni plébánosnak nem tetszettek a képek, erkölcsi okokból, vagy esztétikai okokból, mit tett tehát Savonarola a Tabánban? Készitett egy előterjesztést a városhoz, mint kegyurhoz s szépen megindokolta, hogy ki kellene meszeltetni a templomot, mert kopottak már a telepingált falak. A városházán pedig minden bizonynyal csak azon gondolkodtak, vajjon van-e pénz, van-e „fedezet" a meszeltetésre, nem felesleges fényüzés-e ujra mázoltatni a falakat, amelyeket csak néhány éve pingáltak be. A mai pénzszük világban bizonyosan megmenekültek volna Kimnach és Nagy freskói, ma nincs pénz meszelésre, ma meg kell tartani a legkopottabb s a plébániáknak legkevésbbé tetsző képeket is. Az elmult jó időkben kiutalták a meszeltetési összeget, pallérok jöttek-mentek s hamarosan eltünt a freskók.

A város dolgainak siváran bürokratikus intézkedésére vet fényt ez a képtelen, ez a tragikómikus esemény. Mütárgy, kép, festmény, — ki törődött velük néhány esztendővel ezelőtt? Ma talán van némi változás s ezért a multnak ezt a bünét csak regisztrálni lehet, elszomorodva és elkeseredve. Hányszor ismétlődött meg? Hány kép, szobor és ház kallódott el lelketlen aktaintézők kezén? Nem voltak nagyon becsesek? Meglehet, de ismételni kell, hogy mi szegények vagyunk emlékekben is, uj mütárgyakban is, amink van, az is fogy, magától, szelid, egyszerü tabáni Savonarolák közreműködése nélkül is.

Azt mondottuk, hogy ma van némi változás? Igen: egy-egy képre már vigyáznak talán — hiszen milliókat akart adni a főváros egy nem nekivaló képgyüjteményért — de bérkaszárnyákkal épitik tele a budai hegyeket, a domboldalakat, ahová csak villákat szabadna rakni, virágok köré, a vár régi utcáit lebontják s szinte évtizedenként ujra alakitják és egyre rosszabbul, a város egész képét. Ez is képrombolás, de már nagyon megszoktuk; ezért nincs jogunk felháborodni Savonarolán, aki félezredév után feltámadt a Tabánban. **L. G.**

NAPIREND. Naptár: Péntek, augusztus 8-án. — Róm. kat.: Cirjék szp. vt. — Prot.: Karabó. — Görög-orosz: julius 26. Hermolausz p. — Zsidó: Ab 5. — A nap kél reggel 4 óra 46 perckor, nyugszik este 7 óra 23 perckor. — A hold kél délben 12 óra — perckor, nyugszik este 9 óra 53 perckor. — *Petőfi-Ház* (Bajza-u. 21. sz.) nyitva délelőtt 10—2-ig. — *Nemzeti Muzeum* régi képtára, nyitva délelőtt 9—2-ig. — *Acquincumi Muzeum* nyitva délelőtt 9—4 óráig. — *Gyermektanulmányi Muzeum* (Mária Terézia-tér 8.) nyitva hétfőn, szerdán és pénteken 9—12-ig és 6—8-ig. — *Közlekedési Muzeum* nyitva 9—12 és 2—6-ig. — *Mezőgazdasági Muzeum* nyitva délelőtt 10—1 óráig. — *Néprajzi Muzeum* d. e. ——ig és d. u. 3—6 óráig. — *Kereskedelmi Muzeum*: külkereskedelmi hirszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig; nyilvános szakkönyvtár ——ig.

— **Adomány.** Udvarhelyi József Stószfürdőről 34 koronát gyüjtött és küldött be nekünk az árvizkárosultak számára. Az adományt rendeltetése helyére juttatjuk.

— **A trónörökös uj ezrede.** Bécsi tudósitónk telefonozza, hogy a „Militärische Rundschau" közlése szerint a király Ferenc Ferdinánd főherceget a 4. dragonyosezred tulajdonosává nevezte ki.

— **A görög király küldöttsége a cárnál.** Péterhofból táviratozzák: A cár tegnap fogadta a görög missziót, mely Konstantin király trónralépését notifikálta. Az audiencia után diszebéd volt, amelyen résztvettek a küldöttség tagjai, a görög követ, Kokovcev miniszterelnök, Szasszanov külügyminiszter és Neratov külügyminiszteri segéd.

— **Károly román herceg és Olga orosz nagyhercegnő eljegyzése.** Párisból táviratozzák: A „Matin" pétervári tudósitója minden hivatalos cáfolat ellenére fentartja azt a közlését, hogy Károly román herceg, a román trónörökös pár legidősebb fia, el fogja jegyezni a cári pár legidősebb leányát. Olga nagyhercegnőt. Ferdinánd trónörökös és a trónörökösné Károly herceggel a jövő héten Livádiába utaznak, ahová a cári család a napokban költözködik át és a krimi cári kastélyban lesz a kézfogó.

— **Heltai Ferenc betegsége.** Heltai Ferencnek, a főváros nagybeteg főpolgármesterének állapotáról este Ischlből azt táviratozzák, hogy a beteg állapota változatlan, igen sokat alszik. A főpolgármester állapotáról érdeklődő táviratok szakadatlanul érkeznek Ischlbe. Táviratot küldtek Hazai honvédelmi miniszter, Némethy belügyi államtitkár és a magyar politikai és közélet számos tagja. Leithner császári tanácsos, ischli polgármester ma ismét megjelent dr. Heltai lakásán, hogy a város nevében érdeklődjék a beteg hogyléte iránt. Bárczy István polgármester ma Ischlbe érkezett a beteg látogatására. A főpolgármester állapota állandóan rosszabbodik, s a remény a felgyógyulásához minimális. Heltai délután Bárczy István polgármestert fogadta, akivel városi ügyekről hosszasabban beszélgetett. Ugyancsak fogadta a főpolgármester Márkus Miksa udvari tanácsos, főszerkesztőt. A beteg főpolgármesterhez tudvalevően felhivatták dr. Hültl Hümér egyetemi magántanárt, aki tegnap délben érkezett vissza Budapestre. Hültl tanár ezt mondotta Heltai állapotáról:

Abból a betegségből, amelyben Heltai főpolgármester ur szenved, csak a legritkábban van gyógyulás. A főpolgármestert az a kábálom fenyegeti, melyet orvosi nyelven kómának neveznek, amiből rendesen nincs fölébredés. A kritikus idő, azt hiszem, egy két nap mulva be fog következni.

— **Az olasz királyné kalandja.** Firenze mellett, egy kis városkában érdekes kalandja volt a minap Heléna olasz királynőnek. Mint Firenzéből jelentik, a királyné a Viktor Emánuel-szobor leleplezésére utazott oda s az ünnepi beszéd után egy pohár diszpezsgőt nyujtottak át neki Kocintott a polgármesterrel és ivott s eközben egy kis pezsgő csöppent a ruhájára. Kinyitotta a retiküljét, hogy zsebkendőt vegyen elő. De a polgármester barátságosan megakadályozta:

— Hagyja csak, felség, minden ki van fizetve.

— **A milánói sztrájk.** Milánói táviratunk szerint a tegnapi zavargások alkalmával körülbelül negyven sebesültet szállitottak kórházba. Tizenöt rendőr és katona megsebesült, közülük néhányan sulyosan. A zavargások ma megismétlődtek. A szindikalista sztrájkbizottság felszólitással fordul egész Olaszország munkásságához, hogy álljon készen az általános sztrájkra.

— **Álhirek Mérey nagykövetről.** Egyes lapok azt jelentették, hogy Mérey Kajetán, a monarkia olaszországi nagykövete Ischlben tartózkodik. Ez a hir téves, mert Mérey nagykövet állomáshelyén, Rómában van.

— **Tüzérség átkelése a Grossglockner-hegycsucson.** Salzburgból jelentik, hogy katonai szempontból nevezetes gyakorlatot végzett mostanában egy tábori tarack-üteg, amely a bécsi 2., a marburgi 3. és az innsbrucki 14. számu tábori tarackezred egy-egy osztagjából állt. A próbaüteg a hajmáskéri gyakorlótérről Stájerországon át Klagenfurtba, Villachba, Unterrauburgba és Tobbachba érkezett, ahonnan julius 21-től 28-ig átkelt a Grossglockner-hegycsoporton. A Glocknerhaus nevü menedékházban két napig pihentek a katonák, azután harcászati gyakorlatot végeztek 2600 méternyi magasságban. Az ágyulövegek legnagyobb része a Pasterzen-gleccserre esett és a jégen felrobbant vagy robbanás nélkül a hóba furódott. A gyakorlaton Krobatin hadügyminiszter is jelen volt. A lőgyakorlatok után az üteg megkezdte a leszállást és Saalfelden. Loferen és a baior Reichenhall fürdőhelyen keresztül Salzburgba érkezett, Reichenhallban pihenőt tartott a menetelő üteg és a fürdővendégek szivarral, sörrel meg ennivalóval látták el a katonákat. Salzburgban tiznapi pihenőt tart a próbaüteg, azután Karintián át a Gailvölgybe indul. A fárasztó gyakorlat ellenére a tüzérek is, a lovak is a leglobb kondicióban vannak.

— **A kolera.** Brassóból jelentik: Bukarestből érkezett hivatalos hirek megerősitik, hogy Románia több helyén fellépett a kolera veszedelme. Hivatalosan megerősitették azt a hirt is, hogy a veszélyeztetett területeken müködő orvosok közül három szintén áldozatul esett a járványnak. Erre való tekintettel a predeáli hatóságok fokozott szigorral végzik a határvizsgálatot. A predeáli határrendőrség értesitette a belügyminisztériumot, hogy eddigi távirati megkereséseire érkezett válaszok szerint két halottról és három koleragyanus megbetegedésről van tudomása Bukarest környékéről. — Zágrábból táviratozzák: A horvát kormányzat belügyi osztálya, tekintettel arra, hogy már husz nap telt el azóta, hogy egyetlen egy koleraeset előfordult és azóta ujabb megbetegedés nem történt, Horvátországot koleramentesnek jelentette ki. — A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága ma intézkedett, hogy a Szerbiában előfordult koleramegbetegedésekre való tekintettel, a Zimony és Orsova között közlekedő személyszállitó gőzösök Belgrád, Gradiste és Milanovac állomásokat további intézkedésig nem érintik.

— **Szinnyei József nagybeteg.** Mint nagy részvéttel értesülünk, idősbb Szinnyei József muzeumi osztályigazgató, a magyar tudományos élet dédelgetett Szinnyei bácsija, nagybetegen fekszik a Nemzeti Muzeumban levő lakásán. A nyolcvannégy éves öregurat szív- és vesebaj támadta meg és állapota néhány nap óta igen komolyra fordult. A nagybeteg mellett állandóan ott van a fia, Szinnyei József egyetemi tanár és ennek családja. Az önfeláldozó ápolás és az agg erős szervezete, amely a legutóbbi időkig megtartotta a testi és szellemi erők frisseségét, talán utját tudja állani a veszedelemnek. A beteg másik fiát, Szinnyei Ferenc felsőipariskolai tanárt, táviratttal hivták haza Olaszországból a betegágyhoz.

— **Meglopták Ertsey Pétert.** Nagyváradról jelentik: Ertsey Péter a minap Berettyóujfalun járt és amint az ujfalui állomáson a Budapest felé induló gyorsvonatra szállott, izgalmas eset történt a perronon. Egy Grün Hermanné nevü kéregető asszony akart felkapaszkodni a mozgásban levő vonatra. A kerekek elkapták, néhány méternyire magukkal vonszolták, valaki meghuzta a vészféket, a vonat megállt s az utasok leugráltak, hogy a szétroncsolt testü öregasszonyon segitsenek. Ertsey Péter a sebesült fölé hajolt, segitett elkötözni a vérző sebeket, aztán a megrémült utasok visszatértek a fülkéikbe s a vonat elindult. Alig hagyta el a vonat a berettyó-ujfalui állomást ismét megállt a vonat a nyilt pályán. Ezuttal is a vészfék jelzésére állt meg a vonat, a vészféket pedig Ertsey Péter huzta meg, aki elvesztette pénztárcáját, amelyben tizezeregyszáz korona és sok értékpapir volt. Minthogy minden valószinüség szerint akkor esett ki a tárca Ertsey zsebéből, mikor a sebesült asszonyhoz lehajolt, Ertsey a kalauzzal és több utassal visszaszaladt arra a helyre, ahol a szétroncsolt testü asszony feküdt. A sárga borjubőr pénztárca azonban nem volt sehol. Ekkor odajött egy kilencéves fiu, Hajós Imre és azt mondta:

— Én láttam, mikor a bácsi lehajolt és kiejtette a bugyellárisát. Fel akartam venni, de egy szalmakalapos ur félrelökött és felemelte, aztán felugrott a vonatra.

Most már a fiuval együtt keresték a veszteglő vonaton az utast, de a szalmakalapos idegent nem találták. Ertsey Péter az állomáson levő csendőröknek bejelentette az esetet, aztán a vonat nagy késéssel elrobogott vele. A csendőrök Berettyóujfalutól Budapestig az összes közbeeső állomásokat táviratutján értesitették a vasuti lopásról.

— **Kereskedelmi alkalmazottak a záróra-törvény ellen.** A kereskedelmi alkalmazottak csütörtökön este a fővárosban tizenkét helyen gyülést tartottak, hogy megvitassák a nyolc órai zárórái szóló és csütörtökön életbe lépett törvényt. A leglátogatottabb a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Szövetségének az Erzsébet-körut negyvenegyedik számu házban lévő helyiségében tartott gyülés volt, amelyen Deutsch Jenő fejtette ki azokat a sérelmeket, amelyek a törvény életbeléptetése folytán őket érte. A törvény főhibája, hogy a nyolc órai záróra csak Budapesten és környékén lép életbe és a vidéki alkalmazottak helyzetét nem rendezi. Valamennyi gyülésen ugyanazon határozati javaslatot fogadták el, amely szerint a hét órai zárórát és a napi nyolc órai munkaidőt követelik. Megbizzák a szövetséget, hogy inditson mozgalmat a törvény hibáinak kijavitására. A gyülések a legnagyobb rendben folytak le.

— **Harmincöt nap alatt a világ körül.** Newyorkból táviratozzák nekünk: Mr. Mears, az „Evening Sun" munkatársa, akit lapja a világ körül való gyors utazásra küldött ki, tegnap este visszaérkezet Newyorkba. Földkörüli utja harmincöt napig, huszonegy óráig és harminchat percig tartott. Mears ezzel tulszárnyalta azt a fantasztikus rekordot is, amelyet Verne állitott fel világhirü regényében.

— **A Schröder—Stranz-expedició.** Megemlékeztünk már arról, hogy a tudományos körök véleménye szerint a német Spitzberga-expedició vezetői és tagjai alkalmasint a tengerbe fultak. Ez tünik ki egyébként egy drótnélküli táviratból, amelyet Green-Harbourból küldött a „Frankfurter Zeitung"-nak Lerner Tivadar, a Schröder—Strantz felkeresésére kiküldött német mentő expedició vezetője. A drótnélküli távirat augusztus hatodikán kelt és igy szól:

„A német mentő expedició augusztus ötödikén a Treurenburg-öbölön keresztül Green-Harvourba. Szánon 600 kilométernyi kerületben felkerestük az északkeleti földrész összes menházait, de Schröder—Stranznak és társainak nyomát sem találtuk. Valószinü, hogy a hajó elhagyása után az uszó jégen való átkelésnél mindnyájan a vizbe fultak. „Locvenskjöld" nevü expediciós hajónk junius 25-én az északkeleti földrész északi fokánál két uszó jégmező közé került és összeroppant. Egyébként mindenki egészséges."

— **Hofrichterné elválik a férjétől.** Ismeretes, hogy Hofrichter vezérkari főhadnagyot annak idején mérgezéssel elkövetett gyilkosságért husz évi sulyos börtönre itélte a katonai hatóság. Mint Pozsonyból jelentik, felesége most válni akar férjétől és a magyar állampolgárság megszerzéséért folyamodik. Hogy ezt megszerezhesse, Hofrichterné, született Gererstorfer Anna Margit egy pozsonyi családdal örökbefogadási szerződést kötött. Ezt a szerződést a belügyminiszter már jóváhagyta s leküldte az iratokat a pozsonyi törvényszékhez. Hofrichterné az örökbefogadási szerződés alapján kérni fogja a belügyminisztériumot, hogy vegyék föl a magyar állampolgárság kötelékébe.

— **Verekedés az asszony butora miatt.** Csonoplyáról jelentik: Politzer Manó kereskedő három hónap óta különváltan él a feleségétől. Az asszony tegnap bátyja és ügyvédje kiséretében megjelent egykori lakásában, hogy ottlevő butorait elszállittassa. Politzer azonban a ház kapujában utját állotta feleségének és kijelentette, hogy amig a válópörnek vége nincs, semmit sem vitethet el a közös lakásból. Politzer érvelésére felesége és sógora a férfinak támadtak és ütlegelni kezdték, ám a megtámadott sem volt rest, felkapott egy hajitóvasat és ugy főbe vágta vele támadóit, hogy ezek eszméletlenül estek össze.

december 14-ikén esti hat órára — tehát lapunk zárta utánra — van kitűzve, úgy, hogy a szavazás eredményéről csak a következő számban adhatunk hírt olvasóinknak. Most csak annyit, hogy a szavazásra jogosult *184 művész* közül lapunk zártáig *48-an* adták le szavazatukat.

—

— **A székesfőváros kegyelete.** A székesfőváros tanácsa december 10-ikén tartott ülésén elhatározta, hogy *Gerlóczy* Károly volt alpolgármesternek és *Heinrich* István volt bizottsági tagnak a képét megfesteti, azonkivül a tanácsterem számára megcsináltatja *Gerlóczy* Károly mellszobrát, az árvaház számára pedig *Heinrich* Istvánét. Elhatározta továbbá a tanács, hogy *Ráth* Károly volt főpolgármesternek a képét ~~Balló~~ Edénét festeti meg, 2400 koronáért. A volt főpolgármester mellszobrát 2000 koronáért *Sennyey* szobrász faragja. *Lipthay* Béla báró volt bizottsági tagnak a mellszobrát 2000 koronáért *Strobl* Alajos szobrásznál rendelte meg a tanács.

—

— **A „Csók" díszkiadása.** *Dóczy* Lajos báró külügyminiszteri osztályfőnök e bájos vígjátéka — mint értesülünk — rendkivül díszes és nagy formátumban meg fog jelenni a Lampel-féle (Wodianer A. és fia) cég kiadásában. A klasszikus költemény bájos jelenetei nyolc, részben színes, részben pedig egy tónusban tartott képben vannak illusztrálva, amelyeket *Innocent* Ferenc festette, aki egész nyáron át ezeknek az illusztrációknak az elintézésével volt elfoglalva.

—

— **Kossuth-szobor Sátoralja-Ujhelyen.** A Zemplén vármegye által a Kossuth-szobor ügyében kiküldött bizottság Matolay Etele alispán elnöklés mellett e hó 3-án ülést tartott s elhatározta, hogy a vármegyének azt fogja javasolni, hogy 20.000 koronával járuljon a sátoraljaujhelyi Kossuth-szobor költségeihez s ezt a vármegyénél levő letéteknek a vármegyét megillető kamataiból, szükség esetén pótadóból fedezze. A főispán ehhez a határozathoz hozzájárult. A bizottságnak e határozata nagy lelkesedést keltett a vármegyében s most már reménylik, hogy Kossuth századik születésnapján leleplezhetik a szobrot Sátoralja-Ujhelyen is.

—

— **Az Erzsébet-tér szökőkútja.** A főváros még 1892-ben elhatározta, hogy az Erzsébet-téren díszes, művészi kivitelü szökőkútat állít fel. A szökőkút tervére kiírt pályázaton Szécsi Antal szobrász lett a győztes. A megállapodás szerint a kút a tér középső rondójának a helyére kerül. A győztes pályamű eléggé érdekes. A szökőkút tágas medencéjében szirének lubickolnak. Kettő közülök félig kiemelkedik a vízből s magasra nyújtott karjaik között lefelé fordított tengeri kagylót tartanak, amelyen a medici Vénus áll. A kagyló széles szájából zuhogva ömlik a viz a lubickoló szirénekre. A főváros a művészszel akkép egyezett meg, hogy a szökőkútat 100.000 koronáért állítja elő. A költségekre 1895 óta évenként 20.000 koronát vettek a budgetbe s a 100.000 korona most már rendelkezésre áll. A tanács már el is határozta, hogy a szökőkutat a jövő évben felállíttatja.

—

— **Művésztelep Szegeden.** A szegedi képzőművészeti egyesület nagysikerü képkiállításaival és tevékenységével élénk művészeti életet teremtett Szegeden s a szépművészetek varázsával egészen meghódította a város nagyközönségét. Ennek a jótékony hatásnak egyik üdvös eredménye az, hogy a fővárosi művészek körében mozgalom indult arra, hogy *Szegeden művészeti központot létesítenek.* A Tisza balpartján művésztelepeket állítanak fel s e tárgyban már érintkeznek is egy odavaló müépitészszel.

—

— **A Wesselényi-emléktábla.** A tanács tudvalevőleg úgy határozott, hogy a Wesselényi-emléktáblát a Ferencrendiek templomának a Kossuth Lajos-utcára néző falában helyezi el. A tanács megbizásából *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester tárgyalt *Ozoray* Izidorral, a Ferencrendiek tartományfőnökével és *Mészáros* Kálmánnal, a budapesti rendház főnökével. Mind a kettő készséggel megengedte, hogy az emléktáblát a templom falában helyezzék el, de az emléktábla föntartásáról a város gondoskodjék.

—

— **A debreceni szabadságszobor.** A debreceni *Emlékkertben* hosszu időn át egy kőoroszlán nyugodott, melyet azonban kivittek a temetőben nyugvó honvédek sírjára. Nehogy ezáltal a Emlékkert rövidüljön, Debrecen város törvényhatósága huszonnyolcezer koronát szavazott meg a *Szabadságszoborra.* A tanács, a Csokonai-kör és az életben levő negyvennyolcas honvédek kebeléből alakult vegyes bizottság kapott fölhatalmazást arra nézve, hogy melyik művészszel készíttesse el a szobrot. A bizottság *Tóth* András debreceni szobrászművészt bízta meg a kivitellel, kinek Pányvavető csikósa és a besztercebányai szabadságszobra méltó föltünést keltettek. A művész a napokban mutatja be készen levő munkáját, mely magas talapzaton Hungária női alakját ábrázolja, amint jobb kezében pallost, baljában pedig széttört bilincset tart.

—

— **Iparművészeti karácsonyi kiállítás.** Az *Iparművészeti Társulat* karácsonyi kiállítás egyik érdekes látnivalója a modern lakás, amelyet az Iparművészeti Múzeum baloldali folyosóján levő szobákban rendeztek be. A lakást ~~Horti Pál~~ tanár tervezte. *Nagy* Lázár tanár magyar szobát állított ki a kiállításon. Ujfajta zománcmunkák is lesznek a kiállításon, ezeket ~~Huber Oszkár~~ készítette *Wartha* Vince dr. miniszteri tanácsos felügyelete alatt. Itt lesznek a párisi világkiállításon föltünést keltett iparművészeti tárgyak

is. Így *Faragó* Ödön tanár művészi bútorai és lakásberendezései. Az *Izabella* kir. hercegnő védősége alatt álló pozsonyi kézimunkaegyesület szintén sok tárgyat állít ki. A közönség december 16-tól kezdve ingyen látogathatja a kiállítást.

—

— **Leibl Vilmos meghalt.** A német művészetnek gyásza van. *Leibl* Vilmos müncheni festő, aki a napokban testvére látogatására Würtzburgban időzött, ott teljesen váratlanul december 5-én szívszélhüdésben meghalt.

Leibl 1844 október 23-ikán Kölnben született. Eleinte lakatos volt, 1864-ben Münchenbe ment, hol teljesen a festészetre adta magát és az ottani művészeti akadémián *Piloty* és *Ramberg* tanítványa volt. 1869-ben további kiképeztetése céljából Párisba utazott, a porosz-francia háboru kitörésekor azonban visszament Münchenbe, majd Aiblingban telepedett meg. Eleinte Van Dyck modorában arcképeket, majd később alpesi életképeket, tiroli és felső-bajországi fejeket és alakokat festett és gondos előadási modorának a főereje mindenkor a pompás rajz volt. Művei közül említésreméltók apjának az arcképe (1866) a kölni múzeumban, női tanulmányfej (1879) a drezdai múzeumban stb. Tőle vannak még: A falusi politikus, A templomban, Dohányzó cigányasszony stb. Kevésbbé előnyösen érvényesült a tehetsége a radirozás terén, ahol művei homályosan és piszkosan hatnak. 1869 ben Párisban aranyérmet, s ezenkivül egyéb kiállításokon is több kitüntetést kapott. A mult esztendőben egyik régibb művét az Országos Képtár számára vásárolta meg *Térey* Gábor dr.

—

— **Kétezernégyszáz éves lelet.** Pompejiban ásatások közben egy rendkivül értékes, gyönyörü antik bronzszoborra akadtak. A remekmű egy méter és tizenkilenc centiméter magas. Meztelen férfialakot ábrázol, melynek jobb karja le van törve. A nápolyi archeologusok azt állítják, hogy ez a legszebb szobor, amelyet eddig Pompéjiben találtak. Mindenesetre görög szobrász műve s a *Krisztus előtt való ötödik században készülhetett.* A művész, a ki a szobrot készitette, valószinüleg az ugynevezett éklektikusok iskolájába tartozik. A szobor könnyed álló helyzetben ábrázolja a meztelen férfit. Hiányzó jobb karját is megtalálták mellette a földben. A remekmű értékét tulzás nélkül félmillió lirára becsülik.

—

— **Fejedelmi művésznő.** Kevesen tudják, hogy az orosz anyacárné, Feodorovna Mária, kiváló művésznő a festészet terén. A császárné ezt a tehetségét édesanyjától, Lujza dán királynétól örökölte. Polovzev írja egy orosz lapban, hogy III. Sándor cárra vonatkozó dolgokat őrzik. A képek között van egy orosz paraszt arcképe, hatalmas, mellére omló szakállal. Ljuduschkint Iván, a cár kocsisát ábrázolja. A cárné festménye. Feodorovna Mária nővére, a waleszi herceg neje, szintén szépen fest. A cárné különösen akkor foglalkozott sokat a festészettel — írja Polovzev — amikor még Dagmar hercegnőnek hívták s otthon volt Dániában. A képtárban számos csendélet, tájkép s arckép van a királyné művei közül. III. Sándor cár életéből három kép van ott. Kettő a borkii katasztrófát örökíti meg (1888 november 17.) a harmadik pedig a cárt ábrázolja, amint csapatszemlét tart a katonaság fölött.

—

— **Művészeti lelet.** Rómában, a Santa-Cecilia templom restaurálása közben gyönyörü fali festményre találtak. A fresko Jézust ábrázolja: trónon ül, angyalok veszik körül s a Madonna imádja. A freskó a tizenharmadik századból való s nyilván Pietro Cavallini festette.

—

— **A nemzeti műkincsek védelme.** Olaszország kezdi a műkincseinek külföldre való eladását eltiltó Pacca-törvényt a legnagyobb erélylyel végrehajtani. A rendőrök folyton szimatolnak és jaj annak, akire rásütik, hogy valami műkincset külföldre juttatott *Chigi* herceg szenzációs pöre még be sincs fejezve, máris ujabb Pacca-pört indít az olasz bíróság. Most egy római *Sanguinetti* nevü régiségkereskedőt fogtak pörbe, aki Benvenuto Cellininek egy bronzból készült mellszobrát adta el *Colnaghy* londoni antikváriusnak. A szobor Bindo *Altoviti* műve és egészen az 1889. évig a florenci *Altoviti*-család tulajdona volt. A pörbe fogott műkereskedő annak idején 140.000 lirát fizetett a családnak ezért a szoborért.

—

— **A Szabad Liceum** ezidei előadásainak sorozatát november 29-ikén nyitotta meg *Thék* Endre, az ismert fővárosi nagyiparos az *iparművészet mostani állapotáról és fejlesztéséről* szóló érdekes fölolvasásával.

Az Akadémia kistermében esti hat órára nagy és szép közönség gyült egybe, különösen sokan voltak ott az iparművészet mesterei közül. Az elnöki asztalnál *Wekerle* Sándor tiszteletbeli elnök és *Jovanovics* György elnök ült. *Wekerle* Sándor üdvözölte néhány meleg szóval a díszes hallgatóságot, fejtegetve, hogy a Szabad Liceum célja: a művelt közönség nélkülözhetetlen szellemi igényeinek kielégítése, még pedig gyakorlati úton, hogy tanúsága az élet számára gyümölcsözzék. E lelkesen megéljenzett bevezetés után tartotta meg *Thék* Endre fölolvasását. Arra akart rámutatni, hogy nemzeti életünk egyik főszükséglete az iparművészet, mely a nemzeti karakter és gondolkodás legmagasabb foku megnyilatkozása. Másrészt az iparművészet az egyedüli, ami függetlenné tehet a gyáripartól, mert az egyéni tudást sohasem pótolhatja semmi gép. Így lesz az iparművészet művészi ipari tudássá, a családok védelmezőjévé a gyári munka ellen és az anyagi függetlenség forrásává — vagyis szociális tényezővé. Érdeklődést kell hát kelteni a népben a műipar iránt, hogy fejlődjék s hogy kifejlődvén, megtartsa a nemzet számára azokat a milliókat, melyek most külföldre vándorolnak. Így lesz az

Nagy Lázár

Jesto

l.

Czak György

35 l.

[illegible]

nämla kátrálékos részletét

nevezett cégnek kintalványom

Az 1909 évben befejezett munka

összege után járó kamatok

felszámításának jogosult voltát

magam részéről igazolom.

Budapest 1912 március

Mély tisztelettel

[illegible] Kálmán

bizottsági tag.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
197.l.

Péczely
Béla

N a g y L á z á r :
Fejléc
Tusrajz

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
192.l.

Péczely
Béla

N a g y L á z á r :

Fejléc

Tollrajz

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
187.l.

Péczely
Béla

N a g y L á z á r :

Fejléc

Tollrajz

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
171.l.

Péczely
Béla

N a g y L á z á r :

Fejléc

Tusrajz

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
162.l.

Péczely
Béla

N a g y L á z á r :

Fejléc

Tusrajz

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
147.l.

Péczely
Béla

N a g y L á z á r :

Fejléc

Tusrajz

MÜVESZET Péczely
IX.évf.1910.
[illegible].
261.l.

N a g y L á z á r :

Fejléc

Tusrajz

Vajma, Éva.

Lantos Magazin. 1930. II. évf. 3 sp.
→ 210 old.

Nagy Lázár terve.

N a g y L á z á r :

Fejléc

Tusrajz.

NAGY Lázár

Disz-zászlót tervezett a Clevelend-i Kossuth szobor avatásához

SZÜCS György: A millennium emlékműszobrászata. In: A bánhidai Turul. I. Tatabánya, 1992
46.

MA

hibition panorama

L SZUROMI: *The 27th Summer Show in Szeged* 56
BOR PATAKI: *Doubt is a must. Exhibition of László Kontzty* 57
NOS FRANK: *Konkoly in Salomon's Tower* 58
JOS LÓSKA: *Hungarian pictures in Stuttgart. The paings and drawings of Árpád Szabados* 61

t collection

LDA HORVÁTH: *The national Ráth György Museum and fate* 73

scussion

DRÁS SZÁNTÓ: *The publicity of culture and the art democracy. Remarks to the polemical essay of Péter örgy* 77

ok review

ABA ÉLES: *Portrait sketches from the heroic age of art ory. Anthony Blunt: Art and theory in Italy 0—1600)* 83
DOR LÁNCZ: *Rediscovering Georg Simmel. Georg Simel. Venice, Florence, Rome* 84

ign press review of the Reductivism-exhibition on Vienna

with a triangle we mark the articles published in English translation too.

Nagy Lázár (1861–1923)
Tükörkeret 1903 körül
Különböző fa-, csont- és gyöngyberakás
48,5 × 32,8 cm
Iparművészeti Múzeum
Fotó: Wágner Richárd

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

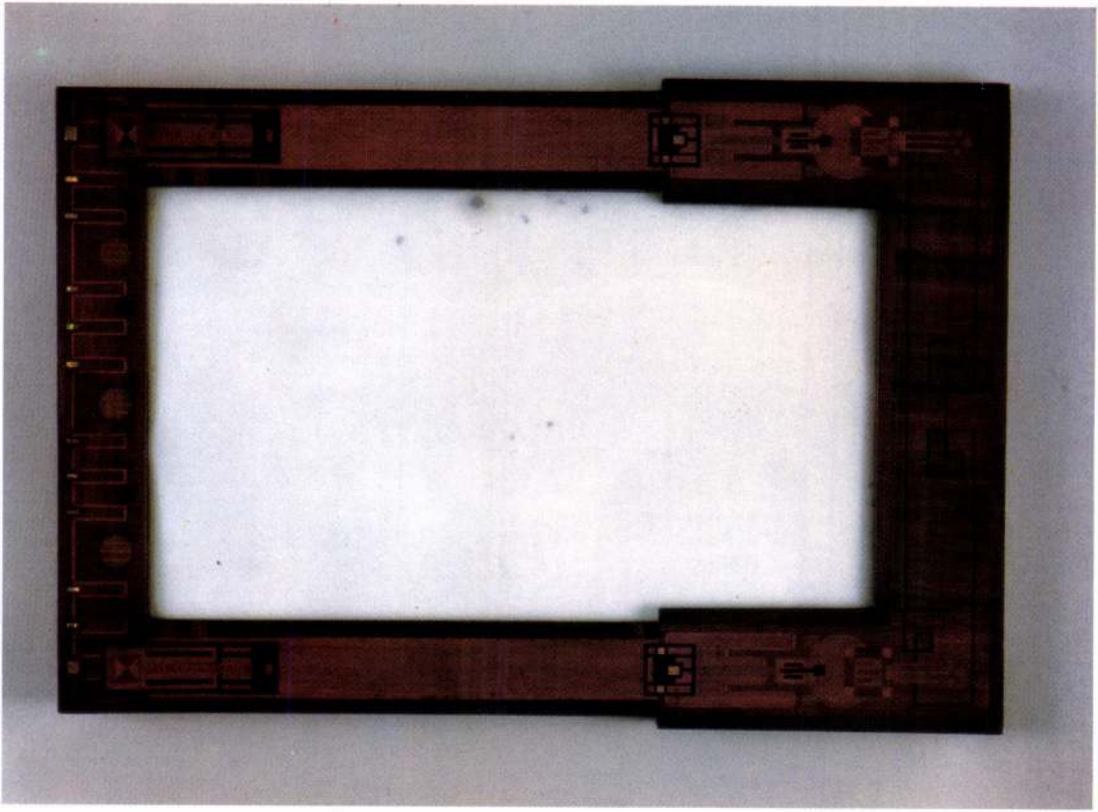

NAGY Levente *129*
Marosvásárhely, ?
(Svájcban él.)

Banner Erdély

Nagy Levente grafikus

„Ágnes arckép"

(grafika)

Igaz első 1977/1

Nagy Levente grafikus
- kitartóan dolgozik - az Apolló
Kör tagja
Emlékezve: Molnár Dénes, Nemes László, Szabó Erzsébet, Kiss Miklós, Nagy
Szabó Ágnes, Simon Sándor.

Nemes László: Apolló Kör

Igaz Szó 1977/11 62. old.

NAGY LEVENTE kiállitása a kolozsvári Képzőművészeti Főiskolán. /rövid hir./

Utunk, XXVII.évf.52./1261./sz. 1972.dec. 29. 12.old.

Nagy Lereute grafikus

- Szilágyi Domokos vers illusztrációi

- grafika

Igaz Szó 1977/8 216. old.

Nagy Levente

NAGY LEVENTE grafikus és
BOCSKAY IMRE szobrász kiállitása Székely-
udvarhelyen a müvelődési házban./rövid
hir./

Utunk; XXXII.évf. 22./1492./sz. 1977.
jun.3. 8.old.

Nagy Lőrinc

Kolozsvári Kőfaragó I. Rákóczi György
walkodása idejéa.

A magyarországi műv. tört. I. 242.
Corvina 1940.

MDK

Nagy Lőrinc, kőfaragó

Kolozsvári mester a 16.sz.ban.

A magyarországi művészet története I. 349.l.
Bpest, 1961. II. kiadás

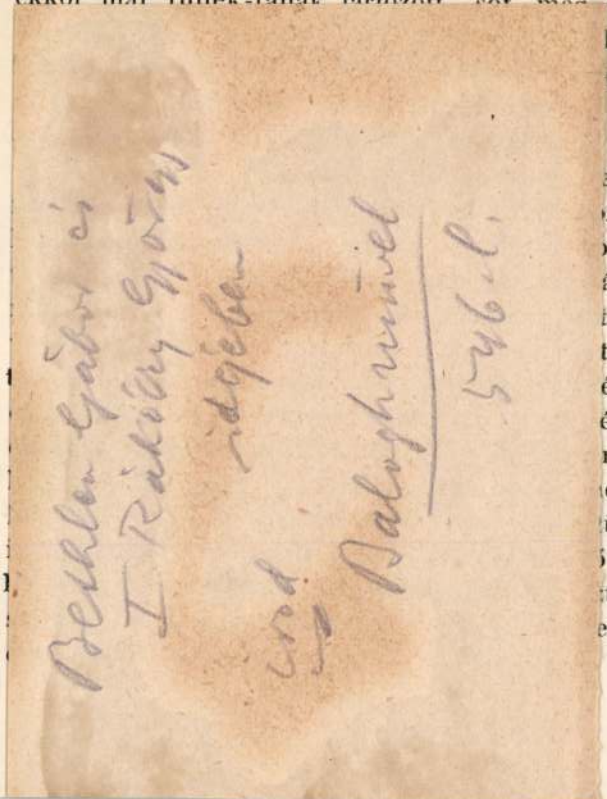

ekkor már fünek-fának tartozott, sőt, még a mészárosánál is
l egy esztendő óta
elentkeztek és ki-
adósságot csinált,
földbirtokostól.
eletbeli főkapitány
zást. Greén Sarlot
moly, szigoru, de
ány, aki a sajtó
otta fenn és szi-
tóber 31-én, éjfél-
ését, amely elren-
és még ekkor sem
rra az álláspontra
eveknek a bank
ül félrevezette az
ő büncselekményt
tán közvetlenül a
en már személyes

Nagy Lőrinc
Nőnüves cékmester

Bethlen Gábor és
I Rákóczy György
idgében
irod.
Balogh Nüvel
546. l.

aki elmondotta, hogy őt Böhm Adolf a legutóbbi években háromszor egészen szokatlan időben felhivatta a bankba és ott az igazgatói tanácsteremben álló nagy Wertheim-szekrényt felnyittatta valamilyen ürüggyel. Egy alkalommal reggel öt órakor, másodszor este kilenc órakor, harmadszor pedig a déli ebédszünet alatt történt ez, amikor tehát a bank székházában az ugyanott lakó vezérigazgatón kivül egyetlen tisztviselő sem tartózkodott. Meszlény ügyész jegyzőkönyvet vett fel a műlakatos vallomásáról és azonnal a bankba ment, ahol értesitette az igazgatóság állandó permanenciában levő tagjait a fejleményekről. Ennek a Wertheim-szekrénynek a megvizsgálására, amelyben a bank értékpapirtárcáját tartották, eddig nem is gondoltak. Most aztán felnyitották a pénzszekrényt és megdöbbenéssel konstatálták, hogy abból 100.000 korona értékü részvény hiányzik.

Az elsikkasztott és hamis tételek alatt elkönyvelt összeg meghaladta a háromszázezer koronát.

A lavinát most már nem lehetett feltartóztatni. Aradon mindenki erről a kolosszális ügyről beszélt, a lapok oldalas cikkekben foglalkoztak az affér szenzációs fejleményeivel, csak a

Nagy de Kolozsvár,

Lőrinc

ötvös

Kőmagyötvj 871 sz

Kolozsvári ötvös Nagy Lőrinc

1623–1654.

1623. nov. Zán nyer polgárjogot. nov. 3. a céhbe áll. mesterreinek bünletés 3 gyrá ezüst. 1634. ben második céhmester. Első céhmester 1640. 1644. 1646–47 és 1653 ban. 1646–1654 ig városi senior. 1647. 1648. 1651 1652 és 1653-ban második fertályos kapitány, 1650 és 53-ban szállasosztó tiszt, 1652-ban strázsamester és 1653-ban tárgymester. Valószínű, hogy 1654 ben halt meg, mert nevével többé a tisztviselők lajstromában nem találkozunk.

Mihalik I. Kassaváros ötvösségének tört. Bpest. 1900 257. l.

Kolozsvári Nagy Bródi

Ötvös

VII. 27.

M.D.K.

Nagy Lucy

Négy rajzát bemutatja a lap "Fiatal divat" rajzolók" cimmel.

Szinház, Bp. 1946. juni. ~~128~~ 12.-18. II. évf. 28-29. lap

Nagy Magda
szobrász

M.D.4

Mozaikjával vett részt
a kiállításon.

Artur Tivadar: Egy szép kiállítás és tanulságai
Élet és Irodalom, 1962. július 7 – 8 lap

MEGHÍVÓ

Szeretettel várlak a kiállításom megnyitóján

2000 április 13-án, csütörtökön, este 8 órakor,

a Pesi Est Café-ban, (Bp. Liszt Ferenc tér 5.).

Vendég: Pongrácz Zsuzsanna hegedűművész.

Örülnék, ha jönnél!

NAGY LŐRINC

PESTI EST Café

vitacan®

PESTI EST Café

Köszönöm a támogatást!

1961 AKT 1.
1021

Szépségterjesztés

Sorok állnak néha a művészeti múzeumok kapujában, az emberek milliókat költenek évente képre, grafikára, kell-e még népszerűsíteni a művészeti alkotásokat?

Látszólag nem nagyon; tény, hogy ennyien még soha nem érdeklődtek a képzőművészet iránt hazánkban, mint napjainkban. Egy-egy híresebb kiállításnak százezer nézője is akad — több, mint bármely izgalmas meccsnek az utóbbi esztendőben —, s az sem szép szólam, való tény, hogy nagyrészt hajdan kirekesztett emberekkel: munkásokkal, sőt parasztokkal is megtelnek a galériák, a kiállítási termek.

De megtelnek a vendégkönyvek is. És a mai kiállításokról írt bejegyzések között aránytalanul több a „nem értem", mint a lelkes biztatás, vagy akár a szakavatott, szigorú bírálat. S minthogy amit nem értünk, az egy kissé mindig ingerel is, igen gyakran úgy látszik, mintha valósággal haragban lenne a mai közönség és a mai képzőművészet.

Erre a jelenségre először a könyvkiadók figyeltek fel nálunk, s tettek is ellene: sorra születtek meg a képzőművészeti könyvek, könyvsorozatok a színek, vonalak, formák, kompozíciók szép titkainak magyarázatára. A legnépszerűbb sorozatoknak már múltja van. A mind között talán legkeresettebb a Művészet Kiskönyvtára. Régen ünnepelte tizedik születésnapját, néhány kötetének már második, harmadik kiadását is szétkapkodták. Okkal, hiszen kötetei igen olcsón megismertetik a vásárlót minden jó művésszel a legnagyobb régiektől a legfrissebb modernekig, Michelangelótól Picassóig, Giottótól Barcsay Jenőig.

Éppen a napokban jelent meg új, korszerű formában, változatlan elvekkel a Műemlékeink sorozat, amely legszebb építészeti alkotásaink történetét, művészeti értékeit kínálja a fertődi Eszterházy-kastélytól a budavári palotáig, Pécs törökkori műemlékeitől a sárvári várig, s a kirándulónak nem kell mást tennie, mint a legközelebbi könyvtárból kikölcsönözni, vagy könyvkereskedésből elhozni a könnyen kezelhető, képes, változatos idegenvezetőt.

A régi művészettel, a festészet, a szobrászat, az építészet történetével egyébként a sorozatokon kívül sok kézikönyv, ismeretterjesztő munka foglalkozik, s a kiadóknak, a szerzőknek gondjuk van rá, hogy minden olvasórétegnek, érettségizett tájékozottaknak és általános iskolát végzett most tájékozódónak, felkészült értelmiséginek és a betűk világában járatlanabb olvasóknak egyaránt alkalmuk legyen „szót érteni" a könyvekkel, a művészettörténettel. Egy-egy összefoglaló művön kívül, Lyka Károly mármár klasszikusnak számító könyvein, mai magyar és kitűnő külföldi szerzők alkotásain kívül a műfajokról, művészeti ágakról tájékoztató kötetek sem ismeretlenek. A magyar könyvkiadás olyan sorozattal dicsekedhet, mint az „Ismerjük meg..."-könyvek, amelyek olvasmányosan tanítják építészeti stílusok, bútorművészet, keleti szőnyegek és kerámia-alkotások jellegzetességeit.

Olvasmányosan, érdekesen. Mert a művészeti ismeretterjesztés könyvei manapság mind szebb, mind ízlésesebb fényképeket, reprodukciókat hoznak, színes másolatokat világhírű alkotásokról, pontos képet örökéletű szobrokról.

Rajtunk, olvasókon a sor. Mert mindezt talán azért kellett főképp

Nagy M. Makkai Piroska: Ex libris

emlékezetbe idézni, mert a legjobb könyv, a legnépszerűbb ismeretterjesztés is hiábavaló, ha nincs közönsége, olvasója. Vannak ugyanis, akik azt vallják, nem érdemes külön művészettel foglalkozni, hiszen amit tanulni kell, már nem is művészet. Egyéb érvek, logikus okfejtések mellett elég talán válaszolnak két példa: a betűket ismerő embernek is külön hozzá kell szoknia az irodalomhoz; s nemcsak az új művészetet, az új divatot is meg kell szoknia, meg kell ismernie a szemünknek. S ha a ruha vonalának változásáról elolvasunk egy-egy részletes tudósítást, nem szükséges-e néha néhány sort olvasnunk a napról napra változó, gazdagodó művészetről is?

Ehhez segít hozzá a képzőművészeti ismeretterjesztés, a könyvbeli szépségterjesztés.

R. Gy.

Kalász Márton:

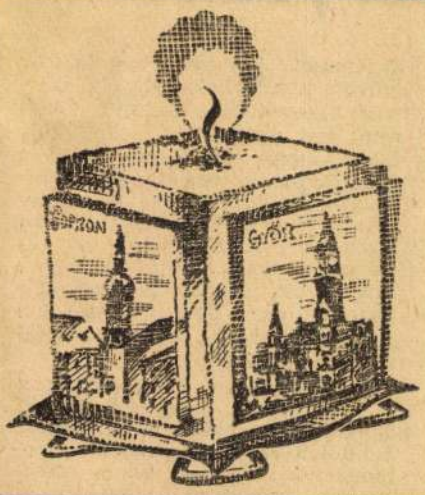

Árusítással egybek

díszgyerty

BEMUTATÓ

nyílik október 16-án

a győri Állami Áruház

TEKINTSE MEG ÖN IS!

A répcelaki egyesült Tsz. 1967. dec. 1-i belépéssel felvesz egyetemi végzettségű és legalább 3 éves állami gazdasági és 5 éves Tsz. gyakorlattal rendelkező AGRONÓMUST 7600 kh-as gazdaságába FŐAGRONÓMUSI munkakörbe. Felveszünk továbbá a fenti határidővel állatorvost FŐÁLLATTENYÉSZTŐI (két jól képzett állattenyésztő van) munkakörbe. FIZETÉS mindkét esetben megegyezés szerint. Az állatorvos részére azonnal beköltözhető új kétszobás lakást biztosítunk. A főagronómus lakáskérdése 1968. áprilisig megoldást nyer.
JELENTKEZÉS: részletes levélben vagy személyesen a répcelaki „Petőfi" Mtsz. elnökénél.

A Győrszemerei Általános Fogyasztási
és Értékesítő Szövetkezet a Győr—Pápai útvonalon

Győrszemerén kisvendéglőt létesített

Ízletes hideg- és meleg ételek kaphatók,
helybeliek előfizetéses étkeztetése 8,70 Ft-ért.
Érdemes étkezni nálunk, ital is nagy választékban
kerül felszolgálásra.

A szövetkezet felvásárlója Győrszemerén megkezdte az 1968. évre paradicsom, paprika és uborka értékesítési szerződésének kötését.
Kösse meg minél előbb.
Kedvező értékesítési lehetőség, magasabb átvételi ár.
SZÖVETKEZET IGAZGATÓSÁGA.

Az Öntöde Vállalat 3 sz. gyára kedvező fizetési feltételek mellett azonnali belépéssel felvesz

---

A 19. s
gyakorlat

kazá

Győrbe,

gépkocsi

JELENTKE
Móvár, L

IBUSZ U
OKTÓBE

Szomb
Kőszeg

Részvétel
Jelentkez
a győri

Győri

tehergé

JELEN

ADÁS-VÉTEL

Pannónia motor
rékpár eladó. G
Fehérvári út 64/a.

Falipolc, asztal,
kek, csipkefügg
ágyterítő eladó. G
Botond u. 4., fszt.

Fehér zomá
kályha eladó. G
Ságvári út 63.

700 literes borosi
dó eladó. Győr, Du
nits u. 12.

1000-es Wartburg

Nagy Marci István

földmíves faragó

Daróc (Kalotanog)

l.

Malmagnépmův. I.

37. l.

~~Kristus VII. 197~~

Nagy Margit

1916.

Éminsk 1930

86 l.

ésben, gyakorlat közben és
nat képben vannak ábrázolva,
arna kabát, vállon átvetett
ialt piros csikkal és czipő.

ungs-Artillerie (Gebirgsgeschütz)
a: No. 121
bra: Druck und Verlag von F. W. Stopp
in Tetschen (Böhmen)

, méretei a papirosnak 20.4:30.2 cm.

.n. 137-912
39-912-63
, lelt. 7638.

0.62

Nagy Margit

Tcababa, repr.

Magyar Irodalmi Lexikon

1916. 339. l.

tädt. Redoute Gebäude, nebst Brücke.-
-nächst der Brücke;- Der Wurm-Hof an
ioviceum, nächst dem B. v. Orczy'schen
tands Gebäude, nebst dem Auslade-Platz.-
in der Ketschkemether Gasse.- Das von
ude, nächst dem Auslade-Platz.- Das von
itzner Gasse.- Ansicht der bürgerlichen
-Platz.- Das von Ürmény'sche Gebäude, in
t des Donau Bades des H.Pfeffer, nächst
atur gezeichnet und lithograph. von
r o h m e y e r". Főv.Muz.ltsz.3746.

ddal és a hajóhiddal a pesti part déli
örülötte 14 kisebb /összesen 15/ budai
A képek cimei:Látása Budának: M.Kir.
;- Cs.Kir.Palota;- Fegyvertár;- M.Kir. Ka-
inháza;- Nyári Szinház;- Belső látása a

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
KISALFÖLD-
1972 MÁR 2
Nagy Marcell
1021

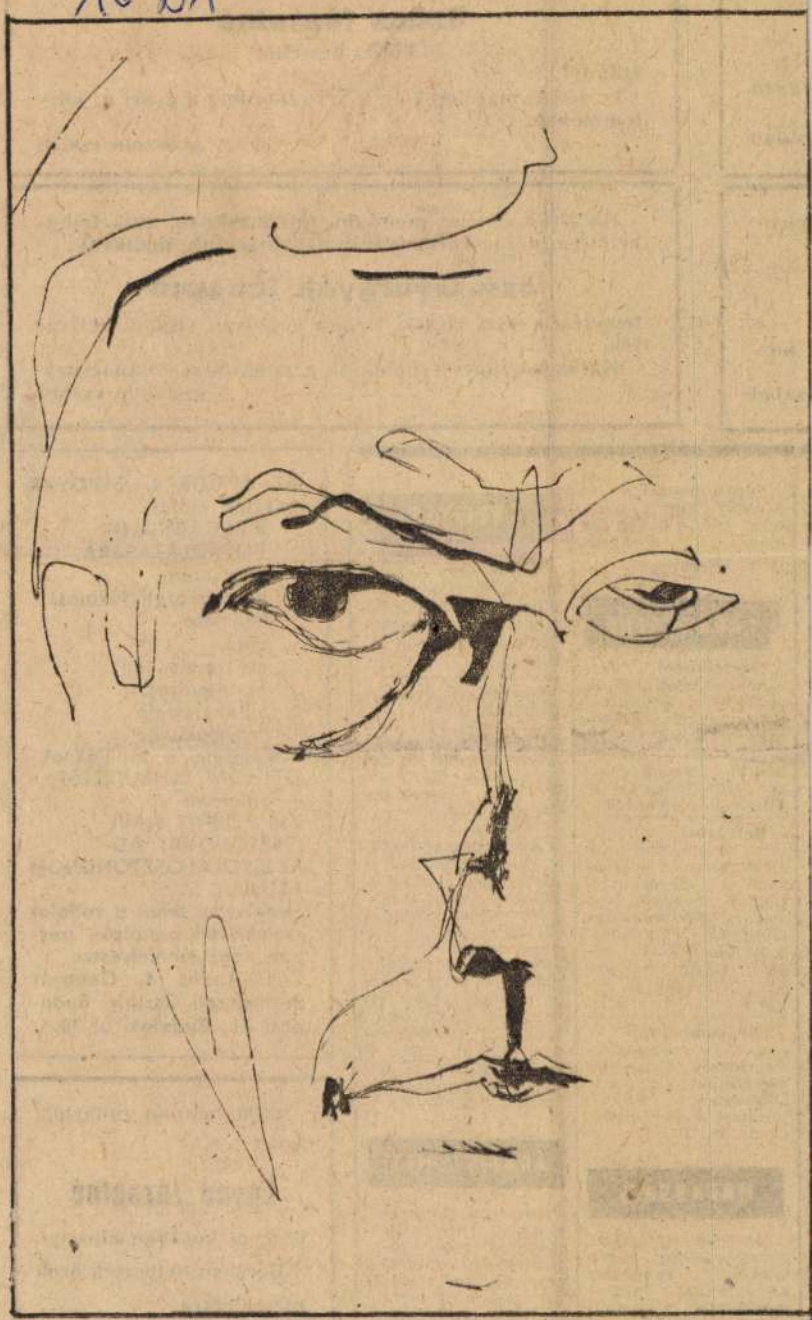

Nagy Marcell rajza

érjem

egyed

:salád

Mély fájdalomm
feleségem,

S

elhunyt.
Temetése márciu
temetőben.

érjem,

i köz-

:salád

Hálás köszönete
hetetlen, drága édesanyánk, nagymamánk, dédikénk,

özv. Gyurgyák Jánosné

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek.
Külön köszönetet mondunk a jancsifalui nőtanácsnak
A gyászoló család

Sopronbánfalván, Sövény köz 2. alatt ház eladó Három szoba, két konyha, pincehelyiségek.

LAKÁSCSERE

Elcserélném kétszoba-összkomfortos, távfűtéses, adyvárosi szövetkezeti lakásomat újvárosi kisebb kétszobás családi házra. Megegyezéssel, érdeklődés Győr, Újváros, Nép u. 20.

Belvárosi, kisméretű, szoba-konyhás, éléskamrás lakásomat elcserélném másfél szobásra bárhol. Nádorvárosiak előnyben. Ugyanott gyümölcsöskert eladó. Győr, Rákóczi F. u. 31., Pintér Ernőné.

Székesfehérvári másfél szoba-összkomfortos lakásomat elcserélném győrire. „Tavaszra, 408281" jeligére a Hirdetőbe, Győr, 2., Pf. 20.

HÁZASSÁG

55 éves nyugdíjas özvegyasszony, szép lakással, rendezett anyagiakkal, megismerkedne korban hozzáillő, intelligens férfival házasság céljából. „Hóvirág" jeligére leveleket a Kiadóba. Győr, Tanácsköztársaság u. 3.

VEGYES

Nádorváros területén társasház építésébe betársulnék. Horváth László, Győr, Corvin u. 25., II. 4.

Garázs kiadó. Győr, Dugonits u. 9.

Garázs belvárosban március 1-től kiadó. Érdeklődés: a 15-440-es győri telefonon, délután 4—5 óráig.

Anyagbeszerzőnek elhelyezkednék. „Helybeli, 408 288" jeligére ajánlatokat a Hirdetőbe, Győr, 2., Pf. 20.

Negyven év körüli, független férfi albérleti szobát keres, étkezéssel Győrben vagy környékén. Ajánlatokat „Otthonos" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 3.

ÁRAMSZÜNET

Közöljük Fogyasztóinkkal, hogy 1972. március 2-től 10-ig hálózat-karbantartási munkák miatt munkanapokon 7 órától 14 óráig Hecsepusztán áramszünet lesz.

ÉDÁSZ Vállalat
Győr városi Kirendeltsége

AZ ÁPRILIS 4. GÉPGYÁR felvételt hirdet
IPARI TANULÓK BEISKOLÁZÁSÁRA
gépszerelő,
vasszerkezeti lakatos,
hegesztő,
öntő,
csőszerelő,
esztergályos,
villanyszerelő
szakmákban.
Vállalatunk a tanulóknak OTTHONI ELHELYEZÉST, valamint
250 FORINT HAVI ÖSZTÖNDÍJAT AD AZ ISKOLAI ÖSZTÖNDÍJON FELÜL.
Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti osztályán írásban vagy személyesen.
Cím: Április 4. Gépgyár Személyzeti Osztály. Budapest XI., Budafoki út 70.

Fájdalommal tudatjuk hogy

Egyed Józsefné

63 éves korában elhunyt
Bécsben helyezték örök nyugalomra.

EGYED CSALÁD
Rábacsécsény

B. Nagy Margit, *Benkóné* (Gyoma, 1928. máj. 4.) — művészettörténész. Benkő Samu felesége. Középiskolát Kecskeméten és Marosvásárhelyt végzett, a Bolyai Tudományegyetem bölcsészhallgatója (1946—50), majd tanársegédje (1950—52), akadémiai kutató 1953-tól, ma főkutató.

Első cikkét Vajdahunyad váráról az Utunk (1956/33) közölte, a Kelemen-évkönyvben (1957) a bethlenszentmiklósi kastély építéstörténetéről írt tanulmányával szerepelt. Műtörténeti elemzéseiben a levéltári források feldolgozását köti össze helyszíni tanulmányozással. Így eleveníti fel a kolozsvári Bánffy-palota és a hadadi Wesselényi-kastély barokk építkezéseit (Studii şi Cercetări de Istoria Artei 1966/1 és 1967/2),

mutatja be Kolozsvár XIX. század eleji városrendezését (Korunk 1967/1), ismerteti a klaszszicizmus és a romantika kolozsvári építészmestereit *(Korunk Évkönyv 1973)*. A székelykapu eredetéről és múltjáról írt összefoglaló tanulmányt *(Hargita Kalendárium 1972)*. Részt vesz Erdély műemléktopográfiájának elkészítésében. Célratörő rendszerességét méltatva, Jakó Zsigmond így jellemzi művészettörténeti munkásságának jelentőségét: „... új témákat szólaltatott meg kutatásunkban. A műalkotások és mestereik történetének hagyományosan művelt témái mellett nála jelentkezik először szakirodalmunkban kutatási tárgyként, egyebektől eltekintve, a munkaszervezet, a művészet és az alkotó ember kapcsolata a társadalommal, a megrendelő, a tervező és a kivitelező bonyolult viszonya, a városrendezés vagy a helyi művészeti központok kérdéscsoportja."

Művei: *Reneszánsz és barokk Erdélyben* (Művészettörténeti tanulmányok, 1970); *Várak, kastélyok, udvarházak, ahogy a régiek látták* (XVII—XVIII. századi erdélyi összeírások és leltárak, 1973); *Stílusok, művek, mesterek* (1977); sajtó alá rendezi Kelemen Lajos tudományos hagyatékát (I. kötete: *Művészettörténeti tanulmányok.* Szabó T. Attila bevezető tanulmányával, 1978).

Szőcs István: *Pallérozódás és palléria sság Erdélyben.* Igaz Szó 1970/10. — Debreczeni László: *Reneszánsz és barokk Erdélyben.* Utunk 1970/43; uő. *Régi erdélyi épületekről — egykori leltárirók szemével.* Utunk 1974/3. — Entz Géza: *B. N. M.: Reneszánsz és barokk Erdélyben.* Művészettörténeti Értesítő, Bp. 1971/3. — Balogh Edgár: *Száraz leltárak színes káprázata.* A Hét 1973/41. — Komlovszki Tibor: *B. N. M.: Várak, kastélyok, udvarházak, ahogy a régiek látták.* Irodalomtörténeti Közlemények, Bp. 1977/5. — Balogh Ferenc: *Forrás a műelemzéshez.* A Hét 1978/22. — Imreh István: *Jegyzetek művészekről és mesterekről.* Utunk 1978/42. — Jakó Zsigmond: *Nyersmérleg félúton. B. N. M. köszöntése.* Korunk 1978/10.

Bocskói Viktor, családi nevén *Röszler* (Máramarossziget, 1902. szept. 4.) — újságíró, szerkesztő, műfordító. A gimnáziumot szülővárosában végezte 1920-ban, államtudományi doktorátust a kolozsvári egyetemen szerzett 1932-ben. Kolozsvári napilapok közgazdasági rovatvezetője (1925—40), a Mişcare Minoritară (1934—36), Szövetkezeti Értesítő (1935—42), Jogi Kalauz (1940—42) szerkesztője, az Igazság főmunkatársa (1946—51), egyidőben a Romániai Magyar Szó szerkesztője, majd a Tudományos Kiadó (1951—53) s a Mezőgazdasági Könyvkiadó (1954—58) magyar osztályain dolgozik.

A II. világháború küszöbén feltűnést keltettek cikksorozatai

B.NAGY Margit művészettörténész

Szabó T. Attila Herepei Jánoshoz írt levelei. Közli Sas Péter. = Magyar Múzeum, I.évf. 1/4.sz.1991 226 - 248.p.

239.p. "Szinte elfelejtettem megírni: nem kell lebecsülnöd a bokályos házról írt tanulmányod. Egy fiatal műtörténész,B.Nagy Margit már fel is vette fejtegetéseid fonalát, s ír a bokály-kérdésről. Theteséges,lelkiismeretes és ami fő: levéltári anyaggal dolgozó kutató. Sokat remélhetni tőle"

- üzleti programszervezés, mely megbízó budape
tárgyalásainak, megbeszéléseinek szervezését
megbízó személyes, írásbeli, vagy telefaxon
megbízása alapján,
- titkárnői szolgáltatás, mely megbízó budapes
tárgyalásain történt információk, adatok reg
illetve üzleti levelek megírására vonatkozik
- megbízó adatainak, okmányainak, levelezésén
nyilvántartása, titoktartási kötelezettségge
- budapesti ügyintézés, melynek csupán anyagkö
a megbízót.

A szolgáltatás havi díja:

2000-es

- 1.500.- Ft értékben szolgáltatás igénybevéte
Business Center bármely saját szolgáltatásáb
halmozhatóan, bármikor igénybevehetően,
- telefon és telafax biztosítása bejövő hívásol
- üzenetvétel, üzenethagyás,
- tagsági kártya

A szolgáltatás havi díja:

Szolgáltatási áraink 1992. I. félévére érvénye

A Miskolci Galéria tisztelettel meghívja Önt

NAGY GY. MARGIT

textilművész és

VARGA MIKLÓS

szobrászművész

kiállításának megnyitójára

1975. október 31-én 18 órára
a Miskolci Galériába

A kiállítást megnyitja:
TOK MIKLÓS
Miskolc város Tanácsának elnökhelyettese

Közreműködik a Miskolci Rézfúvós Négyes
Kováts Boldizsár * Zobay Béla
Nagy László * Uray Márton

Műsor: Gabrielli: Partita 3 tételben

NAGY MARGIT

A kiállítás megtekinthető november 23-ig,
hétfő kivételével 10—18 óráig

BMI 75

mutatja be Kolozsvár XIX. század eleji városrendezését (Korunk 1967/1), ismerteti a klaszszicizmus és a romantika kolozsvári építészmestereit *(Korunk Évkönyv 1973)*. A székelykapu eredetéről és múltjáról írt összefoglaló tanulmányt *(Hargita Kalendárium 1972)*. Részt vesz Erdély műemléktopográfiájának elkészítésében. Célratörő rendszerességét méltatva, Jakó Zsigmond így jellemzi művészettörténeti munkásságának jelentőségét: „... új témákat szólaltatott meg kutatásunkban. A műalkotások és mestereik történetének hagyományosan művelt témái mellett nála jelentkezik először szakirodalmunkban kutatási tárgyként, egyebektől eltekintve, a munkaszervezet, a művészet és az alkotó ember kapcsolata a társadalommal, a megrendelő, a tervező és a kivitelező bonyolult viszonya, a városrendezés vagy a helyi művészeti központok kérdéscsoportja."

Művei: *Reneszánsz és barokk Erdélyben* (Művészettörténeti tanulmányok, 1970); *Várak, kastélyok, udvarházak, ahogy a régiek látták* (XVII—XVIII. századi erdélyi összeírások és leltárak, 1973); *Stílusok, művek, mesterek* (1977); sajtó alá rendezi Kelemen Lajos tudományos hagyatékát (I. kötete: *Művészettörténeti tanulmányok.* Szabó T. Attila bevezető tanulmányával, 1978).

Szőcs István: *Pallérozódás és pallériasság Erdélyben.* Igaz Szó 1970/10. — Debreczeni László: *Reneszánsz és barokk Erdélyben.* Utunk 1970/43; uő. *Régi erdélyi épületekről — egykori leltárírók szemével.* Utunk 1974/3. — Entz Géza: *B. N. M.: Reneszánsz és barokk Erdélyben.* Művészettörténeti Értesítő, Bp. 1971/3. — Balogh Edgár: *Száraz leltárak színes káprázata.* A Hét 1973/41. — Komlovszki Tibor: *B. N. M.: Várak, kastélyok, udvarházak, ahogy a régiek látták.* Irodalomtörténeti Közlemények, Bp. 1977/5. — Balogh Ferenc: *Forrás a műelemzéshez.* A Hét 1978/22. — Imreh István: *Jegyzetek művészekről és mesterekről.* Utunk 1978/42. — Jakó Zsigmond: *Nyersmérleg félúton.* B. N. M. köszöntése. Korunk 1978/10.

Bocskói Viktor, családi nevén *Röszler* (Máramarossziget, 1902. szept. 4.) — újságíró, szerkesztő, műfordító. A gimnáziumot szülővárosában végezte 1920-ban, államtudományi doktorátust a kolozsvári egyetemen szerzett 1932-ben. Kolozsvári napilapok közgazdasági rovatvezetője (1925—40), a Mişcare Minoritară (1934—36), Szövetkezeti Értesítő (1935—42), Jogi Kalauz (1940—42) szerkesztője, az Igazság főmunkatársa (1946—51), egyidőben a Romániai Magyar Szó szerkesztője, majd a Tudományos Kiadó (1951—53) s a Mezőgazdasági Könyvkiadó (1954—58) magyar osztályain dolgozik.

A II. világháború küszöbén feltűnést keltettek cikksorozatai

B. Nagy Margit, *Benkőné* (Gyoma, 1928. máj. 4.) — művészettörténész. Benkő Samu felesége. Középiskolát Kecskeméten és Marosvásárhelyt végzett, a Bolyai Tudományegyetem bölcsészhallgatója (1946—50), majd tanársegédje (1950—52), akadémiai kutató 1953-tól, ma főkutató.

Első cikkét Vajdahunyad váráról az Utunk (1956/33) közölte, a Kelemen-évkönyvben (1957) a bethlenszentmiklósi kastély építéstörténetéről írt tanulmányával szerepelt. Műtörténeti elemzéseiben a levéltári források feldolgozását köti össze helyszíni tanulmányozással. Így eleveníti fel a kolozsvári Bánffy-palota és a hadadi Wesselényi-kastély barokk építkezéseit (Studii şi Cercetări de Istoria Artei 1966/1 és 1967/2),

Nagy G. Margit, gobelinművész

L: Varga Miklós

7.

–: Új Képzőművészeti alkotások a jubiláló Merőkéron

Nepszabadság, Bp. 1978. aug. 9.

Nagy G. Margit

alapításának 600.-ik érfordulórája
készül Mezőtur. Szülővárosának több
innen elszármazott művész művét ajan-
lott fel: gobleinét.

Jó reggelt!

1978. aug. 8. Kossuth, 5.20 /M./

Nagy Gy. Margit textiles

Variációk II. szövött gobelin 88x84 cm
Variációk III. -"- -"-

c. művei szerepelnek
a mistolci Téli Tárlaton
– Mistolci Galéria 1978 –

MDK

Nagy Gy. Margit

Népszava 1959. jun.7.
Kiállitás a VIT képzőművészeti anyagából.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR TÁVIRATI IRODA
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

1981 OKT. 1

Nagy Gy. Margit, textilművész

1021

* A művészházaspár a tárlaton

(Kiss József felvétele)

Hideg és meleg anyagok

Harmóniában...

Nagy Gy. Margittal és Varga Miklóssal, kiállításukon

A Varga Miklós—Nagy Gy. Margit művészházaspár 1960 óta él Miskolcon. Treláss-komolyan azért tartják szerencsésnek a házasságukat, azért állítanak ki szívesen közösen, mert a megmunkált anyagok, amelyekkel dolgoznak, harmonikusan kiegészítik egymást.

Nagy Gy. Margit textiljei azzal újszerűek, s követik a legmodernebb stílusirányzatokat, hogy a szövésminták kilépnek a síkból, megtörik a felületet. Ezek a formák a korábbi munkáihoz képest leegyszerűsödtek, stilizáltak, geometrikusak, ugyanakkor mégis dinamikusak és kifejezőek. Valóban harmóniában vannak *Varga Miklós* plasztikáival, ezekkel a kőből és bronzból készült állatfigurákkal és az elvont gondolatiságot kifejező szobrokkal.

Arra kértük a művészházaspárt, hogy ők maguk vállalják a tárlatvezetést, beszéljenek Miskolcon töltött munkás két évtizedükről.

Nagy Gy. Margit a főiskolán Ferenczi Noémi tanítványa volt, ez az első kiállítása, amelyen úgy érzi, hogy felszabadult a nagy mester hatása alól, megtalálta a saját kifejezőeszközeit. Jól ismeri a textilszakma újdonságait, de elutasít minden blöfföt és kóklerkedést. Szőttesei anyagszerűek, mégis artisztikusak. Szeretné velük emberibbé, színesebbé tenni a panellakásokat. Mégsem hisszük, hogy ezek a szőttesek eljuthatnak a lakásokba, s ennek nem a méretük, inkább az áruk az oka. Elképzelhető persze, hogy a Képcsarnok is vásárol a kiállítás anyagából: az eddigi gyakorlat azonban nem ezt mutatja. Sokáig időztünk a *Jelek III.* címet viselő textilje előtt, amely egyre szűkölő négyszögeket „ábrázol". A szürke, térhatást keltő négyszögek közepén a piros négyzet az emberi sikoltást akarja kifejezni. Az egyik nemrég meghalt festő barátja emléke ihlette a művésznőt, aki rendkívül érzékenyen reagál az emberi lehetőségek beszűkülésére.

Varga Miklós a *Variációk egy témára*, valamint a *Kibontakozás* című sorozatairól beszélt nagy szeretettel. Ezek a teremben szétszórva, egymástól távol vannak kiállítva, de a látogató hamar felfedezi őket, érzékeli a ritmusukat. A Kibontakozás darabjai (márvány és mészkő) az élet keletkezését fogalmazzák meg a rügy kibomlásáig. Kedveli az állatfigurákat, több hal- és madárkompozíció is tanúskodik erről. A bejárat mellett látható két vörösréz dombormű a Volán-székházba készült munkának a kicsinyített mása. Ebben az állatfigurák és torzók lekerekített, sima felületű nyugalmával szemben éppen a dinamizmust, a lendületes mozgást akarta kifejezni.

Hogy érzik magukat Miskolcon? — tettem fel nekik a közhelyszerű kérdést. Nem az udvariatlanság mozdulata volt, amikor az órájukra néztek: tele vannak feladattal. A többi közt a novemberben Tiszapalkonyán nyíló tárlatukra készülnek.

Varga Miklósnak tizenhat szobra található meg Miskolc terein. Méltó mecénása a város. Nagy Gy. Margitnak viszont — noha munkáit országszerte fellelhetjük — itthon mintha kevésbé tartanának igényt a munkásságára...

(horpácsi)

iatt nem volt
a reggeli pia-
ban nem oko-
hogy társadal-
tek a vásárlók
árlás utáni te-
ók egy kis időt
a reggelen mi
ök mellé sze-
król a 3. olda-

ózsef felvétele)

Szökik a meleg

(CIKK A 3. OLDALON)

Galamb-veszély

(CIKK A 3. OLDALON)

● Új boltokat nyitottak az Avas-délen: az Engels utcai intézményközpontban egy ABC-áruház, s egy zöldség-gyümölcs bolt kapott helyet. Képünk az ABC-ben készült, nyitás előtt. (Cikk a 6. oldalon.)

Miért gyűjtik a makkot?

(CIKK A 3. OLDALON)

isztriába utazott

meghívására — magyar katonai küldöttség utazott tegnap hivatalos, baráti látogatásra Ausztriába.

ló Miskolcon

zottság székházát, ahol *Nagy Zoltán*, a megyei pártbizottság osztályvezetője tájékoztatta a megye társadalmi, gazdasági életéről. S. P. Fe-

Ma reggeli telefon

Kályhakínálat

Bár még messze a tél, az előrelátók már most beszerzik a kályhát. Milyen fűtéstechnikai berendezések kaphatók jelenleg Miskolcon? — kérdeztük Molnár Györgytől, a VASVILL Borsod megyei igazgatójától.

A VASVILL Vállalat — a Centrummal közösen — fűtéstechnikai bemutatót rendezett; október 4-ig a teljes kályhaválaszték megtekinthető a Centrum Áruház kiállítóhelyiségében. A miskolci vas-műszaki üzletekben a szilárd tüzelésű konyhai tűzhelyek ára 1470 és 3290 forint között változik. Most került a boltokba a Salgótarjáni Vasöntöde és Tűzhelygyár szuper konyhai tűzhelye, a Star de Lux. A fehér zománcú, matricákkal tarkított tűzhelyhez hasonló mintázatú lemezfalvédő is kapható. Az egy- és kétaknás, zománcos széntüzelésű kályhák Csehszlovákiából, illetve Romániából érkeztek; áruk 1400 és 3000 forint között változik. Sajnos, sehol sem kapható az Esztergomban készülő, hordozható cserépkályha. Ezek a négymázsás fűtési eszközök nemcsak energiatakarékosak, hanem hőtartók is. Egyetlen hátrányuk, hogy szállításkor egy-két csempe mindig lepereg róluk.

Az olajkályhák közül már csak a legújabb típusú, energiatakarékos készülékeket kínálják a boltokban. A legolcsóbb 2960 forint, ám a legdrágább sem kerül többe 3200 forintnál. Az egyetlen, kereskedelmi forgalomban néhanapján előforduló propán-butános gázmelegítő a Szieszta. Ez ugyanúgy hi-

alakult

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Gy. Margit

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1966 JUL 3.

1021

TAVASZ

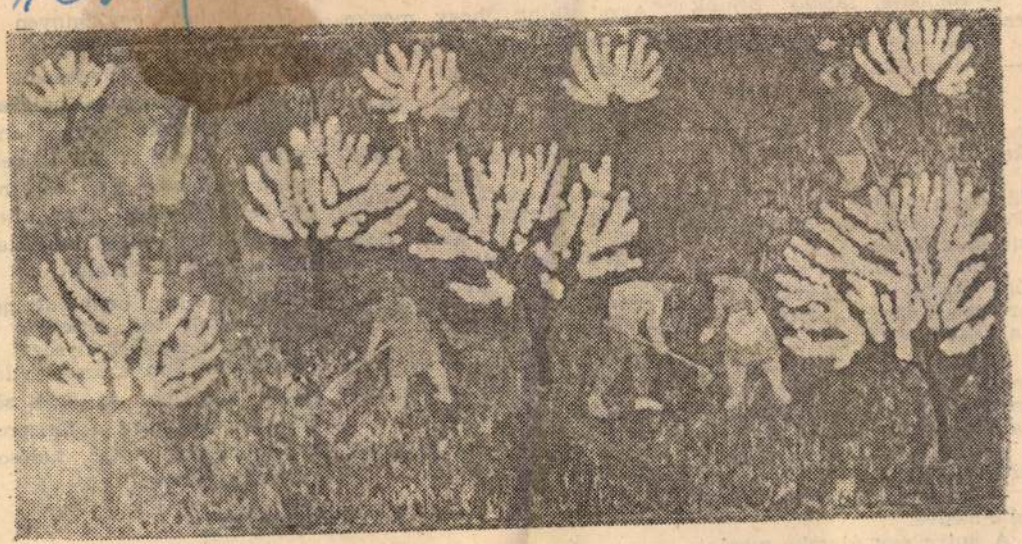

Nagy Gy. Margit gobelinje

erősebb a világon és nem fél senkitől.

Azt hitte a kutya, hogy a farkas a legerősebb. Felkereste hát és azt mondta neki:

— Hallod-e, farkas! Éljünk eztán együtt!

— Jól van, én nem bánom — felelte a farkas.

Attól fogva együtt éltek.

A kutya egyszer csörtetést hallott az erdőben és ugatni kezdett.

— Ne ugass, kutya, mert idejön a medve és mindkettőnket széttép — így csöndesítette a farkas a kutyát.

„Ahá — gondolta a kutya — úgy látszik, a medve a legerősebb a világon, mert még a farkas is fél tőle."

Otthagyta hát a farkast és ment tovább az erdőben, hogy megkeresse a medvét. Meg is találta és azt mondta neki:

— Hallod-e medve! Éljünk eztán együtt!

— Jól van, éljünk! — állott rá a medve.

A kutya egy éjszaka megint neszt hallott az erdőben. Hangos ugatásba kezdett. Megijedt kettőnket.

„Úgy látszik, [illegible] lán a legerősebb ember!" — gond[illegible]

Azzal futott, [illegible] resse az embert. [illegible] lált, azt mondta

— Hallod-e e[illegible] eztán együtt!

Ráállott az ember és kunyhójába vette a kutyát.

Egy éjjel ismét zajt hallott a kutya és ugatni kezdett. Az ember felébredt. Nem hogy csendesítette volna, de rákiáltott:

— Hangosabban ugass kutyám, hangosabban!

A kutya akkor látta, hogy az ember nem fél semmitől és ő a legerősebb a világon.

Azóta az emberrel él és hűségesen szolgálja.

[illegible] kemény páncélt kell az embernek viselnie. A tengergutatók először egy acélgömböt szerkesztettek, abba ültek a merész tudósok és leszálltak ezer méterre a víz alá.

Később olyan bonyolult gépet találtak fel, amellyel a legnagyobb tengermélységet is elérhették. Fényszórók világítják meg lent az örök sötétséget. Megszünt a tengerek titokzatossága, bátor tudósok tanulmányozzák.

A búcsú

Nagy Gy. Margit

MDK

Tavasz a domboldalon, repr.

7.miskolci o.kép.Gm.kiáll. 1962.nov.
Herman O.Muz.

MDK

Nagy Gy.Margit

Pásztorlány, gobelin vázl. akv.

Tavasz a domboldalon, " " "

7. msikolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.

Herman O.Muz.

MDK

Nagy Gy. Margit

Anya, gobelin

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.

Herman O.Muz.

M.D.K.

Nagy Gy. Margit
ipszerművész

Gobelinjeivel szerepel a tár-
laton.

Fasnadi Attila: Az ezzák - magyarországi képzőművészek...
Művészet, 1967. január - 48 lap

Nagy Gy. Margit
iparművész

M.D.F.

„Harapelé" c. gobelinje.

Ecsery Elemér: Országos tárlat Miskolcon
Művészet, 1961, március. — 37 l.

Nagy Gy. Margit, gobelin művész
iparművész

MDG

Hazafelé c. gobelin nel és szép Tervekkel
mutatkozott be, s igazolja, hogy ő is „talajra
lelt Miskolcon", akárcsak férje: Varga Miklós
szobrász is.

Péter Imre: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiállítás

8-l

Népszabadság, Bp. 1961. jan. 7.

MDK

Nagy Margit

Pompár Eozinfestő -osztályán dolgozott

47.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

MDK

Nagy Margit

festő, kivitelező

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött ?

67.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Nagy Margit MDK

Az Ernst múzeumban a kecskeméti telep anyaga köztük fenti művész munkái.

/Szüret, gobelin/

Esti Hirlap 22 sz. 1959. jan. 27 2 old.

MDK

Nagy Margit

Péter I.: A kecskeméti művésztelep kiáll. az Ernst Muzeumban. Népszabadság 1959. febr. 1o.

MDK.

Nagy Gy.Margit

Kiállitási hir

Szolnokmegyei Néplap 1967 okt.6.

Nagy Gy. Margit, MDK

Bányászok, temp.

VIII.Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964.

MDK

Nagy Margit, ip.müv.

385.kép. Teababa. Repr.

Iparmüvészeti karácsonyi vásár.
Magyar Iparmüvészet. 1916. 339-340.l.

M.D.K.

Nagy Margit

Képzőművésznő kiállit a Vit.képzőm.kiállitáson

Kiállitás a Vit.képzőm.kiállitás anyagából.

Népszava 1959.juni.7. 4.old. 132.szám.

Nagy Gy. Margit

Befejezte gobelinjét a miskolci városi tanács részére.

Észak-Magyarország 1965. jul. 14.

mdk

Nagy Gy. Margit gobelin művész

a fiatal képzőművészek nyportjátoz tartozik Miskolcon.

Seres Sanos. Képzőművészet Borsodban.
Népművelés 1963. 1 sz 17 l

Nagy Gy. Margit
iparművész

M.D.K.

Gobelinjei díszítik a Madách Színház
belső terét.

Molnár Károly: Építészet és képzőművészet kapcsolata...,
Művészet, 1962. december – 32 lap.

M.D.K.

Nagy Gy. Margit
iparművész.

Gyümölcsszüretet ábrázoló falikép

Dutka Mária: A gobelin és a grafika
Magyar Nemzet, 1959 ápr. 10.

4 p.

Nagy Gy. Margit
gobelinszövő

M.D.K.

Gobelinmunkájával szerepelt a keszthelyi kiállításon.

d.m.: A keszthelyi művésztelep kiállítása.
Magyar Nemzet, Bp. 1959. febr. 1.

Gl.

MOK

Nagy Margit gyűjteménye

Ferencsy Noémi tanítványa volt.

Ferencsy Noémi ...

Nők Lapja, Bp. 1958. február 6. (10. l.)

Nagy Margit, iparművész MDK.

fiatal kecskeméti művész.
falinőnyeget állított ki

Péter Imre: A kecskeméti művésztelep kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság, Bp. 1959. febr. 10. 4. l.

1027

H. NAGY MARGIT

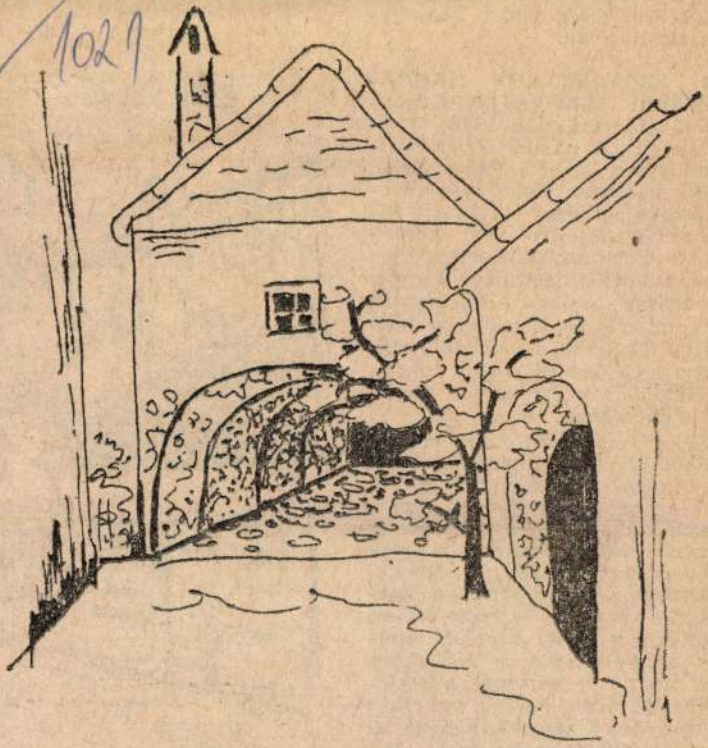

H. Nagy Margit: Kőszegi házak

zük, a tanítókat a nyitrai főiskolán, a tanárokat pedig Pozsonyban, Bratislaván.

A SZOVJETUNIÓ KÁRPÁTONTÚLI TERÜLETÉNEK magyarságát tizen képviselik. Csoportvezetőjük az ungvári tanfelügyelőségen dolgozó *Varga Júlia.* — A mi járásunk húsz magyar iskolájában — közli — mintegy kilencezer-ötszáz kis- vagy középiskolás diák tanul. Az egész kárpátaljai terület hatvanegy magyar nemzetiségi iskolája közül egyébként mindössze tizenhat a kétnyelvű. Ezeknek a magyar osztályaiban ukránt és oroszt, ukrán osztályaiban pedig oroszt tanulnak a gyerekek.

Varga Júlia azért is jött el már másodszor a tanfolyamra, hogy szép beszédet halljon. Pedig hát neki ezért nem kellene a szomszédba mennie. Olyan tisztán és szépen beszél magyarul, hogy mindannyian megirigyelhetnénk. — Otthon azonban súlyos problémánk — mondja —, hogy erősen romlik a magyar gyerekek kiejtése, hangsúlyozása, és sok ukrán meg orosz szót kevernek a beszédükbe. Az óvónőket és a tanítókat Munkácson, a tanárokat pedig az ungvári egyetemen képezzük. Pedagógushiányunk nincs, s úgy látszik, nem is lesz.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 MAR 25

FONÓMUNKÁS
Budapest

1021

Gobelinkiállítás

A miskolci gyár könyvtárhelyiségében érdekes és szép kiállítás nyílt a közelmúltban. Nagy Gy. Mária gobelin-művész, akit a gyáriak anyagilag patronálnak, legújabb munkáit mutatta be a miskolciaknak. Képünk a kiállítás ünnepélyes megnyitásán készült, ahol Gajdosi Lajosné párttitkár társaságában látható Nagy Gy. Mária.

ben 19 volt.
jegyezni, hos
rendezett ver
javaslatok é
kább az idei
jazhatók, az
szükséges kís

**Kedvező a
nyújtott
javaslatoka
annak köszö
gyár vezetősége különdíjakkal jutalmazta, ösztönözte az ilyen jellegű javaslatok benyújtóit.**

Az újítómozgalom további fellendülésének távlatait egyébként Vácott a felelős ve-

tőink.

De nézzünk néhányat a feladatok közül! Nem véletlenül került a lista élére a heraxhüvelyek és a verőtekercsek tárolásának megoldása, váci gyárunkban ugyanis nagyon

---

ISMÉT ÚJPESTI SIKER:

Második helyre került a Béke brigád az országos döntőben Tyereskova ajándékát Tar Zsuzsa kapta

Az újpesti brigádok kirobhanó sikerrel szerepeltek

is másodikok lettek. Sőt bri-

Nagy G. Margit

Gobelinjével szerepel a
Mórahalmi Téli Tárlaton

Magyar Nemzet 1970 december 16.
4. old.

Nagy Gy. Margit

Gobelin kompozíciója (elul)

szerepel a

miskolci Téli Tárlatou

Láttuk, hallottuk...

Petőfi Rádió

1970 XII. 11

Nagy Gy. hazgit ipakmüvész
Kiábítása mgílik Tokajban

N. N. Tokaj hegyalja ünnepre
készül

Északmagyarország 1969 IX. 19

NAGY MARGIT: *Tavasz a domboldalo*

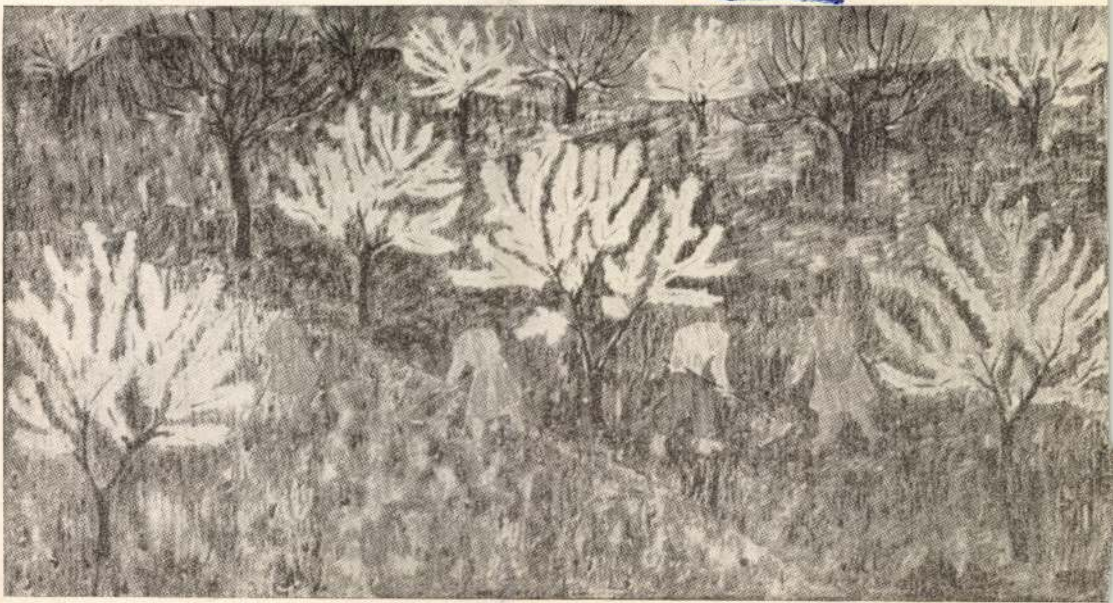

Borsodi Kenule 72.
1963 6. szám 72 lap

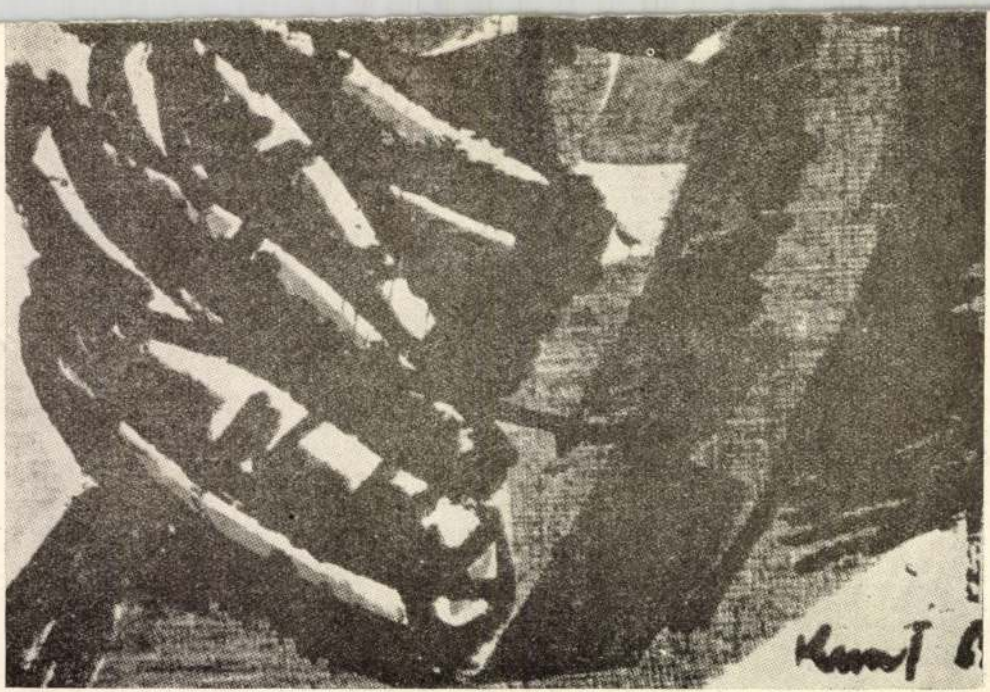

KONT ERNŐ: Csónakok a hámori tavon.

Gy. Nagy nakapit gobelinmüvész
A Libresszóban tárlata nyílt

Észak magyarország 1969 IX. 17

B. NAGY Manyit mint.

Lajkó Gyula 1948-ba festett portréja

kiállítva 1993. OSZK Lajkó Gyula Vicill.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1970 MÁR 5

Kiállítás

Bolgár képzőművészeti kiállítás a Rónai Sándor Művelődési Központ előcsarnokában. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

A vasas fotoszakkör kiállítása a Diósgyőri Gépgyár műszaki házában. Megtekinthető egész nap.

Tolcsva: „A sátoraljaújhelyi járás 25 éve" című kiállítás a pártházban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 5 óráig.

Nagy Gy. Margit gobelinművész kiállítása a Miskolci Pamutfonóban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Képek a Lenin Kohászati Művek életéből című fotókiállítás a vargahegyi munkásklubban. Megtekinthető délután 5 órától este 10 óráig.

Sárospataki vármúzeum: A Rákóczi-család emlékei. Nyitva: de. 10 órától este 5 óráig.

„Magyar grafika" címmel kiállítás a tiszaszederkényi művelődési központban. Nyitva: 11 órától este 7 óráig.

SZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

zincbarcikán. A korábbi mészáru- és konfekcióboltot alakította át a Borsodi Ruházati Kiskereskedelmi Vállalat Tünde gyermekruházati boltjá.

KIÁLLÍTÁS A KIOSZ-BAN

Hétfőn, március 9-én délelőtt érdekes kiállítás nyílik Miskolcon, a KIOSZ Széchenyi utcai székházának klubtermében. A bemutatón a magánkisiparosok tanulóinak munkáit láthatják már-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
Miskolc

1021

A gobelinművész műtermében

A nagyméretű faliszőnyegen középen két emberalak látható: férfi és nő. Körüttük népművészeti motívumok, stilizált virágok, madarak, a magyar népmesei világ művészileg átfogalmazott szereplői. A szőnyeg nemsokára a Miskolci Pamutfonó egyik tanácskozótermét díszíti majd méltó módon. Én még alkotójának, Nagy Gy. Margitnak műtermében láttam. Nagy Gy. Margit gobelinművész szoros kapcsolatban van a fonodával. Az elmúlt évben kiállítása is volt az üzemben, akkor mutatkozott be a nagy többségben nőket foglalkoztató gyárban, s azóta többször is megfordult ott, hogy lakberendezési tanácsokat adjon, a nődolgozókat érdeklő művészeti kérdésekről beszélgessen a fonónőkkel. És most elkészült a fonodának tervezett szőnyeg is.

Amíg nézegetem, s beszélgetünk a teremtő művésszel, a fal tulsó oldaláról kopácsolás hallatszik. Ebben a házban ez természetes: a fal tulsó oldalán levő műteremben munkálkodik a férj, Varga Miklós szobrászművész. Most az egyik iskola elé kerülő új művét faragja, s a véső nyomán nyúlánk nőalak formálódik ki a fehér kőtömbből.

Nagy Gy. Margit gobelinművész, de másfajta eljárással is gyakran készít értékes munkákat. A bevezetőben említett faliszőnyege is hurkolt technikával készült. A Képcsarnok boltjában olykor kapható munkái is többnyire ezzel az eljárással készülnek. Egyik ismert, kis szériájú alkotása, a busó-álarcot formázó faliszőnyeg sok lakásnak értékes falidísze.

Sok-sok hónapi, vagy éppen évi munkával készül el egy-egy gobelinalkotás. Milliónyi apró öltésében ott rejlik a művész életének egy darabja. Elkészül a gobelin, s új gazdára lel, talán sohasem találkozik többé alkotójával. Vázlatok, amelyek maguk is értékes képzőművészeti alkotások, meg a kész munkák fotómásolatai maradnak vissza a művésznél. Néhány nagyon szép, értékes gobelinképét időnként viszontláthatja Nagy Gy. Margit, ha a Miskolci városi Tanács hivatali helyiségeiben jár. A tanács egyébként igazán jó mecénása, pártfogója ennek a művészeti ágazatnak is. A Madách Színház reprezentatív fogadótermét díszíti egy másik gobelin, a művelődésügyi miniszter első helyettesének dolgozószobáját újabb, a szakszervezeti székház egyik tanácskozótermét megint újabb, egy mű a svájci magyar követségen van, egy a bécsi VIT-re készült (vajon hol lehet most?) Sok Nagy Gy. Margit tervezte és készítette gobelin-remek van külországban, régebben egy még Kínába is eljutott.

Gobelinről beszélgetünk és a készülő munkák, meg a már készek többsége más, hurkolt technikával készült:

— A gobelin roppant idő- és munkaigényes, nagyon hosszú ideig készül, így drága is. A hurkolt eljárás gyorsabb, változatosabb alkotási tevékenységet biztosító, s mert így olcsóbb, könnyebben elérhető a nagyközönség részére is. S napjainkban, amikor a lakáskultúra egyre inkább hódít, amikor a lakások berendezésére mind több gondot fordítanak, ez nem lehet közömbös szempont. Egyébként a tervezés mindkét eljárásnál azonos — mondja többek között a művész, amikor munkáinak kivitelezéséről beszélgetünk.

Érdekesek a Nagy Gy. Margit alkotta faliképek mintái. Mint a fonodába szánt szőnyegnél, más munkáin is gyakran látjuk a népi díszítőművészet stilizált motívumait, bár korábbi gobelinjein ezzel a vonással nem találkozunk, sokkal inkább a festményszerűséggel.

— Ferenczy Noémi tanítványa voltam, s őszinte tisztelője, de nem akartam és nem akarok epigonja lenni. Szeretném mind határozottabban kialakítani egyéni arculatomat, s ebben igen nagy szerepe van a népművészetnek. Most tervezek például egy nagyobb faliszőnyeget a Nagykanizsai városi Tanács házasságkötő termébe, s ezt is magyaros népi motívumokkal szeretném elkészíteni, illetve mintáját ezekből az elemekből összeállítani. Természetesen ez nem zárja ki a más irányú érdeklődést. Ugyancsak most tervezek egy faliszőnyeget a miskolci egészségügyi központ egyik tanácskozójába, s ezen másfajta motívumokat kívánok alkalmazni: olyan faliszőnyeget akarok alkotni, amelynek mintázata az orvosi foglalkozással asszociál, s áttételes kifejezési módjával gondolkodásra serkent. Nem vagyok ellene a nonfiguratív mintázatú faliszőnyegnek sem, de a Képcsarnok kereskedelmi forgalmában erre nem mutatkozik elég igény.

A kis műteremben százszámra találhatók színes fonalgombolyagok, orsóra tekert fonalkilométerek. Nagy Gy. Margit maga festi a nyers fonalat a megfelelő színekre. Az egyik falon színes négyzetekre osztott faliszőnyeg. Csaknem minden kockája más és más színű. A kockák jó elrendezésével roppant jó hatású falidísz, s Nagy Gy. Margit fonalspektrumának egy részét is érzékelteti.

Egy évtizede él és dolgozik Miskolcon a házaspár. A férj szobrai a város néhány helyén láthatók, Nagy Gy. Margit munkái sokfelé fellelhetők. A fonodai kiállításon kívül 1968-ban a Képcsarnok Szőnyi István termében, nem sokkal előtte meg a Libresszóban volt kiállítása. Csendes visszavonultságban élnek, dolgoznak, alkotnak. Most mindketten arra a nagyszabású tárlatra készülnek, amellyel a miskolci és a borsodi képzőművészek novemberben a fővárosban, a Nemzeti Galériában adnak számot magukról, szűkebb pátriánk képzőművészeti életéről.

Benedek Miklós

tenyésztés és a melléküzemágak. Az állattenyésztés az egész szövetkezetben fejlődött és több, mint egymillió forint nyereséget biztosított. A melléküzemágak termelését meg úgy szervezte és „futtatta" fel a vezetőség, hogy azok összes bevétele meghaladta a növénytermesztés bevételét; sőt, a gépi fuvarozás gyors bővítésével, valamint a fűrészüzem termelésének beindításával együtt az úgynevezett kiegészítő tevékenységek — az igatartás fuvarozási bevételeit is ide számítva — nyereségükkel ellensúlyozni tudták a növénytermesztés kieséseit.

A tanulságokat is összegezve: a nagybarcai Bánvölgye Termelőszövetkezet nehéz esztendőt zárt az egyesülés után, de nem eredménytelenül. Sikerülhetett volna jobban is — ez bizonyos. Voltak gondok és problémák szinte valamennyi gazdálkodási ágazatban. A végeredmény mégis az, hogy az egyesült nagy termelőszövetkezet vagyona 1970-ben tovább gyarapodott, s még az egy, 9—10 órás munkanapra jutó jövedelem is emelkedett. 1969-ben, az egyesülés előtt 94 forint 41 fillér volt, most, az 1970 évi zárszámadás alapján 96 forint 13 fillér. Átszámítva ez 60 forintos munkaegységértéknek felel meg. Mindezt azonban a termelőszövetke-

„Szobrászgép"

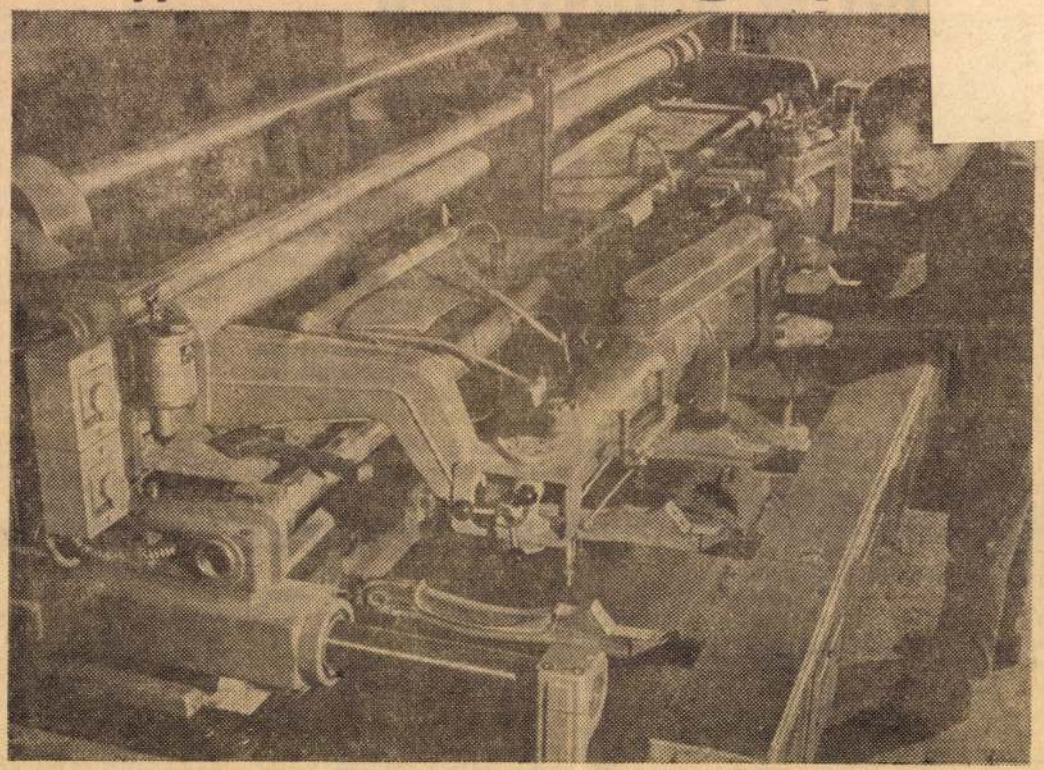

Évek óta foglalkozik a Heves megyei Bútoripari Vállalat stílbútorok készítésével. Faszobrászai nagyobb részét saját idős mestereik képezték ki, tehetséges ipari tanulókból. Rajtuk kívül fél éve egy, Olaszországból behozott szobrászgép is dolgozik a bonyolult faragásokon, ahol ez a folyamat egyáltalán gépesített. A szerkezet a bonyolult ornamentikájú, hajladozó vonalú barokk mintadarabokat letapogatja, és egyszerre több példányban másolja le

...lat. Az elkészült listát a tanácsok hivatali helyiségeiben március 22—30. között közszemlére teszik. A választást módosító törvény egyszerűsítette az eljárást és mellőzte a lakóházankénti névjegyzékek kifüggesztését. Ehelyett a választókat írásban értesítik arról, hogy nevüket felvették a névjegyzékbe. A kifüggesztés első napjától április 3-ig írásban vagy szóban lehet kifogást emelni, ha a választópolgárt nem vették fel a névjegyzékbe, illetve ha valakit törvényellenesen írtak a választójogosultak közé. A kifogást a tanács végrehajtó bizottsága megvizsgálja, s ha a kihagyás törvényellenes, úgy a „fellebbezőt" felveszik a pótnévjegyzékbe. Ha az észrevételt alaptalannak tartja, az ügyet a járásbírósághoz teszi át. A járásbíróság dönt egyébként — három nap alatt akkor is, ha a névjegyzékből való törlést a tanács végrehajtó bizottsága hivatalból nem teheti meg.

A választók végleges névjegyzékét április 10. és 14. között teszik ismét közszemlére.

Nagy Sy. hazgit gobelinmüvész

Kiáhitása – nyílt a tiszaszédelkényi

művelődési Házban

Észak magyarország 1969 XI. 1

Nagy Gy. hazai gobelinművész

Kiáhítása nyílt a tiszaszederkényi

művelődési központban

Északmagyarország 1969 X. 30

Nagy Sy. harpit gobelinmüvész

kiállítása nyílt a tiszaszederkényi

művelődési Házban

Észak magyarország 1969 X. 31

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Miskolc

1970 MÁR 7

Kiállítás

Bolgár képzőművészeti kiállítás a Rónai Sándor Művelődési Központ előcsarnokában. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Tolcsva: „A sátoraljaújhelyi járás 25 éve" című kiállítás a pártházban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 5 óráig.

Nagy Gy. Margit gobelinművész kiállítása a Miskolci Pamutfonóban. Megtekinthető délelőtt 10 órától este 6 óráig.

A vasas fotoszakkör kiállítása a Diósgyőri Gépgyár műszaki házában. Megtekinthető egész nap.

Képek a Lenin Kohászati Művek életéből című fotókiállítás a vargahegyi munkásklubban. Megtekinthető délután 5 órától este 10 óráig.

Herman Ottó Múzeum: Megyénk története — A Bükk élővilága című kiállítás. Nyitva délelőtt 10 órától este 6 óráig.

Az edelényi járáshoz tartozó Hídvégardón már nincs „cigánykérdés". A cigánytelepet teljesen megszüntették, volt lakói újonnan épült egészséges házakban laknak, s mindnyájan dolgoznak. Takarékosan élnek: a község két és fél milliós takarékbetét-állományának tíz százaléka az övék.

G. Nagy Margit

1970 JAN 21 8

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

FONÓMUNKÁS

Budapest

MŰVÉSZ AZ ÜZEMBEN

Szocialista szerződést kötött a miskolci gyár G. Nagy Margit gobelinművésszel. A gyár vállalta, hogy tiszteletdíjat fizet a művésznek, ezzel támogatva anyagilag művészi törekvéseit. G. Nagy Margit pedig ellátogat a gyárba, s a gyári életből meríti alkotásai témáját.

miskolci gyárainkban, munkájukat héttagú pártvezetőség irányítja. Minden műszak élére párt-főbizalmikat állítottak, az ő feladatuk

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1966
ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

Nagy Gy. Margit
1 1021

Kecskepásztor

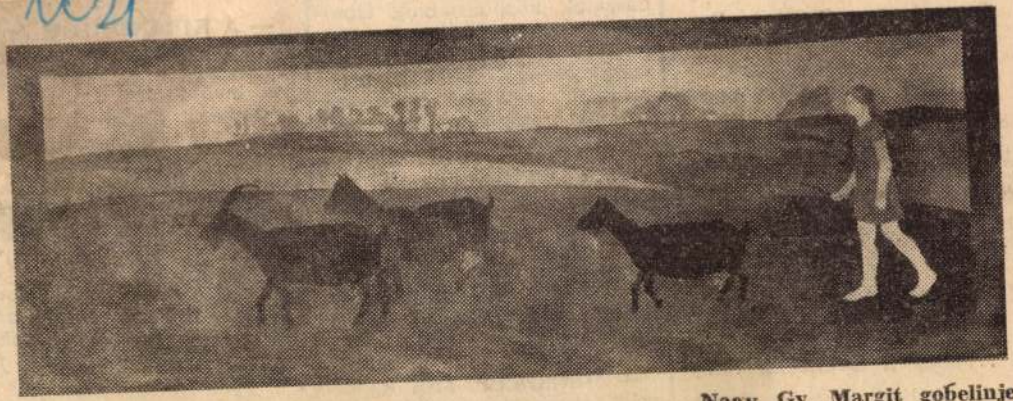

Nagy Gy. Margit gobelinje

jak el.

Tudod-e...?

...hogy a Kaspi-tengeren több mesterséges szigetet építettek acélból, fából, alumíniumból. Oda vitték a fúrógépeket, hogy kiszivattyúzhassák a hullámzó tenger alatt rejtőző kőolajat.

•

...hogy a levelibéka könnyen szelídül, sok viszontagságot kibír. A koplalást is

rintos társadalmi munkával segítette az építkezést.

— **A SZÁRAZVÖLGYI** juhászatok központjában, Homrogdon megkezdte tavaszi üzemelését a sajtüzem. Csaknem száz községből szállítják ide a juhtejet, melyből elsősorban az arab országok részére gyártanak kaskavál sajtot.

— *SÁROSPATAKON tbc-gondozó intézet építését kezdik meg az idén. A mintegy 600 ezer forintos beruházáshoz 120 ezer forinttal járulnak hozzá a községfejlesztési alapból.*

— **MEGSZÉPÜLTEK** az útszéli fák megyénk több száz kilométer hosszú országútjai

szak novenyvi... tavak még sok érdekességet rejtegetnek a kutatók számára.

— *PARKNYITÁS. Ismét megnyílt a Szemere-kert, amelyet nagy költséggel Miskolc egyik legszebb parkjává fejlesztettek.*

— **A III. ORSZÁGOS** népi

Nagy Gy.
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

1900 MÁJ 21.

1021

Faültető

Nagy Gy. Margit gobelinje.

...nappal is felzaklatott,
...det szegte? Legtöbbször
...ilyen okok, gondok va
...ébreszt fel, s ŭzi tova az
...séges, pihentető álmot.
Igaz, azt valljuk, s
...van a valóságban: a ma
...bere nyugtalanul alszik.
...nyugtalanul. Sajnos, nagyon
...nyugtalanul! Valamelyik éj-
...szaka arra ébredtem, hogy ég
...a szobában a villany, és resz-
...ketve furakodik mellém a
...fiam.

— *Apu*, ugye azokat az embereket, meg gyerekeket nem is ölték meg, csak úgy, a televízióban mutatták? Ugye, csak úgy, megjátszották filmen az egészet?! Hiszen a gyerekek nem bántanak senkit, és ... — És ...

A fiam nyolc éves. Érzem, hogy tudja: amit látott, valóság. Hallja, látja filmen, a televízióban, hogy sokfelé milyen kegyetlen a világ, milyen kegyetlenek az emberek. Nem képes megérteni, felfogni, miért, de tudja! S ugyanúgy nem vagyok képes én sem, nem vagy képes te sem, a harmadik, a negyedik, a sokadik sem, hogy másféle, kegyetlenül másféle emberek hogyan képesek életet eltiporni? Miért képesek, s ha képesek, vajon álmatlanok-e miatta éjszakáik, felriadnak-e, s szembe tudnak-e nézni önmagukkal, tetteikkel? Tudja, legalább is sejti mindezt fiam is. Azonban éjszaka, álomból felriadva minden más, nehezebb, érthetetlenebb. S ahogy mellém bújt, mi mást mondhattam volna:

— Persze. Film az csak fiam. Aludj, hiszen nem bánt senki.

...teni egymást. Nem a rosszi...
...dulatot, a mulasztást tétele...
...zük fel egymásról, ha valar...
...nem sikerül! Tudod, hogy ...
...éjszaka is alig aludtam val...

Májusi s... ...úttö...

Hónapok óta lelkesen ... szülnek Sárospatakon az út... rők az úttörőmozgalom m... alapításának 20. évfordulójá... A Tárnoki Győző és a Zrí... Ilona Úttörőcsapat pajtá... igen gazdag programot állít... tak össze a jubileum alkaln... ból rendezendő ünnepségso... zatra, s ennek előkészülc... tervszerűen haladtak az ... törőházban, Kabay András ... rancsnok irányításával.

A 10 napig tartó jubileu... programot május elseje tis... letére nagyszabású seregsz... le vezeti be az iskolakert... Csaknem 1000 úttörő, kisd...

Gy. Nagy harpit gobelin tervező

Debrecenben él. Kiállítása lesz

Tokajban

Magyar Nemzet 1969 I. 8

Gy. Nagy Margit

Szüret (gobelin)

Illuszträció.

Molnár László: „Junge ungarische Künstler"

Budapest, 1959, Globus.

Nagy Gy. Margit

Gyümölcsszüret, gobelin

Szabadság, gobelin

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

NDK

Nagy Gy. Margit

Anya, repr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Mus.
1960.

MDK

Nagy Gy. Margit, Miskolc

Hazafelé, gobelin

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O. Muz. 1966.

MDK.

Nagy Gy. Margit

Kiállitási kritika

Népszabadság 1961.I.7.8.lap

MDK

Nagy Margit

Tatabányai Képzőm. és Ipram. Társ. levele Szentiványi Gyulának, 1948. febr.

M.D.K.

Nagy Gy. Margit
ipaminőven

Szépen komponált gobelin je
hirdete nevét a tárlaton.

Banaszi Judit: A IX. Miskolci Országos . . .
Művészet, 1967. ap rilis – 38 lap.

M.D.K

Nagy Margit
ipanmüvész

A Pécsi Porcelángyár ezzin
vázáinak rajzait készíti.

—: Szár ezzin váza havonta.

Dunántúli Napló, 1957. aug 13 - 1 lap

Nagy Margit, tanár, festő

szül. 1915. Bpesten. A tatai Társulat könyvtárosa.

Angyal, Tatabánya

MOB Könyvtár

39.

ágos Bizottsága

ny | száma: Hiv.-ból 19 —
kelte: — 19 —
beérkezése: IV/25. 19 39.

k száma:

intézett szám:

ma:

ma: Pálinkás

sta:

Nagy Mári,festő

19[illegible]4-ben az őstehetségek első kiállítása,Szent István napján.Lázár Miklós nyitotta meg. Nagy Mári is kiállított. 186-87.old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. 1969

52. Nagy Mária

1. Emberpár I. bronz 11 cm
2. — " — II. — " — 9 x 11 cm
3. Alkonyat — " — 9 cm

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970 Keszthely

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMondó
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged
1970 APR. 24

Gyári tárlat

Nagy Mária grafikái

Közhely, de igaz: minden kezdet nehéz. Hát még a művészpálya kezdete! Hiszen — kicsit túlzással — Magyarországon minden második ember verset ír, s minden negyedik rajzol...

Nehéz, elszánt és szívós önművelést, a mesterségi ismeretek gondos tökéletesítését, állandó önmegújulást, s bizonyos aszkézist követelő cél: a középszernél *különbet* alkotni — grafittal, ecsettel, pittkrétával, formázófával.

Nagy Mária ezt meg akarja próbálni. Eleinte ugyan, amolyan nemes időtöltésből járt el *Vlasics* Károly bácsihoz rajzolgatni, de amikor oly eredetien formált papírra egy pár bakancsot, hogy a szegedi festők nesztora — aki talmi dolgok dicséretére sohasem volt kapható — elismeréssel mutatta fel a sikerült rajzot, az ifjú tanítványnak nagyot dobbant a szíve, s szívós kitartással, fokozott kedvvel lendült neki a tanulásnak. A KISZ és a városi művelődésügyi osztály a mártélyi képzőművésztáborba való beutalással honorálta iparkodását.

1968—69-ben *Somogyi* József és *Tamás* Ervin tanítványa volt Budapesten. Az első év befejeztével anyagi gondjai időleges meghátrálásra késztetik: visszajön. Itt, a szegedi textilművekben tegnap óta kiállított rajzai szerint: erőgyűjtésre. Az erőgyűjtésből — íme — futja egy kamarakiállításra is.

Mit mutatnak kiállításának képei? Mindenekelőtt arányismeretről, karakterérzékről, az emberek benső világa megismerésének képességéről, gondos és türelmes felületmegmunkálásról, imponáló kitartásról árulkodnak. Arról, hogy biztonsággal és finom ízléssel képes a „látványt", a tárgyi valóságot rögzíteni.

Néhány képe azonban — elsősorban az „Üveges csendélet", az „Önarckép", s a „Kun menyecske" című — többet is mutat. Mindenekelőtt az ifjú művészjelölt *számára* mutatnak utat — elkövetkező munkáihoz. Az „Üveges csendélet" arra int, hogy a százarcú és zsúfolt valóságból a *lényeges* jegyek kiválasztása és csoportosítása útján lehet korszerű műalkotáshoz jutni. Az aprólékos jellegtelenségek elhagyásával, tudatos szerkesztéssel, a való világ „átírásával", új rend, új összefüggések szuverén teremtésével.

Az „Önarckép" és a „Kun menyecske" című rajzok arra intsék Nagy Máriát: az eddiginél bátrabban igyekezhet *önmaga* benső világának, saját, *egyéni* gondolatainak kivetítésére. E képek tanúsága szerint már meg is van az ő egyéni „filozófiája", életlátása: egy, az *irónikus*-önirónikus tartalmak megszólaltatására, inspiráló irányultság. Ennek a munka közbeni tudatosítása feltétlenül biztosítja számára az előbbrelépést, az eddigi eredményeire történő, biztonságosabb építkezést.

Dér Endre

A világ
Wright lépte át a bűvös h
tárt: 105 sapkát őriz a köd
Albionban, ugyanis minde
válogatott mérkőzésen cir
dás emléksapkát kapnak
játékosok. A második helye

Bobby Charlton dr. Andrew Stephentől átveszi az érmet

A váciakat várják

Sikeresen rajtolt a Szegedi Volán férfi kézilabdacsapata az NB I B idei bajnokságban: első ellenfelét, a Komlói Bányászt, jó játékkal fektette kétvállra Újszegeden. A második fordulóban Pesten mérkőztek, a bajnokság legjobb együttesével, az FTC-vel. Bár jól játszottak, a rutinos fővárosiak nyertek. A bajnoki találkozók mellett két nehéz mérkőzésre álltak ki, amelyek fizikailag és pszichológialag is megviselték a játékosokat: a szovjet katonaválogatott — erős NB I-es csapatnak

nyítésével, speciális egyéni foglalkozásokkal és taktikai feladatok begyakorlásával próbálom a gárdát ismételten formába hozni. Természetesen a lelki egyensúly visszaszerzését is fontosnak tartom."

Vasárnap délelőtt újra hazai pályán játszik a Volán: a harmadik fordulóban Vác együttesét fogadják. Ahogy az edző mondta: a teljes regenerálódás még nem valószínű, de becsületes helytállással legyőzhető a jó képességű Duna menti együttes.

A váciak ellen ismét szerepel Hertelendi Róbert, aki hét közben iskolája csapatában középiskolás bajnoki mérkőzéseken játszik. Nagy lövőerejére szükség lehet.

Ács S. Sándor

— A Magyar Szocialista Munkáspárt
napilapja. — Főszerkesztő: P. Nagy
lapkiadóhivatal: Szeged, Magyar Tanács-
: 13-535. 13-003 — Felelős kiadó:
nyomja: Szegedi Nyomda Vállalat,
28. (Index: 29 053). — Előfizetési díj
ra 20 forint

Nagy Mari

szolgálóleány - festő
Magyar Őstehetségek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.

Ujság
1934.VIII.19.

Nagy Mária

Magyar Tehetségek kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Az Est
1934.VIII.19.

M.D.K.

Nagy Mári festönő

Képei az őstehetségek kiállitásán.

Tersánszky J.Jenő: Östehetségek kiallitása.

Ünnep 1935.II. 24.sz. 23.1.

MDK

Nagy Mária, VIII.o.tan.

Kunhegyesi ált. isk.

54. Táj,gémeskuttal.

Magy.Ifj. Képzőm. Kiáll. /VII/ Gyermekrajzok.
Föv.Képtár. 1949. aug.16.-szept.1o. Kat.

Nagy Mária

MAGYAR HÍRLAP SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 APR 22

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

— Nagy Mária ~~grafikáiból~~ nyílik kiállítás április 23-án, csütörtökön délután 5 órakor a textilművek kiállítótermében. Megnyitót mond: Dér Endre József Attila-díjas író.

1021

Nagy Mária I. é

Ferképzomfoiskèvk

1933-34. 43. l.

(687-től 823-ig.)

Nagy Mária

HDK

Tányér, kerámia

Miccsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

Sz. Nagy Mária

MDK

Portré, kő

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Sz. Nagy Mária
szobrász

A kiállításon szobra
szerepel.

Kovács Gyula: Mai magyar képzőművészet...
Művészet, 1966. október - 41 kap.

MDK.

Sz.Nagy Mária

Kiállitási kritika

Müvészet 1966 okt.

MDK

Sz.Nagy Mária

Anyám, vör.márv.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz. 1963. jun.

BIURO WYCINKÓW GLOB PRASOWYCH

Prasowe Wydawnictwo Dokumentacyjne RSW „P-K-R"

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

1021

WIECZÓR
40-950 Katowice, Rynek 13

Nagy Gy. Margit
wydanie
textilmüvész

Nr 173 z dn. 13-06-80

W KATOWICKIM BWA

INTERESUJĄCE WYSTAWY

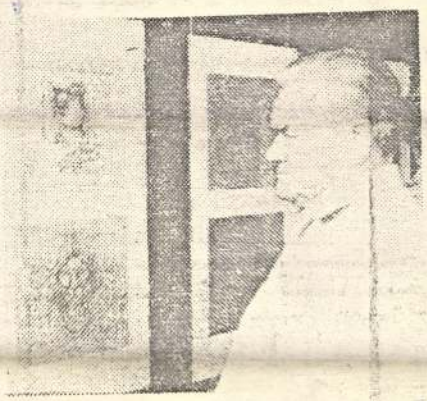

Fragment ekspozycji rysunków Martyny Bratkowskiej w katowickim BWA.

Foto: J. Chojkowski

W katowickiej Galerii Sztuki Współczesnej BWA otwarte zostały w ub. piątek, 8 bm. cztery indywidualne wystawy: rzeźby — Vargi Miklosa oraz jego żony. Nagy Gy. Margit (artystów węgierskich z Miskolca) — tkaniny artystyczne, a także naszych rodaków: Jacka Durskiego — malarstwo i Martyny Bratkowskiej — rysunku.

Pierwszy z wymienionych artystów stosuje tradycyjne techniki i tradycyjne materiały (braz, kamień, marmur, stal). Starannie opracowane i przemyślane formy rzeźbiarskie, których wyeksponowano 31, dopowiadają treść rzeźby.

Prace Nagy Gy. Margit cechuje niezwykłe bogactwo barw oraz mistrzowska umiejętność wykorzystania walorów plastycznych tworzywa. Artystka wykonuje tkaniny z tradycyjnych materiałów — wełny, włókien, konopi lub juty. Są to głównie kompozycje figuralne.

Malarstwo J. Durskiego mieści się w szerokim nurcie abstrakcji ekspresyjnej. Jego kompozycje są pełne niepokoju, wieloznaczności i dramatycznego wyrazu.

Natomiast rysunki M. Bratkowskiej są niezwykle delikatne, precyzyjne, pełne subtelnego uroku i jednocześnie wieloznacznej symboliki. (K

Nagy Margit

áll. tanf.

Ferk pzomfoiskövk

1939-41. 147. l

~~Bártfa h. n. IX. 186.~~

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NAPJAINK

1966 MÁR 1.
Nagy Gy. Margit
1021

Alkony.

Nagy Gy. Margit gobelinje

Megállt az asztaluknál és köszönt.

— Ez aztán ünnepnek ígérkezik! Az ám! Így kiáltott fel Prücsök, a cimbora; az a régi Prücsök, akinek a beceneve is magába foglalja az egész lényegét: úgy tudott beszélni, hogy az ember akár másra is figyelhetett; akkor is hallotta behízelgő hangját. Széket hozott, nyújtotta a kezét, sőt meg is ölelte Petákot.

Mit Peták? Az ő neve nem egyszerűen és per Peták.

— Kovács András! — így mondta a nevét az idegeneknek. A két nőnek és az ismeretlen férfinak. — Kovács András! — dallama van a teljes névnek, s nem olyan kurtán fura, mintha azt mondaná: Peták. — Kovács András! — ismételte meg harmadszor a férfinak. Mert mind a háromszor hangosan mondta a nevét; az igazit, a teljes nevét.

— Ne bolondozz, Peták! Mit hivataloskodsz itt? — Mint egy igazi prücsök, a régi ház tücske, úgy duruzsolt a régi cimborának. — Mivel kezded? No, sör, bor, pálinka? Itt, a Muskátliban még mindig a sör, meg a barack a legeredetibb... A sör olyan, mintha fagyasztanák, és nem döglött! Nem ám! Frissen csapolják, külön-külön minden pohárral. — Rettentő nagyot nevetett saját szellemességén, szinte belegörnyedt izmos háta, s amikor kitörölte apró, vizslaéhes szeméből az előrebukó fekete hajtincset, úgy nézett körbe, mintha azt mondaná: hát van szebb dolog a világon annál, hogy él az ember, és esténként elpoharazgat a haverokkal egy csöndes kisvendéglőben?

— Jó a kedved, Prücsök! — mondta mosolyogva Kovács András. — Bizisten, örülök. Hogy ilyen hamar találkozzunk, azt nem hittem.

— Találkoztunk? — mosolygott Prücsök. Mikor mosolygott, kivillantotta egészséges fogsorát; de ezt úgy tette, mint aki a tükörben már nagyon sokszor gyakorolta. — Kerestél, cimborám, kerestél! És nem találkoztunk. Mert nekem mondd te, hogy találkoztunk: véletlenül, a Muskátliban. Ide csak a frájerok járnak véletlenül. De nekünk ez otthonunk...

— Három napja, hogy kijöttem... — mondta Kovács és megnézte a füstös kocsma vendégeit. Alig pár ismerős arc.

— Egyszer se mondd! Megsértődöm. Te nem tudod, hogy mit jelent, ha Prücsök megsértődik... — s mosolyogva megmutatta öklét. Hatalmas, kemény ökle volt, olyan, mint egy pöröly; isten irgalmazzon annak, akit egyszer eltalál — szinte ezt mondta, amikor az asztal fölé emelte. — Amikor én megjöttem onnan, akkor az első utam hozzád, és nem az [illegible]ámhoz vezetett. — Megdöngette Peták vállát és újra ne- [illegible] De most megbocsátok neked. — Majd másodszor

Baráth Lajos

Pe

e

fr

kilépett az utcára, már csak
S mintha az az erős szag me

— **Peták!** Te nem iszol
csök. Kedves,
még akkor i
De Kovács András ismerte, l
lik abban a kedveskedő korh
től. Tudta, mi a gyengéje,
A régi cimborájába nem köt
„Fizeti a frájer" — ismerte a

Röpült vele a világ — enny

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nagy Gy. Margit

ÉSZAK-MAGYAR-
ORSZÁG

1966 MÁR 24.

ÉSZAKMAGY

1021

Anya

Nagy Gy. Margit gobelin-vázlata.

VARORSZÁG

ő

ból

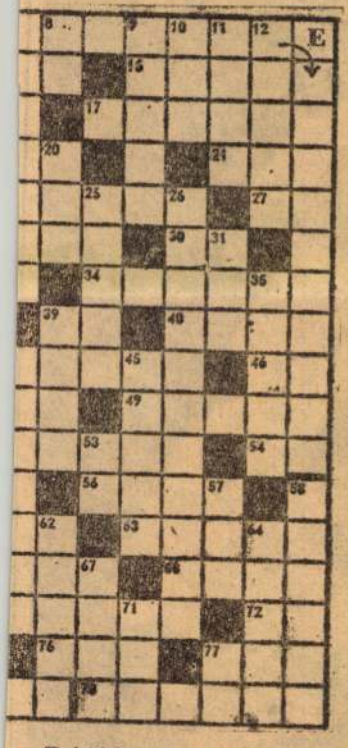

Beküldendő a vízszintes 1., függőleges 13. és 23. számú sorok megfejtése március 24-ig. A hibátlanul megfejtők között könyvjutalmat sorsolunk ki. A rejtvényben az o, ó, illetőleg az ö, ő között nem teszünk kü-

Hír

1966. március

A Nap kelte 5.48,
A Hold kelte 5.39,
Névnap: Hubert.

1966. március

A Nap kelte 5.46,
A Hold kelte 5.57,
Névnap: Benedek.

160 éve, 1806. március 21-é született Benito Juarez indiá származású, haladó felfogás mexikói államférfi. 1847-ben tartományi kormányzó lett, a következő évtized közepén miniszter, míg 1857-ben köztársasági elnökké választották. Ő volt a mexikóiak első indián vezetője. Kormánya alkotta meg a polgári reformtörvé-

„Ötven éve végeztünk -hosszú időnek tűnik!"

De ez az idő tele tevékenységgel, művel és szellemi eredményekkel és ez ami a szobrászat sajátja - konkrét anyagban megtestesült műtárgyakat is jelent. Ez 50 év alatt e viszonylag sok szobrász - tizenketten végeztünk- majd mindegyike a pályán maradt és egy olyan egyedi oeuvre-t hozott létre, amely magában is művészi érték és nem téveszthető össze semmi mással. Továbbá a helyzet- amelyben viszonylag sokáig működtünk- lehetővé tette, hogy valamennyien úgy az emlékmű, mind a nagy- és kisplasztika műfajában is jelentős műveket hozhattunk létre.

Tanulási időnk alatt jól megfértünk egymással, szerettük egymást, ami a későbbiekre is érvényes volt. De főleg nem lehet figyelmen kívül hagyni a "genius loci"-t, az Epres kertet, amely a maga hatalmas szobrászati hagyományával, szellemével olyan légkörbe vont, mely mindig a szobrászatra koncentrált.

Ez mind hozzásegített minket az 50 év eredményeihez. Kívánunk magunknak az előzőhöz méltó folytatást, bár az eddigiek sem kevesek.

1954 ben Kisfaludi Stróbl Zsigmondnál és Pátzay Pálnál diplomáztunk, az első két évben Mikus Sándor és Szabó Iván volt a tanárunk.
A kiállítókon kívül évfolyamtársunk volt még Osváth Mária, Angyal István (mindketten elhunytak), valamint Szántó Béla, aki az Egyesült Államokban és Horváth János, aki Rómában él.

Mészáros Mihály

Ars poetica: Ha egy műtárgy létrejön-
önálló életet kezd- további létjogát
az adja meg, hogy egyszer olyan helyre
érkezzen, ahol mindennap szeretettel
néznek rá. Mert hivatása,
hogy örömet okozzon.

Mészáros Mihály

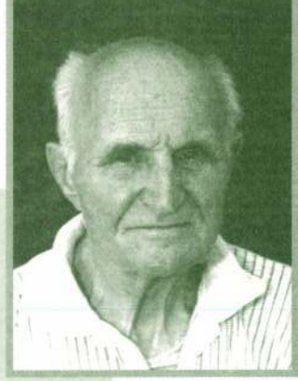

Szobrász vagyok.
Napkeltekor dolgozni megyek.
Ha „kőből szabadult",
ha „fából született",
mindegyikből szobor lesz.

Nagy Sándor

Munkáim az érzés, az együttérzés jelzéseire hallgatva születtek, belső érzelmi közvetítésként. Az elkerülhetetlenről, a helytállásról, az elmúlásról, a nagy közösségek kapcsolatáról, a magányról, a harmóniakeresés kudarcáról szólnak. Nagy költőinkről és másokról készült munkáimat, ez az érzelmi elkötelezettség segíti.

Sz. Nagy Mária

A bennünk élő
félelem és öröm,
küzdelem és összetartozás
keres formát
szoborban, rajzban.
Ezt kell megtalálni.

Gádor Magda

Támogató:
Nemzeti Kulturális Alappogram

Nyomdai kivitelezés:
Thora Bt.

Ötven év alatt az ember megtanul egy gyönyörű szakmát és csak sejti, hogy mi is a művészet, mi is az, amit elődeink elértek. Boldog vagyok, hogy kis csapatunk újra együtt van- és dolgozik!

Lesenyei Márta

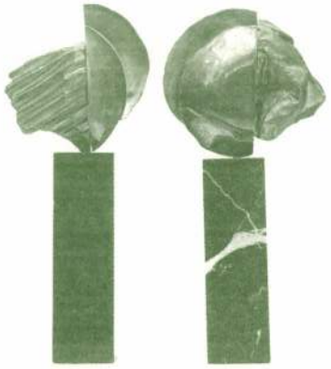

Kiss Nagy András
(1930-1997)

Rózsák nyílnak, nézem a telet

Egyedül jöttem ősz csendben,
magamat hoztam, nem szekérrel,
a messzi kék ködöt szerettem,
s belepte az utat előttem mögöttem.

Mezítláb álltam templomi köveken,
elhittem, őr az Isten s tetőtelen
házainkon már szigorú telek
fegyverek szóltak s nem volt kenyerem.

Asztagot raktam, nem magamnak,
s ki kérdezte mit arattam,
vesszővel ütöttem nem doronggal,
kései fagyban ruhátlan maradtam.

Már most semmit nem kérdezek,
rózsák nyílnak, nézem a telet,
fagyott a föld, bele magot vessen,
ki magát vasként köszörülte meg.

50 éve végeztem.
Szobrászként működöm.
Segesdi György

Ősidők óta jeleket készít az ember,
jelzéseket próbál maga után hagyni.
Azt gondolja, valaha, valakik megtalálják,
s üzenetet kapnak általa.
A jelek készítése, rajzolása, mintázása, faragása örömet okoz.
Tervezni jó, tervezni kell, megvalósítani szükséges.
A munka leköt, gyógyít, ha kész, újra lehet kezdeni,
mert semmi sem tökéletes.
Az elmélyült munka alatt
megszűnik az idő, eltűnik a tér,
és ez talán a szabadság.
Csontos László

Ötven éve szobrászok

50

Kortárs szobrászati kiállítás

2004. október 21-től november 7-ig

SZ. Nagy Mária

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nagy Mária

TEXTILÉLET
Budapest

1021

A rajzolás számomra — kifejezési eszköz

Nagy Mária kiállítása a Szegedi Textilművekben

A Szegedi Textilművek nem először adott helyet különböző képzőművészeti alkotások kiállítására. A napokban megnyílott kis tárlat azonban fokozottabb érdeklődésre tarthat számot, mint az eddigiek. Természetes ez, hisz' az alkotó nem más, mint Nagy Mária, gyárunk anyagkönyvelője.

A felfedezés örömével hatott ránk ez a „találkozás" mert ebbéli tevékenységét csak a legszűkebb, beavatott baráti köre tudta, s az alkotásokra vetett érdeklődő pillantások végül nála kötöttek ki.

A beszélgetést bizonyos fenntartással kezdeményeztük, mert már az első kérdésre — miért rajzol? — mert hogy grafikáról van szó — a válasz: „Számomra a rajzolás a kifejezőeszköz keresése, melyet az emberek többnyire beszéddel helyettesítenek, nem több, de nem is kevesebb." Aztán megtudhatjuk, hogy a gimnáziumot végzett 24 éves Nagy Mária saját magának is „felfedezettje", mert ahogy mondja, a középiskolában egyáltalán nem tartozott a jó rajzolók közé. Később a „fejek érdekessége" egyre gyakrabban foglalkoztatta, s megpróbálta papírra vetni azokkal a rejtett vonásokkal, melyet talán más észre sem venne. A Szegedi Képzőművészeti Körben kezdett tevékenykedni és elsőként Vlasics Károly, a szegedi festők néhai nesztora figyelt fel munkájára. Bátorította, s a vége az lett, hogy sikeres felvételi vizsga után beiratkozott a Képzőművészeti Főiskola általános tanszakára. Titkolt vágya az volt, hogy restaurátor lesz, s ebbe a szép művészi elképzelésbe nagyonis prózai dolog szólt közbe, egy évi tanulás után anyagi nehézségek miatt kénytelen volt megválni a főiskolától. Ennek ellenére a mártélyi művésztelepen 1968-ban megrendezett első kiállítását újabb nyilvános jelentkezések követték, melyek legfrissebb láncszeme a gyárunkban rendezett tárlat. Képeit megtekintve igazolva látjuk a korábban említett „fejek csodálatát", hisz' a kiállított alkotások nagy többsége portré. Idős, az élettől elfáradt arcok sorakoznak fel, melyek lényegeit meghatározzák, hogy honnan kerülnek ki modelljei: „ráérő nyugdíjasok, szomorkodó öregemberek köréből". Nem helyettesítve a hivatalos kritikát —, mely a helyi lapokban elismerően nyilatkozik — azt a laikus látogató is felfedezi, hogy ezek az eszközeiben igénytelen alkotások milyen emberi módon képesek hatni. A ceruzavonások életre kelnek, s már a második alkalommal ismerősként nézzük őket.

Nagy Mária elmondotta, hogy a munka tulajdonképpen csak most kezdődik. Újabb kiállításra készül —, melynek anyaga előreláthatólag 1972-ig jön össze — s lehet, hogy ez már biztosítéka lesz legnagyobb titkolt vágyának: tagjai közé fogadja a Képzőművészeti Alap.

Szeretnénk, ha további munkájához a gyárunkban megrendezett kiállítása újabb lendületet adna. De már az is öröm számunkra, hogy egy olyan kiállítássorozatnak adhattunk hajlékot, mely a megtekintők számára mindenképpen élményt nyújtott.

Vigh Zoltán

★

A címképen: A kiállítást megnyitó Dér Endre, József Attila-díjas írónk szavait figyelemmel hallgatják a megnyitóra összesereglett gyári dolgozók, s mellette, látható várakozással Nagy Mária, az alkotó.

Hogy nem csak a portrék foglalkoztatják Nagy Máriát, annak bizonyítéka egyik legkedvesebb alkotása: Falu vége.

sport

TESSÉK VÁLASZTANI!

KÉZILABDA? JÁRŐRVERSENY? TEKE?

A Kelenföldi Textigyár KISZ-bizottságának sportfelelőse a VB elé terjesztette azt a tervezetet amellyel a fiatalok nyári sportigényét kívánja szolgálni. Ebben a tervezetben mindenki megtalálja az igényének, érdeklődésének megfelelő sportolást.

Akik a labdasportokat kedvelik — kézilabda-tornán vehetnek részt. Akik a harciasabb sportvetélkedőre vágynak azok járőrversenyen, lövészeten bizonyíthatják felkészültségüket. (A sorozás előtt álló fiataloknak ajánlatos ezekre a versenyekre benevezni, jó előiskola a katonai szolgálat előtt.)

A nyár közepén kispályás házi labdarúgó-mérkőzéseken vehetnek rész. De azonkívül számos kerületi sportrendezvény is várja a fiatalokat. Például kerületi járőrverseny, és kézilabda vetélkedő.

A járőrversenyek felkészítésére a gyár MHSZ szervezetét kérik fel, hogy jó eredmények reményében indulhassanak a KELTEX fiataljai a kerület gyárainak vetélkedőjén.

A tekesportnak egyre több híve van a fiatalok körében is. Ezért iktatta nyári sportprogramjába a KISZ-bizottság a lengőteke-bajnokságot is.

A versenyeket általában szabad szombatokon rendezik meg, hogy a fiatalok ráérjenek és kellő felkészültséggel állhassanak a rajthoz.

A sportnapok hagyományaihoz híven tréfás sportvetélkedőket tervez a KISZ-bizottság. Ilyeneket, hogy: kövérek—soványak kézilabda-mérkőzése. A szövöde-fonoda női focimérkőzése. A sportesemények után vidám zenés délután, üdítő italokkal, szendvicsekkel a sportpályán.

A KISZ-bizottság nyári sport-programja sok lehetőséget biztosít a fiatalok szórakozására, és testedzésére. Az a jó ebben a tervben, hogy fiatalok készítették, fiatalok számára.

— T. M. —

Értékes döntetlen

III. KER. TTVE—MOM 1:1 (1:0)

Néhány néző fagyoskodott csupán a két budai csapat találkozóján. Nem az érdektelenség, hanem a téltes időjárás volt a részvétlenség oka. Pedig akik végignézték a mérkőzést, bár jól összefázva igazi jó sportélménnyel távoztak. Különösen az óbudai együttes küzdőképessége dicsérhető. Sok mozgással, ügyesen szőtték támadásaikat. A védelem is jól zárta el a vendéglátók elől az óbudai kaput. Sok lövés, sok szép védés volt látható. Ha a kék-fehéreknek egy kis szerencséjük, is lett volna, most akár több gólos győzelemről számolhatnánk be. Talán jövő vasárnap. Ekkor az óbudai pályán érdekes, izgalmas rangadóra kerül sor. A jóképességű Turbó csapatát látják vendégül a Hévízi úton.

A III. ker. TTVE így állt fel: Greff, Kiss, Kondriska, Pajor, Guth, Pálinkás, Schneff, Waclavik, Orosz II, Auspitz, Kovacsevics.

Az óbudai csapat gólját a mérkőzés 3-ik percében Guth lőtte. Jók: Pálinkás és Auspitz voltak.

A. P.

Vereség itthon

Duna Cipőgyár—Goldberger 1:0 (1:0).

Kitűnő játékvezetés mellett mély talajú, sáros pályán jó mérkőzést láthattuk.

Az első félidőben jobbára a Duna Cipő támadott, és a huszadik percben megszerezték a győztes gólt.

Szünet után határozottan Goldberger-fölény alakult ki, de a csatárok nem boldogultak a keményen, de sportszerűen játszó cipőgyáriakkal.

Az óbudaiak szereplése és helyezése a szurkolók körében némi csalódást keltett.

Hajrá

teletére a KISTEXT asztalitenisz-villámtornát rendezett a kultúrteremben. A férfi párosban 28, a vegyespárosban 16 induló mérkőzött a bajnoki címért.

Végeredmények:
Férfipárosban:
1. Pósa B.—id. Miszlay S.
2. Boda S.—Jurek H.
3. A. Nikosz—Baranyi F.
4. ifj. Miszlay S.—Jakabó M.

Vegyespárosban:
1. Boda S.—Polivcsák F.-né
2. Pósa B.—Kovács L.-né
3. Baranyi F.—Jurek H.
4. Miszlay S.—Gavelda M.

A XVIII.—XIX. kerületi Asztalitenisz Szövetség által rendezett „Május 1" emlékversenyen a KISTEXT-ből csak Csökönyi Ferencnek sikerült bekerülni a döntőbe, végülis a második lett.

★

KISTEXT—Május 1. Ruhagyár 9:7 (Bp. I. o. női)

Gy: Varga J. 4, Laki E. 3, Czeglédi 2 és Sziráki 0.

Női asztalitenisz-csapatunk idegenben szoros küzdelem után győzött, így a két bajnoki pontot a lányok boldogan hozták haza.

★

M. N. Bank—KISTEXT 6:4 (Bp. I. o. ifi leány.)

Gy: Varga J. 2, Laki E. 1 és Vályán V. 1.

Az ifista lányok hazai pályán sem bírtak a rutinosabb ellenféllel.

★

KISTEXT—Művész 10:0 (Bp. I. o. ifi fiú)

Gy: Brender E., Kuti 1, Brender E. 3, Matyák 3 és Kuti 3.

Az ifjúsági fiú asztaliteniszgárdánk hazai környezetben könnyen győzött váratlanul simán és még szettet sem vesztettek.

★

Csepel—KISTEXT 10:0 (Bp. I. o. serdülő fiú)

Játszott: Hlobik, Beck és Márfi.

A legfiatalabb asztaliteniszegyüttesünk idehaza kapott ki a lényegesebben jobb és labdabiztosabb ellenféltől, melytől sokat tanultak.

Bp., 1970. május 5.

Cs. F.
M. S.

Hajszálon múlott

Nagybátony—KELTEX 3:2 (1:2)
Góllövő: Nagy (2).

Simon — Zemmel, Lőrik, Pénzes, Ivitz, Varga, Holló, Ignácz, Csöbör, Kerekes (Papp II), Nagy. Edző: Bédi Lajos.

Végre a csatársor két gólt rúgott, bár ez sem volt elegendő azonban a táblázatot tanulmányozom, még csapatunk „jó" legalább nyolc pont megszerzésére. Ez nem is túlságosan nagy igény, hiszen négy mérkőzést itthon játszik. Vasárnapi ellenfelünk — Esztergom — egyáltalán nem képvisel nagyobb erőt, mint a KELTEX. Nyíregyháza viszont ott-

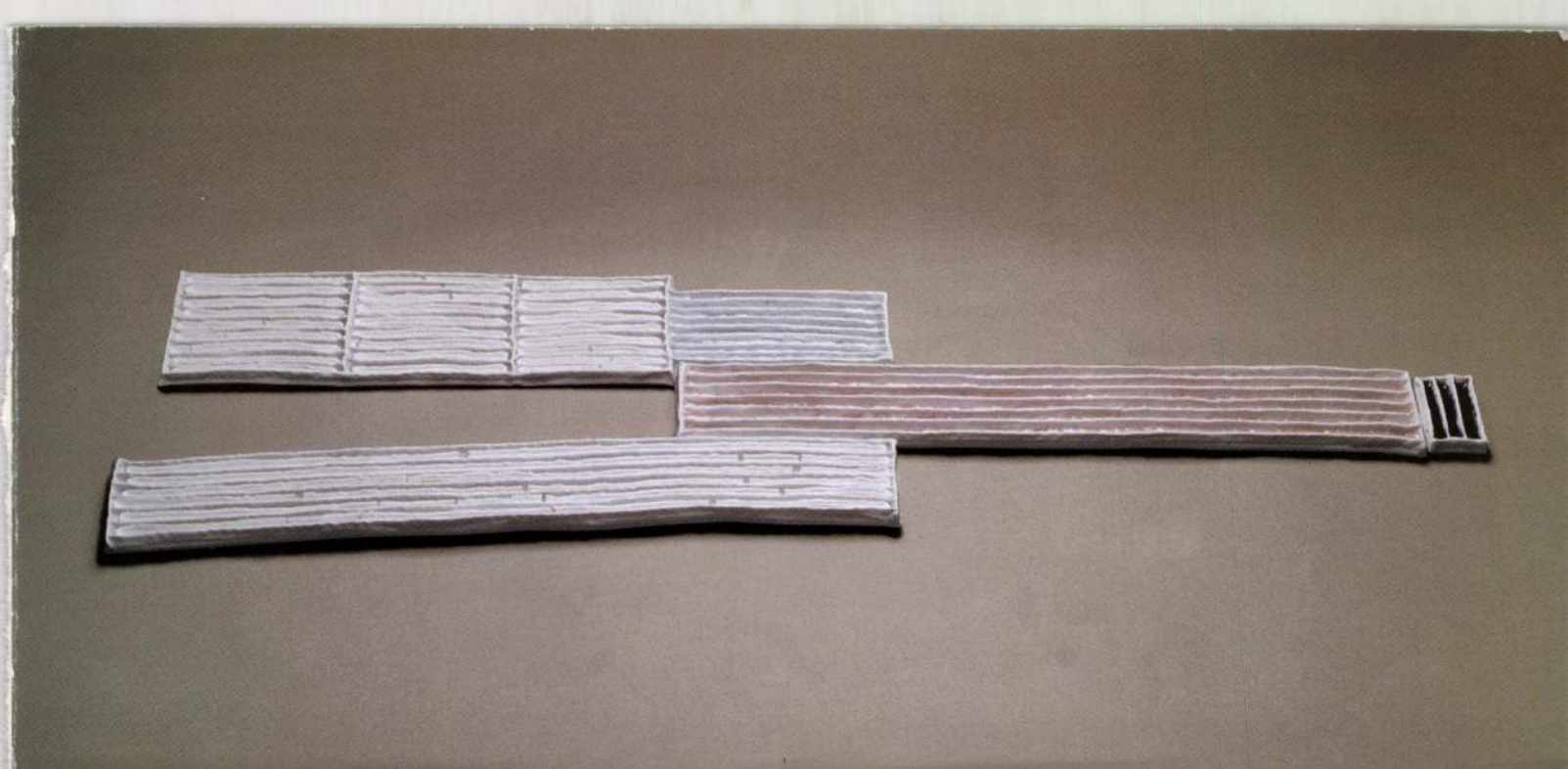

NAGY MÁRTA: HAJNALI CSATORNÁK 2004.

MÁZAS PORCELÁN, 114 x 29 CM

JANUS PANNONIUS MÚZEUM PÉCS

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK

NAGY MÁRTA

50

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK
2004. DECEMBER 10-ÉN, PÉNTEKEN 16 ÓRAKOR
KEZDŐDŐ MEGNYITÓJÁRA
A MÚZEUM GALÉRIÁBA.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 2005. JANUÁR 23.

MÚZEUM
GALÉRIA

MÚZEUM GALÉRIA PÉCS, KÁPTALAN UTCA 4.
NYITVATARTÁSI IDŐ: HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10-16 ÓRÁIG

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

NEMZETI KULTURÁLIS
ALAPPROGRAM

Dokumentacyjne
RSW „P-K-R"
GŁÓB PRASOWYCH
Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59
1021
Trybuna Robotnicza
KATOWICE, ul. Młyńska Nr 1
Margit Nagy
wydanie
1 7 2 — — — 11 -08- 80
Nr z dn.

W Galerii BWA

Wspólna wystawa prac plastyków Katowic i Miskolca

(Informacja własna)

W katowickiej Galerii Sztuki Współczesnej BWA, 8 bm. otwarto aż cztery wystawy plastyków polskich i węgierskich. Ta niecodzienna ekspozycja jest wynikiem trwającej już dziesięć lat współpracy Związku Polskich Artystów Plastyków w Katowicach oraz węgierskich artystów z Miskolca. Swoje prace prezentują plastycy z Miskolca: **Margit Nagy**, wychowanka **Noemiego Ferenczi** — twórcy węgierskiej sztuki gobelinowej oraz artysta rzeźbiarz **Miklos Varga**.

Tkanina artystyczna Margit Nagy to kolorowy świat stylizowanych form, fantastycznych motywów roślinnych, nawiązujących do sztuki ludowej oraz ludzkich, pełnych wyrazu twarzy o zagadkowym spojrzeniu. Piękne kobierce i gobeliny z wełny, juty i konopii odznaczają się wielką dekoracyjnością, subtelnymi zestawami barw i różnorodnością technik wykonania.

Rzeźbiarz Miklos Varga prezentuje 30 swoich prac. Abstrakcyjne formy przestrzenne Vargi cechuje harmonia, łagodność i miękkość linii. Artysta, stosując różnorodny materiał, wykorzystuje efekty załamania światła na bryle i wzajemnego związku kształtu i faktury.

Katowickie środowisko plastyczne reprezentuje na wystawie **Martyna Bratkowska** i **Jacek Durski.**

Subtelne rysunki Martyny Bratkowskiej zawierają i nieco przekory i filozofii. Przedmiot sprowadzony do roli symbolu, wyraźna, niemal literacka metaforyczność niektórych prac zmusza do refleksji, a czasem szokuje.

Malarstwo Jacka Durskiego to sztuka abstrakcyjna, oddziaływająca głównie zestawieniem barw, dająca wrażenie głębi kompozycją form. Ekspresja koloru z charakterystyczną poświatą wprowadza nastrój wizyjności.

Zachęcamy miłośników sztuki do odwiedzenia galerii BWA — nieczęsto zdarza się okazja obejrzenia tak różnorodnej formalnie i tematycznie a zarazem interesująco skomponowanej ekspozycji.

(al)

Sz. Nagy Mária

Ipám c. portrészobra (képkő)
szerepel az alábbi tárlaton
Debrecenben

Bényei József: A pedagógus képkő-
művészek V. orsz. kiállításáról

Népművelés 1969 VII. sz. 34 old.

MDK

Sz. Nagy Mária

Portré, kő

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Mücs. 1962. 29.l.

Nagy Mária

II. é.

tanáři nak.

Ferképzomfoisk vk

1935-36. 70. l.

viszont az is igaz, hogy
az e réven remélt jöved
Ez okból a Nagytek
a hányad megállapítás
csak az év végén az elsz
Kiváló tisztelettem kifejezés
Országos Bizottságnak,

A Műemlékek Nagytekin

Sz. Nagy Mária
szobrász

M.D.K

A nagrádmegyei művészek kiállításán szerepelt

Haulisch Lenke: Gondolatok az 1962-es salgótarjáni őszi tárlat kapcsán

Művészet, 1963. május – 43 kgs

MDK

Sz. Nagy Mária

Anyam | vörösmárvány 50 cm

Fiatal Képzőművészek Studiója IV. kiállítása
Ernst Múzeum 1963. Június Kat. 36.1.

MDK

Sz.Nagy Mária

Portré, v.márv.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Sz. Nagy Mária szobrász M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Oelmacher Anna: Studio 64.

Fitsla müvészek kiállitása

Magyar Nemzet 1964. december

MDK

Sz. Nagy Mária

Portré, ólom

Studio 64. - Fiatal képzőművészek 5. kiáll.

Ernst Muz. 1964. dec. 16.o.

Nagy Máré

l. Östehetség
Tornyai János volt
ecsetmosója

Forum
1934. 287. l.

és

Nyugat
1934. Sept. l.

Kassák
cikke

l.

Forum
1934. 288. l.

Nemzeti Kalon 1934. Sept
Magyar Östehetségek Kiállítása

et festő.

ad vejéről.

.

ábrázolt férfi

ólig, állva és kissé jobbra fordulva ~~[illegible]~~

ette

erekt~~[illegible]~~; ~~[illegible]~~ bársony barettes ~~[illegible]~~

el; rövid haja, bajusza és szakálla szőke; sze

Ingének terek gallérja és kézelője ~~[illegible]~~ zodros

ete, ~~[illegible]~~ bő köntösének hajtókája prem.

zöld függöny lóg.

ér etei 19.5 : 14.5 cm.

mzeti Muzeumból.

Al. Rép. 235.

SZ. NAGY MÁRIA

DOMBORMŰ HATVANY LAJOSRÓL

Hatvanban a helyi galériában mutatkozott be szobraival, érmeivel, plakettjeivel a város szülötte, Sz. Nagy Mária szobrászművész. A kiállítást Pogány Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója nyitotta meg. Képünkön Hatvany Lajos dombormüve.

III/ 32. sz. 43. o.

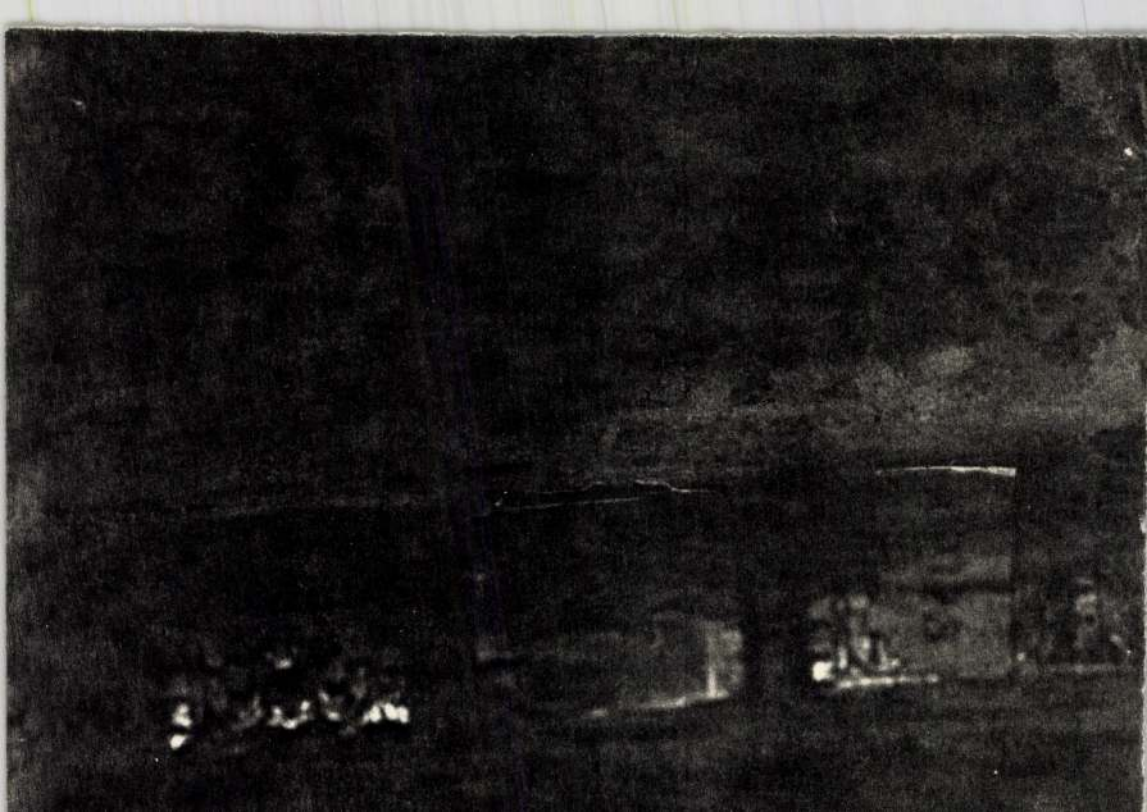

Sz. Nagy Mária

Vörös mázsány szobra

Szerepel a pedagógusok
Liánításány Debrecen ben

Dr. Tóth Ervin: Az V. országos hálítás

Pedagógusok Lapja 1969 VI. 16

Sz. Nagy Mária

Spám a szobra / szepró /

szerepel a pedagógus képzőművészet

V. orsz. kiáhitásán

Bényei József: Kettős kötésben

Nagymuvelés 1969 VII. sz.

Nagy Mária

1938/39. tanév végén
polgári iskolai rajz-
tanári oklevelet
kapott

Ferképzőmfőiskèvk
1937/39

183. l.

Nagy Mária

1938/39. V. éves

fest. szak. rendes hallg.

I-II. félév

Ferkèpzomfoiskèyk

1937/39.

158. l.

Nagy Mária

III. éves Középisk. tanárjel

Képzm. Fonsk. Évk

1936/37 741

Forkèpzomfoiskèvk

tszete.

Nagy Mária

1928/29 – 1930/31

Ferkèpzomfoiskèvk

IV. C.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Mária Sz. Nagy

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1979 AUG 20

nokránumvék

1021

Mária Sz. Nagy: Bäuerin

Aus „Holzplastik '79"

dert die sch
beit."

„Wieviel v

„3200 Forii
fahrenzulage

„Woran ai

„Ich beschäftige mich mit den Lymphozyten, eine sehr interessante Aufgabe. Zur Zeit korrigieren wir auch die schriftlichen Arbeiten der Aufnahmeprüfungen."

„Wie sind sie ausgefallen?"

„Nicht besonders gut. Das Mittelfeld ist stark, aber hervorragende Leistungen sind selten."

„Wie teilen Sie sich die Arbeit ein?"

„Meine Arbeitszeit ist nicht festgelegt. Die Experimente können oft nicht abgebrochen werden, so kommt es vor, daß wir hier schlafen. Mit den Versuchsstoffen, mit dem Blut muß eben sparsam umgegangen werden!"

„Verwenden Sie bei den Versuchen auch Tiere?"

„Wir experimentieren mit Kaninchen, Meerschweinchen, Mäusen und Ratten."

Bei der Berufswahl von Assistentin *Dr. Anna Erdei* spielte auch der Einfluß ihres Bruders, eines Tierarztes, eine Rolle.

„Oft hält man Biologen für verkappte Ärzte. Ich wollte nie Arzt werden", sagt Dr. Anna Erdei, „und dabei blieb auch während der Studienjahre."

„Wie viele Publikationen haben Sie bereits veröffentlicht?"

„Was halten Sie für Ihren größten Erfolg?"

„Mein Vortrag auf dem europäischen Kongreß über Immunologie, der in Budapest stattfand."

Allergien, Rh-Faktor

Universitätsprofessor *Dr. János Gergely*, Doktor der medizinischen Wissenschaften, berichtet:

„Die biologische Forschungsstation der Loránd-Eötvös-Universität besteht seit 20 Jahren. 1973 wurde eine Profilerweiterung vorgenommen und der Immunologie- und Verhaltensgenetik-Unterricht hierher verlegt."

„Inwieweit nutzt die Medizin die Ergebnisse der Immunologieforschungen?"

„Die Grundlagenforschungen der letzten Jahre haben ergeben, daß die fehlerhafte Funktion des Immunsystems für viele Krankheitsprozesse verantwortlich ist. Solche Ausrutscher des Immunsystems und den Mechanismus der Immunprozesse zu erkennen, eröffnet auch neue Wege für die Heilkunde. Bedeutende Fortschritte wurden der Behandlung allergischer Erkran-

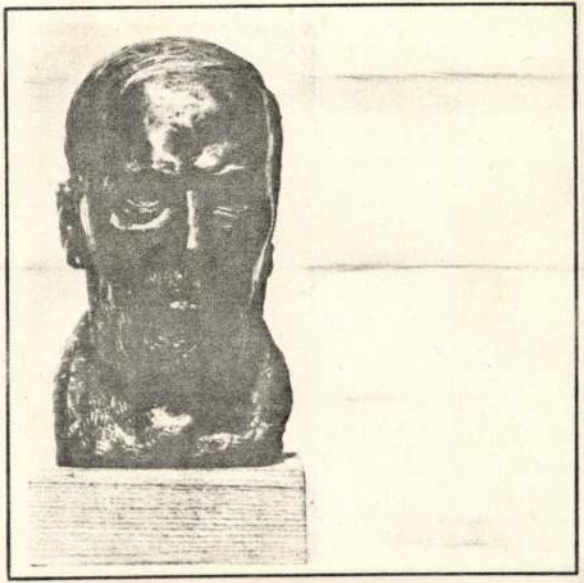

SZ. NAGY MÁRIA

1929. augusztus 14-én Hatvanban született. 1949—1953. között tanult a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, Mikus Sándor és Beck András növendékeként. Budapesten a Frankel Leó Művelődési Házban rendezték meg kiállítását 1974-ben. Mackó című köszobrát Budapesten állították fel.

Lakcíme: Budapest XIII., Máglya köz 2.

Juhász Gyula, 1976, bronz, 40 cm

Magyar szobrászati Találkozó, Budapest 1978. V. 5-28.

Sz. Nagy Mária szobrai a Hatvani Galériában

Keveset hallottunk eddig Sz. Nagy Máriáról, holott jó tehetségű szobrász. Háttere a csönd, abban érleli alkotásait érett és tiszta emberséggel. Hatvanban érettségizett 1949-ben, Budapesten végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Küzdelmeit, helytállását szobrai mondják el. Csohány Kálmán grafikusművész így nyilatkozott róla: *„Műveiben a szobrászművészet lirikusa vall érzelmeiről, emberekről, költőkről, az ember életének gyönyörű és gyötrő jelenségeiről. Radnóti-portréja tisztelgés az emberi tisztaság és szépség előtt. Őszinte és gyötrő dadogásaiból született meg Nagy László arcmása, mely éppen a legnehezebbet oldotta meg a leghitelesebben... És a legszebb portrészobor Juhász Gyuláé. Nem hiszem, hogy túloznék, amikor azt állítom, hogy Juhász Gyula életét, nyomorúságát és torokszorító emberi-művészi tragédiáját meggyőzőbben adták volna vissza, mint ez az alkotás. Egy halk és érzékeny művész szól hozzánk Sz. Nagy Mária személyében."*

Ez a csönd erő, melyet a formák tisztelete biztosít. Ezzel a belső magatartással és mélységgel ábrázolja az anya, a gyermek, a merengő alakját — megosztva munkásságát az öröm és a szomorúság szobrászi idézésében. Ez az élet az élete, s ő művészetében is hű a derű és a könny óráihoz. Mindamellett szemérmesen rejtőzik is műveiben, s amikor a „Fázó" alakját mintázza, nem is sejti a néző, hogy édesanyja életbúcsúját szólaltatja meg a figura visszahúzódó mozdulatában.

Témái mindennapi élményeiből származnak, s amikor otthonosan mozog a fa, ólom, vörösmárvány, bronz és a terrakotta közegében, az tehetségét és felkészültségét igazolja. Egy-egy portré, szobor, érem tömegében-felületén elidőzik Van Gogh, Grünewald, Tóth Árpád világánál, de megörökíti a darvak őszi vonulását, a nádast, a talicskára támaszkodó kubikost, Hatvany Lajost és szülei arcmását. Tárlatát megnyitva Pogány Ö. Gábor példás anyagszerűségét és formai fegyelmét emelte ki — joggal. Ehhez csupán annyit tehetünk hozzá, hogy érmei festői szépségűek, s olykor drámaiak is, így például a „Corpus", amely egy komlói utazás emlékéből született, s a megfeszített embert amputált lábakkal jeleníti meg, mintegy visszaemlékezésként a háború borzalmaira.

Szobrainak egyszerűsége tehetség és kitartó küzdelem eredménye; ez távlata és karaktere egyben.

Losonci Miklós

Sz. Nagy Mária szobrászművész

Népszava, 1981. szept. 4. 6. old.

kiemelkedő gazdasági, politikai és társadalmi munkája elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta.

---

társat, gondoltál erre?" — vagy: „mit szól ehhez Z. elvtárs?".

Azt az elvet vallja, hogy „ami nem jelenik meg, abból nem lehet baj". A maga módján igaza is van. Most is nagyszerű előrelátást jelző, érdekes közléssel lepett meg:

— Vásároltam egy nagyméretű, családi kriptát.

— Mit vásároltál?

— Mondom...

— Hol?

— A Dankó Pista mellett.

— Előkelő hely. De mi az istennek az neked?

— Tudod, öregem, biztos akarok lenni abban, hogy milyen lesz a halálom utáni helyzetem. Ne más intézkedjen örök becsű hamvaimról, én már most elrendezem.

kodnak a metró lépcsője felé, mások a *Corvinba* tartanak, legtöbben azonban csak ücsörögnek a verőfényben.

És közülük sokan szemetelnek!

Megérkezik a *7-es* busz, pontosan *tizennyolcan* szállnak le róla. Nem tudom, hánynak van bérlete, *egy utast* láttam, aki a megállóban elhelyezett *szeméttartóba* dobta a jegyét, hárman viszont összegyűrték a kis kék papírost, és a földre *hajították*. Egyikük ösztönös mozdulattal, lazán a nadrágja mellett ejtette le, mintha szégyellné — pedig nyilvánvalóan nem szégyellte, *különben a szeméttartóba dobta volna.*

Szotyolás zacskótól csokipapírig, friss kiadású Esti Hírlaptól tejeszacskóig minden látható ezen a téren, és azt hiszem, nemcsak itt. A Blaha Lujza téren látottak reprezentatív felmérésnek számíthatnak, a nagy átlagtól a tapasztaltak nem térnek el.

Talán mulatságos, de cir-

Puff!!! Többen a szívükhöz kapnak, az *ifjú Don Juan* viszont hátradől és válla fölött a virágágyásba dobja a papír maradványait.

A mostanában népes turisták közül négy táplálkozik a téren. *Bakony camembert sajtot esznek*, ha népies akarnék lenni, azt mondanám: *kétpofára*. Középen pedig hullik, hullik a *földre* az ezüstpapír.

A buszmegállók mellett erősen barnára sült, tarka, virágos szoknyás asszonyságok tintás vízzel festett, csodálatos színekben pompázó *szekfűket* árusítanak, csokorját tízért. Az árura persze vigyázni kell! Ha a csokorban némelyik nyomorult virág kókadozni, hervadni kezd, az asszonyság kirántja a vödörből; *toccs, le a flaszterra!* Hát így nyílnak virágok az aszfalton!

Kérdést intéztem néhány emberhez, *miért szemetelnek?* A leggyakoribb válasz az volt, hogy ***nem volt válasz***. Általános megnyilatkozás, hogy *mi közöm hozzá?*

Sz. Nagy Mária, szobrászművész

A közelmúltban nyílt meg a Hatvani Galéria harmadik országos portré, kiemáléja „Kortársaink" ammel. Ez az összeállítás kis és nagyobb fakakban is bemutatkozott, így ismerték meg az érdeklődők Sz. Nagy Mária mintázó fája nyomán József Attila portréját. (említve).

(szabó): Kortárs vándorok, utazó tárlatok.

Szabad Föld, 1981. dec. 20.

Nagy Mária Éva, az Iparművészeti Főiskola tanára.

Vita, interju, jegyzet a kultúráról.

Az adásban Várady Júlia az iparművész képzésről beszélget Nagy Mária Évával és Szilágyi Péterrel, az Iparművészeti Főiskola tanáraival, valamint Fekete György belsőépítésszel.

Gondolatjel.

1980. IX. 14. Kossuth, 14.05 (Sz. Lné).

Nagy Mária, [népművész]
fazekas

Részt vett az Ifjú Népművészek vetélkedőjén. – Hivatalos fazekasképzés nincs. Az idős mesterek nem fogadnak fel tanulókat. A kerámiagyárak nem fazekasságra tanítják a jelvett ipari tanulókat. Nagy Mária beszámol az önképzés nehézségeiről.

Hegedűs Mária: Nem könnyű ifjú népművésznek lenni

2.

ESTI HIRLAP, Br 1973. júl. 11.

52. Nagy Mária

Apám

Népművelés 1969/7 35 old.

Sz. Nagy Mária

Bemutatott mű:

„Portré", vörös márvány, 35 cm.

Zoltai Tibor: XI. magyar képző művészeti kiállítás, Budapest, 1968.

430

Gr. Nagy Mária

Az Ernst Múzeumban 115 tanár képzőművészeti alkotásaiból rendez kiállítást a Pedagógus Szakszervezet. – Gr. Nagy Mária édesapjától látható portréjával szerepel.

TV. híradó.
1942. X. 25. 19.30 N.

Gz. Nagy Mária művészpedagógus.

Az Ernst Múzeumban rendezett fő. pedagógus képzőművészek kiállításán műveiért díjjal jutalmazták.

(Péter Imre): Köszöntés és rekviem.
Köznevelés, Budapest, 1972. ... 24.

Sz. Nagy Mária

Hatvanban született 1929. augusztus 14-én. Képzőművészeti Főiskolát végzett. Jelenleg a bp. i kilián gimnázium tanára. Műve: „Az sírató," 1971, bronzérem, 10.3 cm.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennalé, Pécs, 1971

Mari népművész

[illegible] negyedszer gyűltek össze Domboriban [illegible]rszág fiatal népművészei. — Nagy [illegible]arival először a fazekaskorong mellett [illegible]találkozott az író, a táborban tanulta meg a gyékényezést, ősi-a spiráltechniká-val dolgozik. Ketten-Vidák Istvánnal-a tábor gyékényesei.

V.F.É.: Ifjú népművészek országos alkotótábora.
Talna m. Népújság, 1973. aug. 28.

Nagy Mária, „gyékényes"
[népi iparművész:]

A népművészet ifjú mestere.

– :Kiváló népművelők kitüntetése

4.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 16.

Nagy Mária, „gyékényes"
[népi iparművész!]

A népművészet ifjú mestere.

—: Kitüntetések augusztus 20-a alkalmából

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. aug. 15.

Nagy Mária

az alábbi pályázaton megvételt nyert 24. számú terv egyik szerzője.

Girardi Kornélné: Korszerű vendéglátóipari együttes tervpályázata.1972. - Magy.Ép.műv.1972.6.sz.2-8.l.

Sz. Nagy Mária

Portré, mánány
40 cm repr.

Angyalfotoli képző- és ipaminvészek
kiáll. Műcsarnok. 1974

Sz. Nagy Mária

Portré, márvány, 35 cm

Portré, márvány, 40 cm

Angyalfoldi képző- és iparművészek

Kiáll. Műcsarnok, 1974

Sz. Nagy Mária

Dusi, bronz, ϕ 10 cm

Alkonyat, bronz ϕ 10 cm

Angyalfoldi kepző és iparmüvészek

kiäll. Mücsarnok 1974

Sz. Wagy Mária

Búcsúzás, bronz, ∅ 10 cm

Várakozó, bronz ∅ 10 cm

Angyalfoldi kipző- és ipanüvészek
kiáll. Műcsarnok 1974

Sz. Nagy Mária

Piéta, bronz ∅ 10 cm

Angyalfoldi képző- és iparművészek
kiáll. Műcsarnok 1974

Nagy Mária
festő

Nagy Mária a Pirk János képzőművészeti szakkörbe jár Szentendrén, a pomázi munkaterápiás festő-kerámia műhely foglalkoztatónője.

Losonczi Miklós: Amatőr művészek.
Művészet, 1971.november - 32.oldal

Nagy Mária festőművész

a Hatvani Galériában rendezett tárlaton szereplések művei, melyek a családi környezetből nőnek ki.

Farkas András: Heves megyei képzőművészek a Hatvani Galériában.

Népújság (Heves), 1971. aug. 31.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 837-748, 340-726
Nagy Mária
NÉPÚJSÁG (HEVES)
Szolnok szám
1981 JUL 31

1021

Végre itthon

Csöndes disputa Nagy Mária szobrásszal

Kis ház a Horváth Mihály út dereka táján. Gonddal fölnevelő szülők, akik néhány hold föld jövedelméből táplálják, ruházzák a családot. *Majd boldognak tűnő diákévek a Bajza gimnáziumban, ahol Török Gyula, Gódor Kálmán, Peér István tanár urak készítik az életre a fiatal Nagy Máriát.* Mindről maradandó emlékek, élmények ágyazódtak lelkébe, mindre szeretettel gondol. Most is maga előtt látja a hosszúra nőtt Kálmán bácsit, amint keresztbe rakott lábbal magyarázza a katedráról Michelangelo, Velasques, Cezanne alkotóművészetének csodáit. Fölrémlenek benne Peér „atyus" okító szavai, midőn a magyar nyelv szépségeit magasztalja. És előtolakodnak a múlt homályából Gyula bácsi énekórái, rögtönzött házihangversenyei, ahol a zene mellett festményeivel is traktálta diákvendégeit. *Ennek harminc éve! És az akkor még festegető leányzóból szobrász lett Mikus Sándor, Beck András, Kisfaludi Stróbl Zsigmond növendékeként.* Szobrász, akit a pálya Pestre szólított. És aki annyi év után először kapott meghívást, hogy szülővárosában műveivel bemutatkozzék.

◇ ◇ ◇

A nyitó ünnepség lezajlott. Hallottuk *dr. Pogány Ö. Gábor* értő, elemző szavait, amelyekkel a márványból faragott, bronzba öntött művekhez közelített. Elhangzott *Császár Angéla* alkalomhoz illő verstolmácsolása is. Most pedig a „Sárga csikó" különhelyiségében ülünk, szűkkörű vacsora mellett, tovább idézvén a múltat, Nagy Mária életének, munkásságának eddigi fontosabb állomásait. Márciusban elhunyt édesanyja eleinte nem volt kibékülve választott pályájával. *Akkor engedett fel igazán, amikor megtudta, hogy két diplomával a zsebében nem csak művészkedni, hanem tanítani is fog a leánya.* Valóban, máig a XIII. kerületi Kilián gimnázium tanára a Hatvanból elszármazott szobrász. Éspedig olyan gyermekek iránti ragaszkodással, ami nem engedi felbomlani ezt a köteléket. Inkább öröm neki, midőn a jó vetítőterem és a csaknem négyezer diakép előnyét kihasználva, műelemző órákat tarthat növendékeinek, vagy kerámia szakkörének tagjai különböző cserepeket égetnek az iskola elektromos kemencéjében. *Olyanok ezek a foglalkozások, amelyekből művészként is merít. Hiszen ahány diák, annyi jellem fordul meg a kezén!*

Nagy Mária a hatvani megnyitón
(Fotó: Szabó Sándor)

◇ ◇ ◇

A művészet, az alkotás öröme-kínja egyébként „családi ügy" a Máglya-közi műtermes lakásban, mert Nagy Mária férje — hajdani évfolyamtársa — ugyanezt a műfajt műveli. Apósa pedig nem más, mint a Bencúrfalván élő, Kossuth-díjas faszobrász, *idős Szabó István*, akivel pár órája együtt gyönyörködünk a Hatvani Galéria földszintjén nyílt kiállítás szobraiban, érmeiben, fafaragásaiban. Talán csak fiuk „lóg ki" ebből a világból. *Építészmérnök lett, s ifjan pályázatokat nyer. Legutóbb Cegléd belvárosának rendezési tervéért tüntették ki.* Mária ezen közben szintén gyűjtögette az elismerést, ami nem csak a Zichy-kastélyban, vagy a Műcsarnok kiállításain való szereplés fogadtatásában, a művészetpedagógiai munkáért neki juttatott érdemeremben nyilvánult meg. Hanem olyan alkotások kivitelezésében, mint például a Hatvanba került *Bajza*-portré, a XIII. kerületi Transzvill-óvoda *Macko*-ja, egy érzékenyen megoldott *Juhász Gyula*-szobor Szolnokon, avagy a pécsi *Janus Pannónius*. Hogy aztán szobrai — témájukon túl — miről vallanak még? Pogány Ö. Gábor azt mondotta róluk, hogy szorongás és szomorúság hordozói, s mindenkor olyan anyagban jelennek meg, amilyet lényegük megkövetel. Vagyis: Nagy Mária kitűnően ismeri a márvány, a mészkő, a bronz, a fa természetét. Művei szülőföldjéből, az itt maradottak iránt érzett mély vonzalomból táplálkoznak. *És olyan egyszerűek, cikornyátlanok is, mint a Görbeér tanyáit lakó paraszt emberek megjelenése, életvitele volt.* A hatvaniak ezért megkülönböztetett tisztelettel adózhatnak minden műnek, ahogyan alkotójuk közbecsülést érdemel. Harminc év múltán, és végre itthon...

Moldvay Győző

...yar példa követendő...

Beszélgetés a 100 éves műemlékvédelemről

tisztikai mutatók önmagukért beszélnek, s nem kívánnak kommentárt.

Magyar sajátosságok

— Eljutottunk a máig. Miként jellemezné a jelenlegi helyzetet?

— Hadd említsek mindjárt néhány hazai sajátosságot. Nálunk — eltérően Európa más országaitól — nem a kulturális ágazat szerves része, hanem az építésügy keretébe tartozik a műemlékvédelem. Ezt egyértelműen jó gyakorlatnak minősítjük, mert elméleti elképzeléseinket viszonylag zökkenőmentesen valósíthatjuk meg. Életképes ötleteink szinte csorbítatlanul beépülhetnek a terület és a település rendezési tervekbe. Legalábbis elvileg.

— Nemcsak a szakhatóság szerepkörét töltjük be, hanem tudományos intézetként is működünk, s a régészeti, a képzőművészeti és művészettörténeti összefüggéseket elemezzük. Ehhez komoly segítséget nyújtanak gazdag gyűjteményeink: a fotó, a terv és a könyvtári anyag, valamint a hozzánk tartozó, az egyre gyarapodó építészeti múzeum relikviái is. Tervező részlegünk Ybl-díjas építészek sorát foglalkoztatja. Kiviteli szervezetünk mintegy 900 szakmunkást tömörít, ők évente 100—120 helyreállításon dolgoznak, s legalább 20—30 épülethez vonulnak fel. Sajnos, kevés a szakrestaurátorunk, pedig megbízatás bőven akadna számukra, ugyanis jó néhány falképet, fa- és kőszobrot kellene újjávarázsolni. Ráadásul ezentúl a fémtárgyak renoválását is nekünk kell megoldanunk.

Anyagiak közelről

— Pillanatnyilag sehol sem bővelkednek forintokban. Önök hogyan boldogul-

— Sajátosnak tekinthető finanszírozási gyakorlatunk is. A központi hiteleket elsősorban a gazdátlan emlékekre — a romokra, megszűnt, vagy szegény felekezetek templomaira — fordítjuk. Juttatunk ebből a summából a különleges munkát, többletköltséget igénylő feladatok megoldására is. Nem feledkezünk meg a magántulajdonban lévő népi műemlékekről sem. Gazdáik rendszeres támogatást kapnak arra, hogy gondoskodjanak megóvásukról. Ez nemcsak egyéni érdekük, hanem a köz óhaja is. S ha már itt tartunk, akkor hadd jegyezzem meg: soha nem áldoztunk annyit az elődök hagyatékára, mint manapság, de az az igazság, hogy ez a sok sem elég.

Európai rangon

— Az elmúlt esztendőkben országhatárainkon túl is sok szó esett a magyar törekvésekről. A külföldi szakemberek miként értékelik eredményeinket?

— Csak elismeréssel beszélnek rólunk. Ennek egyik jele az volt, hogy az UNESCO műemlékvédelmi szervezete az ICOMOS 1972-ben Budapesten rendezte kongresszusát, s azt vizsgálta: az új épületek miként illeszkednek be a történelmi környezetbe. A fő referátumot magyar kolléga tartotta, aki az e téren elért sikereiről számolt be. Ezeket mindenki sokra tartotta, s követendő példaként javasolta. Ezt hangsúlyozta a záróközlemény, s erre utaltak a többi nemzet számára készített Ajánlások is. 1975-ben pedig a soproni rekonstrukciós munkáért kaptuk meg a Műemléki Európa-díj aranyérmet.

Mi a teendő?

— Bizonyára akadnak megoldásra váró gondok is. Hallhatnánk ízelítőt ezekből?

— A műemlékvédelem irányítása kultúr- és tudománypolitikai szempontból egy kissé elmaradt a követelményektől. A településfejlesztések során nem mindig számítanak meglátásainkra. A karbantartáshoz, a felújításhoz szükséges anyagi feltételek csak kismértékben javultak. Az különösképpen elszomorító, hogy jó néhány helyütt romlottak is. A közi épületek nyilvántartott pénzügyi értéke túl alacsony. A romoknál, a vár és a várfalaknál, a köztéri szobroknál ilyet nem is állapítottak meg, s így aztán nincs is keret a védelmükre. Jó lenne rendezni a kastélyok és más épületek hasznosításának mind máig megoldatlan kérdését. Ki kell dolgozni a településrekonstrukció hazai viszonyokra alkalmazható módszereit. Jelenleg nincs elég kivitelező, kevés a szakrestaurátor. Ezek a hiánylista főbb tételei. Bízom abban, hogy a ma nehézségeit a holnapok során felszámoljuk, s a múlt hagyatéka a jövőben előbbé válik, mint bármikor volt...

Pécsi István

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 NOV 11

Budapester Rundschau

Mária Nagy

1021

Georgische Ausstellung im Budapester Kunstgewerbemuseum

JAHRTAUSENDEALTE HOCHKULTUR NEUERSTANDEN

„Auch Motive aus heidnischen Zeiten inspirieren unsere heutige Kunst", erklärte der Metallkünstler *Guram Gabaschvili* — eine Zeitangabe, die in Georgien immerhin 18 Jahrhunderte bedeutet, da sich das Christentum bereits im 3. Jahrhundert an den Hängen des Kaukasus etabliert hatte. Von uralten Traditionen in der Metallplastik, Keramik, Holzschnitzerei und einer ebenso alteingesessenen wie arbeitsaufwendigen Technik des Teppichmachens sprach der Künstler vor der Eröffnung einer Ausstellung (durch *Mária Nagy*, Generalsekretärin der Gesellschaft für Ungarisch-Sowjetische Freundschaft, und *Károly Gombos*, stellvertretender Oberdirektor des Budapester Kunstgewerbemuseums), die an rund 160 erlesenen Werken von 40, vorwiegend jungen Künstlern etwas — viel — mehr als Kunstgenuß bietet. Die überschäumende Lebensfreude und die urwüchsige Kraft, die diese Metallplastiken ausstrahlen, veranschaulichen die unauflösliche Verbundenheit von Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft, gaben doch vielfach archäologische Funde den künstlerischen Impuls des Schaffens, zugleich zeigen sie auch das Wunder, wie ein Volk (und mit ihm seine Kunst) nach langem Scheintod — der zuweilen zum echten zu werden drohte — zum neuen Leben erwacht, wenn die lähmende Todesgefahr von ihm weicht: von Osmanen, Persern und Zaren Jahrhunderte hindurch bedrängt, gewannen die Georgier erst im sozialistischen System ihre Freiheit, ja, eigentlich die Möglichkeit des Überlebens zurück.

Kunstvolle Metallplastiken ...

... nach uralten Motiven (Werke von Guram Gabaschvili)

G. Gabaschvili, I. Otschiauri, K. Guruli, D. Kipschidze und nach ihnen eine Schar begabter junger Künstler machten sich zu den Sprechern ihres Volkes und lassen eine jahrtausendealte Hochkultur vor den Augen einer staunenden Welt neuerstehen.

— em —

sierten Reisen von C
rist und verkaufen
ten. Darüber hinaus
sieren diese Büros auc
ständig Reisen. Gle
schloß Cooptourist
europäischen Reisebüros — hauptsächlich mit solchen, die gleichgearteter Tätigkeit nachgehen — Verträge ab, und heute ermöglicht das Reisebüro der Ungarischen Genossenschaften nicht nur Reisen ins Ausland, sondern empfängt auch Ausländer. Das Unternehmen sorgt für sämtliche wesentlichen Dienstleistungen des Fremdenverkehrs — vom Kartenverkauf bis zur Organisation von Programmen in Ungarn. Es organisiert jedoch die Reisen im In- und Ausland dergestalt, daß diese nicht nur unterhaltsam sind und

der Befreiung Ungarns an, anläßlich dessen wir Sonderprogramme zusammengestellt haben. Unter anderem besuchen die Cooptourist-Gruppen die Grenzstädte der benachbarten sozialistischen Länder. Wir erwarten aber auch bedeutend mehr ausländische Reisegruppen als bisher. Die diesbezüglichen Verträge sind schon abgeschlossen und wir rechnen mit vielen Gästen, vor allen Dingen aus der Deutschen Demokratischen Republik.

(ják)

Frau war dennoch nicht zufrieden. „Aber meinen Hühnerstall und meinen Schweinestall und die Hundehütte und den Hof, den müßt ihr mir stehen lassen." Doch beim besten Willen, das konnte man nicht. Hier stand das harte Entweder. Entweder wird aus Rákospalota endlich der XV. Stadtbezirk oder es bleibt ein Dorf vor der Hauptstadt.

Ich war neulich dort.

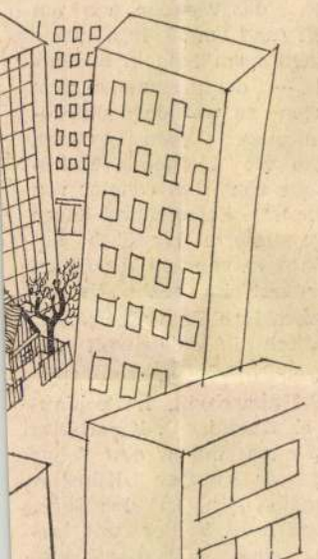

András Mészáros

Im Haus der Partei wurden prachtvolle Klub- und Kulturräume eingeweiht. Viel Jugend war versammelt und manche Alte; und eben ihnen, den Rentnern des Wohnbezirks, stehen hier Gesellschafts-, Lese-, Kartenspiel- und Fernsehräume kostenlos zur Verfügung. Zum Einweihungsfest waren Musikkapellen und Volkstanzgruppen gekommen und es war etwas los auf der Straße. In den Fenstern und auf den Balkons standen viele Schaulustige. Auf einem Balkon im zweiten Stock eines sehr hohen Hauses saß eine alte Frau im Schaukelstuhl unter einem bunten Sonnenschirm. Ihr Blick war nicht dem lustigen Treiben auf der Straße zugewandt, sondern ging weiter fort in die Richtung der Kirche. Vielleicht war sie es, die es laut gewünscht hatte ...?

Gegenüber im Geflügelladen hingen Hühner in langen Reihen zur Auswahl und nebenan beim Fleischer halbe Säue am Haken. Ob die alte Frau wohl damit zufrieden ist?

Siegfried Breiter

E. NAGY MÁRIA festő

Tolnai Népújság. '98. máj. 26.

Pakson született, Szekszárdon él E. Nagy Mária festőművész, akinek csendéleteiből és tájképeiből tegnap délután nyílt kiállítás szülővárosának művelődési központjában.

FOTÓ: GOTTVALD KÁROLY

bentmaradás

kezdődött a mérkőzés. Jól kezdett az Iregszemcse és kihagyott helyzetei ellenére is vezetett. A 25. perctől – már „hagyományosan"– rövidzárlat állt be a hazaiak játékában, s a szünetig a vendégek fordítottak.

A második félidőben felváltva estek a gólok, az iregiek minden igyekezetük ellenére sem tudtak felzárkózni. Színvonalas mérkőzésen nem sok hiányzott a meglepetéshez. Jók: Varga, Kovacsik, Pech. *Dravecz Károly*

Nők

Siófok–Simontornyai TC 20–20 (10–10). Siófok, 50 néző. V: Kóbor, Mike. Simontornya: Ádám– Lakos, Varga 2, Mérei 4, Molnár 5, Gerussi O. 3, Mészáros 4. Csere: Kenéz (kapus), Ge-

Visszapillantó: női kézilabda Ferropatent-Magyar Ku

„Sárga" és Léna elb

A hétvégén Szekszárdon megrendezett női kézilabda Ferropatent-Magyar Kupa négyes döntőjének vasárnapi játéknapján a házigazda együttes két játékosa is elbúcsúzott az aktív kézilabdázástól.

Bálintné Tóth Ágnes, vagy ahogy a szurkolók, barátok ismerik, „Sárga" neve összefort a szekszárdi kézilabdáéval. Az örökifjú Ági – még mindig csak a harminckettedikben jár – hetedikes kora óta, azaz majd' húsz esztendeje játszik szekszárdi színekben. A „szamárlétrát" végigjárva fiatalon került a felnőttcsapathoz. Szerepelt a Szekszárdi Spartacus, a Húsipari SE, a Szigma Szekszárd és Ferro-Lazúr együttesében. Taksonyi István, Szabó Attila, Hajnal József, Pánczél Barabás és Tabajdi Ferenc irányítása alatt nyert megyei, NB II-es és NB I/B-s bajnokságot is. Néhány éve Tolna megye legjobb játékosává választották, tavaly pedig – a szekszárdi kézilabdában kifejtett munkájáért – egy bronz emlékszobrot vehetett át.

Szombat este, a Ferropatent-Magyar Kupa második elődöntőjében – tét meccsen – a bajnok Dunaferr együttese ellen lépett utoljára parkettre. Bá-

Labdarúgó megyei II. osztály

Nagymányokra került a

Nagy Mária

munkái

Népmüvelés 1975/11/32/

Sz. Nagy Mária

A fővárosi pedagó gus képzőművészek kiállitásán Fáklya klubban részt vett Sz. Nagy Mária, Já nosi András fafaragással, Hanzéky Gizella kisplasztikával.

Rajztanitás 1975-4-32
Dr Maksay :Fővárosi ped. képzőm. kiállitása

Nagy Marina – Vidák Ilsa

„Vesszővonat" 1975

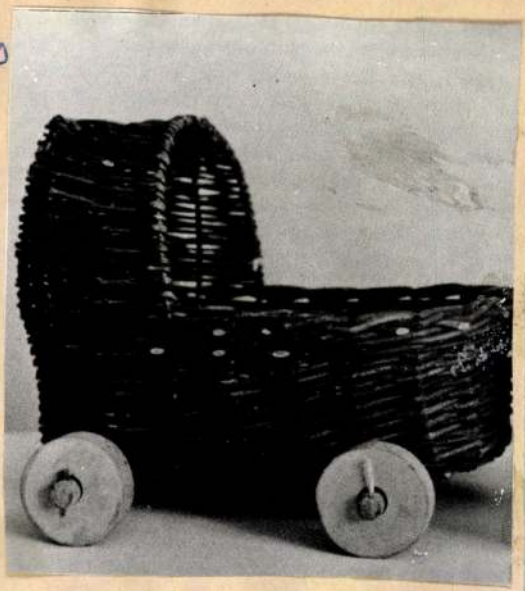

Zelnik József: Nagy Sándor és a játékszabályok.
Művészet, 1976. június – 14 oldal

Nagy Mária

Bárczky Pál: Fából faragott játszóterek

Kövesd, 1983. augusztus

Nagy Mária

Acsay Judit: A vágy titokzatos tárgya

Művészet, 1983. február

Sz.Nagy Mária

Részt vett a VI. kisplasztikai biennálén Pécsett.

Diófát faragott *Sz. Nagy Mária*, súlyos alakot, egyetlen félméternyi tömbből, *Parasztasszony* címmel: mintha nem is ugyanazzal az anyaggal dolgozott volna, mint *Szőllősy Enikő*

Magyar Hirlap 1979/192/6

Kenessei:Faszobor kiállitás

Sz. Nagy Márta

Müve szerepelt a Csontváry Teremben rendezett Faszobor-kiállitáson, emlitve
/a cikket lásd: Bencsik Istvánnál/

Magyar Nemzet, 1979. augusztus 24.

Sz. Nagy Mária szobrai a Hatvani Galériában

Keveset hallottunk eddig Sz. Nagy Máriáról, holott jó tehetségű szobrász. Háttere a csönd, abban érleli alkotásait érett és tiszta emberséggel. Hatvanban érettségizett 1949-ben, Budapesten végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Küzdelmeit, helytállását szobrai mondják el. Csohány Kálmán grafikusművész így nyilatkozott róla: *„Műveiben a szobrászművészet lírikusa vall érzelmeiről, emberekről, költőkről, az ember életének gyönyörű és gyötrő jelenségeiről. Radnóti-portréja tisztelgés az emberi tisztaság és szépség előtt. Őszinte és gyötrő dadogásaiból született meg Nagy László arcmása, mely éppen a legnehezebbet oldotta meg a leghitelesebben... És a legszebb portrészobor Juhász Gyuláé. Nem hiszem, hogy túloznék, amikor azt állítom, hogy Juhász Gyula életét, nyomorúságát és torokszorító emberi-művészi tragédiáját meggyőzőbben adták volna vissza, mint ez az alkotás. Egy halk és érzékeny művész szól hozzánk Sz. Nagy Mária személyében."*

Ez a csönd erő, melyet a formák tisztelete biztosít. Ezzel a belső magatartással és mélységgel ábrázolja az anya, a gyermek, a merengő alakját — megosztva munkásságát az öröm és a szomorúság szobrászi idézésében. Ez az élet az élete, s ő művészetében is hű a derű és a könny óráihoz. Mindamellett szemérmesen rejtőzik is műveiben, s amikor a „Fázó" alakját mintázza, nem is sejti a néző, hogy édesanyja életbúcsúját szólaltatja meg a figura visszahúzódó mozdulatában.

Témái mindennapi élményeiből származnak, s amikor otthonosan mozog a fa, ólom, vörösmárvány, bronz és a terrakotta közegében, az tehetségét és felkészültségét igazolja. Egy-egy portré, szobor, érem tömegében-felületén elidőzik Van Gogh, Grünewald, Tóth Árpád világánál, de megörökíti a darvak őszi vonulását, a nádast, a talicskára támaszkodó kubikost, Hatvany Lajost és szülei arcmását. Tárlatát megnyitva Pogány Ö. Gábor példás anyagszerűségét és formai fegyelmét emelte ki — joggal. Ehhez csupán annyit tehetünk hozzá, hogy érmei festői szépségűek, s olykor drámaiak is, így például a „Corpus", amely egy komlói utazás emlékéből született, s a megfeszített embert amputált lábakkal jeleníti meg, mintegy visszaemlékezésként a háború borzalmaira.

Szobrainak egyszerűsége tehetség és kitartó küzdelem eredménye; ez távlata és karaktere egyben.

Nógrád 1981. IX. 4.

Losonci Miklós

kai és társadalmi munkája elismeréséül, nyugállományba vonulása alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta.

---

társat, gondoltál erre?" — vagy: „mit szól ehhez Z. elvtárs?".

Azt az elvet vallja, hogy „ami nem jelenik meg, abból nem lehet baj". A maga módján igaza is van. Most is nagyszerű előrelátást jelző, érdekes közléssel lepett meg:

— Vásároltam egy nagyméretű, családi kriptát.

— Mit vásároltál?

— Mondom...

— Hol?

— A Dankó Pista mellett.

— Előkelő hely. De mi az istennek az neked?

— Tudod, öregem, biztos akarok lenni abban, hogy milyen lesz a halálom utáni helyzetem. Ne más intézkedjen örök becsű hamvaimról, én már most elrendezem.

— Hogyan?

...lé, mások a *Corvinba* tartanak, legtöbben azonban csak ücsörögnek a verőfényben.

És közülük sokan szemetelnek!

Megérkezik a *7-es* busz, pontosan *tizennyolcan* szállnak le róla. Nem tudom, hánynak van bérlete, *egy utast* láttam, aki a megállóban elhelyezett *szeméttartóba* dobta a jegyét, hárman viszont összegyűrték a kis kék papírost, és a földre *hajították*. Egyikük ösztönös mozdulattal, lazán a nadrágja mellett ejtette le, mintha szégyellné — pedig nyilvánvalóan nem szégyellte, *különben a szeméttartóba dobta volna.*

Szotyolás zacskótól csokipapírig, friss kiadású Esti Hírlaptól tejeszacskóig minden látható ezen a téren, és azt hiszem, nemcsak itt. A Blaha Lujza téren látottak reprezentatív felmérésnek számíthatnak, a nagy átlagtól a tapasztaltak nem térnek el.

Talán mulatságos, de cirkuszi élményeim jutnak

Puff!!! Többen a szívukhoz kapnak, az *ifjú Don Juan* viszont hátradől és válla fölött a virágágyásba dobja a papír maradványait.

A mostanában népes turisták közül négy táplálkozik a téren. *Bakony camembert sajtot esznek,* ha népies akarnék lenni, azt mondanám: *kétpofára.* Középen pedig hullik, hullik a *földre* az ezüstpapír.

A buszmegállók mellett erősen barnára sült, tarka, virágos szoknyás asszonyságok tintás vízzel festett, csodálatos színekben pompázó *szekfűket* árusítanak, csokorját tízért. Az árura persze vigyázni kell! Ha a csokorban némelyik nyomorult virág kókadozni, hervadni kezd, az asszonyság kirántja a vödörből; *toccs, le a flaszterra!* Hát így nyílnak virágok az aszfalton!

Kérdést intéztem néhány emberhez, *miért szemetelnek?* A leggyakoribb válasz az volt, hogy *nem volt válasz.* Általános megnyilatkozás, hogy *mi közöm hozzá?* Egy esetben fordult elő, hogy

Sz. Nagy Mária, szolnán

L. Józsa - János

— Hír

8.

Nepszabadság Bp. 1981 jul. 18

Nagy Nóra

ötvösművész formatervező, részt vett a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás Kecskemét, 1975. jún – júl.

Sz. Nagy Mária, szobrászművész

A Csontváry Teremben aug. 9.-én megnyílt a mai magyar faszobrászat kiállítása, melyen húsz művész alkotása – köztük a művészé is, – szerepel. A kiállítás aug. 23.-án zárul.

P.V.: Faszobrászat 1979.

Pesti Műsor, 1979. aug. 15. 49. old.

Nagy Mária

Megoszott RÓT öszkönduj 1987-88

Magyar Nemzet 1987. VI. 13.

NEMEZTÁBOR, 1986

A sátrak átmérője: 200 cm

A nemezsátrak Vidák István vezetésével,
a barátok és a tanítványok közreműködésével készültek

TÁMOGATÓK:

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
SOROS ALAPÍTVÁNY

AZ ALKOTÓK KÖSZÖNETET MONDANAK MINDAZOKNAK, AKIK
AZ ELMÚLT 25 ÉV FOLYAMÁN TÁMOGATÁSUKKAL SEGÍTETTÉK
MUNKÁJUKAT

A KIÁLLÍTÁS RENDEZŐI:

NAGY MARI - VIDÁK ISTVÁN
KECSKÉS JÓZSEF - SERES IMRE

MEGTEKINTHETŐ:

1998. január 11-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
A kiállítás zárva: december 24-26-ig, december 31-én és 1998. január 1-én

PETŐFI SÁNDOR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT - GÖDÖLLŐI GALÉRIA
Gödöllő, Szabadság út 6. Tel.: (28) 420-977

Felelős kiadó: Kecskés József
Nyomdacoop Kft., Budapest. Felelős vezető: Szabó József
Grafika, nyomdai előkészítés: Sutta Balázs, Bankó László

NAGY MARI
ÉS
VIDÁK ISTVÁN
TEXTILMŰVÉSZEK

KIÁLLÍTÁSA

GÖDÖLLŐI GALÉRIA
1997

A GÖDÖLLŐI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

tisztelettel meghívja Önt, családját és barátait

1997. december 7-én 16 órára

NAGY MARI és VIDÁK ISTVÁN

textilművészek kiállítására

MESTERSÉGEK NYOMÁBAN

25 ÉV KUTATÁS, ALKOTÁS, TANÍTÁS

MEGNYITJA:

DR. BÁNSZKY PÁL

művészettörténész

Köszöntőt mondanak és közreműködnek a

REMSEY - TESTVÉREK

1997. december 7-én 18 órakor

A KÖZÉP - ÁZSIAI KÉPÍRÁS JELEI A MAGYAR NÉPMŰVÉSZETBEN

Vidák István előadása

CÍMOLDAL:

Babba Jaga, nemez, 1997

Vidák Anna - Vidák István munkája

ÖRÖK KÖRFORGÁS, 1992

nemez, 210 x 330 cm

Nagy Mari - Vidák István és a barátok, tanítványok munkája

Nagy Mari és Vidák István a hetvenes évek elején fellépő "nomád nemzedék" élcsapatához tartozva éppen Gödöllőről - a népművészetet forrásként felhasználó szecessziós művésztelep házatájáról - indult el a népművészet megújhodását kereső programjával. S azóta - immár 25 éve - állandóan a természetes anyagok elfogadtatásán és térhódításán fáradoznak.

S az évtizedek alatt kifejtett alkotómunkásságukkal a népművészet ifjú mestereiből a professzionális területen is jegyzett iparművészekké váltak.

Folyamatosan kutatják idehaza, Erdélyben és főként Ázsia egyes országaiban a nemez történelmi előzményeit, továbbá a vessző és a gyékény felhasználás különböző módjait. A nyolcvanas évek elejétől Kecskemétre települtek és azóta közreműködnek a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely hagyományt és játékkultúrát terjesztő munkálkodásában is. Számtalan gyakorlati bemutatót, szakkört és kiállítást rendeztek. Különösen a nyolcvanas évek első felében egymást érték az országos és nemzetközi tanfolyamok, konferenciák és tevékenységük hatása az archaikus kultúra terjesztésében napjainkra messze túllépte Magyarország, de Európa határait is. Ennek egyik legfrissebb bizonyítékaként emlékezhetünk arra a pályázatra és kiállításra, amelynek összegezése céljából készítették el a Nemezjátékok a nagyvilágból című kiadványt. S amit kísérleteik és kutatómunkájuk során megtapasztalnak, azt rögvest közkinccsé is teszik. Eddigi munkásságukból számos tanulmányt és könyvet ismerhetünk a kaskötésről, kosárfonásról, kézművességről, játékkészítésről vesszőből, gyékényből és vízparti növényekből. Több írásuk foglalkozik a nemezzel, s egyik terjedelmesebb összefoglalójuk a közeljövőben jelenik meg a nemezkészítésről a Planétás Kiadó gondozásában.

Bánszky Pál

Nagy Mária

Anyák és fiúk – avagy:

Művészet a hétköznapok szorításában

Anya és fia, *Nagy Mária* és *Janicsek Tamás* Szentendrén élnek és alkotnak. Az édesanya ifjúságát a kiskunfélegyházi tanyák emlékei aranyozták be, olyan élmények, melyek a festészet távlatát biztosították számára. Festőként került Szentendrére, ahol *Pirk János* festőművész pallérozta tehetségét – mentoráról szép portrét festett. Dióhéjban ez volna élete története.

Nagy Mária naponta fest, rajzol – miközben vegyeskereskedésében várja a vevőket, hogy üdítő italt, cigarettát adjon számunkra. A várakozás ott, a pult mögött, tájakat és figurákat eredményez, minden percében ott a hétköznap, és a művészetre hasznosítja. Külön eset, külön megoldás Nagy Mária gyakorlata. Kiállítása nyílt Szentendrén a Katonai Főiskolán és Budapesten az El Kalászi Galériában, önálló bemutatkozásra készül Kiskunfélegyházán még ebben az esztendőben. Máskülönben Örkényben született, édesapja csányi dinnyés volt. Mezőgazdasági technikumot végzett, de festő lett, a vonalvezetés és a színkombináció lett számára a legfontosabb. A félegyházi élmények nyomán festett tanyasi parasztszobát és tehenesfiút, falusi csendéleteket. Ablak elé helyezett virágot, gyümölcsöt ábrázoló képén az évszakok bősége sejlik fel: kék, sárga, lila és fehér üzenet az alig érzékelt pompából, melyet Nagy Mária megment és fölmutat számunkra.

Szentendrei ciklusa figyelemre méltó. Képei által a szemlélő a Szamárhegyről a Dunára pillant. A másik oldal, a Kőhegy varázsát láttató festményén a pontokba gyűjtött, pointillista látványba ágyazza a motívumot. Nagyvonalúan erőteljes szerkesztés kelti életre a szentendrei Kálváriát is, sokan festették ezt a témát, Nagy Mária is a maga sajátos megközelítésével, a csak őrá jellemző eszköztárral.

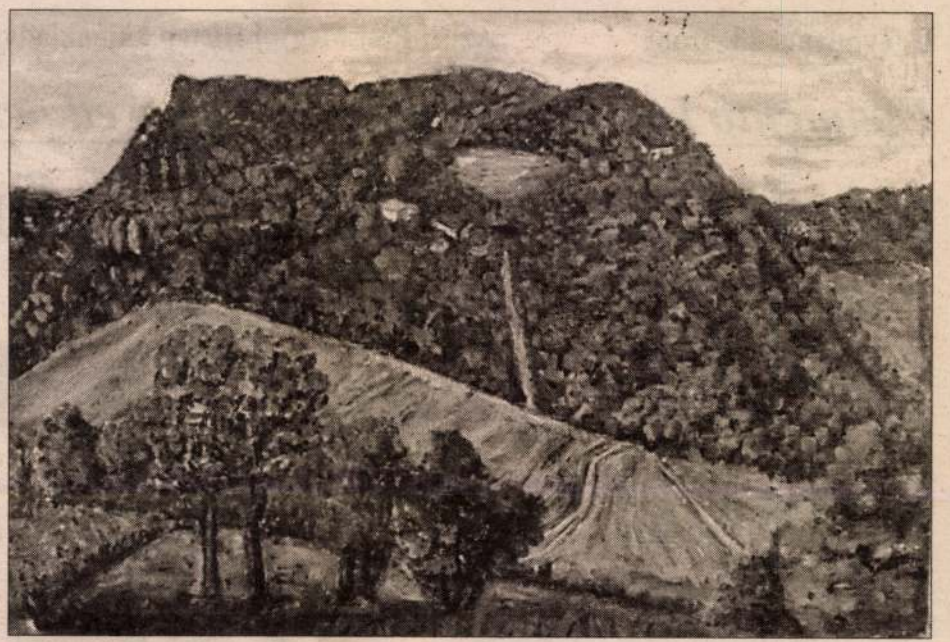

Nagy Mária: Kőhegy

Fia, Janicsek Tamás 1972-ben született Budapesten, a Fáy András Gimnáziumban érettségizett, búvár és festő. Más az érdeklődési köre – más a világa, mint édesanyjának, de hasonló megszállottság jellemzi. Technikája is egyedi. Például nagyított fotóra festi „Álmodozó"-ját. Frappáns műve a „Brazil" címet viselő (fény)kép: ez egy különös látványt nyújtó, székre helyezett írógépet ábrázol, amely valamiképpen a Brazíliába eljutott, hányatott sorsú édesapát is megidézi a tárgy rendezett rendetlenségében.

(-oso-)

Nagy Mária: Pirk János (olaj)

Monori HÍRLAP

II. évfolyam 23. szám | Az Új Pest Megyei Hírlap különkiadása | 1998. június 10., szerda

Életmentő készülékekkel bővült az esetkocsi felszerelése

Segített a Monor Telefon Társaság

Alig több mint egy éve kezdte meg Monoron működését az országos Mentőszolgálat esetkocsija, amely 17 település 82 ezer lakóját szolgálja. Mégpedig sikerrel, amit az a tény is bizonyít, hogy sikeres újraélesztésük 60 százalékos, az országos 30 százalékos átlag kétszerese.

Működését egy alapítvány segíti. Ennek helyzetéről és a Monor Telefon Társaság (MTT) által a monori mentőállomásnak a közelmúltban adományozott eszközökről – amelyeket az elmúlt héten már sikerrel használtak – kérdeztük *Baglyas Mihály* állomásvezető mentőtisztet.

– Hogyan áll az alapítvány?

– 1995-ben jött létre az alapítvány azzal a céllal, hogy egy hiányosságot pótoljon. Nevezetesen, hogy Monornak és vonzáskörzetének legyen esetkocsija.

Korábban a súlyosabb esetekhez ilyen felszerelt mentőautó csak távolról – Budapestről, Ceglédről, Nagykátáról mehetett. Tavaly, április 20-án kezdte meg működését alapítványunk. Akkor 2,7 millió forintra lenne szükség egy évre. (A folyamatos, 24 órás üzemeltetéshez közel ötmillió forintra lenne szükség egy évre.)

Kölcsöngépek helyett saját felszerelések

– Mekkora segítséget jelentenek az MTT által adományozott műszerek?

– Nagy örömmel fogadtuk az MTT vezetőinek felajánlását. Nagyon megható volt a tápióbicskei átadási ünnepség, amelyen megkaptuk az életmentő készülékeket. Nagyon sokkal magasabb, hisz' emberéleteket mentünk meg velük...

Sajnos a szívritmus-szabályozó, azaz a pacemaker és a kilélegzett levegő szén-dioxid szintjét mérő készülék, a kapnométer még most is hiányzik.

– Korábban is szükségünk lett volna az MTT által most adományozott műszerekre?

– Voltak ezeket a készülékeket a számra küldött összeggel. A Monor és Környéke Mentés Ügyéért Közalapítvány segítségével a betegek – akár önmaguk vagy családtagjaik – életét is megmenthetik!

–vigh–

Jól értették, reagálták

Cél az

A humorfesztivál egyik

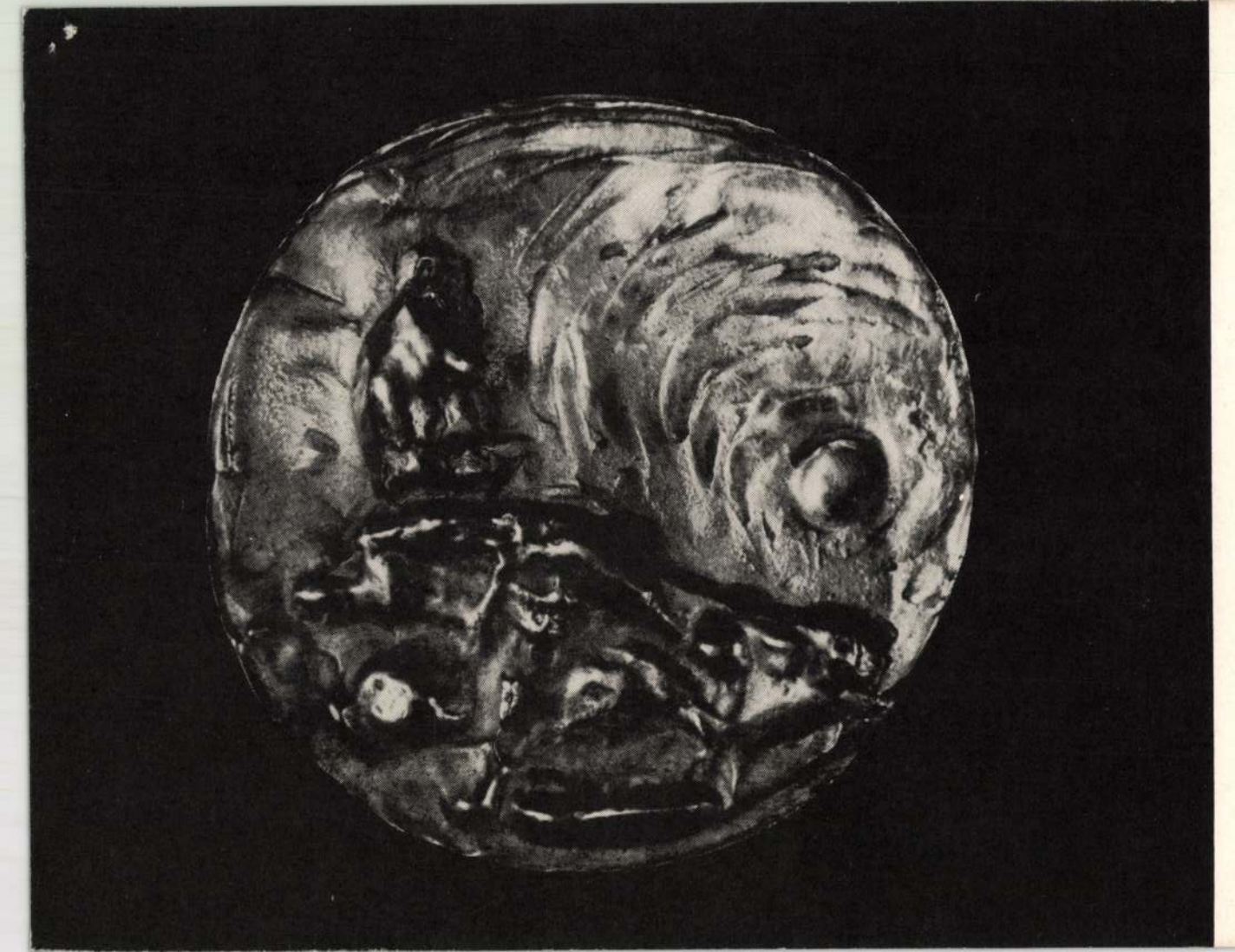

MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

SZOBROK

1. Anya	fa	120 cm
2. Fásó	fa	104 cm
3. Várakozók	gipsz	90 cm
4. Merengő	kő	80 cm
5. Fásó	vörösmárvány	30 cm
6. Anyaság	bronz	25 cm
7. Napozó	bronz	27 cm
8. A kis hős	bronz	26 cm
9. Fürdőző	bronz	17 cm
10. Üdő asszony	terrakotta	27 cm
11. Üdő nő	terrakotta	28 cm
12. Párkák	terrakotta	32 cm
13. Gondolat	gránit	30 cm
14. Napozó	ólom	14 cm
15. Törölközö	ólom	17 cm

DOMBORMŰVEK

1. Orfeusz	fa	110x35 cm
2. Emlékezés	fa	150x30 cm
3. Kubikusok	fa	125x45 cm
4. Nővérek	fa	45x45 cm
5. Fürdőző	fa	40x25 cm
6. F. Nagy László	fa	48x38 cm
7. Hatvany Lajos	bronz	35x35 cm

PORTRÉK

1. F. Nagy László	bronz	35 cm
2. Apám	vörösmárvány	40 cm
3. Anyám	vörösmárvány	38 cm
4. Radnóti Miklós	bronz	42 cm
5. Juhász Gyula (Szolnoki Megyei Múz. tul.)	bronz	35 cm
6. Négdal	márvány	30 cm
7. József Attila	bronz	45 cm
8. Dusi	kő	38 cm
9. Panni	kő	38 cm

ÉRMEK

1. Grünewald	ϕ 12 cm bronz
2. Kékszakállú herceg vára I.	ϕ 10 cm bronz
3. Kékszakállú herceg vára II.	ϕ 10 cm bronz
4. Szinjáték I.	ϕ 12 cm bronz
5. Szinjáték II.	ϕ 12 cm bronz
6. G. M. emlékére I.	ϕ 8 cm bronz
7. G. M. emlékére II.	ϕ 11 cm bronz
8. Juhász Gyula	ϕ 11 cm bronz
9. F. Nagy László	ϕ 10 cm bronz
10. Öreg tornyok	ϕ 9 cm bronz
11. Tánc I.	ϕ 10 cm bronz
12. Tánc II.	ϕ 12 cm bronz
13. Tóth Árpád	ϕ 11 cm bronz
14. Az esti felhők	ϕ 11 cm bronz
15. Üldözöttek	ϕ 10 cm bronz
16. Van Gogh	15x12 cm bronz
17. Magérkezés	ϕ 9 cm bronz
18. Várakozó	ϕ 8 cm bronz
19. Madarak	ϕ 9 cm bronz
20. Sodrában	ϕ 12 cm bronz
21. Corpus	ϕ 10 cm bronz
22. Pieta	ϕ 10 cm bronz
23. Siratók	ϕ 9 cm bronz
24. P. L. emlékére	ϕ 9 cm bronz
25. Féleiem	ϕ 10 cm bronz
26. Charon hajója	ϕ 12 cm bronz
27. Sirató (J. P. tul. Pécs)	ϕ 10 cm bronz
28. Menekülő	ϕ 10 cm bronz
29. Küzdelem	ϕ 10 cm bronz
30. Emberpár I.	ϕ 11 cm bronz
31. Emberpár II.	ϕ 11 cm bronz
32. Alvó I.	ϕ 9 cm bronz
33. Alvó II.	ϕ 9 cm bronz
34. Magérkezés	ϕ 7 cm bronz
35. Feloldás	ϕ 9 cm bronz
36. Kozmosz	ϕ 10 cm bronz
37. Kiáltó	ϕ 10 cm bronz
38. Emlékek	ϕ 10 cm bronz
39. A tanya	ϕ 9 cm bronz
40. Vizen	ϕ 9 cm bronz
41. Őszi vonulás I.	ϕ 9 cm bronz
42. Őszi vonulás II.	ϕ 9 cm bronz
43. Nádas	ϕ 10 cm bronz
44. Az idő sodrában	ϕ 11 cm bronz
45. A gazdátlanok	ϕ 10 cm bronz

Reprodukciók: Vass Kálmán
Felelős kiadó: Moldvay Győző
Borsodi Nyomda 81 — 4771 — 300

HATVANI GALÉRIA

SZ. NAGY MÁRIA
szobrász

KIÁLLÍTÁSA

Nyitva: 1981. július 20-tól
augusztus 23-ig

SZ. NAGY MÁRIA

1949-ben érettségizett a hatvani Bajza József Gimnáziumban. Érettségi után felvételt nyert a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakára. Tanárai: Mikus Sándor, Beck András és Kisfaludi Strobl Zsigmond voltak. Egyidejűleg rajztanári szakot is végzett. A tanítás mellett aktívan dolgozik és kiállít.

•

„Nagy Mária pedagógus, és egy családot összetartó és szolgáló ember, aki a fennmaradó időt nem a pihenésre, hanem a benne szorongó, feszülő mondanivalót szoborban megformált kifejezésre használja. Nagy Mária elsősorban szobrász. Itt kiállított művei arról tanúskodnak, hogy a szobrászatban is, portréiban, kisplasztikáiban, érmeiben — a költő, — a szobrászművészet lírikusa vall érzelmeiről, emberekről, költőkről az ember életének gyönyörű és gyötrő jelenségeiről. Radnóti portréja tisztelgés az emberi tisztaság és szépség előtt. Őszinte és gyötrelmes dadogásaiból született meg Nagy László portréja, melyben éppen a legnehezebbet oldotta meg a leghitelesebben. Nagy László szemei egy ország népéért, ennek a kis országnak népéért aggódó és féltő szeretetnek és fájdalomnak érzéseit sugározzák. És a legszebb portrészobor Juhász Gyuláé. Nem hiszem, hogy túloznék, amikor azt állítom, hogy Juhász Gyula életét, nyomorúságát és torokszorító emberi, művészi tragédiáját meggyőzőbben adták volna vissza, mint az itt kiállított alkotás. Egy halk és érzékeny művész szól hozzánk."

•

(Csohány Kálmán grafikusművész megnyitó beszédéből, mely elhangzott az Óbudai Galériában rendezett kiállítás megnyitóján.)

Nagy Mária

Meghívó

Az EL KALÁSZI GALÉRIA
és a kiállító művész
meghívja Önt, családját, barátait és ismerőseit

Nagy Mária
festőművész

Budapest, III. kerület, Dereglye u. 1. sz. alatt nyíló,
a művész alkotásait bemutató kiállítására,
1997. augusztus 7-én (csütörtökön) 17 órára

A kiállítást megnyitja: **Molnár Bertalan** festőművész

A kiállítás megtekinthető 1997. augusztus 28-ig hétköznap 10—17, illetve pénteken 10—13 óráig.

NAGY MARI

Nemezkészítők Gödöllőn

Nagy Mari és *Vidák* István textilművész több évtizede foglalkozik a magyarság egyik ősi mesterségének, a nemezkészítésnek széles körű népszerűsítésével. A kecskeméti *Szórakaténusz Játékmúzeumban* alakítottak műhelyt és készítettek az ifjabb nemzedékkel együtt számos nemezjátékot és szőnyeget. Az itt készült munkákból nyílt január 11-ig látogatható kiállítás a *gödöllői művelődési központban*. A gyűjtött anyagok közül legjelentősebbek a törökországi utazásokon vásárolt ázsiai szőnyegek, valamint a magyar nyelvterületről gyűjtött kosarak és korsók. A két textilművésznek a közelmúltban a *Planétás Kiadó* gondozásában könyve jelent meg.

(szénási)

Magyar Nemzet 1998.01.05.

Nagy Lazár festő

Vasárnap, 1916. július 9.

KÉPZŐMŰVÉSZET.

** **Nagy Lázár festőművész kiállitása.** A Kelenföldi Kaszinó fehérvári-uti helyiségében gyüjtötte össze kiállitásra élete munkásságának egy részét Nagy Lázár iparrajziskolai tanár és festőművész. Nagy Lázár régebbi festőinknek ahhoz a nemzedékéhez tartozik, a mely itthon szerezte ismereteit és a külföldi müvészet hatása alá sohasem került. Székely Bertalan volt tanitómestere s pályáját ő is nagyszabásu kisérletekkel kezdte. A müvésznek ebből a kezéből való egy szép férfiarcképe (Velenczei szenátor). Festői tekintetben egyik legszebb darabja a kiállitásnak a vadrózsás Sashegynek szinben igen finoman összefoglalt képe. Egyéb tájképek és genre-képek mellett Nagy Lázár iparmüvészeti munkái: ornamentum-tervezetei, szőnyeg- és ruhatervei adnak fogalmat az érdemes müvész gazdag munkásságáról.

Alexanders Siegesflüge
Waren Hasenjagden nur,
Etzels Horden Wespenzüge,
Rattenwirrwarr auf der Flur.
Des Corvinus Heldenscharen,
Bonapartes Ruhmfanfaren
Und die Weltschlacht Waterloos
Waren Hahnenkämpfe bloß.

Heldenhaftes Tugendprangen?
Fieber nennt's der Anatom.
Unsres Herzens Glutverlangen?
Nur des Blutandrangs Symptom.
Des Sokrates Schierlingsschale,
Catos, Zrinyis Wundenmale
Sind ohn' jeden Unterschied
Einer Narrheit Kettenglied.

Und ihr, Weisen, sagt, was brachtet
Ihr denn Großes, Treffliches?
Rausch den Schädel euch umnachtet,
Plato, Aristoteles!

MEGHÍVÓ.

NAGY LÁZÁR IPARRAJZISKOLAI TANÁR, FESTŐMŰVÉSZ A »KELENFÖLDI KASZINÓ« HELYISÉGÉBEN /I, FEHÉRVÁRI-ÚT 52, I. EMELET/ KOLLEKTIV KÉPKIÁLLÍTÁST RENDEZ, MELYNEK MEGTEKINTÉSÉRE TISZTELETTEL MEGHÍVJUK. — AZ ESETLEG MEGVÁSÁROLT FESTMÉNYEK VÉTELÁRÁNAK 10%-A A KELENFÖLDI NÉPSEGÍTŐ SZÖVETSÉG CÉLJÁRA LESZ FORDÍTVA. A KIÁLLÍTÁS MÁJUS 14-TŐL JÚNIUS 15-IG TART.

E meghívó belépőjegyül szolgál naponkint délelőtt 10 órától délután 6 óráig.

Nagy Lázár

„ÉLET" IRODALMI ÉS NYOMDA R. T.

TÁRGYMUTATÓ

ELSŐ TEREM

Sashegy vadrózsákkal
Szivárvány a Balatonon
Cziveráriák
Meggyet evő gyermek
Székely ház udvara Szovátán
Szovátai Medve-tó
Tanulmányfej
Tanulmányfej
Gödöllői erdőrész szarvassal
Badacsonyi hegy
Makai Zsiga nyaralója Szovátán
Buzaföld
Mályvák
Tanulmányfej
Szovátai utczarész
Balaton Révfülöpön
Balaton a fonyódi heggyel
Gömöri táj
Éjjeli hangulat

MÁSODIK TEREM

Erdei lak Szovátán
Szovátai főút
Amorett almafa virágok között
Szalmakazal libákkal
Napsütéses erdő
Marospartja
Cseresnyés alezredes a kárpáti harcokban
Udvar
Virágok
Alkonyat